

Lawangan: Bible for 1 Corinthians, 1 John, 1 Peter, 1 Thessalonians, 1 Timothy, 2 Corinthians, 2 John, 2 Peter, 2 Thessalonians, 2 Timothy, 3 John, Acts, Colossians, Ephesians, Galatians, Hebrews, James, John, Jude, Luke, Mark, Matthew, Philemon, Philippians, Revelation, Romans, Titus

Formatted for Translators

©2022 Wycliffe Associates

Released under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Bible Text: The English Unlocked Literal Bible (ULB)

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English Unlocked Literal Bible is based on the unfoldingWord® Literal Text, CC BY-SA 4.0. The original work of the unfoldingWord® Literal Text is available at <https://unfoldingword.bible/ult/>.

The ULB is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

Notes: English ULB Translation Notes

©2017 Wycliffe Associates

Available at <https://bibleineverylanguage.org/translations>

The English ULB Translation Notes is based on the unfoldingWord translationNotes, under CC BY-SA 4.0. The original unfoldingWord work is available at <https://unfoldingword.bible/utn>.

The ULB Notes is licensed under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License.

To view a copy of the CC BY-SA 4.0 license visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

Below is a human-readable summary of (and not a substitute for) the license.

You are free to:

- Share — copy and redistribute the material in any medium or format.
- Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following conditions:

- Attribution — You must attribute the work as follows: "Original work available at <https://BibleInEveryLanguage.org>." Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.
- ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.
- No additional restrictions — You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Notices:

You do not have to comply with the license for elements of the material in the public domain or where your use is permitted by an applicable exception or limitation.

No warranties are given. The license may not give you all of the permissions necessary for your intended use. For example, other rights such as publicity, privacy, or moral rights may limit how you use the material.

Matthew

Chapter 1

Tutur Tundreng Yesus Kristus ¹Kitab tutur tundreng Yesus Kristus, tia Daud, tia Abraham. ²Abraham ma neke Ishak, Ishak ma neke Yakub. Yakub ma neke Yehuda ali kawan erai butung da. ³Yehuda ma neke Peres ali Zerah, ne dali da Tamar. Peres ma neke Hezron. Hezron ma neke Ram. ⁴Ram ma neke Aminadab. Aminadab ma neke Nahason. Nahason ma neke Salmon. ⁵Salmon ma neke Boas, Rahab ne ye. Boas ma neke Obed, Rut ne ye. Obed ma neke Isai. ⁶Isai ma neke Raja Daud. Daud ma neke Salomo, ne ye ewah sao Uria. ⁷Salomo ma neke Rehabeam. Rehabeam ma neke Abia. Abia ma neke Asa. ⁸Asa ma neke Yosafat. Yosafat ma neke Yoram. Yoram ma neke Uzia. ⁹Uzia ma neke Yotam. Yotam ma neke Ahas. Ahas ma neke Hizkia. ¹⁰Hizkia ma neke Manasye. Manasye ma neke Amon. Amon ma neke Yosia. ¹¹Yosia ma neke Yekhonya ali kawan erai butung da, kede na obet tong Babel. ¹²Uli na obet tong Babel, Yekhonya ma neke Sealtiel. Sealtiel ma neke Zerubabel. ¹³Zerubabel ma neke Abihud. Abihud ma neke Elyakim. Elyakim ma neke Azor. ¹⁴Azor neke Zadok. Zadok ma neke Akhim. Akhim ma neke Eliud. ¹⁵Eliud ma neke Eleazar. Eleazar ma neke Matan. Matan ma neke Yakub. ¹⁶Yakub ma neke Yusuf, bane Maria. Neke Maria na lahir da Yesus ye na otus Kristus. ¹⁷Jaji ke kawus keturunan Abraham empe Daud naan opat belas keturunan, neke Daud empe na obet tong Babel naan opat belas keturunan, ali ke Daud ma obet tong Babel empe Kristus naan opat belas keturunan ade. Yesus Kristus Na Be Belolos ¹⁸Ke, nabelolos Yesus Kristus nget ihe. Kede Maria ene-Da apu betunangan ali Yusuf, se male dali bolum sendro, da apu entung nehe Roh Kudus. ¹⁹Et, Yusuf bane da, ulun ye bene ali sa nemangen Maria te botuk ulun deo, Yusuf be aga entung-entung ngebebas da Maria. ²⁰Kede Da Yusuf desung memiliki hal iro, teneng, malaikat Tuhan sulet tong da suang upi ali bepaner, "Yusuf, tia Daud, ya ko takut ngepe Maria jaji sao ko leka Tia ye te suang butung da iro neke Roh Kudus. ²¹Da sagar belolos erai Tia upo ali ko ngotus aran-Da Yesus leka Da sagar ngawat umat-Da neke dosa-dosa dali, ²²Kawus hal iro jaji peganap perkataan Tuhan lalo nabi-Da, ²³Teneng, erai bawe bujang ye entung ali sagar belolos erai tia upo. Dali sagar noak aran-Da Imanuel," ye na arti: "Allah Sendro taka". ²⁴Kede Yusuf ruko neke turui, da ngene nget ye Malaikat Tuhan siu tong da, da ngepe Maria dian jaji sao da, ²⁵et sa tau kumpul ali MARIA empe da belolos Tia upo. Ali, da Yusuf noak aran-Da Yesus.

Chapter 2

Kawan Ulun Majus Nyembah Yesus ¹Nehe, ukah Yesus na belolos te Betlehem, te Yudea. teneng ulun-ulun majus ke Timur sulet tong Yerusalem. ²Dali nyituk "teka Da, ye apu na be lolos , Raja ulun Yahudi iro ? Leka kemali apu kite sentomoi Da te timur ali kemali siut dian nyembah - Da ". ³Kede Raja Herodes keringa hal iro, belisah da ali sendro kawus Yerusalem .⁴Pelos da gumpul uras imam kepada ali ahli-ahli Taurat bangsa iro .Da nyituk ke dali tekame Kristus na be lolos. ⁵Dali ngulek tong da, " Te Betlehem wilayah Yudea leka nget he ye na tulis ene nabi : ⁶Ali, ko te Betlehem, te tana Yehuda, ye sa paling halus te ekang kawan penguasa Yehuda, leka je ke ko sagar sulet erai ulun pemimpin , ye sagar pekatik umat- Ab." ⁷Uli kero, Herodes entung-entung nook kawus ulun Majus Kaweng kepastian ke dali nget olo malem naa ye sentomoi iro. ⁸uli kero da nyiu dali tong Betlehem pelor ngulek, "Tulak ko ngentoan bebujur nget me lee tia iro. Aka ko apu sengkeruku- Da." ⁹Uli Raja keringa, dali tulak, ali tenang duh, sentomoi ye dali ete timur iro ngajuh dali empe ye menteng te mo runa Tia ero naan. ¹⁰Kede kite sentomoi iro, dali ego ye solai bene. ¹¹Ukah mo tong suang belai , dali nyenruku Tia iro nyendro Maria, ne-Da. Uli kero dali nengau kawan runa harta pelos ngokoi hadiah-hadiah tong- Da , ye iro amas, kamayan , ali mur. ¹²Leka apu na pekingat suang upi dian sa mulik tong da Herodes ,dali uli tong jaa dali lalo alan ye bali.Na Siu Dian Tajun Tong Mesir ¹³Ukah ulun-ulun Majus iro tulak, teneng, Malaikat Tuhan sulet tong da Yusuf suang upi ali ngulek, "Buetlah, oit Tia iro sendro ali ne Da ali tajun tong Mesir . Nono te bidah empe ab be paner tong ko lelia Herodes kakan ngeto Tia iro dian munu-Da". ¹⁴Uli kero Yusuf ruko pelos ngoit Tia ali ne-Da kede malem dian tulak oro tong Mesir. ¹⁵Ali nono te biduh empe Herodes mate dian genep ye na firman ene Tuhan lalo nabi : Neke Mesir Ab nook Tia-Ab." Hosea 11:1Ngebunu Uras Kawan Tia Upo Te Betlehem ¹⁶Ukah ro, kede Herodes kite da apu na pedaya ene kawan ulun Majus ,da bereket bene ali nyiu dian munu kawus tia upo te Betlehem ali te wilayah geliling ye , ye beumur due taun tong wa sameh nget kede ye apu bene ke ulun-ulun Majus.¹⁷Nget ro, genep ye pekempe ene nabi Yeremia : ¹⁸Naan engan kune dinga te rama , engan rodol entai maka asi . Rahel nge rodol kawan tia da sa hakun na kenta leka dali apu beloh. ' Yeremia 31:15Na Siu Dian Mulik Tong Israel ¹⁹Et kede Herodes mati ,teneng, Malaikat Tuhan ye sulet suang upi da Yusuf te mesir , ²⁰Ali ngulek , "Buet , oit Tia iro ali ne-Da tong tana Israel leka kawan ulun ye kakan munu Tia iro apu mate." ²¹Uli kero da buet ali ngoit Tia iro ali ne-Da mulik tong tana Israel .²²Leka iro, kede da keringa da Arkhelaus ye bekuasa te Yudea nganti Herodes, ma da ,Yusuf sa ronut tulak tong dali , ali na tagur suang upi , da tulak tong wilayah Galilea . ²³Yusuf empe ali nono te suang jaa ye be ngaran Nazaret dian genep ye na pe kampe ene nabi , "Da na otus ulun Nazaret."

Chapter 3

Khotbah Yohanes Pembaptis ¹Kede olo-olo iro, sulet da Yohanes Pembaptis, khotbah te botuk alas alen Yudea. ²Da ngulek, "Betobat leka Kerajaan Surga apu dani." ³Leka, de ye na otus ene Nabi Yesaya kede da bapaner, "Engan erai ulun ye nook-nook te botuk alas alen, 'Na sedia alan dian Tuhan, ene mengkoreng alan-Da.'" "Yesaya 40:3⁴Ali Yohanes gales ye nunang karut neke balo unta ali tali upak te keliling towing da. Pengokan da neke kawan pan ali wani juet. ⁵Uli kero ulun-ulun Yerusalem sulet tong da, ali kawus Yudea, empe wilayah selimpang Yordan. ⁶Pelor, dali na baptis ene Yohanes te Yordan, pelos mengaku dosa-dosa kenyal dali.⁷Kede, da Yohanes kite deo ulun Farisi ali Saduki Sulet tong baptisan, da ngulek tong dali, "Ko, keturunan nyipe be bisa, dase ye pekingat ko dian mensit ke murka ye sagar sulet?" ⁸Leka iro, pekasil kawan bua ye sameh hasil ye ali pertobatan, ⁹ali ya be pikiran dian bepaner tong ko gegales, kemali naan Abraham, ma leluhur kemali, leka ab ngulah tong ko nget kata-kata ihe Allah kate ngene kawan tia da Abraham!¹⁰Bele nehe, kapak na onok te wakat kawan kayu, ali tiap tonga ye sa mehasil bua ye buen na toweng ali na tumuk tong suang apui. ¹¹Ab sebene ye nge baptis ko ali danum dian betobat, nget Da ye sagar sulet uli ab ye lewi bekuasa neke ap, ye sapel-Da ap sa layak ngoit ye. Da sagar na baptis ene ko ali Roh Kudus ali apui. ¹²Penyiau naan te kami-Da, ali da sagar ngeberasih runa penguyah-Da, ali dian ngumpul gandum tong suang upak gandum. Leka iro da nyuru uyam ye ali apui ye beloh tau na sampate.Yesus Na Baptis Ene Yohanes Pembaptis ¹³Uli kiro, Yesus sulet neke Galilea tong Yordan dian na baptis ene Yohanes. ¹⁴Yohanes beusaha ngehalang-Da ali ngulek," Ab ade perlu na baptis ene-Ko, se ye ko sulet tong ab?" ¹⁵Uli kero Yesus ngejawab ali ngulek tong da, "Neke, dian aa leka nget he ye jaji te taka dian peganap kawus kebenean ." Bilalu Yohanes nge baptis-Da.¹⁶Uli na baptis, Yesus pelos losek neka danum, ali teneng surga betengau ali Da kite Roh Allah dolui nget tempulu merpati sulet tong ma-Da. ¹⁷Ali dinga engan neke surga ye ngulek, " Ihe ye Tia-Ab ye na asi Ab, tong Da ab bekenan."

Chapter 4

Yesus Na Uji Ene Iblis ¹Uli kiro, Yesus na ajuh ene Roh tong suang alas alewe dian na uji ene Iblis. ²Ali, Da bepuasa opat oulu olo ali opat pulu malem, uli kero Da jaji lau. ³Uli kero, sulet da ye nguji iro, ali ngulek tong Yesus, "Aka ko Tia Allah, siu dian batu-batu ihe jaji roti." ⁴Pelos, Da ngejawab ali ngulek, "Naan tesurat, sa leka roti iro meresia bolum, et ene tiap enganye losek lalo bowa Allah." Ulangan 8:3. ⁵Ukah kero Iblis ngoit-Da tong joa suci ali ngonok-Da te mo Belai Allah, ⁶ali ngulek tong-Da, "Aka ko Tia Allah, pelotu unuk-Ko tong wa leka naan surat: "Nget Ko, Allah sagar nyiu malaikat-malaikat-Da ali ngeangkat Ko te mo kami dali poo-Ko sa kune batu." Mazmur 91:11-12 ⁷Yesus ngulek tong da, "Sinai li naan na surat, 'Ko ya nguji Tuhan Allah ko.'" Ulangan 6:16 ⁸Sinai li Iblis ngoit Yesus tong mo gunung ye paling mo ali peteneng tong-Da kawus kerajaan denia ali ke tamam ye, ⁹ali ngulek tong -Da, "KAwus ye sagar na okoi tong -Ko, aka Ko moyo sujud ali nyembah ab." ¹⁰Uli kero, Yesus ngulek tong da, "Alan ko tulak, Iblis! Leka naan tesurat, "Ko je nyembah sujud Tuhan Allah ko ali tong-Da ade ko be ibadah." Ulangan 6:13 ¹¹Uli Kero, Iblis ngekah Da, ali teneng, malaikat-malaikat sulet dian melayani Da.Yesus Nyentela Pelayanan-Da te Galilea ¹²Ulu kero, Yesus keringa nget Yohanes apu na dakep, Da tulak tong Galilea. ¹³Da ngikah Nazaret ali nono te Kapernaum, te diding danau te batas Zebulon ali Naftali, ¹⁴dian pe ganap se ye na ulek lalo nabi Yesaya: ¹⁵"Tana Zebulonali tana Naftali, alan danau te pai Yordan, Galilea, wilayah ulun-ulun ye sa Yahudi, ¹⁶bangsa ye nono suang denem kite Maa ye solai, ali tong dali ye nono te jaa ali suang bayang-bayang maka mate, Maa iro apu sulet. Yesaya 9:1-2 ¹⁷Neke olo iro Yesus nyentela khotbah ali ngulek, "Betobat na leka Kerajaan Surga apu dani!" Yesus Nook Opat Murid-Da Ye Pengone ¹⁸Kede Yesus malan te diding danau Galilea, Da kite due ulun mani ye iro Simon ye na otus Petrus, ali Andreas erai butung Da, desung numuk lintu te danau leka dali ye tukang keto esa. ¹⁹Ali, Da ngulek tong dali, "Ayu siut Ab ali Ab sagar ngajar ko ngelunta meresia." ²⁰Dali pelos tulak ngikah lunta-lunta ali pelos siut Da. ²¹Ali, kede tulak ke biro, Da kite due erai butung ye lain, Yakobus tia Zebedeus ali Yohanes, erai butung ye. Dali naan te suang jukung sendro Zebedeus, ma dali, ye desung ngerasih kawan ali dian ngeto esa dali. Ali, Da nook dali. ²²Dali pelos tulak ngikah jukung ali ma dali, pelos siut Yesus.Yesus Ngajar Ali Nembeme Deo Ulun ²³Ukah kero, Yesus bekeliling tong kawus daerah Galilea, ngajar te belai sembayang-sembahyang dali pekempeberita Injil Kerajaan, ali nawas ulun dongo, ali sesegala ye nare te ekan ulun deo. ²⁴Ali kabar tentang Da apu kawus ulunketoan empe kawus Siria. Ali, dali ngoit tong Da kawus ulun dongo ye kune kesusahan ali semasam ke roten ye na inam nare ali ye na rasuk Iblis, ye gila upe, ali ye lumpuh, na tambeme ene-Da tong dali. ²⁵Kimpulan solai ulun deo te Galilea, Dekapolis, Yerusalem, Yudea, ali neke pai Yordan uras siut Da.

Chapter 5

¹KHOTBAH YESUS TE BUKIT

²Uli kero, Da nengau bowa dian bepaner ali ngajar dali, Ulek Da, ³"Naberkatilah ulun ye susah suang juus et dali naan te kerajaan surga. ⁴Naberkatilah dali ye nare aseng et dali sagar na hibur. ⁵Naberkatilah ulun ye buen aseng ye et dali sagar ngewaris bumi. ⁶Naberkatilah dali ye lau ali sengo ali kebenean leka dali sagar na temboting. ⁷Naberkatilah dali ye se na asi ado leka dali sagar mahan asi ado ade. ⁸Naberkatilah dali ye barasih te suang aseng ye leka dali sagar kite Allah tala. ⁹Naberkatilah dali ye ngoit damai leka dali sagar na otus tia-tia Allah tala. ¹⁰Naberkatilah dali ye sengsara dian kebenean leka dali tempuun Kerajaan Surga. ¹¹Naberkatilah ko aka ulun pesala ali penare ko, ali ngulek se segala ye da'at te one ko, ali na tuduh ye sa bene leka Ab. ¹²Ego nelang sanang leka solai upa ko te surga, et ngetrolah dali nyengsara kawan nabi ye bolum one semale ko."Serau Ali Terang Dunia ¹³"Ko iro serau dunia, et aka serau iro jaji tawai, ali me ko sagar pengawat ye? Da sa bedi je dian na obet ali na ajek-ajek ene meresia." ¹⁴Ko iro maa dunia. Jaa ye naan te mo bukit sa kate na siok." ¹⁵Ulun-ulun ye sa nyemolum pelita ali nganak ye te mat gantang, et naan te munan poo pelita ali nyilu kawus ye naan te suang belai. ¹⁶Dionlah maa ko ade becahya ali alan ye sameh di dali kite pengkoe-pengkoe ko ye bene ali memuliakan Ma ko te surga."Peganap Hukum Taurat Ali Kitab Kawan Nabi ¹⁷Ya bepikir nget Ab sulet dian pejaweh Hukum Taurat ali kitab nabi. Ab sulet sa dian pejaweh ye et dian peganap ye. ¹⁸Ab ngulek ye sebene ye tong ko, empe langit ali bumi lalo, sa naan erai iota ali erai coretan ye tau na pejaweh neke Hukum Taurat empe uras ye ganap. ¹⁹Leka iro dase ye pejaweh erai ti aa neke perintah-perintah ye pengedis ali ngajar ulun bali dian ngene hal ye sameh, da sagar na otus ye pengedis suang Kerajaan Surga. Et, dase ye ngegawi perintah-perintah iro ali mengajarkan ye na ulek solai suang Kerajaan Surga. ²⁰Leka iro, ab ngulek tong ko et aka kebnean ko sa empe lewi buen neke kebenean ahli-ahli Taurat ali ulun-ulun Farisi, ko sa tau li mo tong suang Kerajaan Surga. Nget Ulun Ye Bereket Tong Erai Butung ²¹Ko apu keringa ye na ulek tong tak kakah datu nini taka, " Ya munu," ali 'dase ye munu patut na oit tong pengadilan.' ²²Nget ro ade, Ab ngulek tong ko dian dase ye bereket tong erai butung da patut naan suang penjara, ali dase ye be paner tong erai butung, "ko galu," tayak na oit ta muka Mahkamah Agama, ali dase ye bepaner, 'ko bungul,' layak ye suang buen apui neraka. ²³Leka iro, amun ko nyarah ye na oit ko temunan altar, ali te biro ko kingat ali erai butung ko ye naan aga te one ko, ²⁴'ikahlah pengokoi ko iro te one altar ali tunuk lekah empe one dian be ruhui ali erai butung ko, uli kero mulik li ali okoi pengoit ko. ²⁵Se lekah ye, be ruhui li ali ulun ye nuduh ko kede ko suang alan elui sendro da dain sa ulun ye nuduh iro nyarah ko tong hakim, pelor hakim nyarah ko tong pegawai da, ali ko na termasuk tong suang penjara. ²⁶Ab ngulek se bene ye tong ko, ko sagar tau losek neke kero empe ko apu ngebayar sen ye penge odi. Ulun Ye Bezina ²⁷Ko apu keringa ye na ulek, ' Beloh ahan bezina. ²⁸Et iro ab ngulek tong ko et tiap ulun ye neneng erai bawe ali kakan mikir ye daat, da apu bezina ali bawe iro te suang aseng da. ²⁹Aka mate sana ko ngene ko bedosa, kelogot mate ko iro ali obet, oboh ko kejaweh erai ti anggota unuk ko neke kawus unuk ko ye na obet tong suang apui neraka. ³⁰Aka, kami kanan ko ngene ko be dosa, potek ali obet kami ko iro, oboh ko kejaweh sila kami ko neke kawus unuk ko ye na obet tong suang apui neraka. Aturan Te Suang Sentuar ³¹Apu na ulek: Dase ye nyentuar sao da harus ngokoi surat sentuar tong sao da iro. ³²Et iro, Ab ngulek tong ko di dase ye nyentuar sao da, sa leka bezina, da ngene sao da bezina. Ali, dase ye peruku ali baweye apu nesentuar iro, da ade bezina. Nget Sumpah ³³Sinai li, ko keringa ye na ulek tong tak kakah datu nini taka, 'Beloh ahan besumpah sa bene, et tempelos sumpah ko iro te one Tuhan.' ³⁴Et, ab ngulek tong ko : ya sesekali ko besumpah, buen dian surga leka surga iro tahta Allahtala, ³⁵ali dian bumi leka bumi iro penajek poo-Da, ali dian Yerusalem leka iro jaa Sang Raja Solai. ³⁶Beloh ahan ade ko besumpah dian utek ko leka ko sa tau ngene erai bila balo, bura ali metem. ³⁷Et, buen ye engan ko, oi amun oi, sa amun sa, leka kawus yeniro be asal neke ye sabuen. Nget Ngebales ³⁸Ko apu keringa se ye apu na ulek, 'Mate na ganti mate ali kukut na ganti kukut.' ³⁹Et, ba ngulek tong ko beloh ahan ngelawan ye sabuen, aka dase ye nampar ko te kuyem sanan, sodor ade kuyem ko ye bali tong da. ⁴⁰Ali, aka naan erai ulun ye kakan nuntut ko ali ngepe karut ko, okoi ade jubah ko tong da. ⁴¹Ali, dase ye maksa ko malan erai mil, malan li sendro da se oro due mil. ⁴²Okoilah tong ulun ye kaweng tong ko beloh ahan sa nerima ulun ye kakan ngihau neke ko. Asilah Musuh Ko ⁴³Ko apu keringa ye nafirman,' ali 'Muar tong musuh ko.' ⁴⁴Et, pengulek tong ko, asilah musuh-musuh ko ali bedoalah dian ulun-ulun ye nyiksa ko, ⁴⁵'leka ngetro ko mahan jaji tia-tia Ma ko ye te surga leka Da ye pelosek mate olo dian ye sabuen ali ye buen, ali pedolui uran gi ye bene ali ye sa bene. ⁴⁶Leka, aka ko je tekasi ulun-ulun ye tekasi ko, upa se ye ko ahan? Sa sih tukang simpun pajak ade ngene hal nye sameh? ⁴⁷Ali, aka ko ngokoi tabe je tong erai butung ko, se lewi ye pengkoe ko? Sa sih ulun-ulun ye sa kateru Allahtala ade ngene nget iro? ⁴⁸Leka iro, ko tau jaji ye sempuraka, nget Ma ko ye te surga ye sampuraka. "

Chapter 6

Ajaran Ye Behubungan Ali Ngokoi ¹"Behati-hati suang ngejalani kewajiban agama te one meresia, ye naan maksud dian na teneng ene dali. Leka ngetro ko sagar nerima upa neke Ma ko te surga. ²Leka iro, kede ko ngokoi sedekah, beloh ahan pekengau terompet te one ko nget ulun-ulun ye bepura-pura nget ye na ene te belai sembahyang ali te alan-alan dian na puji ulun bali. Ap ngulek sebene ye tong ko et dali apu ngepe upa ye. ³Leka iro, kede ko ngokoi sedekah, ya kelewa kami sei ko ketoan se ye na ene kami sanan ko, ⁴dian sedekah ko iro na siok je Ma ko ye kite runa siaokan ye dianngokoi upa tong ko. "Ajaran Nget Bedoa ⁵"Ali, kede ko bedoa, ya nget ulun-ulun be pura-pura leka dali ketuju jakat ali bedoa te belai sembahyang ali te puting-puting alan. ⁶Leka iro, kede bedoa, mo tong suang kamar ali tangkep jawang ye, ali bedoalah tong Ma ko ye naan te runa ye menteng, et je Ma ko ye kite neke runa ye menteng iro tau ngokoi upa tong ko. ⁷Ali, kede ko bedoa ya makai engan-engan ye beloh arti, nget ye na gawi kawan ulun ye sa ketaru Allah, et dali nanguh ali deo engan-engan, dali sagar na dinga. ⁸Leka iro, ya nget dali leka Ma ko ketoan ye na pengkoe ko semale ko kaweng tong-Da. ⁹Bedoalah nget he, " Ma kain ye te surga na kuduslah aran-Ko. ¹⁰Suletlah kerajaan-Ko, jajilah kehendak-Ko te bumi nget te surga. ¹¹Okoilah kain, kede olo ihe, pengokan secukup ye. ¹²Ali, ampunilah kesala-kesala kain, nget kain ade ngokoi ampun ulun-ulun ye besala tong kain. ¹³Ali, ya lah ngoit kain tong suang pencobaan, et ugahlah kain neke ye jahat, leka Ko lah Ye Tempuun Kerajaan, ali kuasa ali kemuliaan empe se ola-ola ye. Amin. ¹⁴Aka ko ngokoi ampun kesala-kesala ulun bali, Ma surgawi ko ade sagar ngokoi ampun ade tong ko. ¹⁵Leka iro, aka ko sa ngokoi ampun kesala-kesala ulun bali, Ma ko ade sa sagar ngkoi ampun kesala-kesala ko. "Perangai Kede Bepuasa ¹⁶"Ali, kede ko bepauasa, ya murung nget ulun ye bepura-pura leka dali ngubah wae dali dian na tuneng desung bepauasa ene ulun bali. Ab ngulek sebene ye tong ko et dali apu ngepe upa ye. ¹⁷Et iro, ko kede bepauasa, olaulah utek ko ali builah wae ko ¹⁸dian puasa ko na teneng ulun, et ene Ma ko ye naan te runa ye enteng-enteng. Ali, Ma ko ye kite gawian ko ye enteng-enteng iro sagar ngebales tong ko. "Simpunlah Harta Te Surga ¹⁹" Beloh ahan ngontek dian ko gegales harta te bumi, runa ngengat ali betagar rusak, ali runa maling ngebongkar ali dako. ²⁰Et iro, simpunlah dian ko gegalis harta te surga, runa ngengat ali sabakarat perusak ali runa maling sangebonkar ali dako. ²¹Leka te runa harta ko naan, te biro ade aseng ho naan. ²²" Mate iro pelita unuk. Et, aka mate ko buen, kawus unuk ko sagar jaji maa. ²³Et iro, aka mate ko jahat, kawus unuk ko sagar ponu ke denem, jaji aka maa ye tau naan te ko iro ke denem, tamam metem ye kedenem iro. " ²⁴" Beloh naan ulun ye mahan ngawat due tuan leka da sagar muar ali tuan ye erai ali tekasi ali ye bali. Ko sa mahan ngelayani Allah ali mamon. Sa Usah Ko Khawatir ²⁵Leka iro Ab ngulek tong ko, sa usah khawatir ali bolum ko, se ye sagar ko okan ali ye na isep. Nget ro ade ali unuk ko, se ye ko pakai sa sih bolum penge penting neke pengokan, ali unuk neke pama. ²⁶Tenenglah tempulu-tempulu te langit ye sa ngume, sa ngoteu, ali sa nyimpun otewan tong suang upak kerangking, et Ma surgawi ko ngokoi dali eman. Sa sih ko lewi ba uman neke dali. ²⁷Dase te kawan ko ye khawatir mahan natemeh se hasta te umur da? ²⁸Ali, et pama, kune me ko khawatir, teneng bunge bakung te padang, nget me dali tau temu, dali sa bagawi ali sa ngegulung banang, ²⁹Et Ab ngulek tong ko, leen Salomo suang sagala kemulian da ade sa ke pama nget erai tie neke bunge-bunge iro. ³⁰Jaji, aka ikut te padang ye naan olo ihe ali tane na tumuk tong suang apui atang, Allah ngerasih da nget ro leen, sa sih tamam ko hei ko sa be iman? ³¹Leka iro, ya ko gaer ali ngulek, se ye sagar kain okan? ali se ye sagar kain isep,? ali! se ye sagar kemali tunang?, ³²Leka, bangsa-bangsa bali ngeto-ngeto kawus ihe ali Ma surgawi ko ketoan ko memerlukan kawus ihe. ³³Et iro, etolah one Kerajaan Ali Kebenean Da, ali uras ye iro sagar na tamah tong ko. ³⁴Jaji, ya gaer ali olo tane leka olo tane sagar pegaer unuk da gales. cukup ke de olo ali ke susah da gales."

Chapter 7

Beloh Ahan Menghakimi ¹beloh ahan ngehakimi dian ko sa nahakimi. ²Leka ali penghakiman ye ko pakai dian ngehakimi, ko sagar na hakimi, ali ukuran ye ko pakai dian ngukur sagar na ukur tong ko. ³Ali, kune me ko kite bikis kayu te mate erai butung ko, et sa ngetoan naan balok kayu te mate ko gales? ⁴Nget me ko tau bepaner tong erai butung ko, dian ab peloseb bikis kayu iro neke mate ko et teneng ade balok te mate ko gales. ⁵Hei, ulun ye bepura-pura peloseb one balok iro neke mate ko, ulah kiro ko sagar kite ali jelas dian peloseb bikis te mate erai butung ko. ⁶Ya ngokoi bana ye kudus tong kawan koko, ali ya ade numuk mutiara ko tong one wae upe dian dali sa ngajik-ngajik iro ali poo ye, ali be balik ngereset-reset ko. "Kawenglah, Etolah, Ali Katuklah ⁷Kawenglah, ali hal iro et sagar na okoi tong ko. ⁸Leka, setiap ulun ye kaweng, da nerima, ali ulun ye ngeto sagar makan, ali bagi da ye mangatuk jaweng sagar na tengau. ⁹Ali, dase ye te antara ko, ye amun tia ye ko kaweng roti sagar na okoi batu tong tia? ¹⁰Ali, aka tia da kaweng esa, da sa sagar ngokoi nipe tong tia da iro, se bene? ¹¹Jaji, bele ko ye jahat ketoan nget me ngokoi kawan tia ko ali pangokoi -pangokoi ye buen, se labih tong Ma ko ye te surga, da sagar ngokoi ye buen tong dali ye kaweng tong Da." Hukum Ye Pengone ¹²Leka iro, se segala ye kakan ulun gawi tong ko, nget ro ade ko gawi tong dali leka ihe naan te suang Hukum Taurat ali kitab kawan nabi. "Alan Nuju Tong Bokem ¹³Mo neke jawang pagar ye kipit leka solai ye pagar ali punayang alan ye nuju kebinasaan, ali naan deo ye mo ngelalo da. ¹⁴Leka, kipit ye pagar ali solet ye alan nuju tong bolum, ali dis ye ngeruku da. "Pekingat Ke Nabi-nabi Ye Sa Bene ¹⁵" leka iro, behati-hati ali kawan nabi-nabi ye sa bene ye sulet tong ko ali be karut domba, et sabene ye dali iro nget, serigala-srigala ye ganas. ¹⁶Neke buah ye ko sagar ngentaru dali. Me ahaan ulun nyimpun buah-buah anggur neke wakai-wakai bedui ali buah-buah ara neke tonga-tonga bedui? ¹⁷Nget ro ade, ngenget tonga ye buen bekasil jaji buah ye buen ade leka tonga ye sa buen me hasil buah ye sabuen ade. ¹⁸Tonga ye buen sa tau mehasil buah ye sa buen, ... ¹⁹Kawan tonga ye sa ngehasil buah ye buen sagar na toweng ali na obet tong suang apui. ²⁰Jaji, neke buah-buah ye ko sagar ketaru dali. ²¹Sa uras ulu ye ngulek tong Ab, "Tuhan, Tuhan, 'sagar mo tong Kerajaan Surga, et je da ye ngene oga tong Ma ab ye te surga. ²²Kede, olo iro, deo ulun ye ngulek tong-Ab, Tuhan"Tuhan sa ye kemali benubuat suang aran Ko, ali muru roh-roh ye sabuen suang aran Ko, ali deo ngene mujizat suak aran Ko? ²³Leka, ab sagar ngulek tong dali, " Ab sa pini ketaru ko! Tulak neke Unuk, ab ko ye ngene kesala! "Ngeringa Ali Ngegawi ²⁴Leka iro, kawus ulun ye ngeringa engan-engan Ab ihe ali ngegawi ye sagar jaji nget ulun bijaksana ye ngene belai te munan batu. ²⁵Pelos, dolui uran ali sulet banjir, ali enus ngejuhu belai iro, ali belai iro sa temping leka na te muet te munan batu. ²⁶Nget ro, ade uras ulun ye ngeringa engan Ab ihe ali sa ngegawi ye sameh nget ulun galu ye ne muet belai te mo pasir. ²⁷Uli kero, dolui uran ali sulet danum mengengket, ali betiup enus ngejuhu belai iro, pelos belai iro temping ali solai bene rusak ye. ²⁸Kede Yesus apu ngulek hal-hal ihe, deo ulun manam te ajaran-Da, ²⁹leka Da ngajar dali nget ulun ye bekiasa, ali sa nget ahli-ahli Taurat dali.

Chapter 8

Yesus Nembeme Ulun Ye Dongo Kusta ¹Kede Yesus dolui neke bukit iro, kumpulan ulun deo demasu-Da. ²Ali, teneng, erai ye dongo kusta sakit tong -Da, pelos besujud te one wae-Da, ali ngulek, Tuan, aka Ko kakan, Ko tau nembeme ab." ³Ali, Yesus nyole kami Da pelos mege da, ulek-Da, "Ab kakan, nembeme." Kede iro ade, beme kusta ulun iro. ⁴Pelos, Yesus ngulek tong da, "Na perhati bebuen, ya ko ngesah se-se tong erai ulun ade, et tulak, petendre unuk ko tong imam, ali ater pengokoi ye na site Musa dian bukit tong dali.Erai Ulun Pelayan Perwira Romawi Na Tembeme ⁵Kede Yesus mo tong Kapernaum, erai ulun perwira sulet tong -Da, laku awat tong-Da, ⁶ali ngulek, "Tuan, pelayan ab desung loku tebelai limpuh, uyuh bene." ⁷Ali, Yesus ngulek tong da, "ab sagar sulet ali nembeme da."⁸Belalu, perwira iro nuing ali bepaner, "Tuan, ab sa patut dian ko mo te wa sapo ab, et ulek erai buku paner na ali pelayan ab sagar na tembeme. ⁹Leka, ab ade ye iro ulu ye naan te wa kekiasaan, ali tentara-tentara te wa ab. Ali, ab ngulek tong ye erai, 'Suletlah,' ali da ali sulet, ali tong budak ab, 'ene ihe,' ali da ade ngeme ye." ¹⁰Kede Yesus keringa hal ihe, Da manam ali tong ulun-ulun ye nasu Da, "Ab ngulek se bene ye tong ko, Ab sa pini ruku iman solai ihe te botuk ulun Israel. ¹¹Ab ngulek tong ko tau deo ye sagar sulet neke Timur ali Barat, pelos tuet man ali Abraham, Ishak, ali Yakub suang Kerajaan Surga, ¹²Et tia-tia kerajaan iro ahan na obetbtong suang denem ye penge denem. Te biduh sagar naan engan entai ali tangkem kukut." ¹³Ali, Yesus ngulek dian perwira iro, "Alan tulak, dion jaji tong ko nget ye ko harap." Uli kede iro ade, budak da tembeme.Nemena Petrus Ali Ulun Deo Natembeme. ¹⁴Kede Yesus empe belai Petrus, Da kite ne mena Petrus desung loku ali layung unuk. ¹⁵Pelos Yesus mege kami ne iro ali layang unuk da jaweh. Uli kero da buet ali ngelayani Yesus. ¹⁶Kede kakan malem, dali ngoit tong-Da deo ulun ye na asuk roh ye sabuen, ali Da muru roh-roh iro ali erai engan ali nembeme kawus ulun ye sakit, ¹⁷dian na ganap se ye ulek ene Nabi Yesaya: "Da ye ngepe kelome-kelome taka ali nyanang kawan kenare taka. "Kawan Ulun Ye Kakan Siut Yesus ¹⁸Neke, kede Yesus kite ulun deo te selimpang-Da, "Da nyiu dian mulik tong pai. ¹⁹uli kero, erai ahli Taurat sulet ali ngulek tong Da, "Guru, ab sagar siut ko tong me Ko tulak." ²⁰Ali, Yesus ngulek tong da, "Kawan serigala naan huang runa ali tempalu-tempalu te langit naan salai-salai ye. Et iro, Tia meresia beloh naan runa dian ngonok utek Da."²¹Erai neke kawan murid bepaner tong Da, "Tuhan izin ab dian nyempone tulak ali ngelebeng ma ab." ²²Et iro, Yesus bepaner tong da, 'Siut ab, ali dion aa ulun mate nalebeng dali gegales."Yesus Pe Kua Enus Solai ²³Ali, kede Yesus sungket tong jukung, murid-murid Da nasu Da. ²⁴Ali, teneng naan enus solai te danau ye ngene jukung iro na tinu gelumbang. Kede Yesus turui. ²⁵Ali, murid-murid suli tong Yesus ali ngiluk Da, ule da, "Tuhan, awat kemali! kemali desung suang bahaya!"²⁶Ali, Da bepaner tong dali "Kune me ko sa rona, hei ko ye sa beiman?" Pelos Da jakat ali nagur enus ali danum iro, ali jaji beranai bene. ²⁷Ulun-ulun iro manam ali bepaner, "Ulun nget se Da ihe, empe enus ali danau tau tunuk ali Da?"Due Ulun Gadara Na Rasuk Ene Roh Jahat ²⁸Kede Yesus empe te pai danau, te daerah ulun Gadara, due ulun ye na rasuk roh jahat nyeruku-Da. Dali losek neke lebeng ali maka akut bene empe brloh naan ye kate lalo alan iro. ²⁹Ali, teneng, dsli bekuriak, tek ye, "Se urusan ekang Ko ali kemali, hai Tia Allah? Se Ko sulet dian penare kemali male empe wayah ye?"³⁰Ali, oro didis neke dali naan sewayan, solai upe ye desung ngeto okan. ³¹Setan-setan iro kaweng tong-Da ali bepaner, "Amun Ko kakan nyangka kemali, siu kemali behangkut tong suang sewayan upe iro. ³²Ali, Yesus bepaner tong dali, "Alan tulak!" pelos dali losek dan mo tong suang upe-upe iro. Uli kero, kawus sewayan upe iro tuyun neke tebing danau ali mate te suang danum.³³Ulun-ulun ye pekatik upe-upe iro tulak uro, ali nono tong suang jaa ali bekesah kawus ye, empe ye se jaji masalah ali ulun-ulun ye na asuk setan iro. ³⁴Ali, teneng, kawus jaa losek dian sekeruku ali Yesus. Kede kite Yesus, dali kaweng -Da dian tulak neke wilayah dali.

Chapter 9

Yesus Ngakoi Ampub Ali Nabene Ulun Lumpuh ¹Uli mo tong suang jukung, Yesus getah danau ali empe te jaa-Da gegales. ²Ali, teneng, dali ngoit tong-Da erai ulun lumpuh ye loku te runa turui. Kede kite iman dali, Yesus ngulek tong ulun lumpuh iro, "Tengkuat aseng ko, tia-Ab, dosa ko apu na ampuni." ³Uli kero, kawan ahli Taurat bepaner suang aseng ye, "Ulun ihe nyumpah!" ⁴Et, Yesus ketoan ye naan suang aseng dali, lek-Da, " Kune me ko bepikir ye jahat suang aseng ko? ⁵Ye kame ye lekah, ngulek, "Dosa-dosa ko na ampuni, pelos ngulek, " Buet ali malanlah? ⁶Et iro, dian ko tau ketoan leka te bumi Tia Meresia bekuasa dian ngokoi ampun ulun bedosa, " Uli kero, Yesus ngulek tong ulun lumpuh iro, "Buetlah, angkat runa turui ko, ali uli lah!" ⁷Ali, ulun iro buet pelos uli. ⁸Et kede ulun deo ye kite hal iro dali jaji sa ronu pelor memuliakan Allah ye ngokoi kiasa nget iro tong meresia. Matius Enai Ulun Tukang Simpun Pajak Ye Siut Yesus ⁹Uli Yesus tulak neke biro, Da kite erai ulun ye na took Matius desung tue te runa penyimpun pajak. Pelor Yesus ngulek tong da, "Siut ali Ab." Pelos Matius jakat ali siut Yesus. ¹⁰Uli kero kede Yesus tuet man te suang belai iro, teneng deo tukang simpun pajak ali ulun-ulun bedosa sulet, pelostuet man sendro Yesus ali murid-murid-Da. ¹¹Kede ulun-ulun Farisi kite hal ihe, dali ngulek tong murid-murid-Da, "Kune me Guru ko eman sendro kawan tukang simpun pajak ali ulun-ulun bedosa?" ¹²Leka iro, kede Yesus ngeringa hal iro, Da ngulek, "Dali yesa dongo sa makai tabib, et dali ye ye dongo. ¹³Leka iro, tulak ali belajar se arti ye ihe, 'Ab kakan ali asi ado, sa je ali pengokoi, leka Ab sulet sa je dian nook ye bene, et dian ulun-ulun bedosa."Nyintuk Nget Me Ulun Bepuasa ¹⁴Uli kero, murid-murid Yohanes sulet tong Yesus ali nyintuk, "Kune me kemali ali ulun-ulun Farisi ngene puasa, kune me murid-murid-Ko sa bepuasa?" ¹⁵Ali, Yesus ngulek tong dali, "Ahan sa kawan ulun ye ngater penganten nare aseng semale penganten upo ye male be sendro ali dali?..... ¹⁶Belo naan erai ulun ye nameh kain ye kado tong pama ye usang, leka tambalan iro ngereset pama ye usang ali pagin solai bereset ye. ¹⁷Ade beloh naan ulun ye ngedura anggur kado tong suang kosek upak ye usang. Amun ngetro, kosek upak iro sagar bereset, ali anggur ye tau be duru, ali kosekupak ye sa tau napakai. Leka iro, dali ngontek anggur ye kado te kosek upak ye kado ade dian ke due ye na pelihara."Yesus Nemu Ali Nembeme ¹⁸Desung Yesus bepaner hal-hal iro tong dali, teneng, erai pemimpin belai ibadah sulet ali nyembah-Da, ali ngulek, "Tia bawe ab kado mate. Et iro sulet ali anak kami-Ko te mo da, leka iro da sagar bolum." ¹⁹Pelos Yesus buet ali siut ulun iro, nget ro ado ali murid-murid-Da. ²⁰Kede iro, teneng, erai ulubawe ye desung sakit pendarahanse lola due belas taun nyerini Yesus neke odi ali mege diding jubah-Da, ²¹leka bawe iro bepaner tong da gales, " Bele ab je mege jubah-Da, ab tau beme." ²²Leka iro, Yesus mulik ali neneng bawe iro, pelor ngulek, "Kuat aa aseng ko, hai tia-Ab, iman ko apu nembeme ko." Kede iro ade beme bawe uro neke penyakit iro. ²³Kede Yesus empe te belai te tuka ibadah iro ali neneng kawan penyiup suling ali ulun bekerumung ye ngene rawek. ²⁴Da ngulek tong ulun-ulun iro, "Alan tulak, leka tia baweiro sa mate, et desung turui." Et, dali ngesese Yesus. ²⁵Et kede ulun deo iro apu na buru losek, Yesus mo pelos mege kami tia iro, ali tia bawe iro buet. ²⁶Kabar buen iro te siar tong kawus daerah iro.Yesus Nembeme One Ulun Posa ²⁷Kede Yesus tulak neke iro, due ulun buta nasu Da ali be kuriak , "Awat asi kemali, Tia Daud." ²⁸Kede Da mo tong suang belai iro, due ulun posa iro, nyeruku Da ali nyetuk tong dali, "Se ye ko harap Ab mahan ngene hal iro? "Dali ngulek tong Da, "Oi, Tuhan!" ²⁹Uli kero, Yesus mege mate dali, elek-Da, "jajilah tong ko nget iman ko." ³⁰Pelos, be tengau mate dali. Yesus ali na hal pekingat dali."Naperhati, ya naan erai ulu ye ketoan hal iro." ³¹Leka iro, dali losek ali menyiar kabar da Yesus tong kawus daerah iro.Yesus Nembeme Ulun Bisu ³²Kede apu kedue ulun iro losek, ulun-ulun ngoit erai ulun bisu ye narasuk roh jahat tong Yesus. ³³Uli roh jahat iro na buru losek, ulun bisu iro tau bepaner ulun deo iro jaji ma nga ali ngulek, "Hal nget ihe male naan pini na ite te Israel." ³⁴Et iro, ulun-ulun Farisi ngulek, "Da muru roh-roh jahat ali ye be kuasa te roh-roh jahat."Deo Ye Na Otew Dis Ye Begawi ³⁵Ali Yesus tulak bekeliling kawus jaa ali desa, da ngajar te belai-belai ibadah ali nengkar Injil Kerajaan, pelos nembeme kawan dongo penyakit. ³⁶Kede Yesus kite ulun deo iro, Da te kasi tong dali leka dali uyuh ali beloh runa nget domba-domba beloh gembala ye. ³⁷Uli kero Da ngulek tong murid-murid-Da." Se bene ye, ye na otew deo, et tukang gawi ye dis." ³⁸Leka iro, kaweng neke Tuhan ye naan na otew, dian ngirim tukang gawi suang otew -Da."

Chapter 10

Yesus Ngutus Murid-murid Da ¹Yesus nook due belas murid-Da ali ngokoi kuasa tong dali dian muru roh-roh jahat pelor nembeme se segala penyakit ali se segala ye nare.²Ihe ngaran-ngaran kedue belas rasul iro: Penela Simon ye na otus Petrus, Andreas erai butung da, Yakonbus tia Zebedeus, ali Yohanes erai butung da, ³Filipus, Bartolomeus, Tomas ali Matius penyimpun pajak, Yakobus tia Alfeus ali Tadeus, ⁴Simonulun Zelot, ali Yudas Iskariot ye nyelaka Yesus.⁵Yesus nook due belas rasul iro dian nyiu dali, "Ya tulak tong alan bangsa-bangsa lain ali mo tong suang jaa ulun Samaria, ⁶Keka iro tulak tong domba-domba ye taang te botuk umat Israel. ⁷Se ola ko tulak, tong kabar ali ngulek, 'Kerajaan Surga apu dani. ⁸Tembeme ulun ye dongo, te molum ye apu mate, tembeme ade ye be kadan, ali buru roh-roh ye jahat. Ko apu nerima ali cuma-cuma leka iro okoi ade ali cuma-cuma. ⁹Ya ko ngoit amas, perak, ali tembaga suang suruk towing ko, ¹⁰ali tas nguyu dian te alan, ya ko ngoit due lamar karut ali sapel, ali tungket leka erai ahan ye begawi patut makan upa da. ¹¹Te jaa ali desa kame ye mo, eto ulun ye patut te suang ye ali nono te biro empe ko tulak. ¹²Kede ko mo belai iro, akoi tabe tong dali. ¹³Amun belai iro palut na okoi, dion tabe ko iro dolui tong mo da, amun sa tabe ko iro mulik tong ko. ¹⁴Ali dase ye sa nyamut ko ali sa kakan ngeringa engan ko, kede ko losek neke belai ali jaa iro, tengker dabu poo ko. ¹⁵Ab ngulek tong ko sebene ye olo penghakiman, tana Sodom ali Gomora sagar lewi tau nyanang neke jaa iro."Kersusah-kesusah Ye Sagar Na Hadap Kawan Murid ¹⁶Teneng, Ab ngutus ko nget domba te botuk-botuk serigala. Leka iro ko tau pintar deo akal nget nyipe ali penurut nget tempulu-tempulu merpati. ¹⁷Et iro, behati-hati te one ulun-ulun dali sagar nyarah ko tong majelis agama ali sagar ngerampas ko te belai ibadah dali. ¹⁸Ko sagar na oit tong one kawan penguasa ali kawan raja leka Ab, jaji bukti dian dali ali dian bangsa-bangsa bali. ¹⁹Amun, dali nyarak ko, ye ko deo pikir nget me ali se ye sagar na paner leka kede iro ade sagar na okoi tong ko se ye tau ko paner. ²⁰Et sa ko ye bepaner, et iro ye Roh Ma ko ye bepaner te suang ko. ²¹Ulun sagar nyarah erai butung da tong kematian, nget ma tong tia da. Ali kawan tia sagar ngelawan ulun tuha ye ali sagar munu dali. ²²Ko sagar sa na ketuju ene kawus ye leka ngaran-Ab, et ulun ye betahan empe awus sagar na selamat. ²³Kede dali penare ko suang jaa ye erai, mensit tong jaa ye bali. Ab ngulek tong ko sebene ye semale ko awus nyelalo kota-kota Israel empe Tia Meresia sulet. ²⁴Murid sa lewi neke guru ye, ngetro ade pelayan sa lewi neke tuan ye. ²⁵apu sukup aka murid jaji nget guru ye, ali pelayan jaji nget tuan ye. Et dali ngotus tuan belai iro Beelzebul, se li erai belai ye."Sa Ronulah Tong Allah Ya Tong Meresia ²⁶Leka iro ya ko sa ronnu te one dali et beloh naan ye be tangkep ye sa sagar na tengau, ali ye ns siok ye sa sagar na ketoan. ²⁷Se ye Ab ulek tong ko suang kedenem, ulek na iro suang tarang, ali se ye ko dinga ye na konis te telige ko, teng kabar na te mo sapo belai. ²⁸Ali ye ko sa ronnu tong dali ye munu unuk, et sa mahan munu jiwa, et lewi sa ronnu tong Da ye tau munu jiwa ali unuk te neraka. ²⁹Sa sih due ti tempulu pipit na jual dian erai duit? Ali, sa naan erai ti neke dali ye sagar lotu tong tana teongan penyengkana Ma ko. ³⁰Ali ko, balo utek ko ade na hitung kawus ye. ³¹Leka iro, ya sa ronnu, ko be uma neke deo tempulu pipit."Nerima Yesus Te One Ulun Bali ³²Jaji, tiap ulun ye nerima Ab te one meresia, Ab ade sagar nerima ye te one Ma-Ab ye naan te surga. ³³Et dase, ye sa nerima Ab te one meresia, Ab ade sagar sa nerima ye te one Ma-Ab ye naan te surga."Tujuan Penyulet Yesus ³⁴Ya bepikir Ab sulet dian ngoit damai te bumi. Ab sulet sa dian ngoit perdamaian, et dian pedang. ³⁵Leka, Ab sulet dian nenggoro upo-upo neke ma ye, tia bawe neke ne ye, menantu bawe neke ne mena ye, ³⁶ali musuh ulun ihe ye iro neke ulun-ulun erai belai ye. ³⁷Dase ye lewi te kasi ma ali ne ye neke Ab, sa patut dian Ab. Ali dase ye lewi tekasi tia upo ali tia ye bawe neke Ab, sa patut dian-Ab. ³⁸Ali dase ye sa ngoson salib ye ali nasu- Ab, sa patut dian Ab. ³⁹Dase ye nyelamat nyawa ye sagar ke jaweh nyawa ye, ali dase ye kejaweh nyawa ye dian Ab, da sagar mahan ye."Upa Neke Allah ⁴⁰Dase ye nyamut ko, nyamut Ab. Ali dase ye nyamut Ab, nyamut Da ye nyiu Ap. ⁴¹Dase ye nyamut nabi suang aran nabi sagar nyamut upa ulun bene. ⁴²Ali, dase ye ngakoi isep tong erai ulun neke ulun-ulun ye dis ihe bele je erai sangker danum ringan suang ngaran erai murid, Ab ngulek sebene ye tong ko, da sa sagar kejaweh upa ye."

Chapter 11

¹Kede Yesus apu luli be paket tong due belas murid-Da , Da tulak neke biro dian ngajar ali khotbah te jaa-jaa dali. Yesus Ali Yohanes Pembabtis ²Nehe, kede Yohanes, ye naan te penjara, keringa leen gawian Kristus, da ngirim paket lalo murid-murid da, ³ali nyituk tong-Da, "Se ko ye sagar sulet iro, ali se kemali, harus ngema ye bali?"⁴Yesus nuing ali ngulek tong dali, "Alan tulak ali ulek tong Yohanes se ye ko dinga ali ihe, ⁵Ye posa tau kite, ye lumpuh tau malan, ye dongo kusta na tembeme, ye rongan tau keringa, ye mate tau na temuet, ali tong ye susah na tengkabar Injil. ⁶Ali, na berkatiah ulun ye sa tutur ene-Ab."⁸⁷Uli dali tulak, Yesus nyentela dian bepaner tong ulun deo leen da Yohanes, "Se ye kakan ko teneng te suang alas alew? Erai bila paring ye na kukui enus? Ko tulak dian kite se? Ulun ye bepama buen? Dali ye bepama buen iro naan te istana-istana raja.⁹Dian neneng se ko tulak? erai ulun nabi? Oi, Ab ngulek tong ko, da tau lewi solai neke erai ulun nabi. ¹⁰Leka, da lah ulu ye naan te surat: "Teneng ! Ab nyiu utusan-Ab nyempoke-Ko. Da ye sagar nyiap alan-Ko te one Ko.' Maleakhi 3:1¹¹Ab ngulek ye sebene ye tong ko, te botuk dali ye na belolos ene bawe, sa pini na patendre ulun ye pengesolai neke Yohanes pembabtis. Et iro, ye pengedis suang Kerajaan Surga, pengesolai neke da. ¹²Neke zaman Yohanes pembabtis empe nehe, Kerajaan Surga na siksa, ali ulun-ulun ye kejam iro ngeme ye ali paksa.¹³Leka, kawus nabi ali Hukum Taurat bernubuat empe wayah Yohanes. ¹⁴Ali amun ko hakun nyamut ye, da Elia ye sagar sulet iro. ¹⁵Dase ye naan kelinge dian keringa, buen ye da keringa!¹⁶Ali, se ye sagar Ab taning keturuna ehe? Dali ehe nget tia-tia halus ye tuet te runa-runum umum, ye nook uyang-uyang ye, ¹⁷ali ngulek, 'Kemali nyiup suling dian ko, et ko sa menari. Kemali benyanyi lagu dukacita, et ko sa beduka. ¹⁸Leka Yohanes sulet beloh man ali beloh isep, ali dali ngulek, 'Da na asuk roh sa buen.' ¹⁹Leka iro kede Tia Meresia sulet pelos man ali isep, dali ngulek, "Teneng, erai ulun ye rakus ali pemabuk, uyang kawan tukang simpun pajak ali ulun-ulun ye bedosa.' Leka iro, hikmat na tambene ene koe gawi ye."Pekingat Dian Ulun Ye Sa Moyo Harap ²⁰Uli kero Yesus nyentela jaa-jaa runa Da ngene pengedeo mukjizat leka dali sa betobat. ²¹Selakalah ko, Khorazim! Selakalah ko, Betsaida! leka mukjizat-mukjizat ye apu jaji te botuk ko ade jaji te Tirus ali Sidon, dali apu ola betobat ali pama beduka ali abu. ²²Et Ab ngulek tong ko leka kede olo penghakiman, Tirus ali Sidon sagar lewi tau nyanang neke ko.²³Ali ko Kapernaum, ko sagar na engkat tong mo empe langit? Sa, ko sagar na pedolui tong dunia ulun mate!, Leka mukjizat-mukjizat ye apu jaji te botuk ko iro jaji te Sodomade, jaa iro sagar naan empe olo ihe. ²⁴Leka iro, Ab ngulek tong ko et kede olo penghakiman, tana Sodom sagar tau lewinyanang neke ko."Lehoi Aseng Dian Ulun Ye Sulet Tong Yesus ²⁵Kede Yesus ngulek, "Ab besyukur tong Ko, Ma, Tuhan te mo langit ali bumi, leka Ko, leka Ko nyiok kawus ihe neke ulun-ulun ye marahati ali pintar, ali pakempe ye tong tia-tia dis. ²⁶Oi, Ma, leka nget ihe ye bekenan te one-Ko. ²⁷Kawus ye apu na okoi tong-Ab ene Ma-Ab. Ali beloh erai ulun ye ketaru Tia selain Ma, ali beloh erai ulun ye ketaru Ma selain Tia ali tiap ulun ye na aga erai ke ulun Tia dian pekempe ye.²⁸Sulet lah tong-Ab, kawus ye letih lesu ali be beban boyat, Ab sagar ngokoi ko ke lehoi aseng. ²⁹Osonlah kuk ye Ab tunang, ali belajarlal neke-Ab leka Ab lome luai ali rendah hati, ali ko sagar mahan kedamaian suang unuk ko. ³⁰Leka, kuk ye Ab pasang iro sa poye ali beban Ab nean."

Chapter 12

Yesus Iro Tuhan Te Olo Sabat ¹Kede waktu iro, Yesus malan lalo ume gandum kede olo Sabat, ali murid-murid-Da leka lau, dali ngutik ensoi-ensoigandum, pelos eman ye. ²Kite iro, ulun-ulun Farisi ngulek tong Da, "Teneng, muris-murid-Ko ngene ye sebene kede olo Sabat."³Et, tuing Yesus tong dali, "Se ko male pini ngebasa se ye na ene Daud kede da ali kawan ulun ye siut da lau, ⁴nget me da mo tong suang Belai Allah ali man roti persembahan ye sa ahan na okan ene-Da, nget ro ade ulun-ulun ye sendo da, je ye ahan kawan imam?"⁵Male, pinikah ko ngebasa suang Hukum Taurat, leka kede olo sabat, kawan imam te Bait Allah ngelantar hukum Sabat ali dali sa besala? ⁶Leka iro, Ab ngulek tong ko te behe naan ye pengesolai neke Bait Allah.⁷Amun, ko apu ketoan arti ye ihe: 'Ye na akan Ab iro asi ado sa ye persembahan, Ko sa sagar pini ngehukum ulun ye sa besala. ⁸Leka, Tia Meresia ye iro Tuhan te munan olo Sabat.Yesus Nembeme Te Olo Sabat ⁹Uli tulak neke biro, Yesus empe te sinagoge belai Ibadah dali. ¹⁰Teneng, naan erai ulun upo ye lumpuh sila kami da. Ali dali nyituk tong Yesus, engan dali, "Se na bene aka nembeme ulun te olo Sabat?" dian dali tau mahan pesala Yesus.¹¹Et Yesus ngulek tong dali, "Dase ulun ye letu ko ye naan erai ti domba ali domba iro lotu tong suang luang te olo Sabat, sa sih da sagar nakep ye ali pelosek ye ade? ¹²Sa sih paling beuman ye meresia neke erai ti domba leka iro na tembeme ngene pengkoe buen te olo Sabat."¹³Uli kero, Yesus ngulek tong ulun iro, "Sole kami ko." Ulun iro nyole kami da ali na tembeme uras nget kami da ye bali. ¹⁴Uli kero, ulun-ulun Farisi tulak neke biro pelor be sengkongkol ngelawan ali nget me dali tau munu-DaYesus Pelayan Ye Na Peli Allah ¹⁵Kede Yesus ketoan hal iro, be oro neke biro. Deo ye siut-Da ali Da nembeme dali kawus, ¹⁶ali pekingat dali dian sa ngulek dase Da. ¹⁷Hal iro jaji dian pe ganap se ye na pekempe lalo Nabi Yesaya:¹⁸"Tenenglah, pelayan -Ab ye apu Ab peli, ye na Ab asi, ye tong-Da unuk-A mo-Nya. Ab sagar nganak roh-Ab te mo-Da, ali Da, Ali Da sagar pekempe keadilan tong bangsa-bangsa bali.¹⁹Da sagar ngelawen, ali bekeriak, beloh sagar naan erai ulun ye ngeringa engan-Da te alan-alan. ²⁰Paring ye pulek sa sagar na tameket Da, ali sumu ye dani mate sa sagar na sempate, empe Da ngene hukum iro kuret, ²¹ali suang ngaran-Da, bangsa-bangsa sagar beharap." Yesaya 42:1-4Kuasa Yesus Beasa Neke Roh Allahtala ²²Ukah ro erai ulun ye na rasuk ene roh jahat, ye posa ali ongo, na oit tong Yesus. Ali, Yesus nembeme ye empe ulunposa ali ongo iro tau bepaner ali kite. ²³Kawus ulun jaji manam ali nyintuk, "Nget ye Da ihe Tia Daud?"²⁴Leka iro, kede ulun-ulun Farisi keringa dali ngulek, "Ulun ihe sa tau dian muru roh-roh jahat aka sa ali Beelzebul, pemimpin roh-roh jahat." ²⁵Yesus tau ketoan alan pikir dali ali ngulek tong dali, "Tiap Kerajaan ye apu te pisah-pisah ngelawen da gales, na ikah. Ali tiap jaa ali pemolum ye te pisah-pisah ngelawen da gales sa tau ola be tahan. ²⁶Nget iro, ade amun Iblis muru Iblis, da tepisah-pisah ngelawen da gales. Nget me kerajaan ye tau be tahan? ²⁷Amun Ab, muru roh-roh sa buen ali Beelzebul, ali dase kawan tia ki muru dali? Leka iro dali tau jaji hakim ko. ²⁸Amun Ab muru roh-roh jahat ali Roh Allahtala, KerajaanAllah apu sulet munan ko. ²⁹Ali nget me erai ulun tau mo tong belai ulun ye kuat ali ngepe barang-barang ye amun sa da nyuruh ulun kuat iro one? Ukah ro, da jape mahan menjarah belai iro. ³⁰Dase ye sa sendro ali Ab, ngelawen Ab ali dase ye sa nyimpun sendro Ab, da nempasai. ³¹Leka iro, Ab ngulek tong ko tiap dosa ali hinaan meresia tau na ampuni et hinaan tong hadap Roh sa tau na ampuni. ³²Ali dase aa ngulek se bana ye ngelawen Tia Meresia tau na ampuni, et dase ye bepaner ngelawen Roh Kudus sa sagar na ampuni, buen kede wayah ihe ali kede wayah ye sagar sulet."Tonga Na Kentaru Neke Bua Ye ³³Amun tonga iro buen, bua ye ade sagar buen. Nget ro ade amun tonga iro sa buen, bua ye ade sa sagar buen. Leka tonga na kentaru neke bua ye. ³⁴Kai, keturunan nyipe bebisa, nget me tau ko ye jahat ngemaner hal-hal ye buen? Leka neke ngengo aseng, bowa ye be paner. ³⁵Ulun buen pelosek hal-hal ye buen neke hasil ye buen, ali ulun ye sa buen pelosek hal-hal ye sa buen neke hasil ye sa buen ade³⁶Et, Ab ngulek tong ko et tiap engan ye na sia-sia, ye na paner ulun, dali sagar bertanggung- jawab te olo penghakiman. ³⁷Leka ene paneran ko, ko sagar na tembene, ali ene paneran ko ade, ko sagar na hukum.Ulun Farisi Ali Ahli Taurat Kaweng Tanaa ³⁸Uli kero, be se me ahli Taurat ali ulun Farisi ngulek tong Yesus, "Guru kemali tnaa neke-Ko." ³⁹Et, Yesus nuing ali ngulek tong dali, "Keturunan ye sabuen ali bezina ihe kaweng erai tana. Ali, sa tau naan tana ye na okoi tong dali, selain tana nabi Yunus. ⁴⁰Leka nget Yunus ye naan te suang butung esa solai ke ola tolu olo tolu malem, nget ro ade Tia Meresia tau naan ke ola tolu olo tolu malem suang butung bumi.⁴¹Ulun-ulun Niniwe sagar jahat sendro ali keturunan ihekede penghakiman ali tau ngehukum ye leka dali betobat uli keringa khotbah Yunus. Ali teneng, ye pengesolai neke Yunusnaan te behe.⁴²Ratu neke selatan sagar buet be sendro-sendro keturunan ihe kede olo penghakiman ali sagar ngehukum ye leka da sulet neke puting bumi dian ngeringa hikmat Salomo. Ali, teneng, ye pengesolai neke Salomo naan te behe.Bahaya Neke Ye Lawe ⁴³Kede roh sebuen losek neke meresia, da lalo runa-runa ye sa bedanum dian ngeto runa tehur, et da sa ruku ye. ⁴⁴Ukah ro da ngulek, "Ab sagar mulik tong belai ab, runa ab losek.' Ali kede empe, da ruku belai iro lawe, apu nabarasih ali buen na ite. ⁴⁵Uli kero, roh ye sabuen iro tulak ali ngoit sendro da turu roh bali ye penge sabuen neke da, pelos dali mo ali nono te biro. Odi ye, leen ulun iro jaji pengboto neke semale ye. Nget ro ye

sagar jaji ali keturunan ye sabuen ihe.Keluarga Yesus Ye Sebene Ye ⁴⁶Kede Yesus desung bepaner ali deo ulun, teneng, ene ali kawan erai butung-Da. "Teneng ene ali kawan erai butung-Ko jakat te ongon, be usaha dian bepaner ali -Da. ⁴⁷Erai ulun ngulek tong-Da, " Teneng, ene ali kawan erai butung-Ko jakat te ongon, beusaha bepaner ali Ko,"⁴⁸Et, Yesus nuing ulun ye pekempe kabar iro tong-Da ali ngulek, "Dase ye ene-An ali dase ye kawan erai butung-Ab?" ⁴⁹Pelos, lek-Da, ali nengau kami-Da nuju murid-murid-Da, Yesus ngulek, "Ihe ye ene-Ab ali awan erai butung-Ab! ⁵⁰Leka dase-dase ye ngene penyengkan ema-Ab, ye naan te surga, ye da erai butung upo-Ab, erai butung bawe-Ab, ali ene-Ab."

Chapter 13

Perumpamaan Nget Ulun Ngume ¹Kede olo iro, Yesus losek neke belai pelos tuet te diding danau. ²Ali ulun deo tekumpul tong Da. Leka iro, Da mengket tong jukung pelos tuet, ali kawus ulun deo iro jakat diding danau. ³Leka iro, Da pekempe deo hal tong dali suang perumpamaan ulek -Da, "Naan erai ulun tukang hamur tulak dian ngehamur, ⁴Ali ke da ngehamur, naan due tolu ti umang ye lotu te diding alan, tempulu-tempulu sulet ali eman ye empe awus. ⁵Umang ye bali lotu te runa be batu, ye sa deo tana, ali lekah temu leka tana ye sa deo. ⁶Et ukah male olo losek, pengule iro kuene layung. Leka sa naan wakat, pengule oro jaji karing. ⁷Umang ye balai lotu te ekang wakai bedui, wakai bedui iro bolum, ali ngirep ye. ⁸Et, umang ye lotu te tana ye buen tau pelos bebua, naan ye jatus kali lipet, naan ye onum pulu kali lipet, ali naan ye tolu pulu kali lipet. ⁹Dase ye be keling, dian da ngeringa. "Yesus Ngajar Ali Perumpamaan ¹⁰Ali murid-murid Yesus sulet ali nyituk tong-Da, "Kune me ko bepaner tong dali suang perumpamaan?" ¹¹Yesus nuing dali, "Tong ko apu na okoi kelewian dian ngentoan rahasia Kerajaan Sorga, et tong dali sa na okoi kelewian iro. ¹²Leka ulun ye naan, tong da sagar na okoi ali da sagar na samponu. Et dase ye sa naan, se naan ali dasagar na epe neke da. ¹³Leka iro, ab bepaner tong dali suang perumpamaan et kede kite, dali sa kite ali kede ngeringa, dali sa keringa, ali sa paham. ¹⁴Et dli, na ganaplah nubuat Yesaya ali ngulek, "Ali keringa, ko tau ngeringa, et sa tau paham. Ali neneng, ko tau kite, et sa sagar pini paham. ¹⁵Leka aseng bangsa ihe apu kapar, keling dali botur dian ngeringa, ali dali nutup mate dali. Dian sa dali kite ali mate dali, ngeringa ali luling dali, ali tau paham ali aseng dali, pelos mulik tong-Ab ali na tambeme. Yesaya 6:9-10 ¹⁶Et iro, na berkati mate ko leka kite ali keling ko tau keringa. ¹⁷Ab ngulek ye sebene ye tong ko leka deo nabi ali ulun-ulun bene ye kakan kite se ye ko teneng, leka dali sa kite ye, ali kakan ngeringa se ye ko dinga, leka dali sa keringa ye." Penjelasan Nget Pribahasa Ulun Ngehamur ¹⁸" Leka iro, dinga se arti pribahasa nget ulun ngehamur. ¹⁹Kede ulun keringa Firman Kerajaan et sa memahami ye, ye sabuen sulet ali ngepe paksa se ye apu tehamur suang aseng ulun iro. Ihe ulun ye ampun umang ye te hamur te diding alan. ²⁰Naan ade ye tehamur te runa-runu ye bebatu, ihe ulun ye ngeringa Firman ali pelos ngepe ye ali sukacita. ²¹Et da beloh naan wakat suang unuk da ali betahan arep-arepan, ali kede penyiksaan iro jaji leka Firman iro, da pelos lotu. ²²Bini ye lotu te botuk kawan wakai bedui ye iro ulun ye ngeringa Firman iro, ukah kero gaer ali dunia ali tipu daya harta benda mendesak Firman iro dian sa bebua. ²³Et ulun ye bini ye te behamur te-tana ye buen, ye iro ulun ye keringa Firman iro ali memahami ye. Leka iro da bebua ali naan hasil ye, naan ye jatus kali lipet, naan ade onum pulu, ali naan ade ye tolu pulu kali lipet." Perumpamaan Nget Ikut Liar Ali Gandum ²⁴Yesus pekempe perumpamaan ye bali tong dali, lek-Da, "Kerajaan Surga iro tau na umpama nget ulun ye ngehamur umang ye buen te ume da. ²⁵Leka iro, semale ulun-ulun turui, musuh da sulet ali ngehamur umang padeng te botuk umang gandum, pelos tulak. ²⁶Kede pengule temu ali be isi, padeng iro ke etian ade. ²⁷Et iro pelayan-pelayan neke ampun ume iro sulet ali nyituk tong da, 'Tuan, sa sih ko ngehamur umang ye buen te ume ko? neke me sulet ye padeng iro?' ²⁸Da ngulek tong dali, 'Erai ulun musuh apu ngegawi ye.' Pelos pelayan-pelayan iro ngulek tong da, 'Se ko kakan kemali tulak ali ngebubut padeng iro?' ²⁹Et iro, tuan ngulek, 'Iya! Leka, kede ko nyimpun padeng-padeng iro, gandum iro, siut te bubut. ³⁰Dion aa kedue ye temu sendro empe otew. Kede otew, ab tau ngulek tong kawan ye ngume, "Tela-tela, simpun kawanpadeng iro ali suruk tesuang kumpulan dianna suru, et nasimpun one gandum ye tong suang upak karangking ab." Kerajaan Allah Nget Ensoi Sesawi Ali Ragi ³¹Uli kero Yesus ngesah perumpamaan ye bali tong dali, lek-Da, "Kerajaan Surga iro nget ensoi sesawi ye na epe ulun ali na hamur te ume da. ³²Ensoi ye iro ye pengehalus neke kawus macam umang, et kede temu da pengsolai neke kawus macam sayuran, tau ade jaji tonga belalu tempulu-tempulu te langit suletali nyalai te daan-daan ye." ³³Uli kero Yesus ngesah erai perimpamaan bali tong dali, "Kerajaan Surga iro nget lagi, ye one erai bawe na epe ali na buat tong suang adonan gelapung gandum kedeo tolu sukat empe lawus adonan iro be sendro ali lagi. ³⁴Kawus hal iro Yesus ulek tong ulun deo suang engan perumpamaan-perumpamaan ali Da sa bepaner tong dali sa ali perumpamaan. ³⁵Ali iro apu na ganap se ye na pekempe lalo nabi, "Ab sagar nengau bowa ab suang perumpamaan-perumpamaan, Ab sagar ngemaner hal-hal ye na siok neke dunia ihe na ene. " Mazmur 78:2 Perumpamaan Nget Ikut Liar Te Ume ³⁶Leka kero, Yesus ngikah ulun deo iro pelos tong suang belai. Ali, murid-murid-Da sulet tong-Da ali ngulek, "Na jelas tong kemalipribahasa ye nget padeng-padeng te ume." ³⁷Ali, tuing-Da, "Ulun ye ngehamur umang ye buen ye iro Tia Meresia, ³⁸ali ume ye iro dunia ihe. Umang ye buen ye iro tia-tia Kerajaan, padeng ye iro tia-tia ulun ye sa buen, ³⁹ali musuh ye ngehamur ye iro iblis, musim otew ye iro akhir zaman, ali kawan tukang utik ye iro kawan malaikat. ⁴⁰Jaji sameh nget padeng ye na simpun pelos na suru suang apui, nget iro ye sagar jaji kede akhir zaman. ⁴¹Tia meresia sagar ngirim kawan malaikat-malakat-Da, dali sagar nyimpun kawus batu ye tau tutur ali ulun-ulun ye ngene pengkoe ye sa buen neke Kerajaan-Da, ⁴²Ali sagar numuk ye tong suang tengku apui. Te runa iro sagar naan engan entai ali tangkem kukut, ⁴³Ukah kero, ulun-ulun ye bene tau be cahya nget mate olo

suang Kerajaan Ema dali. Dase ye be keling, dion dali ngeringa. "Kerajaan Surga Nget Harta Telebeng Ali Mutiara⁴⁴" Kerajaan Surga ye iro nget harta ye na onteh te ume, ye na rukuulun, pelos na siuk li. Leka ke ego ye, da tulak, nge jual kawus ye naan te da, ali moli ume iro.⁴⁵ Sinai li, Kerajaan Surga ye iro nget eraiulun penjual ye ngeto mutiara ye indah.⁴⁶ Kede da ruku erai mutiara ye be uman larang, da tulak ali ngejual kawus ye naan te da, ali pelos moli mutiara iro."⁴⁷ Nget ro ade, Kerajaan Surga ye iro nget luntaye na pasang te suang laut ali nyimpun be masam kawan esa.⁴⁸ Kede luntairo ponu, dali nyujut ye tong diding laut ali tuet, pelos nyimpun esa-esa ye buen tong suang Keranjang-keranjang solai, ali ngobet ye sa buen.⁴⁹ Nget ro ade kede pengawus zaman. Malaikat-malaikat sagar sulet nempisahulun ye sa buen nekeulun ye bene,⁵⁰ Pelos mamukulun-ulun ye sabuen iro tong suang tengku apui. Te runa iro sagar naan entai ali tangkem kukut.⁵¹ Apu kah ko paham se kawus ihe? "Dali nuing tong-Da, "Oy".⁵² Ali, Yesus ngulek tong dali, "Leka iro, tiap ahli Taurat ye apu jaji murid Kerajaan Surga, da nget tuan belai ye pelosek harta ye kado ali ye usang neke kebuen obah ye. Yesus Nasium Tulak Neke Jaa Asal-Da"⁵³ Kede Yesus apu nyempunah perumpamaan-perumpamaan iro Da tulak neke biro.⁵⁴ Ali, kede Da empe te jaa asal-Da, Da ngajar te belai-belai ibadat dali, leka iro dali manga ali nyituk, " Neke meulun ihe mahan kebijaksanaan ali mukjizat-mukjizat ihe?"⁵⁵ Sa sih Da ihe Tia eraiulun tukang kayu? Sa sih ene-Da na otus Maria, ali kawan erai butung-Da iro Yakobus, Yusuf, Simon, ali Yudas?⁵⁶ Sa sih kawan erai butung-Da ye bawe naan sendro taka? Jaji neke me Da mahan kawus ihe?"⁵⁷ Ali dali meanggap me-Da. Et, Yesus ngulek tong dali, "Eraiulun nabi sa ye sa hormati te kame-kame, beloh naan te runa asal ye ali te belai ye gegales."⁵⁸ Ali, Da sa ngene deo mukjizat-mukjizat te biduh leka sa empe harap ali dali, sa deo mukjizat ye na ene-Da te biro.

Chapter 14

Herodes Keringa Kabar Yesus ¹Kede iro, Herodes, raja wilayah, keringa kabar-kabar nget Yesus. ²Ali, da ngulek tong pelayan-pelayan da , "The ye Yohanes Pembabtis. Da apu buet te ekeng ulun mate leka iro mukjizat-mukjizat ehe begawi te suang-Da."Yohanes Pembabtis Mate ³Leka Herodes apu nakep Yohanes, nyuruk ye, ali nampasuk ye tong suang penjara leka Herodias, sao Filipus, erai butung Herodes. ⁴Leka Yohanes pini ngulek tong da, "Sa na bene dian ko nempuun Herodias. ⁵"Ali bele da Herodes kakan munu da Yohanes, da takut tong ulun deo leka dali neneng Yohanes nget nabi. ⁶Leka iro, kede olo ulang taun Herodes empe, Tia bawe Herodes menari te one dali, iro ngene Herodes sanang, ⁷belalu da besumpah dian ngokoi se ye na aweng Tia bawe iro. ⁸Uli na, na gasak ene da, tia bawe iro ngulek, "Okoilah tong ab te bihe, utek Yohanes Pembabtis te munan talam." ⁹Bele raja sabuen aseng, et leka sumpah da ali leka ulun-ulun ye eman sendro da, da pun nyiu dian hal iro na okoi. ¹⁰Da nyiu dian motek utek Yohanes te penjara. ¹¹Ali utek Yohanes na oit te munan talam, na okoi tong tia bawe iro pelos da ngoit ye tong ene da. ¹²Uli kero, murid-murid Yohanes sulet, ngepe unuk ye, ali ngelebeng ye pelos dali tulak ali nengkabar tong Yesus.Lime Roti Ali Due Esa Dian Lime Ribu Ulun ¹³Kede Yesus ngeringa hal iro, Da ngunur unukneke biro ali jukung, tong runa ye sunyi gegales, kede ulun-ulun ngeringa ehe, dali nasu-Da ali malan poo neke jaa-jaa. ¹⁴Kede Yesus losek, Da kite ulun deo bekerumung, ali be asiade tong dali, pelos nembeme dongo dali. ¹⁵Kede olo kakan malem, kawan murid sulet tong Yesus ali ngulek, "Runa ihe meringin ali olo kakan dini malem. Siu ulundeo iro tulak neke desa-desa ali moli pengokan dian dali gegales." ¹⁶Leka iro, Yesus ngulek tong dali, "Dali sa usah tulak. Ko okoi dali pengokan." ¹⁷Dali ngulek tong -Da, "Te bihe taka sa naan se-se, je lime roti ali due esa." ¹⁸Pelos dali ngulek, "Oit iro tong he, tong -Ab." ¹⁹Uli kero, Da nyiu ulun deo iro tuet te ikut, ali Da ngepe lime roti ali due ese iro, belalu neneng tong langit, Da ngulek syukur ali ngebagi-bagi roti iro. Uli kero, Da ngokoi ye tong murid-murid-Da, ali murid-murid-Da tong ulun deo. ²⁰Dali uras eman ali na temboting. Pelos dali ngepe pulek-pulek ye besisa, naan due belas keranyang ponu. ²¹Ali, dali ye eman sekira naan 5.000 upo, male termasuk bawe ali kawan tia.Yesus Malan Te Munan Danum ²²Yesus lekah nbe gasak murid-murid-Da sungket tong jukung ali tulak nyempone-Da tong pai, Da nyiu ulun deo iro uli. ²³Ukah Yesus nyiu ulun deo iro uli, Da mengket tong mo gunung gegales ali bedoa. Kede dini malem, Da gegales te biduh. ²⁴Et, jukung iroaou oro neke tana mo, na ombang ambing gelumang leka belawen ali enus. ²⁵Kede jam keopat malem iro, Da sulet tong dali, malan te munan danum. ²⁶Kede kawan murid kite-Da malan te munan danum, dali sa ronu bene, ali bekriak wale, "Duh, uok!" pelos dali bekriak-keriak leka sa ronu. ²⁷Leka iro, Yesus pelos bepaner tong dali, lek-Da "Tengkuat aseng ko! ihe Ab, ya sa ronu." ²⁸Pelos Petrus ngulek tong Da, "Tuhan, amun iro ko, siu ab sulet tong-Ko te munan danum." ²⁹Yesus ngulek, "Suletlah!" pelos Petrus solek neke jukung, malan te munan danum, ali sulet tong Yesus. ³⁰Et kede, kite enus, da sa ronu ali mulai leteng. Da bekuriak, "Tuhan, awqat ab!" ³¹Yesus lekah ngokoi kami-Da, mege Petrus, ali bgulek, "Ko ye sa beiman, kune me ko sa be bebujur?" ³²Kede ali mo tong suang jukung, enus iro jaweh. ³³Uli kero, dali ye naan te jukung sujud ali Yesus ali ngulek, "Sebene ye, Ko ye iro Tia Allah!" Yesus Nembeme Ulun-ulun Dongo ³⁴Uli tong pai, dali empe te tana Genesaret. ³⁵Kede ulun-ulun te runo iro ketru alipDa, dali nengkabar ye tong kawus daerah iro ali ngoit uras ulun ye dongo tong Yesus. ³⁶Dali kaweng tong Yesus dian tau mege puting jubah-Da, pelos uras ulun ye mege da jaji beme.

Chapter 15

Hukum Allah Ali Adat Aturan Meresia ¹Ukah kero, deo ulun Farisi ali ahli-ahli Taurat neke Yerusalem sulet tong Yesus pelos ngulek, ²"Kune me murid-murid-Ko ngelangar adat aturan tak kakah?, Leka dali sa mui kami kede man roti!" ³Yesus nuing ali ngulek tong dali, "Kune me ko ade ngelangar perintah Allah dian adat aturan ko?" ⁴Leka Allah befirman, 'Hormatila ma ali ne ko, ali dase ye nyumpah ema ali ene ye, tau na hukum mate.' ⁵Et, ko ngulek, "Dase ade ye ngulek tong ema ye ali ene ye, "Se ye pengokoi dian ko apu na sarah tong Allah", ⁶da sa tau menghormati ma ali ne ye. Nget ro ade ko pekore firman Allah dian tradisi ko. ⁷Ko ulun-ulun munafik, dasar bene nubuat Yesaya tentang ko: ⁸Bangsa ihe hormat tong Ab ali bowa dali, et aseng dali oro neke-Ab. ⁹Ali sia-sia dali nyembah-Ab leka ye na ajar siu-siu meresia." ¹⁰Pelos, Yesus nook ulun deo ali ngulek, "Dinga ali na mengerti!" ¹¹Sa ye tong suang bwa ye pe bere ulun, etneka ye losek neke bowa, irolah ye pebere ulun. ¹²Uli kero, murid-murid Yesus sulet pelos nyituk tong da, "Ketoankah ko et ulun-ulun Farisi sa buen aseng kede keringa situkan ihe?" ¹³Et, Yesus nuing ali ngulek, "Uras pengule ye sa na ule ene ma-Ap ye te surga sagar na bubut empe wakat-wakat ye. ¹⁴Dion aa dali. Dali ye iro tukang ajuh posa neke ulun-ulun posa. Amun ulun posa ngajuh ulun posa, kedue ye sagar lotu tong suang luang." ¹⁵Petrus bepaner tong-Da, "Na jelas peribahasa iro tong kemali," ¹⁶Yesus ngulek, "Se ko masih male mengerti ade?" ¹⁷Se ko sa paham et se segala ye tong suang bowa sagar dolui tong suang butung ali na obet tong suang kakus?" ¹⁸Leka iro, se ye losek neke bowa timul ye neke aseng, ali iro ye pedaat ulun. ¹⁹Leka neke aseng timul pikiran-pikiran ye sa buen, munu, bezina, dosa-dosa et aga, dako, ngopau, ali ngulek ye sa bene. ²⁰Hal-hal ihe ye pedaat ulun, et eman ali sa mui kami sa pedaat ulun." Yesus Ngawat Bawe Kanaan ²¹Ukah kro, Yesus tulak ne biro ali buyo gegales tong daerah Tirus ali Sidon. ²²Na, an erai bawe Kanaan ye be asal neke daerah iro sulet ali ne mowa, "Tekasilah ab, Tuhan, Tia Daud! Tia bawi abna rasuk ene juus ye sabuen ali taman uyuh." ²³Leka iro, Yesus sa nuing bawe iro, erai engan ade. Ali murid-murid-Da sulet ali ngegasak-Da, lek dali, "Siu aa da tulak leka da aur bekuriak te odi taka." ²⁴Pelos, Da nuing ali ngulek, "Ab je na siu tong domba-domba ye jaweh neke umat Israel." ²⁵Uli kero bawi iro sulet ali sujud te one wae Yesus, ulek da, "Tuhan, awat aa ab!" ²⁶Et, Yesus nuing ali ngulek, "Sa buen ngepe roti ampun kawan tia ali numuk ye tong koko-koko." ²⁷Bawe iro nuing, "Bene Tuhan, et koko-koko iro eman sisa-sisa ye lotu neke meja tuan da." ²⁸Uli kero Yesus ngulek tong da, "Hai bawe, iman ko solai! jaji aa tong ko ngert ye na kehandak ko. "Kede iro ade, tia bawe da na tembeme. Yesus Nembeme Deo Ulun" ²⁹Yesus tulak ne biro, malan te diding danau Galilea ali mengket tong munan bukit pelos tuet te biro. ³⁰Leka iro, ulun deo bekerumun sulet tong-Da, ngoit ulun-ulunye lumpuh, cacat, posa, ongo, ali ulun deo bali ye. Pelos, dali peloku ulun-ulun iro te poo Yesus ali Da nembeme dali. ³¹Leka iro ulun deo iro manga kede dali kite ye ongo tau bepaner, ye cacat na tembeme, ye lumpuh tau malan, ali ye posa tau kite. Pelos dali ngemuliakan Allah Israel. Yesus Ngokoi Eman Tong Opat Ribu Ulun Lewi" ³²Pelos Yesus nook murid-murid-Da ali ngulek' "Ab tekasi tong kawan ulun-ulun iro leka dali apu sendro-Ab seola tolu olo ali sa naan pengokan. Ali, Ab sa hakun nyiu dali uli ket lau dian dali sa tiras suang alan elui." ³³Uli kero, kawan murid ngulek tong-Da, "Neke me taka tau mahan roti ye deo te runa meringin ihe nyemboting ulun ye deo bene ihe." ³⁴Yesus nyituk tong dali, "Senu deo roti ye naan te ko?" Dali nuing, "Turu, ali naan due tolu ti esa halus." ³⁵Pelos, Yesus nyiu ulun deo iro tuet te tana. ³⁶Uli kero, Da ngepe ke turu roti ali esa-esa iro. Ali samil ngulek syukur, Da ngebagi-bagi ye, ali ngokoi ye tong murid-murid-Da, leka kero murid-murid-Da ngokoi tong ulun deo iro. ³⁷Dali kawus eman ali na temboting. Pelos dali, ngepe puting-puting ye be tape, naan turu keranjang ponu. ³⁸Dali ye eman naan opat ribu ulun upo, sa te masuk kawa bawe ali tia-tia. ³⁹Ukah apu nyiu ulun deo iro uli, Yesus sungket tong jukung ali tulak tong daerah Magadan.

Chapter 16

Ulun Farisi Ali Ulun Saduki Nguji Yesus ¹Ukah kero, ulun-ulunn Farisi ali Saduki sulet dian nguji Yesus dali kaweng dian Yesus peteneng tong dali ye tana neke surga. ²Leka iro, tuing Yesus, "Kede dini malem, ko ngulek, "Leen olo buen leka langit mea."³Ali Kede pita olo, "Olo ho sagar naan enus wale leka langit mea ali denem, "Ko tau nget me ngebeda ke langit, et sa kale nge beda tana-tana zaman. ⁴Et keturunan ye sa buen ali penzina ihe kakan kaweng erai ti tana, et erai tana pun sa sagar na okoi tong da, beloh bali tana nabi Yunus. "Pelos Da ngikah dali ali tulak. Penjelasan Tentang Ragi Ulun Farisi Ali Saduki⁵Kede murid-murid empe tong pai danau, dali sa kingat ngoit roti. ⁶Ali, Yesus ngulek tong dali, "Bejaga-jaga ali hati-hati ali ragi ulun-ulun Farisi ali kawan Saduki." ⁷Dali ye nyentela bepaner hal iro te botuk dali ade ali ngulek, "Ihe leka taka sa ngoit roti." ⁸Et Yesus ketoan halmiro ali ngulek, " Hai, ulun ye kurang iman, kune me ko ngemane te botuk ko gales tentang beloh naan roti? ⁹Se sih ko male paham ali sa ingat akan lime roti dian lime ribu ulun, ali senu deo keranjang tisa ye ko simpun? ¹⁰Turu roti dian opat ribu ke ulun, ali senu deo keranjang tisa ye ko simpun?"¹¹Nget me ko sa paham leka Ab sa desung bepaner tong ko tentang roti? et iro, hati-hati ali ragi ulun-ulun Farisi ali para Saduki." ¹²Uli kero dali paham et Da sa je ngulek dian behati-hati ali ragi roti, et ali ajaran ulun-ulun Farisi ali para Saduki. Yesus Ye Iro Mesias¹³Kede Yesus empe daerah Kaisarea Filipi, Da nyituk tong muirid-murid-Da, "Nget ye na ulek ulun, dase ye Tia Meresia iro?" ¹⁴Dali nuing, "Na,an ye bali ngulek Yohanes Pembaptis, ye bali ngulek Elia, ali ye bali ngulek Yeremia, ali erai neke kawan nabi." ¹⁵Pelos Yesus nyituk tong dali, "Et iro, menurut ko, dase Ab ihe?" ¹⁶Simon Petrus nuing, "Ko ye iro Mesias, Tia Allah ye bolum!"¹⁷Yesus ngulek tong da, "Naberkatilah ko, Simon Tia Yunus, leka sa isi ali daya ye ngulek ihe tongko, et leka Ema-Ab ye te surga. ¹⁸Ab ade ngulek tongko leka ko ye iro Petrus. Ali te munan batu ihe, Ab sagar nemuet jemaat-Ab ali gerbang-gerbang Hades sa tau nempuen ye."¹⁹Ab sagar ngokoi ko kunci-kunci Kerajaan Surga. Ali se ye ko suruk te bumi sagar na suruk te surga. Ali se ye ko untis te bumi sagar na untis te surga." ²⁰Pelos Yesus pekingat murid-murid dian sa negkabar tong dase-dase bahwa Da ye iro Mesias. Yesus Nengkarbar Tentang Kematian-Da²¹Neke wayah iro, Yesus kado peteneng tong murid-murid-Da leka Da lekah tulak tong Yerusalem ali deo hal ye menyusah neke kawan tuha-tuha, Imam-imam ketua, ali ahli-ahli Taurat, belalu na bunu ali na te muet ke de olo ketolu. ²²Ukah kero, Petrus ngoit Yesus tong diding, ali nagur-Da, pelos ngulek, "Tuhan, se kira ye Allah pekoro hal iro neke Ko! Hal iro ihe sa sagar tau jaji kune-Ko." ²³Leka iro Yesus mulik ali ngulek tong Petrus, " Alan tulak neke one wae-Ab, hai Iblis! KO ye iro batu tutur poo dian-Ab leka ko sa tatap aseng ko tong hal-hal neke Allah, melainkan hal-hal neke meresia." ²⁴Uli kero Yesus ngulek dian murid-murid-Da "Amun naan ye kakan siut Ab, da tau menyangkal unuk da gegales, ngoson salib da, ali nasu Ab. ²⁵Et dase ye kakan nyelamat unuk tong da sagar kejaweh unuk tong da. Et dase ye ke jaweh unuk tong da leka Ab, da sagar mahan ye. ²⁶Se untung ye amun erai ulun mahan kawus dunia, et kejaweh unuk tong da?, ali se ye tau erai ulun okoi dian ganti unuk tonga da?"²⁷Leka, Tia Meresia sagar sulet suang kemuliaan Ema-Da sendro ali kawan malaikat-Da, ukah kero ngebales tiap ulun sameh ali pengkoe da. ²⁸Ab ngulek ye se bene ye tengko, naan besenu ulun ye jakat te bihe ye sagar kune kepatean empe dali kite Tia Meresia sulet suang Kerajaan-Da."

Chapter 17

Yesus Naan Sendro Musa Ali Elia ¹Onum olo ukah ro, Yesus ngoit Petrus, Yakobus, ali Yohanes erai butung Yakobus, pelos ngoit dali mengket tong gunung ye mo ali gegales. ²Yesus be ubah leen te one dali. Wae-Da be cahaya nget mate olo ali pama-Da jaji nget se bura cahaya. ³Ali, teneng, sulet tong dali Musa ali Elia, ye desung bepaner ali Yesus. ⁴Petrus ngulek tong Yesus, "Tuhan, naan buen ye taka dian nono te bihe, ab sagar nemuat toke kemah te bihe, erai dian-Ko, erai dian Musa, ali erai ti dian Elia." ⁵Kede Petrus desung bepaner, erai awan ye terang ngelindung dali, ali teneng, naan engan neke suang awan iro ye ngulek, "The ye Tia-Ab ye Ab asi, tong-Da Ab kakan siut. Dingalah Da." ⁶Kede murid-murid keringa ihe, dali sujud ali wae empe tana ali takut bene. ⁷Et Yesus sulet ali mege dali, lek-Da, "Buetlah ali ya sa ronnu." ⁸Kede dali ngengkat mate dali, dali sa kite dase-dase, je Yesus gales. ⁹Kede dali dolui neke gunung, Yesus nyiu dali, lek-Da, "Ya na kesah pengite iro tong dase ade empe Tia Meresia na temuet te botuk ulun mate. ¹⁰Murid-murid nyituk tong-Da, "Kune me ahli Taurat ngulek da Elia tau sulet one?" ¹¹Yesus nuing, "Elia memang sulet one ali sagar nembuen se segala. ¹²Et Ab ngulek tong ko da Elia apu sulet, et dali sa ketaru da ali ngene da nget kehandaK dali. Nget ro ade Tia Meresia sagar sengsara te kami dali." ¹³Uka ro, kawan murid pshsm et Da bepaner tong dali tentang Yohanes pembabtis. Erai Ulun Tia Na Bebas Neke Juus Sabuen ¹⁴Kede Yesus ali murid-murid mulik tong ulun deo, erai ulun upo sulet tong Yesus ali sujud te one-Da pelos ngulek, ¹⁵"TUhan, tekasilah ali tia ab leka da dongo ayan ali uyuh bene. Da ringket lotu tong suang apui ali tong suang danum. ¹⁶Ab apu ngoit da tong murid-murid-Ko, et dali sa mahan nambeme da." ¹⁷Yesus nuing, "Hai, ko keturunan ye sa harap ali taang! Senu ola li Ab sagar nono sendro ko? Senu ala li Ab tau belome tong ko? Oitlah tia iro tong-Ab." ¹⁸Uli kero Yesus ngebentak juus sabuen iro, pelos losek neke tia upo iro, ali tia upo iro beme kede iro ade. ¹⁹Uka kero kawan murid sulet tong Yesus, Kede dali gegalis ali- Da ali nyituk, " Kune me kemali sa mahan muru juus sabuen iro?" ²⁰Ulek Da tong dali, " leka iman ko ye dis. Ab ngulek ye sebene ye tong ko, amun Ko naan iman kesolai ensoi sawi aa, tau ko mahan bepaner ali gunung ihe," Be keor neke runa ihe tong biduh!, ali gunung ihe sagar bekeor sa naan ye sa tau terjadi dian ko. ²¹Et iro, juus sa buen ye ihe je ahan nasiu tolak ali doa ali puasa. Yesus Ngemaner Se Leka Ke Mate- Da ²²Kede Yesus ali murid-murid - Da desung be kumpul te wilayah Galilea, Da ngulek tong dali." Tia Meresia sagar na sarah tong suang kami mirisia, ²³ali dali sagar munu-Da, pilos Da sagar na temuet kede olo ye ke tolu." Ali kawan murid- Da jaji nare aseng bene. Pembelajaran Se Ye Ngebayar Pajak ²⁴Kede dali empe te kapernaun, Kawan tukan simpun pajak due dirham sulet tong petrus ali nyituk, " Se guru ko sa nge bayar cukai due dirham, " ²⁵Petrus nuing, " oi " kede da emo tong suang belai, Yesus One bepaner tong da, " Nget me pendapat ko, Simon? Neke tia-tia ye atau neke ulun bali? ²⁶Kede Petrus nuing, " Neke ulun bali," Yesus ngulek tong da, " Amun nget ro tia-tia ye na bebas. ²⁷Et iro dian taka sa meenyinggung dali, tulaklah tong danau ali tumuklah bowit. Epe esa pengone kune ali kede ko nengau bowa ye, Ko sagar maham erai tie stater, Epe lah duit iro ali okoi tong dali, dian-Ab ali dian-Ko."

Chapter 18

Dase Ye Pengesolai Te Suang Kerajaan Surga? ¹Kede iro, murid-murid sulet tong Yesus ali nyituk, "Dase ye pengesolai suang Kerajaan Surga?" ²Uka ro Yesus nook erai ulun tia halus tong-Da, ali ngonok tia halus iro te botuk-botuk dali, ³ali ngulek, "Ab ngulek ye sebene ye tong ko, je amun ko betobat ali jaji nget tia-tia, ko sagar masuk tong suang Kerajaan Surga." ⁴Dase ye pekua unuk da nget tia ihe yeiro ye pengesolai suang Kerajaan Surga. ⁵Ali, dase ye nyamut tia halus nget ye erai ihe suang aran-Ab, da nyamut Ab." Peringatan Tentang Penyebab Dosa ⁶Et iro, dase ye petaang erai ti neke tia-tia dis ye harap tong-Ab ihe, buen dian da amun batu kejaweh na gontung te biung da ali na peleteng tong laut ye pengetakei. ⁷Selaka dunia leka petaang-petaang ye naan te suang da! Leka petaang memang tau jaji, et selaka lah ulun ye pesulet ye. ⁸Amun kami ali poo ko ngene ko bedosa, potek ali obet aa iro. Lewi buen dian ko mo tong suang bolum ali kami ye kutung ali dengkot neke naan due kami ali due poo, et na obet tong suang apui ye sa tau na sampate. ⁹Amun mate ko ye ngene bedosa, kelogod ali obet iro. Lewi buen neke ko emo tong suang bolum ali erai mate, neke naan due mate et na obet tong suang apui neraka. ¹⁰"Na perhati, ya ko ngeremeh erai neke tia-tia dis ihe. Leka, Ab ngulek tong ko nget malaikat-malaikat dali te surga ye tarus neneng wae Ema-Ab ye te surga. ¹¹Leka Tia Meresia apu sulet dian nyelamat ulun ye jaweh. Perumpamaan Tentang Domba Ye Jaweh ¹²Nget me pendapat ko? Amun erai ulun naan 100 ti domba, et ye erai neke dali taang, sa sih ulun iro ngikah sie pulu sie ti te gunung ali tulak dian ngeto erai ye taang iro? ¹³Ali amun ko ruku ye, se bene ye Ab ngulek tong ko, da ego bene et erai ye taang iro neke sie pulu sie tie ye sa taang. ¹⁴Nget ro ade, sa ene ke handak Ema ko ye te surga amun erai neke tia-tia dis ihe ropus." Menasihati Ulun Ye Besala ¹⁵"Amun erai butung ko bedosa, tulak ali petendre ke sala ye, ehang ko ali da gegales aa. Amun da ngeringa ko, ko apu mahan erai butung ko. ¹⁶Et iro amun da ngringa ko, oit erai due ulun li sendro ko dian ali bowa neke due tolu ulun ye jaji saksi, tiap engan na pastikan. ¹⁷Amun da sa hakun dian ngeringa dali, ulek hal iro tong jema. Ali amun da sa hakun dian ngeringa jemaat, dian da nget bangsa-bangsa lain ali tukang simpun pajak. ¹⁸Ab ngulek ye sebene ye tong ko et se ye ko suruk te bumi sagar naan te suruk te surga. ¹⁹Sinai li Ab ngulek tong ko amun naan due ulun te ehang ko bepakat te bumi leka se ye dali aweng, hal iro sagar jaji bagian dali ene Ema-Ab ye naan te surga. ²⁰Leka te runa due tolu ulun berkumpul sendro suang ngaran-Ab, Ab naan te botuk-botuk dali. Perumpamaan Tentang Pengampunan ²¹Uli ro, Petrus sulet tong Yesus ali nyituk, "Tuhan, nget me ringket ye ab ngokoi ampun erai butung ab ye bedosa te one ab? Empe turu kali?" ²²Yesus ngulek tong da, "Ab sa ngulek tong ko empe turu kali et empe turu pulu turu kali. ²³Leka iro, Kerajaan Surga na umpamakan nget erai ulun raja ye ngene perhitungan ali kawan pelayan da. ²⁴Kede da nyentela ngene perhitungan, ulun ye be utang kesolai 10.000 talenta na oit tong da. ²⁵Leka da iro sa kate ngebayar, tuan da nyiu dian da na jual, sendro sao ali tia-tia ye, ali kawus ye da naan te da, ali iro pembayaran na ene. ²⁶Uka kero, pelayan iro sujud ali nyembah tuan da, lek da, "Besabar aa tong ab ali ab sagar ngebayar kawus ye tong ko." ²⁷Uli kero, tuan neke pelayan iro tekasi, ali ngebebas da, pelos ngooi ampun et utang iro. ²⁸Leka iro, kede pelayan iro losek ali sengkeruku ali pelayan bali ye naan utang jatuh dinar tong da, da nakep pelos nyekak pelayan iro, ali ngulek, "Bayar mulik duit ye ko ihau neke ab!" ²⁹Ulu kero, pelayan ye naan utang iro besujud ali kaweng ampun tong da, lek da, "Besabarbaa tong ab leka ab sagar ngebayar kawus ye tong ko." ³⁰Et iro da sa hakun ali nempasuk uyang da iro tong penjara empe da iro nyempuna kawus utang da. ³¹Kede pelayan-pelayan ye bali kite kejadian iro, dali jaji sa buen aseng pelos sulet ali pekempe tong tuan da leen se segala ye apu jaji. ³²Uli kero, tuan da nook pelayan ye penela iro ali ngulek tong da, "Ko pelayan ye sa buen. Ab ngokoi ampun kawus utang ko leka ko kaweng ampun tong ab. ³³Sa sih ko ye tau naan te kasi tong sesameh ko pelayan, nget ab ade ye apu ngokoi tekasi tong ko?" ³⁴Ali, tuan da, ali ponu pemereket, nyarah da tong kawan tukang siksa empe da mahan ngebayar mulik kawus ye na ihau tong da. ³⁵Ema-Ab ye te surga ade sagar ngene hal ye sameh tong ko, amun ki sa ngokoi ampun erai butung ko te suang aseng ko."

Chapter 19

Ajaran Yesus Ye Ngulek Leen Sentuar ¹Kede Yesus apu nyempunah engan-engan ihe, Da tulak neke Galilea ali empe te wilaya Yudea, te pai sunge Yordan. ²Naan ulun deo bekerumung nasu-Da, ali Da nawas dali te biduh. ³Naan due tulu ti ulun Farisi sulet tong Yesus dian nguji Da ali nyituk, "Se ye sebene dian upo nyentuar sao da ali be macam alasan? ⁴Yesus nuing ali ngulek, " Belohkah ko ngebaca et Da, ye ngene dali neke tela, pe jaji dali upo ali bawe, ⁵ali Da befirman, "Leka iro, upo harus ngikah ema da ali ene da, pelos jaji erai ali sao da, ali kedue ye iro sagar jaji erai unuk? ⁶Et iro dali sa li due, et erai unuk. Leka iro, se ye apu na pekaera Allah, sa tau na pisah ene meresia." ⁷Dali bepaner tong Yesus, "Kune me Musa nyiu dian ngokoi surat pisah ali nyentuar sao? ⁸Yesus ngulek tong dali, "Leka ke tokeng aseng ko, Musa ngelewa ko nyentuar sao ko. Et, kede tela ye sa nget iro. ⁹Ali, Ab ngulek tong ko et dase ye nyentuar sao da et leka bezina, pelos peruku ali bawe bali, da bezina." ¹⁰Murid-murid bepaner tong-Da, "Amun nget ihe hal ye bane ali sao ye, buen ye sa peruku." ¹¹Et, Yesus ngulek tong dali, "Sa kawus ulun tau nerima engan ihe, leka dali apu na karunia. ¹²Leka, naan ulun ye sa peruku et kede na belolos apu nget ro neke suang butung ene da, ali naan ulun ye sa peruku leka temanang ene ulun bali, ali naan ade ulun ye temanang ye ngene sa tau beanak da gegales dian Kerajaan Surga. Dase ye tau nerima hal ihe, dion aa da nerima ye." Yesus Ali Tia-tia Dis ¹³Uli kero, naan due tulu ti tia dis na oit tong-Da dian da mahan nganak kami -Da te munan tia-tia iro ali mendoakan dali. Et muri-murid nagur ulun-ulun iro. ¹⁴Et Yesus ngulek, "Dion aa tia-tia dis iro. Ya ngehalang dali sulet tong-Ab leka Kerajaan Surga ye iro ampun ulun-ulun ye nget kawan tia dis ihe." ¹⁵Uli Yesus nganak kami-Da munan tia-tia iro, Da tulak neke biro. Nget Me Mahan Bolum Kekal? ¹⁶Ukah ro sulet erai ulun tong Yesus ali nyituk, "Guru, hal buen se ye tau ab ene dian mahan bolum ye kekal?" ¹⁷Ali, Yesus ngulek tong ulun iro, "Kune me ko nyituk tong-Ab leen ye buen? Je naan erai ye buen. Et Amun, ko kakan li tep tong suang bolum, taatilah suian-suiian iro." ¹⁸Ulu iro nyituk tong Yesus, "Siuan ye kame? " "Tuing Yesus, "Ya ngebunu, ya bezina, ya dako, ya ngokoi saksi palsu, ¹⁹hormatilah ema ali ene ko, ali tekasi se sameh ko meresia nget unuk ko gegales." ²⁰Ulu tia iro bepaner tong-Da, "Kawus hal iro apu ab taati, se li ye kurang?" ²¹Yesus ngulek tong da, "Amun ko kakan sempurna, tulak ali ko ngejual kawus harta. Okoilah tong ulun susah, ko tau mahan harta te surga, et iro ayu siut Ab. " ²²Et kede ulun tia iro keringa ye na ulek ihe, da tulak ali sabuen leka da tatau bene. ²³Pelos, Yesus ngulek tong murid-murid-Da, "Ab ngulek ye bene ye tong ko, poye dian ulun tatau mo tong suang Kerajaan Surga. ²⁴Sinai li Ab ngulek tong ko, et pengesutil erai ti unta dian lalo luang ilos neke ulun tatau mo tong suang Kerajaan Allah." ²⁵Kede kawan murid ngeringa ye na ulek iro, dali jaji heran, ali ngulek, "Amun nget he, dase ye tau na selamat?" ²⁶Ali pelos neneng dali, Yesus ngulek, "Sendro meresia, hal sa nyata, et sendro Allah ihe jaji nyata." ²⁷Ukah ro Petrus ngulek tong-Da, "Teneng, kemali apu ngikah kawus ye ali siut ko, jaji se ye sagar kemali terima?" ²⁸Yesus ngulek tong dali, "Ab ngulek sebene ye tong ko et ko ye siut Ab suang dunia ye kado, kede Tia Meresia tuet te takhta kekuasaan-Da, ko ade sagar tuet te munan due belas takhta dian menghakimi due belas suku Israel. ²⁹Ali tiap ulun ye apu ngulek belai, erai butung upo, erai butung bawe, ema, ene, tia-tia, ali ume leka ngaran-Ab sagar nerima jatus kali lipat ali sagar ngewaris bolum ye kekal. ³⁰Et iro deo ulun ye one tau jaji ye pengeodi, ali ye adi tau jaji ye one."

Chapter 20

²Perumpamaan Nget Kawan Tukang Gawi Kabun Anggur ¹Leka, Kerajaan Surga nget ampun kabun ye pita subuh apu tulak ngeto tukang gawi dian kabun anggur da. Kede apu bepakat ali tukang gawi iro dian erai dinar erai olo, da nyiu dali tong kabun anggur da. ³Kede dani jam tolu da tulak ali kite ye bali desung beloh gawi te runa umum. ⁴Pelos da ngulek tong dali, "Ko tulak ade tong kabun anggur ali se ye buen sagar ab okoi tong ko." Dali ade tulak. ⁵Sinai li sekitar jam onum ali jam sie da tulak ali ngegawi hal ye sameh. ⁶Ali se kira dini jam sewalas, da tulak nyeruku ye bali desung jakat ali da ngulek tong dali, "Kune me ko jakt beloh gawi te bihe be olo-olo?" ⁷Dali ade ngulek tong da, "Leka male ulun ye ngokoi gawi tong kemali, "Ampun kabun iro ngulek tong dali, "Ko alan tulak ade tong kabun anggur ab." ⁸Kede olo apu dini malem, ampun kabun iro bepaner ali tukang jaga kabun da, "Took kawan ulun ye begawi ali bayar tong dali upa ye, neke ye pengeodi empe ye one." ⁹Kede dali ye begawi jam sewalas sulet, tiap ulun nerima erai dinar. ¹⁰Kede dali ye jempani begawi sulet, dali kira sagar nerima pengedeo. Et, tiap-tiap ke ulun je nerima erai dinar. ¹¹Kede nerima ye, dali protes tong ampun kebun. ¹²Dali ngulek, "Ulun-ulun ye masuk odi je begawi ke ola erai jam, ali ko ngene dali sameh ali kemali ye apu begawi boyat ali te layung ye tamam be olo-olo." ¹³Et ampun kabun iro nuing ali ngulek tong erai neke dali, "Uyang ab sa be sala tong ko, sa sih ko apu bepakat ali ab dian erai dinar?" ¹⁴Epe aa ampun ko ali tekah tulak, et ab kakan ngokoi tong ulun ye pengodi ihe, sameh nget tong ko. ¹⁵Se sih ab sa ahan dian ngene se ye ab kakan tong ampun ab gegales? ali se mate ko sabuen leka ab buen?" ¹⁶Jaji ye odi sagar jaji ye pengeone, ali ye one sagar jaji ye pengeodi. "Yesus Bepaner Li Leen Kepatean-Da" ¹⁷Kede Yesus sagar tulak tong Yerusalem, Da ngoit due belas muri-Da ali bepisah. Suang alan elui, Da ngulek tong dali. ¹⁸"Teneng taka desung nujun Yerusalem ali Tia Meresia sagar na sarah tong kawan iman ketua ali tong kawan ahli Taurat. Dali sagar ngehukum-Da ali kepatean. ¹⁹Pelos dali nyarah Da tong bangsa-bangsa bali ye ngesese, ngerempes, ali nyalib-Da. Ali kede olo ketolu Da sagar na temuet." Awengan Ene Neke Kawan Tia Zebedeus. ²⁰Uli kero, ene neke kawan tia Zebedeus sendro tia-tia ye sulet tong Yesus ali besujud dian kaweng se ye tong Yesus. ²¹Yesus ngulek tong da, "Se ye na akan?" "Ene iro nuing, "Siu dian kedue tia ab tau ahan tuet suang Kerajaan-Ko, erai te sila sanan-Ko ali erai li te sila sei-Ko." ²²Et Yesus nuing, "Ko sa paham ali se ye na aweng ko. Se ko kate isep neke sangker ye na isep-Ab?" Dali ngulek tong Yesus, "Oi, kemali kate." ²³Yesus ngulek tong dali, "Ko bene sagar isep neke sangker-Ab, et dian tuet te sanan-Ab ali sei-ab, sa hak -Ab ngokoi ye et dian dali ye apu na sade ene Ema-Ab. ²⁴Kede sepuluh murid ye bali keringa, dali bereket tong kedue uyang iro. ²⁵Et Yesus nook dali ali ngulek, "Ko ketoan et kawan penguasa bangsa-bangsa bali nyiu munan dali, ali ulun-ulun solai, dali ngene wewenang munan dali. ²⁶Se bene ye sa nget ro te ekang ko, et dase ye kakan jaji solai te ekang ko, da harus jaji pelayan ko. ²⁷Ali dase-dase ye kakan jaji ye penge one te ekang ko, da harus jaji pelayan ko, ²⁸Sameh nget Tia Meresia ye sulet sa dian na layani, et dian melayani ali ngokoi unuk tonga-Da dian towusan tong deo ulun." Due Ulun Posa Na Tambeme ²⁹Kede dali ngekah Yerikho, ulun deo bekerumung nasu-Da. ³⁰Ali due ulun posa ye desung tuet te diding alan, kede ngeringa et Yesus sagar lalo, dali bekuriak, "Tuhan, Tia Daud, tekasi ali kemali!" ³¹Ulun deo nagur dali..... ³²Pelos Yesus singah ali nook dali. Da ngulek, "Se ye ko akan Ab ene dian ko?" ³³Dali ngulek tong-Da, "Tuhan, kemali kakan mate kemali na tengau." ³⁴Yesus betengu aseng da et tekasi tong dali, ali mege mate dali, pelos kede iro ade dali mahan penguite ye mulik ali siut Yesus.

Chapter 21

Yesus Na SamutNget Erai Ulun Raja ¹Kede dali apu dani ali Yerusalem ali apu empe te Betfage, te bukit Zaitun, Yesus nyiu due ulun murid-Da. ²Lek-Da tong dali, "Tulak aa tong desa ye naan te one ko, ali ko sagar pelos nyeruku erai ti kledai ye na suruk ali naan erai tianak keledai sendro ye. Ugah suruk dali ali oit kedue ye tong-Ab. ³Amun naan ulun ye ngulek se-se ye tong ko, kotau ngulek, "Tuhan kea makai ye, ali Da sagar lekah pekempe ye."⁴Hal ihe jaji dian na ganapi se ye na ulek ene nabi: ⁵"Ulek tong putri Sion, 'Teneng, Raja ko sulet tong ko, rendah hati, ali nunggang erai keledai, sendro erai keledai ure, tia neke keledai boyat. Zakharia 9:9⁶Murid-murid tulak ali ngene nget ye apu Yesus siu tong dali. ⁷Dali ngoit keledai sendro erai keledai ure iro, ali meletakkan jubah-jubah dali te munan keledai iro, Yesus tuet temunan ye. ⁸Deo neke ulun iro ngurak jubah-jubah dali te alan, ali ye bali motuk daan-daan kayu, pelos ngehamur ye te alan.⁹Deo malan te one-Da ali dali ye siut-Da nook ali engan wale, "Hosana dian Tia Daud! 'Na berkati-Da ye sulet suang ngaran Tuhan.". Hosana te runa ye paling mo!" Mazmur 118:25-26 ¹⁰Kede Yesus empe Yerusalem, kawus jaa abut. Dali nyituk, "Dase Da ihe?" ¹¹Pelos ulun deo nuing, "Da ye iro Nabi Yesus neke Nazaret te Galilea." Yesus Ngebarasih Belai Allah¹²Pelos Yesus mo tong Belai Allah ali nyiu tulak ulun-ulun ye desung bejualan te Belai Allah, ali nengkulu meja-mejaruna ngehurup duitr ali kursi-kursi dali ye ngejual kawan tempulu merpati. ¹³Da ngulek tong dali, "Apu na surat, 'Belai-Ab sagar na otus Belai doa, 'et ko ngene ye jaji salai kawan perampok." ¹⁴Naan ulun ye posa ali ye lumpuh sulet tong-Da te Belai Allah, pelos Da nembeme dali. ¹⁵Et kede kawan imam ketua ali ahli-ahli Taurat kite mukjizat-mukjizat ye apu na ene Yesus ali ade kita tia-tia ye nook ali enganwale suang Belai Allah, "HOsana dian Tia Daud," dali jaji bereket. ¹⁶Pelos dali nyituk tong Yesus, "Se ko keringa ye na ulek kawan tia ihe?"Ali, Yesus nuing dali, "Oi. Male pini ko ngebaca, "Neke bowarikok-rikok ali tia-tia ye tete, Ko apu nyedia pujia dian-Ko gegales?" ¹⁷Ukah kero Yesus ngikah dali ali losek neke jaa iro tong Betania ali onsan te biduh.Yesus Peteneng Kuasa Iman¹⁸Nehe kede pita olo, kede Yesus mulik tong jaa, Da jaji ketlau. ¹⁹Ali kede kite tonga ara te diding alan, Da nyerini ye ali sa mahan se-se, je daon-daon aa. Ali, Da ngulek tong tonga iro, "Sa sagar naan bua li neke ko empe se ola-ola ye!" Tonga ara iro karing kelekah iro ade.²⁰Kede murid-murid kite hal ihe, kawan murid heran ali nyituk, "Nget me tonga ara iro karing kelekah iro ade?" ²¹Pelos Yesus nuing dali, "Sebene ye Ab ngulek tong ko, aka ko naan iman ali sa ragu, ko sa je ngene se ye na gawi tong tonga ara ihe nget ko ngulek tong gunung ihe, "Beangkat ali pelotu tong suang laut, hal iro sagar jaji. ²²Ali se segala ye ko kaweng suang doa, percaya aa ko sagar nerima ye. Pemimpin Yahudi Sa Harap Ali Kuasa Yesus²³Kede Yesus mo tong Belai Allah, kawan Imam ketua ali kawan tetua bangsa Yahudi sulet tong -Da se male Da desung ngajar ali nyituk, "Ali kuasa se Ko ngene hal-hal ihe? Ali, dase ye ngokoi-Ko kuasa ihe?" ²⁴Yesus nuing dali, "Ab ade sagar nyituk erai hal tong ko, ye aka ko tau ngejawab ye, Ab sagar ngulek tong ko ali kuasa se Ab ngene kawus hal ihe. ²⁵Neke kame baptisan Yohanes?Neke surga se neke meresia?" Dali desung ngemaner ye te botuk dali gales, lekda, "Aka tau ngulek, 'Neke surga, Da sagar ngulek, 'Aka nget ro kune me ko sa harap ali Yohanes?" ²⁶Et aka taka nuing, 'Neke meresia. "Taka sa rona tong ulun deo leka dali kawus harap da Yohanes ye iro nabi." ²⁷Leka iro dali nuing Yesus, "Kemali sa ketoan. "Ali, Yesus ngulek, "Aka nget iro Ab ade sa sagar ngulek tong ko ali kuasa se Ab ngene hal-hal ihe."Perumpamaan Leen Due Ulun Tia ²⁸Et se pendapat ko? Naan ulun ye naan due tia upo, ali da sulet tong ye one ali ngulek, "Tia Ab, tulak ali begawi aa olo ihe te kabun anggur." ²⁹Ali, da nunig, "Oi, ema, 'et uli iro da sa tulak. ³⁰Uli kero ema iro tulak tong ye kedue ali ngulek hal ye sameh. Tia iro nuing, "Sa hakun, 'et iro da sa buen aseng ali tulak.³¹Dase neke kedue tia iro ye ngene ye na siu ema da? "Dali ngulek, "Ye pengeodi." Yesus ngulek tong dali, "Sebene ye Ab ngulek tong ko leka kawan tukang simpun pajak ali kawan bawe lahung sagar mo tong suang Kerajaan Allah nyempone ko. ³²Leka Yohanes sulet tong ko suang alan kebenean alo ko sa harapa ali da, et kawan tukang simpunpajak ali lahung-lahung harap ali da. Ali, ko kede kite hal ihe sa menyesal ukah ye leka iro ko tau harap ali da." Perumpamaan Ye Puun Ali Ye Nyewa Kabun Anggur³³Dinga perumpamaan ye bali. Naa ye puun kabun ngule erai kabun anggur ali masang pagar te keliling ye, ngali runa miek anggur, ali nemuet menara. Uli kero da pesewa kabun anggur da tong due tolu tie petani,pelos da tulak tong luar negeri. ³⁴Kede musim bua dani, da ngirim poelayan-pelayan da tong petani-petani iro ahan ngepe bua ye.³⁵Uli kero kawan petani iro nakep kawan pelayan iro ali mupuk erai ulun, ali kero munu ye erai, ye bali na tumuk ali batu. ³⁶Sinai li puun kabun iro nyiu pelayan-pelayan ye bali, ye deo neke ye apu. Ali kawan petani iro ngene hal ye sameh tong one dali. ³⁷Pengawus ye puun kabun iro ngirim tia da tong dali. Lek da, "Dali sagar menghormati tia da."³⁸Leka iro kede kawan petani iro kite tia da, dali ngulek te botuk dali gegales, "Da ye iro ahli waris, ayu taka bunu da ali ngepe paksa warisan da." ³⁹Pelos dali nakep tia puun kabun iro, numuk ye losek tong ongon kabun anggur, ali munu ye.⁴⁰Leka iro ulun puun kabun anggur iro sulet, se ye sagar na ene da tong kawan petani iro?" ⁴¹Dali ngulek tong-Da, "Da sagar munu ulun-ulun sabuen iro ali ye pengejahat, ali sagar pesewa kabun anggur iro tong petani-petaninye bali, ye sagar ngokoi tong da bua-bua kede musim ye."⁴²Yesus

ngulek tong dali, "Se ko sa pini ngebaca suang kitab suci; 'Batu ye na tempului ene tukang-tukang bangunan apu jaji batu penjuru. Hal ihe apu jaji neke sila Tuhan, ali hal ihe ajaib te mate taka'? Mazmur 118:22-23⁴³Leka iro Ab ngulek tong ko, Kerajaan Allah sagar na epe neke ko ali na okoi tong ulun-ulun ye behasil bua neke da. ⁴⁴Ali dase ye lotu te munan batu ihe tau pusit be bikis-bikis; ali dase ye nyimo batu ihe sagar ramuk."⁴⁵⁴⁶Kede imam-imam ketua ali ulun-ulun Farisi keringa perumpamaan-perumpamaan -Da, dali paham et Yesus desung bepaner ali dali. Et iro kede dali be usaha dian nakep Yesus, dali sa ronu tong ulun deo leka ulun deo iro harap da Yesus yeiro nabi.

Chapter 22

Perumpamaan Leen Ulun Ye Na Undang Tong Pesta Peruku ¹Yesus bepaner li tong dali suang perumpamaan lek-Da, ²Kerajaan Surga tau na umpama nget erai raja ye ngene pesta peruku dian tia upo da. ³Ali, da nyiu kawan pelayan da dian nook ulun-ulun ye apu na undang tong pesta iro, et dali sa hakun tulak. ⁴Pelos, raja nyiu li pelayan-pelayan ye bali, lekda, 'Ulek tong ulun-ulun ye na undang. Teneng, ap apu nyade pengokan ab .Sapi-sapi upo onak sapi ye bonok, kawus ye apu na semalis, ali uras apu na sade. Sulet tong pesta peruku ihe.' ⁵Leka iro, dali sa ngeringa ali tulak, ye erai tong ume, ye bali tong runa begawi da, ⁶ali ye bali nakep pelayan-pelayan raja iro, penare ali munu dali. ⁷Leka iro raja bereket bene ali ngirim serdadu-serdadu da, munu kawuskawan ulun ye jahat iro, ali nyuru jaa dali. ⁸Ukah ro d ngulek tong pelayan-pelayan da, 'Pesta peruku apu na sade, et ulun-ulun ye na undang iro sa buen. ⁹Leka iro, tulak tong alan-alan solai ali undang se deo ye ulun ye na ruku tong pesta peruku ihe. ¹⁰Ulu kero, pelayan-pelayan iro tulak tong alan-alan ali nyimpun kawus ulun ye na ruku, ye buen ali ye sa buen. Ali, runa peruku iro ponu ali kawan ulun ye na undang. ¹¹Et iro, kede raja mo dian nyeruku kawan ulun, da kite erai ulun te biduh, ye sa bepaner dian pesta peruku. ¹²Da ngulek tong ye, 'Uyang, nget me ko tau mo tong he ali sa be pama dian pesta peruku?' Et ulun iro enteng. ¹³Ukah ro raja ngulek tong pelayan-pelayan da, 'Suruk aa kami ali poo da, ali tumuk da tong suang kedenem ye pengeongon. Te biduh, sagar naan rodol ali tangkem kukut." ¹⁴Leka deo ye na took, et dis ye na peli. Usaha Pemumoin Yahudi Dian Ngejebak Yesus ¹⁵Uli kero ulun-ulun Farisi tulak ali basekongkol dian dali mahan ngejebak Yesus ali paneran-Da. ¹⁶Dali ngirim murid-murid dali tong Yesus, besendro ali ulun-ulun Herodia. Dali ngulek, "Guru, ko ketoan leka ko jujur ali ngajar alan Allah suang kebenean. Ko sa ronu ali dase ade leka Ko sa kite leen. ¹⁷Aka nget iro, ulek pendapat-Ko tong kemali. Se bene dian nge bayar pajak tong kaisar atau sa?" ¹⁸Leka iro, Yesus ketoan pengkoe ye sa buen dali ali ngulek, "Kune me ko nguji Ab, hei ulun ye bepura-pura? ¹⁹Peteneng tong-Ab duit dian pajak iro ." Pelos dali nyarah erai keping dinar tong- Da. ²⁰Da ngulek tong dali, "Gamar ali surat dase ihe?" ²¹Dali nuing, "Kaisar". Leka iro Yesus ngulek tong dali, "Et leka iro, bayar tong kaisar hal-hal ye ampun kaisar, ali tong Allah hal-hal yang jaji ampun Allah." ²²Kede ngeringa ye dali teheran-heran ali ngikah-Da ali tulak. Usaha Ulun Saduki Dian Ngejebak Yesus ²³Kede olo ye sameh, ulun-ulun saduki, ye ngulek et beloh naan kenangkitan, sulet tong Yesus ali nyituk tong-Da. ²⁴FDali ngulek, "Guru, Musa ngulek et erai ulun upo mate ali sa naan tisa, erai butung upo ye tau meruku sao da ali nempelos keturunan dian erai butung da ye mate iro. ²⁵Leka iro, naan turu beerai butung te ekanng kemali. Ye pengeone peruku, mate beloh be tia ali nape sao ye dian erai butung da. ²⁶Nget ro ade ali ye kedue, ketolu, empe ye keturu. ²⁷Pengeode ali pengawus ye bawe iro mate ade. ²⁸Kede olo kebangkitan, bawe iro jaji sao dase neke keturu erai butung iro? Leka, dali kawus apu meruku ye." ²⁹Et iro Yesus nuing ali ngulek tong dali, "Ko apu taang, sa paham Kitab Suci ali se kuasa Allah. ³⁰Leka kede olo kebangkitan, dali sa peruku ali na peruku, et nget malaikat-malaikat te surga. ³¹Et leka kebangkitan ulun-ulun ye mate, male ko ngebaca se ye na ulek tong ko ene Allah, ³²Ab Allah Abraham, Allah Ishak, ali Allah Yakub"? Da sa Allah ulun mate, et Allah ulun ye bolum." ³³Kede ulun deo ngeringa hal ihe, dali teheran-heran te hadap pengajaran-Da.HUKUM Ye Kame Ye Pengepenting ³⁴Et kede ulun-ulun Farisi ngeringa leka Yesus apu ngene ulun-ulun Saduki entung, dali bekurumung. ³⁵Uli kero, erai neke dali, erai ahli Hukum Taurat nyituk tong Yesus dian nguji-Da, ³⁶"Guru, siu aa ye kame ye pengepenting suang Hukum Taurat?" ³⁷Ali Yesus ngulek tong da, "Ko tau mengasi Tuhan Allah ko ali segenap aseng ko ali segenap jiwa ko, ali segenap pikiran ko. ³⁸Ihe ye iro perintah ye penge solai ye one. ³⁹Ye kedue yeiro nget ihe, 'Ko tau tekasi sesameh ko nget unuk ko gegales. ⁴⁰Kedue ye na siu ihe, begantung kawus te Hukum Taurat ali kitab kawan nabi."Nyituk Se Ye Mesias ⁴¹Nehe, se male ulun-ulun Farisi bekerumumn sendro, Yesus nyituk tong dali, ⁴²Nget me pendapat ko se ye Kristus? Tia dase Da? "Dali ngulek tong-Da, "Tia Daud." ⁴³Da ngulek tong dali, "Aka ngetro, nget me leen Daud suang Roh, nook-Da "Tuan" lekda, ⁴⁴Tuhan ngoko Firman tong Tuanab, "Tuet te sila sanan-Ab, empe Ab nganak musuh-musuh-Ko te wa poo-Ko. Mazmur 110:1 ⁴⁵Aka Daud nook Kristus ali 'Tuan', nget me tau Da ye iro Tia Daud?" ⁴⁶Sa erai ulun ye mahan nuing erai engan tong-Da. Ali kede olo iro, beloh naan ulun ye ronu nyituk se-se li tong-Da.

Chapter 23

Yesus Mengecam Pemimpin Agama ¹Uli kero, Yesus bepaner tong ulun deo ali murid-murid-Da. ²Kawan ahli Taurat ali ulun-ulun Farisi tuet te munan kursu Musa. ³Leka iro, se segala ha sedeo ye dali ulek tong ko, na ene ali na perhati. Et iro ya ngene pengkoe-pengkoe ye leka dai ngulek ye, et sa ngegawi ye. ⁴Dali nyuruk pengoit ye boyat ali nganak ye te mo peluke ulun bali. Et iro dali gegales sa hakun ngeor ye neke temuru dali. ⁵Dali ngene kawus pengkoe dali dian na ite ulun. Dali pesolai tali0tali sembahyang ye ali pesolai rumbai-rumbaiputing karut dali. ⁶Dali ketuju runa te hormat suang pesta, runa tuet te one suang belai-belai ibadah, ⁷tabe hirmat te runa-runu umum ali na ulek Rabi ene ulun-ulun. ⁸Et iro ko ya na otus rabi leka je erai Guruko, ali ko kawus mani. ⁹Ya ngotus dase-dase dian jaji ema ko te dunia ihe leka je naan erai aa Emako, ye iro Da ye te surga. ¹⁰Ya ade ko ngotus pemimpin leka erai aa Pemimpin ko, ye iro Kristus. ¹¹Et, ye pengesolai te ekang ko, buen ye da jaji pelayan ko. ¹²Dase ye ketamam unuk da sagar na pekewa ali dase ye pekewa unuk da sagar na pekemo. ¹³Selaka ko, ahli-ahli Taurat ali ulun-ulun Farisi, ulun-ulun ye bepura-pura! Ko nangkep jaweng Kerajaan Surga te one ulun leka ko gales sa tong suang ye, ali ade sa nyiu dali ye desung mo dian tong suang ye. ¹⁴Selaka ko, hai ahli-ahli Taurat ali ulun-ulun Farisi, ulun-ulun ye bepura-pura! Ko nengkawus belai kawan janda ali dian bepura-pura ko ngene doa-doa ye panyang. Leka iro, ko sagar nerima hukuman ye pengeboyat. ¹⁵Selaka ko, hai ahli-ahli Taurat ali ulun-ulun Farisi, ulun-ulun ye be pura-pura! Ko apu tulak likup lautan ali tana dian ngoit erai ulun siut tong suang agama ko. Ali kede sa apu jaji ye erai, ko pejaji da tia neraka, due kali lipat neke ko gegales. ¹⁶Selaka ko, hai kawan pemimpin ye posa, ye ngulek, 'Dase ye besumpah dian Bait Allah, hal iro sa naan arti ye. Leka iro, dase ye besumpah dian amas Bait Allah, da mereket ene sumpah da iro. ¹⁷Ko ye galu ali ye posa! Kame ye pengesolai, amas ali Belai Allah ye menyucikan amas iro?' ¹⁸Ali dase ye besumpah dian altar, sumpah iro beloh naan arti ye. Leka iro dase ye besumpah dian pengokoi te munan altar iro, da mereket ene sumpah iro. ¹⁹Hai ko ulun-ulun posa! Kame ye pengesolai, pengokoi ke altar ye menyucikan pengokoi iro? ²⁰Leka iro dase ye be sumpah dian altar ali kawus ye naan te munan ye. ²¹Ali dase ye besumpah dian Belai Allah ali Da ye enteng te suang ye. ²²Ali dase ye besumpah dian surga, besumpah dian tahta Allah, ali dian Da ye tuet te munan ye. ²³Selaka ko, hai ahliahli Taurat ali ulun-ulun Farisi, ulun-ulun ye bepura-pura! Ko ngokoi persepuluhan ko neke selasih, adas manis, ali jintan, et sa ngelak hal-hal ye pengboyat neke Hukum Taurat, ya iro keadilan, asi ado ali iman. hal-hal ihe se bene ye ko ene ali sa ngelalo hal-hal ye bali. ²⁴Ko pemimpin-pemimpin ye posa, ye nyaring keyongo ali nolen erai unta! ²⁵Selaka ko, hai ahli-ahli Taurat ali ulun-ulun Farisi, ulun-ulun ye bepura-pura! Leka ko ngeberasih ongon sangker ali lumah ko, et te suang ye ponu rampasan ali serakah. ²⁶Ko ulun-ulun Farisi ye posa! Na barasih one te suang sangker ali lumah, et leka iro te ongon ye jaji barasih. ²⁷Selaka ko ahli-ahli Taurat, ali ulun-ulun Farisi, ulun-ulun ye bepura-pura! Leka ko sameh nget lebeng ye na eat bura, te ongon ye keitean bungas, et te suang ye ponu ali tulang-tulang ulun mate ali kawus kedaai ye. ²⁸Nget ro ade ko, te ongo ye ko na ite bene dian meresia. Et te suang ye ko ponu ke pura-puraan ali ngegawi ye sabuen. ²⁹Selaka ko, ahli-ahli Taurat ali ulun-ulun Farisi, ulun-ulun ye bepura-pura! Leka ko nemuet lebeng- lebeng kawan nabi ali nembungas na ite nisan-nisan ulun-ulun saleh, ³⁰ali ngulek, aka kemali apu bolum kede jaman tak datu nini kemali, kemali sa sagar ngepe bagian neke dali suang daya kawan nabi. ³¹Ali nget ro, ko besaksi te one ko gegales leka ko ye deh tia-tia dali ye munu kawan nabi. ³²Jaji ganap apu ukuran kawan tak kakah ko. ³³Ko nyipe-nyipe, turunan nyipe be bisa, nget me ko sagar ngugah unuk neke hukuman neraka? ³⁴Leka iro, teneng, Ab ngirim nabi-nabi, ulunpulun bujaksana, ali ahli-ahli Taurat tong ko. Naan besenu neke dali sagar ko bunu ali na salib, naan besenu sagar ko pupuk te belai-belai ibadah ko, ali ko siksa te jaa tong jaa, ³⁵dian kawus daya ulun-ulun bene ye na duru te bumi tau sulet tong ko, ye tela neke daya Habel, ulun bene iro, empe tong daya Zakharia, tia Berekhya ye ko bunu te Belai Allah te munan altar. ³⁶Sebene ye, ab ngulek tong ko leen kawus halphal ihe sagar sulet munan keturunan ihe."Hukum Dian Yerusalem ³⁷Oh Yerusalem, Yerusalem, ye munu kawan nabi ali numuk ali batu dali ye na utus tong da. Tamam keringket ye Ab kakan ngumpul tia-tia ko sendro, nget ne piyak ye ngumpul tia-tia da te wa ilar da, et ko sa hakun. ³⁸Teneng belai ko ye na ikah ko ali jaji meringin. ³⁹Leka Ab ngulek tong ko neke nehe, ko sa sagar kite Ab li empe ko ngulek, "Naberkati Da ye sulet suang ngaran Tuhan.'

Chapter 24

KHOTBAH YESUS NGET TE AKHIR JAMAN Bait Allah Sagar Napehansur ¹Yesus losek neke Bait Allah pelos tulak kede kawan murid-Da sulet dian petendre bangunan-bangunan Bait Allah tong-Da. ²Ali Da nyituk tong dali, "Sa sih ko kite kawus hal ihe? Ab ngulek ye se bene ye tong ko leka beloh naan erai ti batu di bihe sagar na penanya naan te munan batu ye bali, ye sa sagar napehansur." Pengone Penderitaan ³Ali, kede Yesus tuet te munan bukit Zaitun, murid-murid sulet tong-Da ali alan gegales ali ngulek, "Ulek tong kemali, kede me hal-hal iro sagar jaji ali se ye sagar jaji tanda kesulet-Ko ali pengawus zaman ihe?" ⁴Yesus nuing dali, "Naperhati dian beloh naan ulun ye kakan petaang ko. ⁵Leka deo ye sagar sulet suang aran-Ab ali ngulek, Ab ye iro Kristus.' ali dali sagar petaang deo ulun. ⁶Ko sagar ngeringa peperangan ali kabar-kabar leen perang. Perhati dian ko ronu leka hal-hal ihe tau jaji, et ihe male ke kawus ye. ⁷Leka bangsa sagar buet ngelawen bangsa ali kerajaan sagar ngelawen kerajaan, ali te kame-kame runa sagar naan kilau ali gempa bumi. ⁸Kawus hal ihe ye iro nyentela neke kenyananya dongo belolos. ⁹Uli kero dali sagar ngatur ko tong penyiksa ali sagar munu ko, ali ko sagar na muar ene kawus bangsa leka ngaran-Ab. ¹⁰Kede ro deo ye sagar tutur ali sagar mengke sarah, ali mengepedaat erai ali ya bali. ¹¹Deo nabi palsu sagar timul ali petaang deo ulun. ¹²Leka pelanggaran pagin betameh, asi te deo ulun sagar jaji ringan. ¹³Leka iro ulun ye nono empe awus sagar na selamat. ¹⁴Ali, Injil Kerajaan ihe sagar na pekempe tong kawus dunia ali kesaksian dian kawus bangsa ulun kero kesudahan ye sagar sulet. Sengsara Solai Ali Kristus-Kristus Sa Bene ¹⁵Jaji kede ko kite pembunu keji, nget ye na ulek nabi Daniel, jakat te runa suci, hendaklah kawan pembaca mengerti ye. ¹⁶Leka iro dali ye naan te Yudea lekah tajun tong gunung. ¹⁷Dase ye naan te sapo belai, ya da dolui dian ngepe se ye te suang belai. ¹⁸Dase ye naan te ume, ya uli dian ngepe karut da. ¹⁹Et selaka dali ye desung entung ali dali ye desung pe tete rikok da kede olo-olo iro. ²⁰Bedoa dian ko tajun sa te wayah ringan ali kede olo sabat. ²¹Keka iro sagar jaji jaman ke uyuh boyat, nget ye male pini jaji neke penela dunia empe nehe, ali sa sagar naan jaji li. ²²Ali aka olo-olo iro sa na pekudok, beloh naan bolum ye sagar na selamat. Et dian dali ye napeli, olo-olo iro sagar na pekudok. ²³Uli kero, amun erai ulun ngulek tong ko, 'Teneng, Kristus naan te bihe, 'ali' Da naan tebiduh, 'Ya percaya tong da. ²⁴Leka, kristus-kristus ye sa bene ali nabi-nabi ye sabene sagar sulet ali sagar ngene tanda-tanda ye solai ali mukjizat-mukjizat ye petaang, amun tau dali ye te pili. ²⁵Naperhati, Ab apu ngulek ye tong ko semale ye. ²⁶Jaji amun dali ngulek tong ko, 'Teneng, Da naan te botuk alas alew, ya tulak tong duh ali 'Teneng, Da naan te suang kamar iro, ya harap. ²⁷Leka sameh nget kilat ye becahya te timur ali becahya empe tong barat, nget ro ade penyulet. Tia Meresia sagar jaji. ²⁸Teruna ye naan bangkai, te biro kawan tempulu nasar sagar bekerumung. 'Penyulet Tia Meresia' ²⁹Lekah, uli kede kesusahan iro, 'Mate olo sagar ene danem, ali bulan sa sagar ngokoi cahaya da, Binyang-bintang sagar belotuan neke langit, ali kuasa-kuasa te langit sagar na kukui.' Yesaya 13:10;34:4 ³⁰Pelos, tana Tia Meresia sagar sulet te langit ali suku-suku te bumi sagar ngentai. Dali sagar kite Tia Meresia sulet suang awan-awan te langit, ali kuasa ali kemuliaan ye solai. ³¹Ali Da sagar nyiu malaikat-malaikat-Da ali engan trompet ye wale, ali dali sagar nyimpun umat pilihan-Da neke opat penjuru bumu, neke puling langit ye erai tong ujung ye bali. ³²Nehe, pelajari perumpamaan neke tonga ara kede daan ye jaji lome ali daon-daon ye apu tumu, ko ketoan et musim layeng apu dani. ³³Nget ro ade kede ko kite kawus hal ihe, ko ketoan et Da apu dani te one jaweng. ³⁴Se bene ye, Ab ngulek tong ko leen keturuna ihe sa sagar lalo empe kawus hal ihe jaji. ³⁵Langit ali bumi sagar jaweh, et firman-firman-Ab sa sagar jaweh. 'Penyulet Tia Meresia' ³⁶Leka iro, menyangkut olo ali kede ye, sa naan erai ye ketoan, malaikat-malaikat te surga ade sa, Erai Tia gin beloh naan, et je Erai Ema aa. ³⁷Sameh nget ye jaji kede zaman Nuh, nget ro ade penyulet Tia Meresia sagar jaji. ³⁸Leka nget kede olo-olo se male danum bah, dali eman ali isep, peruku ali na peruku, empe kede olo Nuh sungket tong suang bahtra. ³⁹Ali dase sa paham empe danum bah surut dian pejaweh dali kawus; nget ro ade penyulet Tia Meresia ye sagar jaji. ⁴⁰Uli kero sagar naan due ulun te ume, ye erai sagar na epe ali ye erai sagar na ikah. ⁴¹Due bawe sagar ngeliling batu kisaran, ye erai sagar na epe ali ye erai sagar na ikah. ⁴²Leka iro, bejaga-jaga et ko sa ketoan kede olo se Tuhan ko sagar sulet. ⁴³Et dian ketoan aka ampun belai apu ketoan kede me, kede olo malem, da maling sagar sulet, da sagar bejaga-jaga ali sa sagar kelewa belai da na bongkar. ⁴⁴Leka iro ko ade be siap-siap leka Tian Meresia sulet kede wayah ye sa na ketoan ko. Pelayan Ye Setia Ali Pelayan Ye Jahat ⁴⁵Et dase pelayan ye setia ali marahati, ye na engkat ene tuan ye munan kawus belai da dian ngokoi dali eman kede wayah ye sengkune? ⁴⁶Naberkati pelayan iro ye kede tuan da sulet, tuan iro nyeruku da desung begawi nget iro. ⁴⁷Sebene ye, Ab ngulek tong ko et tuan iro sagar ngepe pelayan iro temunan kawus ampun da. ⁴⁸Et, aka pelayan ye jahat iro bepaner suang aseng da 'Tuan sa jaji sulet,' ⁴⁹Uli kero da mulai mupuk pelayan-pelayan ye bali, pelos eman ali isep sendro ali ya maule; ⁵⁰tuan neke pelayan iro sagar sulet kede olo da sa memikirkan ye ali kede wayah sa na ketoan da, ⁵¹ali sagar nyemalis da ali nganak da besendro-sendro ulun-ulun ye bepura-pura. Te runa iro sagar naan rodol ali tangkem kukut.

Chapter 25

⁴Tia Bawe Ye Galu Ali Ye Pintar Marahati. ¹Uli kero, Kerajaan Surga sagar na umpama ali sepulu tia bawe ye ngoit pelita-pelita da ali tulak dian sengkeruku penganten upo ye. ²Lime te botuk dali ye iro galu, ali leme ye bali yeiro marahati. ³Kede ye galu iro ngoit pelita-pelita, dali sa snedro ngoit olau tana. Et ye marahati ngoit olau tana suang guci halus sendro ali pelita-pelita dali. ⁵Nehe kede penganten upo iro ore sulet, dali uras seruru ali turui. ⁶Et kede botuk malem naan engan wale, 'Penganten upo ye sulet! Losek dian nyamut ye!' ⁷Uli kero kawus tia bawe iro ruko ali nembuen pelita-pelita dali. ⁸Ali ye galu ngulek tong ye marahati, 'Okoi tong kemali didis olau tana ko leka pelita-pelita kemali dani mate.' ⁹Et iro ye bijaksana nuing, 'Beloh, beloh sagar tahan dian kemali ali ko. Ye buen, tulak tong ye bejual olau tana ali boli dian ko gegales.' ¹⁰Semale dali tulak dian moli, penganten upo sulet, ali dali ye siap, mo besendro-sendro ali da tong peserta peruku, ali jaweng na taup. ¹¹uli kero, sulet ade tia bawe-tia bawe ye bali ali ngulek, 'Tuan, Tuan! Tengau dian kemali.' ¹²Leka iro da nuing, 'Sebene ye ab ngulek tong ko, ab sa ketaru ali ko.' ¹³Leka iro bejaga-jaga et ko sa ketoan olo ali kede ye. "Prumpamaan Tentang Tolu Pelayan" ¹⁴Leka Kerajaan Surga sameh nget erai ulun ye kakan tulak tong luar negeri, ye nook pelayan-pelayan da ali nyarah ampun da tong dali. ¹⁵Tong ye erai ulun, da ngokoi lime ketau. Tong ye bali ye due ketau, ali tong ye bali ye li erai ketau. Asing-Oasing ulun sameh ali pengentau da, uli kero da tulak. ¹⁶Ulun ye mahan lime ketau iro pelos tulak, ali da ngehasil 5 ketau li. ¹⁷Nget ro ade ulun ye mahan due ketau, da ngene due ketau li. ¹⁸Et iro ulun ye mahan erai ketau iro tulak, nabuk tuang te tana, dian nyiok duit tuan da. ¹⁹Usang uli kero, tuan neke pelayan-pelayan iro sulet ali ngene hitungan ali dali. ²⁰Ulun ye apu mahan lime ketau iro sulet ali ngoit lime ketau li, lekda, "Tuan, ko ngokoi lime ketau tong ab. Teneng, ab apu tau ngene lime ketau li. ²¹Tuan da ngulek tong da, "Patut bene, pelayan ye buen ali setia. Ko setia ali hal-hal dis, ab sagar ngengkat ko te munan deo hal, siut tong suang ke ego tuan ko." ²²Ali ulun ye mahan due ketau ade sulet ali ngulek, "Tuan, ko ngokoi due ketau tong ab. Teneng, ab apu tau ngene due ketau li. ²³Tuan da nuing, "Patut bene, pelayan ye buen ali setia. Ko setia ali hal-hal ye dis, ab sagar ngengkat ko te munan deo hal, siut tong suang ke ego tuan ko." ²⁴Uli kero ulun ye mahan erai ketau ade sulet ali ngulek, "Tuan ab ketoan ko ulun ye juga bereket, ngutik te runa ye sa pini ko siut ngehamur ye ali nyimpun te runa ye ko sa pini ngehamur umang ye. ²⁵Leka iro, ab sa ronu, pelos tulak ali nyiok ketau ko te suang tana. Teneng, ko naan se ye jaji ampun ko." ²⁶Et tuan da nuing ali ngulek tong da, "Ko pelayan ye sabuen ali botur! Ko ketoan et ab ngutik te runa ye ab sa ngehamur umang ali nyimpun te runa ye ab sa pini ngehamur bibit. ²⁷Leka iro sebene ye ap ngontek duet ab te bank ali kede mulik, ab ngepe ampun ab li ali bunge ye. ²⁸Epe erai ketau iro neke da ali okoi tong da, ye naan sepuluh ketau iro. ²⁹Leka tiap ulun ye naan sagar na okoi li, ali da sagar nyemponu ye. Et iro neke ulun ye sa naan, se ye naan te da sagar na epe. ³⁰Tumuk pelayan ye sa bedie iro tong suang denem ye pngedenem. Te runa iro sagar naan rodoid ali tangkem kukut." Nahakimi Ene Tia Meresia" ³¹Kede Tia Meresia sulet suang Kemuliaan-Da, ali kawan malaikat besendro-Da, pelos Da tuet te tahta kemuliaan-Da. ³²Kawus bangsa sagar bekumpul te ene-Da, ali Da sagar nampisah dali erai neke ye bali, nget gembala ye nampisah domba neke kaming-kaming. ³³Ali Da sagar nganak domba-domba te sila sanan-Da, ali kaming-kaming sila sie. ³⁴Uli kero Raja sagar ngulek tong dali ye te sila sanan-Da, "Ayu, ko ye na berkati ene Ema-Ab, waris Kerajaan ye na sedia dian ko neke penela dunia. ³⁵Leka kede Ab ketlau, ko ngokoi Ab eman. Ab sengo ko ngokoi Ab isep. Ab ulun asing, ko nyiu Ab mo. ³⁶Ab belawai ko nyua Ab pama. Ab dongo ko nuntun Ab. Ab te penjara ko sulet tong-Ab!" ³⁷Pelos ulun-ulun bene iro nuing-Da, "Tuhan, kede me kemali kite Ko lau dian ngokoi-Ko eman, ali sengo dian ngokoi Ko isep? ³⁸Kede me kemali kite Ko erai ulun asing dian nyiu Ko mo, ali belawai dian nyua Ko pama? ³⁹Kede me kemali kite Ko dongo ali na penjara dian kemali sulet nuntun-Ko? ⁴⁰Raja iro nuing, "Ab ngulek ye sebene ye tong ko, nget me ko ngegawi ye te one erai neke kawan erai butung-Ab ye pengedis ihe, ko ngegawi dian-Ab." ⁴¹Uli kero, Da sagar ngulek ade tong dali ye te sila sei-Da, "Tulak neke one-Ab, ko ye na sumpah, tong suang apui ye sa tau mate ye apu na sade dian Iblis ali malaikat-malaikatda. ⁴²Leka, Ab lau, ko sa ngokoi-Ab okan, Ab sengo ko sa ngokoi-Ab isep. ⁴³Ab ulun asing, ko sa nyiu -Ab emo. Ab belawai, ko sa nyua Ab pama; Ab dongo ali na penjara ko sa nuntun-Ab." ⁴⁴Uli kero dali nuing, "Tuhan, kede me kemali kite Ko lau ali sengo ali erai ulun asing, ali dongo, ali belawai, ali te penjara, ali sa melayani-Ko? ⁴⁵Uli kero da sagar nuing dali, "Ab ngulek se bene ye tong ko, nget me ko sa ngegawi ye te one erai neke kemali ye pengedis ihe, ko sa ngegawi ye dian-Ab. ⁴⁶Ali, dali ihe sagar tulak tong suang hukuman kekal, et ulun-ulun bene te suang bolum kekal,"

Chapter 26

Rencana Dian Munu Yesus ¹Kede Yesus apu nyempunah kawus ye na paner, Da ngulek tong murid-murid-Da. ²Ko ketoan aka due olo li empe Paskah, ali Tia Meresia sagar na sarah dian na salib. ³Uli kero, kawan imam ketua ali tuha-tuha bangsa iro na kumpul sendro te istana Imam Solai, ye bengaran Kayafas. ⁴Ali dali, besekutu dian nakep Yesus ali tipu daya dian munu-Da. ⁵Et dali ngulek, "Ya kengola perayaan dian ya naan kerawek te botuk ulun deo." Yesus Na Urapi Ene Erai Ulun Bawe⁶Nehe, kede Yesus naan te Betania, te belai Simon si kusta, ⁷era i ulun bawe sulet tong-Da ali erai botol guci pualam dis ye be isi minyak harum ye penge larang, bawe iro nota ye te mo utek Yesus kede Da desung tuet man. ⁸Kede murid-murid da kite, dali bereket ali ngulek, "Kune me heran bene ihe?" ⁹Leka, minyak harum iro tau na jual ali uman ye larang ade tau na okoi tong ye susah. ¹⁰Et Yesus, apu ketoan hal ihe, ali ngulek tong dali, "Kune me ko pe kaur bawe ihe? Leka da apu ngene pengkoe buen munan-Ab. ¹¹Leka ko seleur naan kawan ulun ye susah sendro ko, et ko sa tau seleur naan aliAb. ¹²Kede bawe ihe nota minyak harum te unuk-Ab, Da ngene ye dian nyiap tulak ngelebung-Ab. ¹³Ab ngulek sebne ye tong ko et te kame aa Injil ihe na tengkabar tong kawus dunia, se ye apu na gawi bawe ihe sagar na paner ade dian pekingat tong da." Rencana Dian Ngopau Yesus ¹⁴Uli kero, erai neke due belas murid ye bungaran Yudas Iskariot tulak tong imam-imam ketua, ¹⁵ali ngulek, "Ko sagar ngokoi ab se amun ab nyarah Da tong ko? "Pelos, dali nyade tolu pulu keping perak di na. ¹⁶Pelos uli iro, da ngeto kede ye buen dian nyah Yesus. Pengokan Paskah ¹⁷Nehe, kede olo nyentela Roti Sa Beragi, kawan murid sulet tong Yesus ali nyituk, "Te kame ko ketuju di kemali nyiap pengokan Paskah dian-Ko?" ¹⁸Yesus nuing, "Moo tong suang jaa, tong erai ulun, ali ulek tong-Da, 'Guru ngulek, "Kede ye-Ab apu dani. Ab sagar merayakan Paskah te belai ko sendro murid-murid-Ab." ¹⁹"Kawan murid ngene nget ye apu Yesus bepaket tong dali, ali nyiap Paskah iro. ²⁰Nehe, kede dini malem, Yesus tuet eman sendro ali kedue belas murid-Da. ²¹Uli kero kede dali desung eman, Da ngulek, "Ab ngulek sebene ye tong ko, et naan erai neke ko sagar ngopau Ab. ²²Dali sa buen aseng ali asing-asing ulun sagar bepaner tong-Da "Ye bene sa ab, Tuhan?" ²³Ali, Da nuing, "Da ye ngobok kami ye tong suang mangkuk besendro ali Ab, da ade ye sagar nyelaka Ab. ²⁴Tia Meresia sagar tulak nget ye na tulis ene-Da. Et, selaka ulun iro, ye leka da Tia Meresia na selaka! Ye buen dian ulun iro, amun sa pini na belolos." ²⁵Uli kero Yudas, ye sagar nyarah Yesus, ngulek tong-Da, "Ye se bene ye sa ab, Rabi? "Yesus ngulek tong da, "Ko apu ngulek ye." Pekingat Se Ye Unuk Ali Daya Kristus ²⁶Kede dali desung eman, Yesus ngepe roti. Uli memberkati ye, Yesus me meleng-meleng ali ngokoi ye tong kawan murid ali ngulek, "Epelah ali okanlah, ihe ye iro unuk-Ab. ²⁷Uli kero, Da ngepe sangker, ngulek syukur, ali ngokoi ye tong dali, lek-Da, "Ko kawus, iseplah neke da. ²⁸Leka, ihe yairo daya-Ab, daya jangi, ye naduru dian deo ulun dian pengampun dosa-dosa. ²⁹Ab ngulek tongko, leka Ab sagar isep neke hasil tonga ihe, neke nehe ampe olo iro, kede Ab isep anggur ye kado sendro ko suang Kerajaan Ema-Ab. ³⁰Uli benyanyi erai pujian, dali tulak tong bukit Zaitun. Petrus Sagar Sa Mengakui Yesus ³¹Ukah kero Yesus ngulek tong murid-murid-Da, "Ko uras sagar tutur leka Ab malem ihe. Leka naan natulis, 'Ab sagar ngerampas gembala, ali domba-domba neke kumpulan iro sagar behamur.' ³²Et iro, uli Ab buet, Ab sagar nyempone ko tong Galilea. ³³Petrus ngulek, "Bele kawus tutur uke-Ko, ab sa sagar pini tau tutur." ³⁴Ulek Yesus tong da, " Ab ngylek ye sebene ye tong ko leka kede malem ihe, semale piak mengkoko, ko sagar tolu kali sa mengaku Ab. ³⁵Petrus ngulek tong-Da, "Bele ab mate sendro-Ko, ab sa sagar sa mengaku-Ko!" Kawus murid ye bali ade ngulek hal ye sameh. Yesus Bedoa Te Getsemani ³⁶Uli kero Yesus sendro murid-murid -Da te runa ye bengaran Getsemani ali Da ngulek tong murid-murid-Da, "TUet te bihe, sementara Ab tong duh di bedoa." ³⁷Ali Da ngoit Petrus ali kedue Tia Zebedeus sendro-Da, ali Da desung beduka ali sabuen aseng. ³⁸Uli kero, Da ngulek tong dali, "ASengAb sangat beduka, nget kakan mate nanan ye. Nono aa te bihe ali sampil bejaga-jaga sendro -Ab. ³⁹Ali, Da didis be oro, pelos sujud ali wae-Da ngenok tana ali bedoa, lek-Da, "Ema-Ab, amun tau, dion sangker ihe lalo neke-Ko. Et iro, iya nget ye na senkana Ab, et nget ye na sengkana-Ko." ⁴⁰Uli kero, Da sulet tong murid-murid-Da ali ruku desung turui. Pelos, Da ngulek tong Petrus, "Jaji, ko sa sanggup bejaga-jaga sendro-Ab se ola erai jam? ⁴¹Bejaga-jaga ali bedoa dian ko ye lotu tong suang na uji, Roh memang penurut et daging lemah." ⁴²Yesus tulak li dian kedue kali ye ali bedoa, ulek-Da, "Ema-Ab, aka ihe sa tau lalo je aka Ab isep ye, pengakan-Ko aa ye sagar jaji." ⁴³Senai li, Da sulet ali nyeruku dali desung turui ali mate dali nanan boyat. ⁴⁴Et Da ngikah dali, ali Da tulak li, pelos bedoa dian ketolu kali ye, ngulek engan-engan ye sameh. ⁴⁵Uli kero Yesus mulik tong murid-murid ali ngulek, "Turui aa nehe ali tehur dile. Teneng, kede ye apu dani ali Tia Meresia na serah tong ulun ulun bedosa. ⁴⁶Buet, ayu taka tulak, teneng, ulun ye nyarah Ab apu dani." Ngedakep Yesus ⁴⁷Kede Yesus kea bepaner Yudas, erai neke due belas murid iro sulet besendro-sendro ali da, gerombolan solai ulun deo ali pedang ali pentung, neke imam-imam ketua ali tuha-tuha bangsa iro. ⁴⁸Uli kero, da ye nyarah Yesus ngokoi dali tana, lek da, "Dase ye ab enok, iro Da, dakep aa Da." ⁴⁹Yudas lekah nyerini tong Yesus ali ngulek, "Tabe Rabi!" Uli kero, Yudass ngenok-Da. ⁵⁰Yesus ngulek tong da, "Uyang, gawi aa se ye jaji aga kesulet ko." Uli kero ulun deo iro nyerini, mege Yesus, ali nakep-Da. ⁵¹Ali teneng, erai

neke dali ye sendro Yesus nyole kami da, nyujut pedang da, ali nharang pelayan imam solai iro pelos motek kelinga da. ⁵²Uli kero, Yesus ngulek tong da, "Te mulik pedang ko tong runa ye, leka kawus ye makai pedang sagar mate ene pedang. ⁵³Se, ko pikir ab sa kate kaweng neke Ema-Ab, ali Da, neke ade, sagar ngokoi lewi neke due belas serdadu malaikat dian-Ab? ⁵⁴Et, nget me uli kero Kitab Suci sagar na genapi ye ngulek na ganapi ye ngulek jaji nget ro?" ⁵⁵Kede iro ade, Yesus ngulek tong deo ulun iro, "Se nget ngelawen perampok ko losek ali pedang ali pemumouk dian nakep Ab? Tiap olo, Ab tuet ngajar te Belai Ibadah ali ko sa nakep Ab. ⁵⁶Et iro, kawus ihe jaji dian kitab-kitab kawan nabi na genapi." Uli kero, kawus murid ngikah-Da ali tulak tajun. Kawan Pemimpin Yahudi Menghakimi Yesus ⁵⁷Dali ye nakep Yesus ngoit-Da tong Kayafas, erai imam solai, runa kawan ahli-ahli Taurat ali kawan tuha-tuha sendro bekumpul. ⁵⁸Pelos, Petrus, nasu Yesus ne oro empe natar belai imam solai. Ali, Petrus mo tong suang, tuet sendro kawan penjaga dian kite empe awus ye. ⁵⁹Nehe, kawan imam ketua ali kawus Sanhendrin ngeto saksi ye sa bene te one Yesus dian mahan ngehukum mate -Da. ⁶⁰Et iro, dali sa mahan nyeruku da bele deo saksi sa bene ye sulet. Uli kero, naan due ulun ye sulet, ⁶¹Ali ulun ihe ngulek, "Ab kate pehansur Belai Ibadah ali ngene ye li suang tolu alo." ⁶²Uli kero, imam solai jakt ali ngulek tong Yesus, "Se ko beloh naan tuingan? Se ye ulun-ulun ihe saksikan te one-Ko? ⁶³Et, Yesus tatap menteng. Ali, imam solai iro ngulek tong Yesus, "Ab nyumpah-Ko dian Allah ye bolum di Ko ngulek tong kemali, Se Ko ye iro Mesias, Tia Allah?" ⁶⁴Yesus ngulek tongda, "Ko apu ngulek ye gegales. Et iro, Ab ngulek tong ko et neke nehe ko sagar kite Tia Meresia tuet te sila sanan Yang Mahakuasa, ali sulet te mo awan-awan te langit." ⁶⁵Uli kero imam solai ngereset pama da ali ngulek, "Da apu nyumpah! Se li makai kawan saksi? Teneng, neke ko apu ngeringa sumpah-Da. ⁶⁶Nget me pendapat ko? Kawan pemimpin Yahudi iro nuing, "Da buen na hukum mate." ⁶⁷Uli kero, dali mupus wae-Da ali ngejotos-Da, ye bali nampar-Da. ⁶⁸Dali ngulek, "Bernubuatlah te one kemali, hai Mesias; Dase ye mupuk Ko?" Petrus Sa Ngaku Ali Yesus ⁶⁹Nehe, Petrus tuet te ongon natar ali erai pelayan bawe sulet tong daali ngulek, "Ko ade sendro ali Yesus, ulun Galilea iro." ⁷⁰Et, Petrus sa mengaku da te one dali uras, lek da, "Ab sa ketoan se ye ko paner." ⁷¹Kede Petrus losek neke jaweng gerbang, pelayan bawe ye bali kite da ali ngulek tong ulun-ulun ye naan te biro, "Ulun ihe besendro-sendro ali Yesus neke Nazaret iro." ⁷²Ali, sinai li Petrus sa mengaku da ali besumpah, "Ab sa ketaru Ulun iro," ⁷³Sa usang uli kero, ulun-ulun ye jakat te biro yerani Petrus ali ngulek, "Pasti ko ade ye erai neke dali leka logat ko ngene ko na taru." ⁷⁴Uli kero, Petrus nyentela besumpah ali sumpah nelang ngulek, "Ab sa ketaru ulun iro." Ali, temeng kejet, piak jagau mengkoko. ⁷⁵Ali, Petrus pekingat ulek Yesus, "Semale piak mengkoko ko sagar sa mengaku Ab tolu kali," Uli kero, Petrus losek pelor ngerodai ali nare aseng.

Chapter 27

Yesus Na Oit Tong One Gubernur Pilatus¹Nehe, kede pita sulet, kawus imam ketua ali kawan tuha-tuha bangsa iro ngene pakat sendro mengenai Yesus dian ngehukum mate Da.²Ali dali nyuruk Yesus, pelos ngoit ali nyarah-Da tong Gubernur Pilatus. Yudas Mate Mentiu³Kede Yudas ye nyarah Yesus, kite da Yesus na lotu hukuman, Da nanam menyesal ali nempuli tolu pulu keping perak iro tong imam-imam ketua ali kawan tuha-tuha,⁴Lek da, "Ab apu bedosa leka apu nyarah daya ye sa besala. "Et iro, dali ngulek, "Se urusan ye ali kemali? Iro urusan ko!.⁵Ali, Yudas numuk keping-keping perak iro tong suang Belai Sembahyang ali ngikah tulak ye. Uli kero da tulak dian ngonteng unuk da.⁶Et iro, imam-imam ketua ngepe keping-keping perak iro ali ngulek, "Sa bene dian ngontek ye suang pembendaharaan leka ihe ye dali uman daya."⁷Uli, dali ngepe pakat sendro nget me ali duit iro, dali moli tana tukang periuk di runa ngelebeng ulun-ulun asing.⁸Leka iro gtana ye na otus, "Tana Daya" empe olo ihe.⁹Ali nget ro, gana ape se ye na ulek Nabi Yeremia; "Uli kero, dali ngepe tolu pulu keping perak. Iro uman dian unuk-Da ye apu na taksir ene ulun-ulun Israel.¹⁰Dali makai tolu pulu keping perak dian moli tana tukang periuk, nget ye apu Tuhan siau tong ab. Yesus Ali Gubernur Pilatus¹¹Nehe, Yesus jakat te one Gubernur ali Gubernur nyituk tong-Da. "Se Ko Raja ulun Yahudi? "Tuing Yesus, "Oi, nget ye ko ulek."¹²Et kede Da na tuduh ene imam-imam ketua ali kawan tuha-tuha Da sa nuing se.¹³Uli kero Pilatus ngulek tong-Da, "Se ko sa keringa nget me deo ye dali nuduh Ko?"¹⁴Et, Yesus sa nuing Pilatus, sa erai tuduhan ade leka iro Gubernur jaji heran. Pilatus Ore Ngebebas Yesus¹⁵Nehe, kede tiap olo solai, Gubernur tau ngebebas dian ulun deo, erai tahanan ye na ketuju dali.¹⁶Kede iro, dali naan erai tahanan ye terkenal, ye na otus Barabas.¹⁷Jaji, kede ulun deo ulun bekerumung, Pilatus nyituk tong dali, "Dase ye ko sengkana dian na bebas, Barabas se da Yesus, ye na otus Kristus?"¹⁸Leka Pilatus ketoan et leka iri, dali apu nyarah Yesus tong da.¹⁹Kede Pilatus desung tuet te kursi pengadilan, sao da ngirim paket tong da, "Ya na ene se se ade dian Ulun bene iro. Leka, ab apu uyuh deo hal olo ho suang upi leka Da."²⁰Et iro, imam-imam ketua lai kawan tuha-tuha harap ulun deo iro kaweng da Barabas ali munu da Yesus.²¹Gubernur nyituk tong dali, "Ye kame neke due ulun ihe ye na ketuju di na bebas ene ab dian ko? Ali, dali ngulek, "Barabas!"²²Pilatus ngulek tong dali, "Aka nget iro, se ye ab ane ali Yesus, ye na otus Kristus? "Dali kawus ngulek, "Salib Da!"²³Ali Pilatus nyituk, "Kune me? Da apu ngene kesala se?" Leka iro dali bepaner wale li, "Salib Da!"²⁴Kede Pilatus kite et da sa nyelesai se ade, malah ngene kisuh, da ngepe danum ali mui kami da te one ulun deo iro ali ngulek, "Ab sa besala munan daya Ulun ihe. Iro urusan ko gegales!"²⁵Ali, kawus ulun ihe nuing, "Daya-Da naan te munan kemali ali tia-tia kemali!"²⁶Uli kero Pilatus ngebebas Barabas di dali ukah ngerempes Yesus, Pilatus nyarah Da di na salib. Serdadu Pilatus Ngesese Yesus²⁷Uli kero, kawan serdadu gubernur ngoit Yesus tong markas runa gubernur ali ngumpul kawus serdadu Romawi ngeliling Da.²⁸Dali ngugah pama Yesus ali pesua karut ungu tong Da.²⁹Uli kero ngedare erai mahkota bedui besendro-sendro, dali nyua ye te utek Yesus, erai bila paring te kami sanan-Da, ali sujud te one-Da, ali ngesese -Da, lek dali, "Tabe, Raja ulun Yahudi!"³⁰Dali mupus-Da, ngepe paring iro, ali mupuk ye tong-Da.³¹Uli dali ngesese Da, dali ngugah karut ungu iro neke Yesus, ali nyua li pama-Da gales, ali ngoit-Da tulak dian na salib-Da.Yesus Na Salib³²Kede kawan serdadu iro losek, dali sengeruku erai ulun upo nake Kirene ye bengan Simon. Dali ngegasak Simon dian ngoson salib Yesus.³³Ali, kede dali empe te erai runa ye bengan Golgota, ye na arti "Runa Tengkorak,"³⁴dali ngokoi-Da anggur di na isep ye na pesendro ali poru, uli nginam ye, Da sa kakan isep ye.³⁵Kede dali nyalib Yesus, dali ngebagi-bagi pama-Da te botuk dali ali na undi.³⁶Uli kero dali tuet ali ngejaga -Da te biro.³⁷Ali, te munan utek-Da, dali ngene tuduhan tong-Da, "IHE YESUS, RAJA ULUN YAHUDI."³⁸Kede iro, naan due ulun penjahat ye na salib sendro ali Yesus. Erai te sila sanan ali ye erai li te sila sei.³⁹Ali, ulun-ulun ye lalo menghujat Da ali ngegeleng-geleng utek,⁴⁰ali ngulek, "Ko ye sagar pehansur Belai Sembahyang ali nemuet ye li suang tolu alo, awat aa unuk-Ko gegales! Aka Ko Tia Allah, dolui neke salib iro!"⁴¹Nget ro ade imam-imam kepala, besendro ahli-ahli Taurat, ali kawan tuha-tuha ngesese Yesus, ulek dali,⁴²"Da nyelamat ulun bali, et Da sa mahan nyelamat unuk-Da gegales. Amun Da Raja Israel, dian Da dolui neke salib iro neke ali taka sagar tau harap tong-Da.⁴³Da harap tong Allah, et iro dion Allah ye nyelamat-Da nehe, amun Allah ketuju ali-Da. Leka Da gegales ngulek, 'Ab ye deh Tia Allah.'" ⁴⁴Kawan penjahat ye na salib besendro ali Da ade ngesese-Da.Kepatean Yesus⁴⁵Nehe, neke jam onum, denem mo kawus tana iro, empe jam sie.⁴⁶Kira-kira, te jam sie, Yesus nemowa ali engan wale, ulek-Da, "Eli,Eli usang sabakhtani?" ye naarti, "Allah-Ab, Allah-Ab, kune me Ko ngikah Ab?"⁴⁷Ali, besenu neke dali ye jakat te biro, kede keringa iro, dali ngulek, "Ulun ihe desung nook Elia."⁴⁸Betengkejet, erai neke dali mensit, pelor ngepe bunge karang, nemosu ye ali anggur semori, ali nyuruk ye te erai batang paring, pelos ngokoi ye tong Yesus dian na isep.⁴⁹Et, selewi ye ngulek, "Ayu taka neneng, se Elia sagar sulet di nyelamat -Da."⁵⁰Ali, Yesus nemowa sinai li engan wale ali nyarah Roh-Da.⁵¹Pelos, teneng, tenda suang Belai Sembahyang bereset jaji due peleng, neke emo empe ewa, bumi siut beguncang ali batu-batu pusit.⁵²Lebeng-lebeng betengau, ali deo unuk ulun-ulun ye sa bedosa ye apu mate na temuet li.⁵³Uli losek neke lebeng-

lebeng ye, uli betemu et Yesus, dali mo tong suang jaa suci ali petendre unuk dali tong ulun deo.⁵⁴ Nehe, pemimpin pasukan ali dali sendro mengawasi Yesus, kede dali kite naan gempa bumi ali semsam hal ye jaji, dali jaji sa ronua ali ngulek, "Bene, Da ye iro Tia Allah!"⁵⁵ Tebiduh, naan deo bawe ye kite neke oro, ye siut Yesus neke Galilea dian ngawat Da.⁵⁶ Te ekang dali naan Maria Magdalena, Maria ene Yakobus ali Yusuf, ali ade ene neke tia-tia Zebedeus. Yesus Nalebeng⁵⁷ Kede olo dini malem, sulet erai ulun ye tatau neke Arimatea benganan Yusuf, ye apu jaji murid Yesus.⁵⁸ Da tulak tong Pilatus ali kaweng unuk Yesus. Pelos, Pilatus nyiu di unuk Yesus na okoi tong Yusuf.⁵⁹ Uli kero Yusuf ngepe unuk Yesus, ali ngebungkus-Da ali kain linen ye barasih,⁶⁰ Pelor pelokuDa suang kebun kado, ampun da gegales ye apu da tabuk te bukit batu. Pelos, Yusuf pelotu erai ti batu solai tong jaweng lebeng iro ali tulak.⁶¹ Ali te biro naan Maria Magdalena ali Maria ye bali desung tuet te one lebeng iro. Lebeng Yesus Najaga.⁶² Kede plo tane ye, yeiro olo ukah nasiap dian Sabat, imam-imam kepala ali ulun-ulun Farisi bekumpul te one Pilatus.⁶³ Dali ngulek, "Tuan, kemali ingat et kede ye pengopau iro kea bolum, Da pini ngulek, 'uli tolu olo, Ab sagar buet li,'"⁶⁴ Leka iro siu dian lebeng iro na jaga epe olo ye ketolu, ahe kawan murid-Da sulet ali dako-Da, ali ngulek tong ulun deo, "Da apu buet neke ekang ulun mate," Ali pengopau ye odi ehe sagar pengboto ye neke ye pengeone.⁶⁵ Pilatus ngulek tong dali, "Ko naan ye ngejaga. Tulak, jaga nget me ye ko ketoan."⁶⁶ Pelos, dali tulak ali ngedurung lebeng iro sendro ali kawan ulun ye ngejaga, ali nyegel batu tutup lebeng.

Chapter 28

Peristiwa Mulik Bolum Yesus ¹Nehe, uli olo Sabat, kede dini pita, kede olo ahat penela iro, Maria Magdalena ali Maria ye bali tulak dian neneng lebeng iro. ²Ali, teneng, naan gempu bumi ye solai leka malaikat Tuhan dolui neke surga, sulet ali pelotu batu iro, uli kero tuet te munan ye. ³Wae da nget kilat ali pama da bura nget salju. ⁴Leka sa ronu ali da, dali ye bejaga iro ngengker, ali jaji nget ulun-ulun mate. ⁵Ali maslikat iro ngulek tong kawan bawe iro, "Ya sa ronu leka ab ketoan amun ko ngeto Yesus ye apu na salib. ⁶Da beloh naan te bihe leka Da apu buet nget ye na ulek-Da. Ayu teneng runa Da loku. ⁷Lekah tulak ali pekempe tong murid-murid-Da et Da apu buet neke ekang ulun mate, ali teneng, Da nyempone ko tong Galilea. Tebiduh ko sagar kite Da. Na perhati, ab apu ngulek tong ko." ⁸Ali, dali lekah-lekah tulak neke lebeng iro ali sa ronu pelor be ego bene; ali mensit di ngulek tong murid-murid-Da. ⁹Ali teneng, Yesus nyeruku dali ngulek, "Salam! "Pelos dali sulet tong Yesus, mege poo-Da, ali menyembah-Da. ¹⁰Uli kero, Yesus ngulek tong dali, "Ya sa ronu; tulak ali pekempe dian kawan erai butung -Ab di tulak tong Galilea, leka tebiduh, dali sagar kite Ab."Kawan Ye Jaga Lebeng Na Upa Dian Opau ¹¹Semale dali tulak, naan besenu tukang jaga tulak tong jaa ali ngulek tong imam-imam ketua leen kawus ye apu jaji. ¹²Ali, kede dali na kumpul sendro kawan tuha-tuha. Uli bepakat, pelos dali ngokoi deo duit tong kawan ulun ye jaga iro, ¹³ali ngulek, "Ulek aa, 'Kawan murid Yesus sulet kede olo apu malem ali dako-Da kede kemali apu turui.' ¹⁴Ali, amun hal iro tedinga ene gubernur, kemali sagar ali ngene da harap ali ngene ko sa cemas." ¹⁵Uli kero, dali nerima duit iro ali ngegawi nget ye apu na siu tong dali, ali engan iro kia naan te dingan te botuk ulun Yahudi empeolo ihe. Amanat Agung Yesus ¹⁶Uli kero, sewalas murid tulak tong Galilea, tong bukit ye apu na tundru ene Yesus tong dali. ¹⁷Kede dalu kite-Da, dali nyembah-Da. Et naan ade ye kea ragu-ragu. ¹⁸Pelor, Yesus sulet ali ngulek tong dali, "Se masam kuasa apu na okoi tong-Ab, te surga ali te bumi. ¹⁹Leka iro, tiulak ali ene murid kawus bangsa, baptis aa dali suang aran Ema, ali Tia, ali Roh Kudus, ²⁰ajar dali dian moyo ali kawus ye Ab siu tong ko; ali teneng, Ab seleur sendro ali ko, bele empe tong akhir zaman."

Mark

Chapter 1

Pelayanan Yohanes Pembatis ¹Ihe nyentela Injil Yesus Kristus, anak Allah. ²Nget ye tesurat suang kitab nabi Yesaya : teneng ! Ab ngirim utusan Ab one ke ko dian sagar nyiap alan tong ko. ³Naan engan ulun nook - nook te padeng belantara pesiap lah alan tong Tuhan, tengkoreng alan Da. ⁴Nget iro ade da Yohanes kepadeng gurun, da ngebaptis ulun nelang pekempe kabar ke Allah. Kam harus betobat ke kawan dosa kam nelang harus nebaptis, dian Allah ngampun kam, nget iro ulek Yohanes. ⁵Kawus ulun ketana Yudea ali ke jaa Yerusalem tulak laang ngeringa da Yohanes dali mengaku kawan dosa dali, belalu da Yohanes ngebaptis dali te sunge Yordan. ⁶Da Yohanes nyua karut kebulu onya, tali towing da keupak, nelang pengokan da pan ali danum wani juet. ⁷Da ngulek kabar ihe, nende uli ab sagar sulet ulun ye lewi bekuasa ke ab, ngebungkuk ngugah tali sepatu ye, ab sa patut. ⁸Ab ngebaptis kam ali danum, et da sagar ngebaptis kam ali Roh kudus. Yohanes ngebaptis Yesus. = ⁹Kede olo - olo iro, Yesus sulet ke Nazaret te daerah Glilea, da Yohanes ngebaptis da te sunge Yordan. ¹⁰Uli Yesus keluar kesuang danum te sunge iro, da kite langit terbuka nelang Roh ye nget tempulu merpat dolui te munan da. ¹¹Uli iro naan keringa engan ke sorga, ye ngulek, Ko anak ab ye na kasihi. tong Ko Ab bekenan. = Yesus na coba ene iblis = ¹²Uli iro Roh Allah ngoit Yesus tulak tong padeng belantara. ¹³Opat pulu olo da nondo te biduh, na coba ene iblis, Kawan setua liar naan ade sendro ali da te biduh, ali kawan malaekat ngelayani Da. Yesus ngeberita Injil Allah te Galilea ¹⁴Uli da Yohanes nepenjara. Yesus tulak tong Galilea, pelor ngulek ngabar Injil Allah te biduh. ¹⁵Ulek da, Allah sa ola eso sagar dani memerintah. Ware betobat kekawus dosa kam, nelang percaya tong injil !. ¹⁶Kede Yesus malan te diding pampang danau Galilea, da kite due ulun ngeto esa, ye iro da Simon ali andi da Andreas dali desung ngelunta te danau iro. ¹⁷Yesus ngulek tong dali, ware siut ab. Ab sagar pejaji kam di ngelunta meresia. ¹⁸Simon ali Andreas ngikah lunta dali pelor siut Yesus. ¹⁹Yesus pelor malan, da kite eso due ulun erai butung tanai ye bali, ye iro da Yakubus ali da Yohanes, anak Zebedeus, dali nondo suang jukung, desung ne muen lunta dali. ²⁰Yesus nook dali belalu dali ngikah Ma dali. Zebedeus, te jukung sendro kawan ulun upaan da, dali tulak siut Yesus. Yesus ngajar ali ponu Kuasa ²¹Yesus ali kawan ulun ye siut da empe te jaa Kapernaum, te olo sabat Yesus masuk tong suang belai sembayang pelos ngajar. ²²Kawan ulun ye keringa madam neneng cara da ngajar. leka da ngajar ali bepengaruh sa nget kawan ahli taurat. ²³Kede iro erai ulun ye kerasukan roh daat masuk tong suang

belai sambayang nelang nook ngulek. ²⁴U Yesus ,ulun Nasaret, se ye kakan na ene ko ali kain.? Ko sulet dian ngabinasa kain.? Ab ketoan dase ye ko : Ko utusan ye Kudus ke Allah. ²⁵Menteng" perempeng Yesus tong roh iro, keluar ke ulun ihe.! ²⁶Roh daat iro pelor bahimat ngeguyang - guyang ulun iro, uli iro da keluar ke ulun iro nelang nekeriak. ²⁷Kawus ulun madam bene, empe dali ngulek ali sameh dali,heheh, se ihe ! erai pengajaran ye kado.! ali bepengaruh nelang kuasa ye merintah kawan roh daat keluar nelang dali ngeringa perintah da. ²⁸Maka kabar nget Yesus lekah tesiar tekame - kame empe kawus daerah Galilea.Ne mena Simon ali ulun deo na sambume ²⁹Yesus ali kawan ulun ye siut da ngikah belai sambayang iro, pelos tulak tong belai Simon ali da Andreas. da Yakubus ali Yohanes tulak ade sendro ali dali. ³⁰Ne mena Simon desung dongo teruna oku da, kede desung Yesus ali kawan ulun ye siut da masuk tong belai iro, tong Yesus na ulek nget hal iro. ³¹Pelos Yesus nyenrani ne mena Simon, pelos mege kami da, belalu ngawat da buet, dongo da pelos bome, nelang da desung ngelayani dali. ³²Doyeng olo ye, uli mate olo leteng, ulun deo sulet ngoit tong Yesus kawan ulun ye sakit ali ye narasuk ene roh daat. ³³Kawus penduduk jaa iro pono solet te hadapan belai iro. ³⁴Yesus nyembume deo ulun ye ngaret deo masam penyakit, nelang ade ngusir deo roh daat, da sa kelewa kawan roh daat iro bepander,leka dali ketoan dase da.Yesus bedoa ali ngabar firman ³⁵Pita olo ye,kea dendem, Yesus buet pelos tulak ngikah belai,da tulak tong runa ye menteng te ongon luar jaa,belalu bedoa te biduh. ³⁶Et da Simon ali kawan uyang da tulak ngeto da. ³⁷Uli dali sengeruku da dali ngulek, kawus ulun desung ngeto da. ³⁸Pelos Yesus ngolek, "Ayu taka tulak tong kota supaya ap tau khotbah tong ulun ye naan tebiro. Et ihe lah tujuan ap sulet". ³⁹Pelos, Yesus ngampot ke kahai wilayah Galilea. Da memberita injil Firman te suang gereja en ngebeme ulun lang pelos ngusir setan-setan.Ulun okan kadan bome ⁴⁰Erai ulun okan kadan,sulet tong Yesus, ulun iro sujut, pelos ngulek, aka ko kakan, ko tau pebume ab." ⁴¹Yesus ketasi ulun iro,jaji. Da belalu mege ulun iro nelang ngulek," Ab kakan, ko bume "! ⁴²Kede iro ade penyakit da jaweh pelos da bome. ⁴³Belau Yesus nyiu da tulak nelang pekingat da ali teges. ⁴⁴" Awas, ya ko ngesah tong dase - dase, et alan dasu petendre unuk ko tong imam,aweng da meriksa ngebukti ko bene apu bome, belalu nget da apu bome iro,okoi persembahan dian se ye na perintah ene Musa, ye lah bukti tong ulun deo ko bene - bene apu bome. ⁴⁵Et ulun iro tulak, nelang sa wa apu ngesah kejadian iro te kame - kame empe Yesus beloh kate masuk tong jaa ali tarang terangan da je nondo te ongon jaa te runa te runa ye ranai,et ulun demasu sulet tong da ke me - me.

Chapter 2

Yesus ngokoi ampun ali nyembume ulun ye lumpuh ¹Sa senu olo uli iro Yesus mulik tong Kapernaun maka tesiar kabar nget da desung naan te belai. ²Deo ulun sulet, dali ponu besensulet tebiduh empe beloh runa eso.³Desung da bepander,opat keulun mikul erai ulun lumpuh ngoit tong Yesus. ⁴Et leka ulun desung deo, dali beloh kate nyenrani da, belalu dali ngembungkar sapo pas te moo dani Yesus. uli iro pedolui ulun lumpuh iro sendro ali lapik oko da.⁵Kede Yesus kite tamam bene kepercayaan dali, da ngulek tong ulun lumpuh iro,hei anak ab, kawan dosa ko apu na ampun. ⁶Sa senu ulun ahli taurat ye rahat tuet te biro nyituk te suang ate dali. ⁷Heei,bene ulun ihe pander nget iro.! da ngehina Allah. dase ye tau ngampun dosa, aka sa ke Allah.!"Kede iro nget Yesus ketoan pikiran dali, belalu da ngulek kone me kam nyituk nget iro te suang ate kam.? ⁸Ye kame murah ngotus, dosa ko apu na ampuni, ali ngotus, buet,oit lapik oku ko alan malan.!"¹⁰Et nehe ab sagar ngebukti tong ko te suang denia ihe anak meresia bekuasa ngampun dosa." Yesus ngulek tong ulun lumpuh iro. ¹¹"Buet, jao engkat lapik oku ko alan uli.!"¹²Da buet, pelos jao ngepe lapik oku da pelos keluar na ite ene dali kawus. kawan ulun deo iro manam, ali memuliakan Allah ulek dali,beloh pini taka kite kejadian nget ihe.!"Lewi demasu Yesus ¹³Yesus mulik eso tong diding danau Galelelea, deo ulun sulet demasu da, pelos da ngajar dali. ¹⁴Kede Yesus malan te biro, da kite erai ulun penagih pajak be ngaran da Lewi, anak Alfius,desuang tuet te kantor pajak." Ko siut ab," ulek Yesus tong dali, maka da lewi jakat pelos de masu Yesus.¹⁵Kede Yesus desung man te belai Lewi, deo sulet kawan penagis pajak ali kawan ulun ye na anggap sa buen ene masyarakat siut man ali Yesus ali kawan ulun ye siut da,leka deo ke dali ye siut Yesus. ¹⁶Sa senu ahli taurat ke kumpulan Farisi kite Yesus man sendro ali kawan penagih pajak ali kawan ulun ye na anggap sa buen iro, pelos dali nyituk tong kawan ulun ye siut Yesus," kone me guru kam man sendro ali kawan penagih pajak ali kawan ulun ye sa buen iro.?"¹⁷Yesus keringga situkan dali iro, da ngulek," ulun ye sehat sa perlu dokter, je ulun ye sakit.Ab sulet sa laang nook ulun ye nganggap unuk da apu buen, malengkan ulun ye na anggap hina bedosa.Nget leen puasa ¹⁸Te sindai olo kede kawan ulun ye siut Yohanes ali kawan ulun Farisi desung puasa. naan ulun sulet tong Yesus pelos nyituk, kone me ulun ye siut Yohanes ali kawan ulun Farisi puasa, et kawan ulun ye siut ko sa puasa.!"¹⁹Yesus ngulek, te pesta peruku,se kawan tamu sa man.!" aka penganten upo masih naan sendro dali, pasti dali man.²⁰Et sagar naan wayah ye penganten upo iro na empe ke dali,kede iro kado dali sa man. ²¹Beloh naan ulun nambal karut boto makai biris kain kado, leka biris kain penambal iro sagar ngene bereset karut iro, empe bereset ye betambah solai.²²Nget iro ade beloh naan ulun ye nyuang anggur kado tong suang kantong upak ye usang, leka anggur kado iro sagar ngene kantong iro jabas. nen de ke due ye te obet anggur kado harus na ondok te kantong upak ye kado ade.Yesus ye leh Tuhan suang olo sabat ²³Te sindai olo sabat, kede Yesus lalo erai lamar ume gandum, kawan murid ye siut da niker gandum. ²⁴Kawan ulun Farisi ngulek tong Yesus,kone me kawan murid ye siut ko ngelangar hukum olo sabat taka,ali ngene ye beloh ahan na ene te olo sabat.?"²⁵Yesus ngulek, se kam beloh pini me baca se ye na ene Daut ke de da ali kawan ulun ye sendro da desung beloh ali keket lauu.!"²⁶Nget me da masuk tong belai Allah kede masa Abyatar ngejabat nget imam solai,ali man roti persembahan, ye je ahan na okan ene kawan imam, ali je ngokoi roti iro tong kawan ulun ye sendro da.!"²⁷Uli iro Yesus ngulek eso, olo sabat na ene tong meresia, sa meresia tong olo sabat. ²⁸Jaji, anak meresia bekuasa, eso te munan olo sabat."

Chapter 3

Yesus pe weres te olo sabat ¹Yesus mulik eso tong belai sembayang te biro naan ulun ye sila kami lumpuh. ²Te biro naan kawan ulun ye kakan ngeto kesala Yesus, dian tau mengadu da jaji dali seleur ngeto, nyeledik da se da sagar pebume ulun te olo sabat.³Yesus ngulek tong ulun ye sila kami da lumpuh iro,hayu jakat te botuk ihe." ⁴Da nyituk tong kawan ulun ye naan te biro, se ye ahan na ene taka te olo sabat.! ngene ye buen se ye ngene ye daat.? nyelamat ulun atawa munu ulun.! et dali kawus uras menteng.⁵Nelang bereket Yesus kite ulun deo geliling da, et ate da nare ade, leka kite dali taman ketokeng ate,junging,pelos da ngulek tong ulun iro, okoi kami ko," ulun iro ngokoi kami da, pelos kami da bome. ⁶Kawan ulun Farisi tulak ngikah belai sembayang iro, dali jao mampakat ali sa senu ulun ye siut ke da Herodes, dian munu Yesus.Deo ulun siut Yesus ⁷Yesus ali kawan ulun ye siut da tulak besingkir tong danau Galilea, et deo ulun ke Galilea tulak demasu Yesus. deo ade ye sulet ke Yudea. ⁸Ke Yerusalem,ke daerah Idumea,ali ke daerah pai sunge Yordan, nelang kekeliling kawan jaa Tirus ali Sidon, dali kawus sulet tong Yesus,leka dali keringa nget kawan hal ye apu na ene da.⁹Leka nget iro deo ye kawan murid iro, Yesus nyiu kawan murid ye siut da nye dia jukung tong da, noi da nende sulet leka kawan ulun deo iro. ¹⁰Deo bene ulun ye bome ene da, empe kawus ulun ye sakit besen solet nget alan nyerani da dian mahan mege, ngower da.¹¹Ali kawan ulun ye kerasukan roh daat,demih kite Yesus, sa ronuk kite wae, betunduk utek te hadapan Da lelang ali engan ye wale ngulek," Ko anak Allah!¹²Et Yesus behimat sa kelewa kawan roh daat iro ngulek dase da.Yesus meli due belas murid Da ¹³Uli iro Yesus mengket erai bukit, nook kawan ulun ye na ga da, kawan ulun iro sulet. ¹⁴Da meli ke dali iro due belas ulun, ulek da,Ab meli kam, dian kam siut ab, dian ab ngutus kam nget ngulek kabar buen ke Allah. ¹⁵Uli iro kam sagar mahan kuasa dian ngusir kawan roh daat. ¹⁶He aran kedue belas ulun iro : da Simon (ye na otus da Petrus,)¹⁷Da Yakobus ali Yohanes erai butung da, ye iro kawan anak Zebedeus (dali iro na otus Boanerges ye bearti anak Guruh") ¹⁸Da Andreas,Filipus, Bartolomeus, Matius, Tomas, Yakobus anak Alfeus,Tadeus,Simon ulun Zelot. ¹⁹Ali da Yudas Iskariot ye nyelaka Yesus.Kuasa Yesus beasal ke Allah ²⁰Uli iro Yesus masuk ke erai belai, et ulun deo sulet eso bekumpul, empe Yesus ali kawan murid ye siut da beloh sampet man. ²¹Kawan ulun deo ngulek," da apu gila." kede keluarga da keringa hal iro, dali tulak laang ngepe da. ²²Kawan ahli taurat ye sulet ke Yerusalem ngulek, da kerasukan Beelzebul.! utek kawan roh daat iro ye ngokoi kuasa tong da dian ngusir roh daat."²³Yesus nook ulun deo iro, pelos ngulek tong dali sasenu paribahasa" sa maka tau roh daat ngusir roh daat " ulek Yesus? ²⁴Aka erai negara tepisah te suang sasenu golongan ye bemusuhan, negara iro sa sagar kuat. ²⁵Uli iro aka tesuang erai keluarga beloh naan papakatan nelang kawan anggota ye paut bantah,keluarga iro sagar hancur²⁶Aka te suang kerajaan iblis tepisah nelang bemusuh, kerajaan iro sa tahan ola nelang pasti sagar jaweh. ²⁷Beloh sunah erai ke ulun mahan masuk tong suang belai erai ulun ye gagah kuat pelos ngerampas harta da aka da sa one nyuruk ulun gagah kuat iro, ali iro, kado da mahan ngerampas harta ye. ²⁸Buen kam ketoan,! aka ulun ngene dosa nelang ngulek pedai,da tau na ampun. ²⁹Et aka da pedai Roh kudus da sa tau na ampun.! leka pedai iro puna dosa ye kekal. " ³⁰Yesus ngulek nget iro leka naan ulun ye ngulek Yesus kerasukan roh daat.Keluarga Yesus ye sebene ye ³¹Uli iro ne ali kawan erai butung Yesus sulet,dali ngeringa te ongon desung nyiu ulun nook Yesus. ³²Kede iro ulun deo rahat tuet geliling Yesus .dali ngulek tong da, Guru, ne ali kawan erai butung ko naan te ongon,dali ngeto ko.³³Yesus ngulek, dase ne Ab,! dase kawan erai butung ab!³⁴Uli iro da kite tong kawan ulun ye tuet geliling da pelos ngulek,ihe ne ali kawan erai butung ab!³⁵Ulu ye nam pelos kehendak Allah, da erai butung ab upo, erai butung ab bawe, nelang ne ab.

Chapter 4

Perumpamaan nget erai ulun ngasek bini ¹Yesus ngajar eso te diding danau Galilea deo bene ulun ngerumung da.leka iro da tulak tuet te suang jukung te danau, ulun deo iro jakat te diding danau. ²Yesus ngajar nget deo hal tong dali ali makai peribahasa, nget ihe da ngajar dali.³Dinga.! naan erai ulun pengume tulak ngasek bini da. ⁴Kede da ngasek, naan bini lotu menaya te botuk alan. belalu tempulu sulet man bini jaji empe awus. ⁵naan ade lotu te tana batu ampar ye idis tana ye, bini iro jao tumbu leka idis tana ye,⁶Et kede mate olo moo, kawan palatik ye iro layu pelas karing pelos mate leka wakat ye sa takei masuk tong suang tana. ⁷Naan ade bini lotu te pulau ikut bedui, ikut bedui iro tembu pelos ninu kawan palatik ye iro empe sa tau mua.⁸Et naan ade bini lotu te tana subur bini iro tumbu, makin solai belalu mua, naan tolu pulu, naan opat pulu, nelang naan ade jatus kali lipet. ⁹Uli ngesah peribahasa iro Yesus ngulek, kam ye naan kelingge, dinga.¹⁰Kede Yesus gegales, kawan ulun ye apu keringa pengajaran da sulet tong da sendro ali kedue belas murid ye siut da, dali kaweng da menarang arti peribahasa iro. ¹¹Yesus pelos ngulek tong dali," tong kam apu na okoi dian kam ketoan rahasia kerajaan Allah merintah, et kawan. ulun te ongon na ajar ali peribahasa. ¹²Dian " dali saleur mentaru et sa ketaru se ye jaji, dali sagar sa leur ngeringa et budas sa keringa, ihe jaji dian dali sa naan kite sa ketaru nelang ya sulet tong Allah pelos Allah ngampun dali.= Yesus menarang peribahasa nget erai ulun ngasek bini.= ¹³Uli iro Yesus ngulek tong dali, aka kam sa ketaru pribahasa iro, nget me kam tau ketaru kawan pribahasa ye bali?¹⁴Ulun ye ngasek iro ye iro ulun ye ngulek kabar ke Allah. ¹⁵Bini ye lotu te botuk alan ngintur kawan ulun ye keringa kabar nget me Allah nyiu. nget iro dali keringa, iblis sulet pelor ngepe se ye apu na aseke te suang ate dali.¹⁶Bini ye aseke te tana batu ampar ngintur kawan ulun ye keringa kabar iro, pelos nerima ye ali sanang ate. ¹⁷Et kabar iro sa bewakat te suang ate dali,leka iro sa tahan ola.Nget iro dali kone kesusahan nget ye na penare leka ye kabar iro, pelos dali murtad.¹⁸Bini ye lotu te padeng ikut bedui iro ngintur kawan ulun ye keringa kabar iro. ¹⁹Et dali takut nget pemolum dali nelang kakan bolum be egah - egah, deo masam kebehiri masuk tong suang ate dali.leka iro firman Allah, empe sa mua. ²⁰Uli kero bini ye lotu te tana sa subur iru ngintur kawan ulun ye keringa firman iro belalo nerima ye, dali mua deo, naan tolu pulu, naan onum pulu, nelang naan ade jatus kali lepet hasil ye.Perumpamaan nget Pelita ²¹Uli iro Yesus ngulek eso, dase pini ulun ne mulum pelita pelos nutup ye ali gantang,atawa ngondok ye te mat runa turui.! se da sa ngondok pelita iro te runa pelita. ²²Beloh naan ye te siok ye sa ite : nelang beloh naan rahasia ye sa sagar tebungkar. ²³Leka iro,aka naan kelingge, ware ngeringa.²⁴Uli keo Yesus ngulek eso, pentaru se ye dinga kam ihe.! ukuran ye na tunang kam tong ulun bali sagar na pakai ade ene Allah tong kam - likan betambah deo eso. ²⁵Leka tong ulun ye apu naan te da, tong da sagar na okoi lewi deo eso, et ulun ye beloh me - me, dis eso ye naan te da sagar na epe ke da.Perumpamaan nget Bini ²⁶Yesus nyambung engan pander eso,aka Allah merintah nget raja, keadaan ye ahan na intur nget erai keulun ye ngasek bini te ume da. ²⁷Malem da turui, jolo da buet,te kede iro kawan bini jaji tumbu bedaon tenak pelos solai, et nget me ye raning kawan bini iro tumbu solai, ulun iro beloh ketoan. ²⁸Tana iro ali gegales da ngeluar hasil.: tela ye tangkai uli iro bakal bua,belalu bua. ²⁹Uli iro aka gandum iro apu insyak, ulun mulai ngoteu leka apu empe wayah ngoteu.Perumpamaan nget ensoi sesawi ³⁰Aka Allah merintah, ali me taka tau ngintur ye.! situk Yesus mulik, se ye tau dian contoh pakai taka menarang ye.! ³¹Aka Allah merintah, leen ye sameh nget peribahasa ihe.: erai ensoi sesawi na epe leka erai ulun belalu ngule tetana. ensoi sesawi ye iro pengedis umang tedenia. ³²Et aka apu tumbu, da jaji ye pengesolai kekawan tanaman kawan daan ye jemuwai empe kawan tempulu tau sulet, pelos ngene sarang ye temat salindung daan ye. ³³Nget iro Yesus ngeberita firman tong ulun makai deo peribahasa iro, menurut pentaru dali. ³⁴Yesus seleur makai perumpamaan aka da ngajar kawan ulun iro, et aka da gales ali kawan murid da,da menarang kawus ye tong dali.Yesus petehur enus dolek ³⁵Kede doyeng te olo iro ade, Yesus ngulek tong kawan murid ye siut da, " ayu taka tulak tong pai danau." ³⁶Yesus pelos sungket tong suang jukung, sendro kawan ulun ye siut da ngikah ulun deo te diding danau, kawan jukung ye bali naan ade te biro, belalu Yesus ali kawan ulun ye siut da nela belayar. ³⁷Sa ola uli iro sulet enus dolek, gelombang tela nampuh jukung nelang danum masuk tong suang jukung empe jukung iro kakan ponu danum, ³⁸Te kemudi jukung iro, Yesus desung turui loku te munan unan.Kawan ulun ye siut da ngiluk da, dal ngulek," Guru, se ko sa peduli, taka silaka!³⁹Yesus buet, belalu merepak enus dolek iro,"nelang ngemaner tong dolek, waa, beranai,! enus dolek pelos waa, danum ade pelos ranai bene.⁴⁰Yesus ngulek tong kawan ulun ye siut da, kone me kam takut.? kone me kam sa percaya tong Ab.!. ⁴¹Dali belalu takut nelang ngulek tong sameh unuk dali, dase se bene ye ulun ihe, empe enus dolek ali gelombang nget tunduk moyo tong Da.

Chapter 5

Erai ulun ke Gadara bome ke roh daat. ¹Yesus ali kawan murid empe te pai danau, te daerah kawan ulun Garada. ²Demih Yesus dolui ke jukung, da na dasu ene erai ulun upo ye keluar ke kawan pulau lebeng, ye kerasuk roh najis. ³Ulun iro na rasuk ene roh daat nelang nondo te kawan lebeng, da apu sa tau na suruk eso, bele makai rantai. ⁴Apu gagah poo kami da na rantai, et kawan rantai iro uras bekat ene da, sameh nget besi te poo da na tempolek da. da gagah bene empe beloh naan mudah erai ulun mahan ngelawen de makep da. ⁵Jolo malem da bekeliaran te lebeng te kawan bukit, nelang nengkeriak - nengkeriak da pe awa unuk da ali batu empe awa. ⁶Ke oro demih da kite Yesus sulet, da mensit pelos tabe te hadapan Yesus. ⁷Ali engan wale da ngulek, "Yesus, anak Allah ye penge moo.! sagar na ene ko nget me ab ihe.? leka Allah, ab kaweng, ya ko penare an.! ⁸Ulun iro ngulek nget iro leka Yesus ngulek tong da, roh daat, keluar ke ulun ihe. ⁹Pelos Yesus nyituk tong da, dase aran ko,! ulun iro ngulek," aran ab" legion." - leka kain ihe deo bene," ¹⁰Da seleur behimat kaweng dian Yesus ya nyiu kawan roh daat iro keluar ke daerah iro. ¹¹Dani runa iro naan deo bene upe desung ngeto pengokan te datai gunung. ¹²Kawan roh daat iro kaweng tong Yesus, siut kain masuk tong suang kawan upe iro." ¹³Yesus se tuju, kawan roh daat iro keluar ke ulun iro belalu masuk tong suang kawan upe iro, sa wayan upe iro mensit pelos tuyun ke diding pampang tong suang danau pelos leteng - kawus ye naan kira - kira due ribu ke ikui upe. ¹⁴Kawan ulun ye durung upe iro mensit, pelos ngulek kabar iro te jaa ali te desa te geliling ye. ulun deo keluar ga neneng se ye apu bekejadian. ¹⁵Dali sulet nyenruku Yesus, uli dali kite ulun ye uli kerasukan roh daat iro, desung tuet te biro, da apu bepama, nelang pikiran da ade apu waras dali kawus belalu takut. ¹⁶Lalu, ewen ji mayaksi kejadian te, bakesah akan uluh are kilau kueh masalah ji terjadi dengan uluh ji kesurupan dan dengan gawui-gawui te. ¹⁷Awi te, uluh are mulai Gala ku mangat Isa tulak malihi daerah te. ¹⁸Imbah te, rahat Is handak mandai kan jukung, uluh ji tanau te kasurupan roh jahat te balaku mangat tau umba sasama dengan Yesus. ¹⁹Tapi, Yesus jida manyuhu, melainkan iye manyeut akai eh, "Buli beh manalih karen Samandeah baluarga muh. Ingisah Samandeah narai ji jadi inggawi Tuhan dengan dan Tuhan sangat sangang denga. ²⁰Jimbah te, uluh te tulak dan mulai Gakesah akan uluh are si Dekapolis tentang Samandeah narai ji jadi i awi Isa akai eh. Dan, uluh are urus menjadi heran atau takjud. Anak Yairus na te muet ali bawe ye pendarahan bume ²¹Yesus mulik eso tong pai danau, te diding danau iro, deo ulun sulet ngeliling Yesus. ²²Naan sulet erai ulun ye bearan da Yairus. da erai ulun pemimpin belai sembayang te jaa iro, kede da kite Yesus, da sujut, tabe te hadapan Yesus. ²³Pelos kaweng bene," Ulek da," anak ab bawe sakit bene teneng, hakun ko sulet nget ngondok kami ko te da, dian da bome nelang sa mate. ²⁴Yesus pelos tulak sendro da Yairus deo ulun demasu da nelang ponu ngeliling da. ²⁵Ada ije bawi ji sakit pendarahan selama dua belas nyelu. ²⁶Iye jadi rancak mandarita awi are dukun, dan jadi are lepah rugi karen harta bandar, tapi uras jidada hasil eh malah batambah buruk keadaan iye. ²⁷Imbah iye mahining kabar tentang Yesus, bawi te manalih Yesus bi likun si bentuk uluh ji bakarambung dan iye : "maimbing jubah Yesus. ²⁸Bawi te manyeut, "Amun yaku kawa maimbang isut jubah te, yaku akan keleh." ²⁹Sakatika te kia pandarahan keleh dan iye mangkeme kungai jadi keleh bi panyakit te. ³⁰Isa langsung mangkeme bahwa ada kuasa jibulua bi kunge Yesus. Iye langsung babalik si bentuk uluh ji bakarumbung te dan manyeut : iya weh ji maimbing jubah ku ? " ³¹Lalu murid-murid Yesus manyeut dengai e," ibau maalang uluh are ji bakarumbung mandasak-dasak ikau manyeut," iyaweh ji maimbing yaku?" ³²Imbah te, Yesus ma'alang akan kaliling iyaweh ji maawi Gawite. ³³Tapi imbah iye katawan narai ji terjadi dengan diri eh, Bawite jadi Hangenjah dan mikh. Iye langsung dumah manalih Yesus dan langsung Basujut si muka Yesus dengan bacarita Samandeah naray ji bujur-bujur terjadi. ³⁴Imbah te, Yesus manyeut dengan Bawi te, "Anak-ku, iman ikau kia ji jadi manyalamat kan ikau. Tulak beh ikau dengan sehat sejahtera dan keleh bi karen panyakit panyangangga. ³⁵samantara te Yesus masih hapander, lalu dumah papire uluh bi huma pemimpin Sinagoge ji manyeut : "Anak ku te jadi matey. Buhen leh masih mengganggu Guru?" ³⁶Tetapi, Yesus jida hakun mahining naray ji jadi inyeut, iye manyeut dengan pamimpin Sinagoge te, "ela mikh, percaya beh." ³⁷Lalu, Yesus jida manyuhu ije biti pun umba iye, kacuali Petrus, dan Yakobus, dan Yohanes, hampahari Yakobus. ³⁸Lalu, iyawen sampai si huma kapala Sinagoge itu, dan iye maalang rami, uluh are manangis dan bapander maratap dengan suara nyaring. ³⁹Imbah te, sakatika Yesus tame, iye manyeut dengan iya wen, " Buhen ketuh hubut dan manangis? Anak te jida matey, tapi iye rahat batiruh." ⁴⁰Tapi iyawen manatawe Yesus. Tapi, iye manyuhu iyawen uras balua dan iye maimbit uma apa anak te, dengan uluh are ji umba dengan si hite, lalu tame kan wadah anak kurik te melay. ⁴¹Imbah te, iye maimbing lenge anak kurik te dan iye akay e, "Talita kum" (ji arti e, "Bawi kurik, aku manyeut akan anak te, minsik !") ⁴²Anak bawi te Sabatikate mandeng dan mulai mananjung, Awi iye ba umur 12 nyelu, dan segera samandeyah uras uluh ji ada merasa sangat takjub. ⁴³Lalu, Yesus manenga parintah dengan tegas akan uluh bekas anak te mangat jidada ma ije pun uluh ji katawan narai masalah ji terjadi, dan manyeut akan iya wen mangat anak te inega kuma.

Chapter 6

¹Iba, Yesus tulak bi kameh sampai kota asal ee, bu murid-murid umbu Iye. ²Ketika andau Yesus nampara bi Sinagoge. Are Allah mahining heran, bi kue Iye duan uras ji te? Hikmat narai je nenga akai e dengang mujizat-mujizat Iye. ³Iye tukang kayu, anak Maria pahari Yakobus dengang Yesus dengang Yudas dengang Simon? Dia epahari bawi hyuk ita"? Ewen kia tersandung menokak Iye. ⁴Imbah te Yesus bapender akan ewen, "intuh-intuh kue uluh ihormat seorang Nabi, biasal bara lebu ka buat. ⁵Maka Yesus dia buah mujizat si kami, kecuali lenge hanjuh uluh dingan manyambahkan ewen. ⁶Dan iye heran ke tidak percaya awen imba te" Iye tulak keliling lebu dan mangajar. ⁷Imah, Yesus mengahau ka due belas murid dan mengutus awen badue-badue, awen kuasa hujun roh-roh najis. ⁸Ba lalu, iye manenga perintah akan ewen biar awen jida mimbit neng perjalanan, kacuali hyingkap tungkat, jida ba wadai jida balas dan dait huang ikat pinggang awen. ⁹Tetapi mehapen sandal dan hela manamean du'e baju. ¹⁰Dan Yesus bapender akan awen" si kue beh ikan tame huma ulu, elai bah sampai ikan balua bi te. ¹¹Dan amun tege je jia tarima ikan dan dia mahining ikau, katika ikau tulak ngibas dabu bi pa"i sebagai kesaqksian akan awen mencarita. ¹²Belalu kedue belas ulun murid Yesus iro tulak, dali laang ngulek kabar nget meresia harus betobat kekawan dosa dali. ¹³Kawan murid Yesus iro ngusir deo roh daat,ngusuk olau zaitun te ulun sakit nelang nem bume dali.= Herodes keringa berita nget Yesus.= ¹⁴Nget kabar kawus kejadian iro empe ade tong raja Herodes,leka aran Yesus apu te siar tekame - kame, naan ulun ngulek, da Yohanes Pembatis apu bolum mulik.! leka iro da naan kuasa ngene keajaiban iro." ¹⁵Et kawan ulun bali ngulek," da iro Elia." naan ade ngulek,da nabi, da ye erai ke kawan nabi jaman bayuh. ¹⁶Kede da Herodes keringa nget iro, da ngulek, ehe ihe da Yohanes Pembatis ye une bayuh apu siu ab mo teng utek da, nehe da apu bolum mulik.! "Yohanes Pembatis na bunu." ¹⁷Leka samale iro da Herodes apu nyiu ulun de makep da Yohanes,pelos pe suma da tong suang penjara. da Herodes ngene nget iro leka da Herodias nyao erai butung da, ye iro da Filipus. leka da Herodes apu nyao da Herodias. ¹⁸Nget hal iro da Yohanes apu gagah nagur da Herodes nget ihe, sa ahan ko nyao sao erai butung ko iro.! ¹⁹Leka iro da Herodias ngonteh dendam ali Yohanes nelang kakan munu da Yohanes, et da sa mahan nampelos hal iro. ²⁰Leka da Herodes apu nyiu ulun ngejaga bebuen keselamatan Yohanes te penjara, leka da takut ali Yohanes,da ketoan da Yohanes erai ulun ye buen ye na utus ene Allah. leka aka da Yohanes bepander,da Herodes sanang ade keringa ye bele da uli iro belisah bene leka engan iro. ²¹Akhir ye da Herodias mahan kesempatan te olo ulang tahun Herodes, kede iro da Herodes ngene pesta tong kawus kawan pejabat moo te kerajaan, kawan perwira ali kawan tokoh masyarakat Galilea. ²²Te pesta iro anak bawe Herodias menari nelang tarian da, iro dian pe ego ate Herodes sendro kawan tamu - tamu da, biro da Herodes ngulek tong anak bawe iro, se kengakan ko, aweng a. ab sagar ngokoi tong ko.! ²³Uli iro da Herodes be janji ali anak bawe iro ali besumpah. da Herodes ngulek, se ye na aweng ko ab sagar ngokoi, biar empe separu kekerajaan ab. ²⁴Belalu anak bawe iro tong ongon loang nyituk tong ne da." Ne, se ye buen na aweng ab.? ne da ngulek," aweng otek Yohanes Pembatis." ²⁵Anak bawe iro jao mulik tong Herodes pelos ngulek,ab kaweng utek Yohanes Pembatis na okoi tong ab nehe ade te mundan baki. ²⁶Keringa ye na aweng iro da Herodes tamam nare aseng da, et da beloh ahan nampik se ye na aweng iro leka da apu besumpah te hadapan kawan tamu da. ²⁷Jaji da pelos merintah erai ulun pengawal da ngepee utek Yohanes Pmbatis, belalu parajurit iro tulak tong penjara, pelor motek utek Yohanes. ²⁸Uli iro da ngoit utek iro te mundan baki pelos ngokoi ye tong anak bawe iro, belalu anak bawe iro ngokoi ye tong ne da. ²⁹Kede kawan murid yohanes keringa hal iro, dali tulak laang ngepe bangkei Yohanes pelos ngelebeng da.= Yesus ngokoi man tong lewi ke lime ribu ulun. = ³⁰Kwan rasul ye na utus ene Yesus iro sulet ke alan dali pelos bekumpul mulik sendro Yesus, dali ngelapor tong da kawus se ye apu na ene nelang na ajar dali. ³¹Deo bene ulun beganti begilir sulet nyenruku Yesus, empe Yesus ali kawan ulun ye siut da sa kesampet man. leka iro Yesus ngulek tong kawan murid da " Ayu taka tulak tong runa ye ranai,dian taka tau gegales nelang kam mahan beranai mudah erai erep. ³²Maka dali belalu tulak ali jukung nuju runa ranai. ³³Et ulun deo apu kite dali tulak ngikah runa iro, nelang ketaru dase dali jaji, kekawus jaa te wilayah iro, kawan ulun deo mensit lalo alan pampang one ke Yesus ali kawan murid da. ³⁴Kede Yesus dolui kejukung da kite ulun deo,da ketasii tong dali,leka dali nget bebiri ye beloh pekatik. da belalu mulai ngajar dali nget deo hal. ³⁵Kede olo apu doyeng,kawan murid Yesus ngulek tong da,olo apu kakan malem te runa ihe ranai. ³⁶Ye buen ko nyiu ulun deo ihe tulak dian dali tau ngeto, moli diokan te kawan jaa te geliling ihe. ³⁷Et Yesus ngulek,"kam a ngokoi diokan tong dali" hehe,se kain harus tulak laang moli rote erai uman ye due jatus ensoi duit perak dian nyedia ulun deo ihe! nget iro ulek kawan murid Yesus iro. ³⁸Belalu Yesus nyituk, senu rote ye naan te kam,? alan neneng ye."uli dali tulak neneng,dali ngulek, naan lime rote ali naan ade due ikui esa. ³⁹Belalu Yesus nyiu ulun deo iro tuet te munan ikut bekelompok. ⁴⁰Ulu deo iro belalu tuet ali beratur, bekelompok naan jatus ulun erai kelompok, nelang naan ade lime pulu keulun erai kelompok. ⁴¹Uli iro Yesus ngepe lime rote ali due ikui esa iro, belalu dongak tong langit pelos ngotus terima kasih tong Allah,uli iro da

mulek rote iro ali kami pelos ngokoi ye tong kawan murid dian na bagi - bagi tong ulun deo iro, uli kero due ikui esa iro na bagi - bagi ade tong dali kawus.⁴²Dali man empe boting.⁴³Uli iro kelewian maka okan iro na kumpul ene kawan murid Yesus - kawus ye naan due belas tempawan ponu.⁴⁴Kawan ulun upo ye man rote iro naan kira - kira lime ribu keulun.= Yesus malan te moo danum. = ⁴⁵Uli iro Yesus jao nyiu kawan murid da tulak one ke da ali jukung tong Betsaida te pai danau, kede iro da nuju ulun deo iro uli. ⁴⁶Demih uli nyentulak ulun deo iro, Yesus tulak mengket empe bukit laang bedoa. ⁴⁷Kede apu malem, jukung kawan murid Yesus desung naan te botuk danau et Yesus desung te moo pampang.⁴⁸Da kite dali uyuh mesei jukung iro behimat ngelawen enus ye sulet kehaluan leka iro nget ekang pukul tolu ali pukul onum pita, da demasu dali, malan te moo danum.da malan pelos nget sagar lalo une kedali. ⁴⁹Kede dali kite da malan te moo danum, dali ngabahe da wok. ⁵⁰Empe dali nengkeriak ngerodoi leka takut. leka dali kawus kite da belalu dali tamam tengkejet et Yesus pelos ngulek ali dali menteng.! Ab Yesus. ya takut!⁵¹Demih da sungket tong jukung dali, pelos enus tamam ade waa, kawan murid Yesus ke wauh bene. ⁵²Keajaiban ali lime ti rote iro dali sika male ketaru,poye bene dali tau ketaru leka ate dali jemelalo tokeng.Yesus pebume deo ulun ⁵³Kede empe te pai danau dali tehur te diding pampang danau Genesaret. ⁵⁴Kede dali keluar kejukung kawan ulun te biro kite ye sulet iro Yesus ⁵⁵Belalu dali mensit tong kame - kame te kawus wilayah iro, belalu dali ngoit kawan ulun sakit te munan lapik demasu Yesus aka dali keringa Yesus naan te erai runa dali ngoit kawan ulun sakit tong iro. ⁵⁶Tekame - kame Yesus sulet - me te jaa, te desa atawa te kota te biro ulun seleur sulet nelang ngondok kawan warga dali ye sakit te runa ulun deo bekumpul belalu dali kaweng bene dian kawan ulun sakit na okoi ijin mege jubah Yesus,bele je te ujung ye.Kawus ulun ye mege jubah iro belalu pelos bume.

Chapter 7

Hukum Allah ali adat istiadat meresia. ¹Erai kelompokulun farisi ali sa senu ahli taurat ke Yerusalem, sulet demasu Yesus. ²Dali kite sasenu keulun - ulun ye siut Yesus man kami sa na bui menurut agama ye iro sa one na bui kami nget aturan agama. ³Kawan ulun farisi nget iro ade kawus ulun Yahudi, taat bene ali adat istiadat datu nini dali, dali sa sagar man aka male mui kami nget adat. ⁴Nget kawan ulun Yahudi iro sulet keruna umum, dali sa sagar man aka male mui kami nget naan deo tradisi bali ye dali terima dian na ege nget mui kawan cawan, kandi ali bejana tembaga. ⁵Dali iro kawan ulun farisi ali kawan ahli taurat iro nyituk tong Yesus kone me kawan murid ko iro man ali kami sa na bui. se leka ye dali sa makai adat istiadat datu nini taka. ⁶Yesus ngulek, "kam kawan ulun ye pura - pura. Bujur nget se ye na nubuat ene Yesaya nget kam, ye iro nget he engan Allah : Kawan ulun iro je nyembah ab ali bowa, et ate da oro ke ab. ⁷Sa bedi dali nyembah ab, leka aturan meresia ye na ajar dali nget iro aturan ke ab. ⁸Nget pemerintah Allah sa kam ngatawani, et kawan aturan meresia ye na ege kam behimat. ⁹Belalu Yesus ngulek eso, kam buen bene nampik perintah Allah dian tau nampelor ajaran kam gales. ¹⁰Da Musa apu ngokoi perintah nget ihe, Hormat Ma ali Ne kam, dase - dase ye ngulek pedai ma ne da, harus nahukum mate. ¹¹Et kam ngajar aka ulun ngulek tong ulun tuha ye, se ye harus na okoi ab tong da ma ali da ne apu na okoi ab dian persembahan tong Allah. ¹²Belalu kam ngene bebas ulun iro kekawajiban ye, ngawat ma ne da. ¹³Jaji ali engan ajar kam gegales ye na okoi kam tong ulun bali, kam pejaweh firman Allah masih deo hal ye nget ihe na tempelos kam. ¹⁴Belalu Yesus nook ulun deo iro sindai eso nelang ngulek tong dali, dinga dian kam ketaru. ¹⁵Belalu naan sunah erai ke ongon ye masuk tong suang ulun tau ngene ulun iro najis, kebalikan ye, ye keluar ke ulun, iro ngene ulun najis. ¹⁶Jaji, aka naan kelinge, buen na dinga. ¹⁷Kede Yesus ngikah ulun deo iro pelos masuk tong belai kawan murid siut da nyituk tong da se nget ga paribahasa iro. ¹⁸Belalu Yesus ngulek tong dali se kam masih sa ketaru! se kam sa tau ketaru ye masuk tong suang ulun sa tau ngene ulun iro najis. ¹⁹Leka ye masuk iro sa lalo ate, et lalo butung uli iro keluar eso." makai engan iro, Yesus ngulek nget ke kawus pengokan uras halal. ²⁰Belalu Yesus ngulek eso, ye keluar ke ulun ye iro ngene da najis. ²¹Leka kesuang ye iro kesuang ate sulet kawan pikiran daat ye ngene ulun na pelos ye sa senunuh, dako, munu ulun. ²²Berjinah, nipu ngakal, mentaka, sendro nempelos kawus ye daat, mungkir, sa ketaru mangan, behiri, sakah sombong nelang sa masuk ajar. ²³Kawus ye daat iro sulet kesuang, ate nelang iro lei ye ngene ulun belalu najis.= Iman erai ulun bawe Siro - fenisia.= ²⁴Uli iro Yesus ngikah runa iro pelos tulak tong daerah dani jaa Tirus ali Sidon, da masuk tong suang erai belai nelang sa hakun toan ulun da naan te biro et da sa mahan nyiok unuk da. ²⁵Erai ulun bawe naan anak da, bawe ade narasuk roh daat, keringa nget Yesus da sulet demasu Yesus belalu tunduk te hadapan da. ²⁶Nelang kaweng dian Yesus ngusir roh daat ke anak iro, bawe iro sa ulun Yahudi, da na belolos te darah Fenisia te Siria. ²⁷Balalu, Yesus mamander akan bawi te, biar beh anak-anak te ibasuh lebih hilu, awi, jida baharap minu roti ayan anak-anak lalu imanting kan asu-asu. ²⁸Tapi, bawi te manguhut iye mamander kan yesus, bujur Tuhan, asu-asu je ada si liwa meja te manginan rumah-rumah anak-anak te. ²⁹Lalu, Yesus mamander kan bawi te, awi ikau mamander te, ikau kawa tulak setan te jadi malih anak manuk. ³⁰Balalu, bawite hampuli kan hama dan manyapa anak pekahatan muntir si wadah batirah, awi sitan te jadi tulak.= Ulun ye rongen bome.= ³¹Uli iro Yesus ngikah daerah Tirus, nempelos alan da lalo Sidon nuju danau Galilea, da ngepe alan lalo daerah Dekapolis. ³²Te biduh ulunm ngoit tong da erai ulun bisu nelang rongen dali kaweng Yesus ngondok kami da te munan utek da. ³³Yesus ngoit ulun iro gegales tepisah ke ulun deo belalu nyujok temuru da tong suang kededue kelinge ulun iro belalu Yesus sepupus pelos mege lola ulun iro. ³⁴Uli iro Yesus sedongak tong langit belalu ngeto sengat pelos ngulek tong ulun iro, "Epata." ye bearti; terbuka. ³⁵Kelinge ulun iro terbuka nelang lola belalu lome eso pelos da mulai buen bepander. ³⁶Belalu Yesus kelamen dali kawus nget bekesah hal iro tong dase - dase et makin Yesus kkelamen makin iro dali ngulek kabar iro. ³⁷Kawus ulun ye keringa iro manam ke wauh bene dali ngulek, "kawus iro na ene da ali buen. malah da ngene ulun rongen keringa ulun bisu tau bepander.

Chapter 8

Turu rote dian lewi ke opat ribu ulun ¹Sa empe. ola uli iro, naan eso erai kelompok ulun deo sulet bekumpul leka dali beloh naan pengokan, Yesus nook kawan murid da pelos ngulek. ²Ab ketasi ulun deo iro, apu tolu olo - olo ye dali naan siut ab, nelang nehe dali beloh naan diokan. ³Aka ab nyiu dali uli ali butung lawe dali sagar tiras te alan, makin ye kedali iro naan ye sulet ke oro. ⁴Kawan murid Yesus ngulek teruna ranai nget ihe, tekame ulun tau mahan pengokan sukup dian kawus ulun ihe. ⁵Senu ke deo rote ye naan te kam, ! situk Yesus, turu, ulek dali. ⁶Belalu Yesus nyiu ulun deo iro tuet te tana belalu da ngepe turu rote iro sendro ngotus terimakasih tong Allah, uli iro da motek rote iro ali kami da pelos ngkoi tong kawan murid ngebagi - bagi tong ulun deo belalu kawan murid iro magi rote iro. ⁷Naan ade na li sa senu ikui esa idis, Yesus ngulek terimakasih tong Allah leka kawan esa iro belalu nyiu kawan murid da ngebagi - bagi esa iro ade. ⁸Ulun deo iro man empe boting dali ngumpul sisa di okan iro ye tesisa turu keranjang ponu. ⁹Naan nget opat ribu keulun ye man ,uli kero Yesus nyiu ulun deo uli. ¹⁰Da ali kawan murid da pelos sungket tong jukung belalu pelos tulak empe daerah Dalmanuta. Yesus na aweng nundru tanda ke surga ¹¹Sasenu ulun farisi sulet demasu Yesus, belalu mulai besual ali da dian ngejabak da dali kaweng Yesus ngene keajaiban ye iro tanda ye sulet ke Allah. ¹²Yesus ngepe sengat panyang pelos ngulek, " leka me kawan ulun ye zaman nehe kaweng ab ngene keajaiban ! sa! ab sa sagar petendre tanda nget iro tong dali. ¹³Pelos Yesus ngikah dali pelos sungket tong suang jukung, belalu tulak empe sebarang danau iro. Ragi ulun farisi ali ragi Herodes ¹⁴Kawan murid sa ingat ngoit roti dali je naan erai ketipak rote te jukung. ¹⁵Hati - hati ali ragi kawan ulun farisi ali ragi Herodes ulek yesus tong dali. ¹⁶Kawan ye siut Yesus iro belalu bepander nget hal iro dali ngulek, da ngulek nget iro leka taka beloh naan rote. ¹⁷Yesus ke toan se ye jaji pepanderan ihe leka iro da nyituk tong dali kone me kam maner nget beloh naan rote? se kam sa ketoan nelang masih sa ketaru. nget iro tumpul ye pemikiran kam. ¹⁸Kam naan mate - kone me kam sa kite ? kam naan kelinge - kone me kam sa keringa! sa sih kam kingat. ¹⁹Nget lime rote ye na potek ab tong lime ribu keulun. ! senu sempikan kelewian diokan ye na kumpul ene kam. ! due belas sempikan, ulek dali. ²⁰Uli ab motek tong opat ribu ke ulun situk Yesus eso senu sempikan kelewian di okan iro ye ne kumpul kam! turu sempikan ulek dali. ²¹Nah, masih male kam ketaru? ulek Yesus mulik. Yesus nyembome ulun posa te Betsaida ²². Dali empe te Betsaida te biduh ulun ngoit erai ulun posa nyenruku Yesus dali kawen da mege ulun posa iro dian nyembome da. ²³Yesus pelos mege kami ulun posa iro ngoit da tong luar jaa iro uli iro Yesus mupus mate ulun iro da ngondok kami da te mate ulun iro pelos nyituk tong da se ko nehe tau kita se - se. ²⁴Ulun iro neneng to hadapan pelos ngulek, " oii, ab kite ulun malan et dali ite ab leen ye nget tongga kayu". ²⁵Yesus ngondok kami ye eso te mate ulun iro sindai ihe ulun iro behimat dian kate kite mate ye bume pelos da kite kawus ye jelas bene. ²⁶Belalu Yesus ngulek tong da alan uli nelang ya ko mulik eso tong jaa iro. ²⁷Limbah te, Yesus tulak, mampahayak murid-murid iye, kan lewu-lewu bi kaisarea Filipi. dan si benteng perjalanan, Yesus minsek kan ewen murid e, auh uluh are, yaku tuh eweh ? ²⁸Tambah ewen, "Yohanes pembaptis, je beken manyewut Elia, elan belah e manyewut salah satu bi nabi-nabi. ²⁹Limbah te. Yesus minsek kan ewen, "Namun menurut ikau, yaku tuh eweh ? Petrus ,manumbah- iye, " ikau adalah kristus, " ³⁰Dan, Yesus memperingatkan ewen supaya ela mancarita kan eweh pun tentang- iye. ³¹Imbah te, Yesus mulai mangajar murid-murid iye bahwa anak manusia haru mananggung are penderitaan dan inolak awi uluh babakasan, imam kepala, lawan ahli-ahli kitab, palus impatei, dan limbah telu andau iye bangkit. ³²Dan, Yesus mamander hal jituh secara terbuka, awi te, Petrus manarik Yesus kan balikat dan palus manasihati- iye. ³³Balalu sambil malang murid-murid Iye, Yesus managur Petrus auh-e, "tulak beh bi Aku, hal Setan ! ikau jida mamikir urusan-urusan Allah, tapi urusan-urusan manusia, " ³⁴Imbah te, Yesus magahau uluh are, murid-urid- Iye, dan bapander akan ewen, "amun uluh handak umba yaku, iye harus manyangkal arep e dan mamikal salib e balalu umba yaku. ³⁵Aweh pun je handak menyalamatkan nyawa kabuat iye akan kanihauwan, tapi eweh je kanihauwan nyawa e gana yaku dan Injil iye akan manyupa e, ³⁶Awi narai untung e uluh manyapa uras dunia, tetapi kanihauwan nyawa e? ³⁷Narai je ulih iji biti nenge kan manebus nyawa e? ³⁸Awi, eweh bwh jw mahaman awi yaku dan Firman Yaku si generassi je jida setia dan berdosa tuh, anak manusia te mahamen mangaku uluh te katika iye dumah huang kemulyaan Bapa e hinje dengan malaikat-malaikat je barasih.

Chapter 9

¹Libah te, Yesus bapander akan ulun, Yaku mencerita je sebenare akan ketuh, ada bapire biti je pahalan minding si kituh je jido tau matei sampai ewen malang kerajaan Allah. ²Jahawen andau limbah te, Yesus mimbit Petrus, Yakobus dan Yohanes, balalu mimbit ewen mangabuat kan lungkuh je paling tinggi, balalu, Yesus baruba wujud e si hadep ewen. ³Pakaian iye jadi jida ada ulus ji kawa mawi pakaian ji kilau hikau. ⁴Balalu, muncul ji hadapan ewen, Elia ewen due Musa dan ewen paheratan bapander dengan Yesus. ⁵Libah te Petrus bapander dengan Yesus, Rabi, amae bagus akan iki sangat bahagia ada si hituh ayo itah mawi tilu akan Ikau kemah ije, ije akan Musa, dan ije akan Elia. ⁶Awi Petrus jida hatawan narai je harus ijawab aweewen samadeah e kamikehan. ⁷Sehingga dumahlah awan manaungin ewen, saleng tahining ije hiau je dumah ji awan te au e, jitu jiye anak-Ku je inyanya. Hining beh au iye! ⁸Ketika te kea, hayat eben malang si sikitar ewen jida hidai malang eweh pun je ada hite dengan ewen kecuali Yesus. ⁹Awe semntara ewn muhun bi lungkuh, Yesus manenga perintah kan ewn supaya ewen manarima kajadian je ialang ewen, sampai anak manusia te belum bi antara uluh mate. ¹⁰Awi te, ewen mahinding papander an tek ewen awi ewen kabuat sambil misek-misek narai artikebangkitan bi kematian. ¹¹Balalu ewen ahli Taurat te bapander bahwa Elia te ubih hulu dumah. ¹²Balalu menceruman ewen, Elia memang dumah lebih helu mangat iye mampekeleh marai beh je ada. Awi, kakkueh beh je inulis masalah Anak manusia awe Iye harus marista are hal ji dhina? ¹³tuh, Yaku manceruman kan ketuh bahwa Elia te memang jadi dumah, dan ewen memperlaku dengai e sesuai awe narai je wen kahandak, kalau je masalah Iye. ¹⁴Libah te, ketika Yesus, Petrus, Yakobus wan Yohanes hampuli akan murid-murid, ewen malang uluh ane mingesubung si putaran murid-murid te, awe para ahli Taurat parahatan badebat lawan ewen. ¹⁵Tuh are je bakarumbungan te hagik malang Yesus, langsung takajut lalu bukah akan manyambut Iye. ¹⁶Lalu Yesus minsek dengan ewen, narai je sedang ketuh pin masalah dengan ahli-ahli Taurat tuh. ¹⁷Ije biti bi uluh bakarumbung te mancaruman dengai'e, Guru, yaku mimbit anak ku je hantue mamilih ikau awe iye erasuk roh sampai iye bisu. ¹⁸Bapire kali roh te manguasai iye, iye mamanting e kan pitak sehingga iweh e balua bi nyame e, iye mampalua kasingie e, lalu iye kajang, yaku bala ku murid-murid manuk mausir roh te, tapi ewen jida sanggup. ¹⁹Dan, Yesus manjawab ewen lalu bapadah,iti generasi je jida beriman! Bapire hatahi hindai Yaku harus hinje dengan ketuh? Bapire katahi hindai Yaku harus batahan dengan ketuh? Imbit anak te akang Ku. ²⁰Lalu ewen mimbit anak te akan Yesus. Dan katika roh te malang Yesus, ie langsung mangancang-ngancang anak te. Anak te labu akan pitak lalu tagaling-galing sambil nyame emengeluar lidah. ²¹Libah te, Yesusminsek dengan ewen apak anak te jadi bapire latahi e anak tuh buah hijadian tuh? Iye manjawab, bi masa e kurik. ²²Awi, roh tuh randak manting iye kan huang apui bahkan kan huang danum akan mahancur iye. Amun Ikau kawamanduhup, pansi lah iki dan duhup lah iki. ²³Yesus mancaruman akan ewen amun ketuh hawa? segala sesuatu te pasti hawa akan dumah lawan kuasa.ewenje percaya. ²⁴Balalu apa anak te manangis iyeengehut yaku percaya duhup awe cketidak percaya ku te. ²⁵Libah te Yesus malang uluh are dumah mengarumbung hite, Iye membentak Roh te sambil bapadah akai, ikau roh bisu dan badengin, Yaku manyuhu ikau balua bi anak tuh dan ela tame hindai. ²⁶Hagak iye mangkuciak dan manguncang-nguncang anak te dengan kahebate, lalu roh te balua lalu anak te kilau uluh matei hingga uluh are mancerita, ie te matie! ²⁷Dan libah te, Yesus maimbing lenge anak te langsung maminsik anak te, salenga anak te minding. ²⁸Dan, katika Yesus tame kan huang huma murid-murid ayui e minsek dengai e secara pribadi, bahan ike jida kawaa manusia roh te? ²⁹Awe, Iye bapander akan ewen, jenes jitu jida kawa imbalua kecuali dengan ada beh. ³⁰Si kanih, Yesus dengan murid-murid Iye berangkat lalu mahandau wilayah Galilea. Dan Iye jida handak ada uluh ji hatawan. ³¹Awi, iye parahatan mangajar murid-murid'E ayui e dan bapander akan ewen, anak manusia akaninyarahkan lenge manusia, dan ewen akan mambunuh Iye. Dan, limbah Iye imbunu,tilu andau libah te Iye akan bangkit. ³²Akan tetapi, murid-murid jida paham papanderan te da ewen mikh minsek dengai. ³³Libbah te, Yesus dan murid-murid ete sampai si Kapernaun hayak Yesus te ada si huangf huma, Iye minsik dengan ewen, narai ji maner ketuk si huang perjalanan? ³⁴Akan tetapi ewen te bingung awi huang tanjungan te ewen badebat ije dengan je beken masalah uluh je paling hai. ³⁵Balalu, Yesus mindak lalu mangahau ewn due balas murid te. Dan Iye menerima akan ewen, amun bapire uluh je handak eweh je paling pertama, iye harusn siap paling bincik be samadeah pelayan-pelayan ie. ³⁶Limbah te, yesus minu ije anak kurik lalu mandak Iye mindang si antara ewen, sambil mamalak anak te, lalu iye je mangutus Yaku. ³⁷Eweh beh je manyambut bapire anak keurik kilau tuh wang arang ku, iye menyambut aku dan eweh beh je manyambut ya ku, belum manyambut ya ku melainkan iye je mangutus aku. ³⁸Yohanes mancarita akan Yesus, Guru,iki maalang uluh mausir sitan-sitan huang arangem, lalu iki mahalangi ewen awi ewen jida limba dengan itah. ³⁹Tapi, yesus bapander, ela menghalangi ewen awi jida ada uluh je tau mawi gawian ajaib huang arai ku. Kawa pada saat te kia menghujat Yaku. ⁴⁰Awi eweh je jida malawan itah ada si pihak itah. ⁴¹Tuh Yaku mancaruman je sibujur e kan ketuh,eweh beh je manangaije cangkir danum

awi ketuhpengikut Kristus jida sampai jikau upah e.⁴²Dan eweh pun je mawi salah ije bi anak-anak kurik je jadi percaya dengan ku mawi dosa, uluh ikau minding te iye buah batu halangan je hai igantung akan ujan lalu iye langganan kan laut. ⁴³Kilau tehia, lenge an mawi ikau badosa, untuk beh lenge an te. keleh ikau ikau tame kan huang pembelumandengan nlenge buntang, daripada dengan kedua lange tame kan neraka kan huang apaije jida belep. ⁴⁴Wadah ulet te jida tau matei apai pire jida cegan beli, ⁴⁵Kate iye amun peinte mawi ikau badosa nelebeh paente kelehikau tame kan huang pembiluman dengan paebintang, dare padi kedue paium indah kan huang naraka. ⁴⁶Site ulet e jida akan matie dan apie jida akan guli. ⁴⁷Amun matei unte awi ikau badosa, nyemhkil beh mate en te. Keleh ikau tame kan huang karajaan Allah mahi apa mate ije daripada kadue mate en kan huang naraka, ⁴⁸wadah ulet je jida tau matei dan api'e jida tau bilep. ⁴⁹Awe setiap uluh akan iuyah dengan api e. ⁵⁰Uyah te bahalap, tapi amun uyah te kehancuran uluh ekaleh cara ikau mawie mangat iye bakohing hindai? Melile beh uyah si huang biti kabuat dan badamai dengan uluh beken.

Chapter 10

Nget hal sentuar. ¹Uli Yesus ngikah runa iro,tulak tong daerah Yudea ali daerah tepai sunge Yurdan,Ulun deo sulet eso ngeliling Yesus belalu nget biasa Yesus ngajar dali. ²Sasenu keulun Farisi sulet nget kakan ngejabak Yesus dali nyituk nget hukum agama taka, seahan ulun sentuar ali bane da,! ³Yesus ngulek seperintah ye na okoi Musa tong kam.? ⁴Da Musa sa kelamen ulun sentuar ali bane da, asal one ngene surat sentuar ulek dali.⁵Tetapi Yesus manyeut dengan iyawen,"Awi ka batekang atey, Musa ma awi parintah ji jite akan itah. ⁶Tetapi, bi awar mula penciptaan,"Allah mancipta utuh hatue dengan bawi.⁷Awi tw lah, uluh hatue akan malihi uma apa eh. ⁸Dan iyawen due manjadi ije daging. Dengan kilau kate, iyawen due jida hinday tapisah, melainkan manjadi ije daging. ⁹Jadi, naray ji jadi in jodoh awi Allah, ela hinday imisah awi manusia.¹⁰Imbah te, si huang huma, murid-murid e ba insek hinday dengan iye tentang masalah jite. ¹¹Iye manyeut dengan iyawen,"iyawen beh ji manalak saway eh dan manikah ddengan bawi beken, iye berbuat zinah terhadap saway ehkakuat. ¹²Dan, bila saway eh manalak banay'eh manikah dengan hutue ji beken iye bazinah kia.Yesus ngeberkati kawan anak. ¹³Naan sasenu keulun ngoit kawan anak nyenruku Yesus dian da ngondok kami da ngeberkati dali.et kawan murid Yesus ngereket ulun iro. ¹⁴Kite hal iro Yesus bereket belalu da ngulek ali kawan murid,dion ye kawan anak iro sulet nyeruku ab.! ya ngehalang - halang dali,leka kawan ulun nget ihe ye jaji ulun na Allah.¹⁵Yaku mancarita ji sabujur e, iyaweh beh ji jida manyambut karajaan Allah te kilau anak kuluhan kurik, iye jida tau tame akan huang kerajaan sorga. ¹⁶Imbah te, Yesus manyarang kurik te Yesus mabarkati iyawen dan maandak lengey si hunjun iyawen.Ulun Tatau ye poye siut Yesus. ¹⁷Kede Yesus nampelos alan da naan erai keulun mensit demasu Yesus, ulun iro tunduk te hadapan Yesus pelos nyituk,"Guru ye buen,se ye harus na ene ab dian ab tau mahan pemolum se jati pelos se ola - ola ye. ¹⁸Ko ne me ko ngulek ab buen! Situk Yesus, beloh naan ye buen kesuali Allah. ¹⁹Ko apu ketoan kawan perintah Allah ya munu ulun ya bezinah,ya dako ya ngopau ya nipu hormat ma ali ne ko.²⁰Imbah te, uluh te manyeut dengay'e,"Guru, yaku jadi mantaati uras parintah bi yaku masih tabela. ²¹Namun, Yesus maalang akan pamuda te dan iye pansi dengay'e, dan manyeut dengay'e ,"ije beh kakurangan'eh dengan;uh. tulak beh dan injual beh samandeyah harta benda ji ada, dan inenga akan uluh ji susah, maka ikaw akan tempuh harta ji ada si sorga. Lalu, kantuh beh dan umba yaku." ²²Namun awi kata-kata jite iye uluh ji sugihare harta'eh. ²³Imbah te, Yesus maalang akan sakaliling dan manyeut akan murid-murid," mula bahali bagi uluh sugih tame karajaan sorga. ²⁴Murid-murid tangkejet dengan panderan iye. Namun, Yesus msnyeut hinday akan iyawen, hai anak uluhan, mula bahali banar mangat tau tame akan karajaan Allah te ! ²⁵Lebih mangat binatang unta tame kan mahalau lubang jarum bi uluh ji sugih tame kan karajaan Allah,"²⁶Murid-murid makin tangkejet dan bapander ije ma ije," Lalu, iyaweh ji tau inyalamaykan?" ²⁷Yesus ma alang akan awen dan manyeut," akan itah manusia masalah ji kakate jida mungkin, tapi jida bagi Allah. Awi, samandeyah'e te mungkin bagi Allah tau terjadi," ²⁸Petrus mulai bapander dengan Yesus,"alang iki jadi malihi samandeyah;e dan umba dengan ikaw !" ²⁹Yesus manyeut, "yaku mancarita ji sabujur'eh akan ketuh, ji dada ije bun uluh ji jadi malihi huma'e, atau hampahari hatue, atau hampahari bawi'e atau uma, atau apa'eh, atau anak-anak atau kabun kalaka'e awi iyaku dan awi injil. ³⁰Ji ada wayah utuh jida akan manarima saratus kali lipat-huma-huma , dan pahari hatue, dan pahari gawi, dan uma, dan anak uluhan dan tana, dengan panyiksaan, dan si masa ji akan datang, belum ji bagus salamanya. ³¹Tapa are uluh ji jadi helu tau tapa harian, dan uluh ji harian tau jadi bahelu. Yesus bapander hindai tentang pampatey iye.Yesus ngulek eso nget pempate Da ³²Yesus ali kawan murid desung tesuang alan tong Yerusalem. Yesus malan one te hadapan, kawan ulun ye siut kawus ye gupuh. nget iro ade ulun deo ye demasu dali te odi dali uras kesa takut.uli iro Yesus nook eso kawan murid ye siut da, gegales dali pelos ngulek tong dali se ye sagar jaji kone unuk da. ³³"Dinga, ulek da, taka nehe. desung nuju Yerusalem. te biduh anak meresia sagar na okoi tong kawan imam kepala ali kawan ahli taurat, na okoi tong kawan ulun sa Yahudi, uli iro da sagar na hukum mate. ³⁴Dali sagar ngehina da, mupus da, penare da, pelos nyalib da et te suang olo ketolu da sagar buet bolum mulik.³⁵Imbah te, Yakobus dengan Yohanes, anak-anak Zebedeus, dumah manalih Yesus dan manyeut,"guru, iki handak sampean ma awi akan iki kilau naray ji ilaku awi iki." ³⁶Dan, Yesus manyeut akan iyawen, naray ji iyawwi kuh akan ketuh? ³⁷Iyawen manyeut dengan iye," inyuhu beh ije diantara iki munduk si silan gintau muh, dan ije si silan sambil muh. si huang tahta kemuliaan muh.³⁸Kam sa ketoan se ye na aweng kam," ulek Yesus tong dali, se kam sanggup isep ke sangker kenarean ye sagar na isep ab nelang masuk tong suang luang kenarean ye sagar na terima ab. ³⁹Sanggup, ulek dali belalu Yesus ngulek mulik tong dali, bene bujur kam sagar isep kesangker kenare ye sagar na isep ab, nelang masuk tong suang luang kenarean ye sagar na terime ab. ⁴⁰Et nget dase ye sagar tuet te sila sanan atawa te sila sei ab ye iro sa ab ye bekuasa menentu ye. Allah ye menentu dase - dase ye sagar tuet te sanan, runa iro.⁴¹Kede sepuluh keulun murid Jesus, ye bali ye iro keringa hal iro, dali bereket ali da Yakobus dali due da Yohanes. ⁴²Belalu Yesus nook dali kawus, nelang ngulek kam

ketoan kawan pemimpin bangsa ye sa ketaru Allah nyejek rakyat ye, nelang kawan pembesar dali nyejek dali.⁴³Et kam beloh ahan nget iro,! kebalikan ye ulun ye kakan jaji tamam te botuk kam da harus jaji pelayan kam.⁴⁴Uli iro ulun ye kakan jaji tela te botuk kam harus jaji pelayan tong kawus.⁴⁵Leka anak meresia et sa sulet dian na layani da sulet dian melayani nget nyarah sengat ye pakai nowus ulun deo.Yesus nyembume Bartimeus ye posa.⁴⁶Dali empe te Yerikho kede Yesus ali kawan murid ali ulun deo ngikah jaa iro naan erai ke ulun posa desung tuet kaweng sedakah te diding alan. aran da Bartimeus, anak Timeus.⁴⁷Kede da keringa ulun ye lalo iro Yesus ulun Nasaret, da nook ali wale, Yesus anak Daut.! kasihani lah ab.⁴⁸Da nareket leka ulun deo nelang na siuu menteng, et da makin wale eso nook anak Daut,kasihani lah ab.⁴⁹Lalu, Yesus bamandak dan manyeut, duhup inganhaw iye. Dan awenpun maguhaw uluh ji babute te dan manyeut dengan iye, "tatabah beh atey muh ! mendeng beh, iye mangahaw ikaw.⁵⁰Sambil malapas jubah'eh uluh babute te mendeng dan iye dumah manalih Yesus.⁵¹Dan, Yesus manyeut dengan iye,"en arai ji ungahandak supaya yaku manggawi kan ikau? uluh babaie te manjawab, "rabi, supaya yaju kawa malang.⁵²Lalu. Yesus ji mampakeleh ikau seketika bapander kan ye,"tulak beh" iman ikau te kia, iye kawa malang dan iye maumba Yesus mananjung.

Chapter 11

Yesus masuk tong Yerusalem nget raja. ¹Kede apu dani Yerusalem,dali empe te jaa Betfage ali Betania, te leba bukit zaitun te iro Yesus ngutus due keulun murid da one. ²Alan tong jaa ye naan tehadapen iro, ulek Yesus tong dali demih kam masuk tong jaa iro, kam sagar kite erai ke ikui anak keledai na suruk, ye beloh pini na tunggang ene ulun ugh suruk keledai iro pelos oit tong hee. ³Aka naan ulun nyituk tong kam kone me kam pekuntis keledai iro,ulek, Tuhan perlu makai nelang da sagar jao nempuli ye.⁴Kedue ke ulun murid Yesus iro tulak, belalu mahan erai ikui anak keledai desung na suruk te hadapan jaweng belai te diding alan, Belalu dali pekuntis keledai iro. ⁵Kawan ulun ye jakat te biro nyituk tong dali,Hau, se ene kam.? kone me kam pekuntis anak keledai iro.? ⁶Dali ngulek nget ye apu na ulek ene Yesus tong dali,belalu kawan ulun iro je kite dali ngoit keledai iro.⁷Kede empe tong Yesus, dali ngelapik lutuk keledai iro ali jubah dali belalu Yesus mengket tong moo keledai iro. ⁸Deo ulun ngampar jubah dali tealan ,naan ade ye natai kawan bila te butok alan ye na epe dali ke ume. ⁹Kawan ulun ye malan te hadapan ali kawan ulun ye demasu ke udi, kawus ye ngulek ali engan wale,Hosana.! ne berkati da ye sulet suang aran Tuhan. ¹⁰Ne berkati tong Allah,! na berkat da ye sulet te suang aran Tuhan.! ne berkati pemerintah da ye sagar sulet - pemerintah Daut, datu nini taka,Hosana Allah erai Penge moo.¹¹Belalu Yesus empe te Yerusalem, belalu masuk tong belai Tuhan te iro da kite tegeliling da. et leka apu dani dendem, da belalu tulak tong Betania sendro ali kedue belas keulun murid da. Yesus nyumpah tonga ara. ¹²Tepita olo, kede dali desung malan keluar ke Betania, Yesus keket lau.¹³Ke oro da kite erai tonga ara ye daon ye subur, belalu da tulak tong tonga ara iro laang neneng se naan bua ye et kede da empe te tonga ara iro, da beloh mahan se - se, je kawan daon da leka kede iro male musim bua ara. ¹⁴Belalu Yesus ngulek tong tonga ara iro,"neke ke nehe beloh naan sunah erai keulun ye sagar man bua ke ko eso,! kawan murid Yesus keringa engan iro.Yesus tulak tong belai Tuhan. ¹⁵Uli iro dali empe te Yerusalem,belalu Yesus tulak eso tong belai Tuhan te biro da mulai ngusir kawus ulun ye bejualan ali moli te runa iro da ngebalik kawan meja kawan ulun ngehurup duit, sendro kawan bangku ulun je mual tempulu dara. ¹⁶Nelang beloh sunah erai keulun na ijin da ngoit se masam lalo natar belai Tuhan iro. ¹⁷Uli iro Yesus ngajar kawan ulun te iro da ngulek te suang firman naan te surat nget ihe , " belai ab sagar na otus belai runa bedoa tong kawus bangsa,"et kam ngene ye jaji runa sarang perampok. ¹⁸Kawan imam kepala ali kawan ahli taurat kering engan iro maka dali belalu mulai ngeto alan dian munu Yesus dali takut ali da, leka kawus ulun madam keringa engan ajaran da. ¹⁹Demih kakan malem, Yesus ali kawan murid da ngikah jaa iro. ²⁰Subuh te olo pita tande, kede dali lalo tonga ara iro,dali kite tonga ara iro apu mate empe ali wakat ye. ²¹Belalu Petrus ingat nget kejadian erai olo alem,belalu da Petrus ngulek tong Yesus," Guru,coba teau, tonga ara ye na sumpah ko iro apu pate.²²Ken, Yesus ngejawab dali, naan iman te suang Allah. ²³Ap ngolek ye ali sebuur ye tonng ko, "Dase-dase ye ngulek tong saing iro, ta angkat ali patumuh tong suang laut; et beloh na'an keraguan te suang ate ye, et iro se ye da ulek tan terjadi, tongko et iro tan na okoy tong ko.²⁴Et iro, Ap nulek tong ko, se ye, ko do'a kaweng percayalah ko apu nerima ye. Et iro tan na okoy tong ko. ²⁵Et, ko bajakat ali ba do'a, na ampunilah mun ko ngonteh sesuatu tong ulun, di ma ko ye ye na'an te surga mengampuni penyala-penyala ko. ²⁶Amun ko sa mengampuni, ma ko ye na'an te surga sa mengampuni penyala ko.Pemimpin Yahudi nyituk nget kuas Yesus. ²⁷Dali mulik eso tong Yerusalem kede Yesus malan bekeliling tesuang belai Tuhan kawan imam kepala kawan ahli - taurat ali kawan pemimpin yahudi sulet demasu da. ²⁸Dali nyituk, ali kuasa se ko ngene kawus ye ihe.? dase ye ngokoi hak iro tong ko.²⁹Yesus ngulek," ab ade kakan nyituk tong kam ulek nende ab sagar ngulek tong kam makai hak dase ab ngene kawan hal ihe. ³⁰Da Yohanes membaptis makai hak dase, Allah se sih meresia.³¹Belalu kawan imam kepala ali kawan pemimpin Yahudi mulai begerayang sameh dali, dali ngulek," Aka taka ngulek, makai hak Allah, da sagar ngulek kone me kam sa percaya tong da Yohanes. ³²Et poye ade nget ngulek, makai hak meresia, leka dali takut ali ulun deo, leka kawus ulun nganggap da Yohanes erai ulun nabi. ³³Jaji, dali ngulek, kain sa ketoan, belalu Yesus ngulek tong dali, aka nget iro, ab sa ade kakan ngulek tong kam makai hak dase ab ngene kawus ye ihe."

Chapter 12

Nget nyewa kabun anggur ye daat. ¹Uli iro Yesus nela bepander makai peribahasa tong kawan imam kepala,kawan ahli taurat ali kawan pemimpin Yahudi iro Yesus ngulek naan eraiulun ngule anggur te erai kelamar kabun, belalu ngene pagar geliling ye uli iro da ngali luang runa miek anggur, belalu da pejakat erai menara runa durung. uli iro da ngekarun kabun anggur iro tong sasenu keulun ye ngegawi ye belalu da tulak tong jaa lain. ²Demih apu empe wayah ye ngutik bua anggurulun iro ngirim erai keulun pelayan ye demasu kawanulun ye ngegawi kabun iro, dian nerima bagian ye. ³Et kawanulun ye ngegawi kabun iro ngedakep pelayan iro, uli iro dali mupuk da, belalu nyiu da uli lawe. ⁴Belalu ye puun kabun iro ngirim eso erai keulun pelayan ye bali, et kawanulun ye ngegawi kabun iro mupuk utek pelayan iro, belalu ngusir da nelang ngulek pedai da. ⁵Puun kabun iro ngirim eso erai keulun pelayan da ye bali, et dali munu pelayan iro kede iro dali seleur na ene nget iro terhadap pelayan ye lain ye: naan ye na pupuk naan ade na bunu. ⁶Nehe dase iso ye tau na kirim ene puun kabun iro? je sisa eraiulun. ye iro anak da gegales ye na kasih da jaji penampuk ye da ngirim anak da demasu kawanulun ye ngene kabun iro, pasti anak ab sagar ye na hormat pikir da. ⁷Et kawanulun ye ngene kabun iro ngulek ali sameh dali, ihe da ahli waris ye ayu taka munu da ,dian mahan warisan ye. ⁸Belalu anak ye iro na dakep, pelos munu bangkei da na obet dali tong luar kabun iro," ⁹Belalu Yesus nyintuk, se ye sagar na ene tempun kabun iro,! pasti da sagar sulet munu kawanulun ye ngene kabun iro, belalu ngokoi kabun iro tong kawanulun bali ye ngene kabun iro. ¹⁰Kam betantu apu membaca ayat ihe te suang firman batu ye sa te pakai ene kawan tukan bangunan apu jaji batu penjuru. ¹¹Ihe pengkoe Tuhan," bujur buen bene ye." ¹²Leka kawan pemuka bangsa Yahudi ye keringa peribahasa iro, nge ga demakep Yesus. ene dali ketaru peribahasa iro ye ne tuju Yesus tong dali, et dali takut aliulun deo belalu dali tulak ngikah Yesus.Nget ngebayar pajak. ¹³Sasenu keulun farisi ali sasenu keulun nget Herodes na siu ngejabak Yesus ali kawan sesitukan. ¹⁴dali sulet demasu Yesus pelos ngulek," Guru, kain ketoan ko jujur nelang sa ngeringa pendapat dase - dase ko ngajar ali tarang tarus, nget pengakan Allah tong meresia, leka ko sa neneng leeulun nah coba ko ngulek tong kain, menurut aturan Allah taka, se ahan ngebayar pajak tong kaisar se sih sa.! ¹⁵Yesus ketoan dali iro pura - pura da ngulek,"ko ne me kam kakan ngejabak ab.? coba petendre tong ab erai soii duit perak." ¹⁶Maka dali ngokoi tong da erai soii duit perak, pelos Yesus nyituk, gambar nelang aran dase ihe,? kaisar ulek dali. ¹⁷Nah aka nget iro" ulek Yesus, okoi tong kaisar se ye na kaisar nelang tong Allah se ye na Allah" dali kewauh keringa ulek da.Situkanulun Saduki dian ngejabak Yesus. ¹⁸Sasenu keulun kegolongan Saduki sulet demasu Yesus. (dali iro golongan ye bependapatulun mate sa sagar bolum mulik). ¹⁹Guru ulek dali tong Yesus,da musa nyurat hukum ihe tong taka : aka erai keulun upo mate nelang da sa naan anak, maka erai butung da harus nyau balu erai butung da iro dian ngokoi keturunan tongulun ye apu mate iro. ²⁰Pini naan turu keulun erai butung, ye tela nyau, belalu mate beloh be anak. ²¹Uli iro ye kedue nyau balu ye, et da ade mate beloh naan be anak. nget iro ade ali erai butung ke tolu. ²²Nelang ade empe tong ye keturu empe leen ye bawe iro ade mate. ²³Te oloulun mate buet bolum mulik, sao dase bawe iro ? leka keturu ye dali apu ngebane da.! ²⁴Yesus ngulek kam bene sala leka kam sa taru engan kitab suci atawa kuasa Allah. ²⁵Et aka kawanulun mate bolum mulik,dali sa sagar nyao eso, melainkan dali sagar bolum nget malekat te sorga. ²⁶Nelang ngetulun mare buet bolum mulik se male pini kam membaca te suang kitab Musa nget juet laang ye soya okan apui iro.! te suang kawan ayat iro ye nasurat Allah ngulek tong Musa," Ab Allah Abraham, Allah Ishak nelang Allah Yakub. ²⁷Allah iro sa Allahulun mate da Allahulun bolum kam bene taang.Pemerintah ye membatang (perlu) ²⁸Belalu sulet erai keulun ahli Taurat ngeringa besual jawab Yesus ali kawanulun ke golonan Saduki iro, ahli taurat iro keringa yesus apu ngulek engan kawanulun iro buen, belalu da nyituk tong Yesus Perintah kame ye paling membatang kekawus peritah.? ²⁹Yesus ngulek perintah ye membatang, ye iro, dinga, u bangs a Israel,! Tuhan Allah taka,Tuhan iro erai. ³⁰Kasihi Tuhan Allah ko ali kekawus ate ko,ali kekawus aseng ko, ali kekawus kepintaran nelang ali kekawus kekuatan ko. ³¹Perintah ye kedue ye iro : ware ko mengasihi sesameh ko meresia, nget ko mengasihi unuk ko gegales beloh naan eso perintah bali ye lewi membatang ke kedue perintah iro. ³²Belalu ahli taurat iro ngulek tong Yesus, bujur bene, Guru,! mula bene se ye na ulek ko : Je Tuhan Allah ye erai, nelang beloh eso Allah ye bali. ³³Nelang meresia harus mengasihi tong Allah ali se kawus ate da, uli iro ali sekawus kepintaran da nelang ali sekawus kekuatan,uli iro da ade harus mengasihi tong sesameh da meresia nget da mengasihi unuk da gegales iro lewi buen kekawus macam persembahan. ³⁴Yesus keringaulun iro apu ngulek ali buen bene belalu Yesus ngulek tong da ko apu dani jajiulun nget Allah" uli iro beloh sunah erai keulun ye ronuyituk eso tong Yesus.Kristus ye lah Tuhan. ³⁵Kede ngajar te belai Tuhan, Yesus nyituk,"nget me kawan ahli Taurat tau ngulek raja penyelamat iro keturunan Daut.! ³⁶Nget hal ihe Daut gegales - leka ye na ilham ene Roh Allah - ngulek,Tuhan ngulek tong Tuhan ab.: tuet te sila sanan ab empe ab ngene kawan musuh ko takluk tong ko. ³⁷Jaji aka da Daut ngulek Raja Penyelamat iro " Tuhan. sa maka tau ade da keturunan Daut,! jajiulun deo

ye naan te belai Tuhan iro sanang ngeringa Yesus ngajar. Sikap nengkawe ahli - ahli Taurat. ³⁸Da ngulek tong dali, hati - hati ali kawan ahli Taurat dali kakan malan ali jubah ye panyang nelang kakan na hormat te pasar. ³⁹Dali kakan kawan runa ye te hormat te suang belai sembayang ali te kawan pesta. ⁴⁰Dali nipu kawan ulun balu nelang nge rampas belai ye uli iro dian nutup kejahatan dali iro, dali bedoa panyang hukuman tong dali nende ye sagar doyat. ⁴¹Kede tuet te dani pati pengokoian te belai Tuhan, Yesus meperhati kawan ulun ye ngebuat duit dali tong suang pati iro, deo ulun tatau ngebuat deo duit. ⁴²Belalu erai keulun bawe balu susah sulet ade da ngebuat due ensoi duit tembaga da iro duit receh ye pengeidis uman ye. ⁴³Palus, Yesus mengahan murid-murid Iye dan bapander kan ewen "aku menyawut sabujur akan ketuh janda miskin jitah jadi maramean lebih are kan huang kotak persembahan jite daripada uluh je beken. ⁴⁴Sebab ewen manenga bi kelabihan ewen, tatapi janda je miskin jite, manenge bi kekurangan e, manenga samadeah bi tempoy iye, iye te samandeah kabutuhan iye.

Chapter 13

Bait Allah sagar na santempong. ¹Kede Yesus ngikah belai Tuhan, erai keulun kekawan murid ngulek, Guru,cuba ite kawan bangunan iro patut kawan batu ye bene bungas leen ye. ²Yesus ngulek," sa sih, ko kite kawan bangunan ye solai iro.? sa sunah erai kebatu,batu kekawan bangunan iro sagar sengke besusun teruna ye.kawus ye sagar hancur pikak pusit.Sentela sengsara. ³Uli iro Yesus tulak tong Bukit zaitun, pelos tuet teruna ye nengkawe ali belai Tuhan, belalu da Petrus, da Yakobus, da Yohanes ali da Andreas sulit demasu da dian bepander ali da secara pribadi. ⁴Coba ko ngulek tong kain, ulek dali tong da, kedeme kawus ye iro sagar jaji. nelang se kawan tanda ye ngulek nget wayah ye apu empe. ⁵Balalu, Yesus bapander kan ewen:"hari-hari agar jida ada uluh ji menyesuaikan ketuh. ⁶Are uluh kareh ji dumah huang aran-yaju, manyeui, yakulah iye-dan ewen kan menyiksa uluh are. ⁷Aka kam keringa kawan engan ulun bulo nelang kawan kabar peperangan, ya takut kekawus iro harus jaji, et iro sa bearti olo ye kiamat apu empe. ⁸Bangsa ye erai sagar bulo ngelawen bangsa ye bali, negara ye erai sagar menyarang negara ye bali te kame - kame sagar naan gempa bumi, naan lau senur, kawus ye iro jape nyentela ye, nget kesusahan ye na inam ene erai kaulun bawe kede kakan belolos. ⁹Namun, jaga kunge areb. Sebah, ewen manyaras ketuh kan pengadilan dan ketuh akan buah pantu si sinagoge-sinagoge dan ketuh akan mendeng si hadapan penguasa-penguasa dan raja-raja buah yaku, kan kesaksian kan ketuh. ¹⁰Dan, injil tuh harus ingabar helu ke samandeah bangsa. ¹¹Nelang aka kam nadakep pelos na oit tong pengadilan, ya takut nget se ye harus na pander kam .aka apu empe waktu ye nget bepander, otus se ye na ulek tong kam te kede ye bepander, leka kawan engan ye na otus kam iro sa engan kam gegales, melainkan sulet ke Roh Allah. ¹²Ulun sagar menghianat erai butung ye dian na bunu iro ade ye sagar jaji tong Ma ali anak da. kawan anak sagar ngelawen ne - ma ye, pelos nyarah dali dian na bunu. ¹³Kam sagar na muar na uro leka ulun kawus leka me kam ulun ye siut ab et ulun ye betahan empe pengawus ye sagar na selamat.Hal daat ye nene kehancuran. ¹⁴Kam sagar kite"kejahatan ye empe pehansur jakat te runa ye na amen tong da.(catatan dian pembaca : pentaru searti ye) kede iro ulun ye naan te Yudea harus mensit tong pegunungan. ¹⁵Ulun ye naan te moo sapo belai ye dolui nelang masuk tong suang belai nget ngepe se aran ye. ¹⁶Ulun ye naan te ume ya uli laang ngepe jubah da. ¹⁷Maka akut bene kawan olo iro tong kawan bawe ye ntung nelang ne ye desung petete anak da. ¹⁸Ware bedoa dian kawus iro ya jaji te wayah penguran. ¹⁹Te kawan olo ye maka akut iro sagar naan erai kesusah ye beloh pini na iman, neke ke Allah ngene denia empe nehe, nelang sa ade sagar jaji eso. ²⁰Nget ye Allah sa peudok wayah iro pasti sa naan sunah erai keulun ye ne selamat, et leka ulun na ye Allah pe kudok wayah iro. ²¹Kede iro aka erai keulun ngulek tong kam, ite, Raja Penyelamat iro naan te behe.! atawa" ite, da naan te biduh! ya percaya tong ulun iro. ²²Leka kawan penyelamat palsu ali kawan nabi palsu sagar sulet dali sagar ngene kawan pengkoe luar biasa ali kawan keajaiban dian nipu aka tau na tipu, ulun na Allah ade. ²³Jaji, hati - hati kekawus ye iro apu na ulek ab tong kam se male hal iro jaji. ²⁴Namun, pada andau-andau te, limbah terjadi masa penderitaan ji ha'i, maia andau jadi kapui, lawan bulan ida bacahaya. ²⁵Bintang-bintang akan manjatu bi langit, lawan kuasa-kuasa si langit akan iguncangkan. ²⁶Limbas, ewen malang anak manusia dumah huang ewen-ewen dengan kuasa dan kemudian ji ha'i. ²⁷Lalu, Iye akan menghius malaekat-malaekat dan mangunpul ji imilih bi ka epat aras maia angin,bi ujung-ujung bumi sampai ujung-ujung langit. ²⁸Belajar beh bi parumpaman pu'un ara:saat da'ai-da'ai jadi balemu dan dawan dawan e mulai balua,maka ketuh katawan bahwa musim balusu jadi tukep. ²⁹Kilau kate kia dengan ketuh, apabila ketuh malang hal-hal tuh terjadi, katawan lah bahwa Iye jadi tukep, si baun tunggang. ³⁰Et kam ketoan. kekawus ihe sagar jaji semale kawan ulun bolum nehe mate kawus ye. ³¹Langit ali tana sagar jaweh masna et firman ab tatap empe se ola - ola ye. Waspada ali bejaga - jaga lei. ³²Bele nget iro, sa sunah erai ke ulun ketoan kedeme olo ye atawa kede me jam ye kawan malaekat te surga sa ade ketoan nget iro ade anak je ma ye ketoan. ³³jaji kam harus bejaga nelang hati - hati, leka kam sa ketoan kedeme kawan olo ye. ³⁴Nget keadaan ye sameh nget erai keulun ye ngikah belai ye belalu tulak empe runa ye oro da nyiuu kawan pelayan ye ngurus belai da, nelang ngokoi tugas tong dali masing - masing dian penjaga jaweng, da bepaket dian bejaga bebuen. ³⁵Buah te, bajaga-jaga beh ketuh buah-buah ketuh ida katawan hamparaya uluh tempui hua te dumah en andau sanja, atawan bentuk madem, atawa waktu manule manantu, atawa waktu demahari. ³⁶Ela sampai tia-tiba iye dumah dan manyupa ketuh parahaian batiruh. ³⁷En arai ji imander kuh kan ketuh, Yaku mamander kan uluh are: bajaga-jaga beh.

Chapter 14

¹Due olo eso olo paskah nelang perayaan Rote sa beragi kawan imam kelapa ali kawan ahli taurat desung ngeto alan ye ngedakep Yesus ali menteng - menteng, dian munu da. ²Et ya taka nampelor iro kede te perayaan" ulek dali," et nede timbul perawekan.Yesus na urapi ali olau narwastu. ³Kede Yesus naan te Betania, te belai Simon ye one ye bepenyakit kadan, erai keulun bawe demasu da, da ngoit minyak buen ewo ye larang te suang erai bemuli ke pualam, olou iro na ene ke wakat kayu kede Yesus desung tuet man, bawe iro nepikak bemuli iro pelos demuru olau buen ewo iro tong utek Yesus. ⁴Sasenu keulun ye naan te iro belalu bereket nelang ngulek ali sesameh dali, sedii ye olan buen ewo iro na ene menaya.? ⁵Olau iro tau na jual ali uman lewi ketolu jatus duit perak, nelang duit ye na okoi tong ulun susah.! belalu dali bereket ali bawe iro.⁶Et Yesus ngulek, dion ye da.! kone me kam mada da.! da nampelos ye buen nelang ye na hormat tong ab. ⁷Ulun susah seleur naan te botuk kam, tiap kede ga kam kakan, kam tau ngawat dali et ab sa ke se ola - ola ye naan sendro ali kam. ⁸Bawe ihe apu nampelos se ye ahan da nampelos da apu natap nyedia ab ali olau buen ewo nget tong olo ab na lebeng be one ke kawan olo ye. ⁹Percaya. te kawus geliling denia, te kame kabar buen ke Allah na ulek, pengkoe bawe ihe sagar na kesah ade dian pakai ngingat da.Rencana Yudas dian ngehianat. ¹⁰Belalu da Yudas Iskariot, erai ke ulun kekedue belas ulun murid Yesus tulak demasu kawan imam kepala nge ga ngehianat Yesus tong dali. ¹¹Dali sanang bene keringa tawaran iro, pelos bejanji sagar ngokoi duit tong da Yudas, belalu da Yudas mulai ngeto kesempatan dian ngehianat Yesus.Sajian Paskah. ¹²Te olo nyentela Perayaan rote sa beragi - kede ulun nyemalis bebiri Paskah - kawan murid Yesus nyituk tong da," te kame ko kakan kain nyadia pengokan Paskah tong ko.! ¹³Belalu Yesus nyiu due keulun kedali alan tong jaa, te biduh naan erai keulun upo desung ngoit erai kandi tong suang danum, sagar sengeruku ali kam, dasu da. ¹⁴Tong belai ye na masuk da pelos ulek tong puun belai iro, Guru nyituk, te kame runa da sendro kawan murid da sagar man pengokan Paskah. ¹⁵Ulun iro sagar nyituk tong kam erai ruangan solai te moo Ruangan iro apu na sedia, cukup ali kawan perabotan ye, sadia kekawus ye te biduh tong taka." ¹⁶Belalu kedue murid Yesus iro tulak tong jaa. te biduh dali sengeruku kawus ye bene nget ye na ulek ene Yesus. belalu dali ade nyedia pengokan Paskah. ¹⁷Malem iro Yesus sulet sendro kedue belas murid da. ¹⁸Desung dali tuet man, Yesus ngulek, dinga erai ke ulun ke kam ye ihe man sendro ab sagar ngehianat ab. ¹⁹Keringa iro, kawan murid Yesus belalu nare ate bene belalu senu unuk dali beganti nyituk tong Yesus, Betentu sa ab ye na ulek ene ko.? ²⁰Yesus ngulek da erai ulun ke kam due belas ihe sa man erai lumbah ali ab ²¹Ye anak meresia sagar mate nget ye na surah te suang surat berasih, et leha selaka ye ulun ye ngehianat anak meresia iro.! lewi buen tong ulun iro aka da budas ya na belolos.!Peringatan dian unuk ali daya Kristus. ²²Kede dali desung man Yesus ngepe rote pelos bedoa ngulek terima kasih tong Allah. Uli iro da motek ne pikak rote iro makai kami da, belalu ngokoi tong kawan murid da nelang ngulek, epe okan, ihe unuk ab. ²³Uli iro da ngepe erai sangker anggur da bedoa ngulek terima kasih tong Allah, belalu ngokoi sangker iro tong kawan murid da uli iro dali kawus isep anggur iro. ²⁴Uli iro Yesus ngulek ihe daya ab ye daya janji Allah, daya ye na duru tong ulun deo. ²⁵Percaya : ab sa sagar isep anggur ihe eso, empe te wayah ab isep anggur ye kado sendro kam te denia kado na ma ab. ²⁶Uli iro dali menyanyi erai nyanyian dian ngehormat, belalu uli iro dali tulak tong Bukit Zaitun. Kawan murid Yesus sagar ngikah Da. ²⁷Uli iro Yesus ngulek tong dali, kam kawus sagar ngikah ab leka te suang firman naan te surat," Allah sagar munu pekatik ye belalu sawayan babiri ye sagar tebar tuar. ²⁸Et uli ab na iluk bolum mulik,ab sagar tulak one ke kam tong Galilea." ²⁹"Sa," ulek Petrus, biar dali kawus uras ngikah ko,ab bene sa ngikah." ³⁰Ingat, ulek Yesus, malem ihe ade samale piak mengkoko ye kedue kali, tolu kali ko menyangkal ab. ³¹Ali teges da Petrus ngulek biar ab harus mate sendro ali ko, ab pasti sa sagar ngulek ab sa kataru ko.! belalu kawan murid Yesus ye bali ngulek nget iro ade.Yesus te taman Getsemani. ³²Dali empe te erai runa bearan Getsemani, belalu Yesus ngulek tong kawan murid da, tuet te ihe pedinge ab laang bedoa." ³³Belalu Yesus nuntut da Petrus, da Yakobus ali da Yohanes tulak sendro ali da, da mulai kesa nare ate nelang belisah. ³⁴Ate ab nare bene ulek Yesus tong dali "sa'an ab ye lah kakan mate. ondo te behe nelang berjaga.! ³⁵Yesus tulak oroo idis belalu be tunuk te tana pelos bedoa, tesuang doa ye da kaweng aka ahan da sa usah ke sa ke nare iro. ³⁶Ma, u ma," ulek ye, " beloh naan sunah erai, ye mustahil tong ko, pindah ke nare ihe ke ab, je ye ya lah nget ga ab melengkan kengakan Ma.! ³⁷Uli iro Yesus mulik pelos kesurek kawan murid ye desung turui da ngulek tong da Petrus," Simon, se ko turui,! je erai jam, ko sa kate berjaga. ³⁸Belalu Yesus ngulek tong dali, buen kam berjaga, nelang bedoa, dian kam sa kesa kune pencobaan, puna roh kam kakan nampelos sa patut, et kam sa sanggup leka tabiat meresia iro lome. ³⁹Sindai eso Yesus tulak bedoa ali ngotus kawan engan ye sameh. ⁴⁰Uli iro da mulik eso demasu kawan murid ye pelos kesurek dali eso desung turui, leka dali mengatuk bene, empe dali sa ketoan se ye harus na ulek dali tong Yesus. ⁴¹Kede Yesus ye ketolu kali ye mulik demasu dali, da ngulek," se kam turui eso nelang beranai.? cukup! apu empe masa ye anak meresia na okoi tong kami kawan ulun bedosa. ⁴²Buet ayu taka tulak, ite! ulun ye ngehianat ab apu sulet.Yesus na dakep. ⁴³Desung

Yesus bepander, sulet da Yudas, erai ke ulun kekedue belas murid ye da iro, sendro ali da, sulet ade ulun deo ye ngoit odak ali peleng kayu. dali na utus leka kawan imam kepala, kawan ahli taurat ali kawan pemimpin Yahudi. ⁴⁴Da Yudas apu nundru erai tanda tong dali." ulun ye na nok ab, ulek ye tong dali, da iro ulun ye. dakep da pelos oit da nelang jaga behimat. ⁴⁵Kede da Yudas sulet, da pelos demasu Yesus nelang ngulek, "Guru.! uli iro da belalu ngenok Yesus. ⁴⁶Belalu kawan ulun ye sulet sendro ali da Yudas iro de makep Yesus pelos ngerantai da. ⁴⁷Et erai kedali ye naan te iro nyitak odak panyang ye pelos nares pelayan imam solai empe kelingge bekat. ⁴⁸Belalu Yesus ngulek tong dali, se ab ihe penjahat, empe kam sulet ali odak panyang ali gagada nget demakep ab. ⁴⁹Nongku olo ab ngajar te belai Tuhan tehadap kam, et kam sa demakep ab et puna apu patut ye nget iro, dian tulus se ye na surat te suang firman Tuhan. ⁵⁰Kawus ulun ye murid da mensit ngikah Yesus. ⁵¹Erai keulun anak muda, ye je makai erai kelamar kain dian nutup unuk da, siut Yesus, kawan ulun deo kakan demakep da ade. ⁵²Et da ngikah kain ye iro, belalu mensit nelang belawoi. Yesus te pengadilan pemipin Yahudi. ⁵³Yesus na oit tong belai imam solai te biduh kawus imam kepala, pemimpin Yahudi, ali ahli - ahli taurat desung bekumpul. ⁵⁴Da Petrus demasu Yesus keoro empe masuk tong natar belai imam solai. te biduh da tuet bedere dani apui ali sendro kawan pengawal. ⁵⁵Kawan imam kepala ali kawus Pengadilan agama ngusaha dian mahan bukti ye dian pesala Yesus dian tau pelotu hukuman mate tong da et dali eloh mahan bukti sunah erai. ⁵⁶Deo saksi ye na took dian ngokoi kesaksian palsu ngehadap Yesus, et ke saksi dali sa sameh erai ali ye bali. ⁵⁷Belalu sasenu ke ulun saksi jakat pelos ngokoi kesaksian palsu nget Yesus nget ihe. ⁵⁸Kain ngeringa ulun ihe ngule, ab sagar mungkar belai Allah ihe ye na ene meresia, uli iro, uli tolu olo, da sagar na muet ye bali ye sa enean meresia. ⁵⁹Et kesaksian kawan ulun iro ye sameh erai ali ye bali. ⁶⁰Maka imam solai jakat te one waee dali kawus pelos nyituk tong Yesus, se ko sa ngejawab kawan dakwaan ye na tuju tong ko.? ⁶¹Et Yesus menteng da puna sa bepander belalu imam solai iro nyituk sindai eso tong da, se ko raja penyelamat, anak Allah maha suci.! ⁶²Ab raja Penyelamat, ulek Yesus, et kam kawus sagar kite anak meresia tuet te sila sanan Allah ye maha suci nelang sulet te awan kelangit.! ⁶³Belalu imam solai nyeset pama ye pelos ngulek, sa perlu eso saksi.! ⁶⁴Kam apu keringa gegales kawan engan ye pedai Allah, nehe se keputusan kam.! dali kawus ye memutuskan Yesus iro sala, nelang patut na hukum mate. ⁶⁵Belalu sasenu keulun mupus Yesus, belalu dali nutup mate da belalu nampar da, belalu ngulek, suba tangguh, dase ye nampar ko,? kawan pengawal ade siut nampar Yesus. Petrus sa mengaku Yesus. ⁶⁶Desung da Petrus nondo te natar, erai keulun pelayan bawe na imam solai sulet tong duh, ⁶⁷Kede da kite da Petrus badere dani apui, da behimat nyempeneng waee mate Petrus belalu ngulek," sa sih ko ade siut ali Yesus ulun Nasaret iro.! ⁶⁸Et da Petrus sa mengaku, ab sa ketoan nelang sa ketaru se ga ko," Ulek da pelayan iro, belalu da Petrus tulak tong jaweng gerbang belai imam solai iro. (kede iro piak mengkoko.) ⁶⁹Pelayan bawe iro kite da Petrus eso, belalu ngulek ade tong ulun te iro, da puna erai keulun kedali.! ⁷⁰Et da Petrus sa mengaku eso, sa ola uli iro, kawan ulun te iro ngulek eso tong da Petrus," beloh tau na opau eso pasti ko erai ke ulun kedali, leka ko ke Galilea,! ⁷¹Belalu da Petrus mulai nyumpah unuk nelang ngulek, ab sa ketaru ulun ye na ga ene kam iro.! ⁷²Te kede iro ade piak mengkoko tong kedue kali ye, belalu da Petrus kingat nget Yesus apu ngulek tong da, se male piak mengkoko kedue kali, ko tolu kali sa mengaku ab da Petrus belalu ngerodoi.

Chapter 15

Yesus tehadapen Pilatus. ¹Demih olo maa, kawus pengadilan agama ali kawan imam kepala, kawan pemimpin Yahudi ali kawan ahli taurat jao berunding, dali ngerantai Yesus, uli iro ngoit da belalu ngokoi da tong Pilatus. ²Da Pilatus nyituk tong Yesus, se bene ko raja ulun Yahudi.? nget iro ulek ko." ngulek Yesus. ³Kawan imam kepala ngulek deo dakwaan terhadap Yesus. ⁴Belalu da Pilatus nyituk eso tong Yesus, se ko sa kakan ngejawab.? cuba ite senu deo dakwaan ye na ulek dali nget ko.! ⁵Et Yesus sa bene ngejawab dali, empe da Pilatus madam, kewauh.Yesus ali Barabas. ⁶Te tiap pesta Paskah, biasa ye da Pilatus ngebebas erai ke ulun tahanan nget pilian ulun deo. ⁷Te suang penjara, kekawan pemberontak ye munu ulun kede huru hara, naan erai keulun bearan da Barabas. ⁸Ulun deo bekumpul nelang kaweng ali da Pilatus dian da ngeluar erai keulun tahanan nget biasa. ⁹Da Pilatus nyituk tong dali, se kam kakan, ab ngeluar raja ulun Yahudi iro tong kam. ¹⁰Leka da Pilatus ketaru kawan imam kepala ngokoi Yesus tong da leka dali muar. ¹¹Et kawan imam kepala makat ulun deo dian kaweng da Pilatus ngeluar da Barabas tong dali. ¹²Balalu, Pilatus bapander hindai kan ewen,"narai je harus yaku gawi kan uluh ji inyewat ketuh uluh Yahudi tuh. ¹³Dan, ewen bakuriak-kuriak hindai,"salibkan Dia!" ¹⁴Imbah te, Pilatus manyeut kan ewen,"Buahen?kajahatan en narai je jadi igawi Iye? Namun, ewen bakuciak lebih pehes hindai,"salibkan Dia!" ¹⁵Awi handak mamuas atei uluh are, Pilatus malapas Barabas kan ewen, dan imbah mancambuk Yesus, iye manyarah Yesus kan iyalib.Yesus ne wawarah ali na siksa. ¹⁶Yesus na oit ene kawan prajurid tong belai pengadilan te istana gubernur uli iro kawus pasukan na took bekumpul. ¹⁷Belalu dali nunang jubah warna ungu te Yesus, dali ngene mahkota ke kawan wakat jangkeng bedue, uli iro ngondok ye tong utek Yesus. ¹⁸Uli iro dali na beda," Tabe Raja ulun Yahudi.! ulek dali. ¹⁹Dali mupuk utek Yesus ali tungket, belalu dali mupus da pelos nyembah tabe tehadapen da. ²⁰Uli ngewawarah Yesus, dali ngugah jubah ungu iro belalu nunang eso pama da uli iro da na uit tong ongon jaa dian salib. Penyaliban Yesus. ²¹Te batuk alan dali memaksa erai keulun ngoit salib Yesus. ulun iro kebulujuran kado sulet ke desa kakan masuk tong jaa, (aran da Simon - beasal ke Kirene - ma da A leksader ali da Rufus.) ²²Yesu n oit tong erai runa ye bearan Golgota, arti ye,"runa tulang utek." ²³Te biro dali ngokoi tong da anggur besampur ali mur, et Yesus sa kakan isep anggur iro. ²⁴Uli iro dali nyalib da, belalu ngebagi pama ye makai undian dian menentu bagian erai tong erai. ²⁵Kede iro pukul ketolu kede dali nyalib Yesus. ²⁶Te mundan salib ye na pasang tulisan nget dakwaan nengkawe da, nget ihe." Raja ulun Yahudi." ²⁷Sendro ali Yesus dali ade nyalib due ulun perampok, erai keulun te sila sanan, erai ke ulun ero te sila sei. ²⁸Ali nget iro tulus ye nasurat te suang kitab suci, ye iro da na anggap termasuk kawan ulun daat. ²⁹Kawan ulun ye lalo te iro se gutik utek nelang ngehina Yesus. dali ngulek," U, ko ye kakan mungkar belai Allah nelang na muet ye te suang tolu olo. ³⁰Coba dolui ke salib iro selamat unuk ko. ³¹Nget iro ade kawan imam kepala ali kawan ahli tauratng wawarah Yesus dali ngulek ali sameh dali, da nyelamat ulun bali, et unuk da gagales sa da kate nyelamat. ³²Aka da raja Israel, raja Penyelamat, ware da nehe dolui ke salib iro, dian kain kite pelos percaya tong da.! kawan ulun ye na salib sendro Yesus iro ada ngehina Yesus.Pempate Yesus. ³³Te botuk olo, seola tolu jam kawus runa iro jaji denem malem, ³⁴Te pukul tolu doyeng, Yesus ngulek ali engan wale, Elo,eloi lama sabakhtani.? ye bearti : U. Allah ab, u Allah ab, kone me ko ngikah ab.? ³⁵Sa senu keulun te biro keringa engan iro, belalu ngulek, dinga da nook da Elia.! ³⁶Erai keulun ke dali jao tulak ngepe bunge karang belalu nyosop ye tong suang anggur semori.uli iro bunge karang iro na jojok te hujung bila kayu belalu okoi ye tong biwi Yesus nelang ngulik," emba, dion taka kite se da Elia sulet pedolui da kesalib iro." ³⁷Belalu Yesus nengkeriak pelos mate. ³⁸Tenda ye na pasang te suang belai Tuhan bereset pulek due ke moo empe waa. ³⁹Perwira ye jakat te hadapan salib iro, kite nget me lee Yesus mate, perwira iro ngulek, mula bene ulun iro anak Allah." ⁴⁰Te iro naan ade sa senu keulun bawe ye kite ke oro kawus iro kedali iro naan da Salome, da Maria Magdalena,ali da Maria ne Yakobus ye anak ali Yoses. ⁴¹Dali iro kawan bawe ye siut nelang ngawat Yesus kede da naan te Galilea. uli iro deo eso kawan bawe bali te iro ye apu sulet ke Yerulalem sendro Yesus.Yesus na lebeng. ⁴²Olo apu dani malem, leka olo iro ye leh olo di persiapan ye iro olo se male olo sabat. ⁴³olo apu dani doyeng kede da Yosef ke Arimatea sulet. da anggota pengadilan agama ye na hormat, da ade desung ngemba wayah ye Allah mulai merentah ye lah raja, olo iro olo ulun besedia (ye iro olo samale olo sabat) leka iro da Yosef sa takut ngehadap da Pilatus nget kaweng bangkei Yesus. ⁴⁴Da Pilatus kado keringa Yesus apu mate.belalu da nyiu ulun nook kepala pasukan pelos nyituk tong da se Yesus apu usang mate. ⁴⁵Demih keringa laporan perwira iro, da Pilatus setuju da Yosef ngepe bangkei Yesus. ⁴⁶Belalu da Yosef moli kain kapan kekain lena,uli pedolui bangkei Yesus, da mungkus ye makai kain iro, uli iro da ngondok bangkei iro te suang erai lebeng ye na ene te suang bukit batu, uli iro da nyasar erai batu solai nutup bawa lebeng iro. ⁴⁷Kede iro da Maria Magdalena ali Maria ne Yoses kite te kame Yesus na ondok.

Chapter 16

¹Kede olo sabat apu lalo, da Maria Magdalena, da Maria ne Yakobus, ali da Salome tulak laang moli kasai dian ngasai bangkei Yesus. ²Pita subuh kede mate olo sulet, te olo tela minggu iro, dali tulak tong lebeng. ³awen bapander ije dengan ji beken, "aweh je mangguling batu bi baun tunggahg kuburan te?" ⁴Namun, limbah ma alang kan hunjun, yawen malang batu je paling ganat ha'i jadi inggulingkan. ⁵Dan, limbah tame si huang kuburan, aweh malang ije biti uluh babelah bi mahanggap baju baputi rahat munduk si silan gantau, dan awen tangkejet. ⁶Balalu iye manyeut dengan awen, "Ela tangkejet, ikau manggilau Yesus uluh Nazaret je jadi inyalib, iye jadi bangkit iye ji ela di hiluh alang wadah awen mapendenter iye. ⁷Tetapi, tulak beh, intarita akan murid-murid iye dan akan Petrus bahwa iye rahat mansyaselu ikaukan Galilea, si kanih ikau akan hasupa densan iye, sama kilau ji jadi in carita iye akan ikau. ⁸Limbah te, awen balau dan bi kuburan awi yawen manggeler dan kagum, dan awen jidada mancarita narai-narai dengan iyaweh pun awi awen mikh imarunta mangat manyewut akan Petrus dan kakawalame, Iye, awen mancarita'e dengan singkat beh. mangulus awen bi timur sampai kan barat, handak mancarita kabar ji bagus dan jida tau binasa dengan keselamatan kekal. Amin ⁹Imbah Yesus hanjewu te bangkit pada andau ji pertama si huang minggu jite, iye pertama dumah akan Maria Magdalena ji bi Iye Yesus jadi manusia uju roh jahat. ¹⁰Lalu, iye tulak dan mancaritakan awen ji jadi basama dengan Yesus, lagi baduka dan manangis. ¹¹Dan, katika awen mahining bahwa Yesus belum dan jadi iyalang awi iye awen jida percaya. ¹²2Limbah kajadian te, Yesus tau kia muncul si huang bentuk je beken akan kadue uluh bi awen"ji rahat manjung mananju kan dosa. ¹³Balalu, awen hampuli dan manya mancarita akan je beken, tapi ji beken hindai jida percaya dengan awen. Yesus bepander tong kawan murid Da. ¹⁴Akhir ye, Yesus petendre unuk da tong ke sebelas murid da, kede dali desung man da nagur dali leka dali kurang kepercayaan nelang tamam karas ate empe sa percaya tong kawan ulun ye dali gegales apu kite Yesus apu bolum. ¹⁵Belalu Yesus ngulek tong dali, "alan malan tong kawan denia nelang ulek kabar buen ke Allah iro tong kekawus ulun meresia. ¹⁶Ulun ye sa percaya sagar na hukum et ulun ye percaya nelang na baptis, sagar selamat. ¹⁷Jaji bukti nget dali percaya, kawan ulun iro sagar ngusir roh daat makai aran ab, dali sagar bepander makai kawan bahasa ye sa dali ketaru. ¹⁸Aka dali mege nipe atawa isep racun, dali sa sagar selaka aka dali ngondok kami te mundan ulun sakit, kawan ulun iro sagar bume. Yesus ta engkat tong surga. ¹⁹Balalu limbah Tuhan Yesus bapander akan awen, iye ta angkat kan sorga dan munduk si silan gantau Allah. ²⁰Balalu yawen tulak dan ba khotbah si kueh-kueh samentara Tuhan bagawi basama dengan awen dan menguatkan ma halau tanda-tanda ji ma umba Iye.

Luke

Chapter 1

¹Deo ulun apu beusaha nyurat ali buen nget kawan kejadian ye apu jaji te botuk taka. ²Dali nyurat sameh nget ye na kesah tong taka ene kawan ulun ye kite gegales kawan kejadian iro te tela ye belalu ngulek kabar iro. ³uli ab ali behimat nyeledik kawus ye iro ketela ye, ab nganggap patut dian nyurat erai laporan yetesusun buen tong ko. ⁴Ab ngene iro, dian ko ketoan betentu se ye apu naajar tong ko nget bene bujur. Ngulek leen Yohanes Pembatis. ⁵Kede da Herodes jaji raja te jaa Yudea, naan erai ulun imam be aran da Zakaria, da termasuk babuhan kawan imam Abia. Sao da bearan da Elizabet, sameh keturunan imam. ⁶Pemolum dali due mensao iro je pesanang ate Allah. kekedue ye nampelos kawus perintah nelang kawus hukum Tuhan ali se awus - awus ye. ⁷Dali beloh naan anak leka da Elizabet temanang nelang dali kedue ye apu tuha. ⁸Te sindai olo kede babuhan Abia mahan giliran, da Zakaria nampelos tugas nget imam te hadapan Allah. ⁹Ali undian, nget biasa na ene kawan imam, da Zakaria na tundru dian masuk tong suang belai Tuhan belalu nutur kemeyan. ¹⁰Desung upacara nutur kemeyan nampelos, ulun deo bedoa te ongon. ¹¹Te kede iro malekat Tuhan petendre unuk da tong Zakaria. Malekat iro jakat te sila kawan meja runa nemolum kemeyan. ¹²Kede da Zakaria kite malaikat iro, da embah nelang takut. ¹³Et malekat iro ngulek, "ya takut, Zakaria! Allah apu ngeringa doa ko. Sao ko da Elizabet sagar entung erai keulun anak upo. ko harus ngene aran da nende da Yohanes. ¹⁴Ko sagar ego bene nelang deo ulun sagar siut ega aka anak iro odi ye na belolos. ¹⁵Da sagar jaji ulun solai te hadapan Tuhan, nelang da sa sagar isep anggur atawa minuman keras. ke da na belolos da sagar te suang Roh Allah. ¹⁶Deo ulun Israel sagar percaya mulik tong Allah, Tuhan dali. ¹⁷Da sagar jaji pelayan Tuhan ye buen nelang bekuasa nget da Elia. da sagar pe damai nemuen ma ali anak, nelang ulun ye sa moyo ngunau sagar na pimpin ene da mulik tong alan pikiran ye koreng bujur. ali nget iro da nyedia erai umat ye patut tong Tuhan. ¹⁸Nget me ab tau ketoan hal iro sagar jaji? situk Zakaria tong malekat iro,

ab apu tuha, nelang sao ab ade apu tuha. ¹⁹Malekat iro ngulek, Ab ihe da Gabriel, Ab malayani Allah nelang da ye nyiu ab pekempe kabar ihe tong ko. ²⁰Se ye na ulek ab sagar jaji tekede ye. et leka ko sa percaya, ko nende sa tau pander,; ko sagar ongo empe se ye na ulek ab ihe bene. ²¹Te kede iro ulun deo desung ngemba da Zakaria. dali kado kewauh kone me da nget iro ola ye te suang belai Tuhan. ²²Kede da keluar da sa tau pander eso ali taka. da seleur ngokoi isyarat ali kami da, nelang tetap ongo. belalu ulun deo ketaru pasti da apu kite erai pengite te suang belai Tuhan. ²³Demih apu awus tugas da te belai Tuhan, da Zakaria belalu uli tong belai da. ²⁴Sa empe ola uli iro, da Elizabet sao da entung, belalu bekurung te belai lime bulan ola ye. ²⁵Da ngulek. akhir ye Tuhan ngawat ab nelang musut pehina ab. Ngulek nget Yesus Kristus. ²⁶Te kede da Elizabet apu entung onum bulan, Allah nyiu malekat Gabriel tong Nazaret, te jaa daerah Galilea. ²⁷Gabriel na utus tong erai keulun bawe bujang peruna, bearan da Maria. bawe bujang paruna iro apu betunangan ali keulun bearan da Yosef, keturunan Raja Dawid. ²⁸Malekat iro sulet tong da Maria pelos ngulek, Tabe, ko ye na berkat Tuhan ali cara ye istimewa! Tuhan sendro ali ko. ²⁹Keringa engan malaket iro da Maria embah, empe da nyituk te suang ate da se maksud engan tabe iro. ³⁰Maka malekat iro ngulek tong da, "ya takut. Maria, leka ko ye naketuju ene Allah. ³¹Ko sagar entung nelang belolos erai keulun anak, ye harus ko ngene aran ye Yesus. ³²Da sagar jaji solai mulia nelang sagar na ulek anak Allah ye penge moo. Tuhan Allah sagar ngene da jaji raja nget Dawid, datu nini ye. ³³Da sagar merintah nget raja te moo keturunan Yakub empe kengola - ola ye. kerajaan da sa sagar waa. ³⁴Et ab sengke bujang paruna, lek Maria ma malekat iro. nget me hal iro tau jaji.? ³⁵Malekat iro ngulek, Roh Allah sagar sulet tong ko, nelang kuasa Allah sagar ngelikup ko. iro sebab ye anak ye sagar na belolos iro sagar na otus berasih. Anak Allah. ³⁶Ingat : da Elizabet, kula warga ko iro apu entung onum bulan, biar da apu tuha nelang ulun ngulek da temanang. ³⁷Leka te Allah beloh naan ye mustahil. ³⁸Belalu da Maria ngulek, ab ihe pelayan Tuhan. dion jaji te ab nget ye na ga ene da, "Belalu malekat iro tulak ngikah da Maria. Da Maria koteu da Elizabet. ³⁹Sa ola uli iro, da Maria tulak tong erai jaa te Yudea te daerah pegunungan. ⁴⁰Da tulak tong belai Zakaria kede da masuk, da pekempe tabe tong da Elizabet. ⁴¹Demih da Elizabet keringa engan tabe Maria, anak te suang butung Elizabet iro begarak. belalu da Elizabet na kuasa ene Roh Allah. ⁴²Belalu nook, ko ye pengenaberkat ke kawus kawan bawe.! Naberkat anak ye sagar na belolos ko iro.! ⁴³Dase ab ihe empe ne Tuhan sulet demasu ab.? ⁴⁴nget iro ab keringa engan tabe ko, anak te suang butung ab begarak ego bene. ⁴⁵Sanang buen ko, leka percaya se ye na ulek Tuhan tong ko iro sagar tulus! Da Maria ngulek terimakasih. ⁴⁶Da Maria ngulek, ate ab ngehormat Tuhan. ⁴⁷Nelang aseng ab ego sanang leka Allah penyelamat ab. ⁴⁸Da ingat ab pelayan da ye hina! mulai ke nehe kawus bangsa ngotus ab sanang buen. ⁴⁹Leka Allah ye beloh naan batas ye kuasa nampelos kawan hal ye solai tong ab. berasih aran da. ⁵⁰Turun temurun Tuhan seleur belas kasih tong ulun ye takut ali da. ⁵¹Maka kami da ye kuat da nempisah ulun ye sakah sombong nelang pesabak pikiran dali. ⁵²Kawan raja na pedolui ke tahta nelang ulun hina na engkat empe moo. ⁵³Ulun lauu na tanbuting da ali kawan ye buen ye tatau na usir ali tangan lawe. ⁵⁴Da ngawat Israel pelayan da, nget janji ye na ene da ali datu nini taka. ⁵⁵Tuhan sa ngubah janji da, da buen ate ali da Abraham nelang ali keturunan da empe keola - ola ye. ⁵⁶Suang tolu bulan ola ye da Maria nondo sendro da Elizabet, kado da uli tong belai da. Da Yohanes pembaptis na belolos. ⁵⁷Demih empe wayah ye tong da Elizabet. da na belolos erai keulun anak upo. ⁵⁸Kawan tetangga ali kula warga da keringa nget buen ye Tuhan ali da Elizabet, belalu dali ade siut ego ali da. ⁵⁹Kede anak iro beumur walo olo dali sulet nget nyunat da dali kakan ngene aran anak iro da Zakaria ngunau nget aran ma da. ⁶⁰Et ne da ngulek." Sa! da harus na ene aran da Yohanes." ⁶¹Beloh naan sunah erai ulun ke kula warga ko bearan nget iro, ulek dali tong da. ⁶²Belalu ali isyarat, dali nyituk tong da Zakaria nget ga da, dase aran anak da iro. ⁶³Da Zakaria kaweng erai batu tulis belalu nyurat, aran iro da Yohanes, "dali kawus mandam. ⁶⁴Te kede iro da Zakaria tau paner eso pelos ngehormat Allah. ⁶⁵Kawan tetangga da uras takut, nelang kabar iro tesiar tong kawus daerah pegunungan Yudea. ⁶⁶Kawus ulun ye keringa hal iro nyituk te suang ate ye, "jaji se anak iro nende.? leka Tuhan nyendro da. Da Zakaria pekempe kabar ke Tuhan. ⁶⁷Da Zakaria, ma anak iro, na kuasa ene Roh Allah empe da ngulek paket ke Tuhan Da ngulek, ⁶⁸Dion taka ngehomat Tuhan Allah Israel.! da apu sulet ngawat umat da nelang ngebebas dali. ⁶⁹Da ngokoi ma taka penyelamat ye ke turunan Dawid, pelayan da. ⁷⁰Bayuh alem lalo kawan nabi pelian da Tuhan apu ngokoi janji ye. ⁷¹Dian nyelamat taka neke musuh taka nelang ke kuasa kawan ulun ye muar taka. ⁷²Dian petendre kebuen ate da tong leluhur taka, janji da ye bersih iro sagar na tampelos. ⁷³Ye besumpah ali da Abraham ma taka, nelang bejanji nget nyelamat taka ke musuh taka. ⁷⁴Nget taka sagar na bebas ke kami musuh - musuh taka dian taka kate melayani Da sa usah naan takut. ⁷⁵Seleur demasu da nelang ngokoi kesanang ate da seola umur taka bolum. ⁷⁶Ko, u anak ab, sagar na otus nabi Allah ye penge moo. Ko nautus one ke Tuhan dian ngoa alan tong da. ⁷⁷Dian ngulek tong umat ye dali sagar neselamat, aka Allah apu ngampun kawan dosa dali. ⁷⁸Tuhan taka buen ate nelang berbelaskasih, dian nyelamat taka da sulet nget mate olo timbul te pita subuh. ⁷⁹Nget iro da ngokoi maa da tong kawus ulun ye bolum te dendem nelang ketakut da ngayak taka te alan ye nuju kedamaian." ⁸⁰Anak Zakaria iro betambah solai nelang betambah kuat roh ye. da nondo te padeng gurun, empe wayah ye da petendre unuk da tong bangsa Israel.

Chapter 2 Yesus na belolos.

¹Te kede iro Kaisar Agustus merintah dian kawus warga negara kerajaan Roma mendaftarkan unuk dian sensu.

²Sensus ye nyentela ihe nampelos kede da Kirenus jaji Gubernur daerah Siria. ³Kawus ulun te kede iro tulak tong jaa da erai mengerai, dian nadaftar. ⁴Da Yosef tulak ade ke Nazaret te Galilea, tong Betlehem te Yudea, runa raja Dawid na belolos; leka da Yosef ke turunan Dawid. ⁵Da Yosef ngedaftar unuk sendro da Maria tunangan da, ye desung entung. ⁶Kede dali te Betlehem empe wayah ye da Maria belolos. ⁷Da belolos erai keulun anak upo, anak da ye pertama. anak iro nebungkus da ali kain, belalu na ondok da te suang dulang ye te suang riuni, leka dali beloh mahan runa penginapan. Pekatik ali malekat. ⁸Te malem iro naan kawan pekatik desung nyaga kawan bebiri da te padeng ikut te daerah iro. ⁹Nyelenga malekat Tuhan petendre unuk tong dali, nelang cahaya maa ke Tuhan nyiar pemaa dali belalu dali takut bene. ¹⁰Et malekat iro ngulek "Ya takut! leka ab sulet ngoit kabar buen tong kam - kabar ye bene - bene maka ego kawus ulun. ¹¹Olo ihe te jaa Dawid apu na belolos Raja Penyelamat kam ye iro Kristus Tuhan. ¹²Ihe tanda ye : kam sagar sengkeruku erai keulun tia nebungkus ali kain, nelang loku tesuang dulang. ¹³Selenga malekat iro nasendro deo malekat lain, ye ngehormat Allah dali ngulek, ¹⁴Homat Allah te langit ye penge moo.! nelang kesenangan tong meresia te munan tana ye pesanang ate Tuhan.!" ¹⁵Demih uli kawan malekat ngikah dali nelang mulik tong sorga, kawan pakatik iro ngulek ali sameh dali, buen taka tong Betlehem laang neneng kejadian ye jaji iro, ye na ulek Tuhan tong taka. ¹⁶Dali jao tulak, belalu sengkeruku da Maria ali da Yosef, ali tia iro ye desung loku tesuang dulang. ¹⁷Kede kawan pakatik kite tia iro. dali ngesah se ye naulek kawan malekat nget tia iro. ¹⁸Kawus ulun mandam keringa kesah kawan pakatik iro. ¹⁹Et da Maria nyiok kawus iro tesuang ate da nelang ngingat ye. ²⁰Kawan pakatik iro mulik tong padeng ikut nelang ngehormat Allah, leka kawus ye apu nadinga nelang naite dali, pas nget na ulek ene malekat. Yesus na okoi aran. ²¹Demih apu beumur walo olo, tia iro nasunat, pelos dali ngokoi aran da Yesus, aran ye naokoi malekat tong da one ke da te suang butung ene ne da. Yesus nasarah tong Tuhan te belai Tuhan. ²²Empe wayah ye da Yosef ali da Maria nampelos adat ngeberasih nget hukum Moses. jaji dali ngoit tia iro tong Yerusalem nget nasarah tong Tuhan.

²³Leka te suang hukum Tuhan nasurat nget ihe. sasenu tia upo ye pertama harus nasarah tong Tuhan. ²⁴Dali ade bemaksud ngokoi persembahan, yero erai pasang tempulu kuku atawa due ikui tempulu dara ye tia, nget ye apu natentu tesuang Hukum Tuhan. ²⁵Kede masa iro te Yerusalem naan erai ke ulun bearan da Simeon. da ulun buen. ye takut tong Allah nelang desung ngemba masa ye Allah nyelamat Israel. Roh Allah nyendro da. ²⁶Nelang Roh Allah apu ngulek tong da pasti da sa sagar mate aka male kite raja Penyelamat ye najanji ene Tuhan. ²⁷Da Simeon na ayak ene Roh Allah, masuk tong belai Tuhan. te kede iro da Yosef ali da Maria ngoit Yesus ye eso idis iro masuk nget nampelos upacara ye naperintah ene hukum agama. ²⁸Maka da Simeon ngepe tia iro pelos miit da, belalu ngehormat Allah. ²⁹Nehe, Tuhan, ko apu nampelos janji ko, dion ye pelayan ko ihe mate ali damai. ³⁰Leka apu mate ab gegales ab apu kite penyelamat ye ke ko. ³¹Penyelamat iro apu nasedia ko. tong kawus bangsa. ³²nget pemaa ye apu maa alan tong kawan bangsa ye bali dian sulet demasu ko. da iro maa ye ngoit kehormatan tong ulun Israel.

³³Ma ali ne tia iro mandam keringa se ye na ulek ene Simeon nget tia iro. ³⁴Da Simeon ngeberkat dali nelang ngulek tong Maria, ne tia iro, tia ihe apu napeli ene Allah dian ngebinasa ali pakai nyelamat deo ulun Israel. Da sagar jaji tanda ke Allah, ye sagar nalawen ene ulun deo. ³⁵Maka leka nget iro awus tabungkar se ye tesuang ate dali. kenarean ate sagar pesoo ate ko nget na towek ali pedang. ³⁶Naan ade erai keulun nabi bawe ye apu tuha bene. aran ye da Hana, anak Fanuel, ke bubuhan Asyer, uli ngebane turu taun. ³⁷Da Hana balu, nelang nehe da beumur walopulu opat taun, da sa pini ngikah belai Tuhan. jolo malem da sembayang te biro tong Allah ali bedoa nelang puasa. ³⁸Pas te kede iro da ade sulet. belalu ngehormat Allah nelang bepander ngulek nget tia iro tong kekawus ulun ye ngemba wayah ye Allah ngebebas Yerusalem. Yusuf ali Maria uli tong Nazaret. ³⁹Uli da Yosef ali da Maria nampelos kekawus ye nawajib ene hukum Tuhan, dali uli tong Nazaret te Galilea. ⁴⁰Anak iro makin betambah solai nelang gagah. nelang pintar merehati nelang bene - bene nacinta ene Allah. Yesus te belai Tuhan.

⁴¹Tiap taun ulun tuha Yesus tulak tong Yerusalem laang siut pesta Paskah. ⁴²Kede Yesus beumur due belas taun. dali tulak tong pesta ye iro nget biasa. ⁴³Demih pesta iro waa dali uli, et Yesus, anak iro, masih nondo te Yerusalem, ne ma da sa ketoan. ⁴⁴Dali ngekira da apu siut sendro ali rombongan. apu erai olo dali malan demih doyeng kado dali ngeto da te padang kula warga nelang kawan ulun kepatuhan dali. ⁴⁵Et dali beloh mahan da, belalu dali mulik tong Yerusalem ngeto da. ⁴⁶Uli tolu olo ngeto, dali sengkeruku da te suang belai Tuhan. da desung tuet ngeringa kawan guru agama nelang ngejawab deo situkan. ⁴⁷Kawus ulun ye keringa da wauh leka kepintar da ngejawab. ⁴⁸Ulu tuha da pada kewauh kite da, ne da ngulek tong da "U, anak kone me ko ngene nget ihe ali kain? ma ko ali ne ko gupuh ngeto ko.!" ⁴⁹Yesus ngulek, kone me da ma ali da ne ngeto ab.? se da ma ali da ne sa ketoan ye ab harus naan tesuang belai ma ab.!" ⁵⁰Et dali sa ketaru engan tuung Yesus iro. ⁵¹Ke iro Yesus uli sendro dali tong

Nazaret, nelang hakun moyo tong dali, kawus hal iro na siok ene ne da tesuang ate da. ⁵²Yesus makin betambah solai nelang betambah pintar marahati, nelang na sayang ene Allah nelang na suka meresia.

Chapter 3Kabar Yohanes Pembatis.

¹Te taun kelime belas ke pemerintahan Kaisar Tiberius,Pontius pilatus jaji gubernur te Yudea, nelang da Herodes merintah te Galilea. da Pilipus, erai butung da Herodes merintah te wilayah Iturea ali Trakhonitis, nelang da Lisania merintah te Abilene.²Ye menjabat jaji imam solai ye iro da Hanas ali da Kayafas.te taun iro Allah bepander ali da Yohanes,anak Zakaria te padeng gurun.³Belalu da Yohanes tulak tong me - me te geliling daerah sunge Yordan nelang ngema kabar ke Allah. Da Yohanes nook." Ware betobat ke kawan dosa kam nelang kam harus nabaptis, dian Allah ngampun kam.⁴Iro nget ye na surat suang buku Nabi Yesaya : Naan ulun nook - nook te padeng gurun,"Sedia alan tong Tuhan.sendro tengkoreng alan tong da.⁵Sasenu leba patut natimbun. sasenu gunung ali wungkur sagar naperata. alan ye belok - belok patut natengkoreng, nelang alan ye lebak mungkur naperata. ⁶Kawan ulun te kawus denia sagar kite Allah nyelamat meresia.⁷Deo ulun sulet demasu da Yohanes dian nabaptis. Da Yohanes ngulek tong dali, kam ulun jahat.dase ye ngulek kam tau muntis kehukuman Allah one diruh.⁸Petendre ali gawian kam ye kam bene apu betobat ke kawan dosa kam. ya kam kakan ngulek da Abraham ye iro datu nini kam,ingat : ke kawan batu ihe Allah ade sanggup ngene keturunan tong da Abraham.!

⁹Kapak apu te sedia dian noweng tongga bua empe tong kawan wakat ye. sasenu tongga ye sa behasil mua buen sagar na toweng pelos na obet tong suang mate apui.¹⁰Jaji se ye harus na ene kain.!

situk kawan ulun iro tong da Yohanes. ¹¹Da Yohanes ngulek. Ulun ye naan due kelamar karut,harus ngokoi erai kelamar tong ye beloh naan karut. nelang bali ulun ye naan diokan harus ngebagi ye.¹²kawan tukang tagih pajak pada siut demasu da Yohanes dian nabaptis. dali nyituk, "Guru se ye harus na ene kain.? Da Yohanes ngulek. ¹³Ya nagih lewi deo ke ye apu na tentu.¹⁴Naan ade prajurit nyituk." nget me ali kain.? se ye harus na ene kain.!

Da Yohanes ngulek," ya nipu ngakal dase - dase nelang ya ngerampas duit ali ngene dawaan palsu. cukup lei ali gaji ko.!

¹⁵Te kede iro ulun deo mulai nyituk, se da Yohanes Raja Penyelamat ye na emba dali.? ¹⁶Leka iro da Yohanes ngulek tong dali kawus,"Ab ngebaptis kam ali danum, et nende sagar sulet ye lewi solai ke ab. dian ngugah tali sapatu da ab sika sa patut. Da sagar ngebaptis kam ali Roh Allah nelang apui.¹⁷Te kami da naan siru dian nyiau kawus pare ye empe berasih. pare sagar na kumpul da tesuang upak kerangking,et kawus sekam sagar na suru da tesuang apui ye sa tau mate.

¹⁸Nget iro da Yohanes ngokoi nasehat tong ulun deo makai deo macam cara,kede dali ngulek kabar buen. ¹⁹Et da Herodes, penguasa te Galilea, na ulek ene Yohanes nget perkawinan da ali da Herodias, bane erai butung da, nelang nget kawus kejahatan bali ye apu na ene da. ²⁰Et da Herodes makin nambah kawan kejahatan da ali pesuma da Yohanes tong suang penjara.Yesus nabaptis. ²¹Demih uli kawus ulun iro nabaptis, Yesus ade nabaptis kede da desung bedoa, langit terbuka. ²²Nelang Roh Allah dolui tong munan da nget tempulu merpati.belalu naan dingga engan Allah ngulek, ko anak ab ye nakasihi.ko pesanang ate ab.Daftar datu nini Yesus. ²³Te kede Yesus nyetela pengkoe da, da beumur nget tolupulu taun. nget lek ulun, da anak Yosef,anak Eli. ²⁴anak Matat,anak Lewi,anak Malkhi,anak Yanai, anak Yosef.²⁵ anak Matica,anak Amos,anak Nahum, anak Hesli, anak Nagai, ²⁶ anak Maat, anak Matica, anak Sime,anak Yosekh, anak Yoda,²⁷ anak Yohanan,anak Resa,anak Zerubabel,anak Sealtiel,anak Neri. ²⁸anak Malkhi,anak Adi, Anak kosam ,anak Elmadam,anak Er. ²⁹anak Yesua,anak Eliezer,anak Yorim,anak Matat,anak Lewi.³⁰ anak Simeon,anak Yehuda,anak Yosef,anak Yonam ,anak Elyakim, ³¹anak Melea,anak Mina,anak Matata, anak Natan, anak Dawid ³²anak Isai,anak Obed,anak Boas,anak Salmon,anak Nhason.³³anak Aminadab,anak Admin,anak Arni,anak Hezron,anak Peres,anak Yehuda, ³⁴anak Yakub,anak Ishak,anak Abraham,anak Terah,anak Nahor, ³⁵anak Serug,anak Rehu,anak Peleg,anak Eber, anak Salmon,³⁶ anak Kenan, anak Arpaksad,anak Sem,anak Nuah,anak lamekh, ³⁷anak Metusalah,anak Henokh,anak Yared,anak Mahalaleel.anak Kenan. ³⁸anak Enos,anak Set, anak Adam,anak Allah.

Chapter 4 Yesus na coba Iblis.

¹Yesus tong suang Roh Allah te kede da ngikah sunge Yordan. Roh Allah ngayak da tong padeng gurun. ²Te biro da nacoba ene iblis opat pulu olo ola ye. seola iro, da beloh naan man se - se. belalu te akhir ye da kesa keket lau. ³Iblis ngulek tong da, "sasih, ko anak Allah? ayu, siu batu ihe jaji rote." ⁴Yesus ngulek, "te suang surat berasih nasurat. meresia beloh tau bolum je ke rote." ⁵Belalu Iblis ngoit Yesus tong runa ye moo, belalu erai kewas, iblis nundru tong da kekawus kerajaan te denia. ⁶Kekawus kekuasaan ali ketatau, ihe sagar nasarah ab tong ko, lek iblis tong Yesus, leka kawus ye apu naokoi tong ab nelang ab tau ngokoi ye tong dase leh ye ab kakan ngokoi. ⁷Kawus iro sagar jaji milik ko aka ko tunduk nyambah ab. ⁸Yesus ngulek, te suang surat berasih nasurat, sembah Tuhan Allah ko nelang layani da." ⁹Belalu iblis ngoit Yesus tong Yerusalem pelos ngonok da te moo punsak belai Tuhan belalu ngulek tong da, sa sih ko anak Allah? ayu tuyun ke ihe. ¹⁰Leka tesuang surat berasih nasurat, "Allah sagar nyiu kawan malekat da nyaga ko bebuen. ¹¹Nelang ade, kawan malekat sagar nyambut ko ali kami dali dian poo ko sika sa besatuk batu. ¹²Yesus ngulek, Te suang surat berasih nasurat, ya mecobai Tuhan Allah ko. ¹³Demih uli iblis waa ngecoba Yesus makai kawan macam cara. da ngikah Yesus nelang ngemba olo ye buen. Yesus nyentela pelayanan te Galilea. ¹⁴Uli iro Yesus mulik tong Galilea; belalu da nakuasai ene Roh Allah kabar nget unuk da tesiar tong kawus daerah iro. ¹⁵Da ngajar te kawan belai sembayang, belalu kawus ulun ngehormat da. Yesus sa naterima ta Nazaret. ¹⁶Yesus tulak mulik tong Nazaret, runa kedis empe solai da. te olo sabat, nget kebiasaan da, da tulak tong belai sembayang. da jakat kakan membaca surat berasih. ¹⁷Belalu na okoi tong da buku Nabi Yesaya. da ngugah gulungan buku iro, belalu ahan da ayat ihe. ¹⁸Roh Tuhan naan te ab leka da apu mentahbis ab dian memberita kabar buen tong ulun susah da ngutus ab pakai ngulek kebebasan tong ulun tawanan nelang ngulek tong ulun posa dali sagar weres dian ngebebas ulun tetindas. ¹⁹Nelang ngulek apu empe wayah ye Tuhan nyelamat umat ye. ²⁰Yesus ngegulung buku iro mulik, pelos nempuli ye tong petugas, belalu tuet. kawus ulun tesuang belai ibadah iro neneng da. ²¹Belalu Yesus mulai pander tong dali, nget ihe, "Kawan ayat surat berasih ihe te olo ihe apu tulus te kede kam ngeringa ye. ²²Kawan engan ye na ulek da buen bene, empe dali mandam pelos ngeruuh ye. dali ngulek, sasih da ihe anak Yosef? ²³Belalu Yesus ngulek tong dali, pasti kam sagar makai paribahasa ihe ngehadap ab. Dokter, pesehat unuk ko gegales. keajaiban ye dinga kain naene ko te Kapernaum, ene ade te jaa natar ko gegales. ²⁴Yesus ngulek eso, ingat, beloh naan nabi ye nahormat te jaa natar da gales. ²⁵Et dingalah : te jaman Elia, kede beloh naan uran yeola tolu setengah taun, belalu juju - lau tamam bene te geliling daerah, te kede iro deo kawan balu te Israel. ²⁶Dion nget iro, Allah sa nyiu da Elia tulak neneng mudah erai keulun ke kawan balu iro, malah je neneng erai ulun balu te Sarfat te daerah Sidon. ²⁷Nget iro ade te jaman Nabi Elisa naan deo ulun te Israel ye bekadan, et sa mudah erai keulun ke dali ye napebume, je da Naaman ulun Siria iro. ²⁸Kawus ulun te belai sembayang iro bereket bene kede keringa hal iro. ²⁹Dali jakat belalu ngusir Yesus tong luar jaa, pelos ngoit da tong diding gunung, te runa jaa dali nabangun. dali ngega nuyul da tong suang leba. ³⁰Et Yesus keluar kebotuk ulun deo iro belalu tulak. Ulun ye kerasukan roh jahat. ³¹Uli iro Yesus tulak tong jaa Kapernaum te Galilea. Te biduh da ngajar kawan ulun te olo sabat. ³²Dali mandam kite cara da ngajar, leka da bepander ali bepengaruh. ³³Te iro te belai sembayang naan erai keulun ye nakuas ene roh jahat. Ulun iro wawale nook. ³⁴U Yesus, ulun Nazaret, se ye kakan na ene ko tong kain? ko sulet laang ngebinasa kain. ab ketoan dase ko, ko utusan ye berasih ke Allah. ³⁵Menteng, reket Yesus tong roh jahat iro, keluar ke ulun ihe." belalu roh jahat iro ngebanting ulun iro te hadapan dali kawus. uli iro da keluar ke ulun iro ali sa penare da. ³⁶Kawus ulun wauh, pelos ngulek ali sameh dali. bene tamam kawan engan da. leka pengaruh ali kuasa, ye merentah kawan roh daat keluar, belalu dali ade keluar. ³⁷Belalu kabar iro Yesus tesiar geliling te wilayah iro. Yesus nyembume deo ulun. ³⁸Yesus ngikah belai sembayang iro, tulak tong belai Simon. mena Simon ye bawe desung dongo, belalu kawan ulun iro ngulek hal iro tong Yeses. ³⁹Yesus tulak tong runa turui ulun iro, belalu ngusir dongo da iro, dongo iro jaweh, belalu nemena Simon iro pelos buet belalu ngelayani dali. ⁴⁰Kede mate olo apu leteng, kawus ulun sulet demasu Yesus ngoit kawan erai butung ye ngaret kawan macam penyakit. Yesus ngondok kami da te munan dali tiap unuk dali pelos bume dali. ⁴¹Kawan roh daat ade keluar ke deo ulun, nelang ali engan wale ngulek, "Ko anak Allah. et Yesus ngereket dali nelang sa kelewa dali bepander, leka dali ketoan mula da Raja Penyelamat. Yesus bekhotbah te kawan belai sembayang. ⁴²Te kede mate olo mulai sulet Yesus ngikah jaa iro. belalu tulak tong runa ye ranai, Ulun deo mulai ngeto da belalu dali sengkeruku da. dali ngene akal dian da ya ngikah dali. ⁴³Et Yesus ngulek, kabar buen nget me Allah merentah harus ab ngulek ade te kawan jaa bali. jaji leka iro Allah ngutus ab tong denia. ⁴⁴Et leka iro Yesus bekhotbah tesuang kawan belai sembayang te gelilig tana Yudea.

Chapter 5 Yesus meli kawanulun ye siut da ye nyentela.

¹Te sindai kede, Yesus jakat te diding danau Genesaret. ulun deo besensolet nget ngeringa kabar ke Allah. ²Yesus kite naan due jukung te diding danau iro. kawanulun ngeto esa apu dolui ke jukung iro nelang desung mui lunta dali. ³Yesus sungket tong erai jukung, ye iro jukung na Simon, belalu nyiu Simon nujul jukung da iro oro idis kepampang. Yesus tuet tesuang jukung iro belalu ngajar ulun deo. ⁴Demih uli ngajar, da ngulek tong Simon "kayuh tong runa ye takei, timbai lunta ko ngeto esa" ⁵"Guru," ulek Simon, erai malem budas kain behimat begawi, et beloh naan mahan se - se.! et leka ko nyiu, dionleh : ab nimbai lunta eso. ⁶Uli dali nimbai lunta, dali mahan esa deo bene empe lunta dali kakan bereset. ⁷Leka iro dali kaweng awat ali kawan uyang dali te jukung bali. kawan uyang dali iro sulet belalu dali sameh - sameh ngisi due jukung iro ponu ali esa empe kawan jukung iro sarat. ⁸Kede da Simon kite iro, da tuduk te hadapan Yesus, belalu ngulek, "ikah ab, Tuhan.! leka ab ulun bedosa.! ⁹Da Simon ali kawus ulun ye sendro da ke wauh kite deo esa ahan dali. ¹⁰Nget iro ade kawan uyang Simon, ye iro da Yakobus ali Yohanes, kawan anak Zebedeus. Yesus ngulek tong da Simon, "Ya takut.! ke nehe ko sagar jaji tukang melunta meresia. ¹¹Da Simon ali kawan uyang da narik kawan jukung iro tong diding pampang, belalu dali ngikah kawus ye, pelos siut Yesus. ¹²Te sindai olo, Yesus naan te erai jaa., te biduh naan erai keulun upo ye te unuk da ponu ali kadan. kede da kite Yesus, da tunduk te hadapan da nelang kaweng, "Guru, aka ko kakan, ko tau ngempe bume ab. ¹³Yesus mege ulun iro nelang ngulek, "ab kakan, ko bume.! kede iro ade penyakit da jaweh. ¹⁴Belalu Yesus kelamen ulun iro ngesah hal iro tong dase - dase, ulek da, alan demasu imam, kaweng da dian petendre ye ko himat apu bome. belalu alan ngokoi kurban nget ye na perintah ene Moses. ye lah bukti tong ulun kawus ye ko bene - bene apu bome. ¹⁵Et kabar nget Yesus makin te siar te kame - kame belalu deo ulun sulet nget keringa da dian na pebome ke penyakit dali. ¹⁶Uli iro Yesus tulak bedoa tong runa ye ranai. ¹⁷Yesus nyembume erai keulun lumpuh. ¹⁸Te kede iro sasenu ulun sulet ngoit erai keulun lumpuh ye loku te munan lapik. dali kakan ngoit ulun iro tong suang belai dian tau ngondok da te hadapan Yesus. ¹⁹Et leka ulun deo bene te biro, dali sa mahan ngoit da masuk, leka sebab iro dali ngekat da tong moo sapo belai belalu dali ngebungkar sapo pelos pedolui da sendro ali lapik da te hadapan Yesus tong botuk - botuk ulun deo iro. ²⁰Demih Yesus kite tamam solai kepercayaan dali. da ngulek tong ulun iro, erai butung, dosa ko apu na ampun. ²¹Kawan guru agama ali kawan ulun Farisi mulai bepander sameh dali, dase ulun ihe ye ronungehina Allah.? Da ye tau ngampun dosa, aka lain ke Allah. ²²Yesus ketoan situkkan dali. belau da ngulek. kone me kam nyituk nget iro te suang ate kam. ²³Ye kame ye lewi murah ngulek, dosa ko apu na ampun, atawa ngulek, buet pelos malan.! ²⁴Et nehe ab sagar ngulek di kam ketoan ye tong kam te moo tana ihe anak meresia bekuasa nget ngampun dosa. "Belalu Yesus ngulek tong ulun lumpuh iro" buet, ekat lapik ko, alan uli. ²⁵Ali jao ulun iro buet te hadapan dali kawus, belalu ngekat unan lapik ye, pelos uli nelang ngehormat Allah. ²⁶dali kawus ye mandam bene belalu ngehormat Allah, nelang ali takut, dali ngulek, "Ajaib bene kejadian ye na ite ene taka olo ihe" Yesus nook da Lewi. ²⁷Uli iro Yesus keluar belalu kite erai keulun tukang tagih pajak, bearan Lewi, desung tuet te kantor da. Yesus ngulek tong da, "siut ab". ²⁸Da Lewi jakat pelos ngikah nget kawus ye, belalu siut Yesus. ²⁹Uli iro da Lewi ngene pesta te belai da tong Yesus. deo kawan tukang tagih pajak ali ulun bali siut man siut ali dali. ³⁰Sasenu ulun Farisi ali kawan guru agama kesa sa sanang, belalu ngulek tong kawan ulun ye siut Yesus, kone me kam kawus man isep sendro tukang tagih pajak sendro ali ulun sa buen. ³¹Yesus ngulek, "ulunye sehat sa perlu dokter; je ulun ye sakit. ³²Ab sulet sa laang nook kawan ulun ye nganggap unuk da apu buen, malengkan kawan ulun ye bedosa dian dali betobat kekawan dosa dali. Nget puasa. ³³Sasenu keulun ngulek tong Yesus, "kawan ulun ye siut da Yohanes ali ye siut ulun Farisi gagah puasa nelang bedoa, et kawan ulun ye siut da man isep. ³⁴Yesus ngulek, se kam tau nyiu kawan tamu puasa te pesta kawin, seola pengantin upo sengke naan sendro dali.? Betantu sa.! ³⁵Et sagar empe wayah ye penganten upo iro na epe ke dali te kede iro dali sagar puasa. ³⁶Belalu Yesus ngesah tong dali peribahasa iro, beloh naan ulun ye nambal karut boto makai biris kain te karut kado. leka da ngebereset karut ye boto iro. uli iro kain penamal ye kado iro sa susuk ali karut ye usang. ³⁷Nget iro ade beloh naan ulun ye nuang anggur kado tong suang kantong upak ye usang, leka anggur kado iro sagar ngene masalah kantong iro pikak, belalu anggur ye menaya, nelang kantong rusak. ³⁸Anggur ye kado harus na buat tong suang kantong ye kado ade. ³⁹Nget iro ade beloh naan ulun ye kakan isep anggur kado uli isep anggur usang. Anggur usang iro lewi nyaman. "ulek da."

Chapter 6 Situkkan nget olo sabat.

¹Te erai olo sabat, kede Yesus lalo erai ume gandum, kawanulun ye siut da ngutik gandum. dali ngeromos gandum iro makai kami, belalu man ye. ²Sasenuulun Farisi ngulek. kone me kam ngelanggar kawan hukum agama taka ali ngene ye na a men te olo sabat? ³Yesus ngulek, beloh pini kam membaca nget ye na ene Dawid. kede da ali kawanulun naa ye keket lau? ⁴Da masuk tong suang belai Tuhan belalu ngepe rote ye apu na okoi tong Allah, belalu man ye, uli iro na okoi ade rote iro tong kawanulun naa ye. padahal nget hukum agama taka, je kawan imam ye ahan man rote iro. ⁵Belalu Yesus ngulek, anak meresia bekuaa te moo olo sabat. !Ulun ye sila kami da lumpuh. ⁶Te sindai olo sabat ye lain. Yesus tulak ngajar te belai sembayang, te biro naanulun ye sila kami da lumpuh. ⁷sasenu guru agama aliulun Farisi kakan ngeto kesala Yesus dian tau ngelapor da, belalu dali behimat meneneng se da sagar pebomeulun te olo sabat. ⁸Et Yesus ketoan pikiran dali, belalu da ngulek tongulun ye kami da lumpuh iro, " ayu jakat te botuk ihe." ulun iro buet, belalu jakat te biro. ⁹Uli iro Yesus nyituk tong kawanulun ye naan te biro, menurut agama, se ye na ene taka te olo sabat? ngene ye buen atawa ngene ye jahat? nyelamatulun atawa nyalaka da. ¹⁰Yesus sekelap neneng keliling tong dali kawus, belalu ngulek tongulun iro, sole kami ko, ulun iro nyule kami da, pelos kami da belalu bome. ¹¹Et kawan guru agama ali kawanulun Farisi iro bereket bene, belalu mulai mempakat nget se ye tau na ene dali ngehadap Yesus. Yesus meli due belas rasul. ¹²Te kede iro Yesus mengket te erai gunung laang bedoa. Te biro da bedoa tong Allah erai malem tungkas. ¹³Kede olo apu maa. da nook kawanulun ye siut da, belalu meli due belas keulun ke dali, da ngene aran kedue belas iro kawan rasul, dali ye iro : ¹⁴Da Simon (ye na otus ade Petrus.) ali da Andreas erai butung Simon; da Yakobus ali da Yohanes, da Filipus ali Bartolomeus. ¹⁵Da Matius ali da Tomas, da Yakobus anak Alfeus, ali da Simon (ye na otus Patriot), ¹⁶Da Yudas anak Yakobus ali Yudas Iskariot ye odi olo jaji penghianat. Yesus ngajar nelang pebomeulun. ¹⁷Uli iro Yesus dolui ke gunung iro sendro ali kawan rasul iro. belalu singgah jakat te erai runa ye datar. te biro naan ade deo kawanulun ye siut da ye lain nelang deo adeulun ye sulet ke duh den te kegeliling Yudea. Yerusalem, ade kawan jaa Tirus ali Sidon ye te diding laur. ¹⁸Dali sulet nget ngeringga Yesus, nelang dian pebome ke kawan penyakit dali. Dali ye kerasukan roh daat sulet ade pelos na pebome. ¹⁹Kawusulun ngeto ngower Yesus, leka naan kuasa ye keluar ke unuk da nget pebome dali kawus. ²⁰Yesus neneng kawanulun ye siut da belalu ngulek, "bene sanang kam kawanulun susah, leka kamulun naa Allah. ! ²¹Bene sanang kam ye nehe lauu, kam sagar na tamboting. bene sanang kam ye nehe ngerodoi, kam sagar koka. ! ²²Bene sanang kam aka na banci, natampik, nahina nelang na petaka leka ab anak meresia. ! ²³kawan nabi te jaman bayuh na ene nget iro ade, aka hal iro na ene ade tong kam, et kam sanang ate nelang ngoit ali ego, leka solai upa ye nasedia tong kam te surga. ²⁴Et salaka kam ye tatau wayah nehe ; leka kam apu kesa kesenangan. ! ²⁵Salaka kam ye nehe boting, leka kam sagar keket lauu. salaka kam ye nehe koka. leka kam sagar nare aseng nelang ngorodoi. ! ²⁶Salaka kam, aka kawusulun ngehormat kam ; leka nget iro ade datu nini dali ngehormat kawan nabi palsu jaman bayuh. Asi edo ali musuh. ²⁷Et tong kam ye ngeringa ab nehe, ab maket nget ihe, kasih kawan musuh kam. nelang ene ye buen tongulun ye muar merikang kam. ²⁸Na berkatulun ye nyumpah kam nelang bedoa tongulun ye jahat ali kam. ²⁹Akaulun nampar koyem ko ye erai, siu li da nampar koyem ko ye sila ade. aka jubah ko narampas, okoi ade karut ko. ³⁰Akaulun kaweng nget se - se ke kam, okoi iro tong da; nelang amun milik ko narampas, ya kawen na tampuli. ³¹Ene buen tongulun bali nget se ye na ga kam na ene dian dali tau ade ngoki buen nget na ga ko. ³²Aka ko je ketasi kawanulun ye ketasi ko, se jasa kam? ulun bedosa ade ketasi kawanulun ye ketasi ali dali. ! ³³aka kam ngene ye buen je tong kawanulun ye ngene buen ali kam. se jasa kam? ulun bedosa ngene nget iro ade. ! ³⁴Nelang aka kam pekihau duit tong kawanulun ye tau nempuli, se jasa kam? ulun bedosa ade pekihau duit tongulun bedosa, belalu kaweng na tempuli. ³⁵Seharus ye sa nget iro. ! kebalikan ye kam harus ketasi musuh kam nelang ngene ye buen tong dali, kam harus pekihau, nelang ya harap tau natampuli. aka nget iro, upa kam sagar solai nelang kam sagar jaji anak Allah ye pege moo. Leka Allah buen ate aliulun ye beloh ketoan betrimakasih, nelang aliulun ye jahat ade. ³⁶Buen kam naan bersih ate nget ma kam ade bersih ate. Ya taka pesalaulun lain. ³⁷Ya taka pesalaulun lain, dian kam ade sa na pesala leka Allah, ya ngehukumulun lain, dian kam ade ya na hukum ene Allah. ampuulun lain dian Allah ade ngampun kam. ³⁸Okoi tongulun lain. dian Allah ade ngokoi tong kam, kam sagar nerima pengokoi ponu ye apu na takar nakekusak nelang limpar tong kam. leka takaran ye na pakai kam tongulun lain sagar napakai ene Allah tong kam. ³⁹Uli iro Yesus ngesah tong dali peribahasa nget ihe, akaulun posa desungulun posa ye bali, pasti kekedue ye sagar lotu tong suang parit. ⁴⁰Beloh naanulun ye siut ye lewi solai ke guru ye. etulun ye siut ye apu lulus belajar, sagar jaji sameh nget guru ye. ⁴¹Kone me kam kite jure te mate erai butung ko. et balok ye te mate ko gegales beloh kam ketoan? ⁴²Nget me kam tau ngulek tong erai butung kam, hayu, erai butung ab ngeluar jorek iro ke mate ko iro, et te mate ko gegales naan balok ye sa kam kite? o,ulun ye pura - pura. ! keluar one ye balok ye naan te mate ko gegales kado kam tau kite ali tarang belalu tau ngeluar jorek

ke mate erai butung ko. Tonga ye buen hasil bua ye buen. ⁴³Tonga ye buen sa mua bua ye boto. nget ro ade tonga ye sa buen sa mua bua ye buen. ⁴⁴Sasenu tonga taru ke bua ye. juet ye beduii sa sagar mua bua ara, nelang juet ye beduii sa sagar mua bua anggur. ⁴⁵Ulun ye buen ngeluar kawan hal ye buen leka ate da ponu ali ye buen.ulun ye jahat ngeluar kawan hal ye jahat leka ate ye ponu kejahatan. leka se ye na otus eni bowa iro ye limpar ke ate. Due macam pondasi. ⁴⁶kone me kam nook ab. "Tuhan. et kam sa nampelos se ye na ulek ab tong kam? ⁴⁷Ali dase taka tau ngintur ulun ye sulet demasu ab. nelang ngeringa engan ab, nelang nampelos ye.? ayu ab nundru ye. ⁴⁸Da nget ulun ye kede nemuet belai ngali tana takei - takei, belalu ngene pondasi ye ke batu. te kede naan baah nelang danu sungei daras mepes kone belai iro, belai iro sa tau begoyang. leka apu na temuet te munan pondasi yebuen. ⁴⁹Et ulun ye keringa engan ab nelang sa na tempelos ye, empe nget erai keulun ye nemuet belai ali sa bepondasi, aka tampuh baah banjir. belai iro jaoo tempong, nelang jabas ye tamam bene.

Chapter 7 Yesus ngempebome erai pelayan Perwira.

¹Demih uli ngulek kawan hal iro tong ulu deo, Yesus tulak tong Kapernaun.²Te biduh naan perwira Roma ye naan pelayan ye na kasih ye bene, pelayan iro sakit kakan mate.³Te kede perwira iro keringa nget Yesus, da nyiuu sasenu pemipin ulun Yahudi tulak demasu da laang sekaweng dian da sulet pebome pelayan da.⁴Kede dali empe Yesus, kawan ulun iro kaweng bene dian da ngawat perwira iro," perwira ihe patut na awat ene ko,ulek dali tong Yesus.⁵Leka da kasih bangsa taka nelang apu nemuet belai sembayang tong kain.

⁶Belalu Yesus tulak sendro ali dali.kede Yesus apu dani empe te belai perwira iro, perwira iro ngutus kawan uyang da tong da laang ngulek Sa usah ko uyuh - uyuh tong belai ab, ab sa patut nerima ko te belai ab?⁷iro sebab ye ab gegales sa ronu sengkeruku ko.okoi leh perintah dian pelayan ab bome.⁸Leka ab ade tunduk tong perintah atasan nelang te waa ab naan ade kawan perajurit ye harus tunduk tong perintah ab. aka ab nyiu erai keulun perajurit," alan." da belalu tulak, nelang aka ab ngulek tong ye lain, Ayu tong hee." da belalu sulet. nelang aka ab merintah pelayan ab. ene ihe.! da belalu ngene ye.⁹ Yesus kado keringa nget iro. da bepaling pelos ngulek tong ulun deo ye desung siut da. tamam ulun ihe. te botuk ulun Israel sika beloh pini ab sengkeruku solai ye kepercayaan nget ihe.! ¹⁰Kede kawan ulun ye nasiu iro mulik tong belai perwira iro pelayan iro apu bome.Anak bawe balu na temolum. ¹¹Sa ola uli iro. Yesus tulak tong jaa Nain. kawan ulun ye siut da ali ulun deo tulak ade nyendro da. ¹²Kede Yesus empe te dani jaweng gerbang kota,ulun deo desung ngater bangkei tong luar kota.ye mate iro da iro anak upo,anak tunggal erai keulun bawe balu.deo ulun jaa sendro ne da iro. ¹³Kede Yesus kite bawe iro, da ketasi ali da belalu ngulek.ya ko ngerodoi.! ¹⁴Uli iro Yesus nyenrini tandu bangkei iro pelos mege.belalu kawan ulun ye ngoit bangkei iro singgah.Yesus ngulek,"o anak,ab nyiu ko buet.! ¹⁵Anak ye apu mate iro buet tuet belalu mulai bepander. belalu Yesus manyarah da tong ne da.¹⁶Kawus ulun takut nelang mulai ngehormat Allah,dali ngulek,"erai keulun nabi ye solai apu sulet te botuk taka.! Allah apu sulet nget nyelamat umat da. ¹⁷Kabar nget Yesus ihe te siar te awus tana Yudea ali te daerah geliling ye. Yohanes pembaptis ngutus murid ye tong Yesus.¹⁸ Kawan ulun ye siut da Yohanes ngulek tong da Yohanes kekawus kejadian iro.belalu da Yohanes nook due ke ulun - ulun ye siut da. ¹⁹Belalu nyiu dali tulak tong Tuhan Yesus laang nyituk.Se ko ulun ye sagar sulet nget janji Allah,atawa se kain harus ngemba ulun ye lain? ²⁰Kekedue ulun ye siut da Yohanes iro tulak demasu Yesus belalu ngulek, Da Yohanes pembatis nyiu kain nyituk tong ko,se ko ulun ye sagar sulet nget janji Allah,atawa kain harus ngemba ulun lain?/²¹Kede iro Yesus pebome deo ulun. nelang ngusir deo roh jahat nelang ngene deo ulun posa tau kite. ²² Yesus ngulek, alan mulik demasu da Yohanes nelang ulek se ye dinga nelang ite kam: ulun posa kite, ulun lumpuh malan, ulun okan kadan bome,ulun rongen keringa,ulun mate bolum mulik,nelang Kabar buen ke Allah na ulek tong kawan ulun susah. ²³Bene ego buen ulun ye sa naan tujuan dian noi atawa tesantuk ab.²⁴Demih uli kawan ulun ye siut Yohanes iro tulak, Yesus mulai bepander tong ulun deo nget da Yohanes,ulek da,kam tulak tong padeng gurun laang neneng se kah.? kite paring ye kune enus?/²⁵kam tulak laang neneng se.? erai keulun ye bepakaian buen.? kawan ulun ye bepakaian nget iro nelang ye buen bolum naan te istana.! ²⁶Jaji kam keluar nget neneng se ? nget neneng erai keulun nabi.? sebene ye lewi keera keulun nabi. ²⁷Leka da Yohanes iro ye na ga tesuang ayat surat berasih ihe.,ihe utusan ab, ulek Allah. Ab sagar ngutus da lewi one ke ko.dian da ngoa alan tong da.! ²⁸Ingat,ulek Yesus eso, te denia ihe beloh pini naan ulun ye lewi solai ke da Yohanes pembaptis.et ulun ye pengedis ye te botuk umat Allah, lewi solai ke da Yohanes pembaptis.²⁹Kawus ulun ade namput ali tukang kawan tukang tagih pajak ngeringa Yesus ngulek hal iro ; dali iro kawan ulun ye apu nampelos kawan kahandak Allah nelang kakan nabaptis ene Yohanes. ³⁰Et kawan ulun farisi ali kawan guru agama sa hakun nerima rencana Allah tong unuk dali.dali sa hakun nabaptis ene Yohanes.³¹Belalu Yesus bepander eso. ali me ab ngintur kawan ulun jaman nehe,? nget me dali.? ³²dali nget kawan anak ye tuet te pasar,erai kelompok nook kelompok ye lain,dali pedingga lagu ka ego tong kam,et kam sa kakan nuye.! kain menyanyi lagu nare aseng,et kam sa nagis.!/³³Da Yohanes pembaptis sulet da puasa nelang sa isep anggur - et kam ngulek,da kerasukan setan. ³⁴Anak meresia sulet da man nelang isep belalu kam ngulek,ite ulun iro,! ulun deo isep je ene tukang mabuk,beuyang ulun tukang tagih pajak nelang beuyang ulun bedosa. ³⁵Bele nget iro, kemerahati kepintar Allah bebukti ke kawus ulun ye nerima da.Yesus te belai Simon. ³⁶Erai keulun farisi, bearan Simon, nook Yesus man.Yesus tulak tong belai da tuet man.. ³⁷Te jaa iro naan ade erai keulun bawe ye bolum tesuang dosa. kede da keringa Yesus desung man te belai ulun farisi iro. da sulet nelang ngoit erai bemuli pualam ye be isi olau harum. ³⁸Da jakat teodi lutuk Yesus dani poo nelang ngerodoi pelos mui poo Yesus ali danum mate da. uli iro da musut poo Yesus ali balo da belalu da ngenok nelang ngusuk ali olau harum. ³⁹Kede ulun farisi ye nook Yesus kite hal iro da ngulek te suang atei da,aka ulun ihe nabi,betantu da ketoan dase bawe iro ye ngegatuk da, nelang bawe iro bolum te suang dosa. ⁴⁰Belalu Yesus ngulek tong da Simon,"Simon, naan ye kakan naulek ab tong ko. ooi Guru,"tuing Simon,"pander leh."⁴¹Yesus ngulek,"naan due keulun ye beutang tong ulun ye peki hau duit.erai

keulun beutang lime jatus duit perak, nelang erai keulun eso lime pulu duit perak. ⁴²kededue ye sa mahan bayar utang iro, belalu utang dali na ? relakan utang dali due. nah, dase ke due keulun iro ye sagar lewi nakasihi ali ulun ye pekihau duit iro. ⁴³Ab ngebahe ulun ye pengedeo utang na bebas ene da. ! tuing Simon. bujur ulek ko. tuing Yesus. ⁴⁴Belalu Yesus neneng tong bawe iro nelang ngulek tong da Simon. "ko kite bawe ihe.? ab sulet tong belai da, ko sa nyedia danum dian mui poo an; et bawe ihe apu ngeberasih poo ab ali danum mate da, nelang da musut ye ali balo da. ⁴⁵Da sa nyambut ab ali ngenok, et bawe ihe beloh tau wa ngenok poo ab ke demih ab sulet tong hee. ⁴⁶Ko beloh ngusuk olau tong utek ab. et bawe ihe apu ngolau poo ab ali minyak harum. ⁴⁷Leka iro ab ngulek tong ko. dosa da ye deo iro apu na ampui leka da apu ngokoi kasih ye solai. et ulun ye idis na ampuni leka da ngokoi kasih ye idis. ⁴⁸Belalu Yesus ngulek tong bawe iro," kawan dosa ko apu na ampun" ⁴⁹Kawan ulun lain ye tuet man sendro Yesus belalu ngulek tong sameh dali. dase ulun ihe empe tau ngampun dosa.? ⁵⁰Et Yesus ngulek tong bawe iro. leka ko percaya tong ab, ko naselamat. alan tulak ali damai.

Chapter 8Kawan bawe ye ngawat Yesus.

¹Sa ola uli iro, Yesus tulak tong kawan jaa ali kawan desa laang ngulek kabar buen ye Allah sagar merintah yelah Raja. Due belas kawanulun murid ade tulak sendro da. ²Nget iro sasenu keulun bawe ye apu napebome ke roh jahat nelang penyakit,dali iro da Maria ye na otus Makdalena (turu roh jahat ye apu keluar ke da.). ³naan da Yohana,sao Khuza,pegawai istana Herodes, da Susana,nelang deo eso bawe lain. makai ongkos gegales, dali ngembantu Yesus ali kawanulun ye siut da.Perumpamaan tukang penabur umang. ⁴Kawanulun ke sasenu jaa masih sulet demasu Yesus.kede apu deoulun bekumpul, yesus ngesah tong dali perumpamaan nget ihe. ⁵Erai keulun pengume tulak laang ngebuur umang.kede da desung ngebuur,naan umang ye lotu te alan. bali ye na ajeulun nelang kawan lain ye okan tempulu. ⁶Naan ade ye lotu te tana batu ampar. te kede umang iro kakan bolum,umang iro meang mate leka beloh danum.⁷Naan ade umang ye lotu te padeng juet beduii, juet bedui iro tembu sendro ali umang iro. belalu empe juet iro nyekak da empe mate.⁸Et naan ade umang ye lotu te tana ye buen, belalu tembu pelos mua, bua ye jatus kali lepet deo ye. Demih uli ngesah perumpamaan iro,Yesus ngulek,! aka naan kelinge,ware da ngeringa.⁹Kawanulun ye siut Yesus nyituk tong da arti ke perumpamaan iro, ¹⁰Yesus nuing,"tong kam na ulek rahasia kerajaan Allah,et tongulun bali na ulek suang perumpamaan dion"bele dali neneng dali sa kite. dali keringa et dali sa mengerti.Penjelasan Yesus nget perumpamaa umang.¹¹Ihe arti perumpamaan iro; umang iro Firman Allah.¹²Umang ye lotu tai diding alan ye dali keringa firman Allah kero sulet setan ngepe firman iro ke aseng dali dion dali sa percaya ali na selamatkan.¹³Umang ye lotu tai tana bebatu iroulun -ulun ye ngeringa firman Allah ali ego et sa bewakat. Dali percaya erai erep, et kede bolum poye dali lekah bepaling ke Allah.¹⁴Umang ye lotu tai juet bedui,ulun -ulun ye keringa firman Allah,et khawatir nget pemolum dali nelang kakan bolum mewah nelang sanang te denia ihe,kawus ye sa menghasil bua ye ensak. ¹⁵Et umang ye lotu tai tana ye subur iroulun -ulun ye ngeringa firman Allah, ali ngonteh suang aseng nelang jujur ali buen, nelang bebua suang ketekunan.Petendre amba ko. ¹⁶Beloh naanulun uli nemolum pelita, nutup ali gantang atawa ngondok tai mat runa turui,buen ye ondok tai munan poo pelita dionulun ye sinep ong suang belai kate kite amba ye. ¹⁷Leka beloh naan hal ye na siok ye sa na ulek,ali beloh rahasia ye sa na petendre nelang na oit tong maa. ¹⁸Leka iro,perhati; nget me kam ngeringa leka dase ye apu naan sagar na okoi lewi deo,etulun ye beloh naan, idis ke da sagar na epe,Keluarga Yesus ye bujur. ¹⁹Ne ali erai butung Yesus sulet nyenruku Da,et dali sa kate dini leka deoulun. ²⁰Na ulek tong Da ne ali erai butung dali kakan sengkeruku, ali ko. ²¹Tuing Yesus tong dali," ne ab ali erai butung ab ye dali ngeringa firman Allah ali ngeraja ye iro ne ali kawan erai butung ab.Yesus pekua dolek. ²²Kede olo Yesus mengket sinep jukung sendro ali murid - murid Da,da bepander ali dali," Ayu taka getah tong pai danau ihe." belalu dali tulak tong pai. ²³Kede dali desung belayar Yesus tepeturui. selenga sulet dolek tai tamam nampuh danau iro,danum mulai sinep litep tong suang jukung empe membahaya dali kawus.²⁴Kawaulun ye siut Yesus tulak demasu da belalu ngiluk da, dal ngulek, Guru,guru taka babahaya.! Yesus buet belalu pelos ali engan wale merepak dolek ali gelombang solai.Dolek iro waa ali danau iro apu ranai. ²⁵Belalu Yesus ngulek tong kawanulun ye siut da. kone me kam sa percaya tong ab. dali belalu kewauh nelang takut. belalu dali ngulek ali dali sameh dali, dase bene yeulun ihe empe ngokoi perintah tong dolek ali gelombang, nelang enus tamam ali gelombang tunduk engan ye.Yesus pebomeulun nerasuk roh jahat. ²⁶Yesus ali kawanulun ye siut da pelos belayar empe tong daerah Gerasa te pai danau Galilea. ²⁷Kede Yesus mengket tong pampang, eraiulun upa ye na rasuk roh jahat sulet demasu da.ulun iro ke jaa.da apu usang sa hakun bepama nelang sa hakun nondo te belai.da hakun nondo te kawan liang batu runa lebung.²⁸kede kite Yesus,da ngeraring belalu sujud te hadapan Yesus nelang ali engan wale ngulek. Yesus anak Allah ye penge moo.! se ye sagar na ene da tong ab ihe.? ab kaweng ya da nyiksa ab.! ²⁹Ulun iro ngulek. nget ihe; leka Yesus nyiu roh jahat iro keluar ke da. apu ringket da nakuasa ene roh jahat iro bele empe kami ali poo da apu nasuruk ali rantai nelang da na jaga bene. rantai iro sika ahan da nyemekat nelang roh jahat iro ngoit da tong padeng pasir.³⁰Uli ke iro Yesus nyituk tongulun iro."Dase aran ko.? tuingulun iro," Legion." leka deo setan ye merasuk da. ³¹Roh jahat iro kaweng behimat dian Yesus ya ngobet dali tong luang pempate.³²Tai biro kawan upe solai ye desung ngeto maka okan tai pegunungan, kawan roh jahat iro kaweng bene tong Yesus dian nyiu dali sinep tong suang kawan upe iro.Yesus belalu setuju. ³³Belalu kawan roh jahat iro keluar keulun iro pelos sinep tong suang kawan upe iro. belalu kawan upe iro mensit pelos tuyun ke diding pampang moo tong suang danau, uli iro pelos leteng³⁴Demih kawan penjaga upe iro kite se ye apu jaji.dali mensit belalu ngulek kabar iro te jaa nelang te desa ali te segeliling ye. ³⁵Belalu kawanulun deo keluar nget neneng se ye jaji. dali sulet demasu Yesus, belalu te biro dali sengkeruku aliulun ye apu lapas ke kawan roh jahat iro desung tuet dani poo Yesus,da apu bepama nelang pikiran ye apu waras. dali belalu takut.³⁶ ³⁷belalu kawus penduduk daerah Gerasa iro kaweng bene dian Yesus ngikah runa iro, leka dali kawus takut bene. belalu Yesus sungket tong jukung dian uli. ³⁸Ulun ye apu lapas ke kawan roh jahat iro kaweng tong Yesus

dian da ahan siut da. Et Yesus nyiu da tulak uli..³⁹Ulek da. alan ko uli pelos ulek se ye apu na ene Allah tong ko. Anak Yairus - erai bawe napebome.⁴⁰Kede Yesus uli tong Galilea, ulun deo nyambu Da leka dali uras apu ngemba - Da.⁴¹Tai biro naan erai ulun bearan Yairus ye sulet tong da,da erai keulun kepala belai sembayang nelang sujut sambah tai poo Yesus, Yairus kaweng dion Yesus tong belai da.⁴² Leka da naan anak bawe tunggal kira - kira umur due belas taun ali anak iro kakan mate - kede Yesus malan tong duh. ulun deo ngerumung. da.⁴³Tai biro naan bawe ye apu due belas taun sakit keluar daya ye naan hubungan ali haid da. da apu nangkawus kawan harta da pakai beobat ali dokter,et beloh naan erai tau pebome da.⁴⁴ Bawe iro nyerani Yesus ke odi ali ngegatuk hujung jubah da, maka kede iro ade,pelos pendarahan waa pelos bome.⁴⁵Yesus bepander,; dase ye ngegatuk ab.? kawus ulun beloh mengaku,belalu da Petrus ngulek," Guru, ulun deo bene geliling ko nelang besensolet ali ko.⁴⁶Et Yesus bepander,;et naan ulun gower ab, ab ketoan iro leka naan kuasa ye keluar ke ab.⁴⁷Kede bawe iro kite da sa kate nyiuk unuk da, da nyeruku Yesus nelang ngengker sujut tai hadapan da. tai hadapan ulun deo da ngisah kune me da ngower Yesus ali nget me kede iro ade da bome.⁴⁸Yesus ngulek tong da,"Anak ab, leka ko percaya tong ab ko bome. alan tulak ali selamat.⁴⁹Kede Yesus desung bepander,sulet erai keulun pelayan ke belai Yairus, da ngulek tong da Yairus," anak bawe tuan apu mate. sa usah tuan nyengkuyuh Guru eso.⁵⁰Kede Yesus keringa iro. da ngulek tong da Yairus,"ya takut. percaya lei anak ko sagar bome.⁵¹Demih empe te belai Yairus,Yesus kelamen sa sunah erai keulun litep sendro da kecuali da Petrus,da Yohanes,da Yakobus ali ne ma anak iro.⁵²Kawus ulun desung nangis ngerodoi leka anak iro mate, et Yesus ngulek."ya ngerodoi. anak iro sa mate,da je turui.⁵³Dali koka Yesus.leka dali ketoan anak bawe iro apu mate,⁵⁴Uli iro Yesus ngoit kami anak iro nelang ngulek, buet, nak!"⁵⁵Sangat anak iro mulik tong anak iro, pelos te kede iro ade da belalu buet,uli iro Yesus nyiu dali ngokoi anak iro man.⁵⁶Ulun tuha anak iro wauh bene, et Yesus kelamen dali ngulek kejadian iro beloh ronu.

Chapter 9 Yesus ngutus kawan rasul da.

¹Yesus nook kedue belas keulun murid da, belalu ngokoi tong dali kuasa nget ngusir roh jahat nelang pebome kawanulun dongo. ²Uli iro da nyiu dali tulak pebomeulun sakit nelang ngulek kabar nget me Allah merintah ye lei raja. ³ulek Yesus tong dali, ya ngoit se macam te pama ko te alan elui kam. "ya ngoit tungket, atawa tas, duit, maka okan iya ngoit karut due lambar. ⁴Te kame kam naterima, ondo te biro empe kam ngikah jaa iro. ⁵nelang te kame kam sa naterima, kede kam ngikah jaa iro, kebas dabu ke palat poo kam, yelei peringatan tong dali." ⁶Kawanulun ye siut Yesus tulak, belalu malan tong kawan desa nget ngulek kabar buen iro nelang pebomeulun sakit te kame - kame. Da Herodes bingung. ⁷Kede da Herodes, ye merintah te Galilea, keringa nget kawus kejadian iro. da bingung, Leka naan ye ngulek pasti da Yohanes pembaptis apu bolum mulik eso. ⁸Naan ade ye ngulek pasti da Elia apu sulet eso, ulun bali ade ngulek himat erai keulun nabi ke kawan nabi bayuh one apu bolum mulik. ⁹Da Herodes ngulek, "Ab apu nyiuulun motek utek Yohanes. et ulun ihe, dase sebene ye da.? naan deo macam ye apu dinga ab nget da," belalu da Herodes ngeto dian tau kite Yesus. Pengokan tong lime ribuulun. ¹⁰Kawan rasul Yesus sulet mulik pelos ngesah tong Yesus kawus ye apu na ene dali. Yesus belalu ngoit dali, belalu dali sendro tulak gegales tong jaa Betsaida. ¹¹Et kede kawanulun ketoan nget hal iro, dali demasu Yesus, da nerima dali, belalu bepander tong dali nget me Allah merintah ye lan raja. nelang da ade pebome kawanulun sakti ye naan te botuk dali. ¹²Kede mate olo mulai leteng, kedue belasulun ye siut Yesus sulet demasu da belalu ngulek, Guru, runa ihe ranai, lewi buen aka teruna onsan te kawan jaa ali kawan desa te sekiar ihe. ¹³Et Yesus nuing, kam ye ngokoi tong dali pengokan. "kawan murid Yesus ngulek, kain je naan lime ketipak rote ali due keikui esa, se kain sagar tulak laang moli pengokan dian kawusulun ihe.?" ¹⁴(naan se bangsa lime ribu keulun upo te behe.) Yesus ngulek tong kawanulun ye siut da, siu kawanulun ihe tuet bekelompok, nget lime pulu keulun erai kelompok. ¹⁵Kawanulun ye siut Yesus iro nampelor se ye naulek Yesus tong dali. ¹⁶ belalu Yesus ngalap lime ketipak rote ali due keikui esa iro, uli iro da nyenaa tong langit ngulek terimakasih tong Allah, uli iro da nyeset rote ali esa iro ali kami da belalu ngokoi tong kawanulun ye siut da dian ngebagi ye tongulun deo iro. ¹⁷Dali kawus ye man empe boting. belalu kawanulun ye siut Yesus ngumpul ye lewi pengokan iro deo ye naan due belas sempikan. Pengakuan Petrus nget Yesus. ¹⁸ Te sindai olo, kede Yesus desung bedoa gegales, kawanulun ye siut da sulet demasu da. Yesus nyetuk tong dali, menurut lekulun, ab ihe dase.?" ¹⁹Dali nuing, "Naan ye ngulek da Yohanes pembaptis, naan ade ye ngulek da Elia, ye lain eso ngulek erai keulun ke kawan nabi jaman bayuh ye apu bolum mulik. ²⁰Et menurut kam, Ab ihe dase.?" situk Yesus, da Petrus nuing "Guru ko iro Raja penyelamat ye na janji Allah. ²¹Et Yesus pekingat dali ali keras dion dali ya ngulek tong dase pun prihal iro. Yesus ngulek prihal mate da. ²²Yesus ngulek ade, anak meresia ye puna harus deo nanggung kenare nelang na lawen ene kawan pemimpin ali kawan imam kepala, nelang kawan guru agama, da sagar na bunu, et te olo ketolu sagar na iluk bolum mulik. ²³Udi iro Yesus ngulek tongulun kawus ye naan te biro. ulun ye kakan siut ab, da harus ya ngingat kepentingan ye gales. ngoson salib da setiap olo, nelang seleur siut ab. ²⁴Lekaulun ye kakan mempertahankan pemelum da, sagar kejawehan pemulum da, etulun ye nyarah pemulum ye nget kepentingan ab, sagar nyelamat da. ²⁵Se untung ye tong dase - daseulun aka kekawus denia ihe jaji milik da, et da perusak nelang kejawehan pemulu ye.?" ²⁶ akaulun mangen mengaku ab ali pengajaran ab, anak meresia ade sagar mangen mengakuulun iro te kede da sulet odi olo ali kuasa ye nelang ali kuasa ma nelang kuasa kawan malekat ye berasih. ²⁷ Buen kam ketoan: ke botuk kam te behe naan ye sa sagar mate semale da kite Allah merentah. Yesus sendro Musa ali Elia. ²⁸Kira - kira 8 olo uli Yesus ngajar kawan hal iro, da ngoit da Petrus, da Yohanes, ali da Yakobus tong moo erai gunung dian bedoa. ²⁹Desung Yesus bedoa te biro, waemate da beubah nelang pakaian ye jaji bura beama. ³⁰Biro kite dueulun desug bepander ali da kedueulun iro ye Musa ali Elia. ³¹Ye ngeluar unuk kemuliaan ali bepander perihalmate Yesus ye sagar lekah na genapi tai Yerusalem. ³²Kede iro Petrus ali kawan uyang da desung mengantuk bene, et kede dali bujur - bujur sadar, dali kite kemuliaan Yesus ali dueulun ye jakat sendro da. ³³Te kede kedue keulun iro kakan ngikah Yesus, da Petrus ngulek tong Yesus, Guru, buen bene taka te behe. ware taka pejakat tolu pondok : erai tong ko, erai tong Moses, erai eso tong Elia, "(Da Petrus ngulek nget iro ali sa ketaru se ye naulek da) ³⁴Kede da Petrus desung bepander, sulet erai jaun ye nutup dali, empe dali takut. ³⁵uli iro ke jaun iro naan keringa engan ye ngulek, "Ihe anak ab ye napeli ab ware kam nyeringa da.!" ³⁶Uli engan iro apu waa, dali kite Yesus gegales te biro, kawanulun ye siut Yesus sa mengan nget kawus ye iro, nelang sa ngulek tong dase - dase se ye apu na teneng dali. Erai anak upo nabebas ke roh jahat. ³⁷Te olo tande, Yesus sendro ketolu keulun - ulun ye siut da dolui kegunung iro, belaluulun deo sulet demasu Yesus. ³⁸Erai keulun upo ke botukulun deo iro ngulek ali engan wale, "Guru, awat neneng anak ab je da erai keulun anak ab.!" ³⁹ Aka roh jahat nyarang da, da nyelenga ngeraring pelos unuk da ngegunsang empe bowa da ngebure, roh iro pelos ngenyiksa da nelang sa kakan keluar ke da. ⁴⁰ Ab apu kaweng kawanulun ye siut ko ngusir roh iro, et dali sa tau. ⁴¹Yesus nuing, "Puna leha kam ihe, kam bene - bene kawanulun ye nyeleweng nelang

sa percaya.! empe me ab sengke sendro kam nelang besabar ali kam? oit anak ko iro tong ihe.! ⁴²Desunganak iro malan nuju Yesus,roh jahat iro manting da pelos ngene unuk da mojat mojet. Et Yesus merentah roh jahat iro keluar pelos anak iro belalu bome.belalu anak iro na sarah mulik tong ma da.Yesus mander nget mate da.

⁴³Kawus ulun wauh kite kuasa Allah nget iro solai.te kede ulun sengke wauh kite kawus ye na ene da,Yesus ngulek tong kawan ulun ye siut da. ⁴⁴Perhati bebuen nelang ya sa kingat kawan engan ab ihe,; anak meresia sagar nasarah tong kuasa meresia." ⁴⁵Et kawan ulun ye siut ab iro sa ketaru ye na ulek da iro,hal iro narahasia tong dali dian dali sa ketaru,et dali takut nyituk hal iro tong da.Dasekah ye terutama. ⁴⁶Maka kawan ulun ye siut Yesus rawek besual nget dase ke dali ye penge tamam. ⁴⁷Yesus ketoan pikiran dali, leka iro da ngepe erai keulun anak idis pelos ngondok anak iro jakat te ekang da. ⁴⁸Belalu da ngulek tong kawan ulun ye siut da."Ulun ye nerima anak ihe leka ab,bearti nerima ab nelang ulun ye nerima ab, nerima da ye ngutus ab. leka ulun ye penge dis te botuk kam ye iro ye penge tamam. Pihak ye sama. ⁴⁹Yohanes nuing da,Tuan, kain kite ulun ngusir setan makai aran tuan, et kain kelamen da,leka da sa ketaka." ⁵⁰Ya kelamen da, Ulek Yesus tong da Yohanes ali kawan ulun ye siut Yesus ye bali ye,leka ulu ye sa ngelawen kam,bearti siut ke kam. Yesus sanaterima tai Samaria. ⁵¹kede apu dani wayah ye Yesus naangkat tong sorga,da menguatkan ate tulak tong Yerusalem. ⁵²Belalu da nyiu ulun tulak one ke da,kawan ulun ye na siu da iro tulak belalu masuk tong erai jaa te Samaria dian nyedia nget kekawus tong Yesus. ⁵³Et kawan ulun te jaa iro sa kakan nerima Yesus,leka tujuan alan da tong Yerusalem. ⁵⁴Belalu kede kawan ulun ye siut Yesus, ye iro da Yakobus ali da Yohanes ketoan nget hal iro, dali ngulek,"Tuhan, se Tuhan kakan, kain kaweng apui dolui ke langit pakai ngabinasa kawan ulun ihe. ⁵⁵Yesus sekelap, belalu ngereket dali. ⁵⁶uli iro dali tulak tong jaa ye lain. Tantangan nahadap pengikut Yesus. ⁵⁷Desung Yesus ali kawan ulun ye siut da nampelos alan dali, naan ulun ngulek tong Yesus,"Guru,ab kakan siut ko tong kame ko tulak.!" ⁵⁸Yesus nuing, sarigala naan liang,nelang tempulu naan salai(sarang) Et anak meresia beloh naan runa ye loku."⁵⁹Belalu Yesus ngulek tong ulun lain,hayu siut ab. et ulun iro ngulek,"Guru,ab kaweng uli one ye laang ngelebeng ma ab. ⁶⁰Yesus nuing,dion da ulun mate ngelebeng ulun matei ye gegales. et ko, alan tulak nelang ulek kabar nget Allah apu merentah."⁶¹Naan ade erai keulun ye bali ngulek,"Guru,ab kakan siut ko, et ab kaweng uli one ye laang ngulek tong kula warga ab,"⁶²Yesus ngulek tong ulun iro,"ulun ye apu tela meluku, belalu ngelap tong odi lutuk, beloh patut jaji ulun pelian na Allah.

Chapter 10 Yesus mengutus turu pengikut Da.

¹Uli iro Yesus moli turu pulu keulun ye siut da eso, belalu ngutus dali bedue bedue one ke da tong tiap jaa ali kawan runa ye kakan na tuju da.²uteu ye sagar na oteu deo, ulek da tong dali,"et ulun tukang uteu beloh deo, leka iro, kaweng tong ye puun ume dian da ngirim ulun pakai ngoteu pengahan ulean da.³Nah, alan tulak!ab ngutus kam nget anak be biri tong botuk saringala. ⁴Ya ngoit rajut duit atawa tas,sandal, ya singgah te ekang alan nget nabe dase - dase.⁵Aka kam masuk tong erai belai, ulek one,"Damai sejahtera tesuang belai ihe. ⁶Aka te biro naan ulun ye kakan damai, tabe damai kam iro sagar nondo tai da, aka sa, jujut mulik tabe damai ko iro. ⁷Ondo leh te erai belai, terima se ye na sedia te iro tong kam, leka ulun ye begawi naan hak nerima upa ye.ya berpindah ke erai belai tong belai ye lain.⁸Aka kam sulet tong erai jaa nelang te biduh kam naterima ali buen, okan leh se ye okoi da te iro tong kam. ⁹Pebome kawan ulun ye sakit te jaa iro, nelang ulek tong kawan ulun te iro, Allah sa ola eso sagar tela merintah yelah Raja te botuk - botuk kam.¹⁰Et aka kam sulet tong erai jaa et te biro kam sa nerima, keluar tong alan pelos ulek, ¹¹Kawan debu ke jaa kam sa mereket te poo kain, natengker kain nget peringatan tong kam, et patut kam ketoan himat apu dani wayah ye Allah tela merintah ye lah Raja te botuk kam. ¹²Ingat,te olo kiamat,ulun Sodom sagar lewi murah na ampun ene Allah ke ulun jaa iro. Peringatan dase ye menolak Yesus. ¹³Celaka kam, Korazim! nelang selaka kam Betsaida.! aka ab ngene kawan kejadian ye na ene te botuk - botuk kam iro apu na ene te jaa Tirus ali Sidon, himat kawan ulun te biduh apu usang beubah ke kawan dosa dali, belalu nyua pakaian nare ate nelang ngonteh dabu te munan utek dali.¹⁴Te olo kiamat, kawan ulun Tirus ali Sidon sagar lewi murah na ampun leka Allah ke kam. ¹⁵Nelang kam, Kapernaum,! kam ngebahe, kam sagar na engkat empe tong sorga? Sa,! magin kam sagar na obet tong naraka!¹⁶Belalu Yesus ngulek tong kawan ulun ye siut da,"ulun ye keringa kam, ngeringa ab, ulun ye sa nerima kam sa nerima ab. nelang ulun ye sa nerima ab, ade sa nerima da ye nyiu ab. Setan - setan tunduk ngehadap pengikut Yesus.¹⁷Keturu pulu keulun - ulun ye siut da iro sulet mulik ali ego bene."Tuhan,"ulek dali, kawan roh jahat sika hakun moyo tong kain aka kain merintah dali makai aran Tuhan!.¹⁸Yesus nuing,"Ab kite Iblis lotu ke langit nget kilat. ¹⁹Dian kam ketoan,! Ab apu ngokoi kuasa tong kam dian kam tau ngajek nyipe ali alimangu nelang nempolek kawan kekuatan musuh, empe beloh naan tau nyelaka kam. ²⁰Et bele nget iro ya ego ene kawan roh jahat ngunau moyo tong kam, lewi buen kam ego aran kam na catat te sorga. Yesus bedoa kepada Bapa.²¹Te kede iro ade, Yesus ego leka nakuasa ene Roh Allah,Yesus ngulek,"Ma,Tuhan ye nguasa langit ali tana.! Ab berterimakasih tong ko leka kawus iro na sioke ko ke kawan ulun ye pandei nelang beilmu,et na petendre ko tong kawan ulun ye sa tepelajar. ye iro ye pesanang ate Ma.²²Ke kawus apu na sarah Ma tong ab, beloh sunah erai keulun ketaru Anak se lain ke Ma. beloh naan ade ketaru Ma selain ke Anak ; ali kawan ulun ye tong da Anak iro kakan ngulek Ma.²³Belalu Yesus sekelap tog kawan ulun ye siut da,uli iro ngulek tong dali gales, beuntung kam leka apu kite ye ite kam nehe. ²⁴Ingat kam, deo nabi ali raja kakan neneng ye ite kam nehe et dali sa kite iro.dali kakan keringa ye dinga kam nehe,et dali sa keringa iro." Ulun Samaria ye sebelas kasih.²⁵uli iro erai keulun guru agama sulet laang ngejabat Yesus. da nyituk,"Guru, se ye harus na ene ab dian ab tau nerima pemolum kekal pelos tong kengola - ola. ²⁶Yesus nuing, se ye na surat tesuang surat berasih.? nget me menurut ko nget hal ihe. ²⁷Ulun iro nuing,"Sinta Tuhan Allah ko ali seawus ate ko, ali seawus aseng ko, ali kawus kekuatan,nelang ali kekawus akal ko, nelang,mengasihi sesameh ko nget ko mengasihi unuk tongga ko gales. ²⁸Ulek ko iro bujur,"lek Yesus." ene iro, himat ko sagar bolum.²⁹Et guru agama iro kakan ngebujur unuk da,da nyituk " dase sesameh ab iro.?³⁰Yesus nuing,"naan erai keulun upo dolui ke Yerusalem tong Yerikho, Te ekang alan da nasarang perampok, kawus ye naan te da narampas, da napupuk kakan mate,belalu na ikah ripu te alan ali awa tamam.³¹Kebelujuran erai keulun imam malan ade te alan iro,kede da kite ulun iro, da besingkir tong pai alan,belau pelos malan. ³²Nget iro ade ali erai keulun Lewi ye malan te biro kede da kite ulun iro,da nyenrani ye nget mentaru ye.et da ade besingkir tong pai alan belalu pelos malan.³³Et uli iro erai keulun Samaria ye rahat te perjalanan,lalo ade te biro,kede da kite ulun iro. ate da hancur leka saronu. ³⁴Belalu da nyenrani ulun iro belalu ngeberasih kawan awa ye ali anggur pelos na obat ye makai olau, uli iro kawan awa iro nababat da uli iro da ngenkat ulun iro tong munan keledai da,belalu ngoit da tong erai losmen pelos ngerawat da. ³⁵pita olo ye da ngepe due ensoi duit perak pelos ngokoi tong pemilik penginapan iro nelang ngulek, " rawat da,nelang aka naan kawan ongkos lain,odi sagar ab bayar aka ab apu mulik tong ihe.³⁶Uli iro Yesus nangkawus kesah iro makai nyituk nget ihe,"ke tolu ulun ye kame,menurut ko ye betindak jaji sesameh meresia ke ulun ye kone rampok iro. ³⁷Guru agama ye na situk iro nuing,: ulun ye apu ngawat ulun iro."nah,alan tulak nelang ene nget iro ade.! ulek Yesus.Maria ali Marta.³⁸Uli iro Yesus sendro kawan ulun ye siut da nampelos alan belalu empe erai desa, te biro erai keulun bawe, bearan da Marta, nook da tong belai da. ³⁹Da Marta naan erai butung bawe bearan da Maria.da Maria ihe tuet dani Tuhan Yesus ngeringa kawan ajaran ye.⁴⁰Et da Marta sibuk bene ali gawian lou belai da.da tulak dani Yesus belalu ngulek, Tuhan, se Tuhan sa peduli da Maria meladar ab begawi

gegales,? siu da nawat ab.! ⁴¹"Marta,Marta! tuing Tuhan." ko kawatir nelang sibuk memikir deo masam. ⁴²Padahal ye penting je erai. nelang sibuk tong ye buen,ye sa sagar na epe ke da.

Chapter 11Pengajaran nget bedoa.

¹Tai erai olo Yesus bedoa te erai runa.demih uli bedoa,erai keulun ke kawan ulun ye siut da ngulek, Tuhan,awat ajar kain bedoa nget da Yohanes ngajar kawan ulun ye siut da bedoa.²Belalu Yesus ngulek tong dali,"aka kam bedoa,ulek nget ihe.Ma nakuduskanlah aran ko sulet lah kerajaan ko.³Okoi kemali maka okan secukup ye nengku olo. ⁴Nelang ampunlah dosa - dosa kemali nget kemali ngampun ulun ye sala ali kemali ali iya ngoit kemali tong suang pencobaan." Aweng leh, eto lah,ali katok leh.⁵Yesus ngulek tong kawan ulun ye siut da,umpama ye erai keulun ke kam tulak tong belai uyang ye kede botuk malem, nelang ngulek,"uyang,pekihau ab rote tolu ketipak,⁶leka uyang ab ye desung te perjalanan,kado singah te belai ab nelang ab beloh naan pengokan tong da. ⁷umpama ye uyang ye natuju ko iro nuing ke suang belai,nget ihe.! ya pekaur ab.! bowa jaweng apu bekunsi nelang ab sendro kawan anak ab apu turui. ab sa kate buet pelos ngokoi se macam tong ko." ⁸" Belalu nget me ? ulek Yesus eso, "ab ngulek oii.! biar ko uyang ye, da sa sagar hakun buet pelos ngokoi se macam tong ko,et puna leka ko sa kesa mangan masih kaweng tong da, belalu da sagar buet ade nelang ngokoi tong ko se ye na perlu ene da.⁹Ingat ab ngulek tong kam,; kaweng, pasti sagar na okoi tong kam ; etto, kam sagar mahan,katuk,jaweng sagar na tengau pakai kam. ¹⁰Leka ulun ye kaweng sagar nerima, ulun ye ngeto sagar mahan,nelang ulun ngatuk jaweng na tengau.¹¹Te botuk olo kam se naan ma ye ngokoi nyipe tong anak da, aka da kaweng esa.? ¹²Atawa ngokoi aliwangu,aka da kawng tolui.? ¹³Biar kam ye jahat,kam tau ade ngokoi ye buen tong anak kam. makin eso Ma ye te sorga,! da sagar ngokoi Roh ye tong dali ye kaweng tong da.Yesus makai kuasa Allah. ¹⁴Te sindai olo Yesus ngusir setan keluar ke erai keulun bisu.uli setan iro keluar, ulun iro mulai bepander. ulun deo kewauh. ¹⁵Et naan ye ngulek," da tau ngusir setan, leka kuasa Beelzebul, kepala kawan setan."¹⁶Naan ade kawan ulun lain ye kakan ngejabak Yesus, dali kaweng da ngene erai keajaiban dian ciri da ye sulet ke Allah. ¹⁷Et Yesus ketoan ga dali, belalu da ngulek tong dali. aka erai negara tebagi tesuang sasenu golongan ye bemusuh, negara iro sa sagar tahan ola. nelang erai keluarga ye te bagi - bagi nelang bemusuh erai ali ye lain,keluarga iro sagar hancur.¹⁸Net iro ade tesuang kerajaan setan,; aka erai kelompok ye lain, kerajaan iro sagar runtuh, kam ngulek ab ngusir setan ali kuasa Beelzebul, ¹⁹Aka nget iro, makai kuasa dase kawan ulun ye siut kam ngusir kawan setan iro.? kawan ulun ye siut iro gegales ye membuktikan kam bene sala.! ²⁰Et ab ngusir setan ali kuasa Allah, iro bearti himat Allah apu desung merentah te botuk kam.²¹Aka erai keulun ye gagah, makai lengkap senjata, nyaga belai ko kawus milik ko sagar selamat. ²²Et aka erai keulun ye lewi gagah ngeyarang pelos pekaleh da, ulun ye lewi gagah iro sagar ngerampas kawus senjata ye na harap ene puun belai iro, belalu ngebagi kawus kawan barang da. ²³ulun ye sa siut ab, sebene ye ngelawen ab, nelang ulun ye sa ngawat ab, sebene ye ngerusak pengkoe ab.Roh jahat mulik esok. ²⁴Aka roh jahat ngikah ulun, roh iro bekeliling tong kawan runa ye karing di ngeto runa tehur,et da beloh mahan.leka iro, da ngulek .ab sagar mulik tong belai ye apu naikah ab. ²⁵Kede da empe te biduh, da kite belai iro berasih nelang teatur.²⁶Belalu da tulak pelos ngoit turu roh lain ye lewi jahat ke da.uli iro dali litep tong suang ulun iro belalu nondo te iro,akhir ye keadaan ulun iro belalu lewi daiy ke asal ye. Ulun - ulun ye ego (bahagia).²⁷Uli Yesus ngulek nget iro, erai keulun bawe ke botuk ulun deo iro ngulek tong Yesus,bene buen patut bawe ye mekus lelang petete ko.! ²⁸Et Yesus nuing,"lewi sanang buen eso ulun ye ngeringa engan Allah nelang ngerja ye.Tanda Yunus. ²⁹Kede iro kawan ulun deo bekumpul Yesus, da nampelos pepaneran ye,ulek ye," bene - bene jahat kawan ulun jaman nehe. dali kaweng erai keajaiban dian dali percaya tong ab.et dali sa sagar na okoi mudah erai keajaiban, kecuali keajaiban Nabi Yunus. ³⁰Nget nabi Yunus jaji erai keajaiban tong kawan ulun te jaa Niniwe, nget iro ade anak meresia sagar jaji erai keajaiban tong kawan ulun jaman ihe.³¹Te olo kiamat,ratu negeri selatan sagar buet sendro kawan ulun jaman nehe, pelos ngedawa dali,leka ngeringa pengajaran Salomo ye pintar,Ratu iro nampelos alan ye oro bene ke ujung denia. kede te behe nehe naan ye lewi solai ke da Salomo!.³²Te olo kiamat, penduduk jaa Niniwe sagar buet sendro kawan ulun jaman nehe. pelos ngedakwa dali, leka ulun Niniwe iro betobat ke kawan dosa dali kede da Yunus bekhotbah tong dali. et te behe nehe naan ye lewi solai ke da Yunus."Mate iyelah pelita unuk. ³³Beloh naan ulun ye nemulum pelita belalu nyiuk ye atawa nutup pelita iro ali gantang. da sagar ngondok pelita iro te penuet pelita,dian ulun ye masuk bene kite maa ye. ³⁴Mate ye iro pelita. aka mate ko berasih, kawus unuk ko maa buen berasih. et aka mate ko kabus,kawus unukko jaji denem malem.³⁵Leka sebab iro ware hati - hati, ya empe maa ye naan te ko iro jaji denem. ³⁶Aka kawus unukko maa, nelang sa sunah bali ye denem, pasti kawus unuk ko iro maa tarang nget lah amba pelita. Yesus nagur ulun Farisi ali ahli taurat.³⁷Uli Yesus wa bepander,erai keulun Farisi nook da man te belai da.belalu Yesus tulak man te biro.³⁸Ulun Farisi iro wauh kite Yesus man sa eso mui kami da menurut aturan agama.³⁹Leka iro Tuhan ngulek tong da,"sepuna kam kawan ulun Farisi biasa ye ngeberasih lumbah ali mangkok bagian luar ye, et te suang unuk kam gegales ponu ali keserakahan ali kejahatan. ⁴⁰kam sa ketaru.! sasih Allah ye ngene bagian luar iro, apu ngene te suang ye ade. ⁴¹Ye naan te suang lumbah ali mangkok iro, iro ye apu na okoi kam tong kawan ulun susah,makai

cara iro kawus ye sagar jaji berasih tong kam.⁴² Selaka kam, kawanulun Farisi,! Hasil ule kam umpama ye nget salasih ali inggu ali kawan rarampah lai ye, kam ngokoi sepersepuluh ye tong Allah, et keadilan ali sinta tong Allah sa kam ngentoan, padahal iro ye harus ye kam ngeraja uras iro sa melalaikan hal ye lain.⁴³ celaka kam, kawanulun Farisi,! kam kakan kawan runa ye terhormat tesuang belai sembayang, nelang kakan nahormat te kawan pasar. ⁴⁴celaka kam,! kam nget lebeng ye sa nabatur, ye na ajekulun ali sa nasangaja. "⁴⁵Eraiulun ke guru agama ngulek tong Yesus, "Guru, maki kawan engan iro, ko ngehina kain ade. " ⁴⁶Yesus nuing, celaka kam ade, kawan guru agama.! kam kawen kawan hal ye poye nelang ngokoi kawan aturan ye doyat, et kam gegales sa sunah idis kakan ngawatulun nampelos ye. ⁴⁷celaka kam.! kam ngene lebeng tong kawan nabi, ye sebujur ye na bunu ene datu nini kam gegales. ⁴⁸Jaji kam gegales mengaku ye kam setuju se ye apu na ene leka datu nini kam; leka puna dali ye munu kawan nabi iro nelang kam ye ngene lebeng ye. ⁴⁹Iro sebab ye kepintaran Allah ngulek, "Ab sagar ngirim tong dali kawan nabi ali kawan utusan ab,; bali ye sagar na bunu nelang bali sagar napenare.! ⁵⁰Allah nampelos iro dian kawanulun jaman nehe nahukum leka dali munu kawan nabi ketela denia na pejaji. ⁵¹Ketela dali munu da Habel empe kede munu da Zakaria, ye jaji te ekang mezbah ali belai Tuhan. percaya leh : kawanulun jaman nehe pasti sagar na hukum ene leka kawus iro. ⁵²celaka kam, kawan guru agama.! kunci dian ngugah jaweng pengetahuan na onteh te kam, et kam gegales sa kakan litep tong suang dian ngeto pengetahuan iro. kebalikan ye kam ngehalang kawanulun ye ngeto sinep tong suang ye. ⁵³Kede Yesus ngikah runa iro, kawan guru agama ali kawanulun Farisi behimat ngewada Yesus. dali mulai ngejabak da dian da moyo bepander nget sa senu hal. ⁵⁴Nelang te kede iro dali ngeringa bebuen dian ngeto kawan ye sala ye na ulek ene da.

Chapter 12 Kemunafikan pemimpin Yahudi.

¹Beribu - ribu keulun besensulet empe naan ye te ajek poo ye. te kede kawan ulun iro ponu, Yesus ngulek tong kawan ulun ye siut da. "hati - hati ali ragi ulun Farisi, maksud ab kemunafikan dali.²Beloh naan ye beonteh ye sa sagar ite, nelang beloh naan ye na rahasia ye sa sagar tebungkar. ³Ye na pander kam kede malem, sagar dinga te kede jolo; nelan ye na sangkonis kam tong kelinge ulun tesuang kamar ye betutup, sagar na ulek tong duh tong den. Takut ali Tuhan.⁴Ab ngulek tong kam kawan uyang ab.! ya takut tong dali ye munu unuk kam et sa tau ngene lewi ke iro. ⁵Buen ab nyituk tong kam dase ye harus na akut ene kam. Takut tong Allah! leka uli munu, da bekuasa ade ngobet tong suang neraka.! Percaya leei, je da ye harus na takut ene kam.⁶Lime ke ikui empit na jual ali uman due insoi duit ye pengedis. bele nget iro beloh sunah erai keikui ye sa na ingat ene Allah. ⁷Bila balo tai utek kam sika apu nareken kawus ye, leka iro ya takut; kam oro lebih beuman ke kawan tempulu iro. Peringatan dion ye ngelawen Yesus. ⁸Ingat bebuen : Ulun ye mengaku te hadapan umum ye da siut ab, da sagar nakaku ade leka anak meresia te hadapan kawan malekat Allah. ⁹Et ulun ye ngelawen te hadapan umum ye da siut ab. da sagar na sangkal ade ene anak meresia te hadapan kawan malekat Allah. ¹⁰Aka ulun bepander ngulek nget ngelawen anak meresia, da tau na ampun ; et aka da ngehina Roh Allah, da sa tau na ampun. ¹¹Aka kam na oit tong kawan belai sembayang nget naadili te hadapan pemerintah atawa penguasa, ya kawatir nget me leen kam harus membela unuk atawa nget me ye harus pander kam. ¹²Leka me ye harus pander nget iro sagar na ajar ene roh Allah tong kam te kede ye." perumpamaan ali ulun tatau. ¹³Erai keulun kebotuk ulun deo iro ngulek tong Yesus. "Guru, awat da nyiu erai butung ab ngokoi tong ab erai bagian ke harta pengikah ma kain." ¹⁴Yesu nuing, Erai butung, dase ngangkat ab jaji hakim atawa tukang bagi warisan kam due.? ¹⁵Udi iro tong kawus ulun ye naan te iro Yesus ngulek, bebuen nelang berjaga - jaga, ya empe kam serakah. leka meresia bolum sa begantung te penatau da, bele penatau da belabihan. ¹⁶Belalu Yesus ngesah peribahasa iro, "naan erai keulun tatau. da naan tana ye deo mahan hasil. ¹⁷Ulun tatau iro tela berpikir tesuang ate da, apu beloh eso runa ngonteh hasil tana ab. se akal nehe.? ¹⁸Uli iro da berpikir eso pelos ngulek tong unuk da gegales, "nah. ab naan akal ; kawan gudang ab sagar ab nyiu ngerumbak ye belalu ab pejakat ye lebih solai eso. te biduh ab sagar ngonteh kawus pare ab ali kawan barang ab ye bali. ¹⁹Uli iro ab sagar ngulek tong unuk ab gegales, ko beuntung.! kawus ye buen apu na miliki ko nelangsa sagar awus sa ola betaun - taun. istirahat nehe.! man isep, ko bolum sanang buen.! ²⁰Et Allah ngulek tong da, "O ulun galu.! malem ihe ade ko sagar mate, belalu dase ye sagar mahan kawus penatau ye apu nakumpul ko tong unuk ko iro.? ²¹Nget iro jaji ye tong sasenu ulun ye ngeto dian tatau tong unuk da gegales, et sa ngeto dian tatau te mate Allah." Iya gaer. ²²Belalu Yesus ngulek tong kawan ulun ye siut da, iro sebab ye ab ngulek, ya kawatir nget pemolum ko, ye iro se ye sagar na okan kam, atawa se ye sagar na pakai ko. ²³Pemolum iro lewi ke naokan, nelang unuk tonga lewi ke pakaian. ²⁴teneng kawan tempulu ekaak.! dali sa ngasek ali ngoteu, sa ade naan gudang atawa kerangking upak et Allah melihara dali, kam lewi beuman kekawan tempulu.! ²⁵Dase kekam ye leka kawatir ye tau ngokoi panjang umur ye mudah idis.? ²⁶Aka hal ye idis iro kam apu sa tau ngene ye, kone me kawatir nget kawan hal ye bali.? ²⁷Teneng nget me kawan bunge bakung iro nget me dali bolum. kawan bunge iro sa begawi, sa ade memintal. et Raja Salomo ye nget iro tatau sa ade makai pakaian ye nget buen kawan bunge iro. ²⁸Ikut te ume bolum olo ihe et tandu awus na obet tuna, et Allah ngehias ikut iro nget iro buen ye. lewi eso kam.! et kam kurang percaya.! ²⁹Jaji, ya kawatir nelang ade bingung nget se ye sagar na okan atawa na isep kam. ³⁰Kawan hal ye nget iro na eto ene ulun ye sa ketaru Allah. padahal Ma kam ketoan himat kam perlu kawus ye iro. ³¹Et kam harus keto dian Allah merentah te pemolum kam, belalu ye bali iro sagar na okoi Allah ade tong kam. Ngumpul harta tai Surga. ³²Kam ye idis jamalah ye, ya takut.! Leka Ma kam sanang ngokoi tong kam berkat Pemerintahan ni. ³³Jual milik harta ko nelang duit ye okoi tong ulun susah, ene pakai kam rajut duit ye sa tau rusak. ye iro harta ye naonteh tesuang sorga. harta iro sa tau jaweh ene maling eloh tau na epe nelang eloh rusak ene ngengat. ³⁴Leka te kame harta ko, te biro ade ate ko.! Pelayan ye setia ngerja gawian da. ³⁵Ware kam berjaga - jaga nengkawe kawus hal. kam harus seleur sedia bepekaian nelang pelita kam tatap bolum. ³⁶Sameh nget kawan pelayan ye desung ngemba tuan ye sulet uli pesta peruku. aka tuan iro sulet belalu ngatuk jaweng, dali sagar lekah ngau jaweng. ³⁷Na berkatilah pelayan - pelayan, ye ruku tua da apu siap sedia waktu Da sulet, ab ngulek ali kam, sejujur ye, da sagar nyuruk towing da dion melayani ali, mempersilakan pelayan - pelayan da tuet da sagar sulet dion melayani dali. ³⁸Bene petut untung ye kawan pelayan iro aka tuan dali iro sulet dali rahat keringa, bele da sulet kede botuk malem atawa lewi lambat ke iro. ³⁹Ingat ihe.! peribahasa ye puun belai ketoan pukul senu maling sagar sulet, da himat berjaga dion maling sa tau litep tong suang belai da. ⁴⁰Leka iro kam ade harus berjaga, leka anak meresia sagar sulet te wayah ye beloh na saka - saka. ⁴¹Tuhan, se engan ajar iro natuju Tuhan tong kain atawa tong kawus ulun? situk Petrus. ⁴²Tuhan nuing. "Dase pelayan ye setia nelang merahati empe da na angkat ene tuan ye jaji kepala kawan pelayan lain dion da ngokoi dali pengokan te kede ye. ⁴³Pelayan iro sanang bene

aka tuan ye sulet nelang sangkum da desung napelos tugas ye. ⁴⁴Percaya leh : tuan iro sagar percaya tong pelayan iro pakai nyaga kawus harta ye. ⁴⁵Et aka pelayan iro ngulek tesuang aseng da, "Tuan ab sa lekah sulet, da mulai mupuk kawus pelayan nelang man isep mabuk. ⁴⁶Belalu tuan da sagar sulet te olo nelang jam ye sa na sangka - sangka.belalu pelayan iro sagar na penare behimat ene tuan ye nelang na ene sameh nasib ye ali kawan ulun ye sa ngunau moyo tong Allah. ⁴⁷Pelayan ye ketoan kehendak tuan ye, et sa bejaga nelang sa nampelos kehendak tuan ye iro,sagar napenare ali behimat. ⁴⁸Et pelayan ye sa ketoan kehendak tuan ye. uli iro ngene kesala empe da harus na pupuk, da sagar napupuk sa empe behimat,leka tong ulun ye apu na okoi deo,ke da sagar na aweng deo ade, nelang tong ulun ye apu na percaya deo,ke da sagar na aweng deo ade. Yesus ngene pemisahan. ⁴⁹Ab sulet laang pesoya te munan tana ihe. bene tamam buen ye aka apui ye apu dolan.! ⁵⁰Masih naan kenare tamam ye harus kune ab. nelang aseng ab belisah bene aka iro male natampelos. ⁵¹Se kam mindah ab sulet laang ngoit perdamaian tong denia.? sa, sa perdamaian melengkan pemisahan.! ⁵²Tela ke nehe,erai keluarga deo ye lime keulun sagar mengkelawen,tolu ngelawen due, atawa due ngelawen tolu. ⁵³Ma sagar ngelawen anak da ye upo nelang anak upo sagar ngelawen ma da.Ne ngelawen anak da ye bawe nelang anak bawe ngelawen ne da.Nemena bawe sagar ngelawen benantu da ye bawe nelang benantu bawe sagar ngelawen nemena bawe. ngejelas maksud zaman. ⁵⁴Yesus ngulek ade tong ulun deo,"aka kam kite jaun mengket te sila barat,pelos kam ngulek,"olo sagar uran.nelang bene - bene uran. ⁵⁵Aka kam kesa enus sulet ke selatan,kam ngulek, olo sagar langet,nelang bene - bene langet. ⁵⁶Kam ulun ye ketuju bepura - pura.! kam tau mentaru keadaan olo ali neneng keadaan langit ali tana,kone me kawan tanda jaman ihe kam sa tau mentaru ye.?Menjelas maksud zaman. ⁵⁷Kone me kam gegales sa memutuskan se ye bujur.? ⁵⁸Aka naan ulun mengadu kam tong pengadilan,sa ahan sa kam ngeto dion beres perkara iro ali da te kede kam sengke te botuk alan. aka sa,da nende ngoir kam tong hadapan hakim belalu hakim iro sagar nyarah kam tong polisi,nelang polisi pelitep kam tong penjara. ⁵⁹Percaya leh! kam sa sagar keluar ke penjara semale utang kam na bayar punah.

Chapter 13Nook dion betobat.

¹Te kede iro ulun ngesah tong Yesus nget sasenu ulun Galilea ye nabunu ene Pilatus, kede dali desung nyarah persembahan tong Allah. ²Keringa kesah iro, Yesus ngulek, Leka kawan ulun Galilea iro na bunu nget iro, kam ngabahe iro bukti ye dali lewi bedosa ke kawus ulun Galilea ye lain.? ³Budas sa, et ingat lah: aka kam sa betobat ke kawan dosa kam, kam kawus ade sagar mate, nget dali. ⁴Nget me ali walo belas ke ulun ye mate te Siloam, kede menara iro temping kune dali.? kam ngekira iro menunjuk dali lewi bedosa ke kawus kawun ulun lain ye nondo te Yerusalem.? ⁵Sa budas.! sindai eso ab ngulek; aka kam sa betobat ke kawan dosa kam, kawus kam sameh sagar mate nget dali. Tonga ye bebua. ⁶Uli iro Yesus ngesah ade peribahasa ihe. naan erai keulun naan tonga ara te kabun anggur da. te erai olo da tulak keto bua ara iro, et beloh mahan mudah erai bua. ⁷Belalu da ngulek tong tukang babun da, ite, apu tolu taun ab sulet ngeto bua ara te tongga ara ihe, et ab sa mahan sunah erai bua. toweng tonga ara iro.! mamus da bolum te munan tana ihe je nangkawus subur ke tana..! ⁸Et tukang kabun iro nuing, dion ye bolum erai taun eso. Tuan. Ab sagar nyangkul tana te geliling ye nelang ngehambur pupuk. ⁹Ngabahe tau odi da mua. et aka sa, ahan tuan nyiu noweng ye. Yesus pebome tai olo sabat. ¹⁰Te erai olo sabat, Yesus ngajar te erai belai sembayang. ¹¹Te biro naan erai keulun bawe apu walo belas taun sakit, leka naan roh jahat tesuang unuk da. bawe iro bungkok nelang beloh tau jakat buen. ¹²Kede Yesus kite bawe iro, Yesusnook da," Ne, penyakit ko apu bome.! ¹³Belalu Yesus ngondok kami da te munan bawe iro, pelos te kede iro ade da jakat buen belalu ngehormat Allah. ¹⁴Pemimpin belai sembayang iro bereket, leka Yesus pebome ulun te olo sabat, leka iro da ngulek tong kawan ulun, "naan onum olo dian mengkoe; sulet lah te kawan olo iro dian pebome ya te olo sabat.! ¹⁵Tuhan nuing, "kam ihe pura - pura.! Te olo sabat kawus ulun pekuntis sapi atawa keledai ke kandang pelos ngoit keluar dian isep danum. ¹⁶Nah, te behe nehe naan erai keulun bawe turunan Abraham, ye apu walo belas taun ola ye tesuruk ene iblis. se da sa ahan na lapas ke surukan iro te olo sabat.? ¹⁷Engan pander Yesus iro ngene kawan ulun ye ngelawen Yesus mangen bene,; Et kawus kawan ulun ye lain sanang kite kawan kawus keajaiban ye na ene Yesus. Perumpamaan ensoi sesawi ali ragi. ¹⁸Yesus nyituk, " aka Allah merentah, ngetme keadaan da.? ali me ab tau ngebanding ye.? ¹⁹keadaan ye nget perumpamaan ihe. erai ensoi sasawi na epe ene erai keulun belalu na ule te kabun da. ensoi irobolum pelos jaji tonga, belalu kawan tempulu ngene sarang te kawan daan tonga iro. ²⁰sindai eso Yesus nyituk, aka Allah merintah, ali me ab bene ngembanding keadaan ye.? ²¹Keadaan ye nget ragi ye na epe ene erai keulun bawe belalu na campur ali opat pulu liter gelapung, empe kamer kawus ye. Sa doho ye naselamatkan. ²²Tesuang perjalanan tong Yerusalem, Yesus lalo kawan jaa ali desa nelang ngajar. ²³Belalu naan ulun nyituk tong da, "Guru, se je idis ulun ye sagar naselamat.? Yesus nuing. ²⁴Ware kam ngeto sinep lalo jaweng ye solet. leka, ingat! deo ulun ngeto sinep et sa tau. ²⁵Te kede puun belai buet pelos nutup jaweng da, kam jakat te luar belalu mulai nalitik nelang ngulek, "tuan, uga jaweng tong kain' tuan iro sagar nuing, ab beloh ketoan kekame kam.! ²⁶Kam sagar nuing, kain apu man ali tuan. nelang tuan apu ngajar ade tai kawan alan te jaa kain.! ²⁷Et tuan iro sagar ngulek eso. 'Ab beloh ketoan ke me kam. alan tulak ke ihe, kam ye ngene kejahatan.! ²⁸Te kede kam kite da Abraham. Da Ishak ali da Yakub ali kawus nabi ego bene tesuang Denia kado na Allah, kam sagar nagis nelang ngaret kenare leka kam gegales na tumuk tong ongon. ²⁹Ulun deo sagar sulet ketimur nelang ke barat, ke utara nelang ke selatan, pelos sagar ego bene tesuang denia kado na Allah. ³⁰Sebujur ye, naan ulun ye pengeodi ye sa sagar jaji ulu ye pengeone ye. nelang naan ulun ye penge one ye sagar jaji ulun ye pengeodi ye. Yesus harus tulak tong Yerusalem. ³¹Te kede iro ade, naan sasenu ulun Farisi sulet demasu Yesus. belalu ngulek, "Ya nondo te ihe.! alan tong runa lain, leka da Herodes nge ga munu ko. ³²Yesus nuing, "Alan ulek tong ulun ye sa bedi iro, olo ihe nelang pita tandé ab ngusir roh jahat pelos pebome ulun sakit, et te olo ketolu, ab sagar nyempunah pengkoe ab. ³³Bele nget iro nampelos ade alan ab olo ihe, tandé ali solung tandé, leka sa buen erai ke ulun nabi na bunu te ongon Yerusalem. ³⁴Yerusalem, Yerusalem.! kawan nabi nabunu! kawan utusan Allah tumbuk ko ali batu empe mate.! apu senu kali ab ngega ngaeh maluk kawus penduduk ko nget ne piak ngukup kawan anak da temaat ilar da, et ko sa hakun. ³⁵Leka iro Allah sa eso nyendro ko. buen ko ketoan, ketela nehe ko sa sagar kite ab eso. empe ko ngulek, naberkat da ye sulet tesuang aran Ab.

Chapter 14Hal pebome tai olo sabat.

¹Te sindai olo sabat Yesus tulak laang man te belai erai keulun tokoh Farisi. te biro kawan ulun meneneng Yesus ali behimat. ²Naan sulet demasu Yesus erai keulun ye menderita busung danum nelang poo ali kami ye bungkak. ³Belalu Yesus nyituk tong kawan guru agama ali kawan ulun Farisi ye naan te iro.menurut hukum agama taka,se ahan taka pebome ulun sakit te olo sabat atawa sa. ⁴Kawan guru agama ali kawan ulun Farisi iro enteng,belalu Yesus nook ulun iro pelos pebome da. uli iro nyiu da tulak. ⁵uli iro Yesus ngulek tong ulun deo. perumpamaan erai keulun ke kam naan erai keulun anak atawa erai keikui sapi ye lotu tong suang sumur te olo sabat, se da sa sagar jao nyujut anak iro atawa sapi iro tong luar olo iro ade.? ⁶Et sa sunah erai keulun tau nuing engan Yesus nget hal iro.Runa kehormatan. ⁷Yesus kite naan kawan tamu ye moli kawan runa ye penge buen.leka iro da ngokoi pengejaran ihe tong dali kawus. ⁸Aka kam na undang tong pesta kawin,ya tuet te kursi kehormatan.leka tau naan erai keulun lain ye lewi tamam ke ko na undang ade. ⁹Empe puun belai iro ye apu nook kam due iro, tapaksa sulet tong ko pelos ngulek,"maap,runa ihe apu nasadia tong tamu iro. belalu ali mangen bene ko tapaksa tuet te runa ye pengeodi¹⁰Leka iro, aka kam na undang,pele runa ye pengeodi, dian puun belai sagar sulet pelos ngulek tong ko," sahabat ayu tuet te runa ye lewi buen, ali nget iro kam na hormat te hadapan kawus tamu ye bali. ¹¹Leka sasenu ulun pekemo unuk sagar da sagar na pekewa, et ye ngerendah unuk sagar na pekemo.Undangan man ali ngebales.¹²Belalu Yesus ngulek tong puun belai. aka ko nook ulun tong pesta man jolo atawa man malem,ya nook uyang atawa erai butung,atawa kulawarga, atawa tetangga ko ye tatau. leka nende dali sagar nook ko ade.belalu ali nget iro ko nerima balesan pengkoe ko.¹³Jaji, aka ko ngene pesta, undang leh kawan ulun susah, ulun cacat, ulun lumpuh, ali ulun posa. ¹⁴ko sagar naberkat,ene kawan ulun iro sa sagar kate ngebales kebuen ko, kebuen ko sagar na bales ene Allah te kede kawan ulun ye buen na bangkit ke ulun - ulun mate.Perumpamaan hal undanan jamuan man.¹⁵Te kede erai keulun ke ye siut man sendro te biro keringa engan Yesus, da ngulek, untung bene ulun ye sagar man sendro ali Allah aka da sulet nget raja." ¹⁶Et Yesus ngulek tong ulun iro, te sindai kede naan erai keulun ngene pesta ye solai nelang nook ulun deo. ¹⁷Kede empe wayah ye mulai pesta, ulun iro nyiu pelayan iro tulak demasu kawan undangan nelan ngulek,"hayu sulet, kawus ye apu sedia.¹⁸Et dali kawus erai mengerai mulai kaweng maaf, ye tela ngulek tong pelayan iro, Ab kado bene moli erai kelamar tana,perlu meriksa ye.ab kaweng maaf. ¹⁹Ye bali ngulek,ab kado uli moli lime pasang sapi, nelang kakan mencoba kawan sapi iro.ab kaweng maaf. ²⁰Ye bali eso ngulek, ab kado uli peruku, leka iro aku sa tau sulet.²¹Pelayan iro uli belalu ngulek hal iro tong tuan ye. tuan iro bereket bene, belalu ngulek tong pelayan da,"lekah alan tong kawan alan andri kawan gang te jaa. oit tong he ulun susah. ulun cacat,ulun posa ali ulun lumpuh. ²²Uli iro pelayan iro ngulek, Tuan, perintah tuan apu natampelos ab, et runa masih deo.²³Belalu tuan iro ngulek, alan tong kawan alan solai ali alan halus te luar jaa, nelang dasak kawan ulun dian sulet, dian belai ab ponu. ²⁴Ingat.! sa sunaherai keulun ke botuk kawan tamu ye apu na undang iro kesa maka okan pesta ab ihe.! Nget siut Yesus.²⁵Deo ulun siut malan sendro Yesus. Yesus sekelap pelos ngulek tong da. ²⁶Aka ulun sulet demasu ab, et da lewi mengasihi ne da,ma da, uyang anak da, kawan erai butung da, lewi unuk da gegales, da sa tau jaji ulun ye siut ab.²⁸Aka erai keulun ke kam sagar pejakat erai menara, betantu da sagar tuet ngereken biaya ye one dian da ketoan senu duit ye cukup dian pejaji menara iro atawa sa. ²⁹Leka aka bewilah da beloh kate pejaji ye, padahal pondasi ye apu na ene, himat kawus ulun ye kite pengkoe iro sagar koko da. ³⁰Dali sagar ngulek.'hehe, ulun ihe ngene bangunan, et sa kate pejaji ye.³¹Aka erai keulun raja, ye naan sepuluh ribu tentara sagar berperang ali raja lain ye naan due pulu ribu tentara. betantu raja iro sagar tuet one ye ngekira se da kaule ngelawen musuh da iro. ³²Aka da ketoan da sa kaule, betantu kede musuh ye iro eso oro, da sagar ngirim utusan da dian kaweng bedamai."³³Akhir ye Yesus ngulek,"nget iro ade ali kam. sa sunah erai keulun kekam tau jaji ulun ye siut ab, aka da sa ngorban nget kekawus ye. Serau ye tawai beloh naan guna ye.³⁴Serauiro buen, et aka jaji tawai, me tau napekasil eso. ³⁵Beloh naan di ye eso, tau tong ume atawa tong pupuk. je di na obet, aka naan keling ware nadinga.

Chapter 15

¹Perumpamaan babiri ye jaweh. ¹Te erai olo, deo penagih pajak ali kawanulun ye naangap beloh buen ene masyarakat, sulet ngeringa Yesus. ²Kawanulun Farisi ali kawan guru agama mulai mengomel, dali ngulek. seh,ulun ihe nerima kawanulun ye sa buen likan man sendro ali dali.³Leka nget iro Yesus ngesah tong dali perumpamaan iro,⁴Umpama ye erai keulun ke kam naan jatus keikui bebiri, belalu da kejawehan erai keikui se ye sagar na ene ye.? pasti da sagar ngikah bebiri ye siepulu sie keikui iro te padeng ikut belalu tulak ngeto ye jaweh iro empe ruku. ⁵Demih bebiri iro ruku da,da ego bene belalu miit bebiri iro te munan peluke da.⁶Belalu ngoit ye uli, uli iro da nook kawan uyang ali kawan tetangga, nelang ngulek,ayu taka ba ego. Bebiri ab ye jaweh apu ruku ab.! ⁷Nah, nget iro ade te sorga naan keegoan ye lewi solai ene erai keulun bedosa ye betobat, ke dali sie pulu sie keulun ye apu buen nelang sa perlu betobat." Perumpamaan duit perak ye jaweh.⁸Atawa peribahasa ye erai keulun bawe naan sepuluh ensoi duit perak. belalu kejawehan erai ensoi se ye sagar na ene da.? da sagar nemulum pelita belalu nyapu belai da nelang ngeto te kame - kame empe da ruku duit iro. ⁹Te kede da ruku duit iro, da nook kawan uyang nelang kawan tetangga,belalu ngulek, ab ego bene apu ruku mulik duit ab ye jaweh, Hayu taka beego.! ¹⁰Nget iro ade malekat Allah ego bene aka naan erai keulun jahat betobat ke kawan dosa ye.Percaya lah.Perumpamaan due anak upo anak bungsu ngikah Ma da.¹¹Yesus ngulek eso, naan erai keulun ma ye naan due keulun anak upo. ¹²Ye bunsu ngulek tong da, Ma, okoi tong ab nehe bagian ab ke penatua taka.belalu Ma da membagi harta da tong kedue anak ye.¹³Sasenu olo uli iro anak bungsu iro jemual warisan bagian da iro belalu tulak tong negeri ye oro,Te biro da ngewelaja duit da ali bolum besenang - senang. ¹⁴Kede kawus duit ye apu awus, selenga te negeri iro timbul lau ye tamam, empe da tela bolum susah.¹⁵Belalu da tulak mengkoe sendro erai keulun penduduk te biro, ye nyiu tong ume makan upe da. ¹⁶da kakan ngisi butung da makai pengokan kawan upe iro. biar da keket lau bene, et beloh sunah erai keulun ngokoi okan tong da. Anak bungsu uli tong Ma da.¹⁷Akhir ye da sadar belalu ngulek, kawanulun ye mengkoe sendro da ma, okan dali belabihan, et ab te behe kakan mate keket lau.! ¹⁸Ab sagar tulak demasu ma ab, belau ngulek tong da, Ma, ab apu bedosa tong Allah nelang tong da ma. ¹⁹Ab sa patut eso na otus anak ma. Dion leh ab erai keulun upaan ma. ²⁰Belalu da tulak demasu ma da.masih oro ke belai, ma da apu kite da, ali kesongo ma da mensit nyenruku da, belalu maluk nelang ngenok da. ²¹Ma," ulek anak iro, ab apu bedosa tong Allah nelang tong da Ma. ab sa patut eso na otus anak ma. ²²Et ma da nook kawan pelayan da pelos ngulek, gole.! epe karut ye paling buen,pelos sua tong da. pasang ade cincin tai bua kami da nelang sepatu tai poo da. ²³Uli iro epe anak sapi ye bonok pelos semalis. taka sagar man nelang uras ego. ²⁴Leka anak ab ihe apu mate, nehe bolum mulik,da apu jaweh, nehe apu ruku eso. dali belalu tela bepesta. Anak tuha bereket terhadap ma da.²⁵Pedesung iro, anak ye penuha naan te ume. kede da uli demih empe dani belai, da keringa engan musik ali tari - tarian. ²⁶Da nook erai keulun ke kawan pelayan ye, belalu nyituk, Se ene te belai ihe.? ²⁷Pelayan iro nuing, andi Tuan sulet mulik.! nelang ma tuan apu nyiu nyemalis anak sapi ye bonok, leka da apu sengkeruku mulik anak da tesuang keadaan selamat.²⁸Anak ye pengetuha iro bereket bene empe da sa moyo moo tong belai.belalu ma da dolui ngentau da dian moo. ²⁹Et da ngulek, betau - tau ola ye ab mengkoe behimat tong da ma. beloh pini ab ngelawen perintah ma. et se ye na okoi ma tong ab. beloh pini mudah erai keikui kambing da ma ngokoi tong ab dion ab bepesta ali kawan uyang ab.! ³⁰Anak ma iro apu nengkawus penatau ma ali bawe pelacur, et nget iro da sulet, da ma nyemalis anak sapi ye bonok tong da.³¹Anak ab, tuing ma da, ko seleur naan te behe sendro ab. kawus ye milik ab iro milik ko. ³²Et taka patut be pesta ali ego,leka andi ko iro apu mate,et nehe bolum mulik, da apu jaweh, et nehe apu ruku eso.

Chapter 16Taka sa kate melayani due tuan.

¹Yesus ngulek tong kawanulun ye siut da." naan erai kaulun tatau. da naan erai keulun pegawai keuangan ye ngurus penatau ye. ulun tatau iro mahan laporan nget pegawai keuangan da ngebelanja duit ye. ²Belalu da nook pegawai keuangan iro pelos ngulek, se ihe ye dinga ab nget ko.? nehe,okoi tong ab laporan lengkap nget pegawai ko ngurus penatau ab, ko beloh ahan eso jaji pegawai keuangan ab. ³Belalu pegawai keuangan iro bepikir, se ye harus na ene ab ne he.? Tuan ab sagar pekua ab. menyangkul ab sa kaule,kaweng sedakah ab mangen. ⁴Ab naan akal; aka ab apu na pekua,ab harus naan deo uyang ye hakun nampug ab te belai dali. ⁵Belalu pegawai keuangan iro nook kawus ulun ye naan utang ali tuan ye. tong da anak pertama, da ngulek, senu utang ko tong tuan ab. ⁶Ulun iro nuing, Jatus belanai minyak zaitun.pegawai iro ngulik tong da, ihe surat utang ko.tuet ali tulis lime pulu bat. ⁷Uli iro da ngulek tong ulun ye kedue, erai butung,senu utang erai butung? ulun iro nuing, 100 kor gandum,! pegawai keuangan iro ngule tong ko, ihe surat utang ab, surat 80 pikul. ⁸Belalu majikan ke pegawai keuangan ye sa jujur iro nawat pegawai da iro leka tindakan da ye pintar iro, leka kawan ulun denia ihe lewi pintar ngatur urusan dali ke kawan ulun ye bolum tesuang maa. ⁹Belalu yesus pander eso, dinga.! pakai penatau denia ihe pakai ngeto uyang, dian aka penatau denia ihe apu sa beuman eso,kam sagar nerima te runa nondo ye seola - ola ye. ¹⁰Ulun ye tau napercaya tesuang kawan hal idis,tau napercaya ade tesuang kawan hal solai. et ulun ye sa tau napercaya tesuang kawan hal idis, sa tau napercaya ade tesuang kawan hal solai. ¹¹Jaji,aka nget penatau denia ihe kam apu sa tau napercaya. dase kakan ngokoi kepercayaan tong kam penatau rohani.? ¹²nelang aka nget barang ye namiliki ulun lain, kam pasti leh bene sa tau napercaya. dase kakan ngokoi tong kam se ye jaji harta ko.? ¹³Beloh sunah erai keulun tau begawi tong due keulun majikan. leka da sagar lewi ketuju ye erai ke ye lain. atawa da sagar lewi setia tong tong majikan ye erai ke ye bali. nget iro ade ali kam.kam sa tau begawi tong Allah nelang tong harta benda ade.Peringatan dion ulun Farisi. ¹⁴Kawan ulun Farisi kawus ye na ulek ene Yesus, belalu dali koko da, leka dali kakan duit. ¹⁵Et Yesus ngulek tong dali, "kam ulun ye te hadapan ulun lain na ite bujur, et Allah ketoan te suang ate kam, leka se ye naanggap moo ene meresia, na ite waa ene Allah. ¹⁶Hukum ye naokoi ene Moses nelang ajaran kawan nabi, masih napakai empe te kede da Yohanes pembaptis. kekede iro kabar buen nget me Allah merentah yelah raja seleur na ulek.nelang ulun maksa unuk da dian jaji ulun pelian na Allah. ¹⁷Et lewi murah langit ali tana jaweh,ke erai hurup tesuang hukum Allah na pejaweh. ¹⁸Dase ye sentuar ali bane da belalu peruku ali bawe lain.ulun iro bezinah,nelang ulun ye peruku ali bawe ye apu nasantuar,sameh bezinah. Ulun tatau ali lazarus. ¹⁹Naan erai keulun tatau, pakaian da uras rarang uman ye, tiap olo da bolum besenang - senang. ²⁰te bowa jaweng belai da na tondok erai keulun susah bearan da Lazarus. unuk da ponu puyu benana. ²¹Da kakan ngisi butung da ali se ye lotu ke meja ulun tatau iro, koko likan sulet ngedela puyu ye. ²²uli iro ulun susah iro mate belalu na oit malekat tong runa tehormat te sila da Abraham te sorga. ulun tatau iro ade mate belalu na lebeng. ²³Te denia ulun mate da behimat ngaret kenare. te kede da ngedonggak neneng ke iro tong moo, da kite da Abraham te runa ye oro sendro da Lazarus naan te sila da Abraham. ²⁴Ma Abraham.! took ulun tatau iro. ketasi ab siu da Lazarus ngelosop bua kami da tong suang danum dion peringin lola ab leka ab menderita suang dolan apui ihe. ²⁵Et da Abraham nuing, ingat anak ab: seola ko bolum ko apu mahan kawan ye buen, Et da Lazarus mahan kawan ye sa buen. nehe da sanang te bihe, et ko seng sara. ²⁶uli iro, te ekang ko ali kain apu na ene erai jurang ye takei nelang laga,dion ulun keihe sa tau tong duh nelang ulun ke iro sa tau tong he. ²⁷

²⁸ naan lime erai butung ab te biduh. siu da Lazarus pekingat dali dion ya empe dali ade lotu tong runa siksaan ihe. ²⁹Da Abraham nuing, te dali apu naan kawan buku Moses ali buku kawan nabi.! dion ye dali nampelos se ye nasurat te suang kawan buku iro. ³⁰et ulun tatau iro nuing, iro sa sukup, ma Abraham.et aka naan ulun mate bolum mulik nelang sulet demasu dali, dali sagar betobat ke kawan dosa dali. ³¹Et da Abraham ngulek, aka dali sa peduli perintah Moses ali kawan nabi, himat dali sa sagar percaya ade, bele naan ulu mate bolum mulik."

Chapter 17

¹Yesus ngulek tong kawanulun ye siut, kawan hal ye ngeneulun bedosa pasti sagar naan. et celakaulun ye ngene koe. ²Lewi buen aka batu gilingan na suruk tai biung da, belalu da na obet tong suang laut, ke da ngene sebab erai keulun ke kawanulun idis ihe bedosa. ³Leka iro buen kam waspada,! aka erai butung ko bedosa, tagur da. aka da menyesal, ampun da. ⁴Aka da bedosa tong ko turu kali erai olo nelang tiap kali sulet demasu da pelos ngulek, kaweng maaf, ampun da." Kuasa Iman. ⁵Kawan rasul ngulek tong Tuhan, tameh lah iman kain. "Tuhan nuing,," Aka kam naan iman nget kesolai insoi sesawi, kam tau ngulek tong tongga murbei ihe, teubut lah ko ketana teule tai laut. pasti tongga iro sagar taat perintah ko. Pelayan ye taat perintah tuan da. ⁷Peribahasa ye erai keulun ke kam naan pelayan ye mengkoe te ume atawa mekatik bebiri. aka pelayan iro uli, se da ngulek tong pelayan da, ko lekah man. ⁸Betantu sa,! kebalikan ye da sagar ngulek tong pelayan iro," sedia maka okan tong ab, pakai pakaian ye berasih nelang jaga ab pedingian ab man isep, uli iro ko ahan man. ⁹Se kah ? Pelayan iro sa perlu na terimakasih ene apu taat perintah tuan ye. ¹⁰Nget iro ade kam. aka kam apu nampelos kawus ye naperintah tong kam, uleklah." kain je pelayan biasa ; kain je nempelos kewajiban kain. Sepuluh ulun kusta napebome. ¹¹Tesuang alan elui tong Yerusalem, Yesus lalo daerah perbatasan Samaria ali Galilea. ¹²Kede litep erai jaa, da na dasu sepuluh keulun bekadan. dali jakat ke oro. ¹³Nelang nook," yesus.! tuan.! ketasilah kain. ¹⁴Kede Yesus kite dali, Da ngulek, alan demasu kawan imam, aweng dali meriksa unuk kam. desung dali malan, penyakit dali jaweh. ¹⁵Kede erai keulun kedali kesa da apu bome, da mulik nelang ego ngehormat Allah. ¹⁶Belalu da sujut tai hadapan Yesus, ngulek terimakasih tong da. Ulun iro erai keulun Samaria. ¹⁷Belalu Yesus ngulek," sasih naan sepuluh keulun ye na pebome.? te kame ye sie keulun eso. ¹⁸Kone me je erai keulun asing ihe ye mulik ngotus terimakasih tong Allah. ¹⁹Belalu Yesus ngulek tong ulun iro, "buat, alan tulak leka ko percaya tong ab ko bome. Penyulet kerajaan Allah. ²⁰Sasenu ulun Farisi nyituk tong Yesus kede me Allah sulet dian merintah. Yesus nuing, pemerintah Allah sa tela ali kawan tanda ye tau na ite ulun. ²¹empe ulun tau ngulek, ayu teneng, ihe da.! atawa, te biduh da.! leka Allah apu mulai merintah te botuk - botuk kam. ²²Uli iro Yesus ngulek tong kawanulun ye siut da. sagar sulet wayah ye kam tau kite erai olo ke kawan olo anak meresia, et kam sa kate kite ye. ²³Nende ulun sagar ngulek tong kam. ite. te biro.! atawa ite, tai behe.! et ya kam keluar ngeto da. Penyulet anak meresia. ²⁴nget leen ilap ye beamba te langit besen sila, nget iro ade nede keadaan anak meresia te olo na ye. ²⁵Et nyentela ye da harus deo kesa kenarean nelang sa naterima ene kawanulun jaman nehe. ²⁶Te olo anak meresia na petendre one ye. keadaan ye nget te jaman Nuh one. ²⁷ulun man isep, peruku tarus nget iro empe da Nuh litep tong suang kapal belalu baah sulet nelang nempate kawanulun kawus ye. ²⁸Sameh nget te jaman Lot. ulun man isep, ngejual, sekule nelang ngebuat belai. ²⁹Et kede da Lo keluar neke Sodom, te olo iro apui ali belerang lotu ke langit pelos ngabinasa dali kawus. ³⁰nget iro keadaan ye nede te olo anak meresia na petendre. ³¹Te olo iro ulun ye rahat naan te munan sapo belai ya naan dolui dian ngepe kawan barang ye naan te suang belai. nget iro ade ulun ye rahat te ume ya uli tong belai ye. ³²Ingat se - se ye apu kune sao Lot. ³³ulun ye ngeto nyelamat pemolum ye, sagar kejawehan pemolum ye. et ulun ye kejawehan pemolum ye sagar nyelamat pemolum ye. ³⁴Percaya leh ; te malem iro, due keulun desung turui te erai ranjang. erai keulun sagar na oit, erai keulun na ikah. ³⁵Due ke ulun bawe desung mengiling gandum, erai keulun sagar na oit, erai keulun sagar na ikah. ³⁶Due keulun rahat begawi te ume, erai keulun sagar na oit, erai keulun na ikah. ³⁷Kawanulun ye siut Yesus nyituk, te kame hal iro sagar terjaai Tuhan.? Yesus nuing," te kame naan bangkei, te biro naan tempulu pengokan bangkei..

Chapter 18Perumpamaan hakim ali bawe balu.

¹uli iro Yesus ngesah erai perumpamaan pakaingajar kawanulun yesiut da dion dali seleur bedoa nelang ya putus asa. ²Yesus ngulek, te erai jaa naan erai keulun hakim ye sa takut tong Allah, nelang sa peduli ali dase - dase. ³Te jaa iro naan ade erai keulun bawe balu ye tetarusan ngehadap hakim iro kaweng pekara ye naawat, Awat ab ngehadap musuh ab, ulek bawe balu iro. ⁴Sasenu kede hakim iro sa kakan ngarawah bawe balu iro, et akhir ye hakim iro bepikir, "biar ab sa takut Allah nelang sa peduli tong dase - dase. ⁵Et leka bawe balu ihe eter menganggu ab, lewi buen ab ngawat pekara da, aka sa, da pasti seleur sulet nelang pe deruh ab. ⁶Belalu Tuhan ngulek, dinga se ye naulek ene hakim ye sa adil iro. ⁷Nah, se Allah sa sagar ngawat pekara ulun pelian ye gegales ye na took da jolo malem.? se da sagar menunda - nunda empe usang dion ngawat dali. ⁸Percaya lah.; da sagar jao ngawat perkara dali. et aka anak meresia sulet. se leen naan mahan ulun ye percaya tong da te denia ihe. perumpamaan ulun Farisi ali pengumpul pajak. ⁹Yesus ngesah ade perumpamaan ihe ye na tuju tong ulun ye ngangap ulun lain wa, et kesa unuk da gegales ye buen. ¹⁰ulek Yesus," naan due keulun tulak tong belai Tuhan laang bedoa, ye erai ulun Farisi ye bali ye erai keulun penagih pajak. ¹¹Ulun Farisi iro jakat gegales pelos bedoa, 'U Allah, ab ngulek terimakasih tong ko, leka ab sa nget ulun bali, ye pemeras, nipu zinah ab ngotus sukur leka ab sa nget penagis pajak iro. ¹²Ab puasa due kali erai minggu, nelang ab ngokoi tong ko sepersepuluh ke kawus penghasilan. ¹³Et penagih pajak iro jakat oro - oro, melaikan sa ronnyenda tong langit. nelang nguyut dada da ngulek," U Allah asi ab, ulun bedosa ihe. ¹⁴Percaya lah, "ulek Yesus," kede dali uli tong belai, penagih pajak iro ye naterima ene Allah sa ulun Farisi iro. leka sasenu ulun ye meninggi unuk da sagar na perandah; nelang sasenu ulun ye naperandah unuk da sagar na petinggi. Yesus ali kawan anak. ¹⁵Naan kawan ulun ngoit kawan anak idis demasu Yesus dion da menjamah pelos memberkat dali. kede kawan ulun ye siut Yesus kite iro. dali ngereket kawan ulun iro. ¹⁶kede Yesus nook kawan anak iro belalu ngulek tong kawan ulun ye siut da." dion ye kawan anak sulet demasu ab. ya ngelamen dali.; leka ulun nget iro ye jaji ulun pelian na Allah. ¹⁷Ingat! Ulun ye sa ngehadap Allah nget erai keulun anak idis, sa sagar jaji ulun pelian na Allah. Ulun tatau ali kerajaan Allah. ¹⁸Erai keulun pemimpin Yahudi nyituk tong Yesus, "Guru ye buen, se ye harus na ene ab dion kate nerima pemolum sejati pelos tong kengola - ola ye.? ¹⁹Kone me ko ngulek ab buen.? situk Yesus tong da. beloh naan ye buen, selain ke Allah gegales. ²⁰Ko apu ketoan kawan perintah Allah, ya bezinah, ya munu ulun, ya dako, ya ngopau nelang hormat ma ali ne ko. ²¹Kawus perintah iro apu na tampelos ab kelemah ab kea tia." tuing ulun iro. ²²Keringa nget iro Yesus ngulek," sengke naan erai hal ye harus na ene ko.; jual kawus harta ko ye, okoi duit ye tong ulun susah. belalu ko sagar mahan harta te sorga, uli iro sulet lah siut ab. ²³Et kede ulun iro keringa iro, da nare aseng leka da tatau bene, ²⁴Yesus ketoan ulun iro nare aseng, leka iro da ngulek." Poye bene tong ulun tatau jaji ulun pelian na Allah. ²⁵lewi murah erai keikui unta litep luang ilos, ke erai keulun ta tau litep denia kado na Allah. Pengikut Yesus sagar nerima bolum kekal. ²⁶Kawan ulun ye keringa Yesus ngulek nget iro nyituk," aka nget iro, dase ye tau nyelamat.? ²⁷Yesus nuing," ye sa tau ade tong meresia, tau ade tong Allah. ²⁸Brlalu da Petrus ngulek, ite. kain apu ngikah lau belai dion siut ko. ²⁹Percayalah,!" ulek Yesus. "Ulun ye apu ngikah belai da, atawa sao da, atawa erai butung da atawa ma ne da atawa kawan anak da leka melayani Allah. ³⁰Ulun iro sagar nabales sasenu kali lipat te wayah ihe. nelang te zaman odi nende da sagar naokoi pemolum sejati pelos ke ngola - ola ye." Yesus ngulek nget pempate da ali kebangkitan Yesus. ³¹Yesus ngumpul kedue belas kawan ulun ye siut da ngeringa belalu ngulek," dinga. takanehe nuju Yerusalem. te biduh kawus ye na surat kawan nabi nget anak meresia, sagar tulus. ³²Da sagar nasarah tong kawan ulun sa Yahudi. ye sagar ngesese, mehina, nelang mupus da. ³³Dali sagar nyiksa pelos munu da, et te olo ke tolu, da sagar bolum mulik. ³⁴Kawus iro sa budas kawan ulun ye siut Yesus ketaru, jape ke kawan engan ye iro narasia ke dali. dali sa ketaru nget se ye napander da iro. Yesus pebome ulun posa. ³⁵Kede Yesus dani empe te Yerikho, erai keulun posa desung tuet kaweng sedakah te diding alan. ³⁶Kede da keringa ulun deo iro lalo, da nyituk, naan se.? ³⁷Yesus, ulun Nazaret iro, lalo, "ulek dali tong da. ³⁸Belalu ulun posa iro nook, "Yesus, anak Dawid. ketasi ab.!" ³⁹Kawan ulun ye malan one, ngereket da nelang nyiu da menteng. et da nook makin wale eso. "anak Dawid. ketasi ab.!" ⁴⁰Yesus singgah belalu nyiu ulun ngoit ulun posa iro demasu da, kede da empe, Yesus nyituk. ⁴¹Se ye na kahandak ko na ene ab ali ko? Tuan, ulek ulun posa iro," ab kakan kite. ⁴²Belalu Yesus ngulek, aka nget iro. ite lah. leka ko percaya tong ab, ko ware," ⁴³Belalu kede iro da tau kite, pelos da siut Yesus nelang ngulek terimakasih tong Allah, kede ulun deo iro kite hal iro, dali kawus ngehormat Allah.

Chapter 19 Yesus ali da Zakheus.

¹Kede Yesus empe te Yerikho, da pelos malan lalo jaa iro. ²Te jaa iro naan erai keulun kepala penagih pajak ye tatau.aran ye da Zakheus.³Da kakan kite dase Yesus iro, et lekaulun deo bene, nelang unuk da udok, belalu da sa mahan kite Yesus. ⁴Belalu,da mensit one keulun deo mengket tonga kayu, dion mahan kite Yesus ye sa ola eso sagar lalo te biro.⁵Kede Yesus empe te tonga kayu iro, da sedongak tong moo belalu ngulek,"zakhius, ngolek dolui.! leka ab harus koteu tong belai ko olo ihe." ⁶Da Zakheus jao dolui pelos nyeruku Yesus ali ego aseng. ⁷Kawus ulun ye kite hal iro mulai ngomel, dali ngulek,"Seh.! da koteu te belai ulun ye sa buen.⁸Demih apu te belai da,da Zakheus jakat pelos ngulek tong Yesus," Tuhan, separu ke harta ab sagar na sedakah ab tong ulun susah; nelang dase ye pini kune tipu ab, ab sagar bayar mulik tong da opat kali lipat.! ⁹Belalu ulek Yesus,te olo ihe ko ali kawus kulawarga ko naselamat leka Allah nelang na okoi pemolum ye kado, leka ko ade keturunan Abraham. ¹⁰Anak meresia sulet laang keto nelang nyelamat ulun ye taang. Pelayan ye setia ali pelayan ye jahat.¹¹Desung ulun ngeringa Yesus bepander, da ngesah erai peribahasa,leka,kede iro da apu dani Yerusalem, nelang ulun ngabahe pasti Allah sa ola eso sagar merentah yelah Raja te denia, ¹²Yesus ngulek,"naan erai keulun bangsawan ye tulak tong negeri oro na dudus jaji raja, uli iro da uli eso.¹³Se male tulak, da nook sepuluh keulun pelayan ye, belalu ngokoi tong dali tiap unuk erai soi duit amas," bedagang makai duit ihe pedesung ab tulak." ulek da tong dali. ¹⁴Et penduduk negeri da iro merikang ali da. demih da apu tulak,dali ngirim utusan dion ngulek," kain sa kakan ulun ihe jaji raja kain. ¹⁵Et bangsawan iro nadudus jaji raja, uli iro da mulik eso tong negeri da. belalu da nook kawan pelayan da ngehadap, dion ngentoan senu keuntungan ye apu ahan dali.¹⁶Pelayan ye tela sulet pelos ngulek,'tuan, erai duit amas ye na okoi tuan tong ab iro, apu ab mahan jaji sepuluh,' ¹⁷"buen, ulek tuan iro, ko pelayan ye buen.! Leka te suang kawan hal ye idis ko tau napercaya, ab sagar ngene ko jaji penguasa sepuluh jaa."¹⁸Pelayan ye kedue sulet pelos ngulek, tuan, erai duit amas ye naokoi tuan tong ab iro, apu ab mahan jaji lime. ¹⁹Tong pelayan iro raja iro ngulek, ko sagar jaji penguasa lime jaa.²⁰Pelayan ye lain sulet pelos ngulek,'tuan, ihe duit tuan, onteh ab te saput tangan. ²¹Ab takut ali tuan, leka tuan ulun keras. tuan ngepe se ye sa na tuan, nelang tuan ngutik hasil teruna ye sa na ule ene tuan. ²²Raja iro ngulek tong da,ko pelayan ye jahat.! sesuai ali kawan engan ko gegales ab sagar ngehukum ko, ko ketoan ab ulun karas. ab ngepe se ye sa na ab nelang ngutik hasil te runa ye sa ab ngule. ²³Aka nget iro kone me ko sa ngemasuk duit iro tong bank dion aka ab uli ab tau nerima duit iro ali bunge ye.²⁴Uli kero raja iro ngulek tong kawan ulun ye jakat te biro.' epe duit iro ke da pelos okoi tong pelayan ye runa sepuluh duit amas iro. ²⁵Et kawan ulun iro ngulek,' tuan da apu naan sepuluh²⁶Raja iro nuing,,ingat; ulun ye apu naan,tong da sagar na okoi lewi deo eso, et ulun ye beloh naan se - se ye naan te da sagar na epe ade ke da. ²⁷Nehe oit tong he kawan musuh ab iru ye sa kakan ab jaji raja ye, bunu dali kawus te hadapan ab.! Yesus na sambut nget Raja. ²⁸Uli Yesus ngulek kawus ye iro da malan one te hadapan dali nuju Yerusalem.²⁹Kede empe dani Betfage ali Betania tai Bukit Zaitun, da nyiu due keulun kawan ulun ye siut da tulak one. ³⁰Alan tong jaa ye te hadapan iro, ulek Yesus tong dali,"aka kam litem te biduh kam sagar kite erai keikui anak keledai na suruk. Keledai iro beloh pini na tunggang ene ulun. ugha surukan keledai iro belalu oit tong ihe. ³¹Aka ulun nyituk kam, kone me kam ngugah surukan keledai iro.? Ulek,"Tuhan perlu makai ye.³²Kedue ulun - ulun ye siut Yesus iro tulak, belalu sengkeruku kawus ye nget ye naulek ye. ³³Desung dali ngugah surukan anak keledai iro. puun keledai iro ngulek tong dali," kone me kam ngugah surukan keledai iro.? ³⁴Dali nuing,"Tuhan perlu makai ye." ³⁵Belalu dali ngoit anak keledai iro tong Yesus. uli iro dali ngondok jubah dali te moo keledai iro pelos ngawat Yesus mengket tong munan ye. ³⁶Kede da lalo makai keledai iro, kawan ulun ngurak jubah dali te alan.³⁷Kede Yesus dani empe te Yerusalem, te alan ye dolui te bukit Zaitun, kawus kawan ulun deo siut da iro tela ngehormat Allah nelang ngotus terimakasih tong da leka kawus keajaiban ye apu nasaksi dali. ³⁸dali nook," Naberkat Raja ye sulet te suang ngaran Tuhan.! sanang buen te surga, nelang hormat tong Allah.³⁹sasenu ulun Farisi ke botuk ulun deo iro ngulek tong Yesus,"Guru, siu kawan ulun ye siut da menteng." ⁴⁰Yesus nuing. Percaya lah.! aka dali menteng, kawan batu ihe sagar negkeriak. Yesus nangis Yerusalem.⁴¹Kede Yesus makin dani Yerusalem, nelang kite jaa iro, da nangis jaa iro. ⁴²Ulek ye,"U asi ko,tamam buen ye aka olo ihe ko ketoan se ye tau ngoit perdamaian.! et nehe ko satau kite da. ⁴³ko sagar kesa sindai kede,kawan musuh ko nemuet punte ngehalang bekeliling ko; dali sagar ngegeliling ko nelang ngebure ko ke kawus arah. ⁴⁴Dali sagar pehancur ko ali kawus penduduk ko; nelang sa sunah erai kesoi batu sagar nepeladar dali besusun te runa ye, leka me ko sa mentaru kede Allah sulet nget nyelamat ko. Yesus ngusir ulun - ulun bejualan tai Bait Allah.⁴⁵Yesus litem tong belai Tuhan belalu pelos ngusir tong ongon ulun - ulun ye bejualan tai biro. ⁴⁶tesuang surat berasih,"ulek da tong dali, nasurat nget ihe,"Allah ngulek. belai ab sagar jaji belai runa bedoa, et kam ngene ye jaji sarang perampok.⁴⁷Tiap olo Yesus ngajar te belai Tuhan. kawan imam kepala ali kawan guru agama, ali kawan pemimpin Yahudi kakan munu da. ⁴⁸Et sa mahan alan nget nampelos hal iro, leka kawus ulun tetap ngeringa da, nelang terpikat tong kawan engan ye.

Chapter 20Situkan nget kuasa Yesus.

¹Te erai olo, kede Yesus desung ngajar nelang ngulek kabar buen ke Allah tong kawanulun tesuang belai Tuhan. kawan imam kepala, kawan guru agama, sendro kawan pemimpin Yahudi sulet. ²Pelos ngulek tong Yesus," coba ulek tong kain ali dasar se ko ngene kawus ye ihe.? Dase ye ngokoi hak iro tong ko.? ³Yesus nuing," ab kakan nyituk. ulek tong ab. ⁴Da Yohanes membaptis makai hak dase.? Allah atawa meresia.? ⁵Dali belalu mempakat," aka taka ngulek,' makai hak Allah.' da sagar ngulek,' aka nget iro, kone me kam sa percaya tong da? ⁶Et aka taka ngulek, makai hak meresia, kawusulun sagar numuk taka ali batu. leka dali percaya da Yohanes erai keulun nabi. ⁷Belalu dali nuing," kain beloh ketoan. ⁸Belalu Yesus ngulek tong dali," aka nget iro ab ade sa sagar ngulek tong kam makai hak dase ab ngene kawus ye ihe. Perumpamaan hal kawan ngekarun kabun anggur. ⁹Yesus ngesah tong kawanulun iro perumpamaan nget ihe, naan erai keulun sekule anggur tai erai kelamar kabun. da pesewa kabun iro tong sasenu keulun ngekarun belalu tulak tong jaa lain nelang ola nondo te biduh. ¹⁰Kede apu wayah mutik bua anggur. puun kabun iro ngirim pelayan da tong kawanulun ngakarun iro dion nerima bagian ye. Et kawanulun ngakarun iro penare mupuk pelayan iro pelos nyiu da uli ali beloh pengahan. ¹¹Belalu puun kabun iro ngirim eso erai keulun pelayan ye lain ; et pelayan iro ade na penare, pupuk nelang nahina ene kawanulun ngakarun iro, belalu na siu uli ali kami lawe. ¹²Uli iro puun kabun iro ngirim pelayan ye ketolu, et pelayan iro ade na pupuk penare ene kawanulun ngekarun iro pelos na obet tong luar kabun iro. ¹³Akhir ye puun kabun ye iro ngulek, se eso ye harus na ene ab.? Ab sagar ngirim anak ab gegales ye nakasihi ab. pasti da sagar nahormat.! ¹⁴Et kede kawanulun ngekarun kabun iro kite anak puun kabun iro. dali ngulek sameh dali, ihe da ahli waris ye. ayu taka munu da, dion taka mahan warisan ye. ¹⁵Belalu dali nyujut da tong luar kabun iro pelos munu da. belalu Yesus nyituk," nah. aka puun kabun iro uli, se ye sagar na ene ye ali kawanulun ngakarun iro.? ¹⁶pasti da sagar sulet pelos munu kawanulun ngakarun iro, belalu ngokoi kabun iro tong kawanulun ngakarun ye lein.? keringa iro, kawanulun iro ngulek tong Yesus, pasti sa.! ¹⁷Yesus meneneng dali belalu ngulek," aka nget iro, se arti ye ayat surat berasih ihe.? batu ye sa tepakai ene tukang bangunan, apu jaji batu penjuru. ¹⁸kawusulun ye lotu tong batu iro sagar hancur, nelang dase ye tipan batu iro sagar ramuk. ¹⁹Kawan guru agama ali kawan imam kepala ketaru pasti perumpamaan iro na tuju Yesus tong dali, leka iro dali nulung da kede iro ade, et dali takut tongulun deo, Situkan nget ngebayar pajak ²⁰Belalu dali ngeto kesempatan ye buen. dali pepura aseng tulus dion dali kate jebak Yesus ali kawan situkan, dion dali mahan nyarah da tong kewajiban nelang kekuasaan gubernur. ²¹Belalu kawanulun ye apu na siu iro ngulek tong Yesus," Guru, kain ketoan kawan ye na ulek nelang naajar ene ko iro bujur. kain ketoan ade ko ngajar ali tarus terang nget na ga Allah tong meresia, leka ko sa neneng leenulun. ²²leka iro cuba ko ngulek tong kain, menurut aturan agama taka, se ahan bayar pajak tong Kaisar atawa sa.? ²³Et Yesus ketoan akal dali, leka iro da ngulek. ²⁴coba petendre tong ab erai ensoi duit perak. gambar nelang aran dase ihe.? Kaisar.! " ulek dali. ²⁵Aka nget iro, ulek Yesus tong dali, okoi tong Kaisar, se ye na kaisar nelang tong Allah, se ye na Allah. ²⁶Betantu bene te hadapanulun deo iro dali beloh tau mahan sunah erai kesala te Yesus, dali belalu enteng nelang mandam leka engan tuing iro. ²⁷Situkanulun Saduki. ²⁸Sasenu keulun ke golongan Saduki sulet demasu Yesus. (dali ye iro golongan ye ngulek pastiulun mate sa sagar bolum mulik.) dali nyituk tong Yesus. ²⁹Guru, da Moses nyurat hukum ihe tong taka.; aka erai keulun upo mate nelang da sa naan anak, belalu erai butung da harus ngebane balu ye. ³⁰Pini naan turu keulun erai butung. ye tela ngebane, belalu mate ali beloh naan anak. ³¹uli iro ye kedue ngebane balu ye. et da ade mate ali sa naan anak. ³²Hal ye buen nget iro ade ali erai butung ye sa ketolu nelang pelos ade empe ye keturu. ³³Akhir ye bawe iro mate ade. ³⁴Teoloulun mate nailuk mulik, bane dase bawe iro.? leka keketuru ye apu ngebane da. ³⁵Yesus nuing, kawanulun ye bolum nehe ngebane. ³⁶Et kawanulun ye patut nget nailuk bulu mulik ke pampate nelang tai jaman one diruh, dali sa ngebane. ³⁷Keadaan dali nget malekat, nelang sa tau mate. dali yeiro kawan anak Allah, leka dali apu na iluk bolum mulik ke pempate. ³⁸Da Moses gegales jelas bene ngulek ngetulun mate sagar nailuk bolum, tesuang surat ye nget juet bedui ye dolan iro da ngulek Tuhan yelah. Allah Abraham, Allah Ishak nelang Allah Yakub. ³⁹Nah, Allah iro beloh Allahulun mate.! da Allah kawanulun ye bolum.! leka tong Allah, kawusulun bolum te hadapan Da. ⁴⁰Sasenu guru agama ngulek, engan tuing guru buen bene." ⁴¹leka iro dali sa ronun eso nyetuk se aran tong Yesus. Kristus adalah Tuhan. ⁴²Yesus nyituk tong dali," se ye ahan na situk Raja penyelamat iro keturunan Dawid. ⁴³Pedahal da Dawid gegales te suang buku mazmur, Tuhan ngulek tong Tuhan ab. tuet te sila sanan ab. ⁴⁴Empe ab ngene kawan musuh ab menyarah aleh tong ko, ⁴⁵Jaji aka da Dawid ngulek Raja penyelamat iro Tuhan. nget me da keturunan Dawid. Peringatan dion hati - hati nengkawe ahli taurat.. ⁴⁶Desung kawanulu deo ngeringa Yesus bepander, da ngulek tong kawanulun ye siut da, ⁴⁷Bebuen ngehadap kawan guru agama. dali ketuju ngampot makai jubah ye moo, nelang ketuju nahormat te kawan pasar dali ketuju kawan runa tehormat

tesuang belai sembayang ali te kawan pesta. ⁴⁷Dali nipu ngakal kawan balu nelang ngerampas belai ye. nelang dian nutup kejahatan dali iro, dali bedoa panjang - panjang.! Hukuman dali odi olo boyat.!

Chapter 21Pengokoi eraiulun bali.

¹Te belai Tuhan, Yesus kite kawanulun tatau muat duit tong suang pati persembahan terimakasih.² Da kite naan erai keulun bawe balu ye sa tatau, muat due ensoi duit tembaga.³ Belalu Yesus ngulek, dinga: bawe balu iro muat lewi deo ke ke kawusulun bali.⁴ Leka dali kawus ngokoi kekelebihan harta da. et bawe balu iro biar da susah bene, apu ngokoi kawus ye naan te da ye naperlu ene da dian bolum." Tanda - tanda akhir zaman.⁵ Naan kawanulun ye maner nget me buen ye belai Tuhan ye na hias ali kawan batu ye buen - buen ade makai kawan barang ye naokoi tong Allah. belalu Yesus ngulek tong dali.⁶ Nende naan wayah ye, kawus ye ite kam ihe sagar na pehancur,; beloh naan mudah erai batu te ihe ye sagar nondo besusun te runa ye.⁷ Dali nyituk tong Yesus, "Guru, kede me hal iro nende terjadi.? mulik se tanda yi aka apu empe wayah ye hal iro nende terjadi.? ⁸Yesus ngulek." Hati - hati, ya empe kam kune tipu. deoulun sagar sulet ali aran ab, nelang ngulek." ab ihe Tuhan.! neang'waktu ye apu empe. et ya kam siut dali. ⁹Ya ade takut aka kam keringa kabar nget peperangan ali pemberontakan. kawus ye iro harus terjadi lebih one. et iro sa bearti apu empe wayah ye kiamat.¹⁰ Belalu Yesus nampelos pepanderan ye, ulek ye, bangsa ye erai sagar berperang ngelawen bangsa ye lain. negara ye erai sagar nyarang negara ye lain. ¹¹Te kame - kame sagar naan gempa bumi ye tamam, bencana lau nelang penyakit sampar, sagar naan kejadian ye maka akut nelang maka akut te langit.¹² Et one kekawan kejadian iro, kam sagar nadakep nelang nasiksa.kam sagar na adili te kawan belai sembayang nelang nempasuk tong suang penjara.uli iro kam sagar naoit tong hadapan kawan raja ali kawan penguasa leka kam siut ab. ¹³Iro kesempatan tong kam dion ngulek kabar buen ke Allah.¹⁴ Kede kawanulun ye siut Yesus ye naan te iro kite nget ye sagar jaji. dali ngulek," Tuhan, kain nyarang ali pedang.! ¹⁵Belalu erai keulun ke dali nares pelayan imam solai ali pedang empe keling sila sanan bekat. Et Yesus ngulek,"Wa.! belalu da mege keling ulun iro pelos pebome ye.¹⁶ Kam sagar na okoi ene ma ne kam,leka kawan erai butung kam, ene kulawarga kam nelang ene kawan uyang kam. bali kekam sagar na bunu ene dali. ¹⁷Kawusulun muar merikang ali kam ene kamulun ye siut ab. ¹⁸Et beloh erai lamar balo ke utek kam sagar jaweh. ¹⁹Aka kam betahan ali sabar,kam sagar na selamat. Ngulek nget kehancuran Yerusalem.²⁰ Aka kam kite Yerusalem na geliling ene tentara,kam sagar ketoan pasti jaa iro sa ola eso sagar na pejaweh. ²¹Te kede iro kawanulun ye naan te Yudea harus mensit tong gunung. dali ye naan suang jaa haus ngikah jaa. nelang dali ye naan te ogon ya litep tong suang jaa. ²²Leka kawan olo iro ye iro,kawan olo hukuman natampelos, dian ali nget iro tulus se ye apu na surat tesuang surat berasih.²³ Dasar leha maka akut kawan olo iro tong kawan bawe ye entung,nelang tong ne ye desung petete anak.! negeri ihe sagar kesa kesusahan ye tamam,nelang Tuhan sagar ngehukum bangsa ihe. ²⁴Naan ye sagar na bunu ali pedang, naan ade ye sagar naoit jaji tawanan tong kawan negeri bali, belalu kawanulun ye sa ketaru Allah sagar nasiksa Yerusalem empe waa wayah ye apu na tentu Tuhan tong dali.Penyulet anak meresia suang kemuliaan. ²⁵Nende te mate olo,bulan nelang kawan setomoi sagar ite kawan tanda, te munan tana, kawan bangsa sagar takut nelang bingung ngehadap guhup gelombang laut. ²⁶meresia sagar takut bene kakan mate ngehadap se ye sagar jaji te geliling denia ihe,leka kawan penguasa telangit sagar guyang.²⁷Te kede iro anak meresia sagar sulet tesuang jaun makai kuasa ali solai mulia. ²⁸Aka kawan hal iro jaji, buet pelos engkat utek ko leka sa ola eso kam sagar na selamat. Perumpamaan tonga ara. ²⁹Belalu Yesus ngesahh tong dali perumpamaan nget ihe,ulek da, ite tonga ara ali kawus kawan tonga kayu ye lain. ³⁰Aka kawan jangkeng ye mulai temu daon daon da,kam ketoan pasti apu dani wayah kemarau. ³²Buen kam ketoan.! kawan hal iro sagar jaji semale kawanulun ye bolum nehe mate kawus ye. ³³langit ali tana sagar beloh jaweh, et engan ab tatap empe pelos tong kengola - ola. Perlu berjaga - jaga. ³⁴Jaga unuk ko, ya empe kam talalu aur ngene kawan pesta nelang isep pengisep tau pemabuk, atawa tamam memikir kawan soal pemolum kam,empe kam sa sedia kede olo iro sulet ali nyelenga. ³⁵Leka olo iro sagar sulet nget perangkap tong kawusulun te munan tana ihe. ³⁶Ware kam berjaga, nelang seleur bedoa dion kam gagah kate mengatasi kawus hal ye sagar jaji nelang kam mahan ngehadap anak meresia. ³⁷ Aka jolo Yesus ngajar te belai Tuhan, demih malem da tulak tong Zaitun belalu nondo te biro. ³⁸Tiap pita kawusulun sulet tong belai Tuhan nget ngeringa Yesus ngajar.

Chapter 22

¹Perayaan rote sa beragi ye na otus paskah apu dani. ²Kawan imam kepala ali kawan guru agama desung ngeto alan dion munu Yesus ali menteng - menteng.leka dali takut tong ulun deo. Penghianatan Yudas. ³Uli iro iblis litep tong da Yudas ye naotus ade da Iskariot, ye iro erai keulun ke kedue belas ulun ye siut Yesus. ⁴Leka iro da Yudas tulak laang begerayang ali kawan imam kepala ali kawan kepala penjaga belai Tuhan nget me da mahan nyarah Yesus tong dali. ⁵Dali sanang bene nelang bejanji sagar ngokoi duit tong dali. ⁶Da Yudas ade setuju belalu mulai ngeto kesempatan dion nyarah Yesus tong dali ali sa toan ulun. Nyedia pengokan paskah. ⁷Empe olo perayaan rote sa beragi te kede iro ulun munu bebiri nget pengokan paskah. ⁸Belalu Yesus nyiu da Petrus ali da Yohanes," alan sedia pengokan paskah tong taka. ⁹Te kame kam kakan kain nyedia ye? situk dali. ¹⁰Yesus nuing,kede kam litep tong jaa,kam sagar sengkeruku erai ke ulun upo desung ngoit erai kandi beisi danum.dasu da tong belai ye na engket da. ¹¹Belalu ulek tong puun belai iro, Guru nyituk, te kame runa ab sendro kawan ulun ye siut ab man pengokan paskah.? ¹²Puun belai iro sagar nundru tong kam erai kamar loteng solai.sukup ali kawan perabot ye, sedia kawus ye te biro. ¹³Da Petrus ali Yohanes tulak,belalu mahan kawus ye sameh nget ye na ulek ene Yesus. dali belalu nyedia pengokan paskah iro. Perjamuan paskah. ¹⁴Demih apu empe kede ye nget man pengokan paskah iro,Yesus tuet sendro kawan ulun ye siut da te runa perjamuan. ¹⁵Belalu da kate tong dali, ab kakan bene man pengokan paskah iro sendro ali kam sa male ab kune kenare.! ¹⁶Leka,percayaklah. : Ab sa sagar man pengokan ihe eso empe arti ke pengokan ihe na petendre te denia kado na Allah. ¹⁷Uli iro Yesus ngangkat sangkir anggur,belalu bedoa ngulek terimakasih tong Allah,uli iro ngulek,"epe ihe,nelang bagi. ¹⁸Leka buen kam ketoan mulai ke nehe ab sa sagar isep anggur ihe eso empe Allah apu bekuasa ponu te munan kekawus ye. ¹⁹Uli iro Yesus ngepe rote, nelang uli bedoa ngulek terimakasih, da meleng rote iro ali kami ye belalu ngokoi tong dali, nelang ngulek,"ihe unuk ab(ye nasarah tong kam,ene ihe pakai ngingat ab." ²⁰nget iro ade uli man, da ngokoi sangker anggur iro tong dali nelang ngulek," sangker yero janji Allah ye kado,suang daya ab. Ngulek ulun ye nyarah Yesus. ²¹Et ite.! ulun ye menghianat ab naan te ihe sendro ali ab. ²²Anak meresia puna sagar mate nget ye apu natetapkan ene Allah.; et silaka ulun ye ngehianat da.! ²³Belalu dali mulai mengkesituk sameh dali, dase ke dali ye sagar ngene hal iro. Jajilah ulun ye melayani. ²⁴Te botuk kawan ulun ye siut Yesus sulet perawekan,dali besual nget dase kedali ye harus naanggap penge tamam. ²⁵Yesus ngulek tong dali," Raja -raja kawan bangsa ye sakataru Allah nindas rakyat ye,nelang kawan penguasa ye na otus: Penyelindung rakyat. ²⁶Et kam sa ahan nget iro kebalikan ye, ulun sa penge tamam te botuk kam harus jaji nget ye penge hina, nelang pemimpin harus jaji nget pelayan. ²⁷Dase ye lewi tamam; ulun ye tuet man ngehadap meja, atawa ulun ye melayani da.? betantu ulun ye tuet iro, et ab naan te botuk kam nget pelayan. ²⁸Te suang kawan kesusahan ab,kam seleur sendro ali ab. ²⁹Nget Ma apu ngokoi tong ab kuasa nget merentah, nget iro ade ab sagar ngokoi tong kam kuasa iro. ³⁰Ali nget iro kam kate siut sendro ali ab te kede ab jaji Raja, nelang kam sagar tuet tai kedue belas tahta dian merintah kedue belas suku bangsa Israel. Petrus sagar menyangkal Yesus. ³¹Simon,Simon, dinga.! Iblis apu naokoi ijin nget nguji kam.; nget pare na siau belalu ye buen napisah ke ape. ³²Et ab apu bedoa tong ko,Simon, dian iman ko ya mawah,nelang aka ko apu mulik demasu ab ko harus pekuat iman kawan erai butung ko. ³³Da Petrus nuing,"Tuhan, ab besedia litep penjara nelang mate sendro Tuhan. ³⁴Percaya,Petrus," ulek Yesus," Samale piak jagau mengkoko olo ihe, ko tolu kali menyangkal ab. Bersiap - siap lah ngehadap kesulitan. ³⁵Uli iro Yesus ngulek tong dali," one diru kede ab ngutus kam ab sa nyiu kam ngoit dompet,tas atawa sandal, se kam kekurangan nget se - se.! Sa.! tuing dali. ³⁶Et nehe,ulek Yesus, dase ye naan dompet atawa tas harus ngoit ye, nelang dase ye sa naan pedang, harus jemual jubah ye pakai moli pedang. ³⁷Et percaya lah, ayat surat berasih ye ngulek nget ihe, Da na anggap nget erai keulun penjahat, harus jaji te munan unuk da.leka se ye na surat te suang surat berasih nget ab rahat tulus nehe. ³⁸Tuhan,lek kawan ulun ye siut Yesus, ite, te behe naan due pedang. Cukup tuing Yesus. Yesus bedoa tai taman Getsmani. ³⁹Yesus ngikah jaa belalu tulak nget biasa ye tong bukit Zaitun, nelang ulun ye siut da ade tulak siut da. ⁴⁰kede empe te biro, da ngulek tong dali, ware kam bedoa dion kam ya bedosa aka kam naan cobaan. ⁴¹Uli iro da tulak oro idis ke dali, nget oro sepenumuk. ⁴²Belalu tunuk pelos bedoa, "Ma. ulek da," aka ahan,pekoro ke ab kenare ye harus na inam ab ihe. et ya kehendak ab, melainkan kehendak Ma. ⁴³Erai keulun malekat sulet nenre unuk da pelos menguatkan ye. ⁴⁴Yesus nanggung kenare ate aseng tamam, da behimat bene bedoa,panas da nget pitek daya tong tana. ⁴⁵Wa bedoa, Yesus mulik eso tong kawan ulun ye siut da, da kesurek dali desung turui leka sangat kenare aseng. ⁴⁶belalu da ngulek tong dali. kone me kam turui,? buet belalu bedoa dion kam ⁴⁷Desung Yesus sengke bepander, sulet erai kerombongan ulun. dali na pimpin ene Yudas, erai keulun ke ulun ye siut Yesus.uli iro da Yudas tulak nyerani Yesus belalu ngenok da. ⁴⁸Et Yesus ngulek tong da,"Yudas,se makai ngenok iro ko kakan menghianat anak meresia.? ⁴⁹Kede kawan ulun ye siut Yesus ye naan te iro kite nget ye sagar jaji. dali ngulek," Tuhan, kain nyarang ali pedang.! ⁵⁰Belalu erai keulun ke dali nares pelayan imam solai ali pedang empe

kelinge sila sanan bekat. ⁵¹ Et Yesus ngulek, "Wa.! belalu da mege keling ulun iro pelos pebome ye. ⁵² Uli iro Yesus ngulek tong kawan imam kepala ali kawan perwira penjaga belai Tuhan, nelang kawan pemimpin Yahudi ye sulet tong iro laang nulung da. se ab ihe penjahat, empe kam sulet ali pedang ali gagada laang nulung ab.?"

⁵³ Nungku olo ab naan sendro kam te belai Tuhan. kam sa nulung ab. et ihe wayah ye kam betindak, te kede kuasa kegelapan mege kekuasaan ye. Petrus menyangkal Yesus. ⁵⁴ Dali nulung Yesus pelos ngoit da tong belai imam solai, da Petrus demasu ke oro. ⁵⁵ Te botuk natar iro apui simpuk dion bedere apu napedolan belalu da Petrus tulak tuet sendro kawan ulun ye tuet geliling apui iro. ⁵⁶ Erai keulun pelayan bawe kite da Petrus tuet te dani apui runa bedere iro. belalu pelayan bawe iro kite Petrus, uli iro ngulek, ulun ihe mei ade naan senro ali Yesus. ⁵⁷ Et da Petrus beloh mengaku. da ngulek, "Ab budas sa ketaru ulun iro.!" ⁵⁸ Sa ola uli iro, erai keulun selain kite da Petrus belalu ngulek, ko ade erai keulun ke dali. et da Petrus nuing, sa, lain ab. ⁵⁹ Kira - kira erai jam uli iro, erai keulun ye bali ngulek ali engan wale, puna bene ulun ihe ulun ye siut Yesus, leka da ade ulun Galilea. ⁶⁰ Et da Petrus nuing, se maksud ko, ab sa ketoan. kede iro ade, kede da Petrus desung bepander, piak jagau mengkoko. ⁶¹ Yesus belalu bepaling pelos neneng da Petrus. belalu da Petrus teingat Tuhan apu ngulek tong da, Samale piak jagau mengkoko olo ihe, ko tolu kali nyangkal ab. ⁶² Belalu da Petrus tong ongon nelang nangis ali nare aseng. Penjaga nyiksa Yesus. ⁶³ Kawan ulun ye desung durung Yesus, ngesese nelang mupuk da. ⁶⁴ Dali nutup mate da belalu nyituk tong da, coba kekira dase ye mupuk ko.?" ⁶⁵ Deo eso kawan engan kesese ye na tuju dali tong da. Yesus tai hadapan pemimpin Yahudi. ⁶⁶ Tande ye, kawan pemimpin Yahudi, kawan imam kepala ali kawan guru agama bekumpul, belalu Yesus naoit tong hadapan pengadilan agama dali. ⁶⁷ Ulek tong kain, ulek dali tong da, se ko ihe Raja Penyelamat? Yesus nuing, aka ab ngulek tong ko, kam sika sa sagar percaya. ⁶⁸ Nelang aka ab nyituk tong kam, kam sika sa sagar nuing. ⁶⁹ Et mulai kenehe anak meresia sagar tuet tai sila sana Allah ye beloh naan ares kuasa ye. ⁷⁰ Dali kawus ngulek, aka nget iro, ko ihe anak Allah? Yesus nuing, nget iro lek kam. ⁷¹ Belalu dali ngulek, beloh perlu eso saksi,!.! taka apu keringa ke bowa da gegales

Chapter 23

¹Kawus anggota sidang iro jakat. belalu ngoit Yesus tong hadapan da Pilatus. ²Te biro dali mulai ngedawa da. dali ngulek, kai kesurek ulun ihe nyentaang rakyat. da ngelamen ulun dion ya bayar pajak tong kaisar. leka ulek da da Kristus, erai keulun raja. ³Belalu da Pilatus nyituk tong Yesus, me bene ko raja ulun Yahudi.? Yesus nuing, nget iro ulek ko. ⁴Belalu ulek Pilatus tong kawan imam kepala ali ulun deo iro. Ab beloh ruku sunah erai kesalahan te ulun ihe empe ngehukum da. ⁵Et dali ngedasak eso. makai ajaran ye, da menyesatkan ulun te kawus Yudea, asal da te Galilea, nelang nehe apu empe tai behe. Yesus na oit tong Herodes. ⁶Kede da Pilaus keringa iro da nyituk, se ulun ihe ulun Galilea.?

⁸Da Herodes ego bene kede kite Yesus, leka apu usang da keringa nget da nelang kakan kite da. da percaya tau kite Yesus ngene keajaiban. ⁹Leka iro da Herodes deo ye na nyituk da, et Yesus sa budas nuing. ¹⁰kawan imam kepala ali kawan guru agama mengadap ade te biro nelang ali behimat dali ngedawa Yesus. ¹¹Da Herodes ali kawan anggota tentara ye ngesese nelang ngehina Yesus, belalu masang tong da pakaian kebesaran, uli iro ngirim da mulik tong da Pilatus. ¹²Te olo iro ade da Herodes ali da Pilatus, ye one ye bepaut, belalu buen eso. Pilatus ore ngebebas Yesus. ¹³Da Pilatus ngumpul kawan imam kepala, kawan pemimpin, ali rakyat, ¹⁴Belalu ngulek tong dali, kam ngoit ulun iro demasu ab nelang ngulek da nyentaang ulun deo, nehe te hadapan kam ab apu meriksa da, et ab budas beloh ruku sunah erai kejahatan ye di na dakwa kam tong da. ¹⁵Nget iro ade pendapat Herodes, leka da ade apu ngirim Yesus iro mulik tong kain, ulun ihe beloh naan sunah erai pengkoe da ye patut na hukum ali hukuman mate. ¹⁶Leka iro ab sagar malale da uli iro ngelapas da. ¹⁷Te tiap perayaan Paskah, da Pilatus harus ngelapas erai keulun tahanan tong rakyat. ¹⁸Kawus ulun ye bekumpul te biro ali engan wale ngulek, bunu" da.! lapas da Barabas pakai kain." ¹⁹(da Barabas nepenjara ene leka pemberontakan te jaa nelang ene munu ulun.) ²⁰"Et dali ali engan wale ngulek," salib da ! salib da!. ²²Belalu tong ketolu kali ye da Pilatus nyituk ali wale tong dali," et se kesala da? Ab sa mahan sunah erai kesala te da ye patut nahukum ali hukuman mate.! ab sagar malale da, belalu ngelapas da. ²³Belalu da Pilatus pelotu hukuman mate tong munan Yesus nget kehendak ulun deo iro, ²⁵Nelang ngelapas ulun ye na aweng dali, ye iro ulun ye napenjara ene pemberontakan nelang munu ulun. uli iro Yesus na okoi tong dali dian dali nampelos se ye na ga dali. Penyaliban Yesus. ²⁶Yesus belalu na oit dali, te botuk alan, dali sengkeruku erai keulun bearan da Simon, beasal ke Kirene, desung masuk tong jaa. dali demakep da, belalu ngemaksa da ngoson kayu salib iro tai odi lutuk Yesus. ²⁷Deo ulun siut malan te odi lutuk Yesus ke dali iro naan ade sasenu keulun bawe iro nangis Yesus. ²⁸Et Yesus ngelap tong dali pelos ngulek, "kawan bawe Yerusalem.! ya kam nangis ab, tangis lei unuk kan gegales ali kawan anak kam. ²⁹Leka sagar naan waktu ye ulun sagar ngulek, bene leha untung ye kawan bawe ye sa pini entung, sa pini beanak nelang sa pini petete anak. ³⁰Te suang iro ulun sagar ngulek tong kawan gunung, lotu te kain! uli iro tong kawan bukit, tindu te munan kain. ³¹Leka aka ali kayu ye bolum, ulun apu ngene nget ihe, lewi eso sa sagar na ene dali ali kayu pate.! ³²naan ade due keulun penjahat ye naoit dali dion nahukum mate sendro ali Yesus. ³³Kede empe runa ye naotus "tengkorak, dali nyalib Yesus ali kedue penjahat iro erai keulun te sila sanan. erai keulun eso te sila sei Yesus. ³⁴Belalu Yesus bedoa, "Bapa (ma), ampun dali.! dali sa ketaru se ye naene dali. ³⁵Te kede dali bebagi pakaian Yesus ali undian. kawan ulun jakat iro menonton, kede kawan pemimpin Yahudi ngasese Yesus ali ngulek, da apu nyelamat ulun lain; coba nehe da nyelamat unuk da gegales, aka da bene raja penyelamat ye napeli Allah..! ³⁶Kawan tentara siut ade ngesese da, dali sulet belalu ngokoi anggur semori tong da. ³⁷nelang ngulek, "aka ko Raja ulun Yahudi, selamat unukko.! ³⁸Te munan salib Yesus, nesurat kawan engan ihe : " Ihe Raja ulun Yahudi. ³⁹Erai keulun pejahat ye nasalib te iro ngehina Yesus, da ngulek, Sa sih, ko raja penyelamat.? nah, selamat unuk ko ali kain ade.! ⁴⁰Et pnjahat ye erai nagur uyang ye, ulek da, " se ko sa takut tong Allah.? ko sameh nahukum mate nget da. ⁴¹Et hukuman tedue puna setimpal nget pengkoe tedue. et da beloh naan kesala.! ⁴²Belalu da ngulek, " Yesus, ingat ab, aka ko sulet nget raja.! ⁴³Percaya leh, "ulek Yesus tong da, "olo ihe ko sagar senro ab te Firdaus." Pempate Yesus. ⁴⁴Kede iro sekitar pukul due belas botuk olo, mate olo beloh besahaya, nelang kawus negeri iro jaji denem bene empe pukul tolu doyeng. ⁴⁵Tenda ye jakat te suang belai Tuhan, bereset bagi due bagian. ⁴⁶Belalu Yesus ngulek ali wale, " ya Bapa,! tong suang kami ko ab menyarrah unuk ab!" Uli ngulek nget iro, da belalu mate. ⁴⁷Kede komandan pasukan kite se ye apu jaji, da ngehormat Allah. belalu da ngulek, sebene ye da beloh naan kesala ye. ⁴⁸Ulun deo ye sulet tong iro siut menonton, kite se ye apu jaji. dali kawus uli ali aseng ye bene - bene menyasal. ⁴⁹Uli iro kawus kenalan Yesus, senro kawan bawe ye siut da ke Galilea, jakat ke oro neneng kawus ye iro. Yesus na lebeng. ⁵⁰Naan erai upo bearan Yusuf, anggota dewan penesehat, ulun ye buen nelang bujur. ⁵¹(Da gegales ye sa setuju keputusan ali tindakan dali.) Yusuf asal ye ke jaa Arimatea, erai kota ulun Yahudi, da ade ulun ye ngema - ngema kerajaan Allah. ⁵²Da Yosef ihe tulak ngehadap Pilatus pelos kaweng dian bangkei Yesus na okoi tong dali. ⁵³Uli iro da pedolui bangkei Yesus ke kayu salib belalu ngebungkus ye ali kain kafan ke lena. uli iro da ngelebeng Yesus tesuang

lebeng ye na ene te bukit batu - lebeng iro beloh pini na pakai.⁵⁴Olo iro olo jemahat, nelang olo Sabat dani empe.⁵⁵
Kawan bawe ye sulet senro Yesus ke Galilea siut da Yosef nelang kite lebeng iro, dali kite ade nget me leen
bangkei Yesus na lebeng te suang lebeng iro.⁵⁶Uli iro dali uli belalu natap kawan bunge ali olau buen ewo dian na
duru tong bangkei Yesus, te olo sabat, dali singah mengkoe dion nampelos hukum agama.

Chapter 24

¹Te olo minggu, pita subuh bene, kawan bawe iro tulak tong lebeng ngoit kawan bunge ye apu nasedia dali. ²te lebeng,dali kite batu penutup lebeng apu begeser. ³Belalu dali sinep tong suang lebeng iro. et beloh ruku bangkei Tuhan Yesus tai biro. ⁴Desung dali jakat tai biro. nelang bingung memikir hal iro, selenga due keulun makai pakaian beama - ama jakat dani dali. ⁵Dali takut bene, belalu belalu betunduk wae dali,kede iro due keulun iro ngulek tong dali, kone me kam ngeto ulun bolum te pulau ulun mate.? ⁶Da beloh tai bihe,da apu bolum mulik.! Ingat se ye apu naulek da tong kam kede da desung te Galilea, ⁷Puna, anak meresia harus na sarah tong ulun bedosa, belalu na salib,et tai olo ye ketolu da sagar bolum mulik. ⁸Belalu kawan bawe iro teingat nget kawan engan Yesus. ⁹Apu dali uli kelebeng iro, dali ngesah kawus kejadian iro tong kesebelas rasul ali kawus kawan ulun ye siut Yesus ye lain ye. ¹⁰Kawan bawe ye ngulek kawus iro tong kawan ulun ye siut Yesus, da iro,: da Maria Magdalena, da Yohana ali da Maria ne Yakobus, ali kawan bawe lain ye sendro ali dali. ¹¹Et kawan rasul iro ngeanggap kawan bawe iro je ngesah hal ye sa mengkeranah. dali sa percaya kesah kawan bawe iro. ¹²Et da Petrus buet pelos mensit tong lebeng. nelang betunduk da neneng tong suang, belalu kite je naan kain kafan tai biro. da Petrus wauh bene, belalu uli ali deo situkan tesuang aseng da nget se ye apu jaji. Yesus nenre unuk tong Pengikut da tai alan nuju Emaus. ¹³Te olo iro ade, due keulun - ulun ye siut Yesus rahat malan tong erai jaa ye bearan Emaus, sekitar sebelas kilometer oro ye ke Yerusalem. ¹⁴Nelang malan dali bepander nget kawan kejadian ye terjadi iro. ¹⁵Desung dali bepander nelang begerayang, Yesus selenga sulet pelos malan senro dali. ¹⁶Dali kite Yesus, et naan ye tehalang maka dali sa ketaru da. ¹⁷Belalu Yesus ngulek," se na pander kam te botuk alan ihe. dali enteng ali wae dali nget nare aseng. ¹⁸Belalu erai keulun ke dali, bearan da Kleopas, nyituk tong Yesus." se je ko gegales ulun pendatang tai Yerusalem ye beloh ketoan kejadian ye terjadi te biduh kado - kado ihe.?¹⁹

²⁰Kawan imam kepala ali kawan pemimpin bangsa taka menyarrah da dion na hukum mate, belalu dali nyalib da.!

²¹Sebujur ye kain puna beharap bene da ye sagar ngebebas Israel.! olo ihe olo ketolu uli kejadian iro. ²²Uli kero, sasenu keulun bawe kawan uyang kain apu ngene kain embah, pita subuh bene dali tulak tong lebeng. ²³Et beloh kahaba bangkei da iro. belalu dali mulik pelos ngulek himat Yesus iro bolum. ²⁴Sasenu keulun ke kain belalu tulak tong lebeng belalu neneng se ye na ulek ene kawan bawe iro uras bene bujur, je dali beloh kite Yesus. ²⁵Belalu Yesus ngulek tong dali, kam bene beloh ketaru.! hantap lambat kam percaya kawus ye apu nget ene kawan nabi.!

²⁶Sa sih raja penyelamat harus kesa kenarean ye iro one, kado mahan sinep kekemuliaan ye. ²⁷Uli iro Yesus menjelas tong dali se ye nasurat tesuang kawus surat berasih nget unuk da, neke ke kawan buku Moses ali buku kawan nabi. ²⁸Kede iro dali ap dani jaa ye na nuju dali, Yesus ngene nget leen kakan pelos. ²⁹Kede dali nahan da, onsan te runa kain," ulek dali tong da," nehe apu dani malem nelang apu nela dendem." belalu Yesus masuk di onsan tai runa dali. ³⁰Tai kede tuet man senro dali, Yesus ngepe rote, ngotus terimakasih tong Allah, meleng - meleng rote iro ali kami da belalu ngokoi tong dali. ³¹Uli iro kado dali ketaru da iro Yesus,et da jaweh ke pengite dali. ³²ulek dali ali sameh dali," sa sih nanam aseng taka nget besemangat, kede da bepander ali taka te botuk alan,nelang menarang isi surat berasih tong taka.? ³³Kede iro ade dali jakat belalu mulik tong Yerusalem, te biduh dali sengkeruku ali kesebelas keulun - ulun ye siut Yesus desung bekumpul senro dali ye bali. ³⁴Dali iro ngulek," puna bene Tuhan apu bolum mulik.! da apu nenre kami ye tong da Simon.! ³⁵Kedue keulun - ulun ye siut Yesus ye jape sulet iro belalu ngesah pengalaman dali kede te alan elui, nelang nget me dali ketaru Tuhan te kede da nyeset meleng rote. Yesus nenre unuk ali pengikut - pengikut - Da. ³⁶Desung dali segke bekesah, Selenga Yesus jakat te botuk dali pelos ngulek, "selamat kam.! ³⁷Dali embah nelang takut, kira dali desung kite wok. ³⁸Et Yesus ngulek," kone me kam takut.? kone me kam tekejet ali keraguan sulet suang aseng kam.? ³⁹Teneng kami ab nelang teneng poo ab. buen kam ketoan, sebene ye ab ihe Yesus.! ege nelang teneng, leka wok beloh naan isi atawa tulang,nget ye teneng kam te ab. ⁴⁰Yesus ngulek nget iro nelang nenre tong dali kami ali poo ye. ⁴¹Kede dali sengke male tau percaya, leka dali ego bene nelang kune, Yesus nyituk tong dali," se kam naan maka okan te behe.? ⁴²Dali ngokoi tong da erai potek esa begoreng. ⁴³Yesus ngepe esa iro,belalu man ye tai hadapan dali. ⁴⁴Uli iro da ngulek tong dali," Ihe kawan hal ye apu naulek ab tong kam kede ab desung senro kam,: pasti tiap hal ye nasurat nget ab tesuang kawan buku Moses, buku kawan nabi, ali Mazmur, harus na genapi. ⁴⁵Uli iro Yesus ngugah pikiran dali dion ketaru ga surat barasih. ⁴⁶Belalu da ngulek tong dali, te suang surat berasih nasurat nget raja penyelamat harus kune kenarean, menderita nelang harus buet bolum mulik ke pampate te olo ye ketolu. ⁴⁷Nelang ade tesuang aran raja penyelamat iro harus na ulek tong kawus bangsa,meresia harus betobat, nelang pasti Allah ngampun dosa, nelang kabar iro harus naulek mulai ke Yerusalem. ⁴⁸Kam kawan saksi ke kawus ye iro. ⁴⁹nelang ab gegales sagar ngirim tong kam se ye apu na janji ene ma. et kam harus tatap ngemba te Yerusalem, ihe empe kuasa ke Allah ponu te kam. Yesus taangkat tong sorga. ⁵⁰Uli iro Yesus ngoit dali tong luar jaa empe tong Betania te biro da ngekat kami da, belalu ngeberkat dali. ⁵¹Desung da ngene iro, da ta angkat tong surga belalu tapisah ke

dali.⁵² Dali sujut nyambah da, uli iro uli tong Yerusalem ali aseng ye ego bene.⁵³ Nelang terus ngehormat aran Allah tesuang bait Tuhan

John

Chapter 1

Maa Ye Sebujuur Apu Sulet Tong Denia ¹Nget tela ye engan Firman, Firman iro sendro ali Allah ali engan Firman iro ye Allah. ²Firman Tuhan iro apu sendro ali Allah neke tela. ³Nget kawan iro na ene lalo Da. Aka sa Da, se ye apu naan ihe eloh maka sagar naan. ⁴Te suang Da naan bolum ali bolum iro nget Maa meresia. ⁵Maa iro becahaya te suang ke dendem, kedendem eloh mahan nguasa-Ye ⁶Naan ulun ye na siu Allah, aran ye Yohanes. ⁷Da sulet nget saksi dian pekempe kesaksian nget me leen Maa iro dian lalo Da kawus ulun jaji harap. ⁸Yohanes gegales sa Maa iro, et da sulet dian pekempe kesaksian Maa iro. ⁹Maa ye bene, ye pemaa kawus ulun sagar sulet tong denia. ¹⁰Maa iro apu naan te denia ihe na pejaji ene Da, et denia eloh ketaru Da. ¹¹Da sulet tong tempun Da, et tempun Da iro sa nerima Da. ¹²Nget dali ye nerima Da na okoi Da kuasa dian tia-tia Allah, ye iro dali ye percaya te suang aran Da. ¹³Dali na belolos sa ke daya sa ade leka kengokan denia sa ade kengakan kawan upo, je ke Allah. ¹⁴Engan Tuhan iro apu jaji lunek, ali nondo te ekang taka. Taka apu kite kemuliaan Da ye iro kemuliaan Tia Tunggal Ma, ponu ali anugerah ali kebenaran. ¹⁵Yohanes ngokoi kesaksian nget Da ali onok, "Ihelah Da ye na ulek ene ab kede iro ulek da, sagar sulet Da, ye one ke ab leka Da apu naan one ke ab." ¹⁶Ali keponuan Da, taka kawus mahan anugerah sa wa eso Da ngokoi anugerah. ¹⁷Leka, Hukum Taurat na okoi lalo Musa; et anugerah ali kebenean sulet lalo Yesus Kristus. ¹⁸Elo erai ulun ye pini kite Allah, et Tia Tunggal Allah, ye naan te mudan po'o Ma, petendre leen-Da. Kesaksian Yohanes Pembaptis ¹⁹Ihe kesaksian Yohanes kede ulun-ulun Yahudi nyiu imam-imam ali ulun-ulun Lewi ke Yerusalem dian nyituk tong Yohanes, "Dase ko?" ²⁰Yohanes ngulek ali sebene-bene ye, da ngulek, "Ab sa Kristus iro." ²¹Dali nyituk tong da, "Aka ngendro, dase ko ihe? Se ko Elia?" "Da ngejawab, "Ab sa Elia." "Se ko nabi iro? da ngejawab, "Sa." ²²Uli kero dali ngulek tong da, "Dase ye ko, leka kain sagar ngakoi jawaban tongbulun ye nyiu kain? Se lek'o nget leen unuk ko gegales?" ²³Yohanes ngejawab ali suang pander Nabi Yesaya, "Ab ye na ulek engan ulun nabi Yesaya ye nook-nook te juet laang; "Tengkoreng ye alantong Tuhan!" Yesaya 40:3 ²⁴Ulun-ulun Yahudi ye na siu iro ye ulun Farisi. ²⁵Kero, dali ngulek tong Yohanes, aka ko sa Mesias, ali sa nabi iro, se dian ko ngebaptis? ²⁶Yohanes ngejawab dali, "Ab ngebaptis ali danum, et te botuk ko jakat ulun ye sa koketaru. ²⁷Da ye sagar sulet uli ab. Ngugah tali sepatu Da, ab ade sa patut." ²⁸Kawus iro bekejadian te Betania, te pai sunge Yordan, runa Yohanes ngebaptis. Tia Bebiri Na Allah ²⁹Tong olo ye erai, Yohanes kite Yesus sulet tong da, ali Yohanes ngulek, "Teneng, Tia Bebiri Allah ye ngehapus kenyal denia! ³⁰Da he ye lek ab kede iro, "Uli ab sagar sulet ulun ye lewi solai ke ab leka Da apu naan une ke ab. ³¹Bayuh ab sa ketaru Da, et dian Da na petendre tong ulun-ulun Israel, leka iro ab sulet ngebaptis ali danum." ³²Da, Yohanes bersaksi, ulek da, "Ab kite Roh dolui ke mo langit nget tempulu merpati ali Roh iro nondo ali Da. ³³Ab gegales sa ketaru Da, leka Da ye nyiu ab dian ngebaptis ali danum ngulek tong ab. Da ye te mo-Da ko kite Roh dolui ali nando, Da ye sagar ngebaptis ali Roh Kudus. ³⁴Ab gegales apu kite ali ngokoi kesaksian nget Da ihe lei Tia Allah. Murid-murid Yesus Ye Tela ³⁵Tong olo ye erai, Yohanes jakat eso sendro due ulun murid da, ³⁶et iro da kite Yesus desung malan. Yohanes bepander, "Teneng, Tia Bebiri Allah!" ³⁷Kedue murid da ngeringa pander da pelor dali demasu siut Yesus. ³⁸Yesus ngelap tong odi, kede kite dali ye desung demasu siut Da, Da ngulek tong dali, se ye na eto kam? dali ngulek tong-Da, "Rabi (Guru) te kame ko nondo? ³⁹Da ngulek tong dali, "Fong he ko sagar kite ye. "Uli kero, dali demasu ali kite runa Da nondo ali dali nondo sendro Da olo iro leka olo iro nget jam kesepuluh. ⁴⁰Erai kedali due murid ye keringa pander Yohanes pelor siut demasu Yesus ye iro Andreas, erai butung Simon Petrus. ⁴¹Male iro, Andreas nyenruku Simon, erai butung da, ali ngulek ye, kain apu sengeruku ali Mesias (Kristus)." ⁴²Uli kero, Andreas ngoit Simon tong Yesus. Yesus menseneng Simon ali ngulek, "Ko Simon tia Yohanes. Ko sagar na took Kefas (Ye arti ye 'Petrus' nge 'Batu'). ⁴³Tong olo tande ye. Yesus nge ga tulak tong Galilea. Da sengeruku ali Filipus ali ngulek tong da, "Siutlah Ab!" ⁴⁴Filipus ke Betsaida, jaa runa Andreas ali Petrus nondo. ⁴⁵Filipus sengeruku ali Natanael ali ngulek tong da, "Kain apu sengeruku Da ye na surat ene Musa suang Hukum Taurat ali suang para Nabi, ye iro Yesus ke Nazaret, tia Yusuf." ⁴⁶Natanael ngulek tongda, "taulah nget ye buen sulet ke Nazaret? Filipus ngulek tong da, "Sulet ali teau." ⁴⁷Yesus kite Natanael sulet tong Da ali bepaner nget Natanael, "Teau, ulun Israel sejati eloh naan ye na palsu te suang da!" ⁴⁸Natanael nyituk, "Nget me Ko apu kite ab?" Yesus ngulek, "se male Filipus nook ko, Ab apu kite ko te mat tongga ara." ⁴⁹Ulek Natanael, "Rabi, KO bene Tia Allah. KO raja ulu Israel." ⁵⁰Yesus ngulek ali mander tong da, "Leka Ab ngulek tong ko, 'Ab apu kite ko te mat tongga ara, leka iro ko harap? Ko sagar kite hal-hal ye oro lelang

lewi solai ke ihe!" ⁵¹Da nampelor, "Sebene ye, Ab ngulek tong ko, ko sagar kite langit tebuka ali malaikat-malaikat Allah moo dolui nyeredia Tia Meresia."

Chapter 2

Danum Jaji Anggur ¹Suang olo ye kerolu, naan peruku te Kana, Galilea, ne Yesus naan te biro. ²Yesus ali murid-murid Da siut naan na ulek tong peruku iro. ³Kede danum anggur awus, ne Yesus ngulek tong Da, "Dali keawusan danum anggur." ⁴Yesus ngejawab, "Bawe, se hubungan ye ali-Ab? Olo Ab male empe." ⁵Ne Yesus ngulek tong kawan pelayan, "Se ye na ulek Da tong ko, ene iro." ⁶Te biduh, naan onum tong ke batu, ye ringket na pakai ulun Yahudi dian upacara ngeberasih. Tiap tong iro isi ye due empe tolu jatuh liter. ⁷Yesus ngulek tong kawan pelayan, "Temponu kawan tong iro ali danum." "Ali, dali nemponu kawan tong iro ali danum empe ponu." ⁸Uli kero, Yesus ngulek tong dali, nehe, epeleh idis ali oit tong pemimpin pesta. " Uli kero, dali ngoit tong pemimpin pesta. ⁹Kede pemimpin pesta nginam danum ye apu jaji anggur iro, ali, da sa ketoan ke me anggur iro, (je dali pelayan ye ngene danum iro ye ketoan) belalu pemimpin pesta iro nook penganten upo, ¹⁰ngulek tong da, "Dali ye ulun nyade danum anggur ye buen une uli ulun apu puas isep, kado nyade anggur ye sa buen. Et ihe, ko ngoteh anggur ye buen empe nehe." ¹¹Tanda ajaib ye tela na ene Yesus ye na ene te Kana, Galilea, ali ngulek kemuliaan-Da, ali murid-murid Da percaya-Da ¹²Uli kero, Yesus dolui tong Kapernaum sendro ne kawan erai butung ali murid-murid-Da. Dali nondo te biduh suang senu olo. Yesus Te Belai Allah ¹³Olo Raya Paskah ulun Yahudi apu dani, Yesus mengket tong Yerusalem. ¹⁴Te Belai Allah, Da kite ulun-ulun ngejual sapi, bebiri ali tempulu merpati, ali ulun tukang ngehurup duit ye tuet te biduh. ¹⁵Yesus ngene tali dian ngehambat mura ngusir dali kawus keluar ke suang belai Allah, ye kawan kawus sapi babiri dali. Da ade ngubet duit-duit logam ali kawan ulun tukang ngehurup duit ali ngebali kawan meja dali. ¹⁶Tong dali ye ngejual tempulu merpati, Yesus ngulek, "Oit tong ongon kawus ye ke he! Ya ngene belai Ma Ab runa bedagang!" ¹⁷Murid-murid-Da kingat naan te surat: "Sayang ali belai-Ko, pesoya aseng Ab." Mazmur 69:10 ¹⁸Uli iro, ulun-ulun Yahudi ngejawab ali ngulek tong Da. "Tanda ajaib se ye sagar na petendre tong kain selenga Ko naan hak ngene hal-hal ihe? ¹⁹Yesus ngejawab dali, "Pehansur belai Allah ihe, ali suang tolu olo Ab sagar nemuet ye eso." ²⁰Dali ngejawab, "Suang 46 taun ngene Belai Allah ihe, sengga Ko nemuet ye suang tolu olo? ²¹Et, ye Yesus ngega Belai Allah ye lah unuk Da gegales. ²²Leka iro, kede Yesus na tembuet ke ulun mate, murid-murid-Da kingat ye na ulek; ali dali percaya tong Kitab Suci ali ye napander Yesus. ²³Kede Yesus naan te Yerusalem te suang Perayaan Paskah, deo ulun percaya suang aran Da leka kite tanda-tanda ajaib ye na ene Da. ²⁴Et iro, Yesus gegales sa percaya unuk Da tong dali leka Da ke taru leen kawus ulun, ²⁵Ali sa memerlu ulun bali dian ngokoi kesaksian nget meresia leka Da ketoan se ye naan suang ate meresia.

Chapter 3

Arti Belolos Eso ¹Naan erai ulun Farisi aran ye Nikodemus. Da ye erai ulun pemimpin bangsa Yahudi. ²Suang olo malem, Da sulet tong Yesus ali ngulek, Rabi, kain ketoan leka Ko ye na ulek Guru ye sulet ke Allah leka eloh erai ulun ye tau ngene tanda-tanda ajaib ye Ko nget ye apu na ene, aka sa Allah naan sendro Ko. ³Yesus ngejawab dali, "Sebene-bene ye Ab ngulek tong ko, aka sa Allah naan sendro ko, aka erai ulun sa mulik na belolos da beloh mahan kite Kerajaan Allah." ⁴Nikodemus nyituk, "Nget me elen erai ulun tau na belolos mulik aka da apu tuha? Mahan lah da masuk eso muliktong suang butung ne da uli iro na belolos eso?" ⁵Yesus ngejawab, "Nget ye Ab ngulek tong ko, erai ulun ye sa na belolos ke danum ali Roh, da eloh mahan masuk tong suang Kerajaan Allah. ⁶Se ye na belolos ke dunia ye lah dunia ali se ye na belolos ke Roh yelah roh. Ya ko kewauh leka Ab ngulek tong ko, 'Ko harus na belolos mulik. ⁸Enus begarak tong kame da kakan ali ko keringa engan ye, et ko saketoan keme sulet ye ali tong kame da sagar tulak. Ngero ade setiap ulun ye na belolos ke Roh. ⁹Nikodemus ngituk, nget me leen kawus hal iro jaji?" ¹⁰Yesus ngejawab, sa sih ko guru ulun Israel, nget ko sa ketaru kawus hal iro?" ¹¹Sebene-bene ye, Ab ngulek tong ko leka kain bepander nget se ye kain ketoan alo ngokoi kesaksian nget se ye apu kain kite, et ko sa nerima kesaksian kain. ¹²Aka Ab ngulek tong ko nget hal-hal duniawi aa ko sa percaya, nget me ko tau percaya aka Ab ngulek tong ko nget hal-hal sorgawi?" ¹³Beloh erai ulun ye mo malan tong surga, je Da ye apu pini dolui ke surga ye iro Tia Meresia. ¹⁴Sama nget Musa pekengket nepe tembaga te suang alas nget ro ade Tia Meresia harus na ene mo. ¹⁵Dian kawus ulun ye percaya tong Da mahan bolum ye kekal. ¹⁶Leka Allah nyendro sayang tong dunia ihe, Da ngokoi Tia Da ye penyepu dian setiap ulun ye percaya tong Da sa binasa, leka iro mahan bolum ye kekal. ¹⁷Leka Allah nyiu Tia Da tong suang dunia sa dian menghakimi dunia, je dian dunia na selamat lalo Tia Da. ¹⁸Ulun ye percaya tong Da sa sagar nehukum, et ulun ye sa percaya apu nondo te wa hukuman leka da ye percaya tong aran Tia panyepu Allah. ¹⁹Ihe hukum iro: Maa apu sulet tong suang dunia, nget meresia lewi kakan tedendem ke ye maa leka se ye na ene dali ye iro daat sompoi. ²⁰Leka senu ulun ye ngene sompoi, sa Maa ali sa sulet ade tong Maa iro dian pengkoe-pengkoe da na surah-surah. ²¹Nget iro ulun ye ngene ye buen sulet tong Maa iro dian na petendre pengkoe-pengkoe da iro na ene da te suang Allah. Yohanes Bersaksi Nget Yesus ²²Uli iro, Yesus ali kawan murid Da tulak tong tana Yudea. Te biduh, Da mengkawus olo melem sendro dali, membaptis. ²³Yohanes siut membaptis Ainon dani Salim leka naan danum tebiduh. Ulun-ulun deo sulet kaweng na baptis. ²⁴Kede iro, Yohanes malem masuk tong suang penjara. ²⁵Kede, iro dali rawek besual jawab ali sasenu murid Yohanes ali erai ulun Yahudi nget leen penyucian. ²⁶Dali nyeruku Yohanes ngulek, "Guru, ulun ye sendro ko te pai Yordan, ye nget Da ko apu besaksi, teneng, Da ade membaptis ali kawus ulun sulet tong Da." ²⁷Yohanes ngejawab, "Meresia beloh tau nerima se lei, je aka hal iro na okoi tong da ke surga. ²⁸Ko gegales ahan ngokoi kesaksian nget ye ab pini ngulek; Ab sa Mesias, je ab na utus dian une ke Da. ²⁹Ulun ye tempun penganten bawe ye lah penganten upo, et uyang penganten upo, ye jakat ali ngeringga da, ye ego keringga engan penganten upo. Jaji, ka ego ab apu ponu. ³⁰Da harus besolai, ali ab harus beidis." ³¹"Da ye sulet ke mo ye lah te mo ke kawus ye, Da ye sulet ke dunia ye lah ke dunia ali ngulek nget hal-hal ye naan te dunia. Da ye sulet ke surga ye lah te mo lewi ke ye naan. ³²Da ye ngokoi kesaksian nget ye na teneng ali ye na dingga Da, je ulun-ulun sa nerima kesaksian Da. ³³Ulun ye nerima kesaksian Da percaya ali bene nge Allah iro bujur bene. ³⁴Leka ulun ye na utus Allah sagar pekempe pander Allah leka Allah ngakoi Roh ye sa bebas. ³⁵Ma sayang Tia ali apu nyarah uras ye tong suang kami-Da. ³⁶Ulun ye percaya tong Tia tempun bolum ye kekal, et ulun ye sa taat Tia sa sagar kite pemulum, melainkan murka Allah naan suang da."

Chapter 4

Yesus Bapander Ali Bawe Samaria ¹Kede Tuhan ketoan aka ulun-ulun Farisi apu keringga nget Da behasil ali membaptis lewi deo murid ke Yohanes, ²bele Yesus gegales sa membaptis, je murid-murid Da, ³Da ngikah Yudea ali mulik eso tong Galilea. ⁴Nget ye, Da sa ahan sa lalo wilayah Samaria. ⁵Empe Yesus te Samaria, te jaa ye bearan Sikhar, ye naan te dani tana ye bayuh na ooi Yakub tong tiada, Yusuf. ⁶Sumur Yakub naan tebiduh. Uli kero, Yesus ye uyuh leka malan, tuet te diding sumur iro. Kede iro, kira-kira jam onum. ⁷Sulet erai ulun bawe Samaria laang masui danum. Yesus ngulek tong da, "Okoi Ab isep" ⁸(Leka, murid-murid Da apu tulak tong jaa laang moli pengokan) ⁹Bawe Samaria iro ngulek tong Yesus, "Nget me leen Ko, ulun Yahudi, kaweng danum isep ali ab ye bawe Samaria (Leka, ulun Yahudi eloh ahan bekepander ali ulun Samaria) ¹⁰Yesus ngejawab ali bepander tong da, "Aka ko ketoan nget karunia Allah ali ketaru dase ye bepander tong ko "Okoi Ab isep" ko pasti sagar kaweng tong Ab, ali Da sagar ngokoi ko danum bolum." ¹¹Bawe iro ngulek tong-Da, "Tuan, Ko beloh naan penagut ali sumur ihe takei, ke me Ko sagar mahan danum bolum iro? ¹²Se Ko lewi solai ke tak kakah kain, Yakub, ye apu ngokoi sumur ihe tong kain ali ye apu isep gegales ke sumur ihe sendro kawus tia ali satua pemulum? ¹³Yesus ngejawab ali ngulek tong da, " Dase ulun ye isep ke danum ihe sagar sengo eso, ¹⁴dase ulun ye isep ke danum ye na akoi ene Ab. Tong Da eloh sagar tau sengo eso; leka danum ye na okoi Ab tong da iro sagar jaji mate danum te suang unuk da ye sagar keluar seleur empe tong bolum ye kekal. ¹⁵Bawe iro ngulek tong Yesus, "Tuan, okoi ab danum iro dian ab sagar sa sengo eso ali ab sa perlu sulet eso tong ihe dian nyauk danum." ¹⁶Yesus ngulek tong da, "Tulak, took bane ko uli mulik oit tong tong he." ¹⁷Bawe iro ngejawab, "Ab beloh naan bane." Ulek Yesus tong da, "Ko bene kede ko ngulek. 'Ab beloh naan bane.' ¹⁸Leka ko apu pini naan lime bane, ali upo-upo ye nondo sendro ko ne he sa bene ko. Suang hal ihe, ko ngulek bene." ¹⁹Ulek bawe iro tong-Da, "Tuan, nehe ab ketoan nget Ko ye lah irai ulun Nabi. ²⁰Tak kakah kain bayuh sembayang nyembah te gunung ihe, et bangsa-Ko ngulek je te Yerusalem runa ulun menyembah. ²¹Yesus ngulek tong da, "Percaya tong Ab, hei bawe! Sagar naan olo malem ye kede sa te gunung ihe sa ade te Yerusalem ulun menyembah Ma. ²²Ko nyembah ye eloh ko ketaru, et kai menyembah ye kain ketaru leka keselamatan sulet ke bangsa Yahudi. ²³Et sagar naan olo malem ye, ye iro nehe penyembah-penyembah bene sagar menyembah Ma suang roh ali kebenean; Leka Ma ngayak nget ye iro dian menyembah Da. ²⁴Allah ali Roh ali dali ye menyembah Da sagar menyembah Da suang roh ali kebenean." ²⁵Bawe iro ngulek tong Da, "Ab ketoan nget Mesias sagar sulet (Da ye na otus Kristus). Kede Da sulet, Da sagar ngulek se ye perlu tong kain." ²⁶Yesus ngejawab tong da, "Ab, ye desung bepaner tong ko ye iro Da." ²⁷Kede iro sulet murid-murid-Da ali dali tengkejet kite Yesus desung be surah ali erai ulun bawe. Beloh erai ulun ye nyituk tong da, "Se ye na eto Ko?" se "Dian Ko bepander ali da?" ²⁸Uli kero, bawe iro ngikah runa danum da pelor tulak tong jaa ali ngulek tong ulun-ulun te biro, ²⁹"Ayu, teneng naan erai ulun ye ngulek tong ab se ye naan ye apu pini na ena ab. Ehe Da iro Mesias?" ³⁰Dali pelor tulak tong ongon jaa ali nyeruku Yesus. ³¹Kede iro, murid-murid-Da nget gasak Yesus ali ngulek, "Rabi, manlah." ³²Et, Yesus ngulek tong kain, "Ab naan pengokan ye beloh o ketaru." ³³Belalu, murid-murid nyituk erai tong ye bali, "Se beloh naan ulun ye ngoit pengokan tong Da?" ³⁴Yesus ngulek, "Pengokan Ab" ye iro ngene se ye na siu Da iye ngutus Ab ali nyempunah pengkoe Da. ³⁵Sa ye ko ngulek, opat bulan eso musim ngoteu empe? Teneng, Ab ngulek tong ko, teau ko ye ume-ume apu lemit ngemba na oteu. ³⁶Nehe ade, da se ye ngoteu apu nerima upa ye ali ngumpul bua dian bolum kekal belalu dali ye ngoteu ali dase ye ngasek mahan ka ego sendro. ³⁷Suang hal ihe pander iro bene, ye erai ngasek ali ye bali ngoteu. ³⁸Ab nyiu, ko dian ngoteu, te ume ye sa na ene ko, ulun bali apu ngene pengkoe ali ko apu te suang kesuang pengkoe dali. ³⁹Deo ulun Samaria ke jaa iro jaji percaya tong Yesus leka pander bawe iro, ye ngokoi kesaksian, "Da ngulek tong ab kawus hal ye apu pini na ene ab. ⁴⁰Jaji, kede ulunpulun Samaria iro empe tong Yesus, dali kaweng Da dian nndo sendro dali ali Yesus nondo te biduh suang duan olo. ⁴¹Ali, naan lewi deo ulun eso ye percaya leka pander Yesus gegales. ⁴²Dali ngulek tong bawi iro, "Sa leka pander ko kain jaji percaya, je leka kain gegales apu keringga ali kain ketoan nget Da ihe bene-bene Juru Selamat dunia." Tia Pegawai Istana Na Sembume ⁴³Uli due olo, Yesus ngikah runa iro ali tong ke Galilea. ⁴⁴Uli iro Yesus gegales apu ngokoi kesaksian nget erai ulun nabi sa na hormat te jaa da gegales. ⁴⁵Kede Yesus empe te Galilea, ulun-ulun Galilea nerima-Da leka dali apu kite se ye pini na ene Yesus suang perayaan Paskah te Yerusalem leka dali ade tulak tong perayaan iro. ⁴⁶Leka iro, Yesus sulet eso tong Kana, Galilea, runa Da pini ngene danum jaji danum anggur. Te kKapernaum naan erai ulun pegawai istana ye tia upo da desung donggo. ⁴⁷Kede pegawai istana iro keringga nget Yesus apu sulet ke Yudea tong Galilea, da tulak nyenruku ali kaweng tong Yesus dian da sulet ali ngempebume tia da leka tia da apu dani mate. ⁴⁸Yesus ngulek tong da, "Aka ko sa kite tanda-tanda ali hal-hal ye ajaib, ko sa hakun percaya." ⁴⁹Pegawai istana iro ngulek, "Tuan, awat Ko sulet se male tia ab ngikah." ⁵⁰Yesus ngulek tong da, " Uli, tia ko bolum!" Ulun iro percaya tong pander ye na ulek Yesus tong da ali tulak ulun iro. ⁵¹Kede pegawai istana iro kea te alan pelayan-pelayan da sengeruku ali da ali ngulek

tia upo ko bolum.⁵² Pegawai istana iro nyituk tong dalui jam senu tia ab jaji buen. Ali, dali ngejawab, "Alem nget jam turu donggo da jaweh."⁵³ Ma tia iro ketoan nget jam iro Yesus ngulek tong da, "Tua ko bolum." Jaji, pegawai istana iro ali kawus kawan keluarga jaji percaya tong Yesus.⁵⁴ Iro tanda ajaib kedue ye na ene Yesus kede da uli ke Yudea ke Galilea.

Chapter 5

Erai Ulun Upo Na Sembeme Te Kolam Betesda ¹Uli kawus iro, naan perayaan olo pesta ulun Yahudi ali Yesus mo tong Yerusalem. ²Te Yerusalem, te dani Jaweng Gerbang Babiri naan erai kolam ye suang bahasa Ibrani na ulek Betesda, ye naan lima serambi. ³Te serambi-serambi iro, naan deo ulun dongo loku; ulun posa, ulun dengkot ali ulun lumpuh (dali ngemba danum te kolam iro begelombang). ⁴Leka, suang olo-olo tertentu, malaikat Tuhan sagar dolui tong kolam ali ngarak danum ye. Ulun ye paling une dolui tong suang kolam uli danum iro begelombang, sagar na pebume se macam kedongo se ye na arit dali. ⁵Te biro, naan ulu ye apu dongo suang 38 taun. ⁶Kede Yesus kite da loku te biro ali ketoan nget da apu suang bene ngaret dongo, Yesus ngulek tong da, "Se ko kakan bome?" ⁷Ulun dongo iro ngejawab, "Tuan, eloh naan ulun ye pedolui ab tong suang kolam kede danum ye begelombang, et kede ab beusaha ulun bali apu dolui une ke ab." ⁸Yesus ngulek tong da, "Jakat! angkat runa oku ko ali malan." ⁹Kede iro lei, ulun iro bome, da ngangkat runa oku da dali malan. Kede olo iro olo Sabat. ¹⁰Leka iro, ulun-ulun Yahudi ngulek tong ulun ye apu bome iro, "Olo ho olo Sabat ko beloh ahan ngangkat runa oku ko." ¹¹Leka iro, da ngejawab, ulun ye pebome ab, Da ye ngulek tong ab, 'Engkat runa oku ko ali malan,' ¹²Dali nyituk tong da, "Dase Ulun ye ngulek tong ko ngenkat runa oku ko ali malan?" ¹³Et, ulun ye apu bome iro sa ketaru dase Da leka Yesus apu jaweh ke ulun deo te runa iro. ¹⁴Uli iro Yesus sengeruku eso ali ulun iro te Belai Sembahyang Allah ali ngulek tong da, "Dinga, ko apu bome. Ye ngene sala eso dian sa jaji hal ye lewi kepareh eso tong ko!" ¹⁵Ulun iro tulak ali bekesah tong ulun-ulun Yahudi nget Yesus ye apu pebome da. ¹⁶Leka iro, ulun-ulun Yahudi ngehalang Yesus leka Da ngene kawus iro suang olo Sabat. ¹⁷Leka iro, Yesus ngulek tong dali, Ma-Ko eso mengkoe empe olo ihe, leka iro ade Ab desung mengkoe." ¹⁸Keringa jawaban iro ngene ulun-ulun Yahudi beusaha lewi behimat eso dian munu Yesus, sa je leka Yesus ngelengar olo Sabat, sa je leka ngulek Allah iro Ma-Da gegales ye bearti nyesama unuk-Da gegales ali Allah. Kuasa Allah Suang Yesus ¹⁹Ulu kero, Yesus ngejawab dali, ulek-Da, "Sebene ye, Ab ngulek tong ko, Tia beloh tau ngene se se ke unuk-Da gegales, aka Da sa kite Ma ngene, leka se ye na ene Ma, iro ade ye na ene Tia. ²⁰Leka Ma menyayangi Tia ali petendre Tong Tia se ye naperlu ye Da gegales ene, ali Ma ade sagar ngepetendre tong Da pengkoe-pengkoe ye lewi solai eso dian ko takjub ²¹Leka, sama nget Ma namuet ulun mate ali ngokoi dali pemolum, nget iro ade Tia ngokoi pemolum tong dase ye Da kakan ngokoi. ²²Ma sa kakan mengadili dase lei, leka iro apu ngokoi kawus pengadilan iro tong Tia, ²³dian kawus ulun sagar menghormati Tia. Sa menghormati Ma ye ngutus-Da. ²⁴Sebene ye Ab ngulek tong ko, ulun ye keringa pander Ab ali percaya tong Da ye ngutus Ab tempun bolum kekal, ali sa naan te suang pengadilan leka Da apu sa nondo te suang pempate apu nondo te suang pemolum. ²⁵Sebene ye Abngulek tong ko, olo malem ye sagar empe ali apu empe nehe, kede ulun-ulubmate sagar keringa engan bowa Tia Allah ali dali ye keringa iro sagar bolum. ²⁶Leka nget me Ma naan bolum te suang unuk Da gegales, nget iro Da ngokoi tong Tia bolum tesuang unuk Da gegales, ²⁷Ma ngokoi kuasa tong Tia dian ngelaksana pengadilan leka Da ye lah Tia Meresia. ²⁸Ya mandam nget hal ihe leka olo malem sagar empe kede kawus ulun ye naan te suang tana sagar keringa engan-Da ²⁹ali dali sagar keluar, ye iro dali ye apu ngene pengkoe buen sagar buet bolum. Nget dali ye ngene pengkoe ye sa buen daat, sagar malan tong pengadilan. ³⁰Ab sagar tau ngene se se ke unuk-Ab gegales. Ab mengadili sama ali Ab dinga ali pengadilan Ab adil leka Ab sa ngeto ka ego Ab gegales, je ye na akan Da ye ngutus Ab. Kesaksian Nget Yesus Neke Allah Ma ³¹Aka Ab besaksi neke unuk Ab gegales, kesaksian Ab iro sa bene. ³²Leka iro naan ye bali ye besaksi nget Ab, ali Ab ketoan se ye na kesaksian ye na okoi Da nget Ab iro bene. ³³Ko apu ngutus tong Yohanes ali da apu ngokoi kesaksian ye bene. ³⁴Leka iro, kesaksian ye Ab terima sa ke meresia. Ab ngulek hal ihe dian ko na selamat. ³⁵Yohanes iro nget pelita ye bolum ali becahaya maa, ali ko kakan ego kede suang cahaya maa da. ³⁶Leka iro, kesaksian ye Ab naan lewi solai kesaksian Yohanes, leka pengkoe-pengkoe ye na ooi Ma tong Ab na tengkawus, ye iro pengkoe-pengkoe ye desung Ab ene nehe, ngokoi kesaksian nget Ab ke Ma ye ngutus Ab. ³⁷Ali, Ma ye ngutus Ab iro gegales ye ngokoi kesaksian nget Ab. Et iro, ko beloh pini ngeringa engan Da nget ye kite leen Da. ³⁸Ali, firman-Da sa nondo suang ate ko leka ko sa percaya tong Da ye na utus Da. ³⁹Ko belajar Kitab Suci; leka ko ngekira te suang Kitab Suci ko sagar mahan bolum ye kekal; ali Kitab Suci iro ade ngokoi kesaksian nget Ab, ⁴⁰Et ko sa hakun sulet tong Ab dian ko bolum. ⁴¹Ab sa nerima kemuliaan ke meresia. ⁴²Et Ab ketaru ko, et ko beloh naan kasih Allah te suang unuk ko. ⁴³Ab sulet suang aran Ma-Ab, et ko sa nerima Ab. Aka ulun bali sulet suang aran dali gegales, ko sagar nerima da. ⁴⁴Nget me ko mahan percaya, aka ko nerima pujian ke ulun ye bali ali sa ngeto pujia ye sulet ke Allah ye Esa? ⁴⁵Ya nyangka nget Ab sagar ngedakwa ko te hadapan Ma; ye ngedakwa ko ye iro Musa e iro ulun ye tong da ko ngeharap. ⁴⁶Leka, aka ko percaya tong Musa, ko sebujuur ye percaya tong Ab leka Musa nyurat nget Ab. ⁴⁷Leka iro aka ko sa percaya suang se ye Musa surat, nget me leen ko percaya tong pander-Ab?"

Chapter 6

Pengokan Tong Lewi Lime Ribu Ulun ¹Uli iro, Yesus getah danau Galile, ye iro danau Tiberias. ²Deo ulun siut Da leka dali kite tanda-tanda ajaib ye ene Da tong ulun-ulun dongo. ³Kede iro, Yesus mo tong mundan gunung ali tuet te biro sendro murid-murid-Da. ⁴Kede iro perayaan Paskah ulun Yahudi apu dani. ⁵Lelang neneng te geliling Da ali kite ulun deo sulet tong Da Yesus ngulek tong Filipus, te kame taka tau moli pengokan dian ulun-ulun iro kate man? ⁶Yesus ngulek hal ihe dian nguji Filipus leka sebujuur ye Da gegales apu ketoan se ye sagar na ene Da. ⁷Filipus ngejawab, "Roti ali uman 200 dinar sa sagar cukup dian dalibele dali masing-masing je mahan erai potek idis." ⁸Erai ulun murid-Da, ye iro Andreas, erai butung Simon Petrus, ngulek tong Yesus, ⁹"Tei bihe naan ali erai ulun tia ye naan lime roti jelai ali due esa, et se arti ye iro dian ulun ye dio ng ihe?" ¹⁰Yesus ngulek, "Siu dali kawus ulun dian tuet." Te runa iro deo pulau ikut, jaji ulun-ulun iro tuet nget lime ribu upo jumlah ye. ¹¹Uli kero, Yesus ngepe roti-roti iro ali uli ngulek syukur, Da ngebagi rote-rote irotong dali ye tuet; ngetro ade ye na ene Da tong esa-esa iro senu dali kakan. ¹²Kede kawus ulun apu boting, Yesus ngulek tong murid-murid-Da, "Kumpul kawan potek-potek ye besisa dian sa naan ta ubet." ¹³Leka iro, kawan murid ngumpul ye ali ngisi due belas keranjang ali potek-potek ke lime roti jelai ye na ikah dali ye apu uli man. ¹⁴Kede ulun-ulun iro kite tanda ajaib ye na ene Yesus, dali ngulek, "Da ihe pasti Nabi ye na janyi ye sagar sulet tong denia." ¹⁵Leka ketoan nget ulun deo irongerencana sulet ali maksa -Da dian Raja suang dali, Yesus tulak menyingkir tong bukit gegales Da. Yesus Malan Te Mo Danum ¹⁶Kede olo kakan di malem, kawan murid dolui tong danau ¹⁷uli iro mo tong suang jukung, dali sagar getah tong pai danau nuju Kapernaum. Olo apu sagar di malem, et Yesus male ade sulet ngenyenruku dali. ¹⁸Kede iro danum te danau nela begelombang leka tamam enus. ¹⁹Uli kero, kede dali apu ngayuh jukung ke ngoro 25 atawa 30 meter, dali kite Yesus malan te mo danau ali nyerani jukung leka iro dali takut. ²⁰Leka iro Yesus ngulektong dali, "The Ab ya takut!" ²¹Uli iro, dali sagar bebuat Da tong suang jukung ali sa ola dali iro apu empe te runa ye na tuju dali. Ulun Deo Ngeto Yesus ²²Tong tandu olo ye, ulun deo ye kea jakat te pai danau kite eloh naan jukung lain te biro, je erai jukung ye murid-murid apu bebuat tong suang. Et Yesus sa siut tong suang jukung iro sendro ali kawan murid Da ye apu tulak gegales. ²³Sulet jukung-jukung bali ke Tiberias te dani runa ulun-ulun iro man rote, uli Tuhan ngulek syukur. ²⁴Kede ulun deo kite nget Yesus ali kawan murid Da elo naan eso te biro, dali mo tong jukung-jukung iro ali tulak tong Kapernaum laang ngeto Yesus. Yesus Ye Iro Rote Bolum ²⁵Kede ulun deo iro sengkeruku Yesus te pai danau, dali nyituk tong Da, "Rabi, kede me Ko empe te behe?" ²⁶Yesus ngejawab ali ngulek, sebene ye, Ab ngulek tong ko, ko ngeto Ab sa leka ko apu kite tanda-tanda ajaib, melainkan leka ko apu man rote empe buting. ²⁷Ya, mengkoe dian ngeto pengokan ye tau maka bjnasa, melainkan dian pengokan ye tau betahan empe bolum ye kekal, ye Tia Meresia sagar ngakoi tong da leka tong Tia Meresia iro, Ma, ye iro Allah, ye ngakoi pengesahan-Da. ²⁸Belalu, ulun deo iro nyituk tong Yesus, "Se ye sagar na ene kain, dian kain ngene pengkoe ye na akan Allah?" ²⁹Yesus ngejawab ali ngulek tong dali, ihe pengkoe ye na akan Allah: percaya tong Da ye apu na utus Allah. ³⁰Dali nyituk tong Da aka ngetro, tanda ajaib se kah ye sagar na ene Ko dian kain kite ali percaya tong Ko? Pengkoe se ye na ene Ko? ³¹Tak kakah kain man manna te padang gurun nget ye na surat, 'Da ngokoi dali rote ke surga dian na okan. ³²Yesus ngulek tong dali, sebene ye, Ab ngulek tong ko, sa Musa ye ngokoi ko rote ke sorga, melainkan Ma Ab lah ye ngakoi rote ye sejati ke surga. ³³Leka rote ke Allah ye lah Da ye dolui ke sorga ali ngokoi bolum tong dunia." ³⁴Dali ngulek tong-Da, "Tuhan, okoi kain roti iro se leur." ³⁵Ulek Yesus tong dali, Ab ye roti bolum; ulun ye sulet tong Ab sa sagar keketlau eso, ali alunye percaya tong Ab sa sagar sengan eso. ³⁶et leka, Ab apu ngulek tong ko nget se lei ko apu kkte Ab, ko sengke sa percaya. ³⁷Kawus ye na okoi Ma tong- Ab sagar sulet tong-Ab, ali ye sulet tong-Ab sa sagar tau Ab ngusir. ³⁸Leka, Ab dolui ke surga sa dian ngene ke ngakan Ab gegales, je dian Da ye ngutus Ab. ³⁹Ali, ihe lah ke ngakan Da ye ngutus Ab: dian kawus ye apu na okoi Da tong Ab iro sa naan ye jaweh, et Ab nemuet suang akhir zaman. ⁴⁰Leka ihe lei ye na akan Ma Ab nget sasenu ulun ye kite Tia ali percaya tong Da sagar mahan bolim kekal, ali Ab sagar nemuet da suang akhir zaman. ⁴¹Leka iro sasenu ulun Yahudi nela ngomel nget Da leka Da ngulek, "Ab ye rote ye dolui ke surga iro." ⁴²Dali ngulek, "Sa sih Da ihe Yesus, Tia Yusuf ye ma ali ne da ye taka ketaru? Nget me leen Da tau ngulek, Ab apu dolui ke surga?" ⁴³Yesus ngejawab dali ngulek, "Ya ngomel te ekang ko gegales. ⁴⁴Eloh naan erai ulun ye tau suet tong-Da, aka sa Ma ye ngutus Ab ngudut ye, ali Ab sagar nemuet ye suang akhir zaman. ⁴⁵Naan te surat suang kitab kawan nabi: 'Ali, dali kawus sagar na ajar ene Allah. ' Se-se ulun ye apu keringa ali belajar ke Ma sagar sulet tong-Ab. ⁴⁶Hal ihe sa berarti naan ulun ye apu pini neneng Ma, je ye Da ye sulet ke Allah; Da lei ye apu kite Ma. ⁴⁷Ab ngulek tong ko, 'Sebene ye senu ulun ye percaya tempun bolum kekal.' ⁴⁸Ab ye roti bolum. ⁴⁹Tak kakah ko apu man manna te alas, leka iro dali mate. ⁵⁰Ihelah rote nyedoluike surga, dian senu ulun man ye ali iro sa mate. ⁵¹Ab lah rote bolum iro ye apu dolui ke surga. Aka ulun man roti ihe, da sagar bolum se ola-ola ye; ali roti ye sagar na okoi Ab dian pemolum denia iro ye lah unuk-Ab. ⁵²ulun-ulun Yahudi dali besual jawab erai ali ye bali, dali ngulek, "Nget me tau ulun ihe ngokoi

unuk Da dian na okan? ⁵³Yesus ngulek tong dali, "Ab ngulek tong ko, sebene ye aka ko sa man unuk Tia Meresiaali isep daya Ab, ko sa tempun bolum te suang unuk ko." ⁵⁴Senu ulun ye man lunek Ab ali isep daya Ab tempun bolum kekal, ali Ab sagar nemuet da suang akhir zaman. ⁵⁵Leka, lunek Ab ye iropengokan ye sejati ali daya Ab isep ye sejati. ⁵⁶Dase ye man lunek-Ab ali isep daya-Ab nondo te suang Ab ali Ab te suang da ⁵⁷Nget Ma ye bolum ngutus Ab, ali Ab bolum leka Ma, nget iro ade da ye man Ab, da sagar bolum leka Ab. ⁵⁸Ihe lei roti ye dolui ke surga, sa roti nget ye apu na okan tak kakah ko leka uli man roti iro dali sika mate, ulun ye man roti ihe bolum seola-ola ye." ⁵⁹Yesus ngulek kawus ye ihe te Kapernaum kede Da ngajar te Belai Sembayang. Deo Kawan Ye Siut Ngikah Yesus ⁶⁰Kede deo ke murid-murid nhgeringa hal ihe, dali ngulek, "Ajaran ihe hantap doyat. Dase ye mahan nerima ye?" ⁶¹Da ketoan nget kawan ye siut Da mengomel nget hal iro, Yesus ngulek tong dali, "Se kam ngulek Ab ihe ngene ko tasinggung?" ⁶²Aka nget iro, nget me aka ko kite Tia Meresiamengket mulik tong runa asal-Da ? ⁶³Roh ye ngokoi bolum, nget ye lunek sa beguna budas. Kawan papanderaan ye Ab ngulek tong ko ye lah roh lelang engan iro ngokoi pemolum. ⁶⁴Et iro, naan ke kam ye sa percaya. "Et ke asal ye, Yesus ketoan dase ye sa percayaaali dase ye sagar nyelaka Da. ⁶⁵Yesus ngulek, "Iro ngene ye Ab ngulek tong ko leka eloh erai ulun ye mahan sulet tong Ab, aka sa hal iro na karunia tongda ene Ma." ⁶⁶Ke olo iro, deo ye siut-Da ngikah ali wa pelos sa hakun siut Da eso. ⁶⁷Leka iro, Yesus ngulek tong kedue belas murid-Da, "Se kam kakan ngikah ade?" ⁶⁸Simon Petrus ngejawab Da, "Tuhan, tong dase kain sagar tulak? Ko ye ngikoi engan papanderaan bolum kekal. ⁶⁹Kain apu percaya ali ketaru Ko, nget Ko ye kudus ke Allah." ⁷⁰Yesus ngejawab dali, "Sa sih Ab gegales ye meli kam, due belas ulun? Bele nget iro, erai ke kam iro ye setan." ⁷¹Ye na ga Yesus da iro Yudas, tia Simon Iskariot, leka Yudas ye erai kedue belas murid iro, et da sagar nyelaka Yesus.

Chapter 7

Kawan Erai Butung Yesus Sa Percaya Tong Da ¹Uli kero, Yesus malan geliling Galilea. Da sa moyo malan te Yudea leka ulun-ulun Yahudi te biduh nge ga dian munu Da. ²Leka iro, olo raya ulun Yahudi, ye iro olo raya Pondok Daun, apu dani. ³Leka iro, kawan erai butung Yesus ngulek tong Da, "Tulak ke ihe tong Yudea dian murid-murid-Ko ade sagar kite pengkoe-pengkoe ye na ene Ko. ⁴Leka, beloh naan ulun ye nyiok ye na ene da kakan na ite ulun deo kawus ulun erai denia, aka Ko ngene perkara iro, tundru unuk Ko tong denia." ⁵Leka erai butung Yesus gegales sa percaya tong-Da. ⁶Yesus ngulek tong dali, "Kede-Ab male sulet, et olo ko sagar seleur naan. ⁷Denia sa tau merikang kam, et denia merikang Ab leka Ab ngokoi kesaksian nget denia, leka pengkoe-pengkoe ye sa sompoi. ⁸Tulak kam to perayaan iro. Ab male tulak tong perayaan iro leka olo Ab male empe." ⁹Uli ngulek ye nget iro, Yesus naan nondo te Galilea. ¹⁰Leka, uli kawan erai butung-Da tulak tong perayaan iro, Yesus tulak ade tong iduh, et sa terang-terangan et dali menteng eloh ulun ketoan. ¹¹Ulun-ulun Yahudi ngeto Da suang perayaan iro, ali ngulek, "Tekame Da?" ¹²Naan deo ulun nyengkonis nget Da. Naan ye ngylek, "Da ulun buen." Naan ade ye ngulek, "Sa, Da nyentaang ulun deo." ¹³Leka iro, sa erai ulun ye rono bepander bebujur nget Da leka sa rono tong ulun-ulun Yahudi. Yesus Ngajar Te Belai Sembahyang Allah ¹⁴Kede perayaan iro desung rami, Yesus masuk tong suang belai sembahyang Allah belalu pelor ngajar. ¹⁵Ulun-ulun Yahudi jaji mandam ali ngulek, "Nget me Ulun ihe naan pengentoan ye nget ro buen?" ¹⁶Yesus ngejawab dali ali ngulek, "Ajaran Ab sa ke unuk Ab gegales, et iro Da ye ngutus Ab. ¹⁷Aka erai ulun kakan ngene nget na ega Allah, da sagar ketoan ajaran Ab, se iro ke Allah me iro ke unuk Ab gegales. ¹⁸Ulun ye ngulek ke unuk da gegales ye nget iro hormat dian unuk da gegales, dase ulun ye ngeto hormat dian Da ye ngutus da, da bene ali beloh naan ye sa bene te suang unuk da. ¹⁹Sa sih MUsa apu ngokoi Hukum Taurat tong ko, et eloh naan erai ulun ke kam ye nyeringa hukum iro? Kone me kam beusaha dian munu Ab?" ²⁰Ulun deo iro ngejawab, "Ko narasuk roh daat! dase ye beusaha munu-Ko?" ²¹Yesus ngulek tong dali, "Ab je ngene erai pengkoe ali ko kawus mandam. ²²Musa ngakoi ko sunat, ye sebene iro sa ke Musa, iro ke tak moyang, bayuh ali ko nyunat ulun te suang olo Sabat. ²³Aka erai ulun na sunat suang olo Sabat dian Hukum Musa sa na ngelanggar, dian se kam bereket tong-Ab, leka Ab ngene erai ulun bome suang olo Sabat? ²⁴Ya mengadili ulun makai ye na teneng, melainkan adili ali pengadilan ye bene." Bene Sih Yesus Sang Mesias? ²⁵Uli iro, sasenu ulun ye nondo te Yerusalem ngulek, "Sa sih Da ihe ulun ye kakan na bunu dali? ²⁶Teneng, Da bepander ali bebas ali dali sa ngulek tong Da. Ahe leka kawan pemimpin iro bene-bene apu ketoan Da ye Kristus? ²⁷Akan tetapi, taka ketoan ke me ulun iro asal ye. Kede Kristus sulet eloh erai ulun ye ketoan ke me Da beasal. ²⁸Leka iro, desung Yesus ngajar te belai Sembahyang Allah, Da nook, "Kodasar ketaru Ab ali ketoan ke me Ab beasal et Ab sa sulet ke unuk Ab gegales, et Da ye ngutus Ab ye iro bene ko sa ketaru Da, ²⁹et Da ketaru Da leka Ab beasal ke Da ali Da ye apu ngutus Ab." ³⁰Belalu, dali beusaha demakep Da, et eloh erai ulun ye mahan mayam Da leka olo Da male empe. ³¹Deo ke ulun-ulun iro percaya tong Yesus. Dali ngulek, "Aka Kristus iro sulet, se Da sagar ngene lewi deo tanda ajaib ke ye apu na ene ulun iro? Pemimpin Yahudi Beusaha Demakep Yesus ³²Ulun-ulun Farisi keringa se ye na pander ulun deo iro nget Yesus, leka iro kawan imam kepala ali ulun-ulun Farisi nyiu kawan durung Belai Sembahyang Allah dian demakep Da. ³³Leka iro Yesus ngulek, "Olo-Ab sendro ali kam sisa erai erep eso a, li uli iro, Ab sagar tulak tong Da ye ngutus Ab. ³⁴Ko sagar ngeto Ab, et sa sagar sengkeruku Ab. Ali, te kame Ab nondo, ko sa mahan sulet tong duh." ³⁵Ulun-ulun Yahudi iro ngulek erai ulun tong ye bali, "Tong kame ulun ihe sagar tulak mpe taka sa mahan sengkeruku Da? Se ye Da sagar tulak tong ulun Yahudi ye te pulau ulun-ulun Yahudi, ali ngajar ulun-ulun Yunani? ³⁶Se ga engan Da ye ngulek, ko sagar ngeto Ab, leka iro sa sagar sengkeruku Ab ali, te kame Ab nondo, ko sa mahan sulet tong duh? Yesus Bepander Nget Roh Kudus ³⁷Suang olo pengawus perayaan iro, Yesus jakat ali nook, ulek Da, "Aka naan ye sengan buen da sulet tong Ab ali isep. ³⁸Ulun ye percaya tong Ab, nget ye na ulek Kitab Suci, ke suang unuk da sagar mepes danum bolum. ³⁹Hal ye na ega Yesus iye iro Roh, ye sagar naterima ene ulun ye percaya tong-Da. Leka, Roh iro male na okoi leka Yesus male na mulia. Besual Jawab Nget Yesus ⁴⁰Kede dali keringa engan iro, sa senu kedali ngulek, "Ulun ibe bene-bene Nabi." ⁴¹Ulun ye bali ngulek, "Da ihe Kristus." Ulun bali eso ngulek "Benekah Kristus sulet ke Galilea? ⁴²Sa sih Kitab Suci apu ngulek nget Kristus beasal keturunan Daud ali ke Betlehem, jaa runa Daud ane nondo?" ⁴³Belalu ulun deo mulai rawek nget Da. ⁴⁴Sa senu ulun ke ekang dali kakan demakep Yesus et beloh erai ulun ye kate mayam-Da. Nget Sa Percaya Sa Senu Pemimpin Yahudi ⁴⁵Leka iro, kawan ye jaga Belai Sembahyang Allah iro mulik tong imam-imam kepala ali ulun-ulun Farisi, ye nyituk tong dali, "Kone me kam sa ngoit Yesus?" ⁴⁶Kawan ye nyaga Belai Sembahyang Allah iro ngejawab, "Beloh ulun erai ye pini ngulek nget Ulun iro!" ⁴⁷Ulun-ulun Farisi iro ngejawab dali, se kam ade apu na sentaang? ⁴⁸Se naan erai ulun ke kawan pemimpin taka atawa ke ulun Farisi ye apu percaya tong-Da? ⁴⁹Et nget, ulun deo ye sa ketaru Hukum Taurat dali iro terkutuk!" Pembelaan Nikodemus ⁵⁰Leka iro, Nikodemus, erai je ulun dali ye one pini nyeruku Yesus, ngulek tong dali, ⁵¹"Menurut Hukum Taurat taka mengadili beloh tau aka ulun iro

male na dinga pekara ye sagar na ulek da ali ngentoan ke sala ye na ene da? ⁵²Dali ngejawab, " se kam ade ulun Galilea? Selidiki ali teneng et beloh naan nabi ye sulet ke Galilea." Bawe Surek Bezinah ⁵³Uli kero, dasli kawus uli tong belai dali gegales.

Chapter 8

¹Nget ye, Yesus tulak tong Bukit Zaitun. ²Pita subuh, Da sulet eso tong Belai Sembahyang Allah ali kawus ulun sulet tong-Da. Da tuet ali ngajar dali. ³Belalu, ahli-ahli Taurat ali ulun-ulun Farisi ngoit erai ulun bawe ye surek pengkoe bejinah, uli iro ngondok bawe iro jakat te botuk, ⁴dali ngulek tong Yesus, "Guru, bawe ihe ye surek pengkoe bejinah. ⁵Hukum Taurat Musa nyiu dali dian numuk bawe ye nget iro ali batu. Se menurut-Ko nget hal ihe?" ⁶Dali ngulek ngetro dian ngejebak Yesus dian dali mahan runa pesala Da. Leka iro Yesus ngebungkuk ali siwei-Da, Da nyurat te tana. ⁷Leka dali seleur nyituk Da, Yesus jakat ali ngulek tong dali, "Ulun ye sa bedosa ke kam iro ye paling one numuk bawe iro ali batu." ⁸Yesus ngebungkuk eso ali nyurat ke tana. ⁹Kede dali ngeringa hal iro, dali pelor tulak erai-mengerai, ke ye lewi tuha, ali Yesus na ikah ulun gegales, ali bawe iro mei ye kea jakat te botuk. ¹⁰Yesus jakat ali ngulek tong bawe iro, "Hei bawe, tong kame dali? Beloh naan ulun ye ngehukum ko?" ¹¹Jawab bawe iro, "Beloh naan, Tuhan." Yesus ngulek, "Ab ade sa sagar ngehukum ko, alan tulak ali ke olo ihe ya ngene dosa eso. Yesus Maa Denia ¹²Uli kero, Yesus ngulek tong ulun deo iro, ulek Da, "Ab maa denia. Ulun ye siut Ab eloh sagar malan suang dendem, et sagarmahan maa bolum." ¹³Uli kero ulun-ulun Farisi ngulek tong Yesus, "Ko bersaksi nget unuk-Ko gegales, kesaksian-Ko sa bene," ¹⁴Yesus ngejawab dali, ulek Da, "Bele Ab bersaksi nget unuk Abgegales, kesaksian Ab iro bene leka Ab ketoan keme Ab sulet ali ke me Ab tulak, et ko saketoan keme Ab sulet ali ke me Ab tulak. ¹⁵Ko mengadili makai ali cara meresia, aka Ab sa mengadili dase lei. ¹⁶Aka, ye Ab mengadili, pengadilan Ab iro beneleka Ab sa mengadili gegales Ab, je sendro Ma ye ngutus Ab. ¹⁷Belantak suang Kitab Taurat da tesurat nget kesaksian due ulun ye iro bene. ¹⁸Ab bersaksi nget unuk Ab gegales ali Ma ye ngutus Ab bersaksi nget Ab." ¹⁹Dali nyituk tong-Da, "Te kame Ma Ko?" Yesus ngejawab, "Ko sa ketaru Ab maupun Ma Ab, aka ko ketaru Ab, ko sagar ketaru Ma-Ab." ²⁰Pander iro Yesus pekempe te dani kotak runa duit persembahan kede Da ngajar te Belai Sembahyang Allah, et beloh naan erai ulun ye ngedakep Da leka olo Da male empe. Yesus Bepander Nget Ma ²¹Yesus ngulek eso tong dali, "Ab sagar ngikah ko ali ko sagar ngeto Ab, et ko sagar mate suang dosa ko. Tong kame Ab sagar tulak ko beloh kate sulet". ²²Uli iro ulun-ulun Yahudi iro ngulek, "Se Da kakan mentiu leka Da ngulek, "Tong me Ab tulak, ko beloh kate sulet?" ²³Leka iro, Yesus ngulek tong dali, ko beasal ke wa, et Ab beasal ke Mo. Ko beasal ke denia ihe, leka iro Ab sa ke denia ihe. ²⁴Leka iro, Ab ngulek tong ko nget ko sagar mate suang dosa ko leka aka ko sa percaya tong-Ab, ko sagar mate suang dosa-dosa ko." ²⁵Dali nyituk tong Da, "Dase ye Ko?" Yesus ngejawab dali, "Ab apu ngulek ye tong ko ke une. ²⁶Naan deo hal nget ko ye harus Ab ngulek ali ngadili, et Da ye ngutus Ab ye lah bene ali se ye Ab dinga ke Da. Iro ye Ab pekempe tong denia." ²⁷Dali sa ketaru nget Yesus desung bepander tong dali nget Ma. ²⁸Uli leka iro, Yesus ngulek, "Kede ko apu ngengkat Tia Meresia, kede iro ko sagar ketoan nget Ab ye lah Da, ali beloh saan sunah erai ye Ab ene ke unuk gegales, beloh bali Ab ngylek se ye na ajar Ma tong-Ab. ²⁹Ali, Da ye ngutus Ab naan sendro ali Ab, Da sa ngikah Ab gegales leka Ab seleur ngene hal-hal ye pesanang ate Da." ³⁰Uli Yesus ngulek kawus iro, deo ulun percaya tong Da. Tia Abraham Ali Tia Iblis ³¹Uli iro, Yesus ngulek tong ulun-ulun Yahudi ye percaya tong-Da, "aka sengke suang Fieman-Ab, ko bene murid-Ab, ³²Ali ko sagar ketoan Allah ye bene, ali ye bene iro sagar ngebebas ko." ³³Dali ngejawab, "Kain ye turunan Abraham ali sa pini jadi poelayan dase-dase. Jaji, se ko ngulek, Ko sagar bebas?" ³⁴Yesus ngejawab dali, "Sebene ye, Ab ngulek tong ko, sasenu ulun ye ngene dosa iro ye pelayan dosa. ³⁵Erai ulun pelayan beloh nondo suang erai keluarga dian se ola ye, et erai ulun anak nondo dian seola ye. ³⁶Jaji, leka Tia ngebebas ko, ko bene-bene bebas. ³⁷Ab ketoan nget ko ye lah turunan Abraham, et ko kakan munu-Ab leka ajaran Ab eloh mahan runa te suang ko. ³⁸Ab ngulek nget hal-hal ye apu Ab kite sendro Ma-Ab, ngendro ade ko ngene hal-hal ye ko dinga ke ma ko." ³⁹Dali ngejawab ali ngulek tong-Da, "Abraham ye lah ma kain, "Jawab Yesus" "Aka ko turunan Abraham, ko sebene ye ngene se ye Abraham ene. ⁴⁰Leka iro, ko beusaha kakan munu Ab, ulun ye ngulek iro tong ko sebene ye, dinga Ab ke Allah. Abraham sa ngene hal iro. ⁴¹Ko ngene se ye na ene ma ko gegales. "Dali ngulek tong-Da, "Kain sa na belolos ke hasil jinah. Kain naan erai Ma, ye irp Allah." ⁴²Yesus ngulek tong dali, "Aka Allah ye iro Ma ko, ko sagar ketasi Ab leka Ab sulet ali asal ke Allah. Ali, Ab sulet sa leka na ga Ab gegales, je Da ye ngutus Ab. ⁴³Se ngene ye ko sa ketaru se ye na ulek ab? Iro leka ko sa mahan ngeringa Firman Ab. ⁴⁴Ko be asal kema ko, ye iro setan ali ko kakan ngene kengakan-kengakan ma ko. Da iro ke bayuh tau munu, ali beloh mege kebenean leka beloh kebenean iro tesuang unuk da, aka da ngulek apau, da ngulek ye ke sifat ke unuk leka da iro pengopau ali ma pengopau. ⁴⁵Et iro, leka Ab ngulek ye bene tong ko, ko sa percaya tong-Ab. ⁴⁶Dase ye te ekang ko ye mahan ngakoi bukti Ab bedosa? Aka Ab ngulek ye bene, se ko sa percaya tong Ab? ⁴⁷Dase ye beasal ke Allah, da ngeringa Firman Allah; iro leka ye ko sa ngeringa leka ko sa beasal ke Allah." Yesus Bepander Nget Unuk Da Ali Abraham ⁴⁸Ulun-ulun Yahudi ngejawab Yesus ali ngulek tong-Da, "Bene aka dali ngulek nget ko ye ulun Samaria ali ko Ko kerasukan roh daat?" ⁴⁹Yesus ngejawab, "Ab sa kerasukan roh daat, et Ab ngehormat Ma-Ab, et ko sa ngehormat Ab. ⁵⁰Leka iro, Ab sa ngetomkemuliaan tong unuk-Ab gegales, naan ye ngeto ali ngehakimi. ⁵¹Ali sebene ye, Ab ngulek tongko, sasenu

ulun ye makai firman-Ab, da sa sagar pini kite kematian."⁵²Ulun-ulun Yahudi iro ngulek tong Yesus, "Nehe kain ketoan nget Ko bujur kerasukan roh daat! Leka, Abraham ali kawan nabi iro ade apu mate. Et, Ko ngulek, 'Sasenu ulun ye makai firman-Ab, da sa sagar pini kinam mate. ⁵³Se ye Ko lewi solai ke da Abraham, ma kain, ye apu mate? Kawan nabi ade apu mate ali dase ko nyau same unuk-Ko?"⁵⁴Yesus ngejawab, "Aka Ab memuliakan unuk-Ab gegales, kemuliaan-Ab iro sa bedi; Ma-Ab lah ye memuliakan Ab, nget-Da ko ngulek, 'Da ye Allah kain." ⁵⁵Et, ko sa kataru Da, et Ab kataru Da; aka Ab ngulek nget Ab sa kataru Da, Ab sagar jaji pengopau, sameh nget ko, et Ab ketaru Da ali Ab makai Firman-Da. ⁵⁶Ma ko, Abraham, ego leka da sagar kite olo-Ab. Da apu kite ye ali ego. ⁵⁷Belalu, ulun-ulun Yahudi iro ngulek tong-Da, "Umur Da ade male naan 50 taun, et apu kite Abraham? " ⁵⁸Yesus ngulek tong dali, "Sebene ye Ab ngulek tong ko, semale Abraham naan, Ab apu naan." ⁵⁹Leka iro, dali ngepe batu dian numuk Da, et Yesus nyiok unuk ali ngikah Bait Allah.

Chapter 9

Ulun Ye Posa Ke Nabelolos Bume ¹Kede Yesus desung malan, Da kite ulun ye posa ke na belolos. ²Murid-murid Yesus ngulek tong Da, " Guru, dase ye bedosa, ulun ihe se ulun tuha da empe da na belolos posa?"³Yesus ngejawab, " Sa da atawa ulun tuha da ye bedosa, beloh dali dian pengkoe-pengkoe Allah na petendre te suang da. ⁴Taka harus ngene pengkoe-pengkoe Da ye ngutus Ab suang olo kea jolo; malem sagar sulet beloh naan erai uluin ye mahan mengkoe. ⁵Kengola Ab naan te denia, Ab maa denia."⁶Uli ngulek iro, Yesus sepupus tong tana ali ngule iwei-Da ali tana, pelor musut tong mate ulun iro, ⁷ali ngulek tong da, " Tulak, bui mate ko te kolam Siloam, Siloam ye na ulek "nautus". Et, ulun iro tulak, mui mate da, ali da mulik apu kite.⁸Kawan ulun nyensila belai ali dali ye ye apu naan kemei kite da ye ulun posa ngulek, "Sa sih ulun ihe ye dati tuet ali kaweng sadakah?" ⁹Bali ulun ngulek, "Oi, bujur da kaweng sadakh iro." Ye bali ngulek, "Sa, da je sama ali ye kaweng sadakah iro." Et ulunye mei posa iro ngulek, "Ab ye kaweng sadakah iro."¹⁰Belalu, ulun-ulun iro nyituk tong da, "Nget me mate ko tau kite?" ¹¹Ulun iro ngejawab, "Ulun ye bearan Yesus iro ngule tana ali musut te mate ab. Uli kero Da ngulek tong ab, "Tulak tong Siloam ali bui mate ko jaji ab tulak uli mui mate, ab kate kite. ¹²Dali ngulek tong da, "Te kame ulun iro?" Da ngejawab, "Ab beloh ketoan."¹³Uli kero, dali ngoit ulun ye mei posa iro tong ulun-ulun Farisi. ¹⁴Naan olo kede Yesus ngule tana ali ngugah mate ulun iro te olo Sabat. ¹⁵Ulun-ulun Farisi sindai eso nyituk tong ulun iro nget me da tau kite. Da ngulek tong dali, "Da musut tana ye apu na kule tong mate ab ali ab nasiu mui mate ali iro ab kate kite."¹⁶Leka iro sa senu ulun Farisi iro ngulek, "Ulun iro sa be asal ke Allah leka Da sa menghormat olo Sabat." Naan ulun lain ngulek, " Leka iro, nget me ulu ye bedosa pengkoe tanda ajaib nget ihe?" Leka , timbullah perpecahan tong dali. ¹⁷Jaji, dali mulik nyituk tong ulun posa iro, "Se pendapat ko nget Da leka Da apu ngene ko kite? Ulun iro ngejawab, "Da iro Nabi." ¹⁸Ulun-ulun Yahudi iro sengke sa harap tongda, ye ulun iro mei uli posa nehe apu kite, empe dali nook uluin tuha ye ke ulun ye nehe apu kite iro.¹⁹ali nyituk tong dali, "Me ihe tia ko, iro ye na ulek posa ke na belolos? Aka ngendro nget me da neke apu kite?" ²⁰Ulun tuha ye ngejawab dali ngulek, "Kain ketoan Da tia kain ali da posa ke na belolos, ²¹nget me nehe da kate kite, kain sa ketoan, ali dase ye apu ngugah mate da, da apu solai da sagar bepander dian unuk da gegales."²²Ulun tuha da ngulek nget iroleka dali takut tong ulun-ulun Yahudi. Leka, ulun-ulun Yahudi iro apu sepakat, aka senu ulun ye mengaku Yesus ye Kristus, sagar na singkir ke Belai Sembahyang . ²³Ye leka iro ulun tuha da ngulek, "Da apu solai, situk tong da."²⁴Jaji, dian kedue kali eso ulun-ulun Yahudi nook ulun ye mei posa iro, ali ngulek tong da, "Okoi kemuliaan tong Allah, kain ketoan ulun ihe bedosa." ²⁵Da ngejawab, "Se ulun iro ulun bedosa me sa, ab sa ketaru; erai hal ye ab ketoan, ab one posa et nehe apu kite."²⁶Dali ngulek tong da, "Se ye na ene Da tong ko? Nget me Da ngene ko taukite?" ²⁷Da ngejawab dali, "Ab apu ngulek ye tong ko, et ko sa hakun ngeringa; kone me ko kakan ngeringa eso? Se ko kakan jaji murid Da ade?"²⁸Leka dali ngehina da ali ngulek, ko ye murid ulun iro, kain ihe murid-murid Musa. ²⁹Kain ketoan nget Allah apu bepander tong Musa, et nget ulun iro, kain sa ketoan ke me Da beasal!"³⁰Ulun iro ngejawab ali ngulek tong dali, "Sa sih bene aneh nget ko sa ketoan ke me Da beasal, sadang Da apu ngene mate ab kite. ³¹Dali ketoan nget Allah sa ngeringa ulun bedosa, melainkan ye takut ali Allah ali ngene se ye jaji kehendak-Da, Allah ngeringa da. ³²Ke bayuh empe nehe, beloh pini keringa ulun ngene ulun posa ke nabelolos tau kite. ³³Aka ulun iro sa beasal ke Allah, Da sa mahan ngene pengkoe nget iro. ³⁴Ulun-ulun Yahudi iro ngejawab ali ngulek tongda, "Ko nabelolos ponu ali dosa, ali ko kakan ngajar kain? Belalu, dali ngusir ulun iro."³⁵Yesus keringa nget ulun-ulun Yahudi apu ngusir ulun poisa iro, kede Yesus sengkeruku ali da, Yesus ngulek, "Se ko percaya tong Tia Meresia?" ³⁶Ulun iro ngejawab, "Dase Da iro, Tuhan, dian ab percaya tong-Da?" ³⁷Yesus ngulek tong da, "Ko apu kite Da. Da ye desung bepaner ali ko. ³⁸Ulun iro ngejawab, "Tuhan, ab percaya!" Uli kero, da sujud te hadapan-Da. ³⁹Yesus ngulek, "Dian mengadili Ab sulet ke denia ihe dian dali ye posa, kate kite ali dali ye kite, jaji posa." ⁴⁰Sasenu ulun Farisi ye naan te dani Da keringa hal iro ali ngulek tong-Da, "Se kain ade posa?" ⁴¹Yesus ngulek tong dali, aka ko posa, ko sa bedosa, et leka ko ngulek, 'kain kite', dosa ko tetap naan."

Chapter 10

Yesus Pekatik Ye Buen ¹Yesus ngulek, "Ali se bene ye, Ab ngulek tong ko, ulun ye masuk tong suang kandang bebiri ye lalo pagar, nelang sa lalo jaweng, et mo lalo alan bali, ulun iro dako ali ngerampok. ²Et ulun, ye masuk ke jaweng, ye iro pekatik bebiri. ³Tukang jaga kandang ngugah jaweng tong da pelor kawan bebiri demasu enggan da kede da nook dali ali ngotus aran dali erai mengerai nelang ngoit tong ongon. ⁴Uli kawan bebiri iro na oit tong ongon, pekatik iro malan te muka nelang kawan bebiri iro demasu da leka dali ketaru enggan da. ⁵Dali sa hakun siut ulun bali, malah dali mensit ke ulun iro leka dali sa ketaru enggan ye. ⁶Perumpamaan iro ye na ulek Yesus tong dali, et dali sa ketaru se ye kado na ulek Yesus ulek dali. ⁷Leka iro, Yesus ngulek eso tong dali, se bene ye Ab ngulek tong ko, Ab he jawengdi tong bebiri-bebiri iro. ⁸Kawus ye sulet se male Ab, da iro dako nelang ngerampok, et kawan bebiri sa ngeringa engan dali. ⁹Ab ihe jaweng dase ye masuk lalo Ab, sagar selamat, da keluar masuk nelang mahan pengokan. ¹⁰Maling sulet je laang dako, laang munu nelang ngerusak, et Ab sulet dian meresia mahan bolum ali mahan ye suang keponuan. ¹¹Ab ye pekatik ye buen, pekatik ye buen ngokoi bolum sengat sengat Da tong kawan bebiri. ¹²Ulun upaanye sa pekatik, nelang sa ade tempun kawan bebiri iro, sagar mensiu nguikah kawan bebiri aka da kite serigala sulet, pelor kawan bebiri nadakep nelang behambur ene serigala. ¹³Da mensit leka da ulun upaan ali sa peduli ali kawan bebiri iro. ¹⁴Ab ye pekatik ye buen. Ab ketaru kawan bebiri Ab ali kawan bebiri Ab ketaru Ab. ¹⁵Sameh nget Ma ketaru Ab nelang Ab ketaru Ma, nget iro Ab ngokoi nget sengat Ab tong kawan bebiri iro. ¹⁶Ab ade naan kawan bebiri bali ye sa ke kandang ihe, Ab sagar ngoit dali ade, ali dali sagar ngeringa engan Ab, ali dali sagar jaji erai kumpulan sawayan bebiri ali erai pekatik. ¹⁷Leka ihe Ma ketasi Ab, leka Ab ngokoi sengat Ab dian Ab mahan nerima ye eso. ¹⁸Eloh erai ulun ye tau ngepe ye ke Ab, Ab ye ngokoi nget na ga Ab gegales. Ab ye berkuasa dian ngokoi sengat Ab. Ali Ab ade naan kuasa dian ngepe eso. Ihe perintah ye Ab terima ke Ma-Ab. ¹⁹Sindai eso, naan besual te kawan ulun Yahudi leka engan Yesus iro. ²⁰Deo ye ngulek, "Da kerasukan roh daat ali gila. Dime kam ngeringa da? ²¹Ye bali ngulek, "Iro sa pander erai ulun ye kerasukan roh daat. Mahanlah roh daat ngene ulun posa tau kite? Yesus Ali Ma Yelah Erai ²²Suang olo iro, olo perayaan Penahbisan te Yerusalem. Kede iro desung musim ringin. ²³Yesus desung malan te belai sembahyang ye iro Serambi Salomo. ²⁴Kede kawan ulun Yahudi sulet bekumpul ali Yesus, dali ngulek, "Empe kame Ko meladar kain ragu-ragu? Aka Ko Kristus, ulek terus terang tong dali. ²⁵Yesus ngejawab, "Apu ulek Abtong ka,, et kam sa harap. Kawan pekerja ye na ene Ab makai arau Ma Ab, ngokoi bukti di kam. ²⁶Kam sa harap leka kam sa termasuk kawan bebiri-Ab. ²⁷Kawan bebiri Ab ngeringa engan Ab, Ab ketaru dali lelang dali demasu Ab. ²⁸Ab ngokoi tong dali pemolum ye kekal pelor tong se ola-ola ye ali hampe ke ngola ye sa sagar binasa, sa empe erai ulun mahan ngepe dali ke kami-Ab. ²⁹Ma Ab apu ngokoi dali tong -Ab, lewi solai ke ye kawus ye, lelang beloh naan sunah erai ulun ye mahan ngepe dali ke kami Ma. ³⁰Ab ali Ma ye puna erai. ³¹Sindai esa, kawan ulun Yahudi ngepe batu dian numuk Yesus. ³²Et Yesus ngulek tong dali, Ab apu nundru tong ko deo pengkoe buen ka Ma, pengkoe ye kame ye maka ngene ko kakan numukAb ali batu?" ³³Kawan ulun Yahudi iro ngulek Da, "Sa leka pengkoe dali ye sa buen ye kain kakan numuk Ko ali batu, et leka Ko pedaat Allah, Ko erai ulun meresia, kakan ngulek unuk Ko jaji Allah." ³⁴Yesus ngejawab dali, "Sa sih apu naan te tulis tesuang Kitab Tauratko, Ab apu ngulek kam ye lah Allah? ³⁵Aka Allah gulek dali ye nerima engan iro, 'allah', et Kitab Suci beloh tau na tembatal, ³⁶ko ne me kam ngulek Ab ngehina Allah leka Ab ngulek Ab Tia Allah? Nget Ab napeli ene Ma nelang apu na utus di denia. ³⁷Aka Ab sa nampelor pengkoe-pengkoe Ma-Ab, ya percaya tong-Ab. ³⁸Et leka Ab nampelor kawan pengkoe iro, bele ko sa percaya tong Ab, percaya lei se ye sagar kawan pengkoe uro, dian ko ketoan ali ketaru nget Ma te suang Ab, ali Ab te suang Ma." ³⁹Sindai esoi dali ngeto eso didamakep Yesus, et Da bekilah ke dali. ⁴⁰Yesus tulak eso tong pai sunge Yordan, nuju tong runa Yohanes kede ro membaptis one ali Yesus nondo ke biro. ⁴¹Deo ulun sulet tong Da ali ngulek, "Da Yohanes sa ngene erai tanda ajaib, et kawus ye na ulek Yohanes nget Ulun ihe bene." ⁴²Ali, deo ulun jaji percaya tong-Da te biduh.

Chapter 11

Pempate Lazarus ¹Naan erai ulun upo ye desung donggo, aran ye Lazarus ke Betania, jaa Maria ali erai butung da, Marta. ²Maria ihe bawe ye pini ngolau po'o Yesus ali olau buen ewo, musut po'o Da ali balo ye erai butung opo, Lazarus, kede iro donggo. ³Leka iro, kedue erai butung maket tong-Da, ngulek, "Tuhan, erai butung kain ye na asi Ko desung donggo." ⁴Et, kede Yesus keringa kabar iro, Da ngyulek, "Donggo da sa empe nepate da, nget keadaan iro dian Allah ye na mulia ali na hormat lelang leka hal iro Tia Allah na mulia ne hormat." ⁵Yesus ketasi Marta, ali erai butung Maria ali da Lazarus. ⁶Kede Yesus keringa nget Lazarus donggo, Da sengaja nondo te runa Da due olo eso. ⁷Uli iro, Yesus ngulek tong murid-murid-Da, "Ayu taka tulak mulik tong Yudea." ⁸Kawan murid ngyulek tong Da, "Guru, kado bene kawan ulun Yahudi kakan numuk Ko ali baru se nehe Ko kakan mulik tong duh eso?" ⁹Yesus ngejawab, "Sa sih naan 12 ola ye? Ulun ye malan nget olo jolo, sa sagar ketampuh leka da kite maa denia." ¹⁰Et ulun ye malan kede malem, da tau ketampuh leka beloh naan maa te da. ¹¹Nget iro lek Yesus, Da ngulek eso, "Uyang taka da Lazarus apu turui, et Ab sagar tulak ngiluk da." ¹²Kawan ulun ye siut Yesus ngulek, Tuhan, aka da Lazarus turui, nende sagar bume. ¹³Nget ga Yesus ye iro, da Lazarus apu mate, et dali ngebahe ga Yesus ye iro da Lazarus turui biasa. ¹⁴Leka iro Yesus ngulek tong dali ali bebujur, da Lazarus apu mate. ¹⁵et Ab sika ego, Ab beloh naan te biduh leka lewi buen dian kam, dian kam tau percaya. Ayu taka tulak nehe tong da." ¹⁶Da Tomas ye na took "Didimus" ngulek tong kawan uyang ulun ye siut, "Ayu taka siut dion taka mate sendro ali-Da." ¹⁷Kede Yesus empe te runaye, da Lazarus apu opat olo usang na lebeng. ¹⁸Betania sa aro ke Yerusalem aro ye nget tolu kilometer (15 stadia) ¹⁹Deo ulun Yahudi apu sulet nyeruku da Maria ali da Marta laang ngehibur dali leka pempate erai butung dali. ²⁰Kede da Marta keringa Yesus sulet, da keluar laang nyeruku Yesus, et da Maria nondo te belai. ²¹Lek Marta tong Yesus, Tuhan, aka Tuhan naan tei behe kede iro, pasti erai butng ab iro sa sagar mate. ²²Et bele nget iro, ab ketoan nget nehe ade Allah ngokoi se leh ye na aweng Allah ke Ko." ²³Yesus ngulek tong da, "Erai butung ko sagar bolum." ²⁴Da Marta ngulek, "Ab ketoan da Lazarus sagar bolum mulik aka ulun mate na temuet te akhir zaman. ²⁵Yesus ngulek tong da, "Ab ihe ye ngokoi pemolum nelang nemuet ulun mate, ulun ye percaya tong Ab sagar bolum, bele da apu mate, ²⁶Uli iro ulun bolum ye percaya tong Ab sa sagar pini mate. Se ko percaya nget hal iro?" ²⁷Marta ngulek tong-Da, "Oi Tuhan, ab percaya Ko ihe Kristus, Tia Allah ye sulet tong denia ihe." ²⁸Yesus Ngerodai ²⁹Uli ngulek hal iro, Marta tulak ali nook Maria erai butung da, nyengkonis tong da, "Guru naan tai behe Da nyituk ko." ³⁰Keringa iro, da Maria jao jakat pelor tulak nyeruku Yesus. ³¹Kede iro, Yesus male masuk tonguang jaa, Da sengke te runa Marta sengkeruku-Da. ³²Kawan ulun Yahudi ye desung ngehibur da Maria te belai, kite da Maria jakat pelor jao tulak keluar, dali ade siut tulak demasu da Maria, ehe dali da Maria tulak laang ngerodai te lebeng. ³³Kede da Maria empe te runa Yesus lelang kite Yesus, Maria pelor sujud te po'o-Da, pelor ngulek tong-Da, "Tuhan, Aka Ko naan te behe kede iro, pasti erai butung ab sa mate." ³⁴Kede Yesus kite Maria ngerodai ali kawan ulun Yahudi ye sulet sendro da Maria siut ngerodai, ate Yesus hancur suang Roh ali tamam teganggu. ³⁵Yesus nyituk, "Te kame Lazarus kam lebeng?" Dali ngejawab Da, "Teneng tong he Tuhan tuing dali." ³⁶Yesus ade ngerodai. ³⁷Kawan ulun Yahudi ngulek, teneng nget me kesolai sayang Da negkawe Lazarus!" ³⁸Et naan kedali ye ngulek, "Da ngene ulun posa kite nget me Da sa tau ngene dian da Lazarus sa mate?" ³⁹Da Lazarus Na Temuet Ke Pempate ⁴⁰Yesus sa buen aseng sinai eso, pelor tulak tong lebeng. Lebeng iro, ye iro te suang gua, na tutup ali batu. ⁴¹Yesus ngulek, "Oding batu iro!" Marta erai butung ulun ye mate iro, ngulek tong-Da, "Tuhan, da pasti apu ewo, da apu opat olo ngikah." ⁴²Yesus ngejawab da, "Sa sih ab apu ngulek tong ko, aka kopercaya, ko sagar kite nget me kuasa Allah?" ⁴³Dali pelor mindah batu iro. Uli iro Yesus don ggak tong mo pelor ngulek, "Ma, Ab bersyukur tong-Ko daya Ko apu ngeringa Ab. ⁴⁴Ab ketoan Ko seleur ngeringa Ab, et kawan ulun deo ye naan te behe-Ab, Ab ngulek hal iro dian dali percaya ye Ko ngutus Ab." ⁴⁵Uli ngulek iro, Yesus ngulek ali engan wale, "Lazarus, keluar!" ⁴⁶Ulun ye apu mate iro pelor keluar, kame ali poo da tatap besuruk ali kain kapan, nget iro ade wae mate da. Yesus ngulek tong dali, "Ugah kawan kain iro dian da kate bebas tulak." ⁴⁷Gerayan Dian Munu Yesus ⁴⁸Ulun-ulun Yahudi ye sulet tong Maria, ali dali kite kejadian iro jaji percaya tong-Da. ⁴⁹Ke senu ulun iropelor tulak tong ulun Farisi dian ngulek se ye apu na ene Yesus. ⁵⁰Leka iro, imam-imam kepala ali kawan ulun Farisi ngenei rapat ali Sanhedrin ali ngulek, "taka harus ngene se? Ulun ihe deo ngene keajaiban. ⁵¹Aka taka ngebiar Da seleur nget iro, kawus ulun sagar percaya tong Da, ali kawan Roma sagar sulet dian ngerampas runa ihe ali bangsa taka. ⁵²Erai ulun ke dali be ngaran da Kayafas, Imam solai te tau iro, ngulekkam beloh ketoan me-me, ⁵³Se sa tepikir ene kam dian tong rakyat, buen erai ulun mate ke kawus bangsa hancur. ⁵⁴Se bene ye Kayafas ngulek nget iro, sa ke pikiran da gegales, et ye iro Imam solai tau iro da benubuat nget Yesus sagar mate dian bangsa iroi. ⁵⁵Et sa je tong bangsa Yahudi, et ade dian ngumpul nelang pesendro kawan Tia Allah ye te hambur. ⁵⁶Ke olo iro, dali sepakat dian munun Yesus. ⁵⁷Leka iro, Yesus sa keluar eso te hadapan umum te kalangan ulun Yahudi, et Da tulak ke duh tong wilayah dani padang alas ke erai jaa be aran Efraim ali Da nondo te biduh sendro kawan

murid- Da. ⁵⁵Kede iro dani olo raya Paskah ulun Yahudi, deo kawan ulun ke kawan deso apu tulak tong Yerusalem dian nampelor upacara ngerasih unuk semale perayaan. ⁵⁶Dali ngeto Yesus kede bekumpul te Belai Allah, dali bepander sameh dali, nget me pendapat kam? tau ade dali sa sulet te perayaan ihe?" ⁵⁷Dali ngulek nget ihe leka kawan imam kepala ali kawan ulun Farisi apu ngeluar perintah dase ulun ye ketoan te kame Da naan, harus ngelapor dian Da tau na dakep.

Chapter 12

Maria Ngolan Poo Yesus Te Betania ¹Onum olo semale Olo Raya Paskah, Yesus tulak tong Betania, te runa ye iro da Lazarus ye apu na temuet Yesus ke pempate nondo. ²Te beduh Yesus ne seredia ene dali, ali da Marta ye nyeredia da Lazarus ali kawan tamu tuet man sendro Yesus. ³Uli iro Maria sulet ngoit sekitar setengah liter olau buen ewo narwastu ye larang uman ye, da demuru olau iro tong poo Yesus, pelor musut makai balo da. Kawus te suang belai iro ponu ewo buen, ewo ene olau buen iro. ⁴Et, da Yudas Iskariot, eraiulun murid-Da, ye une diruh olo ye sagar nyelaka Da, ngulek, ⁵Kone me olau buen ewo iro sa na jual ali uman tolu jatus duit perak nelang duit ye na omoi dian ulun susah?" ⁶Da Yudas ngulek nget iro sa leka da ketasi ulun susah, et leka da eraiulun ye tau dako, da gagah dako duit te kas ulun deo ye na onteh te da. ⁷Et Yesus ngulek, "Dion ye bawen iro, se ye na ene da iro, ye iro dian tong olo Ab na lebung. ⁸Leka, ulun susah seleur naan te botok kam, et Ab sa.Kawan Imam Kepala Kakan Munu Lazarus⁹Deo ulun Yahudi keringa Yesus naan te Betania, dali kakan tulak tong duh, dali tulak tong duh sa je leka Yesus, et dali kakan kite da Lazarus ye bolum na temuet ke pempate ene Yesus. ¹⁰Iro ngene ye kawan imam kepala kakan munu Lazarus ade. ¹¹Leka da Lazarus, ngene deo ulun Yahudi ngikah dali nelang percaya tong Yesus. Yesus Masuk Ke Jaa Yerusalem Nget Raja¹²So lun tandeye, ulun deo ye apu sulet laang siut pesta Paskah keringa Yesus sagar sulet tong Yerususalem, ¹³dali ngutik mawan daon palem pelor nyeruku Da, nelang besurak ego, "Hosana! Na berkati Da ye sulet suang aran Tuhan, Raja Israel!" Mazmur 118:25-26¹⁴Mahan erai keledai tia, Yesus pelor nunggang keledai iro, tulus se ye apu na surat suang Berasi: ¹⁵Ya takut, Putri Sion! Teneng Raja ko sulet, nunggang erai keledai tia. "Zakharia 9:9¹⁶Kede iro kawan ulun ye siut Yesus sa ketaru kawus leen ye iro, et uli Yesus na mulia, hormat kado dalimingat se yte apu na ene ulun deo tong Da apu te surat suang Surat Barasih nget leen Da. Ulun Deo Bepander Nget Yesus¹⁷Kawan uun ye naan kede iro Yesus nook da Lazarus keluar ke suang lebung nelang nemuet da ke pempate, seleur ngokoi kesaksian nget hal iro. ¹⁸Leka iro ulun deo iro tulak demasu Yesus leka dali keringa da apu ngene keajaiban iro. ¹⁹Kawan ulun Farisi bepaner sameh dali, "Taka sa mahan ngene se-se! teneng, kawus denia apu siut Da! Yesus Bepander Nget Pemolum Ali Pempate²⁰Nget iro, naan kawan ulun Yunani ye tulak sembahyang kede naan perayaan iro. ²¹Dali sulet tong da Filipus, beasal ke Betsaida te Galilea, ali ngulek tong da, "Tuan, kain kakan sengeruku ali Yesus." ²²Filipus pelor tulak ngulek nget hal iro tong da Andreas, pelor Andreas ali Filipus tulak ali ngulek tong Yesus.²³Yesus ngulek tong dali, "Apu empe olomalem ye Tia Meresia na muliakan. ²⁴Ab ngulek tong ko, aka erai soi gandum sa na ule tong suang tana nelang mate, kado da sagar ngehasil deo gandum.²⁵Ulun ye sayang nget sengat pemulum ye, sagar kejaweh pemulum da, et ulun ye sa sayang pemulum ye te denia ihe, sagar memelihara da dian bolum kekal. ²⁶Ulun ye kakan ngelayani Ab, harus siut Ab, dian pelayanan Ab naan sendro Ab te kame Ab naan. Ulun ye melayani Ab sagar na hormat Ma Ab.Yesus epander Nget Pempate Da²⁷"Nehe, jiwa -Ab gelisah. Se ye harus na Ab ngulek? 'Ma, selamat ko ye Ab ke wayah ihe? Et dian tujuan ihe Ab sulet. ²⁸Ma, aran Ko na hormat nelang mulia! Uli iro naan engan ke langit ye ngulek, "Ab apu memulia ye Da nelang Ab sagar ngemulia Da eso. ²⁹Ulun deo ye naan te biro keringa engan iro, dali ngulek, iro nanyu! et naan ade ye ngulek, sa malekat pander tong Da!"³⁰Yesus ngulek tong dali, engan iro dinga kam, sa dian kepentingan-Ab, et iro kepentingan ³¹kam. Nehe apu empe wayah ye denia ihe na adili, nehe penguasa denia ye sagar na usir. ³²Aka Ab apu naangkat mo ke mo denia ihe, Ab sagar ngoit kawus ulun siut-Ab." ³³Yesus ngulek hal ihe nget me cara ye Da sagar mate.³⁴Ulun deo iro ngulek tong Da, "Kain apu keringa hukum Taurat nget Kristus sagar tatp nondo seola-ola ye; nget me Ko tau ngulek, Tia Meresia harus na angkat mo?' Dase Tia Meresia iro?" ³⁵Yesus ngejawab dali, ""Je erai erap Maa iro naan te botuk kam. Jaji, buen kam malan ngenue Maa iro masih naan, dian kam sa surek dendem, ulun ye malan te suang dendem eloh ketoan tong kame da tulak. ³⁶Ke ngola Maa iro desung naan sendro kam, percayalah tong Maa iro dian kam jaji kawan tia Maa." Uli Yesus ngulek nget iro, Da pelor tulak ke iro nelang sa kakan petendre unuk Da tong dali. Kawan Ulun Yahudi Sa Percaya Tong Yesus³⁷Bele apu deo tanda ajaib ye na ene Yesus te hadapan dali, dali sa percaya tong-Da, ³⁸Dian genap se ye na ulek Nabi Yesaya, Tuhan, dase sa percaya tong khabar ye na ulek kain? Tong dase kuasa Tuhan na petendre?" Yesaya 53:1³⁹Leka iro ye dali sa tau percaya, Yesaya apu ngulek ade, ⁴⁰"Da apu nempasa mate dali ali napatekeng ate dali, dian mate dali beloh tau kite, pikiran dali ye ketaru dian dali ya mulik siut Ab uli kero pebume dali." Yesaya 6:10⁴¹Yesaya ngulek nget iro leka da apu kite kemuliaan Yesus ali da bepander nget Da. ⁴²Bele nget iro, deo ulun nget ke kawan penguasa Yahudi percaya tong Yesus, et dali sa ronun mengaku ali terus terang, leka dali takut kawan ulun Farisi, sa kalewa dali masuk te suang Belai Sembayang. ⁴³leka, dali lewi kakan na hormat ene meresia ke ye na hargai ene Allah. Ajaran Yesus Ye Sagar Mengadili Meresia⁴⁴Yesus ngulek ali engan wale, "Ulun ye percaya tong Ab, sa da je percaya tong Ab, et tong da ye ngutus Ab. ⁴⁵Dase ulun ye kite Ab, kite Da ye ngutus Ab.⁴⁶Ab sulet tong denia ihe jaji Maa, dian kawus ulun ye percaya tong Ab sa nondo te suang dendem. ⁴⁷Ulun ye ngeringa ajaran Ab, et sa makai ye, sa Ab ye ngehukum da, leka Ab sulet sa laang ngadili denia ihe, et dian

nyelamat denia ihe.⁴⁸Uluh ye sa nerima Ab nelang sa ngeringa engan Ab, apu naan ye sagar ngadili da, engan ye na pekempe Ab, iro ye sagar ngadili da te ola kiamat. ⁴⁹Leka Ab sa bepander ke nget ga Ab gegales, Ma ye ngutus Ab, Da ye ngutus Ab se ye na pander Ab nelang ye na pekempe Ab. ⁵⁰Nelang Ab ketoan perintah Da ye iro ngokoi pemolum kekal pelor se ola-ola ye. Jaji se ye na pekempe Ab sameh nget se ye na Firman ene Ma tong Ab."

Chapter 13

Yesus Mui Poo Kawan Murid-Da ¹Erai olo semale Olo Raya Paskah, Yesus ketoan apu empe olo ye Da ngikah denia ihe, mulik sendro Ma Da. Da sayang ali kawanulun ye tempun Da te denia ihe, lelang Da tatap sayang tong dali empe se ola-ola ye. ²Yesus sendro kawanulun ye siut Da desung man, iblis apu siut masuk ga da tong suang ate Yudas tia Simon Iskariot dian nyelaka Yesus. ³Yesus ketoan Ma Da apu ngokoi kawus kekuasaan tong Da, Da ketoan ade kede Da sulet ke Allah lelang sagar mulik tong Allah, ⁴Leka iro Da jakat ke jamuan man malem ali pelor ngugah jubah Da, ali ngepe kain linen ali nyuruk te towing Da. ⁵Uli iro Da demuru danum tong suang baskom ali pelor mui ngeberasih poo kawan murid-Da. ⁶Kede, empe guiliran Simon Petrus da Simon ngulek, Tuhan, Ko ngeberasih poo ab? ⁷Yesus ngejawab, nehe ko sa ketaru se ye na ene Ab ihe, et nede ko sika sagar ketaru." ⁸Petrus ngulek, "Ko sagar pinin mui poo ab!" Yesus ngejawab, "Aka Ab sa mui ko, ko sa mahan bagian te suang Ab." ⁹Da Simon Petrus, "Aka nget iro Tuhan, ya je poo ab, et nget kami ali utek ab!" ¹⁰Yesus ngulek tong da, "Ulun ye apu nus, da apu bersih kawus ye., Kam ihe apu berasih, da sa usah neberasih eso, ye perlu je poo a, et eloh pe kawus kam. ¹¹Yesus apu ketoan dase ye sagar nyelaka Da, leka iro Da ngulek nget iro, kam apu berasih et sa kawus ye." ¹²Uli Yesus ngeberasih poo kawan murid-Da, Da masang eso jubah Da pelor tuet pelor Da ngulek tong dali, ketaru kam se ye kado na ene Ab tong kam? ¹³Kam nook Ab guru lelang Tuhan. Iro pas bujur leka Ab bujur Guru ali Tuhan. ¹⁴Aka Ab Guru nelang Tuhan, apu mui poo ko, ko ade wajib sameh beganti mui poo ko. ¹⁵Ab ngokoi contoh irorong kam, dian kam ngene nget me ye apu na ene Ab tong kam. ¹⁶Bujur bene ulek Ab ihe, eraiulun hamba sa lewi solai ke tuan ye nelang eraiulun utusan sa lewi solai ke ye ngutus da. ¹⁷Aka kam apu ketoan kawus ye, ko na berkati aka ko na pelor ye. ¹⁸Se ye na ulek Ab ihe sa ye dian kam kawus. Ab ketoan dase-dase ye apu na peli Ab. Et se ye apuna surat tesuang surat berasih, ye iro mesti na genapi, ye ir,ulun ye man sendro Ab, sagar ngelawan Ab. ¹⁹Hal ihe na pekempe Ab tong kam nehe, se male hal iro bekejadian, dian aka hal iro bekejadian nende, kam sagar percaya Ab ihe ye naotus Ab ye lah Da. ²⁰Ali sebene ye lek Ab ihe; dase ye nerimaulun ye na utus Ab, nelang dase ye nerima Ab, nerima Da ye ngutus Ab. Yesus Ngulek Dase Ye Sagar Nyelaka Da ²¹Uli Yesus ngulek nget iro; Da bene belisah suang Roh ali besaksi, Sebene-bene ye Ab ngulek tong ko; erai ke kam sagar nyelaka Ab." ²²Kawanulun ye siut dali mengke ite lelang heran bene leka sa ketoan dase ye na ga Da. ²³Kawanulun ye siut Da ye na kasih Yesus ye tuet te sila Yesus. ²⁴Da Simon Petrus ngokoi isyarat tong da dian da nyituk tong Yesus dase ye na ga Da. ²⁵Uli iroulun ye siut Da iro ye sesendeng te dada Yesus pelor nyituk, dase Da Tuhan? ²⁶Yesus ngejawab,ulun ye na okoi Ab roti ye na losop Ab tong suang mangkok, yeulun ye, Yesus ngepe erai tipak roti ngelosop tong suang mangkok; pelor ngokoi tong da Yudas anak Simon Iskariot. ²⁷Uli da Yudas nerima roti iro, iblis masuk tong suang ate aseng da, pelor Yesus ngulek tong da, ene jao se ye sagar na ene ko. ²⁸Eloh eraiulun ke dali ye tuet man te biro ketaru leka me Yesus ngulek nget iro tong da Yudas. ²⁹Naan ye ngabahe, Yesus nundru da Yudas moli se ye na perlu dian pesta iro, ngokoi duit de idis dian kawanulun susah leka da Yudas iro mege duit kas dali. ³⁰Uli da Yudas nerima rote iro, da pelor keluar; olo apu malem. Yesus Ngulek Nget Pempate Da ³¹Uli iro da Yudas tulak, Yesus ngulek," Nehe Tia Meresia namulia, nelang Allah na mulia lalo Ab. ³²Aka Allah namulia lalo Da, Da ade sagar na mulia ene Allah lalo unuk Da gegales, Allah sagar pesolai mulia Da ali lekah. ³³Kawan anak Ab, Ab sa usang eso nondo sendro kam. Kam sagar ngeto Ab, et nget ye apu na ulek Ab dian kawanulun Yahudi, nget iro ade na ulek Ab tong kam; tong runa Ab tulak, kam sa kate empe. ³⁴Parentah ye kado na okoi Ab, buen kam mengasihi ali sameh kam, sameh nget Ab mengasihi tong kam, nget iro ade buen kam mengasihi. ³⁵Ali nget iro, kawusulun sagar ketoan nget ko ye iro kawan murid Ab, ye iro aka kam sameh mengasihi. Peringatan Yesus Tong Petrus ³⁶Simon Petrus nyituk tong Yesus, "Tuhan, Ko kakan tulak tong me? Yesus ngejawab da, "Tong me Ab tulak, ko beloh kate siut nehe, ko sagar siut Ab odi olo." ³⁷Petrus nyituk tong-Da, Tuhan, kone me ab sa kate siut Ko ehe? Ab rela mate tong Ko!" ³⁸Yesus ngejawab," Bene ko rela mate dian Ab? Sebene ye Ab ngulek tong ko, semale piak mengan pita olo nende, ko apu tolu kali ngulek ko sa ketaru Ab.

Chapter 14

Yesus Ngehibur Kawan Murid Da ¹Ya belisah ate ko, percaya; percaya tong Allah, ade percaya tong Ab. ²Te belai Ma Ab deo runa, Ab tulak tong duh laang ngene runa tong kam. Ab sa sagar ngulek nget iro tong kam, aka sa nget iro. ³Uli Ab tulak nyedia runa tong kam, Ab sagar mulik pelor ngepe kam, dian tekame Ab naan, te biro ade kam naan. ⁴Tong runa Ab tulak kam ketoan alan ye." ⁵Belalu da Tomas ngulek tong Yesus, Tuhan, kain beloh ketoan tong me Tuhan tulak, nget me kain ketoan alan ye. ⁶Yesus ngulek tong da, "Ab he alan, ali kebenean, ali pemulum, eloh erai ulun ye tau sulet tong Ma, aka sa lalo Ab. ⁷Aka ko apu ketaru Ab, ko ade apu ketaru Ma Ab; akat nehe ko apu ketaru Ma ali apu kite Da." ⁸Filipus ngulek tong Da, Tuhan tundru Ma iro tong kain, uli iro apu sukup tong kain." ⁹Yesus ngejawab da, apu usang Ab sendro kam sengke male ade kam ketaru Ab, Filipus? Ulu ye apu kite Ab, apu kite Ma, nget me ko tau ngulek, tundru Ma iro tong kain? ¹⁰Sa sih ko percaya ye Ab erai ali Ma nelang Ma erai ali Ab? Se ye na ulek tong ko, iro ye keluar ke unuk Ab gegales. Ma ye tatap erai ali Ab, Da ye ngene kawus iro. ¹¹Percaya lei tong Ab, ye Ab erai ali Ma nelang Ma erai ali Ab, aka sa, setida-tida ye, percaya leka kawan ye apu na ene Ab. ¹²Ali sebene ye, ulun ye percaya tong Ab, sagar ngene se ye apu na ene Ab, malah da sagar ngene ye lewi solai eso leka Ab tulak demasu Ma. ¹³Nelang se ye na aweng ko suang aran Ab, iro sagar na ene Ab tong ko, dian Ma namulia te suang anak. ¹⁴Se ye na aweng kam makai aran Ab, iro ye sagar na ene Ab tong kam. Roh Allah Ye Na Janji ¹⁵Aka kam ketasi Ab, kam sagar nampelor kawan perintah Ab. ¹⁶Ab sagar kaweng tong Ma, nelang Da sagar ngokoi tong kam ngawat ye bali, ye nondo siut kam pelor dian se ola-ola ye. ¹⁷Ye iro Roh Allah ye sagar ngulek kebenean ngat Allah. Denia beloh mahan nerima Da, leka sa kite ali sa ketaru da. Et kam ketaru Da, leka Da siut ali kam nelang sagar jaji erai ali kam. ¹⁸Ab sa sagar ngikah kam gegales nget ulun pelule; Ab sagar mulik tong kam. ¹⁹Je erai erap eso denia sagar sa kite Ab eso, et kam sagar kite Ab, leka Ab bolum, kam sagar bolum. ²⁰Aka olo ye iro apu eme, kam sagar ketoan bene Ab jaji erai ali Ma, kam jaji erai ali Ab nelang Ab jaji erai ali kam. ²¹Ulu ye nerima kawan perintah Ab nelang napelor ye, ye iro ye mengasihi Ab; Ma Ab sagar mengasihi ulun ye mengasihi Ab. Ab ade sagar mengasihi ulun iro nelang petendre unuk Da tong ko. ²²Da Yudas, ba da Yudas Iskariot, nyituk tong-Da, "Tuhan, kone me Ko kakan petendre unuk tong kain et sa tong denia?" ²³Yesus ngejawab dali, ulu ye mengasihi Ab, sagar ngunau ajaran Ab, Ma sagar mengasihi da, Ma ali Ab sagar sulet tong da pelor nondo siut da. ²⁴Ulu ye sa mengasihi Ab, sa moyo ngunau Firman Ab. Firman ye na dinga kam iro sa ke Ab, melainkan ke Ma ye ngutus Ab. ²⁵Kawus iro apu na ulek Ab tong kam kengola Ab sengke siut sendro kam. ²⁶Et Roh Allah, ngawat ye sagar na utus Ma dian aran Ab, ye iro ye sagar ngajar kam kekawus ye nelang pekingat kam nget ke kawus ye apu na ulek tong kam. ²⁷Damai sejahtera ikah Ab tong kam, Damai sejahtera Ab gegales ye na okoi Ab tong kam. Ye na okoi Ab iro sa nget se ye na okoi denia ihe tong kam. Ya belisah, ya takut. ²⁸Kam apu keringa Ab ngulek, Ab sagar tulak, et Ab sagar sulet eso tong kam. Aka kam mengasihi Ab, kam sagar ego et Ab tulak tong Ma, leka Ma lewi solai ke Ab. ²⁹Ab ngulek iro tong kam nehe, semale kawus ye jaji, dian aka iro nende jaji kam sagar percaya. ³⁰Ab sa sagar bepander deo eso tong kam, leka apu empe olo malem ye penguasa denia ihe sulet. Et da sa bekuasa te mo unuk Ab. ³¹Et ke kawus ye iro harus jaji dian denia ketqru ye Ab mengasihi Ma dian nampelor ke kawus ye na perintah Ma tong Ab. Bueta, ayu taka tulak ke behe."

Chapter 15

Yesus Tongga Anggur ¹Ulek Yesus eso, "Ab tongga anggur ye sejati, lelang Ma Ab pengusaha ye. ²Tiap daan te Ab ye sa mua, potek da, et tiap daan ye mua, na berasi-Da, dian daan iro mua lewi deo. ³Kam apu na berasi ene Firman ye apu na ulek Ab tong ko. ⁴Tatap sendro ali Ab nelangAb ade sagar tatap sendro ali kam, daan gegales sa mahan mua. Je aka da tatap te tongga ye, nget iro ade kam je tau mua aka tatap sendro ali Ab. ⁵Ab ihe tongga anggur, nelang kam kawan daan ye. Ulun ye tatap sendro ali Ab nelang Ab sendro ali da, sagar mua deo; aka sa sendro Ab, kam sa mahan ngene se se. ⁶Ulun ye sa tatap sendro ali Ab, sagar na obet nget daan, pelor meang . Kawan daan ye nget iro sagar na kumpul pelor na obet tong suang apui empe soya. ⁷Aka kam tetap sendro ali ajaran Ab nondo te suang kam, aweng tong Ma se leh ye na akan kam; ye na aweng kam iro sagar na okoi . ⁸Ma -Ab namulia pelor ali nget iro, aka ko mua deo kam bene-bene kawan murid-Ab. Perintah Yesus Ware Mengasihi Sesameh Kam ⁹Nget Ma mengasihi Ab, nget iro ade Ab mengasihi kam. Ware taka tatap bolum nget ulun ye na kasih Ab. ¹⁰Akam kam nampelor kawan perintah Ab, kam sagar nondo suang kasih Ab sameh nget Ab apu setia ali perintah Ma ali nondo suang kasih Da. ¹¹Ke kawus ihe na ulek Ab tong ko, dian ka ego Ab naan te suang ate kam, nelang ka ego kam jaji ponu. ¹²Ihe perintah Ab; ware kam mengasihi sameh kam sameh nget Ab mengasihi kam. ¹³Eloh naan kasih ye lewi solai ye iro kasih erai ulun ye ngokoi aseng, pemolum dian kawan sahabat da. ¹⁴Kam ihe kawan uyang Ab aka kam ngene se ye na perintah Ab tong kam. ¹⁵Ab sa ngulek kam hamba eso, leka hamba sa ketoan se hye desung na ene tuan ye. Ab ngulek kam uyang, leka kawus inun,se na dinga Ab ke Ma, apu na ulek Ab tong kam. ¹⁶Sa kam ye meli Ab, Ab ye meli kam, nelang nyiu kam tulak dian mua deo kawan bua ye eloh tau binasa. Uli iro Ma sagar ngokoi tong kam se ye na aweng kam ke Da makai aran Ab. ¹⁷Ihe perintah Ab tong kam; ware mengasihi sesameh kam. Yesus Peninggat Kawan Murid Da ¹⁸Aka denia murka kam, ko ketoan denia apu murka Ab semale murka ko. ¹⁹Aka kam ke denia, kam sagar mengasihi denia leka kam tempun denia et Ab apu moli kam ke denia ihe, jaji kam sa eso tempun denia, leka iro denia murka kam. ²⁰Ingat kam ye apu na ulek Ab tong kam, hamba sa lewi solai ke tuan ye, aka dali apu nge nyiksa Ab, dali sagar ngenyiksa kam ade. Aka dali hakun ngumau ajaran Ab, dali sagar hakun ngumau ajaran kam ade. ²¹Et ye kawus iro sagar ene dali tong kam leka kam ulun ye siut Ab, leka dali sa ketaru Da ye ngutus Ab. ²²Aka Ab sa sulet nelang ngulek kawus ye iro tong dali , dali sa bedosa. Et nehe dali beloh naan tujuan eso nget dosa dali. ²³Ulun ye murka Ab, murka ade Ma-Ab. ²⁴Nget ye te butok-butok dali Ab sa ngene kawan hal ye beloh pini na ene ulun lain, dali sa bedosa. Et nehe dali apu kite se ye apu na ene Ab, dali murka Ab nelang murka Ma Ab ade. ²⁵Et ketela patut ye nget iro, dian tulus se ye apu na surat te suang kitab Taurat, ye iro dali murkatong Ab ali beloh naan ngene ye. ²⁶Ab sagar ngutus tong kam dingawat ye beasal ke Ma. Ye iro Roh ye ngulek kebenean nget Ma, Da sulet, Da sagar ngokoi kesaksian nget Ab. ²⁷Nelang kam ade harus ngokoi kesaksian nget Ab, leka kam apu sendro Ab ketela ye."

Chapter 16

¹Kawus ye iro apu na ulek Ab tong kam, dian kam ye ragu-ragu. ²Kam sagar na siu keluar ke kawan belai sembahyang . Nelang sagar empe wayah ye ulun munu kam minda da nampelor ke nakan Allah. ³Dali ngulek nget iro tong kam, leka dali male ketaru Ma ali Ab. ⁴Et nehe, Ab ngulek iro tong kam, dian aka olo malem ye empe, kam ingat Ab apu ngulek hal iro tong kam. Hal-hal iro sa Ab ngulek tong ko ketela ye leka Ab sengke sendro ko. Pengkoe Roh Allah⁵Et nehe Ab sagar tulak tong Da ye ngutus Ab; nelang beloh naan erai ulun ke kam ye nyituk "Tong me Ab tulak?" ⁶Nehe maka ate kam nare, leka Ab ngulek hal iro tong kam. ⁷Et Ab ngulek hal ye bene tong kam: lewi buen tong kam, aka Ab tulak; leka aka Ab sa tulak, pengawat iro sa sagar sulet tong kam. Et aka Ab tulak Ab sagar ngutus Pengawat iro tong kam. ⁸Aka Da sulet Da sagar ngulek tong denia ihe arti dosa ye se bene ye, nget se ponu, nelang nget hukuman Allah. ⁹Da sagar ngulek aka sa percaya tong Ab da iro bedosa. ¹⁰Nelang Ab bene, leka Ab tulak tong Ma lelang kam sa sagar kite Ab eso. ¹¹Nelang Allah apu mulai ngehukum, leka penguasa denia ihe apu na hukum. ¹²Deo eso ye kakan na ulek Ab tong kam, et nehe kam male sanggup nerima ye. ¹³Et aka Roh iro sulet ye iro Da ye ngyulek kebenean nget Allah, kam sagar na awat ene Da dian ketaru kawus kabenean. Da sagar bepander nget unuk Da gegales, et ngulek se ye sagar jaji adi olo. ¹⁴Da sagar ngemulia Ab leka se ye na pekempe Ab tong kam, neterima da ke ab. ¹⁵Kawus ye naan te Ma, iro ye na Ab, leka iro Ab ngulek se ye na pekempe ene Roh tong kam, naterima Da ke Ab." Nare Aseng Jaji Ka Ego ¹⁶Je erai erep eso, kam sagar sa kite Ab eso, nelang je erai erep eso kam sagar kite Ab." ¹⁷Sa senu ulun ye siut Yesus mulai bekesituk sameh dali, "Se na ga Da ngulek tong taka, Je erai erep eso kam sa sagar kite Ab nelang je erai erep eso kam sagar kite Ab? Se ade ye na ga Da ali, Ab tulak tong Ma? ¹⁸Dali nyituk eso, "Se arti ye, erai erep? Taka sa ketaru se ye na pander Da. ¹⁹Yesus ketoan nget murid-murid kakan nyituk tong Da, Da ngulek mei Ab ngulek, erai erep eso kam sa sagar kite Ab lelang erai erep eso kam sagar kite Ab; iro ye masih na pander kam? ²⁰Percaya, kam sagar nangis nelang ngerodai, et denia sagar ego, kam sagar nare aseng, et kesusahan kam ko sagar bebalu jaji keegoan. ²¹Aka erai ulun bawe kakan belolos, da nare kesusahan leka empe olo ye da ngaret nare , et aka tia na belolos, bawe iro sa kingat eso nare ye leka da ego erai ulun tia apu lahir tong suang denia. ²²Nget iro ade kam nehe kam nare ate aseng, et Ab sagar sengkeruku eso ali kam, nget iro ate kam sagar ego; nelang beloh naan sunah erai ulun ye mahan ngepe ka ego iro ke atei kam. ²³Te olo iro kam sa sagar nyituk se se eso tong Ab, percaya se ye na aweng kam tong Ma ali aran Ab, ye sagar okoi ene Ma tong kam. ²⁴Empe nehe kam male kaweng se se ali aran Ab. Kaweng, maka kam sagar nerima, dian ka ego kam ponu."Koret Nengkawe Denia²⁵Kawus ihe na ulek Ab tong kam ali peribahasa ; et sagar naan olo malem ye Ab sa eso ali peribahasa, et bepander terus terang tong kam nget Ma. ²⁶Kede iro kam sagar kaweng ali aran Ab, leka kam ketoan Ab sagar kaweng ke Ma tong kam. ²⁷Leka Ma mengasihi kam Da amengasihi kam leka kam mengasihi Ab, nelang percaya ye Ab sulet ke Allah. ²⁸Nget asal Ab ke Ma, nelang apu sulet tong suang denia, et nehe Ab ngikah denia mulik tong Ma. ²⁹Kawan murid ye siut Yesus ngulek tong Da, nehe ki bepander ali terus terang nelang sa makai peribahasa. ³⁰Nehe kain ketoan Ko, ketoan nget kekawus ye sa erai ulun ye perlu nyintuk se se tong Ko. Leka iro kain percaya Ko sulet ke Allah. ³¹Yesus ngejawab dali , " jaji se nehe kam percaya?³²Olo ye sagar empe, nget ye apu empe, kam sagar ne tampisah kam sagar uli tong belai masing-masing pelor nvgikah Ab gegales. Et Ab sa gegales leka Ma naan sendro Ab. ³³Kawus ihe na ulek Ab dian kam mahan damai sejahtera leka naan te suang Ab. Te denia kam sagar ngaret sengsara, et kuat nget ate kam, Ab apu nengkaleh denia!"

Chapter 17

Yesus Bedoa Dian Kawan Murid Da ¹Uli Yesus ngulek nget iro Yesus dongak tong langit pelor ngulek, "Ma, nehe apu empe olo ye, Mulia Tia Ko dian Tia Ko siut memulia Ma. ²Ma apo ngokoi kuasa tong Tia te mudan kawus ye umat meresia, dian Da ngokoi bolum ye kekal pelor seola-ola tong kawus ulun, ye na okoi Ma tong Da. ³The bolum kekal ye pelor se ola-ola ye, dian ulun ketaru Ma, erai-erai ye Allah ye bene, nelang ketaru Yesus Kristus ye na utus ene Ma. ⁴Ab apu memulia Ma te denia ihe ali nyempunah se pengkoe ye na siu ene Ma tong Ab. ⁵Ma! pemulia Ab nehe te Ma ali kesolai ketela ye naan te Ab ali Ma semale denia ihe ne sejaji. ⁶Ab apu ngulek petendre nget Ko tong kawan ulun ke denia ih e ye apu na okoi Ko tong Ab, dali iro nali Ma, nelang Ma apu ngokoi dali tong Ab, dali apu hakun ngunau Firman Ko. ⁷Nehe dali ketoan se kekawus ye na okoi Ko tong Ab, asal ye Ko. ⁸Apu ulek Ab tong dali engan ye na okoi Ko tong Ab nelanh dali apu nerima ye, dali ketoan ye Ab bene-bene sulet ke Ko nelang dali percaya bene Ko ye ngutus Ab. ⁹Ab bedoa tong dali, Ab sa bedoa tong denia, et tong kawan ulun ye apu na okoi Ko tong Ab, leka dali tempun Ko. ¹⁰Kawus tempun Ab, iro ade tempun Ko; nelang kawus tempun Koiro ade tempun Ab; Abmemulia te botuk dali. ¹¹Nehe Ab sulet tong Ko. Ab sa nondo te denia eso, et dali naan te denia Ma ye kudus, pelihara dali makai kuasa aran Ko, ye iro aran ye apu na okoi Ko tong Ab, dian dali jaji erai, sameh nget Ko ali Ab sameh erai. ¹²Kede Ab masih sendro dali, Ab apu melihara dali makai kuasa aran Ko aran ye na okoi Ko tong Ab. Ab apu melihara dali nelang beloh naan sunah erai ulun ke dali jaweh, je daye ke mulai ye harus jaweh, dian ali nget iro tulus se ye apu na surat te suang Kitab Suci. ¹³Nehe Ab sulet tong Ko; Ab ngulek kawus ye ngenue Ab masih naan te denia, dian dali bene ponu kinamka ego Ab. ¹⁴Ab apu pekempe tong dali Firman Ko, et denia muar dali, leka dali sa tempun denia, sameh nget Ab sa tempun denia. ¹⁵Ab sa kaweng dian Ko ngepe dali ke denia ihe, Et Ab kaweng dian Ko melihara dali ke ye jahat. ¹⁶Sameh hal ihe nget Ab sa tempun denia, dali sa ade tempun denia. ¹⁷Suci ye lah dali suang kebenean, Firman Ko ye lah kebenean. ¹⁸Nget Ko apu ngutus Ab tong denia, nget iro ade Ab ngutus dali tong denia. ¹⁹Dian keperluan dali Ab menyucikan unuk Ab dian dali ade na sucikan suang kebenean. ²⁰Sa je tong dali ihe Ab bedoa, Ab ade bedoa tong kawan ulun ye sagar percaya tong Ab leka kesaksian dali ihe. ²¹Ab kaweng dian dali kawus jaji erai, nget Ko erai ali Ab nelang Ab erai alo Ko dian dali sendro ali taka dian denia percaya ye Ko ye ngutus Ab. ²²Ab apu ngokoi tong dali kemuliaan ye na okoi Ko tong Ab, dian dali jaji erai, sameh nget taka ade erai. ²³Ab ali dali nelang Ko ali Ab, dian dali bene-bene erai, denia sagar ketoan ketela Ko ye ngutus Ab, nelang Ko mengasihi dali Ko mengasihi Ab. ²⁴Ma, Ab kakan dian dali ye na okoi Ko tong Ab, naan sendro ali Ab te runa Ab naan, dian dali kite ke solai mulia; ye iro kesolai mulia ye na okoi Ko tong Ab leka Ko mengasihi Ab se male denia ihe na pejaji. ²⁵Ma ye adil! denuia sa ketaru Ko; nelang kawan ulun ihe ketoan puna Ko ye ngutus Ab. ²⁶Ab apu ngulek aran Ko tong dali, nelang Ab sagar seleur ngene nget iro, dian kasih Ko tong Ab tatap te suang ate dali nelang Ab erai ali dali."

Chapter 18

Yesus Na Dakep ¹Uli Yesus bedoa nget iro, Da sendro kawan murid ye siut Da tulak tong pai sungai Kidron, ye iro naan taman, pelor Yesus ali kawan murid Da ye siut Da tong suang taman iro. ²Da Yudas nyelaka iro, ketoan runa iro leka Yesus apu ringket bekumpul te biro ali kawan murid ye siut Da. ³Leka iro da Yudas tulak tong runa iro, ngoit erai pasukan serdadu Romawi ali sesenu kawan hamba ke imam-imam kepala ali kawanulun Farisi, dali ngoit semjata, pelita ali suluh. ⁴Yesus ketoan kawus ye sagar kune tong unuk tonga Da gegales. Pelor Da nyendrani kawanulun iro pelor nyituk kam ngeto dase? ⁵Yesus,ulun Nazaret, ulek dali, "Ab ihe ye," ulek Yesus da Yudas nyalaka iro jakat te biro sendro dali. ⁶Kede Yesus ngulek tong dali, Ab ihe ye, kawusulun ye mundur pelor tempong tong tana. ⁷Sindai eso Yesus nyituk tong dali kam ngeto dase? Yesusulun Nazaret ulek dali. ⁸Apu Ab ngulek Ab ihe ye ulek Yesus. Nelang aka bene Ab ye na eto kam, dian dali ye bali ihe tulak. ⁹Ali nget iro tulus se ye apu na ulek Yesus se male ye "Ko ke kawusulun ye na ooi Ko tong Ab, beloh naan eraiulun ye jaweh." ¹⁰Simon Petrus ye ngoit erai bila pedang, ngintok pedang iro pelor nares pelayan imam solai empe kelingge sila sanan ye bekat, aran pelayan iro da Malkus. ¹¹Yesus ngulek tong da petrus, "Sarung mulik pedang ko tong runa ye! se haru ko, Ab sagar sa isep piala kesusahan ye na okoi Ma tong Ab? Yesus Na Oit Ngehadap Da Hanas" ¹²Kawan perajurit Romawi ali komandan ye sendro kawan pengawal Yahudi demakep pelor nyuruk Yesus. ¹³Tela ye dali ngoit Yesus ngehadap da Hanas tuha mena mama Kayapas, da Kayafas ye iro imam solai te taun iro. ¹⁴Da ye apu ngokoi nasehat tong kawan penguasa Yahudi, lewi buen eraiulun mate nget tong kawus bangsa. Da Petrus Sa Mengaku Yesus ¹⁵Da Simon Petrus da leka eraiulun ye siut Yesus ye bali demasu Yesus. Unun ye siut Yesus ye lain ihe taru Imam Solai, da siut masuk tong natar belai imam solai iro sendro Yesus. ¹⁶Et da Petrus ngemba te ongon te jaweng uli iroulun iro keluar bepander ali pelayan bawe ye jaga te jaweng iro, belalu ngoit da Petrus masuk tong suang. ¹⁷Pelayan bawe ye jaga jaweng iro ngulek tong da Petrus, "Sa sih ko ade erai uliun-ulun ye siutulun iro?" "Sa! Ulek Petrus. ¹⁸Kede iro malem ringan bene, jaji kawan pelayan ali kawan pengawal apu nyemulum apui makai areng belalu dali bedere te biro. Da Petrus tulak tong aruh jakat bensinok sendro dali. Imam Solai Nyituk Yesus ¹⁹Imam Solai nyituk Yesus nget kawanulun ye siut Da lelang nget ajaran Da. ²⁰Yesus ngejawab da, "Ab seleur bepander ali terus terang te mukaulun deo. Ab seleur ngajar te kawan Belai Sembayang ali te Belai Allah, runaulun Yahudi dati ye bekumpul. Ye beloh pini Ab ngulek se se ali menteng-menteng. ²¹Jaji ko ne me ko nyituk Ab? Situk tong dali ye apu keringa Ab ngajar pasti dali ketoan ye na ulek Ab." ²²Kede Yesus ngulek nget iro, eraiulun pengawal te biro nampar Da lelang ngulek, "Tamam ronuko ngulek nget iro tong Imam Solai?" ²³Yesus ngejawab, "Aka engan Ab iro sala, ulek te behe se sikesala! Et aka engan Ab iro puna bene, kone me ko nampar Ab!" ²⁴Uli kero da Hanas nyiu ngoit Yesus nelang na suruk laan tong Kayafas Imam Solai. Mulik Petrus, Sa Mengaku Yesus ²⁵Da Petrus sengke jakat bedere tai biro. Kawanulun ngulek tong da "Sa sih ko adeulun se siut ulin iro?" "Et da Petrus sa mengaku, ulek da, "Sa". ²⁶Eraiulun pelayan Imam Solai, ye iro keluargaulun ye kelinge potek Petrus ngulek, "Sa sih Ab kite te taman iro sendro ali da?" ²⁷Da Petrus sindai eso sa mengaku "Sa" nget pas kede iro piak mengkokoko. Yesus Ngehadap Pilatus ²⁸Pita olo dali ngoit Yesus ke belai Kayapas tong belai pengadilan, kawanulun Yahudi sa siut masuk tong suang pengadilan daki sa najis dian agama, leka dali kakan siut perjamuan Paskah. ²⁹Leka iro Pilatus tulak tong ongon demasu dali belalu nyituk, "Se pengaduan kam ngetulun ihe?" ³⁰Dali ngejawab ali ngulek tong da, "Aka sa leka Da sa naan kesala ye, kain sa sagar ngoit Da tong ko." ³¹Da Pilatus ngulek tong dali, epe Da nelang adili Da menurut hukum kam gegales! Et kawanulun Yahudi iro ngulek, kain sa tau ngelotu hukuman mate tongulun". ³²Nget iro dian tuke se ye na apu ulek Yesus nget sara ye Da mate. ³³Pilatus masuk eso tong suang gedung pengadilan pelor nook Yesus, pelor da nyituk, "Se Ko he Rajaulun Yahudi?" ³⁴Yesus ngejawab, "Se situk kam iro ke ko gegales, ahe sa naanulun lain ye apu ngulek tong ko nget Ab?" ³⁵Pilatus ngejawab, "Se Ko iheulun Yahudi? Ye nyarah Ko tong ab ye iro bangsa Ko gegales ali kawan Imam Kepala. Se ye apu na ene Ko?" ³⁶Yesus ngulek, "Kerajaan Ab sa ke denia ihe. Aka sa leka kerajaan Ab ke denia ihe, kawanulun Ab sagar ngelawan dian Ab sa na okoi tong kawan penguasa Yahudi. Et puna Kerajaan Ab sa ke denia ihe." ³⁷Pilatus nyituk tong Da, "Aka nget iro ko raja? Yesus ngejawab, "Ko ye ngulek Ab ihe raja. Ab na belolos nelang sulet tong denia ali erai tujuan, ye iro ngokoi kesaksian nget bebujur bene. Unun ye ke bebujur bene iro ngeringa Ab." ³⁸Pilatus nyituk tong Da, "Se arti ye ke bujur bene? Pelor Pilatus keluar eso ke istana pelor ngulek tong kawanulun Yahudi, "Ab beloh naan mahan mudah erai kenyalate Da. ³⁹Et nget kebiasaan kam, ab seleur ngalapas erai keulun tahanan te olo Raya Paskah. Se ga kam aka ab ngelapas rajaulun Yahudi tong kam?" ⁴⁰Ali engan wale dali ngejawab, "Ya Da, et da Barabas! Da Barabas ye iro eraiulun perampok.

Chapter 19

¹Uli iro da Pilatus masuk pelor nyiu ulun mupuk melale Yesus. ²Kawan prajurit pelor ngene erai mahkota ke kawan daan bedui pelor maseng te atek Yesus, uli iro dali masang tong Da jubah bewarna ungu. ³Sa senu kali dali sulet nuju Da nelang ngulek, "Tabe, hai Raja ulun Yahudi!" pelor dali nampar wae Da. ⁴Uli iro sindai eso da Pilatus keluar pelor ngulek tong ulun deo iro, "Teneng! Ab ngoit Da keluar nuju kam dian kam ketoan ab sa mahan mudah erai kesala te Da." ⁵Yesus keluar nelang na tunang mahkota ke dui be jubah warna ungu. Da Pilatus ngulek tong dali, "Teneng ulun ihe!" ⁶Kede kawan imam kepala ali kawan pengawal iro kite Yesus, dali ngulek ali enga wale, "Salib ye, Da, salib ye Da!" Da Pilatus ngulek tong dali, "Epe Da kam gegales ye nyalib Da ab sa mahan mudah erai kesala te Da." ⁷Kawan ulun Yahudi ngulek, "Wa hukum kain, Da harus na hukum mate leka Da mengaku unuk Da Tia Allah." ⁸Kede da Pilatus keringa dali ngulek nget iro, da magin takut eso. ⁹Pelor da masuk eso tong suang gedung Pengadilan, demi uli Yesus na oit masuk, Pilatus nyituk tong Yesus, "Ko asal ye ke me?" Et Yesus sa pander. ¹⁰Jaji Pilatus ngulek eso, Ko sa kakan bepander ali ab? Toan Ko, ab naan kuasa ngelapas Ko nelang kuasa ade nyalib Ko?" ¹¹Yesus ngulek, "Aka Allah sa ngokoi kuasa iro tong ko, ko sa ade bekuasa ali Ab, leka ulun ye nyarah Ab tong mo, lewi solai dosa ye kede ko." ¹²Kede da Pilatus keringa nget iro, da ngeto jalan dian ngelapas Yesus, et kawan ulun Yahudi nengkeriak, "Aka ko ngelapas Da, ko sa beuyang Kaisar." ¹³Kede da Pilatus keringa kawan engan iro, da ngoit Yesus keluar pelor tuet te kursi pengadilan te runa ye bearan Litostrotos, te suang basa Ibrani na ulek Gabata. ¹⁴Kede ro apu dani jam enam, se male hari raya Paskah. Da Pilatus ngulek tong kawan ulun uro, "The raja kam!" ¹⁵Dai nengkeriak, "Bunu Da! Bunu Da! Salib Da! Da Pilatus nyituk, "Se harus ab nyalib raja kam? Kawan Imam Kepala ngulek, "Je Kaisar erai ulun raja kain." ¹⁶Pelor da Pilatus ngokoi Yesus tong dali dian na salib. Dali ngepe Yesus pelor ngoit da tulak. Yesus Na Salib ¹⁷Yesus keluar nelang ngoit kayu salib gegales tong runa ye be aran Bukit Tengkorak te suang basa Ibrani na ulek Golgota. ¹⁸Te biduh Da ne salib sendro ali Da naan ade due ulun bali ade ye na salib, erai ulun te sila sei, erai ulun tesila sanan da Yesus te botuk. ¹⁹Te kayu salib Yesus, Pilatus nyiu masang tulisan: "YESUS KE NAZARET, RAJA ULUN YAHUDI." ²⁰Deo ulun Yahudi ye ngebaca tulisan iro, leka runa Yesus ne salib iro sa aro ke jaa. Tulisan iro nasurat te suang bahasa Ibrani, Latin ali Yunani. ²¹Kawan imam kepala ulun Yahudi ngulek tong Pilatus, "Ya nyurat 'Raja Ulun Yahudi' et surat 'Ulun ihe ngulek, 'Ab Raja Ulun Yahudi'." ²²Nget da Pilatus ngulek "Se ye apu na surat ab, tatap tasurat!" ²³Uli kawan prajurit iro nyalib Yesus, dali ngepe pama Da ali jubah Da, jubah iro beloh naan jahitan ye natenun ke mo empe wa. ²⁴Kawan prajurit iro ngulek sameh dali, "Ya taka motek jubah ihe, wara taka ngene undian dian nukas dase ye sagar mahan. Hal nget ireo tulus se ye apu na surat te suang Kitab Suci, ye iro: "Dali magi pama Ab, nelang ngene undian nget jubah Ab, nelang bene kawan prajurit iro ngene nget iro. ²⁵Te danu salib Yesus jakat ne Yesus, erai butung ne da bawe, da Maria sao Klopas, ali da Maria Magdalena. ²⁶Kede Yesus kite ne Da ali ulun ye siut Da ye nakasihi Da jakat te biro, Da ngulek tong ne Da, "Ne, iro tia ko!" ²⁷Uli kero Yesus ngulek tong kawan ulun ye siut Da iro, "Iduh ne kam!" ke olo iro ulun iro nerima ne Yesus nondo te belai da. Pempate Yesus ²⁸Yesus ketoan nget nehe kawus ye apu tuntas, nelang dian se ye apu nasurat suang Kitab Suci tau pas, Da ngulek, "Ab sengo". ²⁹Te biro naan erai mangkok ye ponu ali danum angr semori. Dali ngylup bnge karang ro tong suang anggur iro, na ene makai bila, pelor na okoi tong biwi Yesus. ³⁰Uli Yesus nyerut anggur semori iro, pelor ngulek, "Apu punah", uli iro tunduk utek Da ali nyarah sengat Da. ³¹Kawan penguasa Yahudi sa hakun bangkei kawan ulun ye na salib iro tatap naan te kayu salib empe olo Sabat, leka Sabat ye lah olo solai. Kawan ulun Yahudi kaweng tong pilatus dian poo kawan ulun ye na salib iro na tempulek ali bangkeibangkei na pedolui ke kayu salib. ³²Kawan prajurit iro tulak pelor nempotek one poo kedua ulun ye na salib sendro Yesus. ³³Kede dali empe Yesus dali kite Da apu mate, dali belalu sa nempotek poo Da. ³⁴Et erai ulun ke kawan prajurit iro nowek ali belokong te mat tulang higa Yesus kede iro keluar daya ali danum. ³⁵Ulun ye menyaksi gegales kejadian iro ye iro ye ngulek nget hal iro, dia kam percaya, nelang kesaksian da uro bene leka apu na surat te suang Kitab Suci ye iro. ³⁶Hal nget iro dian genep se ye na apu na suraty suang Kitab Suci ye iro, "Sa sunah erai ke tulang Da na tempulek. ³⁷Tesuang Surat Kitab Suci naan ade tesurat, "Dali sagar kite Da ye apu na towek dali. Yesus Nalebeng ³⁸Uli ke ro da Yusuf ke Arimatea kawen ijin ke da Pilatus dian ngepe bangkei Yesus. Da Yusuf ye iroi erai ulun ye siut Yesus et ali cara menteng-menteng, leka da takut tong kawan penguasa Yahudi, da Pilatus ngokoi ijin tong da, leka iro da pelor tulak ngepe bangkei Yesus. ³⁹Da Nikodemus ye one bayuh pini sulet nyeruku Yesus kede malem, da sulet ngoit rerampah olau mur ali garu, doyot ye lima pulu kati. ⁴⁰Dali ngepe bangkei Yesus pelor munut ye ali kain lenan sendro ali kawan rerampah menurut adat ngelebeng ulun Yahudi. ⁴¹Te runa Yesus na salib, naan erai taman te suang taman iro naan erai lebeng kado ye male pini napakai runa ngelebeng ulun. ⁴²Leka lebeng iro dani, nelang olo persiapan Sabat dani mulai, dali ngelebeng Yesus te biro.

Chapter 20

Kabar Nget Bolum Mulik Yesus ¹Te olo pita Minggu, kede eso dendem, da Maria Magdalena tulak tong lebeng da kite batu penutup lebeng apu be esar ke bowa lebeng iro. ²Da pelor mensit ngeto da Simon Petrus ali ulun ye siut ye na sayang Yesus, pelor ngulek tong dali, Tuhan apu na epe ke lebeng nelang ab beloh ketoan te kame Da na ondak. ³Da Petrus ali ulun ye siut dali iro tulak tong lebeng. ⁴Dali due mensit, et ulun ye siut ye iro lewi one ke da Petrus, da empe one te lebeng. ⁵Da kite tong suang lebeng pelor kite naan kain lenan pembungkus bangkai Yesus, et da sa masuk. ⁶Da Simon Petrus demasu ke odi pelor masuk tong suang lebeng iro da kite kain linen pembungkus naan na ondok te biro. ⁷Et kain ye na suruk te utek Yesus beloh naan te dani da, melengkan belepet gegales. ⁸Uli iro ulun ye siut ye one empe te lebeng iro, masuk ade. Da kite pelor percaya. ⁹Empe olo iro dali sa ketaru se ye nasurat te suang Kitab Suci nget Da harus bohan mulik ke pempate. Yesus Petendre Unuk Tong Maria Magdalena ¹⁰Uli iro kawan ulun ye siut Yesus tulak ali. ¹¹Da Maria Magdalena jakat te hadapan lebeng ngerodai. Kede ngerodai, da neneng tong suang lebeng. ¹²Belalu da kite due keulun malaikat be pama bura dali iro tuet te ewah runa bangkai Yesus erai te sila utek, erai te sila poo. ¹³Kawan malaikat ro nyituk tong Maria, "U Ulun bawe, kone me ko ngerodai?" Da Maria ngulek, "Tuhan apu na epe nelang ab sa ketoan te kame Da na ondok." ¹⁴Uli ngulek nget iro Maria bebalik tong odi kute Yesus jakat te biro, et da sa ketaru iro Yesus. ¹⁵Yesus nyituk tong da, "U Ulun bawe, kone me ko ngerodai? Ko ngeto dase? da Maria ngabahe Da iro tukang kebun, da ngulek, "Tuan, aka ko ye mindah Da ke ihe, awat ulek tong ab te kame ko ngondok Da, dian ab tau ngepe Ye." ¹⁶Yesus ngulek tong da, "Maria" da Maria nge lap tong Yesus, ngulek te suang bahasa Ibrani, Rabuni, arti ye "Guru". ¹⁷Yesus ngulek tong da, "Ya mege Ab leka Ab male moo nyenruku Ma. Et alan tulak nyenruku kawan erai butung Ab, ulek tong dali nehe Ab moo nyenruku Ma Ab nelang ade Ma kam, Allah Ab nelang ade Allah kam." ¹⁸Da Maria tulak laang ngulek tong kawan ulun ye siut Yesus ye da apu kite Tuhan nelang Tuhan apu ngulek nget ke kawan iro tong da. Yesus Petendre Unuk Tong Kawan Murid Da ¹⁹Te olo Minggu iro ade, kede olo apu malem, kawan ulun ye siut Yesus bekumpul te erai belai kawan jaweng yena kungsi rapat leka dali takut tong kawan penguasa Yahudi, selenga Yesus sulet pelor jakat te botuk dali nelang ngulek, "Damai sejahtera tong kam." ²⁰Uli ngulek nget iro, Da petendre tong dali kami Da ali higa Da. Kede kite Tuhan, dali bene ego. ²¹Yesus ngulek tong dali sindai eso, "Damai Sejahtera tong kam." Nget Ma ngutus Ab, nget iro ade Ab ngutus kam." ²²Da nyiup sengat tong dali pelor ngulek, "Terima Roh Kudus! ²³Aka kam ngampun dosa dase-dase ulun, Allah ade ngampun da. Aka kam sa ngampun dosa dase-dase ulun, Allah sa ade ngampun da. Yesus Petendre Unuk Tong Tomas ²⁴Da Tomas erai ulun ke-12 ulun murid ye na ulek Didimus, ye siut Yesus beloh naan sendro dali kede iro Yesus sulet. ²⁵Leka iro kede kawan ulun ye siut Yesus ngulek tong da, "Kain apu kite Tuhan." D a Tomas ngulek, "Aka ab male kite ewah paku te pelor kami Da, male ngondok siwei ab tong ewah awa leka paku iro nelang male ngondok kami ab tong lepes Da, ab male percaya." ²⁶Walo olo uli iro, kawan murid ye siut Yesus bekumpul eso te belai iro, nelang da Tomas desung naan kawus kawan jaweng na kunci et Yesus sulet pelor jakat te botuk dali, pelor ngulek, "Damai sejahtera tong kam!" ²⁷Uli iro Yesus ngulek tong da Tomas, "Teneng kami Ab nelang tonyik siwei ko te behe, surung kami ko nelang ondok te lepes Ab. Ya ko sa percaya, et percayalah!" ²⁸Da Tomas ngulek tong Yesus, "Tuhan ab ali Allah ab!" ²⁹Yesus ngulek tong da, "Ko percaya leka apu kite Ab? Selamat ulun ye percaya bele da sa kite Ab!" ³⁰Tujuan Yohanes Nulis Kitab Ihe ³⁰Masih deo eso kawan keajaiban lain ye na ene Yesus te hadapan kawan ulun ye siut Da, et sa na surat te suang buku ihe. ³¹Et kawus ye na surat, dian kam percaya Da Yesus ye Kristus, Tia Allah, nelang ;eka percaya tong Da kam mahan pemolum te suang aran-Da.

Chapter 21

Yesus Petendre Unuk Tong Turu Murid Da ¹Uli iro sinai eso Yesus nendre unuk Da te danau Tiberias. Tong kawanulun ye siut Da. Kejadian ye nget ihe: ²Sinai olo da Simon Petrus, da Tomas ye na otus Didimus, da Natanaelke Kana te Galilea, kawan tia Zebedeus, ali due keulun-ulun ye siut Yesu ye bali ye, desung bekumpul. ³Lek Simon Petrus tong dali bali, "Ab kakan tulak laang ngeto esa". Kain siut, ulek dsli tong da. Dali pelor tulak sungket julung et malem iro dali sa mahan mudah erai ti esa. ⁴Kede mate olo sulet, Yesus jakat te diding danau, et dali sa ketaru Da Yesus. ⁵Da ngulek tong dali, "U kawan tia, se kam naan esa?" Beloh naan, ulek dali. ⁶Yesus ngulek tong dali, "Timbai lunta kam tong sila sanau jukung nende kam mahan esa". Dali nimbai lunta iro, et dali sa kaule narik lunta iro leka nget iro deo esa te suang ye. ⁷Murid ye nakasihi Yesus ngulek tong da Petrus, "Iro Tuhan!" Kede da Simon keringa ye iro Tuhan, ye nunang karut ye kede iro da sa bekarut tujun tong suang danau. ⁸Kawan murid ye siut Yesus ye bali demasu dani pampang ali jukung nelang ngujut lunta ye ponu ali esa. Dali sa oro ke pampang, kengoro ye sekitar 200 hasta. ⁹Kede dali empe te pampang, dali kite naan bae apui te biduh ali esa te moo ali roti. ¹⁰Yesus ngulek, "Suba oit tong he esa ye kado ahan kam." ¹¹Da Simon Petrus sungket tong suang jukung, ngujut lunta ye tong pampang, lunta iro ponu kawan esa solai, kawus ye naan 153 ke ikui. Bele nget iro deo ye, lunta ye sa bereset. ¹²Yesus ngulek tong dali, "Ayu taka man". Beloh sunah eraiulun ke kawan murid ye siut Da iro ye ronunytuk, "Ko dase"? Leka dali ketoan, Da Tuhan. ¹³Yesus nyenrani dali, ngepe roti iro, ngokoi tong dali, nget iro ade Da ngokoi esa. ¹⁴Ihe ye ke tolu kali Yesus petendre unuk Da tong kawan urid ye siut Da, uli Da buet ke pempate. Yesus Kawen Petrus Mekatik Biri-biri-Da ¹⁵Uli dali man, Yesus ngulek tong Da Simon Petrus, Simon tia Yohanes, se ko lewi mengasihi tong Ab ke dali ihe mengasihi Ab? "Bene Tuhan, ulek Petrus, Tuhan ketoan ab mengasihi tong Tuhan" Yesus ngulek tong da, "Pekatik kawan bebiri Ab." ¹⁶Yesus ngulek eso kedue kali nyituk tong da, "Simon tia Yohanes, se ko mengasihi tong Ab? ulek Petrus, "Bene Tuhan, Ko ketoan ab mengasihi tong Ko." Yesus ngulek tong da, "Pekatik kawan bebiri Ab!" ¹⁷Yesus nyituk tong da ke tolu kali, "SAimon, tia Yohanes, se ko mengasihi Ab?" Da Petrus nare ate leka Yesus nyituk tong da empe tolu kali, da Petrus ngulek eso, "Tuhan, Ko ketoan ke kawus ye Tuhan ketoan ab mengasihi Ko!" Yesus ngulek tong da, "Pekatik kawan bebiri Ab!" ¹⁸Bene bujur lek ab ihe tong ko, kede ko eso tia, ko gegales nyuruk towing ko pelor tulak tong me ko kakan; et aka ko apu tuha nede, ko ngokoi kami ko pelorulun bali ye nyuruk ko pelor ngoit ko tong me ko sa hakun tulak. ¹⁹Yesus ngulek nget me leen da Petrus sagar mate nende dian memulia Allah. Uli iro Yesus ngulek tong Petrus, "Siut Ab! Yesus Ali Murid Ye Nakasihi Ye Siut Da Ali Ye Bali" ²⁰Kede da Petrus gelap da kite tai da naan murid ye siut ye nakasihi Yesus. Da ye tuet dani Yesus kede man, nyituk tong Da, "Tuhan dase ye sagar nyelaka Ko?" ²¹Kite da, Petrus nyituk tong Yesus, "Tuhan nget me ali da ihe?" ²²Yesus ngejawab, "Nget me Ab kakan da tatap bolum empe Ab sulet, iro sa urusan ko, et ko siut demasu Ab!" ²³Tesiar kabar te botuk kawan erai butung ye siut Yesus pastiulun iro sa sagar mate, et Yesus sa ngulek daseulun ye siut iro sa sagar mate, nget ye Ab kakan da tatap bolum empe Ab sulet iro sa urusan ko? ²⁴Da ye murid ye ngokoi kesaksian nget kejadian ihe, ade ye apu nyurat ye, nelang taka ketoan pasti se ye na ulek da iro bene. ²⁵Masih deo hal bali ye na ene, ene Yesus nget ye iro nasurat erai mengerai, ahe ab beloh naan sukup runa te denia ihe dian ngebuat kekawus buku ye sagar na surat iro.

Acts

Chapter 1

Yesus Na Engkat Ntong Surga Ali Janyi Sulet Ye Roh Kudus ¹Suang buku ye na tujlis ene ap one, Teofilus mengenai kawus se ye mulai na gawi ali ajar, ²mpe olo kede Da na angkat, uli Da ngokoi perintah, lalo Roh Kudus, ntong kawan Rasul ye apu na peli ene Da. ³Ntong dali, da ade nundru ntong Da alei bolum uli Da sengsara, ali deo bukti, nelang petendre tonga ntong dali ke ngola opat pulu olo ali bepaner Kerajaan Allah ⁴Sementara sendro ali dali da merentah dali dion iya ngikah Yerusalem, tapi ngema janyi Bapa, ye ulek Da, "Dinga ko Ap, ⁵leka Yohanes membaptis ali danum, tap; i ko sagar na baptis ali Roh Kudus, sa ola ke nehe." Yesus Te Engkat Ntong Surga ⁶Leka iro, kede dali bekumpul sendro, dali nyituk ntong Da, Tuhan, se kah ihe saat ye Ko memulihkan Kerajaan Israel? ⁷Da ngulek ntong dali, "Kam sa perlu metoan mengenai waktu ali masa ye apu na tetapkan ene Bpa suang Kuasa-Da. ⁸Akan tetapi, ko sagar nerima kuasa ade Roh Kudus apu sulet ntong kam ali kam sagar jaji saksipsaksi Ap tei Yerusalem, tei Yudea, ali Samaria, ali mpe ntong ujung dunia. ⁹Uli Da ngulek halphal ihe, nelang dali neneng, Da taangkat uyang awan ngoit-Da jaweh ke pempite dali. ¹⁰Kede dali desung neneng ntong langit, sementara Da

tulak, teneng, naan due ulun upo bepama bura jakat tgei lepes dali, ¹¹Ali bepaner, " Hai kawan ulun Galilea, kuneme ko jakat nelang neneng ntong langit? Ihe Yesus, ye apu te engkat ke ekang kam ntong surga sagar sulet li ali sagar ye sameh nget ko neneng Da tulak ntong surga." Meli Erai Ke Ulun Rasul Kado¹²Uli iro dali mulik ntong Yerusalem ke bukit ye na otus Zaitun, ye naan tei dini Yerusalem, oro ye seperjalanan Sabat. ¹³Kede dali moo, dali mengket ntong ruang tei munan, runa dali nono. Petrus, ali Yohanes, ali Yakobus, ali Andreas, Filipus, ali Tomas, Bartolomeus, ali Matius, Yakobus anak Alfeus, ali Simon ulun Zelot, ali Yudas anak Yakobus. ¹⁴Dali kawus sehati bertekun suang doa sendro ali kawan bawe ali Maria, ne Yesus, uyang kawan aben Da. ¹⁵Tei olo iro, Petrus jakat tei ekang kawan aben se iman (ulun deo ro kekirajatus due pulu), nelang bepaner, ¹⁶"Kawan aben, Kitab Suci harus na genapi ye apu na ulek one ro ene Roh Kudus lalo bowa Daud mengenai Yudas ye jaji pimpinan ke kawan ulun ye ngedakep Yesus.¹⁷Sebab, da na hitung tei antara taka ali mahan bahagian suang pelayanan ihe. ¹⁸Nehe, ulun ihe moli erai bidsng tana ali upa kejahatan da, ali utek ye lotu, bahagian botuk tonga ye pikak, ali kawus isi tenai ye teburai. ¹⁹Ali, hal ihe apu toan kawus ulun ye nono tei Yerusalem. Sehingga tana iro suang bahasa dali na otus Hakal-Dama, arti ye Tana Daya.²⁰Sebab, apu tesurat suang kitab Mazmur, "Dion runa da nono jaji sunyi, ali dion tei biro beloh naan erai ulun pun ye nono tei suang ye. Ali, dion ye bali ngepe jabatan da. 'Mazmur 109:8²¹Et leka iro, erai ke ulun ye selur sendro ali taka seola Tuhan Yesus masuk ali keluar ke ekang taka, ²²mulai ke baptisan Yohanes empe olo ketika Da na engkat ke ekang taka, erai ke ulun ke dali ihe harus jaji saksi mengenai kebangkitan-Da sendro taka. ²³Uli iro, dali nyusul due ulun, ye iro Yusuf ye na otus Barsabas, ye ade na otus Yustus, ali Matias.²⁴Uli iro, dali bedoa, "Ko, Tuhan ye ketaru ate kawus ulun. Tundru ntong kemali dase tei antara kedue ulun ihe ye apu Ko peli, ²⁵dian nerima bahagian pelayanan ihe ali jabatan rasul, ke Yudas ye apu menyimpang dian tulak ntong runa da lei." ²⁶Uli iro, kawan rasul ngobet undi tei antara dali ali undian lotu ntong Matius leka iro da tehitung sendro ali kesebelas rasul.

Chapter 2

Kedatangan Roh Kudus ¹Kede olo Pentakosta tiba, dali kawus sendro naan tei runa ye sameh. ²Dan tiba-tiba kedinga ke langit, engan nget nasiup enus tamam, ali engan iro nemponu belai runa dali rahat tuet. ³Ali, ite tei dali lola-lolan bget bolum apui ye tehamur ali tei munan dali asing-asing. ⁴Maka, dali uras na temponu ali Roh Kudus nelang mulai bepaner suang deo suang ⁵Kede iro naan ulun-ulun Yahudi ye nono tei Yerusalem, ulun-ulun saleh ke tiap-tiap bangsa tei mat langit. ⁶Dan, kede enga iro tedinga, deo ulun sulet sendro nelang bingung leka tiap ulun kedinga dali ro bepaner suang bahasa dali lei. ⁷Dali takjub ali heran nelang bepaner, "Sa kah dali kawus ye rahat be paner ro ulun-ulun Galilea?" ⁸Ali, nget me mungkin masing-masing taka kedinga dali ali basa runa taka na bolos. ⁹Ulun-ulun Partia, ali Media, ali Elam, ali penduduk Mesopotamia, Yudea, ali Kapadokia, Pontus, Ali Asia. ¹⁰Frigia, ali Pamfilia, Mesir ali daerah-daerah Libia dini Kirene ali kawan pendatang ke Roma, buen iro ulun-ulun Yahudi maupun para proselit, ¹¹ulun-ulun Kreta ali Arab. Taka kringa dali bepaner ali basa taka mengenai gawian-gawian solai Allah. ¹²Ali dali kawus takjub nelang bingung nelang bepaner erai ali ye lain, "Se areti kawus ihe?" ¹³Akan tetapi, ulun lain kuka ali bepaner, "Dali dimabukkan ene anggur kado." Petrus Ngulek Tong Ulun Deo ¹⁴Leka iro, Petrus jakat sendro kesebelas rasul, ngenkat engan ye ali bepaner ntong dali, "Hai ulin-ulun Yahudi ali kawus ye nono tei Yerusalem, dion ko ketoan ali naperhati engan-Ap. ¹⁵Leka, ulun-ulun ihe sa mabuk, nget ye ko kira et olo kado jam ketolu, ¹⁶tetapi ihelah ye na ulek lalo nabi Yoel: ¹⁷Leka iro, kede olo terakhir tau terjadi, Allah berfirman: bahwa Ap sagar mencurahkan Roh Ap ntong munan kawus meresia ali, kawan tia ko upo ali kawan tia ko bawe sagar bernubuat, ali kawan anak tia ko sagar neneng pempite, ali kawan tuha tei ekang ko sagar ngupi. ¹⁸Bahkan, ntong munan hamba-hamba Ap upo ali hamba-hamba Ap bawe kede olo-o lo iro, Ap sagar mencurahkan Roh-Ap, ali dali sagar bernubuat. ¹⁹Ali, Ap sagar peteneng mukjizat-mukjizat tei langit, tei mo, ali tanda-tanda ajaib tei denia, tei waa, daya ali apui, ali kabut asap. ²⁰Mate olo sagar na ubah jaji denem ali bulan jaji daya, sebelum olo Tuhan ye solai nelang mulia sulet. ²¹Ali sagar terjadi setiap ulun ye nook aran Tuhan sagar naselamatkan. "Yoel 2:28-32" ²²Hai lun Israel, dinga papaneran ihe, Yesus, ulun Nasaret, ye na nyatakan tei antara ko ene Allah ali hal-hal ajaib, mukjizat, ali tanda-tanda ye apu Allah petendre tei antara ko lalo-Da, nget toan ko gales. ²³Yesus ihe, ye na sesahkan sesuai rencana ye apu na tentukan ali pengentoan Allah. Sebelumnya, ko bunu ali menyalibkan Da lao kami ulun-ulun durhaka. ²⁴Leka iro, Allah nemuet-Da, ali ngelapas Da ke sengsara maut et sa mungkin Da na kuasai ene kematian. ²⁵Sebab, Daud pini bepaner mengenai Yesus, Ap neneng Tuhan seleur naan tei hadapan ap, leka Da naan tei sila sanan ap et iro ap sa sagar nagoyahkan. ²⁶Et leka iro, ate ap ego, lola ap bersoraksorak. Tonga ap ade sagar nono suang pengharapan, ²⁷leka ko sagar ngikah jiwa ap naan tei denia ulun mate, atawa membiarkan tonga ulun kudus -Ko neneng kebinasaan. ²⁸Ko apu ngulek ntong ap alan pemolum. Ko sagar ngene ap ponu sukacita ali wa-Ko. ²⁹Kawan aben, ap tau bepaner ntong ko ali yakin mengenai ma leluhur taka, Daud, bahwa da apu mate ali na lebung, ali lebung da masih naan sendro ali taka empe olo he. ³⁰Jai, leka da erai ke ulun nabi ali ketoan bahwa Allash apu bejanyi ali sumpah ntong da dian na petuet erai keturunan Daud tei mo takhta da." ³¹Leka iro, Daud ye neneng hal ihe, da bepaner mengenai kebangkitan Kristus, bahwa; Da sa sagar ngikah tei denia ulun mate, ali tonga-Da sa neneng kebinasaan. Mazmur 16:10 ³²Yesus ihelah ye Allah bangkitkan ali kemali kawus dian saksi mengenai hal iro. ³³Et leka iro, uli na ikah ene kami sanan Allah ali nerima janyi ke Bapa mengenai Roh Kudus, Da apu mencurahkan buen se ko teneng maupun dinga. ³⁴Sebab Daud sa mengket ntong surga, tetapi da lei bepaner, "Tuhan bepaner ntong Tuan ap, "Tuet tei sila sanan Ap, ³⁵empe ap ngene lawen-lawen ko jaji tumpuan poo ko." Mzm 110:1 ³⁶Et leka iro dion kawus belai Israel ketoan ali pasti bahwa Allah apu ngejaji-Da Tuhan ali Kristus, ihelah Yesus ye apu ko salibkan." ³⁷Kede dali keringa ihe, tesusuklah ate dali, uli iro bepaner ntong Petrus ali Para Rasul lain ye. "Kawan aben, se ye harus kemali gawi?" ³⁸Uli iro, Petrus bepaner ntong dali, "Bertobatlah ali babptiskanlah unuk ko asing-asing suang aran Kristus dian pengampunan dosa-dosa ko, ali ko sagar nerima karunia Roh Kudus. ³⁹Sebab, janyi ihe de engko, ali tia kawan ko, ali di kawus ulun ye kea aro, ke deo ye Tuhan Allah taka sagar nook da." ⁴⁰Ali, uyang deo pepaneran lain ye, Petrus besaksi ali bebujur nelang bepaner ntong dali, ulek da, "Selamatkanlah unuk ko ke generasi ye blengkong ihe." ⁴¹Ulun-ulun ye nerima pepaneran Petrus na babtis ali kede olo iro dali ye na babtis betambah jaji tolu ribu konge. Perkumpulan Ulun-ulun Persaya ⁴²Dali bertekun suang pengajaran rasul-rasul ali suang persekutuan, suang ngebagi roti, ali suang bedoa. ⁴³Ali, ketakutan sulet tei munan tiap konge, ali deo hal ajaib nelang tanda-tanda ye terjadi lalo para rasul. ⁴⁴Kawus ye persaya bekumpul sendro ali ngempun se sesuatu ye sendro. ⁴⁵Uli iro, dali ngejual harta bana ali punye, uli iro ngebagi ye ntong kawus ulun, sesuai keperluan ye asing-asing. ⁴⁶Tiap olo, ali erai ate dali bekumpul sendro tei Bait Allah nelang ngebagi-bagi roti ke belai ntong belai. Dali nerima pengokan ali sanang nelang tulus ate, ⁴⁷nelang memuji Allah, dali na sukai ene ulun deo. Tiap olo Tuhan nambeh jumlah dali, ye iro ulun-ulun ye na selamatkan.

Chapter 3

Petrus Nyamare Ulun Lumpuh ¹Pada suatu hari, Petrus ali Yohanes tulak ntong Bait Allah kede waktu jam doa, ye iro kode jamke sie. ²Uli iro, erai ke ulun upo ye lumpuh ke suang kandungan ne da na engkat. Tiap olo dali naganak da tei jaweng gerbang Bait Allah ye bengaran Jaweng Gerbang Indah di kaweng sedekah ke kawan ulun ye sagar mo ntong Bait Allah. ³Kede da neneng Petrus ali Yohanes kakan mo ntong Bait Allah, da kaweng sedekah. ⁴Uli iro, Petrus, sndro ali Yohanes neneng da nelang bepaner, "Teneng kemali." ⁵Ulun lumpuh iro memperhati ntong Petrus ali Yohanes, nelang baharap mahan sesuatu ke dali. ⁶Akan tetap, Petrus bepaner, "Ap beloh naan perak atauwa emas, tapi ye naan tei ap sagar ap akoi ntong ko. Suang aran Kristus Yesus ulun Nazaret iro, buet uyang malan!" ⁷Uli iro, Petrus mege kami sanan ulun iro ali ngawat da jakat. Kede iro, poo ali pergelasan da jaji kuat. ⁸Nelang beluncat da jakat ali mulai malan. Uli iro da moo ntong suang Bait Allah sendro Petrus ali Yohanes, nelang malan, ali beluncat-luncat nelang memuji Allah. ⁹Kawus ulun neneng da malan ali memuji Allah, ¹⁰ali dali etaru bahwa ulun iro ye biasa tuet tei gerbang Indah Bait Allah ye biasa kaweng sedekah. Dali natemponu ali rasa takjub uyang kagum atas hal ye apu terjadi tei da. Petrus Bepaner Ntong Ulun Deo ¹¹Sementara ulun iro be ege ali Petrus uyang Yohanes, kawus ulun mensit ntong dali tei serambi ye na otus serambi Salomo, ali rase takjub. ¹²Uli iro, kede Petrus neneng da, da bepaner ntong ulun deo iri, "Hai ulun-ulun Israel, kuneme ko heran akan hal ihe atauwa kuneme ko neneng kemali seolahg-olah ali kuasa atauwa kesalehan kemali lei, kemali apu ngene ulun ihe malan?" ¹³Allah Abraham, ali Ishak, uyang Yakub, Allah datu nini taka au memuliakan hamba ye, Yesus, ye ko sarsah ali tolak tei hadapan Pilatus kede da apu memutuskan dian membebaskan-Da. ¹⁴Akan tetapi, ko noi Ye Kudus ali Benar, ali ko kaweng erai ulun tukang bunu nalapas diengko, ¹⁵ali ko munu Sang Pemberi Hidup, ye apu Allah temuet ke antara ulun mate. Mengenai ihe, kemali sebagai saksi-saksi. ¹⁶Bedasar iman suang aran Da, ye iro Yesus, apu menguatkan kawan upo, ye ko teneng ali kenal. Dan, iman ye sulet lalo Da apu ngokoi kesehatan ye sempurna ntong kawan upo ihe tei hadapan kam kawus. ¹⁷Nehe, kawan aben ap ketoan bahwa ko bertindak suang ye sa ko ketoan nget ye nagawi ene kawan pimpinan ko. ¹⁸Akan tetapi, ye Allah pekempe lalo bowa kawan nabi bahwa Kristus sagar sengsara, apu Da genapi. ¹⁹Leka iro, bertobatlah ali bebalik dion dosa-dosa ko na hapus, ²⁰belalu kede kelegaan sulet kehadiran Tuhan, ali supaya Da ngutus Kristus ye apu natetapkan diengko, ye iro Yesus, ²¹ye harus surga terima empe waktu pemulihan segala sesuatu nget ye apu na ulek Alla lalo para nabi-Da ye berasih ke zaman bayuh. ²²Musa bepaner, Tuhan Allah ko sagar membangkitkan di engko erai ke ulun nabi nget ap ke antara aben-aben ko lei. Ko harus keringa se ye na ulek da ntong ko. ²³Ali sagar kejadian, tiap unuk, ye sa ngeringa nabi iro sagar ne pejaweh ke antara bangsa ²⁴Ali, kawus nabi ye pini bepaner, mulai ke Samuel ali dali ene apu ne kempe olo-olo ihe. ²⁵Ko adala turunan ke kawan nabi ali ke janyi ye apu Allah ene uyang datu nini ko, nelang bepaner ntong Abraham, "Lalo umang ko, kawus turunan tei denia sagar na berkati! ²⁶Allag, uli nemuet hamba-Da pekirin-Da ntong ko one dian memberkati ko uyang ngene tiap ulun ke antara ko berbalik ke perbuatan daat."

Chapter 4

Rasul-rasul Ali Mahkamah Agama Yahudi ¹Kede Petrus ali Yohanes bepaner ntong ulun deo, sulet ntong dali kawan iman, pimpinan ye nyaga Bait Allah, ali ulun-ulun Saduki, ²uyang tamam bereket et dali ngajar ulun deo nelang ali memberitakan tei suang Yesus naan pemolum ke antara ulun mate, ³Uli iro, dali nakep Petrus ali ohanes pelos ngelelep dali ntong suang penjara empe tane et olo apu malem. ⁴Namun, deo ke dali ye apu keringa pepaneran kawan rasul jaji persaya, ali deo kawanupo tei antara dali jaji kira-kira lime ribu ulun. ⁵Olo tane ye, kepala-kepala, tuha-tuha ali ahli-ahli Taurat dali bekumpul sendro tei Yerusalem, ⁶sendro ali Imam Besar Hanas, dan Kayafas, Yohanes, Aleksander, ali kawus ulun ke kulawarga Imam Besar. ⁷Kede dali petuet Petrus ali Yohanes tei botiuk, dali nyituk, "Ali kuasa se atauwa ali aran dase ko ngerja hal ihe?" ⁸Uli iro, Petrus, na temponu ali Roh Kudus bepaner ntong dali, ". Kawan kepala bangsa ali tuha-tuha, ⁹amun kemali na periksa olo ihe leka gawian buen ye apu kemali perbuat ntong ulun ye lome, ali sara me ulun ihe apu na pe beme? ¹⁰Dion kam kawus ketoan hal ihe ali kawus ulun Israel bahwa leka aran Kristus Yesus, ulun Nazaret, ye ko salibkan, ye apu Allah temuet ke antara ulun mate, ulun ihe jakat tei hadapan ko suang keadaan sehat. ¹¹Yesus ihe adalah: 'Batu ye na tolak ene ko, tukang-tukang bangunan, ye apu jaji Batu Penjuru, Maz 118:22 ¹²Ali, beloh naan keselamatan tei suang dasepun ye lain et beloh naan aran lain tei mat langit na akoi tei antara meresia ye leka aran iro taka na selamatkan." ¹³Kede dali neneng pengeronu Petrus ali Yohanes ali ketaru bahwa dali ulun-ulun sa tepelajar ali awam, dali jaji wauh nelang muli ketaru bahwa kedue ye pini sendro ali Yesus. ¹⁴Dan, uli neneg ulun ye apu napebeme iro jakat tei lepes Petrus uyang Yohanes, dali beloh tau membantah. ¹⁵Akan tetapi, kede dali merintah Petrus ali Yohanes dian tulak ke Sanhedrin, dali mupakat erai ali ye lain, ¹⁶nelang bepaner, "Se ye sagar taka perbuat ntong kedue ulun ihe? Leka, naan erai tanda ajaib ye luar biasa aputerjadi lalo dali ali bene nyata di kawus ulun, ye nono tei Yerusalem, ali taka sa tau menyangkal. ¹⁷Akan tetapi, dion hal ihe sa magin te dinga tei antara ulun-ulun, ware taka mengingatkan dali dian sa usah bepaner ntong dasepun suang aran iro." ¹⁸Uli iro, dali nok Petrus ali Yohanes, merintah ke due ye dian sa usah bepaner atau ngajar se pun suang aran Yesus. ¹⁹Akan tetapi, Petrus ali yohanes nuing nelang bepaner ntong dali, "Putuskanlah, kame ye kune suang pandangan Allah, dian ngeringa ko lewi kepada Allah? ²⁰Leka iro, kemali harus ngulek se ye apu kemali teneng ali dinga." ²¹Maka, kede dali harus mengingatkan Petrus ali Yohanes, dali pedion rasul-rasul iro tulak, et sa ruku sara dian ngehukum kedue ye leka ulun deo ye menyembah Allah atas se ye apu terjadi. ²²Sabab, ulun ye tei da naan ciri kesembuhan iro apu nyatakan, apu beumur lewi ke opat pulu taun." Petrus Ali Yohanes Mulik Ntong Kawan Aben Seiman ²³Kede apu nabebaskan, Petrus ali Yohanes tulak ntong kawan aben da ali ngisah se ye na ulek para imam kepala uyang tetuha ntong dali. ²⁴Dan, kede uyang-uyang da iro ngedinga da, dali ngengkat engan dali ntong Allah ali sehati nelang bepaner." Ya Tuhan Ko-lah ye apu pengejaji langit, bumi, laut ali segala atek ye, ²⁵ye bepaner lalo Roh Barasih, lalu bowa hamba-Ko, Daud, datu nini kemali kuneme bangsa-bangsa ye lain bereket ali kawan ulun naperhati ye mamus? ²⁶Kawan Raja denia bersiap-siap, ali kawan pengusaha bekumpul sendro, ngelawen Tuhan ali ngelawen ye na urapi-Da. Mzm 2:1-2 ²⁷Et iro, sebenar ye tei kota ihe apu bekumpul sendro dian ngelawen Yesus, Hamba-Ko ye Berasih, ye Ko urapi, ye iro Herodes ali Pontius Pilatus, sendro ali bangsa-bangsa lain, ali ulun-ulun Israel, ²⁸dian ngerja se ye ene kami-Ko ali rencana-Ko apu na tentu akan one dian terjadi. ²⁹Nehe, Tuhan teneng ancaman-ancaman dali ali karuniakanlah hamba-hamba Ko ihe dian pekempe Firman-Ko ali segala keberanian, ³⁰sementara ko mengulurkan kami -Ko dian ngebeme ali tanda-tanda keajaiban ye terjadi ene aran Hamba-Ko ye berasih, Yesus." ³¹Uli dali bedoa, tegantar runa dali bekumpul sendro ali dali kawus natemponu ali Roh Berasih nelang pelos memberitakan Firman Allah ali ronu. Pemolum Ulun Persaya ³²Ali, kumpulan dali ye persaya erai ate ali roh. Beloh naan erai ulun pun ye bepaner bahwa se puun yeiro pun ye gegales, leka se sesuatu iro puun dali sendro. ³³Uli iro, ali kuasa ye solai para rasul ngene kesaksian dali mengenai kebangkitan Tuhan ali angerah ye solai naan munan dali kawus. ³⁴Beloh naan erai ulun pun ye kekurangan tei antara dali leka kawus ulun ye puun ume atau belai, na jual, ali ngoit hasil ye, ³⁵Uli iro, ngonok tei poopara rasul, ali ngebagi ntong masingmasing ulun sesuai ali keperluan ye. ³⁶Ngendro ade Yusuf, ulun Lewi, turunan Siprus, ye na took ade ene para rasul, Barnabas, ye berarti anak penghiburan, ³⁷ngejual ume dali ali ngoit duit, pelos nganak tei poo para rasul.

Chapter 5

Ananias Ali Safira Mencobai Roh Tuhan ¹Akan tetapi, naan erai ke ulun upo be aran Ananias, sendro ali sai da, Safira, ngejual se ye pun da. ²Ali, pengetoan sao da, Ananisa nape bali hasil da ngejual di da lei, dan je ngoit ye bali, uli iro nganak tei muka poo para rasul. ³Namun, Petrus bepaner, "Ananias, kuneme Uwok nemponu ate ko ko ngopou ntong Roh Berasih ali nape bali hasil ngejual tana iro? ⁴Kede kea male najual, sa sih tana iro tatap puun ko? Ali, uli ngejual sa sih tana iro naan tei mat kuasa ko? Kuneme ko bepikir gawian ihe tei suang ate ko? Ko sa ngopou ntong meresia, akan tetapi ntong Allah." ⁵Uli iro, kede ngeringa pepaneran iro, Ananias lotu ali pelos mate. Et iro, naan ketakutan ye solai ntong kawus ulun ye keringa hal iro. ⁶Sesenu ulun muda sulet, mengapaninya, ali ngoit da ntong luar, uli iro ngelebeng da. ⁷Uli iro, suang waktu kira-kira tolu jam, sao Ananias sulet tapi da sa ketoan se ye apu terjadi. ⁸Ali, Petrus nyituk ntong da, "Ulek ntong ap, se ko ngejual tana iro ali uman se solai ihe?" Ali, Safira nuing, "Oi sesolai iro." ⁹Uli iro Petrus bepaner ntong da, "Kuneme ko ali bane ko sendro bepakat dian mencubai Roh Tuhan? Teneng, ewah poo ulun ye apu ngelebeng bane ko kea naan tei hadapan jaweng uyang dali ade sagar ngoit ko ntong luar." ¹⁰Seketika, Safira lotu tei hadapan poo Petrus pelos mate. Kede kawan tia ure letep, dali neneg Safira apu mate, uli iro dali ngoit da ntong luar pelos ngelebeng da tei lepes bane ye. ¹¹Maka, nan ketakutan ye solai tei antara kawus jemaat ali kawan ulun ye ngeringa hal ihe. Tanda-tanda Ajaib Ke Allah ¹²Deo tanda ajaib ali mukjizat terjadi tei antara ulun deo lalo kami para rasul nelang kawus dali erai ate naan tei Serambi Salomo. ¹³Beloh naan ke ye lain ronu sendro ali dali, tetapi kawan ulun sangat memuliakan dali. ¹⁴Ali, magin deo li ulun ye persaya tei suang Tuhan, deo bene buen iro kawan upo atawa bawe. ¹⁵Leka iro, dali bahkan ngoit kawan ulun sakit ntong alan ali peturui dali tei munan tandu uyang tilam uyam pare dian kede Petrus sulet, setida ye ama da tau kune sesenu ke dali. ¹⁶Ade, naan deo ulun ke kota-kota tei sekitar Yerusalem sendro sulet, ngoit kawan ulun sakit ali dali ye kerasukan roh-roh jahat. Dali Uras na pebeme. Kawan Rasul Nadakep ¹⁷Namun, kawan imam solai bangkit, sendro kawan pengikut ye, ye iro golongan Saduki, ali dali behiri. ¹⁸Dali nakep kawan rasul ali peletep dali ntong suang penjara ¹⁹Akan tetapi, tei olo malem ihe, erai keulun malaikat Tuhan ngugah jaweng penjara, ngoit dali ntong luar, ali bepaner, ²⁰"Tulak, jakat ali ulek ntong ulun-ulun te Bait Allah kawus Firman mengenai pemolum ihe, ²¹"Uli dali ngeringa ye, subuh dali letep ntong suan Bait Allah ali mulai ngajar. Kede Imam Besar ali kawan ulun ye sendro da sulet, Sanhendrin ali kawus majelis tetuha Israel, uli kero nyiu ulun ntong penjara dian ngoit kawan rasul ngedakep dali. ²²Namun kede kawan ulun ye na siu iro empe, dali beloh sengeruku ali kedue rasul iro tei penjara. Uli iro, dali mulik ali ngokoi laporan. ²³nelang bepaner, "Kemali neneng penjara iro tekunci ali kawus pengamanan uyang kawan penjaga jakat tei muka jaweng, akan tetapi kede kemali ngugah ye, kemali beloh sengeruku erai keulunpun tei suang. ²⁴Ali, kede kepala penjaga Bait Allah ali kawan imam kepala keringa pepaneran iro, dali bingung bene ali kawan rasul iro nelang bepaner nget me mungkin hal ihe tau terjadi. ²⁵Uli ke ro, erai ke ulun sulet nelang ngulek ntong dali, "Teneng kam! kawan ulun ye ko peletep ntong suang penjara desung jakat tei Bait Allah nelang ngajar ulun deo. ²⁶Uli iro, kepala penjara Bait Allah ali pengawal ye tulak nelang ngoit kawan rasul iro akan tetapi sa ali kekerasan leka dali takut na pedak ali batu ene ulun deo. ²⁷Kede dali apu ngoit Petrus ali Yohanes, dali ngehadap da ntong Sanhendrin, uli iro, Imam Besar nyituk ntong dali, ²⁸Ulek da, kemali apu ngulek ntong da ali breket, iya eso ngajar tei suang aran iro, akan tetapi ko apu nemponu Yerusalem ali ajaran ko ali ko bermaksud menanggungkan daya ulun ihe ntong kemali. ²⁹Namun Petrus ali para rasul nuing, "Kemali harus taat ntong Allah ke pada meresia. ³⁰Allah datu nini taka apu nemuet Yesus ye apu ko bunu ali ngegantung -Da tei kayu salib. ³¹Allah pekemo Da tei sila sanan kami-Da sebagai pemimpin ali Juruselamat dian ngokoi pertobatan di Israel ali pengampunan dosa-dosa. ³²Nelang, kemali ihe saksi-saksi ke kawus ihe, dan ade Roh Kudus, ye apu Allah okoi ntong kawan ulun ye taat. ³³Kede dali ngeringa hal iro, dali bereket uyang bermaksud munu kawan rasul iro. ³⁴Akan tetapi, erai ke ulun Farisi ye bearan Gamaliel, erai keulun guru Taurat ye na hormati kawus ulun, jakat tei hadapan Sanhedrin ali nyiu para rasul iro na oit erai erep ntong luar ³⁵uli iro da bepaner ntong dali, "Hai kawan ulun israel, teneng ali saksama se ye sagar ko perbuat ntong kawan ulun ihe. ³⁶Sebab, sesenu waktu ye apu lalo, Teudas buet, da mangaku sebagai ulun terhormat ali kira-kira naan opat jatus ulun ye sendro da. Akan tetapi da na bunu ali pengikut da tahamur, empe beloh naan sama sekali ³⁷Uli Teudas, Yudas ke Galilea buet, kede olo sensus, deo ulun ye na tarik dian siut da. Da ade na bunu ali kaus ulun ye siut da bahamuran ³⁸Et leka iro, suang kasus ihe, ap ngokoi nasehat ntong ko : iya dini ulun ihe ali dion ko dali. Leka, seandai ye rensana ali perbuatan ihe asal mula ye ke me resia, sa tau behasil. ³⁹Namun, seandai ye rensana ihe ke Allah, ko sa kate petehur da. Bahkan mungkin ko desung ngelawen Allah. ⁴⁰Dali moyo ali nasehat Gamaliel. Uli iro, kawan setelah memanggil kedua rasul itu, mereka memukuli keduanya dan melarang para rasul untuk berbicara dalam nama Yesus, lalu melepaskannya. ⁴¹Uli iro kawan rasul iro tulak ke hadapan sanhedrin nelang ego leka dali na angap layak sengsara penghinaan et

aran Da. ⁴²Ali tiap olo tei Bait Allah ali kebelay erai ntong belai ye bali, dali seleur ngajar uyang mengabarkan Injil bahwa Yesus ro adalah Kristus

Chapter 6

Turu Ulun Napeli dian Pelayanan Khusus ¹Kede olo iro, tei kame jumbalah murid seleur betameh, sulet keluhan ke kawan ulun Helenis ntong kawan ulun Ibrani asli leka kawan balu dali sa na perhati suang pelayanan pengokas tiap olo.²Et iro, kedue belas rasul iro nok kawus murid ali bepaner, " Sa bene kemali mengabaikan Firman Tuhan dian melayani meja. ³Leka iro, kawan aben, ponu ali Roh Kudus uyang hikmat, ye sagar kemari ngkat dian tugas ihe. ⁴Sementara iro kemali sagar bertekun suang doa ali suang pelayanan Firman.⁵Pernyataan iro, ngene ego ate kawus ulun ali. Ali, dali Meli Stefanus, ulun nyeponu ali iman uyang Roh Kudus, serta Filipus, Prokhorus, Nikanor, Timon, Parmenas ali Nikolaus, erai ke ulun proselit ke Antoikhia. ⁶Dali ihe na oit ntong hadapan para rasul, uli bedoa, para rasul ngonok kami dali ntong moo ulun ye be turu iro tujuh.⁷Firman Allah pelos tersebar nelang jumlah murid te Yerusalem magin betameh. Bahkan, erai kumpulan solai imam jaji taat ntong iman iro. Stefanus Na Dakep⁸Ali, Stefanus, ponu ali anugerah nelang kuasa apu ngeraja hal menakjubkan ali tanda-tanda ajaib tei antara ulun deo. ⁹Namun, sesenu ulun ke sinagoge ye na otus kawan ulun Libertini, buen kawan ulun Kirene maupun kawan ulun Aleksandria, ali sesenu ke Kilikia ali Asia, jakat nelang besual ali Stefanus.¹⁰Akan tetapi, dali iro sa kate membantah kebijaksanaan ali Roh ye ali-Da Stefanus bepaner. ¹¹Uli iro, nelang menteng dali ngehasut sesenu ulun dian bepaner, "Kemali apu keringa ulun ihe ngulek pepaneran sa buen ntong Musa uyang Allah!"¹²Ali dali ngoit ulun deo, tetuha, ahli-ahli Taurat, pelos sengeruku Stefanus, ngedakep da, uli iro ngoit da ntong hadapan Sanhedrin. ¹³Dali menghadapkan saksi-saksi palsu nelang bepaner, "Ulun ihe beloh pini lea ngulek pepaneran ye ngelawan runa kudus ihe ali Hukum Taurat. ¹⁴Leka, kemali apu keringa da ngulek bahwa Yesus ke Nazaret sagar nenrusak runa ihe ali ngulah adat istiadat ye apu nawariskan Musa ntong taka."¹⁵ali, kede neneng wae Stefanus, kawus ulun ye tuet suang Sanhedrin kite wae da nget wae malaikat.

Chapter 7

Stefanus Na bela ¹Uli kero, Imam Besar bepaner, "Me bujur ngendro?" ²Ali, Stefanus bepaner, "Kawan aben uyang kawan ma, diengko ap. Allah ye Maha mulia petendre ntong datu nini taka, Abraham, kede da masih naan tei Mesopotamia, kede da masih naan tei Mesopotamia, kede da male nono tei Haran, ³ali bepaner ntong da, "Tulak ke tana ko ali ke aben ko, uli iro sulet ko ntong tana ko ali ke aben ko, uli iro sulet ko ntong tana ye sagar na tundru ntong ko. ⁴Uli kero, Abraham tulak ke tanaulun Kasdim pelos nono tei Haran. Ali kero, ulu ma da mate, Allah nyiu da pindah ntong tana ihe, runa ko nono nehe. ⁵Namun Allah sa ngokoi warisan ntong da, bahkan erai joke tana sa na okoi, akan tetapi bejanya ngokoi ntong Abraham jaji puun da ali turunan uli da, meskipun Abraham male naan anak. ⁶Akan tetapi, Allah bepaner nget he, bahwa turunan da sagar jaji pendatang tei tana ye ali dali sagar na perbudak nelang na aniaya kengola opat jatus tahun. ⁷Namun, ap sagar ngehukum bangsa ye memperbudak dali, ulek Allah, ali, uli iro dali sagar losek ke duh pelos sembahyang ntong-Ap tei runa ihe. ⁸Uli kero, Allah ngokoi ntong Abraham janyi sunat, maka Abraham jaji ma ke Ishak ali nyunat da kede beumur walo olo, ali Ishak jaji ma Yakub, ali Yakub, ke due belas ma leluhur. ⁹Leka behiri ntong Yusuf, ma leluhur taka ngejual da ntong Mesir. Akan tetapi, Allah sendro Yusuf. ¹⁰Ali nyelamat da ke sengsara, serta ngokoi ntong da anugrah ali kebijaksanaan tei hadapan Firaun, Raja Mesir, ye ngene da jaji pimpinan tei Mesir ali kawus istana da. ¹¹Suatu ketika, musibah keket lau terjadi tei Mesir ali Kanaan, ye ngene sengsara solai bene, ali datu nini taka sa tau mahan pengokan. ¹²Akan tetapi kede Yakub keringa bahwa naan gandum tei Mesir, da nyiu datu nini taka sulet ntong duh ye pengone. ¹³Tei kunjungan ye kedue, Yusuf ngene tonga da toan kawan aben da ali keluarga Yusuf jaji jelas tei hadapan Firaun. ¹⁴Uli iro, Yusuf ngirim pesan ali ngundang Yakub, ma da, ali kawus kawan aben da, jumlah ye turu pulu lime konge. ¹⁵Maka, Yakub tulak ntong Mesir, belalu da mate tei baro, da ali datu nini taka. ¹⁶Ke duh, dali pindah ntong Sikhem ali na anak tei lebeng ye apu na boli Abraham ali sejumlah duit ke kawan tia Hemor tei Sikhem. ¹⁷Akan tetapi, kede makin dini waktu perjanjian iro, ye apu Allah ikrarkan ntong Abraham, bangsa iro betameh ali nalipatgandakan tei Mesir. ¹⁸Mpe naan raja bali ye menguasai Mesir, ye sa ketoan mengenai Yusuf. ¹⁹Raja iro memperdaya bangsa taka ali penare datu nini taka sehingga memaksa dali ngobet kawan rikok dali sehingga dali sa kate bolum. ²⁰Kede masa iro, Musa na blolos ali da tamam bungas tei mate Allah. Ali, Musa na jaga tei belai ma ye kengola tolu bulan. ²¹Ali, kede da apu na obet, putri Firaun nge pe da ali nyaga da nget anak da lei. ²²Maka, Musa na didik suang segala hikmat kawanulun Mesir ali da berkuasa suang pepaneran uyang koe gawi da. ²³Namun, kede Musa genap beumur opat pulu taun, sulet tei suang ate da kakan kotei kawan aben da, ye iro turunan Israel. ²⁴Ali kede neneng eraiulun ke dali na perlaku sa adil eneulun Mesir, Musa sulet ngebelaulun ye na aniaya iro ali ngebales uyang munuulun Mesir iro. ²⁵Musa nyekira kawan aben da paham bahwa Allah ngokoi dali keselamatan lalo ye, tetapi dali sa paham. ²⁶Te olo odiye, Musa sulet ntongulun Israel ye desung bulo, ali da berusaha nyabar dali, nelang bepaner, "Hai, sa sih kam naan hubungan aben, kuneme kam bulo?" ²⁷Namun,ulun ye nemulo aben da iro nunyul Musa ntong lepes nelang bepaner, 'dase ye ngangkat ko sebagai penguasa ali hakim dian kemali? ²⁸Se ko kakan munu asp nget alem ko munuulun Mesir iro?' ²⁹Keringa pepaneran ulu iro, Musa tulak ali jaji pendatang tei tana Midian. Tei baro, da jaji ma ke kawan tia upo bedua. ³⁰Kede genap opat pulu taun, erai keulun malaikat petendre tonga da ntong Musa tei padang belantara gunung Sinai, suang lola apui tei padang dui. ³¹Kede Musa kite da, da wauh ali se ye na ite da. Ali, kede da sagar neneng ke dini, sulet engan Tuhan, ³²Ap ihe Allah datu nin ko, Allah Abraham, Allah Ishak, ali Allah Yakub, Musa takut ali sa ronun neneng da. ³³Uli iro, Tuhan bepaner ntong da, 'Ugah sandal ke pou ko ko leka r una tei keme ko jakat adalah tana suci. ³⁴Ap bujur-bujur apu neneng umat-Ap sengsara ye naan tei Mesir ali au keringa raring dali. Ali Ap apu dolui dian nyelamat dali. Nehe, Ap sagar ngutus ko ntong Mesir. ³⁵Musa, ye apu dali tulak nelang bepaner, dase ye nundru ko sebagai penguasa ali hakim dian kemali? Da ro ulu ye Allah utus dian jaji penguasa atawa penyelamat, lalo kami malaikat ye petendre tonga da tei padang dui. ³⁶Ulu ihe memimpin dali ntong luar, nelang petendre mukjizat ali tanda-tanda ajaib tei tana Mesir, tei Laut Merah, ali tei padang belantara kengola opat pulu taun. ³⁷Musa ihe ye bepaner ntong bangsa Israel, 'Allah sagar nundru diengko erai keulun nabi nget ap ke antara kawan aben ko. ³⁸Da iheulun ye naan tei antara jemaat tei padang belantara sendro malaikat ye bepaner ntong da tei gunung Sinai, sendro ali datu nini taka, ali da apu nerima firman ye bolum dian na okoi ntong taka. ³⁹Datu nini taka sa hakun nurut ntong Musa, akan tetapi suang ate dali nyiu da buyo ali kakan mulik ntong Mesir. ⁴⁰Nelang bepaner ntong Harun, 'Ene di kemali leka Musa ihe, ye ngajuh kemali losek ke tana Mesir, kemali sa ketoan se ye apu terjadi te da. ⁴¹Kede waktu iro, dali ngene erai buah patung anak kerewau, pelos ngokoi persembahan ntong berhala iro nelang ego bene ali gawian kami dali. ⁴²Akan tetapi, Allah mulik kedali sa ngatawani dali nyamah bala tentara langit, nget ye tertulis ntong suang Kitab para nabi, 'Se kah ko ngoit ntong Ap binatang sembelihan ali persembahan kengola opat pulu taun tei padang belantara, hai umat Israel?' ⁴³Ko ngoit

kemali Molokh ali bintang dewa ko, Refan, patung ye na ene ko dian na samah, ali Ao sagar ngobet ko ntong subarang Babel. Am. 56:25-27⁴⁴Datu nini taka puun kemali kesaksian tei padang belantara, nget ye Allah perintah kede bepaner ntong Musa, dian ngene da sesuai ali gambaran ye apu na ite da. ⁴⁵Uli da nerima kemali iro, datu nini taka ngoit da moo sendro Yosua, kede dali ngerabut tana ke bangsa-bangsa lain, ye apu na peko ene Allah ke hadapan datu nini taka, empe zaman Daud. ⁴⁶Daud mahan kasih karunia tei hadapan Allah ali kaweng dian mahan runa nono di Allah Yakub. ⁴⁷Akan tetapi, Salomo ye nemuat erai gua belai di na. ⁴⁸Namun, ye Maha Tinggi sa nono suang belai ye na ene kami meresia, nget ye na ulek ene nabi. ⁴⁹Langit ro tahta Ap ali bumi ro runa poo Ap. Belai ngetme ye sagar ko ene di nap? 'Allah berfirman, atauwa, se runa Ap tehur? ⁵⁰Sa sih kami Ap ye ngene kawus ihe? Yesaya 66:1-2⁵¹Hai, kam kawan ulun ye bebal, nelang ate ali keling ye sa bersunat, kam seleur nantang Roh Kudus, nget ye na ene datu nini ko. ⁵²Beloh naan kawan nabi ye sa na siksa ene datu nini ko? Ali, dali munu kawan ulun ye apu one ngulek penyulet sang Kebenaran, ye nehe apu pejaji ko lei sebagai penghianat dan pembunuh. ⁵³Ko ye apu nerima Hukum Taurat nget ye apu na tekempe ene para malaikat, akan tetapi ko sa nyaga ye.Stefanus Na Bunu⁵⁴Kede dali keringa hal-hal ihe, dali nare ate ali mengertakkan gigi dali ntong Stefanus. ⁵⁵Akan tetapi, Stefanus ye na temponu ali Roh Kudus neneng ntong langit ali neneng kemuliaan Allah, ali Yesus jakat tei sila sanan Allah. ⁵⁶"Stefanus bepaner, ' Dinga! Ap neneng langit te upak ali naan Anak Meresia jakat tei sila sanan Allah. ⁵⁷Namun, dali bepaner ali engan ye wale, nelang dali nutup keling, serta bepakat nyarang Stefanus. ⁵⁸Uli iro, dali mair da ntong luar ke kota nelang mulai medak da ali batu. Uli iro, para saksi mate ngoyak jubah dali tei poo erai ke ulun upo ye be aran Saulus. ⁵⁹Ali, dali merajam Stefanus ye desung nook nelang bepaner, "Tuhan Yesus, terima Ko roh ap." ⁶⁰Uli da berlutut, da nook ali engan ye wale, "Tuhan iya Ko tanggung dosa ihe ntong dali!" Uli ngulek iro, da pun mate.

Chapter 8

Saulus Membinasakan Jemaat Tei Yesusalem ¹Ali, Saulus setuju Stefanus na bunu. Te olo iro naan penganiayaan solai ye terjadi ntong jemaat tei Yerusalem, ali dali ali kawus tebar ntong wilayah-wilayah Yudea ali Samaria, kecuali kawan rasul. ²Se senu ulun saleh ngelebeng Stefanus ali mendatangkan ratapan raring ye solai bene di na. ³Akan tetapi, Saulus beusaha munu jemaat ali cara letep ntong belai erai pekerai. Da mair kawan upo ali bawe, uli iro nyasah dali ntong penjara. Filipus Pekabar Injil Tei Samaria ⁴Uli ro, dali ye apu tebar iro berkeliling nelang pekabar Injil. ⁵Filipus dolui ntong kota tei Samaria ali pekabar mengenai Kristus. ⁶Ali, deo ulun ye sehati memperhatikan se ye na ulek Filpus kede dali keringa ali neneng tanda-tanda ajaib ye na ene da. ⁷Sebab, roh-roh jahat losek ke kawan ulun ye dirasukinya, nelang ngesaring ali kepa nepabeme. ⁸Leka iro, naan sukacita solai tei jaa iro. ⁹Namun, naan erai ke ulun upo ye be aran Simon ye apu one mempraktekkan sihir tei jaa ali ngene kawus ulun Samaria, nelang mengaku da ulun solai. ¹⁰Kawus ulun, mulai ke ulun biasa empe ulun ternama, bepaner, "Ulun ihe adalah kuasa Allah ye na otus 'Solai'". ¹¹Maka dali ngokoi perhatian ntong da leka apu ola da ngene dali takjub ali alimu sihir da. ¹²Namun, kede kawan ulun persaya ntong Filipus ye pe kempe Injil mengenai kerajaan Allah, ali aran Kristus Yesus, dali na baptis, buen iro kawan upo atauwa bawe. ¹³Bahkan da lei persaya ali uli da na baptis, da seleur naan tei dini Filipus, ali kede neneng berbagai mujizat nelang tanda-tanda ajaib ye terjadi, da jaji takjub. ¹⁴Te masa iro, kede kawan rasul tei Yerusalem keringa bahwa kawan ulun Samaria apu nerima Firman Allah, dali nyiu Petrus ali Yohanes ntong kawan ulun tei baro, ¹⁵ye sulet uyang bedoa di dali dian dali nerima Roh Kudus. ¹⁶Sebab, Roh Kudus male dolui munan erai ke ulun dali, je dali apu na baptis tei suang aran Tuhan Yesus. ¹⁷Uli iro, Petrus ali Yohanes ngonok kami da munan dali ali dali nerima Roh Kudus. ¹⁸Kede Simon neneng bahwa Roh Kudus na okoi lalo ngonok kami kawan rasul, Simon kakan ngokoi duit ntong kawan rasul iro, ¹⁹nelang bepaner, "Okoi ade kuasa ihe ntong ap dian kawan ulun sagar nerima Roh Kudus amun ap ngonok kami tei munan dali," ²⁰Akan tetapi, Petrus bepaner ntong Simon, "Mudahan duit ko iro mamus sendro ko leka ko bepikir ko mahan karunia Allah ali duit. ²¹Ko beloh naan bagian atauwa hak suang hal ihe leka ate ko sa tulus tei hadapan Allah. ²²Jaji, bertobatlah ke kejahatan ko ihe uyang bedoa ntong Tuhan dian niat ate ko mahan pengampunan ntong ko. ²³Sebab, ap neneng bahwa ko naan tei suang empedu pahit ali suang jeratan kejahatan." ²⁴Namun, Simon nuing ali bepaner, "Bedoa pakai ap ntong Tuhan dion se ye apu na ulek ko sa menimpa ap." ²⁵Maka, uli Petrus ali Yohanes bersaksi ali sungguh-sungguh nelang bepaner Firman Tuhan, dali mulik ntong Yerusalem nelang pekempe Injil ntong deo jaa ulun Samaria. Filipus Membaptis Orang Etiopia ²⁶Erai keulun Malaikat Tuhan ngulek tong da Filipus, "Alan tulak! alan tong ka Selatan tong alan ye nuju Yerusalem ali Gaza. Alan iro sunyi. " ²⁷Da Filipus belalu tulak te kedeiro naan erai ke ulun pegawai istana Etiopia, eari ke ulun sida-sida ulun iro erai ke ulun pegawai moo ye bertanggung jawab suang kawus penatau na Kandake, ratu negeri Etiopia. Ulun iro apu tulak tong Yerusalem laang nyembah Allah. ²⁸Nehe ulun iro desung suang perjalanan uli pedesung da tuet tai kereta da nelang membaca kitab Nabi Yesaya. ²⁹Roh Allah ngulek ntong da Filipus, "Alan malan ntong duh senrani kereta iro." ³⁰Belalu da Pilifus tulak nyenrani kereta iro, belalu da keringa ulun membaca buku Yesaya, da Pilifus nyituk ntong da, "Se tuan ketaru se ye ne baca tuan uro?" ³¹Ulun iro nuing, "Nget me ap tau ketaru, aka beloh naan ulun ye menarang ye tong ap? Belalu da nuntut da Filipus sungket ntong kereta pelos tuet sendro da. ³²Kawan ayat ye ne baca ko iro, nget ihe, "Da yelah babiri ye na ayak di sagar na semalis nget anak bebiri ye sa mengan kede bulu ye nagunting nget iro da sa ngaluar surah erai buti engan. ³³Da" na hina nelang na ene sa kahendak ali sa adil sengat da na bubut ke munan tana. Empe beloh naan mudah erai keulun ye tau ngesah nget keturunan Da? Sebab bolum Ye narampas tei dari bumi. ³⁴Pegawai moo ke Etiopia iro ngulek ntong da Filipus, "Awat ulek ntong ap, dase ye na ga ene nabiihe? Da gegales atauwa ulun lain?" ³⁵Da filipus belalu nyentela bepanr, ali kawan ayat iro da tela ngulek kabar buen nget Yesus ntong pegawai moo iro. ³⁶Te kede perjalanan iro, dali empe te erai runa ye naan danum, sida-sida iro ngulek, ite iro naan danum! Se eso halangan ye, aka ab na baptis?" ³⁷Filipus ngulek, "Aka tuan percaya ali se kawus aseng, tuan tau na baptis, "Ap percaya Yesus Kristus da iro Anak Allah. ³⁸Belalu da nyiu kereta da singgah, ; uli iro dali due da Filipus ali sida-sida iro, dolui ntong suang danum belalu da Filipus membaptis da. ³⁹Kede dali keluar ke danum, Roh Allah ngalap da Filipus ke iro, sida-sida ke Etiopia iro beloh kite da eso, ali aseng ye ego sida-sida iro nampelos perjalanan da. ⁴⁰Da Filipus salenga naan te Asdod, nelang kede iro da nampelos perjalanan da, da ngulek Kabar Buen nget Yesus te kawus jaa empe da empe te Kaisarea.

Chapter 9

Saulus Bertobat ¹Te kede iro Saulus terus ngancam nelang munu kawan ulun ye percaya ntong Yesus, da tulak nengka we imam solai. ²Laang kaweng surat kuasa dion tulak nuju kawan pemimpin belai sembayang ulun Yahudi te Damsyik, dion aka te biduh da ruku kawan ulun ye percaya ntong Yesus Kristus, da tau ngedakep dali pelos ngoit dali ntong Yerusalem. ³Kede da nuju Damsyik, denih apu dani jaa iro, selenga naan maa ke langit ye cahaya te keliling da Saulus. ⁴Da tempong ntong tana belalu keringa naan engan ye ngulek tong da, "Saulus, Saulus! Se sebab ye ko nyiksa Ab?" ⁵Dase, Ko Tuan? Siruk Paulus, engan iro nuing, "Ab Yesus, ye na siksa ene ko. ⁶Et nehe buet alan masuk tong jaa, tai buduh sagar na ulek tong ko se ye harus na ene ko? ⁷Kawan ulun ye siut sendro da Saulus tengkejet empe beloh kate mengan; dali ade keringa engan iro ade beloh naan kite mudah erai ke ulun. ⁸Belalu da Saulus jakat pelos ngugah mate da, et mate da apu beloh tau kite se-se eso. Jaji dali belalu mege kami da pelos ngayak da masuk tong Damsyik. ⁹Tolu olo ola ye da beloh kite nelang ye ola iro da budas beloh naan man atauwa isep danum. ¹⁰Te Damsyik naan erai ke ulun ye percaya tong Yesus be aran Ananias te suang pengite ye, Tuhan pander tong da, Tuhan ngulek, "Ananias! ¹¹Tuhan ngulek, "Alan tulak nehe, dasu tong belai Yudas te alan lurus, situk te biduh ulun ye bearan da Saulus ye be asal ke Tarsus, ulun iro nehe desung bedoa. ¹²Nelang te suang pengite da, da kite erai ke ulun upo, be aran da Ananias, sulet de masu da palus ngondok kami da te munan da dian da tau kite eso. ¹³Da, Ananias nuing, Tuhan, ab apu keringa deo ulun bepaner nget ulun ihe, membatang nget kawan penyiksaan ye na ene ye ali kawan ulun kudus ngehadap umat te Yerusalem. ¹⁴Nelang nehe da apu sulet ntong he apu nasiu leka naan kuasa ke kawan imam kepala dian denakep kawan ulun ye percaya ntong Da. ¹⁵Ea, Tuhan ngulek tong Ananias, "Alan tulak! Leka ap apu meli da dian melayani ap, dian da ngulek nget ap ntong kawan bangsa lain ye ye sa beagama Yahudi ali ntong kawan raja nelang kawan ntong bangsa Israel ade. ¹⁶Nelang ap gegales ye sagar nunru ntong da, tamam deo penderitaan ye harus Da nanggung. ¹⁷Da Ananias belalu tulak ntong belai iro, pelos ngondok kami da te munan da Saulus, "Saulus, Saulus, ulek Ananias, "Tuhan Yesus ye kite ko te alan kede ko nuju ntong ihe, da ye nuju ap sulet diang ko tau kite eso nelang da kuasa ner Roh Allah. ¹⁸Kede iro ade naan nget selaput lotu ke mate Saulus nelang da belalu kite eso. Da belalu buet, belalu na baptis. Saulus suang lingkungan erai butung ¹⁹Denih, uli naan, da belalu gagah eso. Da Saulus mondo te Damsyik sendro kawan ulun siut Yesus sa senu olo ola ye. ²⁰Da belalu tulak ntong kawan belai sembayang nelang mulai ngulek "Yesus iro Anak Allah". ²¹Kawus ulun wauh keringa da Saulus. Dali ngulek, "Sa si da ye te Yerusalem apu munu kawus ulun ye percaya ntong Yesus? Da sulet ntong he dian demakep pelos ngoit dali ntong kawan Imam kepala?. ²²Et da Saulus magin solai pengaruh ye kawan bukti ye na ulek ye nget Yesus iro uli bene Yesus iro Raja penyelamat, empe kawan ulun Yahudi ye nondo te Damsyik beloh mahan membantah eso. Saulus Lolos Dari Beberapa Ulun Yahudi ²³Sasenu olo uli iro kawan ulun Yahudi mempakat kakan munu da Saulus ²⁴Et rencana dali iro toan Saulus, jolo malem dali ngemba da te pintu gerbang jaa ga munu da. ²⁵Et te erai malem, kawan ulun ye siut da Saulus ngepe da, belalu pe doloi da ali keranjang pelalo pagar tembok jaa. Saulus Tei Yerusalem ²⁶Da Saulus erai tong Yerusalem, belalu te biduh da ngenga bekumpul ali kawan ulun ye siut Yesus. Et dali takut ali da, leka dali sa percaya ye da bene bene apu jaji ulun ye siut Yesus. ²⁷Et da Barnabas sulet demasu da, belalu ngoit da tong kawan rasul da Barnabas ngesah tong dali nget me da Saulus apu kite Tuhan te botuk alan nelang nget me Tuhan bepander ali da, da Barnabas ngulek ade ngetme keroni Saulus ngajar te Damsyik makai aran Yesus. ²⁸Da Saulus belalu nondo sendro dali nelang ali ronu da bekotbah te kawus jaa Yerusalem makai ngaran Tuhan. ²⁹Da bapander nelang basual ali kawan ulun Yahudi ye makai basa Yunani, et dali kakan mulu da. ³⁰kede iro kawan iro ye percaya lain ye ketoan hal iro, dali belalu ngoit da Saulus tong Kaisarea, uli iro ngirim da tong Kristus. ³¹Ali nget iro belalu kawus Yudea, Galilia nelang Samaria belalu aman naawat ene Roh Allah, ali takut Tong Tuhan, kawan jemaat iro kuat imam nelang betambah deo. Petrus Pebome Eneas Ali Nemuat Dorkas ³²Da Petrus tulak tong me-me koteou kawan jemaat, te sindai olo da koteou kawan jemaat Tuhan ye nondo te Lida. ³³Te biduh da sengkeruku erai ke ulun upo bearan da Eneas, ye ulun puh nelang beloh kaye buet ke runa luku seola walo taun. ³⁴Da Petrus ngulek tong da Eneas, "Eneas, Yesus Kristus pe bome ko. Buet pelos paradu runa oku ko!" Kede iro ade da Eneas belalu buet. ³⁵Kawan penduduk te Lida kite Eneas nelang ade penduduk te Saron dali kawus belalu percya tong Tuhan. ³⁶Te Yope naan erai ulun bearan Tavita, da erai ke lun ye percaya ntong Yesus, aran ye te bahasa Yunani ye iro da Dorkas. Da seleur ngene kawan hal ye buen nelang ngawat kawan ulun susah. ³⁷Te kede iro da sakit belalu mate, uli bangke da na pekenus, da na ondok te kawan loteng. ³⁸Jaa Yope sa empe olo ke Lida, kjaji kede kawan ulun ye siut Yesus te Yope keringa da Petrus naan te Lida, dali ngirim due ka ulun tulak demasu da Petrus ngoit paket, "Jaa sulet tong he!" ³⁹Da Petrus belalu buet pelos demasu dali, denih mpe biduh da na oit tong kamar te loteng kawus kawan bawe balu te biro ponu ge liling da Petrys nelang ngerodoi belalu nundru tong da kawan baju ali kawan jubah ye na jahit Dorkas tong da kede da kea bolum. ⁴⁰Da

Petrus nyiu dali kawus keluar, belalu da tuet tunduk pelos be doa, uli iro da ngehadap bangkai Dorkas belalu ngulek," Tabita, buet! Belalu da Dorkas ngugah mate ye kede da kite da Petrus, dabelau tuet. ⁴¹Da Petrus belalu nege kami ye pelos ngawet da jakat . Uli iro da Petrus nook kawanulun ye percaya te biro sendro kawan baure balu iro, belalu nyarah da Dorkas ye apu bolum iro tong dali. ⁴²Kabar nget kejadian iro teiar tong kawus Yope, empe deo ulun ye percaya tong Yesus jaji Raja Penyelamat dali. ⁴³Da Petrus nondo te biduh sa semu olo ola ye te Yope te belai erai ke ulun tukang kulit be aran da Simon.

Chapter 10

Petrus Ali Korneluis ¹Kede, tei Kaisarea, naan erai ke ulun be aran Kornelius, erai ke ulun perwira ke pasukan Italia, ²ulun saleh ye takut ke Allah, nyendro ade ali kawus ulun ye naan tei belai da, ali deo ngokoi sedekah ntong kawan ulun nelang seleur bedoa ntong Allah. ³Kede doyeng, sekitar jam sie olo iro, da neneng ali te na suang pempite, erai kemulun malaikat Allah sulet nelang bepaner ntong da, "Kornelius!" ⁴Belalu, da neneng malaikat iro nelang takut ali bepaner, "Se ihe, Tuan?" Ali malaikat iro bepaner ntong da, "Doa-doa ko ali sedeka-sedekah ko apu naterima sebagai peringatan tei hadapan Allah. ⁵Nehe, siu kawan ulun ntong Yope ali tok erai ke ulun ye be aran Simon, ye ade na otus Petrus, ⁶da nono sendro ali seorang penyamak kulit be aran Simon, ye belai da naan tei diding laut." ⁷Kede Malaikat ye bepaner ntong da apu tulak, da nok pelayan da bedue ali erai ke ulun prajurit ye saleh ke kawan ulun ye seleur melayani keperluan da, ⁸uli memjelas sesuatu ntong dali, da nyiu dali ntong Yope. ⁹Te olo tane ye, kede dali desung suang perjalanan ali dini jaa iro, Petrus mengket ntong munan sapo belai, sekitar jam onum, dian bedoa. ¹⁰Uli iro, da keket lau kakan man, akan tetapi kede kawan ulun desung nyedia pengokan, Petrus naan pengite, ¹¹ali da neneng langit te buka ali naan sesuatu nget kain ye solai bene dolui nelang tejulur ke ke opat hujung ye empe ntong tana. ¹²Tei suang ye, naan segala jenis setua be poo opat, ali kawan setua melata tei bumi, ali kawan tempulu tei langit. ¹³Ulu iro, sulet engan paner ntong da, "Buet, Petrus, semalis ali na okan !" ¹⁴Akan tetapi, Petrus bepaner, "Sa, Tuhan. Sebab, ap beloh pini ma se pun ye haram atauwa najis." ¹⁵Ali, engan iro naan li bepaner ntong da ye ke due kali, "Se ye apu Allah tahirkan, iya ko ngotus haram." ¹⁶Hal ihe,terjadi tolu kali, ali tiba-tiba kawus iro te engkat ntong langit. ¹⁷Kede iro, sementara Petrus tamam bingung memikirkan se arti pengite ye apu na ite da iro,tampaklah kawan ulun ye na otus ene Kornelius desung ngeto tei kame runa belai Simon, nelang jakat tei hadapan pintu gerbang, ¹⁸nelang nook, dali nyituk sekah Simon ye na otus Petrus, naan menumpang tei baro. ¹⁹Sementara Petrus desung berpikir mengenai pengite da iro, Roh bepaner ntong da, "Teneng ko, naan tolu ulun upo ye desung ngeto ko. ²⁰Buet ali dolui, tulak sendro dali sa usah ragu leka ap apu ngutus dali." ²¹Uli iro, Petrus dolui ntong kawan ulun iro nelang bepaner, "Teneng, ap ihe ulun ye na eto kam. Se alasan ko sulet?" ²²Dali bepaner, "Kornelius erai ke ulun perwira, ulun buen ali takut akan Allah, ye terkenal buen tei antara kawus bangsa Yahudi, apu na pekingat ene malaikat kidus dian nyiu ko sulet ntong belai da ali dian keringa pepaneran ko. ²³Petrus ngundang dali moo ali ngokoi dali runa tei biro. Olo tane ye, da buet pelos tulak sendro dali, ali sesenu kawan aben seiman ke Yope ye nguyang da." ²⁴Te olo selanjut ye, dali empe Kaisarea. Kornelius apu ngeme dali uyang nimpun kawan aben ali kawan uyang dini. ²⁵Kede Petrus moo, Kornelius nyenruku da, uli iro mege poo Petrus ali nyamah da. ²⁶Akan tetapi, Petrus ngawat da jakat nelang bepaner, "Jakat ko! Ap je erai ke ulun meresia ade," ²⁷Sementara Petrus bepaner ali Kornelius, Petrus moo ntong suang ali naan sengkeruku ulun deo sendro bekumpul. ²⁸Uli iro, Petrus bepaner ntong dali, "Toan kam bahwa adalah kekejian ke ulun Yahudi amun berhubungan atauwa mengunjung ye baa ulun Yahudi, akan tetapi Allah apu nundru ntong ap bahwqa sa seharusnya ye ap ngotus haram atauwa najis ntong dase pun. ²⁹Irolah sebab ye, ap sa keberatan kede nyiu ap sulet. Leka iro, ap nyituk se alasan ko nook ap?" ³⁰Ali, Kornelius bepaner, "Apu opat olo empe jam ihe, te jam sie, ap desung bedoa tei belai ap, teneng, naan erai ke ulun jakat tei hadapan ko sua pakaian yang berkilauan. ³¹Uli iro, bepaner, 'Kornelius, doa ko apu na dinga ali pengokoi ko apu na ingat tei hadapan Allah. ³²Et leka iro, siu da ntong Yope ali kaweng Simon ye na otus Petrus dian sulet. Da desung nono tei belai Simon, penyamak kulit, tei diding laut. ³³Leka iro, ap sagar nyiu ulun ntong ko ali ko apu buen ate ahukun sulet. Nehe, taka uras naan tei bihe, tei hadapan Allah, dian keringa se sesuatu ye apu na perintah ntong ko ene Tuhan". Petrus Pekempe Injil Tei Belai Kornelius ³⁴Uli iro, Petrus bepaner, "Nehe, ap bujur-bujur paham bahwa Allah sa petendre keberpihakan. ³⁵Namun, tei setiap bangsa, ulun ye sa ronue et da ali ngene se ye kune, berkenen ntong Da. ³⁶Firman ye Allah pekempe ntong bangsa Israel memberitakan kabar buen damai sejahtera lalo Kristus Yesus, Da-lah Tuhan atas kawus ye. ³⁷Ko lei ketoan peristiwa ye apu terjadi tei kawus Yudea, mulai ke Galilea, uli baptisan ye na pekempe Yohanes, ³⁸ko ketoan Yesus, ulun Nazaret, ngetme Allah mengurapi-Da ali Roh Kudus uyang ali kuasa. Da tulak berkeliling ngene ke buen ali pebome kawus ulun ye na tindas ene roh jahat leka Allah sendro Da. ³⁹Kemali ihe saksi-saksi ke kawus hal ye apu Yesus ene, buen iro tei runa ulun Yahudi maupun tei Yerusalem. Dali apu munu Yesus ali ngejueng Da tei munan kayu salib. ⁴⁰Namun, Allah nemuet Da te olo ye ke tolu ali memperkenalkan dian petendre unuk-Da. ⁴¹Sa ntong kawus ulun, akan tetapi ntong kemali, saksi-saksi ye one apu na peli ene Allah, ye man ali isep sendro-Da uli Da buet ke antara ulun mate. ⁴²Ali, da nyiu kemali dian pekempe ntong kawan ulun nelang bersaksi ali bene bahwas Da ro ye na tetapkan ene Allah sebagai Halim atas ye bolum ali ye mate. ⁴³Bagi Da, kawus nabi bersaksi bahwa tiap ulun ye persaya tei suang Da sagar nerima pengampunan dosa lao aran-Da. Allah menunjukkan bahwa Da nemima kawus ulun. ⁴⁴Sementara Petrus desung ngulek pepaneran iro, Roh Kudus dolui ntong munan kawus ulun ye keringa Firman iro. ⁴⁵Ali, kawan ulun

persaya ye bersunat, ye sulet sendro Petrus, takjub leka karunia Roh Kudus apu na curahkan, ade ntong bangsa-bangsa lain.⁴⁶Sebab, dali keringa kawanulun iro bepaner suang berbagai bahasa ali memuliakan Allah. Uli iro, Petrus bepaner, ⁴⁷Sa sih beloh naan erai ke ulun pun ye kate nahan danum dian na baptis ntong kawanulun ye apau nerima Roh Kudus sameh nget taka ihe?" ⁴⁸Maka, Petrus nyiu dali dian na baptis tei suang aran Kristus Yesus. Uli iro, kawanulun iro kaweng dion Petrus nono sendro dali kengola sesenu olo.

Chapter 11

Petrus Mulik Ntong Yerusalem ¹Sementara iro, kawan rasul ali kawan aben seiman ye naan tei Yudea keringa bahwa ye baa kawanulun Yahudi apu ade nerima Firman Allah. ²Leka iro, kede Petrus moo ntong Yerusalem, kawanulun ye sa pendapat ali da, ³nelang bepaner, "Ko tulak ntong kawanulun ye sa besunat ali man sendro dali". ⁴Akan tetapi Petrus mulai menjelaskan erai pekerai ntong dali, ulek da, ⁵"Ap desung bedoa tei jaa Yope, ali suang keadaan sa sadar, naan pengite, nget erai ke lamar kain solai baka dalui, ye terulur ali keopat hujung ye ke langit ali gana iro dini ntong ap. ⁶Uli ap neneng ye, ap memperhati ali kite kawan setua ye be poo opat tei bumi, kawan satua liar, satua melata, ali kawan tempulu tei moo. ⁷Ap ade keringa naan engan bepaner ntong ap, "Buet, Petrus, semalis uyang okan", ⁸Namun, ap bepaner, sa, Tuhan. Sebab, beloh naan ye haram atauwa najis pini tetep ntong boawa ap." ⁹Akan tetapi, engan iro nuing ye kedue ke langit, 'Se ye apu Allah lahirkan, iya ko ngotus haram!' ¹⁰Hal ihe terjadi tolu kali, uli iro kawus ye na tarik mulik ntong langit. ¹¹Teneng ko, ketika iro ade, naan toluulun ye na utus sulet ntong belai ap, ke Kaisarea. ¹²Uli kero, Roh bepaner ntong ap dian tulak sendro dali ali sa ragu-ragu. Aben seiman ye beonum ihe tulak ade sendro ap ali kemali moo ntong belaiulun iuro. ¹³Uli iro, da ngulek ntong kemali nget me da apu neneng malaikat jakat tei belai da nelang bepaner, 'Siu koulun ntong Yope ali Simon ye na otus Petrus dian sulet ntong he, ¹⁴ali da sagar pekempe pesan ntong ko ali leka pesan iro ko sagar naselamatkan, ko ali kawusulun ye nono tei belai ko. ¹⁵Sementara ap mulai bepaner, Roh Kudus dolui ntong munan dali sameh nget ye apu terjadi one tei munan taka. ¹⁶Maka, ap ingat pepaneran Tuhan, keola-Da ngulek, 'Yohanes membaptis ali danum, tetapi ko sagar na baptis ali Roh Kudus. ¹⁷Jaji amun Allah ngokoi karuniq ye sameh ntong dali nget ye na okoi Da ade ntong taka uli persaya tei suang Tuhan Yesus Kristus, dasekah ap ihe ye kate nahan Allah?" ¹⁸Kede dali keringa hal iro, dali jaji tenang uyang memuji Allah nelang bepaner, "Amun ngetro, Allah ade apu mengaruniakan ntong ye baa kawanulun Yahudi pertobatan ali nuju ntong bolum." Injil Mpe Ntong Antiokhia ¹⁹Uli iro, kawanulun ye daye sawa leka penganiayaan ye terjadi ntong Stefanus, behamur mpe ntong Fenisia, Siprus ali Antiokhia, nelang sa pe kempe Firman Tuhan, ntong dasepun kecuali ntong kawanulun Yahudi. ²⁰Namun, naan sesenuulun kedali, ye iro kawanulun Siprus ali Kirene, se sulet ke Antiokhia ali bepaner ade ntong kawanulun Helenis, nelang pekempe mengenai Tuhan Yesus. ²¹Kami Tuhan nyendro dali, sesenuulun deo ye jaji persaya mulik ntong Tuhan. ²²Habar mengenai dali mpe ntong keling jemaat tei Yerusalem, ali dali nyiu Barnabas ntong Antiokhia. ²³Kede Barnabas npe ali neneng kasih karunia Allah, da ego ali ngokoi nasihat ntong kawus dali dian tatap setia ntong Tuhan uyang ate ye teguh. ²⁴Leka Barnabas roulun ye buen, ponu ali Roh Kudus uyang iman, sesenuulun deo na oit ntong Tuhan. ²⁵Uli iro, Barnabas, tulak ntong Tarsus dian ngeto Saulus. ²⁶Ali, uli da ruku Saulus, da ngoit ye ntong Antiokhia. Kengola erai taun, dali sengkeruku ali jemaat nelang ngajarulun deo. Ali, tei Antiokhia, kawan murid ye pertama kali na otus "Ulun Kristen". ²⁷Te olo-olo iro, sesenu nabi dolui ke Yerusalem dian sulet ntong Antiokhia. ²⁸Erai keulun ke dali ye be aran Agabus, jakat nelang meramal ali pertolongan Roh bahwa sagar naan kelaparan ye tamam tei seluruh dunia. Ali, kelaparan iro naan tei masa pemerintahan Klaudius. ²⁹Maka, kawan murid ngepe keputusan dian ngirim sumbangan, sesuai ali kemampuan dali masing-masing ntong kawan aben seiman ye nono tei Yudea. ³⁰Ali, ye dali ene ade, ngirim sumbangan iro ntong kawan penatua lalo kami Barnabas ali Saulus.

Chapter 12

Yakobus Na bunu Ali Petrus Nadakep Ene Herodes. ¹Te masa iro, Raja Herodes ngangkat kami da, munan sesenu ulun ke jemaat dian melale dali. ²Da munu Yakobus, aben Yohanes ali pedang. ³Kede Herodes neneng bahwa se ye na ene da iro pe ego aseng kawan ulun Yahudi, da nempelos ali ngedakep Petrus ade. Halmiro terjadi kengola Hari Raya Roti Sa Beragi. ⁴Uli iro, da ngedakep Petrus, peletep da ntong suang penjara ali nyarah da ntong opat pasukan prajurit dian mengawasi ye, serta bermaksud, uli Paskah, ngoit da ntong hadapan ulun deo.

⁵Maka ,Petrus na tahan tei suang penjara, akan tetapi doa di Petrus sleur na pekempe ntong Allah ene jemaat. Malaikat Tuhan Ngelepas Petrus Ke Penjara ⁶Pada suatu malam, kede Herodes kakan ngoit Petrus ntong luar, Petrus desung turui tei ekang due ulun prajurit, na suruk ali due rantai, ali kawan penjaga tei muka jaweng desung mengawasi penjara. ⁷Ali teneng, erai ke ulun malaikat Tuhan jakat tei dini Petrus ali cahaya maa tei sel penjara iro, uli iro malaikat iro nepap leps Petrus ali nemuet da, nelang bepaner, "Gulek buet!" Ali rantai-rantai iro lotu terlepas kedue kami da. ⁸Uli iro, malaikat iro bepaner ntong da, "Suruk towing ko ali tunang lei sandal ko." Ali, da ngene nget ro. Uli ke ro, malaikat bepaner ntong da, "Sulop jubah ko ali siut ap!" ⁹Uli iro, Petrus ntong luar ali siut malaikat iro. Da sa ketoan bahwa se ye desung terjadi lalo malaikat iro nyata, akan tetapi da ngekira bahwa iro pengite da. ¹⁰Kede dali apu lalo penjaga pertama ali kedue, dali mpe tei pintu gerbang besi ye nuju ntong jaa. Pintu gerbang iro teugah gegales, belalu dali ntong luar nelang malan mpe tei lorong, seketika iro malaikat nape Petrus. ¹¹Kede Petrus sadar ali se ye apu terjadi atas da, da bepaner, "Nehe ap bujur-bujur ketoan bahwa Tuhan nyiu malaikat Da ali nyelamat ap ke kami Herodes ali kekawus hal ye na harap ene kawan ulun Yahudi. ¹²Uli Petrus menyadari ye, da tulak ntong belai Maria , ne Yohanes ye na otus ade Markus, tei kame deo ulun desung sendro bekumpul nelang bedoa. ¹³Kede apetrus ngatuk pintu gerbang, erai ke ulun pelayan bawe ye bearan Rode sulet ngugah jaweng ye. ¹⁴Uli da ketaru engan Petrus, leka tamam ego da sa ngugah jaweng, akan tetapi mensit ntong suang nelang memberitahukan bahwa Petrus desung jakat tei muka pintu gerbang. ¹⁵Dali bepaner ntong Rode, "Ko sa waras!" akan tetapi, Rode seleur ngulek bahwa memang nget ro, ali dali sengke bepaner, "Iro adalah malaikat ye." ¹⁶Akan tetap, Petrus seleur ngatuk, ali kede dali ngugah jaweng, belalu kite Petrus, dali tengkejet. ¹⁷Namun uli Petrus ngokoi isyarat ali kami da dian dali tenang, da ngulek ntong dali nget meTuhan apu ngoit da, ntong luar penjara. Ali, da bepaner, "Pekempe hal ihe ntong Yakobus ali ntong kawan aben seiman. Belalu, da tulak ntong runa ye lain. ¹⁸Kede botuk olo sulet, terjadi kekacauan ye se halus tei antara kawan prajurit mengenai se ye apu terjadi ntong Petrus. Pempate Herodes ¹⁹Kede Herodes ngeto Petrus ali beloh ruku da, da meriksa kawan penjaga ali ngokoi perintah dion dali na bunu. Belalu Herodes dolui ke Yudea ntong Kaisarea ali nono tei baro. ²⁰Kede iro, Herodes bereket bene ntong kawan ulun Tirus ali Sidon, belalu sepakat, dali sulet ngehadap Herodes, uyang uli membujuk Blastus, ye ngurus lou belai raja, dali kaweng dian bedamai leka dali mahan pasokan pengokan ke runa Herodes. ²¹Te olo ye apu dali tentukan, Herodes nyua pakaian kerajaan, tuet tei tahta pengadilan ali pekempe pidato ntong dali. ²²Meresia sleur nyeraring, "Ihe adalah uyan Allah, baa ke meresia!" ²³Seketika iro ade, erai ke ulun malaikat Tuhan nampar da leka da sa ngokoi kemuliaan ntong Allah ali da na okan kawan sasing, belalu mate. ²⁴Akan tetapi, Firman Tuhan magin tumu ali belipat ganda. ²⁵Belalu, Barnabas ali Saulus mulik ke Yerusalem uli dali nempunah pelayanan dali, nelang ngajuh Yohanes, ye na otus ade Markus.

Chapter 13

Tugas Khusus Di Barnabas Ali Saulus ¹Suatu saat, naan tei antara jemaat Antiokhia, kawan nabi ali kawan guru, ye iro Barnabas, Simon ye na otus Niger, Lukius ke Kirene, Menahem ye na pelihara sendro Herodes, raja wilayah, ali Saulus. ²Sementara kawanulun ihe desung beribadah ntong Tuhan ali berpuasa, Roh Kudus bepaner, "Khusus di nap Barnabas ali Saulus dian tugas ye leka iro ap apu nook dali." ³Uli iro, uli dali puasa ali bedoa, serta ngonok kami dali munan Barnabas ali Saulus, dali ngutus kedue ye tulak. Barnabas Ali Saulus Tei Pulau Siprus ⁴Maka, uli na utus tulak ene Roh Kudus, Barnabas ali Saulus dolui ntong Seleukia, ali ke baro dali belayar ntong Siprus. ⁵Kede dali mpe tei Salamis, dali pekempe Firman Allah tei sinagoge-sinagogeulun Yahudi, belalu dali nget ade Yohanes di pelayan dali. ⁶Kede dali tulak menjelajah kawus pulau mpe ntong Pafos, dali sengkeruku erai ke ulun tukang sihir, erai ke ulun nabi palsu Yahudi, ye bearan Baryesus. ⁷Da sendro ali Prokonsul Sergius Paulus, erai ke ulun ye panei, ye kaweng Barnabas ali Saulus sulet ntong da ali kakan ngeringa Firman Allah. ⁸Akan tetapi, Elimas, tukang sihir iro, leka ngetro aran ye na terjemah, nantang Barnabas ali Saulus, ali beusaha ngitar Prokonsul iro ke iman da. ⁹Namun, Saulus ye dikenal ade sebagai Paulus, na temponu ali Roh Kudus, neneng Elmas, ¹⁰ali bepaner, "Hai ko, ye ponu ali segala tipu muslihat uyang segala kejahatan, ko iro tia Iblis, ko ro musuh ke segala kebenaran, se ko sa kakan ua ngitar alan Tuhan ye mengkoreng?" ¹¹Nehe, teneng ko, kami Tuhan sulet ntong munan ko ali ko sagar jaji posa uyang sa kite mate olo kengila sesenu waktu. "Seketika iro ade, kabut ali denem dolui munan da ali da tulak ngeliling ngeto ulun dian ngayak kami da. ¹²Belalu Prokonsul iro jaji persaya kede kite se ye apu terjadi leka da wauh ntong ajaran Tuhan. Paulus Ali Barnabas Tulak Ntong Ja Antiokhia Tei Wilayah Pisidia ¹³Suatu saat, Paulus ali kawanulun ye sendro da berlayar ke Pafos mpe ntong Perga, tei Pamfilia, tetapi Yohanes ngikah dali ali mulik ntong Yerusalem. ¹⁴Namun, Saulus ali Barnabas nempelos jalanan ke Perga mpe Antiokhia, tei Pisidia. Ali, te olo Sabat, dali tulak ntong Sinagoge ali tuet tei baro. ¹⁵Uli pembacaan Hukum Taurat ali kitab para nabi, kawan pimpinan sinagoge nyiu ulun bepaner ntong kedue rasul iro, "Kawan aben, amun ko puunpepaneran penghiburan di kawanulun ihe, na ulek," ¹⁶Maka, Paulus jakat nelang ngokoi isyarat ali kami da nelang bepaner, "Hai kawanulun Israel ali kam ye takut akan Allah, dinga ko!" ¹⁷Allah bangsa Israel ihe apu meli datu nini taka ali meninggikan bangsa taka kengola dali nono tei tana Mesir nelang ali kami ye te engkat, da ngoit dali losek ke biro. ¹⁸Kengola sekitar opat pulu taun, da besabar ali koe gawi dali tei padang juet. ¹⁹Ali, uli Da munu turu bangsa tei tana Kanaan, Da mewariskan tana iro. ²⁰Kawus ihe terjadi kekira ke ngiola 450 taun. Uli iro, Allah nyarah ntong dali kawan hakim mpe te masa Nabi Samuel. ²¹Uli iro, dali kaweng erai ke ulun Raja, ali Allah ngokoi dali Saul, tia upo Kish, ulun ke suku Benyamin, ke ngola opat pulu taun. ²²Uli Allah menyingkirkan Saul, Allah ngenkat Daud dian jaji raja dali, ye mengenai da Allah apu besaksi ali bepaner, "Ap apu sengkeruku Daud, tia upo Isai, ulun ye berkenan tei aseng Ap, ye sagar ngene kawus kahanak-Ap." ²³Ke keturunanulun ihe, Allah, sesuai janyi Da, ngoit ntong Israel erai ke ulun Juruselamat, ye iro Yesus. ²⁴Kede ale penyulet Yesus, Yohanes apu one pekempe mengenai baptisan pertobatan ntong kawusulun Israel. ²⁵Ali, sementara Yohanes desung nempunah gawian da, da sleur bepaner, 'Ko kira dase ap ihe? Ap baa ke Da. Namun, teneng ko, erai keulun sulet uli ap, sandal tei poo-Da gin ap sa layak ngelepas ye.' ²⁶Kawan aben, turunan keluarga Abraham ali kawanulun tei antara ko ye takut akan Allah, ntong taka kabar keselamatan ihe apu na pekempe. ²⁷Sebab, dali ye nono tei Yerusalem ali kawan pimpinan dali, ye sa ketaru Da ali sa paham pepaneran kawan nabi, ye na basa tiap olo Sabat, apu mengganapi pepaneran kawan nabi iro ali ngehukum Yesus. ²⁸Ali, sekalipun dali sa ruku se pu alasan ye dian ngehukum mate, dali kaweng Pilatus dian munu-Da. ²⁹Ali, kede dali menggenapi kawus ye na tulis mengenai Da, dali peduli-pDa ke kayu salib ali ngonok-Da tei suang lebeng. ³⁰Akan tetapi, Allah nemuet Da ke antaraulun mate, ³¹Ali kengola se senu olo, Yesus petendre tonga Da ntong kawanulun ye sendro ali-Da ke Galilea mpe Yerusalem, ye nehe jaji kawan saksi Da di bangsa ihe. ³²Ali, kemali ngoit diengko kabar buen mengenai janyi Allah ntong datu nini taka, ³³bahwa Allah apu menepati janyi pakai taka, kawan tia dali, ali membangkitkan Yesus, nget ye tertulis suang kitab Mazmur pasal due: 'Ko adalah Anak-Ap. Olo ho, Ap apu jaji Bapa-Ko. 'Mazmur 2:7 ³⁴Mengenai Allah ye membangkitkan Yesus ke antaraulun mate, sa sagar mulik li ntong kebinasaan, Allah apu bepaner, 'Ap sagar ngokoi ntong ko berkat ye kudus ali tau na persaya, ye na okoi ntong Daud. 'Yesaya 55:3 ³⁵Iro lah sebab ye, Da bepaner ade suang Mazmur ye bali, "Ko sa sagar meladar Ulun Kudus-Ko kite kebinasaan. 'Mazmur 16:10. ³⁶Sebab, Daud, uli melayani turunan da lei et leka kehendak Allah, belalu mate, ali na onok tei antara datu nini da, ali neneng kebinasaan, ³⁷akan tetapi Yesus ye Allah bangkitkan ke antaraulun mate, sa neneng kebinasaan. ³⁸Et leka iro, dion ko ketoan, kawan aben, bahwa lalo Da ihe pengampunan atas dosa-dosa na yatakan ntong ko, ³⁹ali lalo Da, tiap ulun ye persaya na bebaskan ke segala sesuatu, ye kede ko sa tau nabebaskan ene Hukum Taurat Musa. ⁴⁰Jaji behati-hati dion hal-hal ye na ulek tei suang kitab kawan nabi sa kune ko: ⁴¹Teneng ko, hai kawan pengesese, tengkejet uyang mate, leka ap ngene gawian tei

zaman ko, erai gawian ye sa sagar ko persaya bahkan amun erai ke ulun menjelas ye ntong ko. "Habakuk 1:5⁴²Sementara Paulus ali Barnabas ntong luar, kawan ulun kaweng dian dali pekempe mengenai Firman iro te olo Sabat selanjut ye. ⁴³Uli pertemuan tei sinagoge iro punah, deo ulun Yahudi ali kawan proselit yang takut akan Tuhan mengikuti Paulus dan Barnabas, uyang bepaner ntong dali ali mendorong dali untuk tinggal ntong anugerah Allah. ⁴⁴Te olo Sabat selanjut ye, ene kawan ulun tei jaa bekumpul dian ngeringa Firman Tuhan. ⁴⁵Akan tetapi kede kawan ulun Yahudi kite naan bererami tei biro, dali behiri aseng ali mulai menantang se ye na ulek Paulus nelang menghujat ye. ⁴⁶Belalu, Paulus ali Barnabas nuing uyang ronu nelang bepaner, "Hal ihe penting bahwa Firman Allahg seharus ye menyatakan one ntong ko. Leka ko noy ali menganggap ko sa pantas puun bolum ye kekal, teneng ko, kemali berpaling ntong bangsa-bangsa lain. ⁴⁷Sebab, nget he Tuhan ngokoi perintah ntong kemali" "Ap apu pejaji ko maa di bangsa-bangsa bali dion ko tau ngoit keselamatan ntong ujung dunia. "Yesaya 49:6⁴⁸Kede kawan ulun nye baa Yahudi iro keringa hal ihe, dali ego nelang memuliakan Firman Tuhan. Ali, kedeo ye apu natentukan dian bolum kekal, jaji percaya. ⁴⁹Maka, Firman Tuhandaye sawa ntong kawus wilayah iro. ⁵⁰Akan tetapi, kawan ulun Yahudi menghasut kawan bawe saleh ye nahormatali kawan ulun penting tei jaa, ali membangkitkan penganayaan ntong Paulus ali Barnabas, ali nyiu kedue ye tulak ntong luar ke wilayah batas dali. ⁵¹Namun, nelang ngobet dabu ke poo dali ntong kawan ulun Yahudi tei baro, Paulus ali Barnabas tulak ntong Ikonium. ⁵²Ali, kawan murid na temponu ali ego uyang ali Roh Kudus.

Chapter 14

Paulus Ali Barnabas Tei Jaa Ikonium ¹Ali, terjadi, tei Ikonium, Paulus ali Barnabas sendro moo ntong sinagoge ulun Yahudi ali bepaner sedemikian rupa sehingga sesenu ulun deo, buen iro ulun Yahudi atauwa ulun Yunani, jaji percaya. ²Namun kawan ulun Yahudi ye sa percaya menghasut ye baa ulun Yahudin ali meracuni pikiran dali dion ngelawen kawan ulun percaya. ³Maka, dali nono tei baro suang waktu ye usang nelang bepaner ali rondu di Tuhan, ye ngokoi kesaksian mengenai berita anugrah-Da, serta mengaruniakan tanda-tanda ajaib ali mukjizat-mukjizatye terjadi lalo kami dali. ⁴Akan tetapi, kawan ulun tei jaa iro te bagi, ye bali ngalun ntong kawan ulun Yahudi ali bali ye ntong kawan rasul. ⁵Kede usaha na ene, buen ironye baa kawan ulun Yahudi maupun kawan ulun Yahudi, ali kawan pimpinan dali, dian ngekasah ali numuk kawan rasul ali batu, ⁶uli Paulus ali Barnabas ketoan ali melarikan diri ntong Listra ali Derbe, jaa tei Likaonia, ali ntong wilayah sekitar ye. ⁷Ali, tei baro, dali pelos pekempe Injil. Paulus Tei Jaa Listra ali Jaa Derbe ⁸Tei Listra, naan erai ke ulun desung tuet nelang poo ye lome, lumpu nke suang butung ne ye ali beloh pini malan. ⁹Ulun iro desung ngeringa Paulus kede da desung bepaner, uli Paulus neneng da ali kite bahwa ulun iro puun iman dian na pebeme, ¹⁰Paulus bepaner ali engan ye wale, "Jakat ko mengkoreng ali poo ko", Belalu, ulun iro melompat ali mulai malan. ¹¹Kede ulun deo neneng se ye apu Paulus ene, dali ngangkat engan dali ali bepaner suang bahasa Likaonia, "Dewa-dewa apu dolui ntong botuk taka ali jaji sameh ali meresia!" ¹²Kawan ulun iro ngotus Barnabas sebagai Zeus ali Paulus sebagai Hermes leka da ye memimpin pepaneran. ¹³Imam dewa Zeus, ye kuil da naan tei luar jaa, ngoit kawan krewau upo ali rangkaian bunge ntong pintu gerbang jaa. Da ali ulun deo iro kakan mempersembahkan kurban ntong Paulus ali Barnabas. ¹⁴Akan tetapi, kede rasul Barnabas ali rasul Paulus keringa hal iro, dali ngereset ulap dali ali mensit letep ntong botuk ulun deo iro, nelang bepaner, ¹⁵ali ngulek, "Kawan aben kuneme ko ngene kawus hal ihe? Kemali meresia biasa sameh nget ko ade ali ngoit kabar buen di engko dian ko bepaling ke hal-hal ye sia-sia ihe ntong Allah ye bolum, ye ngene langit, ali bumi, ali laut ali se sesuatu ye naan tei suang ye. ¹⁶Tei generasi-generasi ye one, Da meladar kawus bangsa malan te alan da ley. ¹⁷Namun, Da ngene ye buen ali ngokoi ntong ko uran ke langit ali musim bebua ye nempuas ate ko ali pengokan uyang ego." ¹⁸Sekalipun ali ngulek kawus hal iro, dali sa tau petehur ulun deo iro dian sa mempersembahkan kurban di dali ¹⁹Akan tetapi kawan ulun Yahudi sulet ke Antiokhia ali Ikonium, ali uli membujuk ulun deo iro, dali medak Paulus ali batu uyang ngoir da ntong luar jaa leka ngebahe bahwa Pauls apu mate. ²⁰Namun kede kawan murid ngeliling Paulus, da jakat ali mulik ntong jaa. Te olo selanjut ye, da tulak sendro Barnabas ntong Derbe. Mulik Ntong Jaa Antiokhia Tei Wilayah Siria. ²¹Uli dali pekempe Injil tei jaa iro ali apu ngene deo murid, dali mulik ntong Listra, ali ntong Ikonium, ali ntong Antiokhia, ²²nelang ngene semangat kawan murid, mendorong dali dian bertekun tei suang iman, ali ngulek bahwa taka harus letep Kerajaan Allah lalo deo sengsara. ²³Kede Paulus ali Barnabas nundru penatua-penatua di dali tei tiap jemaat, uli bedoa ali puasa, dali nyarah kawan penatua iro ntong Tuhan, ye ntong Da dali apu harap. ²⁴Uli iro, dali lalo Pisidia ali mpe tei Pamfilia. ²⁵Belalu, kede dali apu pekempe firman tei Perga, dali dolui ntong Atalia. ²⁶Ke baro, dali bekapal ntong Antiokhia, runa dali apu na sarah ntong anugerah Allah dian gawian ye apu punah ene dali. ²⁷Kede dali mpe ali bekumpul sendro ali jemaat, dali ngelapur kawus hal ye apu na ene Allah sendro ali dali uyang ngetme Da apu ngugah jaweng iman di kawan bangsa ye bali. ²⁸Ali, dali nono sendro kawan mujrid dian waktu ye ola.

Chapter 15

Pertemua Tei Jaa Yerusalem ¹Uli iro, sesenu ulun dolui ke Yudea ali ngajar kawan aben seiman, "Amun ko sa na sunat sesuai ali adat istiadat Musa, ko sa tau na selamatkan." ²Belalu, kede terjadi perselisihan ali perdebatan ye sa halus antara Paulus ali Barnabas ali kawan ulun iro, dali mutus bahwa Paulus ali Barnabas, ali sesenu ulun bali ye ke dali sa ahan sa mengket ngtong Yerusalem dian sengeruku ali kawan rasul ali kawan penatua terkait ali persoalan ihe. ³Maka, uli na ater ntong suang perjalanan one kawan jemaat, dali lalo Fenisia ali Samaria nelang bekesah ali tena mengenai pertobatan kawan bangsa ye bali, ali hal iro ngoit ego solai di kawus aben se iman. ⁴Kede dali mpe tei Yerusalem, dali na samut ene kawan jemaat, kawan rasul, ali kawan penatua, belalu dali bekesah se sesuatu ye apu na ene Allah lalo dali. ⁵Namun, sesenu ulun ake golongan Farisi ye apu harap jakat ali bepaner, "Penting dian nyunat dali ali dian merintah dali dion mempatuh Hukum Musa!" ⁶Kawan rasul ali penatua sekeruku sendro dian bepaner persoalan ihe. ⁷Setelah berlangsung perdebatan ye ola tei baro, Petrus jakat ali bepaner ntong dali, "Kawan aben, ko ketoan bahwa te zaman bayuh Allah apu ngene pelian tei antara ko bahwa lalo bowa ap, kawan bangsa ye bali sagar keringa berita Injil ali jaji harap. ⁸Ali, Allah ye ketaru ate meresia, apu bersaksi ntong dali ngokoi Roh Kudus ntong dali, sameh nget ye apu na ene Da ntong taka, ⁹Ali Da na beda-beda antara taka ali dali, uli Da menyucikan hati dali lalo iman. ¹⁰Jaji nehe kuneme ko mencobai Allah ali ngonok kuk ye doyat tei diung kawan murid, buen iro datu nini taka atawa taka, sa sagar keule nanggung ye? ¹¹Namun, taka harap bahwa taka na selamatkan lalo anugerah Tuhan Yesus, sameh nget dali ade." ¹²Uli iri, kawan ulun ye bekumpul iro ntong ali dali ngeringa Barnabas uyang Paulus, sementara kedue rasul iro ngokoi penjelasan se sesuatu tanda ali mujizat ye apu na ene Allah lalo dali tei antara kawan bangsa ye bali. ¹³Uli dali tehur bepaner, Yakobus nuing, "Kawan aben, dinga ko ap. ¹⁴Simon apu ngulek ngetme Allah ke awal apu memperhati kawan bangsa ye bali, dian ngepe ke antara bangsa iro suatu umat di aran-Da. ¹⁵Pepaneran kawan nabi, setuju ali hal ihe, nget ye na tulis, ¹⁶Uli ihe, Ap sagar mulik. Ali sagar nemuet li Kemah Daud ye apu runtun. Ap sagar nemuet li sisa-sisa ye, ali ap sagar memugar ye, ¹⁷dion umat meresia ye te sisa tau ngeto Tuhan, ali kawus bangsa ye bali ye na took lalo aran Ap, ye ngene kawus ihe, firman Allah, ye ngene kawus ihe, Amos 9:11-12 ¹⁸apu toan ke permulaan zaman. Yesaya 45:21 ¹⁹Jaji, ap berpendapat bahwa seharus ye taka iya ngeme poye kawan ulun ke bangsa bali ye apu mulik ntong Allah. ²⁰Namun, taka seharus ye nulis ntong dali dion unuk dali oro ke hal-hal ye na cemari ene kawan berhala, ali ke dosa-dosa seksual, ali ke se ye apu dicekik, ali ke daya. ²¹Sebab, ke generasi ye one, Musa apu naan, tei tiap jaa, kawan ulun ye pekempe leka na basa tei sinagoge-sinagoge tiap olo Sabat. Surat Ntong Ulun Harap Ye Baa Yahudi ²²Belalu, na ite buen ene kawan rasul, ali penatua, ali kawus jemaat, meli kawan ulun ke angara dali dian na utus ntong Antiokhia sendro Paulus ali Barnabas. Dali nyiu Yudas ye na otus Barnabas, ali Silas, kawan pemimpin tei antara kawan aben seiman, ²³ali dali nulis surat ali kami dali, nget he: "Ke kawan rasul ali penatua-penatua, kawan aben seiman ko, ntong kawus aben seiman ye baa Yahudi tei Antiokhia, ali Siria, ali Kilikia, salam! ²⁴Leka kemali apu keringa bahwa sesenu ulun ke antara kemali, ye nfong dali kemali sa ngokoi perintah, apu ngaur ko ali pepaneran dali ye menggoyahkan unuk ko, ²⁵Hal ihe na ite buen di kemali, uli jaji sepakat, dian meli kawan ulun ali ngutus dali ntong ko sendro ali kawan aben kemali ye terkasih, Barnabas ali Paulus, ²⁶ye apu nyarah bolum dali di aran Tuhan taka, Kristus Yesus. ²⁷Et leka iro, kemali nyiu Yudas ali Silas, ye dali lei sagar pe kempe hal-hal ye sameh secara lisan. ²⁸Sebab, alangkah buen ye di Roh Kudus ali di kemali dian ngonok beban tei munan ko ye sa lewi ke doyat ye na perlu ihe, ²⁹bahwa ko pekoro unuk se ye apu na okoi ntong berhala, ali ke daya, ali ke se ye mate na sekak, ali ke dosa seksual. Amun ko nyaga unuk ko lei ke hal-hal ihe, ko ngene ye buen, mpe sengeruku. ³⁰Uli dali berpamitan, dali dolui ntong Antiokhia, nelang uli ngumpul jemaat, dali nyarah surat iro. ³¹Kede kawan ulun harap membasa ye, dali ego leka penghiburan iro. ³²Yudas ali Silas, ye dali lei iro nabi, meneguhkan ali menguatkan kawan aben seiman ali deo pepaneran. ³³Ali, uli dali nono tei baro dian sesenu waktu, kawan ulun harap iro ngelapas dali uli ali damai ntong kawan ulun ye apu ngutus dali. ³⁴(Akan tetapi, na anggap buen di na Silas dian tetap nono tei baro.) ³⁵Namun, Paulus ali Barnabas nono tei Angiokhia, nelang ngajar ali pekempe firman Tuhan sendro ali ulun deoa ye bali. Paulus Ali Barnabas Bepisah ³⁶Uli sesenu olo, Paulus bepaner ntong Barnabas, "Ayu taka mulik ali koteu kawan aben seiman, tei tiap jaa, runa taka pekempe Firman Tuhan, dion kite ngetme keadaan dali." ³⁷Barnabas kakan ngayak Yohanes ade ye na otus Markus. ³⁸Akan tetapi, Paulus nganggap bahwa sa seharus ye ngoit ulun ye apu ngikah dali tei Pamfilia ali sa tulak sendro dali dian gawian iro. ³⁹Maka, terjadi perselisihana ye tamam sehingga dali be pisah erai ali ye balai. Barnabas ngoit da Markus ali bekapol ntong wilayah Siprus, ⁴⁰tapi Paulus meli tulak ali Silas, uli na sarah ene kawan aben seiman ntong suang anugerah Tuhan. ⁴¹Ali, da lalo Siria ali Kilikia nelang meneguhkan kawan jemaat .

Chapter 16

Timotius Nguyang Paulus Ali Silas ¹Paulus sulet ade ntong Derbe ali Listra. Ali, teneng ko naan erai ke ulun murid tei baro, aran ye Timotius, anak ke erai ke ulun bawe Yahudi ye apu harap, tapi ma ye ulun Yunani. ²Da na kenal buen ene kawan aben seimann tei Listra ali Ikonium. ³Paulus kakan tulak sendro ali Timotius, maka da ngayak ye ali nyunat da leka kawan ulun Yahudi ye nono tei daerah iro. Sebab, kawus dali ketoan bahwa ma ye ulun Yunani. ⁴Sementara dali malam lalo jaa-jaa, dali pekempe kegentuan-ketentuan di kawus ulun harap dion na taati, ye apu na putus ene kawan rasul ali penatua ye naan tei Yerusalem. ⁵Maka, kawan jemaat na teguhkan tei suang iman ali jumlah dali be tameh tiap olo. Allah Nook Paulus Ntong Makedonia ⁶Belalu, dali tulak lalo wilayah Frigia ali Galatia leka apu na kalang ene Roh Kudus dian ngulek firman tei Asia. ⁷Kede dali apu mpe tei Misia, dali beusaha tulak ntong Bitinia, tapi Roh Yesus sa ngelewa dali. ⁸Maka, uli lalo Misia, dali dolui ntong Troas. ⁹Naan pengite sulet ntong Paulus tei waktu malem. Erai ke ulun ke Makedonia desung jakat ali kaweng ntong da, ulek da, "Sulet ko ntong Makedonia ali awat ko kemali." ¹⁰Uli Paulus kite penenengan iro, kemali beusaha uyang lekah tulak ntong Makedonia, uli menyimpulkan bahwa Allah apu nook kemali dian pekempe Injil ntong dali. ¹¹Pertobatan Lidia ¹²Leka ro, uli bekapol ke Troas, kemali pelos bekapol ntong Samtreke, ali te odi olo ye ntong Neapolis, ¹³ali ke baro ntong Filipi, jaa utama tei wilayah Makedonia ali erai bua jaa jajahan Roma. Kemali nono tei jaa iro kengola sesenu olo. ¹⁴Belalu, te olo Sabat, kemali tulak ntong luar jaweng gerbang jaa nuju ntong diding sunge, runa tei kame kemali bepuikir bahwa tei baro naan runa bedoa. Maka, Kemali tuet ali bepaner uyang kawan bawe ye desung bekumpul. ¹⁵Erai ke ulun bawe be aran Lidia, ke jaa Tiatira, erai ke ulun ye ngejual useng ungu ye nyamah Allah Tuhan moka ate da dian memperhati se ye na ulek Paulus. ¹⁶Ali, uli Lidia ali kawus ulun ye nono tei belai da na baptis, da kaweng ntong kemali, ulek da, "Amun ko nganggap ap harap ali teguh ntong Tuhan, sulet ko ntong beli ap ali nono ko tei baro. "Ali, da ngedesak kemali. Paulus Ali Silas Tei Penjara ¹⁷Sementara, kemali desung tulak ntong runa bedoa, erai ke ulun budak bawe, ye puun roh dian meramal nyeruku kemali. Da ngoit deo keuntungan ntong kawan majikan ye lalo ramalan-ramalan ye. ¹⁸Bawe iro siut Paulus ali kemali nelang ngeraring, "Kawan ulun ihe adalah kawan hamba Allah Ye Mahatinggi, ye pekempe alan keselamatan ntong ko. ¹⁹Da sleur ngene ye kengola sesenu olo. Paulus, koma leka jaji tamam bereket, neneng ntong odi ali bepaner ntong roh iro, " Ap memerintah Ko suangaran Kristus Yesus dian Losek ke olal " Belaku roh iro Losek, seketika iro ade. ²⁰Akan tetapi, kede kawan majikan ye kite bahwa harapan dali sagar keuntungan apu jaweh, dali ngedakep Paulus ali Silas, nelang mair dali ntong runa umum tei hadapan kawan penguasa. ²¹Ali, kede dali apu ngoit Paulus ali Silas ntong kawan hakim kepala, dali bepaner, "Kawan ulun ihe adalah kawan ulun Yahudi ali desung ngene kekacauan tei jaa taka. ²²Dali ngajar adat istiadat ye sa kune dian taka terima atauwa ene nget ulun Roma. ²³Ulu deo iro se sendro jakat nyarang Paulus ali Silas ali kawan hakim jaa ngereset pakaian Paulus alu Silas, nelang marintah dali dian na pelale kedue ye ali tungket. ²⁴Uli kea melale Paulus ali Silas ali deo pukulan, dali ngobet ye ntong suang penjara ali merintah kepala penjara dian nyaga Paulus uyang Silas ali ketat. ²⁵Uli nerima perintah iro, kepala penjara peletap Paulus ali Silas ntong penjara bagian suang ali nyuruk poo dali ali belenggu ²⁶Kira - kira botuk malen, Paulus ali Silas desung bedoa ali menyanyi lagu - lagu pujian di Allah, ali kawan tahanan ye bali ngeringa dali. ²⁷Belalu, sa naharu timbul gempa bumi ye solai ye ngene pondasi penjara iro teguncang. Ali sa na haru kawus jaweng tengah uyang belenggu tiap ulun lupeng. ²⁸Kede kepala penjara buet ali kite kawan jaweng penjara apu te ugh, da mubut pedang ye ali ane munu unuk da tei leka da ngekira kawan tahanan apu mensit. ²⁹Namun, Paulus nyeraring ali engan ye wale, "Iya ngene bahaya ntong ko lei leka kawus kemali tei bihei! " ³⁰Uli iro, kepala penjara iro kaweng lampu ali lekah mensit letap belalu nelang gemetar, da sujud tei hadapan Paulus ali Silas. ³¹Uli iro da ngoit dali ntong luar ali bepaner, "Tuan - tuan, se ye harus na ene ap dion na selamatkan?" ³²Ali dali nuing, "Harap ko tei suang Tuhan Yesus ali ko sagar na selamatkan, ko ali kawus ulun ye nono tei belai ko." ³³Uli iro Paulus, ali Silas pelempe firman Tuhan ntong kepala penjara iro ali ntong kawus ulun ye naan tei suang belai da. ³⁴Uli iro, da ngoit Paulus ali Silas, malen iro ade, ali mui soo dali, belalu da ali kawus keluarga ye na baptis. ³⁵Uli iro, kepala penjara ngoit Paulus ali Silas ntong belai ali nyedia pengokan. Maka, da ego tamam, bahwa da ali kawus ulun ye nono tei belai da apu harap ntong Tuhan Allah. ³⁶Akan tetapi kede olo apu maa, kawan hakim jaa ngutus sesenu polisi ali bepaner, " Na lapas kawan ulun iro!" ³⁷Ali, keoala penjara pekempe pakat iro ntong Paulus ali bepaner, "Kawan hakim jaa apu nyiu dian ngelapas ko. Leka iro, losek ko nehe ali tulak ko suang kedamain!" ³⁸Namun, Paulus bepaner ntong dali, "Kawan ulun iro apu melale kemali tei hadapan umum, sa lalo na adili, ye iro kawan ulun warga negara Roma, ali apu ngobet kemali ntong suang penjara. Belalu, se kah nehe dali pelosek kemali secara diam-diam? Sa! dion ko dali lei ye sulet ali pelosek kemali. ³⁹Kawan polisi iro pekempe pepaneran-pepaneran iro ntong kawan hakim jaa. Dali takut kede dali keringa bahwa Paulus ali Silas ro warga negara Roma. ⁴⁰Maka, dali sulet ali kaweng maaf ntong Paulus ali

Silas. Uli dali pelosek Paulus ali Silas, dali kaweng dion kedue ye ngikah jaa iro.⁴⁰ Belalu, dali losek ke penjara ali moo ntong belai Lidia, ali kede dali kite kawan aben seiman, Paulus ali Silas meneguhkan ate dali, belau tulak.

Chapter 17

Paulus Ali Silas Tei Jaa Tesalonika ¹Suatu saat, kede Palus ali Silas apu lalo Amfipolis ali Apolonia, dali mpe tei Tesalonika, te kame naan erai bua sinagoge ulun Yahudi. ²Belalu, sesuai kebiasaan Paulus, da letep ntong antara dali, ali kengola tolu olo Sabat bepaner ali dali ke Kitab Suci, ³nelang ngejelas ali membuktikan bahwa Kristus harus sengasara ali buet ke antara ulun mate, uyang bepener, "The Yesus, ye desung napekempe ene ap ntong ko, da ro Kristus." ⁴Belalu, sebahagian kedali na yakinkan uyang begabung ali Paulus uyang Silas, sendro ali sejumlah solai ulun Yunani ye takut akan ali sa dis kawan bawe tehormat. ⁵Namun, kawa ulun Yahudi jaji behiri ali ngayak sesenu ulun daat ye naan tei runa umum, dali ngumpul ulun deo ali ngene kekacauan tei jaa, belalu nyarang belai Yason ngeto Paulus ali Silas dian ngoit dali ntong luar ntong ulun deo. ⁶Kede dali sa ruku Paulus ali Silas, dali mair Yason ali sesenu aben seiman ntong hadapan kawan pejabat jaa, ali ngulek, "Kawan ulun ihe, ye apu ngacau dunia, apu sulet ade ntong he. ⁷Ali, Yason nyambut dali, ali kawus dali bertindak ye ngelawen hukun kaisar ali ngulek bahwa naan raja bali, ye iro Yesus." ⁸Ulun deo ali kawan pejabat jaa jaji resah kede keringa hal iro. ⁹Ali, uli dali nerima jaminan ke Yason ali ye dali, ye bali, kawan Ulun iro ngelapas da. Paulus Ali Silas Ntong Jaa Berea ¹⁰Kawan aben seiman lekah nyiu Paulus ali Silas, malem iro ade, ntong Berea, ali kede dali mpe, dali tulak ntong sinagoge ulun Yahudi. ¹¹Kawan ulun Yahudi tei baro lewi buen ate ye kepada kawan ulun ye naan tei Tesalonika leka dali nerima Firman ali ponu semangat, nelang menyelidiki kitab Suci tiap olo dian ketoan amun hal-hal iro memang bujur. ¹²Et leka iro, deo ke dali jaji harap, termasuk bawe ali kawan upo Yunani terhormat ye jumlah sa idis. ¹³Akan tetapi, kede kawan ulun Yahudi tei Tesalonika ketoan bahwa firman Allah na kempe ade ene Paulus tei Berea, dali pun sulet ade ntong Berea dian ngeguyang ali ngene keresahan ulun deo. ¹⁴Belalu, ali lekah kawan aben seiman nyiu Paulus tulak mpe ntong pantai, tapi Silas ali Timotius tatap nono tei biro. ¹⁵Kawan ulun ye nguyang Paulus ngoit da mpe ntong Atena, ali uli nerima paket ke Pulus dian Silas ali Timotius dion sulet ntong da secepat ye, dali pun tulak. Paulus Tei Jaa Atena ¹⁶Sementara Paulus ngema dali tei Atena, roh ye keinam na susahkan tei suang unuk da leka da kite jaa iro ponu ali kawan sempatung berhala. ¹⁷Et leka iro, da betukar pikiran tei sinagoge ali kawan ulun Yahudi uyang kawan ulun ke bangsa bali ye takut akan Allah, ali tei runa umum, tiap olo, ali kawan ulun ye kebelujuran naan tei biro. ¹⁸Sesenu ali pikir kekumpulan Epikuros ali Stoa bepaner ade ali da. Ali, sesenu bepaner, "Se ye kakan na ulek de pembual ihe? " Ye bali bepaner, "Nget ye, da ihe erai ke ulun pemberita kawan dewa asing, "Leka da pekempe Yesus ali kebnagkitan. ¹⁹Belalu, dali ngayak da ali ngoit da ntong Aeropagus, nelang bepaner, "Ahankah kemali ketoan se ajaran kado ye ko pekempe ihe? ²⁰Sebab, ko desung ngoit sesenu hal ye ngene kemali wauh tei kelinge kemali. Kemali kakan ketoan se maksud hal-hal iro." ²¹(Saat iro kawus ulun Atena ali kawan ulun asing ye nono tei baro te biasa nengkawus waktu dali ali sa ngene se pun selain ngulek atawa ngeringa sesuatu ye kado). ²²Maka, Paulus jakat tei botuk Aeropagus ali bepaner, "Hai kawan ulun Atena, Ap neneng bahwa suang segala hal ketamam relegius. ²³Sebab, kede ap desung ngeliling ali merhati bana-bana ye ko sameh, ap ruku erai bua altar ali tulisan ihe, 'NTONG ALLAH YE SA NA KENAL.' Leka iro, se ye ko sameh ko beloh ketaru, iro lah ye na pekempe ene ap ntong ko. ²⁴Allah ye mencipta duniaali se sesuatu ye naan tei suang ye, leka Da ro Tuhan munan langit ali bumi, sa nono tei suang kuli-kulil ye na ene ali kami meresia, ²⁵ Sa ade Da na layani ene kami meresia, seakan-akan Da memerlu sesuatu leka Da lei ye ngokoi ntong dase pun pemolum, ali sengat, ali sesuatuye. ²⁶Ali, Da mencipta, ke erai ulun, kawus bangsa umat meresia dian nono tei kawus muka bumi ihe, uli menetapkan musim-musim ali batas-batas runa bolum dali ²⁷dion dali ngeto Allah, ali amun memang mungkin dali tau kune-Da ali sengeruku-Da meskipun Da sa oro ke taka asing-asing. ²⁸Sebab tei suang Da, taka bolum, begarak, ali naan. Ayub 12:10 Nget ade pujangga-pujangga ko lei ye bepaner. "Leka taka ihe ade turunan Da." ²⁹Jaji leka taka turunan Allah, taka seharus ye sa bepikir bahwa keadaan Ilahi iro nget amas, atawa perak, atauwa batu, erai bua wujud ye nacipta ke pengentau ali pikiran meresia. ³⁰Et leka iro, uli sa peduli masa - masa budu, nehe Allah pekempe kawus ulun tei kame pun dian bertobat, ³¹leka da apu nantuakan olo kede Da sagar menghakimi dunia suang keadilan lalo erai ulun ye apu natantuakan. Da, uli Da ngokoi bukti ntong kawus ulun ali nemuet ulun iro ke antara ulun mate." ³²Ali, kede dali keringa mengenai kebangkitan ke antara ulun mate, sesenu ulun mulai ngesese, tapi ye bali bepaner, " Kemali kakan ngeringa ko li mengenai hal ihe." ³³Maka, Paulus tulak ke botuk dali. ³⁴Akan tetapi, sesenu ulun begabung ali da uyang jaji harap, tei antara ye ade naan Dionisius, anggota Areopagus, ali erai keulun baweh bearan Damaris, ali sesenu ulun bali ye sendro dali.

Chapter 18

Paulus tei jaa Korintus ¹Uli iro, Paulus ngikah Atena ali tulak ntong Korintus. ²Ali, Paulus nyeruku ulun Yahudi beran Akwila, turunan Pontius, kado aa sulet ke Italia sendro sawo ye, Priskila, teka Klaudius apu marintah kawus ulun Yahudi Ngikah Roma. Paulus sulet ntong dali, ³ali leka dali naan gawian ye sameh, Paulus nono sendro dali ali begawi leka gawian dali ro ngene tenda. ⁴Ali, Paulus bertukar pikiran tei sinagoge tiap olo sabat ali beusaha dian meyakinkan kawan ulun Yahudi ali Yunani. ⁵Namun, kede Silas ali Timotius dlui ke Makedonia, Paulus mulai mengabdikan diri seponu ye dian pekempe firman, nelang bersaksi ali bujur - bujur ntong kawan ulun Yahudi bahwa Yesus ro Kristus. ⁶Akan tetapi, kede dali nantang ali nyeruek Paulus, da ngeberasi karut da ali bepaner ntong dali, "Daya ko naan tei munan utek ko lei! Ap berasih. Mulai nehe ali seterusnya ye, ap kakan tulak ntong bangsa - bangsa ye bali." ⁷Uli iro, da ngikah runa iro ali tulak ntong belai erai ke ulun ye be aran Titus Yustus, baa ulun Yahudi ye nyamah Allah, ye belai da naan tei lepes sinagoge. ⁸Krispus, kepala sinagoge, jaji harap tei suang Tuhan ali kawus ulun ye nono tei belai da, ali deo ulun Korintus ye uli keringa Paulus jaji harap ali na baptis. ⁹Belalu, Tuhan bepaner ntong Paulus tei suatu malem suang pengite, "Iya takut, tapi sleurlah bepaner ali iya nteng, ¹⁰Leka Ap sendro ko ali beloh naan erai ke ulun pun ye sagar nyarang ko dian nganiaya ko leka naan deo umat-Ap tei jaa ihe," ¹¹Maka, Paulus nono tei baro kengola 1 taun 6 bulan, nelang ngajar Firman Allah tei antara dali. Paulus Napehadap Ntong Galio ¹²Namun, kede Galio jaji prokunsul Akhaya, kawan ulun Yahudi ali seate buet ngelawen Paulus ali ngoit da tei hadapan kursi pengadilan, ¹³ali bepaner, "Ulun ihe desung mempengaruhi ulun deo dian nyamah Allah ye betentangan ali Hukum Taurat." ¹⁴Akan tetapi, keda Paulus ane ngugah bowa da, Galio bepaner ntong kawan ulun Yahudi iro, "Amun ihe adalah erai persoalan pelanggaran atauwa kejahatan ye daat, hai kawan ulun Yahudi, ap patut bertanggung jawab ali pekara ko. ¹⁵Namun, amun ihe adalah persoalan mengenai pepaneran, ali aran-aran ali hukum ko lei, urus ko gegales. Ap sa hakun jaji hakim leka hal-hal iro." ¹⁶Belalu, Galio, nyiu dali tulak ke ruang pengadilan. ¹⁷Uli iro, kawus dali ngedakep Sostenes, kepala Sinagoge, ali melale da tei hadapan ruang pengadilan. Akan tetapi, Galio sa merhati hal-hal iro. Paulus Mulik Ntong Jaa Antiokhia ¹⁸Uli iro, Paulus nono sesenu olo li, belalu berpamitan ali kawan aben seiman uyang bekepal ntong Siria, sendro ali Priskila ali Akwila. Tei Kengkrea, Paulus apu nyukur balo da leka da apu ngene erai nazar. ¹⁹Uli iro, dali mpe tei Efesus ali Paulus ngikah Priskila ali Akwila tei baro, tapi da lei moo ntong sinagoge ali betukar pikiran uyang kawan ulun Yahudi. ²⁰Kede dali kaweng Paulus dian nono lewi ola, Paulus sa menyetujui ye, ²¹Tapi berpamitan ali dali nelang bepaner, "Ap sagar mulik li ntong ko amun Allah ngehanaki ye. "Ali, da bekapal ke Efesus. ²²Uli da dolui tei Kaisarea, da moo ali ngokoi salam ntong kawan jemaat, belalu dolui ntong Antiokhia. ²³Ali, uli nengkawussesenu waktu tei baro, das nguikah runa iro ali ngeliling erai runa ntong runa bali ye tei wilayah Galatia ali Frigia, nelang menguatkan kawus murid. Apolos Tei Jaa Efesus Ali Jaa Korintus ²⁴Suatu saat, naan ulun Yahudi be aran Apolos, turunan Aleksandria, sulet ntong Efesus. Da ro erai ke ulun ye te pelajar ali panei suang hal Kitab Suci. ²⁵Ulun ihe apu na ajar mengenai alan Tuhan ali besemangat tei suang roh. Da bepaner ali ngajar ali teliti hal-hal mengenai Yesus, tapi da je ketoan baptisan Yohanes. ²⁶Da mulai bepaner ali ronu tei suang sinagoge, tapi kede Priskila ali Akwila ngeringa ye, dali ngejuhut da ntong lepes ali ngejelas ntong da alan Allah ali lewi pas. ²⁷Ali, kede Apolos kakan nyebarang ntong Akhaya, kawan aben seiman meneguhkan ye ali nulis ntong kawan murid dion nyamut penyulet da. Kede da mpe, da deo ngaeat dali ye et leka anugerah apu jaji harap, ²⁸Leka da ali karas membantah kawan ulun Yahudi tei hadapan umum, nelang nundru ke Kitab Suci bahwa Kristus ro Yesus.

Chapter 19

Paulus Tei Jaa Efesus ¹Hal ihe terjadi, sementara Apolos naan tei Korintus, Paulus lalo daerah pedalaman mpe tei Efesus. Tei baro, da sengeruku sesenu murid. ²Paulus bepaner ntong dali, "Se kah ko nerima Roh Kudus kede ko apu jaji harap?" Dali nuing, "Beloh, bahkan kemali male pini keringa bahwa naan Roh Kudus,"³Belalu, Paulus bepaner, "Tei suang me, uli iro ko na baptis?" "Tuing dali, "Tei suang me, uli iro, ko na baptis?" "Tuing dali, "Tei suang baptisan Yiohanes." ⁴Paulus bepaner, "Yohanes ngebaptis ali baptisa pertobatan, nelang pekempekawan ulun dian harap ntong erai ke ulun ye sagar sulet ulu da, ye iro ntong Yesus." ⁵Uli dali keringa hal ihe, dali na baptis tei suang aran Tuhan Yesus. ⁶Uli jro, kede Paulus apu ngonok kami da munan dali, Roh Kudus sulet ntong munan dali, belalu dali mulai bepaner suang sesenu bahasa ali bernubuat. ⁷Kawus dali deo ye ke kira due belas ulun kawan upo. ⁸Maka, Paulus letep ntong Sinagoge uyang bepaner ali ronnu kengola tolu bulan, nelang betukar pikiran ali meyakinkan dali mengenai Kerajaan Allah. ⁹Akan tetapi, kede sesenu ulun mengaras ate ali sa hakun hara, nelang ngulek hal-hal ye daat mengenai alan iro tei hadapan ulun deo, Paulus ngikah dali ali ngayak kawan murid tulak, nelang betukar pikiran tiap olo tei sekolah Tiranus. ¹⁰Hal ihe kengola due taun sehingga kawus ulun ye nono tei Asia keringa Firman Tuhan, buen kawan ulun Yahudi atauwa kawan ulun Yunani.Tia-tia Skewa¹¹Allah ngene deo mukjizat ye luar biasa lalo kami Paulus, ¹²sehingga sapu tangan atauwa lap kami ye pini kune upek Paulus na oit ntong kawan ulun sakit, maka penyakit dali jaweh ali roh-roh dasat losek kedali.

¹³Namun, sesenu pengusir setan Yahudi ye malan ngeliling beusaha ngotus aran Tuhan Yesus munan kawan ulun ye kerasukan roh-roh daat nelang bepaner, "Ap nyumpah ko suang aran Yesus ye Paulus pekempe!" ¹⁴Turu tia upo Skewa, erai ke ulun imam besar Yahudi, ye ngene da. ¹⁵Akan tetapi, roh daat iro nuing ali bepaner ntong dali, "Ap ketaru Yesus ali ap ketoan mengenai Paulus, tapi dase ko?" ¹⁶Belalu, ulun ye kerasukan roh dast iro numping ntong arah dali, ali bekuasa munan dali, ali pekaleh kawus dali sehingga dali buyo ke belai iro suang keadaan belawoi ali soo. ¹⁷Kawus warga Efesus ketoan hal ihe, bulun kawan ulun Yahudi atauwa kawan ulun Yunani. Ali kawus dali jaji takut ali aran Tuhan Yesus magin na muliakan. ¹⁸Deo ke antara dali ye apu jaji harap tatap sulet, nelang ngaku ali pekempe perbuatan-perbuatan dali. ¹⁹Belalu, deo kedali ye pini ngene sihir, nyimpun buku-buku dali ali nyelukut ye tei hadapan kawus ulun. Ali, dali nyereken nilai buku-buku iro ali ruku nilai ye mpe 50.000 kaping perak. ²⁰Jaji, Firman Tuhan sleur tumu ali berkuasa. Paulus Merencanakan Perjalanannya²¹Uli hal-hal iro punah, suang Roh, Paulus berencana tulak ntong Yerusalem uli da apu lalo Makedonia ali Akhaya nelang bepaner, " Uli ap naan tei baro, ap ade harus neneng Roma ," ²²Ali, uli ngutus due ulun ye melayani da ntong Makedonia, ye iro Timotius ali Erastus, da lei nono sesenu waktu tei Asia. Demetrius Ngene Kekacauan Tei Jaa Efesus²³Sekira waktu iro, tei baro terjadi kerusuhan ye sa halus mengenai alan iro. ²⁴Sebab, naan ulun bearan Demetrius, erai keulun panei perak, ye ngene kuil-kuil perak Dewi Artemis, ngokoi hasil ye sa idis di kawan tukang ye. ²⁵Kawan tukang ye iro da kumpul sendro ali kawan tukang tei bidang ye sameh ali bepaner, "Kawan aben, ko ketoan bahwa kesejahteraan taka asal ye ke perusahaan ihe. ²⁶Belalu, ko kite ali keringa bahwa, saje tei Efesus melainkan ane tei kawus Asia, Paulus apu ngene yakin ali ngene ulun deo mulik nelang ngulek bahwa Allah ye na ene ali kami mersesia baa ke Allah. ²⁷Hal ihe bebahaya sa je bahwa usaha taka sagar lotu ntong suang kehinaan, tapi ade kuil Dewi Artemis ye agung iro sa sagar idis pun na perhitungkan, ali da, ye na sameh tei kawus Asia ali dunia, sagar jaweh keagungan ye." ²⁸Kede dali keringa hal ihe, dali jaji tamam bereket ali ngraring, "Solai ko Artemis, dewi ulun Efesus!" ²⁹Belalu, jaa iro na tempunu ali kekacauan ali dali begarak sesendro ntong gedung kesenian nelang mair Gayus ali Aristarkhus, ulun Makedoniaye iro ye iro uyang seperjalanan Paulus.

³⁰Namun, kede Paulus sagar tulak letep tei antara ulun deo iro, kawan murid sa meladar ye. ³¹Bhakan, sesenu pembesar Asia ye sempuyung ali da ngirim paket ntong da ali beulang kali kaweng ntong da dian sa nyarah unuk ntong gedung kesenian iro. ³²Maka, sebahagian ngeraring sesuatu ali sebahagianye bali, leka kumpulan ro naan suang kekacauan ali sebahagiannsolai ke dali sa ketoan se alasan dali apu sulet bekumpul. ³³Sebahagian ke ulun deo iro ngepe kesimpulan Aleksander leka kawan ulun Yahudi apu nunyul da ntong muka, ali uli Alexsander ngokoi isyarat ali kami da, da bemaksud ngene pembelaan tei hadapan ulun deo. ³⁴Namun, kede dali ketaru bahwa Alexander ro ulun Yahudi, kengola kekira due jam, kawus dali ngeraring ali ersi engan," Solai ko Artemis, dewi ulun Efesus!"³⁵Uli panitera jaa ngene tanang ulun deo iro, da bepaner, "Hai kawan ulun Efesus, dase ulun ye sa ketoan bahwa jaa Efesus ro ye nyaga kuil Dewi Artemis ye agung ali ye dolui ke langit?" ³⁶Jaji leka gal-hal iro sa ahan na bantah, ko seharus ye tetap sabar ali sa betindak gegabah. ³⁷Sebab, ko apu ngoit kawan ulun ihe ntong ihe, ye sa ngepe kuil atauwa menghujat dewi taka. ³⁸Et leka iro, amun Demetrius ali kawan tukang ye sendro ali da naan keluhan ntong erai ke ulun, pengadilan na ugah ali naan prokunsul. Dion kedali ngaju tuntutan erai ntong ye bali. ³⁹Namun, amun ko menghendaki sesuatu hal ye bali hal iro ahan tempunah suang sidang menurut

hukum. ⁴⁰Sebab, taka naan suang bahaya dian na tuduh leka kerusuhan, olo ihe ati beloh naan alasan se pun ye kacau ihe. ⁴¹Uli da ngulek hal-hal ihe, da membubarkan kumpulan ulun ro.

Chapter 20

Paulus Ntong Negara Makedonia Ali Negara Yunani ¹Uli kerusuhan iro berakhir, Paulus ngundang kawan murid, ali uli menguatkan ate dali, da berpamitan ali dali belalu tulak nuju ntong Makedonia. ²uli da melupui wilayah-wilayah tei baro ali ngokoi ntong dali deo nasehat, da mpe tei Yunani. ³Ali, tei baro Paulus nono kengola 3 bulan. Leka kawan ulun Yahudi ngene persengkongkolan, dian ngelawen da kede da kakan bakapal ntong Siria, da ngepemukputusan dian mulik lalo Makedonia. ⁴Paulus na uyang ene Sopater ke Berea, anak Pirus, ene Aristharkhus ali Sekundus ke Tesalonika, ali Gayus ke Derbe, ali Timotius, ali Tikhikus uyang Trofimus ke Asia. ⁵Dali tulak one ali desung ngema kemali tei troas, ⁶Tapi kemali bekapal ke Filipi uli Hari Raya Roti sa Beragi, uyang sulet ntong dali tei Troas suang 5 olo, tei baro kemali nono kengola 7 olo. Kunjungan Paulus Ye Pengawus Tei Jaa Troas. ⁷Te olo pertama mengo iro, kede kemali desung bekumpul sendro dian ngebagi roti, Paulus bepaner ntong dali leka naan maksud dian tulak te olo odi ye, ali da pekemo paket ye mpe botuk malem. ⁸Naan deo lampu tei ruang moo, runa kemali bekumpul. ⁹Ali, tei baro naan upo bujang be aran Euthikus desung tuet tei jaweng ali leteng suang turui ye roon. Belalu sementara Paulus seleur bepaner suang waktu ye la, da magin leteng suang turui belalu lotu ke lantai ke tolu pelos na engket suang keadaan apu mate. ¹⁰Namun, Paulus dolui belalu nyentepong unuk ntong munan ye, nelang ngikup da, ali bepaner, "Iya rawek leka jus ye kea naan tei suang da." ¹¹Kede Paulus mulik mengket, belalu ngebagi-bagi roti ali ngokan, da bepaner ntong dali suang waktu ye ola, mpe subuh. Uli iro da tulak. ¹²Dali ngoit upo bujang iro uli suang keadaan bolum ali nanam tehibur bene. Perjalanan Ke Jaa Troas Ntong Jaa Melitus ¹³Namun, uli tulak lewi one ntong kapal, kemali belayar ntong Asos ali maksud nyensurek Paulus tei baro leka da apu ngerencana nget ro, da lei bermaksud tulak ntong baro ali malan poo. ¹⁴Ali, kede da sengkeruku ali kemali tei Asos kemali nyensurek da, belalu tulak ntong Metilene. ¹⁵Uli belayar ke baro, kemali mpe te olo tane ye tei Khios. Olo selanjut ye, kemali dini Samos, ali uli erai olo kemali mpe tei Miletus. ¹⁶Sebab, Paulus apu nemputus dian berlayar lalo Efesusdion da sa nemgkawus waktu tei Asia leka da kakan lekah mpe tei Yerusalem, amun tau, tei olo Pantekosta. Paulus Bepaner Ntong Penatua Efesus. ¹⁷Ke Melitrus, Paulus nyiu ulun ntong Efesus ali nyiu kawan penatua jemaat sulet ntong da. ¹⁸Ali, kede dali sulet ntong da, da bepaner ntong dali, "Ko lei ketoan, ngetme ap bolum tei antara ko sepanjang waktu, ke olo pertama ap ngajek poo tei Asia, ¹⁹nelang melayani Tuhan ali segala kerendahan ate, uyang ali danum mate uyang ali cobaan-cobaan ye menimpa ap lalo persengkongkolan kawan ulun Yahudi, ²⁰ngetme ap sa sabar dian pekempe ntong ko se sesuatu ye beguna ali ngajar ko tei hadapan umum ali ke belai ntong ke belai, ²¹ali bene-bene ngokoi kesaksian, buen ntong kawan ulun Yahudi atauwa kawan ulun Yunani, mengenai pertobatan ntong Allah ali beriman ntong Tuhan taka, Yesus Kristus. ²²Ali nehe, teneng ko, ali nasuruk ene Roh, ap desung suang perjalanan ap ntong Yerusalem, beloh ketoan se ye sagar terjadi ntong ap tei baro. ²³Kecuali bahwa Roh Kudus bersaksi ali bene-bene tei tiap jaa ntong ap bahwa penjara ali siksaan apu ngema ap. ²⁴Namun, ap sa nganggap belum ap be uman di unuk ap lei sehingga ap tau nyempunah gawian ap ali pelayanan ye naterima ene ap ke Tuhan Yesus ye iro dian bersaksi ali bene-bene mengenai Injil anugerah Allah. ²⁵Ali nehe, teneng ko ap ketoan bahwa beloh naan tei antara ko, ye ntong ko ap ngeliling pe kempe kerajaan, sagar kite wae ap li. ²⁶Leka iro, ap bersaksi ntong ko olo ho bahwa ap sa besala munan daya ko kawus. ²⁷Sebab, ap sa sabar dian pekempe ntongko kawus rencana Allah. ²⁸Jaga unuk ko lei ali kawus kawan uyang, ye munan ye Roh Kudus apu pejaji ko pengawus dian menggembalakan jemaat Allah, ye apu na ahan da ali daha-Da lei. ²⁹Ap ketoan bahwa ali ap tulak, kawan serigala buas sagar sulet tei antara ko, sa ketasi kawanan iro. ³⁰Ali, ke antara ko lei sagar naan kawan ulun ye bepaner mengenai hal-hal menyesatkan dian menarik kawan murid ke dali. ³¹Et leka iro, berjaga-jaga ko, nelang pekingat bahwa maa ali malem, kengola 3 taun, ap sa tehur pekingat ko asing-asing ali diu mate. ³²Ali nehe, ap nyareh ko ntong Tuhan ali ntong Firman anugerah-Da ye sanggup nemuet ko ali ngokoi ntong ko warisan tei antara kawus ulun ye na kuduskan. ³³ap sa kakan perak, atauwa amas, atauwa pakaian dasepun. ³⁴Ko lei ketoan bahwa kami ihe melayani keperluan ap uyang dali ye se sendro ali ap. ³⁵Suang segala hal, ap apu nundru ntong ko bahwa ali salak bagawi upet sara ihe, taka harus ngawat ye lome ali pekingat pepaneran Tuhan Yesus, bahwa Da lei ngulek, 'lewi ego ngokoi ke pada nerima. ³⁶Ali, kede da apu ngulek hal-hal iro, da tuet ali bedoa sendro kawus dali. ³⁷Belalu, naan deo pengerodai tei antara kawus dali ali dsli ngikup diung Paulus, ali nyiuk da, ³⁸dali nare aseng bene, terutama leka pepaneran ye na ulek da, bahwa dali sa sagar kite wae da li. Belalu dali nguyang Paulus ntong kapal.

Chapter 21

¹Uli kemali bepisah ke dali ali apu tulak, kemali pelos be kapal ntong Kos, uyang odi olo ye ntong Rodos, uli ke daro ntong Patara, ²belalu uli kemali ruku erai ba kapal ye nyeberang ntong Fenisia, kemali siut kapal iro pelos tulak. ³Kede kemali apu mulai kite Siprus, kemali lalo tei sila sei kemali ali seng ke belayar ntong Siria, belalu dolui tei Tirus leka kapal sagar pedolui muatan ye. ⁴Uli sengkeruku ali kawan murid, kemali nono tei baro kengola turu olo. Ali, lalo Roh dali pelos ngokoi nasehat ntong Paulus dian sa mengket ntong Yerusalem. ⁵Kede waktu kemali tei baro apu awus, kemali tulak ali nampelos perjalanan kemali. Dali kawus sendro sao ali anak ye, ngater kemali mpe ntong luar jaa. Belalu, uli berlutut tei pantai ali bedoa, ⁶kemali berpamitan erai pekerai. Uli iro, kemali mengket ntong kapal ali dali uli li ntong belai. ⁷Uli kemali nengkawus perjalanan ke Tirus, kemali mpe tei Ptolemais, ali kemali nagur kawan aben seiman, pelos nono sendro dali kengola erai olo. ⁸Te odi olo ye, kemali berangkat ali tulak ntong Kaisarea, belalu moo ntong belai pengijil Filipus, ye iro erai keturu ulun iro, belalu nono sendro da. ⁹Da puun opat tia bujang ye bernubuat. ¹⁰Sementara kemali nono tei biro kengola sesenu olo, erai ke ulun nabi bearan Agabus dolui ke Yudea. ¹¹Belalu uli sulet ntong kemali, da ngepe ikat pinggang Paulus ali nyuruk kami ali poo da lei, belalu bepaner, "The lah ye na ulek Roh Kudus, 'Ali cara ihe kawan ulun Yahudi tei Yerusalem sagar nyuruk ulun ye puun ikat pinggang ihe ali nyarah da ntong kami kawan bangsa bali." ¹²Kede kemali keringa hal iro, kemali ali kawan ulun ye nono tei baro kaweng Paulus dian sa mengket ntong Yerusalem. ¹³Uli iro, Paulus nuing, "Se ye na ene ko, ngerodai ali penare aseng ap? Sebab, ap siap, sa ie dian na suruk, akan tetapi dian mate ade tei Yerusalem di aran Tuhan Yesus." ¹⁴Ali, leka Paulus sa tau na yakinkan, kemali ntong ali bepaner, "Dion ko kahanak Tuhan ye jaji." ¹⁵Uli olo iro, kemali besesimpun ali tulak ntong Yerusalem. ¹⁶Sesenu murid ke Kaisarea tulak ade sendro ali kemali, nelang ngoit kemali ntong belai Manason, ulun Siprus, erai keulun murid ke bayuh, kemali nono ali da. Paulus Nyeruku Yakobus ¹⁷Uli kemali mpe tei Yerusalem, kawan aben seiman nyamut kemali aliego. ¹⁸Belalu, te odi olo ye, Paulus tulak sendro kemali dian nyeruku Yakobus, ali kawus penatua sulet. ¹⁹Uli pekempe salam ntong dali, Paulus mulai bakesas erai pekerai hal ye apu Allah ene tei antara bangsa-bangsa bali lalo pelayanan ye. ²⁰Ali, kede dali keringa da, dali memuji Allah. Belalu, dali bepaner ntong Paulus, "Teneng ko, Aben, senu ribu ulun tei antara kawan ulun Yahudi tei baro ye jaji percaya ali kawus dali besemangat akan Hukum Taurat, ²¹ali dali apu na pekempe mengenai ko, ye iro bahwa ko ngajar kawus ulun Yahudi tei antara kawan bangsa bali dion menyimpang ke hukum Musa, nelang pekempe ntong dali dion sa menyunat kawan tia dali atauwa malan menurut adat istiadat taka. ²²Belalu, se ye harus na ene taka? Dali pasti sagar keringa bahwa ko apu sulet. ²³Et leka iro, ene se ye na ulek kemali ihe ntong ko. Naan opat ulun ke kemali ye naan tei wa nazar. ²⁴Oit dali ali sucikan unuk ko sendro ali dali, belalu bayar ko kawan biaya dali sehingga dali mahan becukur utek dali. Leka iro, kawus ulun sagar ketoan bahwa opau se ye apu na pekempe ntong dali mengenai ko, tapi bahwa ko lei bolum ade menurut Hukum Taurat. ²⁵Namun, mengenai kawan bangsa bali ye jaji percaya, kemali apu nulis surat ali memutuskan bahwa dali harus besingkir ke, lunek ye apu na okoi ntong kawan berhala, ali ke daya, ali ke se ye apu na cekik, ali ke kawan dosa seksual. Paulus Nadakep ²⁶Uli iro, Paulus ngoit kawan ulun iro, belalu teodi olo ye, uli da apu menyucikan unuk da sendro ali dali, da letep ntong suang Bait Allah ali pekempe masa penyucian sagar na kede kurban persembahan na okoi ntong masing-masing dali. ²⁷Kede ane pas turu olo, kawan ulun Yahudi ke Asia, uli neneng Paulus tei suang Bait Allah, ngehasut ulun deo ali ngedakep Paulus, ²⁸nelang nyeraring, "Hai kawan ulun Israel, awat! Ulun ihe ye ngajar tiap ulun te daye sawa dian ngelawen bangsa taka, ali Hukum Taurat, ali runa ihe. Ali, lewi li, da bahkan ngene kawan ulun Yunani ntong suang Bait Allah ali apu menajiskan runa suci ihe! ²⁹Sebab, dali apu kite one Trofimius, ulun Efesus, sendro ali da tei suang jaa ali dali ngekira Paulus apu ngenei da letep ntong suang Bait Allah. ³⁰Uli iro, kawus kota jaji gempar ali kawan ulun sulet bekumpul. Dali ngedakep Paulus ali mair da ntong luar Bait Allah, belalu kawan jaweng Bait Allah leka na tungkep. ³¹Sementara dali beusaha dian munu da, laporan ngepe ntong kepala pasukan Roma bahwa kawus Yerusalem desung tei suang kekacauan ³²Saat iro ade da ngoit kawan prajurit ali kawanperwira, belalu mensit dolui ntong dali. Ali, kede ulun deo iro kite kepala pasukan ali kawan prajurit dali sa li melale Paulus. ³³Uli ro, kepala pasukan ntong dini Paulus ali ngedakep da nelang merintah dian Paulus na suruk ali due rantai. Belalu, da mulai nyituk dase Paulus ali se ye apu na ene da. ³⁴Akan tetapi, ye bali ke ulun deo iro nyeraring sesuatu ali ke bali ade. Ali, kede da sa mahan di ngentoan ali pasti. Leka kerusuhan iro, da merintah dion Paulus na oit ntong markas. ³⁵Kede da mpe tei tukang, Paulus harus na oson ene kawan prajurit leka ulun ye bekumpul iro amuk. ³⁶Sebab, ulun deo iro sleur siut dali, nelang nyeraring, "Enyahkan dia!" ³⁷Sementara, Paulus kakan na oit letep ntong markas, Paulus bepaner ntong kepala pasukan, "Me ahan ap ngulek sesuatu ntong ko? "Ali kepala pasukan iro nuing, " Ko ketoan bahasa Yunani?" ³⁸Amun nget ro, ko baa ulun Mesir ye sesenu waktu ro ngene pemberontakan ali memimpin opat ribu ulun tukang bunu ntong padang

gurun?"³⁹Namun, Paulus bepaner , "Ap ihe ulun Yahudi ke Tarsus, Kilikia, erai ke ulun warga ke jaa ye penting. Ap mohon kaweng izin dion ap bepaner ntong kawan ulun iro,". ⁴⁰Kede kepala pasukan ngikoi ijin, Paulus jakat tei tukar ali ngokoi isyarat ntong kawan ulun ali kami da. Belalu, kede suasana apu tenang bene, da bepaner ntong dali suang bahasa Ibrani nelang bepaner.

Chapter 22

¹Kawan aben ali kawan Ma, dinga ko pembelaan ap nehe ntong ko." ²Ali, kede dali keringa bahwa Paulus nook dali suang bahasa Ibrani, dali magin uteng, ali Paulus bepaner, ³"Ap ihe ulun Yahudi, lahir tei Tarsus, Kilikia tapi na pesolai tei jaa ihe na ajar tei Gamaliel ali ketat sesuai hukum datu nini taka, ali jaji giat di Allah, sameh nget kawus ko te olo ihe. ⁴Ap menganiaya Alan ihe mpe te kepatean, nyuruk ali muet dali, buen iro kawan upo maupun bawe, ntong suang penjara, ⁵Nget ye ade Imam Besar ali kawus majelis penatua mahan bersaksi ntong ap. Ke dali ap nerima surat-surat di kawan aben tei Damsyik ali tulak di nyuruk dali ye naan tei baro ntong Yerusalem sebagai tahanan ye sagar na hukum. ⁶Maka, jajilah, sementara ap desung tei suang perjalanan ali ane mpe tei Damsyik, kekira te botuk olo, tiba-tiba naan cahaya maa ke langit besinar ngeliling ap. ⁷Ap lotu ntong tana ali keringa engan bepaner ntong ap, 'Saulus-Saulus, kuneme ko ngekasah Ap? ⁸Ali, ap nuing, 'Dasekah Ko, Tuhan? 'Belalu, da bepaner ntong ap, 'Ap Yesus ke Nazaret, ye desung ko oenare, ⁹Kawan ulun ye sendro ap neneng cahaya iro, tapi sa ketaru engan ulun ye desung bepaner ntong ap. ¹⁰Ali, ap ngulek, 'Se ye harus na ene ap Tuhan? 'Ali Tuhan nuing ap, 'Jakat ali tulak ntong Damsyik, ali tei baro, sagar na pekempe ntong kawus ye apu na tetapkan di na ene ko. ¹¹Ali, kede ap sa tau kite leka kemuliaan cahaya iro, ap na ayak kawan ulun ye sendro ap ali letep ntong Damsyik. ¹²Uli iro, naan ulun bearan Ananias, ulun saleh menurut Hukum Taurat, ali na kenal buen ene kawus ulun Yahudi ye nono tei baro, ¹³sulet ntong ap, ali uli jakat lei lepes ap, da bepaner, 'Saudara Saulus, melihatlah! 'Belalu, saat iro ade ap tau kite li ali neneng da. ¹⁴Ali, da bepaner, Allah datu nini taka menetapkan ko dian ngentoan kahanak Da ali neneng ye bujur, nelang keringa engan ke bowa-Da, ¹⁵Leka ko sagar jaji saksi di-Da, ali dian kawus ulu mengenai se ye apu ko ite ali dinga. ¹⁶Ali nehe, kuneme ko menunda-nunda? Buet ali akoi unuk ko na baptis, ali na barasih dosa-dosa ko nelang nook aran-Da. ¹⁷"Kede ap mulik ntong Yerusalem ali desung bedoa tei Bait Allah, ap nakuasai Roh, ¹⁸Ali ap neneng Da bepaner ntong ap, 'Besiap-siap ko ali ngulek ap, 'Tulak ke Yerusalem leka dali sa sagar nerima kesaksian ko mengenai Ap. ¹⁹Belalu, ap bepaner, 'Tuhan dali lei ketoan bahwa ap ngurung ali nyuruk dali ye percaya ntong Ko ke erai Sinagoge ntong ye bali. ²⁰Uli iro, kede daya saksi-Ko, Stefanus, na duru, ap desung jakat tei biro, setuju, ali nyaga kawan pakaian ulun ye ngebunu da. ²¹Uli iro, Yesus bepaner ntong ap, 'Tulak ko, sebab, ap sagar ngutus ko aro ntong bangsa-bangsa ye bali. ²²Ulun deo iro ngeringa mpe te pepaneran da ihe. Uli ro, kawus dali ngangkat engan dali ali bepaner, "Bunu ulun nget iro ke dunia ihe leka da sa pantas bolum!" ²³Belalu, sementara dali sleur ngeraring, ali medak jubah dali, nelang ngehamur debu ntong moo, ²⁴Kepala pasukannyiu dion Paulus na oit ntong markas, nelang mengatakan bahwa Paulus harus naperiksa ali na cambuk, sehingga da tau mahan alasan kuneme dali ngeraring ngelawen da nget ro. ²⁵Namun, kede dali apu nyuruk da ali penyurukke upak, Paulus bepaner ntong perwira ye jakat tei dini da, "Se kah sah ko mencambuk erai ke ulun ye iro warg negara Roma ali sa na adili? ²⁶Kede perwira iro ngeringa ye, da tulak ntong kepala pasukan nelang pekempe ulek da, "Se ye sagar na ene ko? Sebab, ulun ihe adalah erai ke ulun warga negara Roma. ²⁷Maka, kepala papasukan iro sulet nelang bepaner ntong Paulus, "Ulek ko ntong ap, se kah ko erai ke ulun warga negara Roma " ali Paulus bapaner, "Oi." ²⁸Kepala pasukan iro nuing, "Ap mahan ke warga negaraan ihe sesenu duit ye solai." ali, Paulus bepaner, "Namun ap jaji warga negara leka oleh kelahiran". ²⁹Maka kawan ulun ye sagar meriksa Paulus lekah ngikah da ali kepala pasukan jaji takut kede da ketoan bahwa Paulus erai ke ulun warga negara Roma ali da apu mengikat nya. Paulus bapaner ali pemimpin Yahudi ³⁰Akan tetapi, te odi olo ye, leka kepala pasukan kakan ketoan alasan sebenar ye kune me Paulus di tuduh ene kawan ulun Yahudi iro, da ngelepas Paulus ali merintah kawan imam kepala ali kawus Sanhedrin dion bekumpul, belalu da ngoib Paulus doloy ali napehadap ntong botuk dali .

Chapter 23

¹Paulus neneng Sanhedrin ali bapaner, "Kawan aben ap, ap apu menjalani bolum ap ali segenap ate segenap teati nurani ye buen tei hadapan Allah mpe olo ho." ²Balalu imam besa Ananias merintah kawanulun ye jakat tei dini Paulus dian nampar bowa Paulus. ³Uli iro, Paulus bapaner ngotong da, "Allah sagar nampar ko, hai ko pipik ye na cat bura! se ko tuet dian menghakimi ap menurut Hukum Taurat, tapi melangar hukum iro ali nio dian ap natampar?" ⁴"Kawanulun ye jakat tei dini ap bepaner," Se ko ngehina Imam Besar Allah?" ⁵Uli iro Paulus Bepaner, "Ap sa ketoan, kawan aben, bahwa da iro Imam Besar. Sebab, tetulis, iya ko bepaner daat mengenai erai keulun pemimpin bangsa ko." ⁶Akan tetapi, kede Paulus ketoan bahwa bali ye iro kawanulun Saduki ali ye bali ye kawanulun Farisi, Paulus berseru tei suang Sanhedrin, "Kawan aben, ap heulun Farisi, anakulun Farisi ap desung na adili et leka pengharapan ali kebangkitanulun mate!" ⁷Kede Paulus ngulek hal ihe, timul perselisihan tei antara kawanulun Farisi aliulun Saduki, ali kumpulan kawan iro tebagi. ⁸Sebab kawanulun Saduki bepaner bahwa beloh naan kebangkitan, beloh naan malaikat, ali beloh naan aderoh, tapi kawanulun Farisi ngaku iro kawus. ⁹Maka, terjadi keributan ye solai ali sesenu ahli Taurat k kelompok Farisi jakat ali sa setuju ali keras, "Kemali sa ruku sesuatru ye sala aliulun ihe. Ngetme gamun roh atawa malaikat apu bapaner ntong da?" ¹⁰Balalu, kede perselisihan magin solai, kepala pasukan gaer Paulus sagar na palale merulun deo iro, belalu merintah kawan prajurit dolui ali ngepe Paulus ke botuk dali ali paksa, pelos ngoit da ntong markas. ¹¹Te malem odi ye, Tuhan jakat sila Paulus uyang bepaner, "Kuatkan ate ko lela ko apu bersaksi ali sungguh-sungguh mengenai Ap tei Yerusalem, ali ko harus ade bersaksi te Roma." ¹²Rencana Dian Munu Paulus ¹³Kede botuk olo, kawanulun Yahudi ngene persekongkolan ali nyuruk unuk da lei ali sumpah dian sa man atawa isep se pun mpe dali munu Paulus. ¹⁴Naan lewi ke opat puluulun ye ngene persekongkolan ihe. ¹⁵Dali sulet ntong kawan Imam kepala ali tua-tua, belalu bepaner, "Kemali apu nyuruk unuk kemali lei ali sumpah dian sa nginam se pun mpe kemali munu Paulus. ¹⁶Nehe, at leka iro, ko, sendro ali Sanhedrin, ulek ke ntong kepala Pasukan dian ngoit da dolui ntong ko, seolah-olah ko sagar nemputus perkara da ali lebih teliti li ali kemali siap dian ngebunu da kede da male dini ntong runa ihe." ¹⁷Akan tetapi, kawan tia upo ke aben Paulus ye bawe keringa mengenai penyeragaman iro, belalu da tulak ali letep ntong markas, ali pekempe ntong Paulus. ¹⁸Paulus nook erai keulun perwira nelang bepaner, "Oit ko tia ihe ntong kepala pasukan leka da naan sesuatu di nalapor ntong da." ¹⁹Maka, pewira iro oit da ntong kepala pasukan ali bepaner, "Paulus, tahanan iro, nook ap ali kaweng ntong ap dian ngoit tia ihe ntong ko leka lei da naan sesuatu dian na ulek ntong ko." ²⁰Kepala pasukan mege kami tia iro ngejuhut da ntong lepes, , ali mulai nyituk ntong tia iro secara pribadi, "Se ye harus na lapor ko ntong ap?" ²¹Belalu, da nuing, "Kawanulun Yahudi apu sepakat dian ko tame ngoit Paulus ntong Sanhedrin, seolah-olah dali sagar nyituk sesuatu ye lebih teliti mengenai da." ²²Jaji, ia ngedinga dali leka naan lewi ke opat puluulun kedali desung ngehadap Paulus, ye besumpah dian sa maan atawa isep mpe dali munu Paulus. Ali nehe, dali apu siap ali desung ngema persetujuan ko." ²³Maka, kepala pasukan nyiu tia iro tulak, nelang bapesan ntong da," iya nulek ntong dase pun amun ko apu pekempe mengenai hal hal ihe." Paulus nakirim ntong ja Kaisarea. ²⁴Uli iro, kepala pasukan iro nook dueulun perwira ali bepaner, "Na persiap due jatus tentara, ali turu pulu penungang kuda ali due jatus prajurit bersenjanta, dian tulak ntong Kaisarea, te jam ko tolu malam ihe." ²⁵Nasa dia ade kuda di na engket Paulus ali oit da ali aman ntong Feliks, gubernur itu." ²⁶Belalu, da nulis erai lamar surat, ye nget ihe. ²⁷Ke Kelaudias Lisias. ²⁸Ulu ihe nanakep enekawanulun Yahudi ali ane nabunu ene dali kede ap desung sendro ali kawan prajurit nya nyelamat da, uli ketoan bahwa daro erai keulun warga negara Roma. ²⁹v

²⁹Ap sengkeruku bahwa da na tuduh leka persoalan persoalan mengenai hukum taurat dali, tapi beloh naan alasan se pun ye sesuai dian hukuman mate atawa penjara. ³⁰Kede na aken pe ntong apa bahwa sagar naan persekongkolan dian ngelawenulun ihe, ap lekah merintah kawan penuduh dian ngulek tuntutan dali ntong da tei hadapan ko. ³¹Maka, kawan prajurit, sesuai ali perintah dian ali, ngpe Paulus ali ngoit da te waktu malem ntong Antipatris. ³²Te olo odi ye, kawan penungang kuda iro na pedion dali tulak sendro da, belalu dali mulik ntong markas. ³³Kede dali apu mpe tei Kaisarea ali pekempe surat iro ntong gubernur, Paulus ade nepehadap dali ntong da. ³⁴Uli gubernur membasa surat iro, da nyetuk ke wilayah kame asal Paulus. Ali, kede da ketoan bahwa Paulus asal ye Kilikia, ³⁵Da bepaner, "ap sagar ngeringa ko uli kawan penuduh ko sulet ade, " uli iro, da merintah dian mengawal Paulus tei suang markas besar Herodes.

Chapter 24

Tuduhan Ulun Yahudi Ntong Paulus ¹Uli lime olo, Imam Besar Ananias dolui ali sesenu tua-tua ali erai ulun ke ulun pengacara ye bearan Tertulus. Dali ngaju tuntutan di Paulus ntong gubernur. ²Uli Paulus na took, Tertulus mulai nuduh nelang bepaner, "Sebab, lalo Tuan, kemali sleur naan kedamaian ali perubahan-perubahan ye terjadi di bangsa ye ihe leka kebijakan Tuan, ³kemali nyambut ali segala cara uyang tei kawus runa ali ponu rasa syukur, yang Mulia Feliks.⁴Akan tetapi, dion sa mengkawus waktu ko li, ap kaweng kemurahan ate ko dian ngedinga kemali erap aa. ⁵Sebab, kemali apu ruku bahwa ulun ihe adalah erai ke ulun pengacau, ye ngene kekacauan tei antara kawan ulun Yahudi tei kawus dunia. Ali, da ro pemimpin sekte Nasrani. ⁶Da bahkan beusaha menajiskan Bait Allah leka iro kemali dakep da. Kemali kakan mengadili da sesuai ali hukum kemali. ⁷Namun, Lisias, kepala pasukan iro, sulet belalu ngerabut da ke kami kemali ali kekerasan, ⁸Nelang merintah kawan ulun ye nuduh da dian sulet ngehadap ko. Ali meriksa da gegales ko sagar ketoan ke da mengenai se ye kemali sangka ntong da." ⁹Kawan ulun Yahudi sepakat ade tei suang sangkaan iro nelang meneruskan bahwa kawus hal iro dasar bujur. Pembelaan Paulus Tei Hadapan Feliks¹⁰Kede gubernur ngokoi isyarat ntong Paulus dian bepaner, Paulus nuing, "Ali ap ketoan ke ngola betaon-taon ko apu jaji hakim di bangsa ihe, ap ali senang ate ngebela unuk. ¹¹Ko tau ketoan bahwa sa lewi kedue belas olo ye apu berlalu ap ntong Yerusalem dian beribadah. ¹²Dali sa pini ruku ap desung besol ali dase pun atauwa ngajuh ulun ye bekumpul, buen ye tei Bait Allah, sinagoge-sinagoge, maupun tei suang ja. ¹³Dali ade sa tau membuktikan ntong ko se ye dali sengko ntong ko nehe. ¹⁴Namun, ap mengaku ntong ko, bahwa sesuai ali alan iro, ye na otus dali sekte, ap beribadah ntong Allah datu nini taka, ali percaya ntong segala sesuatu ye sesuai ali hukum ahli ye tetulis te suang kitab para nabi. ¹⁵Nelang ngonok pengharapan tei suang Allah, ye na ema dali ade, bahwa sagar naan kebangkitan? Buen iro di ulun ye bujur atauwa ye sa bujur. ¹⁶Te suang hal ihe, ap beusaha dian melihara ate nurani ye murni, buen tei hadapan Allah atuwa meresia. ¹⁷Nehe, ali sesenu taun, ap sulet dian ngoit sedekah di bangsa ap ali dian ngokoi persembahan-persembahan. ¹⁸Sementara ap desung ngene ye dali sengkeruku ap uli ap na sucikan tei Bait Allah, beloh naan kumpylan ulun atauwa kekacauan namun ali ba ro naan sesenu ulun Yahudi ke Asia. ¹⁹Seharus ye, da di ye naan tei hadapan ko ali pekempe tuduhan, amun memang dali puun sesuatu dian ngelawen ap.²⁰Atauwa, dian kawan ulun iro le ye pekempe se pelanggaran ye dali ruku kede ap jakat tei hadapan Sanhedrin, ²¹kecuali erai pernyataan ye na raring ihe ap kede ap jakat tei antara dali, leka kebangkitan ulun mate, ap na hakimi tei hadapan ko olo ho."²²Akan tetapi Feliks, ye puun pengetoan lewi pas mengenai alan iro, nahan de le kasus iro nelang bepaner, "Kede Lisias kepala Pasukan iro dolui, sagar nemputus kasus ko," ²³Uli iro, Feliks merintah perwira iro dali Paulus tatap na tahan, tapi ali keringanan ali sa ngalawen kawan uyang da ali melayani da. Paulus Bepaner mengenai Iman da suang Kristus²⁴Uli sesenu olo, Feliks sulet sendro sao da Drusila, ye iro ulun Yahudi uali niyu Paulus sulet uyang keringa Paulus mengenai iman da tei suang Yesus Kristus. ²⁵Belalu, sementara Paulus desung betukar pikiran mengenai kebenaran, pengedalian diri, ali penghakiman ye sagar sulet, Feliks jaji takut nelang bapaner," Tulak ko nehe pede ap mahan kesempatan, ap sagar nook ko."²⁶Te saat ye sameh, Feliks baharap Paulus sagar ngokoi da duit. Leka iro, Feliks ringket niu Paulus sulet ali bapaner ali da. ²⁷Akan tetapi, uli due taun ye ap pu lalo, Perkius Festus nganti Feliks. ali, leka kakan te ego kawan ulun Yahudi, Feliks membiarkan Paulus tee suang penjara.

Chapter 25

³Paulus Kaweng Dian Ngehadap Kaisar ¹Uli tolu olo , Festus sulet tei propinsi iro, uli da tulak ke Kaisarea ntong Yerusalem. ²Kawan imam kepala ali kawan pemimpin Yahudi pekempe tuduhan ngelawen Paulus, ali dali sleur ngedesak Festus, nelang kaweng da bermurah ate ntong dali ali nyiu ulun ngoit Paulus ntong Yerusalem, uli dali ngerencana persekongkolan dian munu Paulus tei botuk perjalanan. ⁴Festus nuing bahwa Paulus sagar tapa na tahan tei Kaisarea ali da lei sagar sulet ntong baro secepat ye. ⁵"Maka" Ulek da, "Dian ko kawan pemimpin tei antara ko dolui ntong baro sendro ap, ali amun naan sesuatu ye sala ali ulun iro, dion ko dali ye ngaju tuntutan ntong dali," ⁶Uli Festus nono tei antara dali sa lewi ke walo atauwa sepuluh olo da mulik ntong Kaisarea. Belalu olo tane ye, da tuet tei kursi pengadilan ali merintah dion Paulus na oit ntong hadapan da. ⁷Kede Saulus sulet , kawan ulun Yahudi ye dolui ke Yerusalem jakat tei keliling da, ali pekempe deo tuduhan ye boyat ngelawen Paulus ye sa sanggup dali buktikan. ⁸Sementara iro, Paulus menyatakan pembelaan da, "Ap sa ngene kesalahan se pun ye ngelawen, buen iro Hukum Taurat Yahudi, Bait Allah atauwa Kaisar." ⁹Akan tetapi, leka kakan pe ego kawan ulun Yahudi, Festus bepaner ntong Paulus , "Se ko besedia mengket ntong Yerusalem ali na adili tei hadapan ap atas tuduhan-tuduhan ihe?" ¹⁰Namun , Paulus bepaner , "Ap desung jakat tei hadapan pengadilan Kaisar, runa seharus ye ap na adili. Ap sa sala se pun ntong kawan ulun Yahudi nget ye toan ko lei." ¹¹Jaji amun ap ye sala ali ngene sesuatu ye patut na hukum mate, ap sa sagar buyo ke hukuman mate iro. Namun, amjn tuduhan dali ntong ap beloh naan ye bujur , beloh naan erai ke ulun pun ye tauj nyarah ap ntong dali. Maka ap mengajukan banding ntong Kaisar." ¹²Uli iro, uli Festus berunding ali Sanhedrin, da nuing, "Ko apu mengket banding ntong Kaisar maka ntong Kaisar ko harus tulak. Festus Nyituk Ntong Raja Agripa Mengenai Paulus" ¹³Uli sesenu olo ye apu lalo, Raja Agripa ali Bernike sulet tei Kaisarea dian ngokoi penghormatan ntong Festus. ¹⁴Sementara dali nono tei baro kengola sesenu olo, Festus ngokoi penjelasan mengenai kasus Paulus ntong raja, ulek da, "Naan erai ke ulun ye na ikah sebagai tahanan ene Feliks. ¹⁵Kee ap naan tei Yerusalem, kawan imam kepala ali tua-tua Yahudi pekempe tuduhan-tuduhan ngelawen da ali kaweng dion da hukum. ¹⁶Ap nuing dali bahwa baa ke suatu kebiasaan di ulun Roma nyarah erai ke ulun tertuduh amun male sengeruku ali para penuduh ye, Wae ali wae, ali da na okoi kesempatan dian ngene pembelaan ntong tuduhan-tuduhan iro." ¹⁷Maka, kede dali sulet bekumpul tei bihe, ap sa pe kore kasus ihe, tapi tana olo ye, ap tuet tei kursi pengadilan ali merintah dion ulun iro na oit nadap ap. ¹⁸Kede kawan penuduh da iro jakat, dali sa pekempe tuduhan jahat nget ye na bayangkan ene ap. ¹⁹Akan tetapi, dali je naan sesenu hal ye sa setuju ali ulun iro mengenai agama dali lei ali mengenai erai ke ulun ye bearan Yesus , ye apu mate, ye palus tegaskan bahwa da bolum. ²⁰Leka ap bingung ngetme meriksa kasus ihe, ap nyituk se ko hakun tulak ntong Yerusalem ali na adili tei baro dian kasus ihe. ²¹Namun, kede Paulus mengket banding dian na tahan ali ngema keputusan Kaisar, ap merintah dion da tatap na tahan mpe ap mahan ngirim da ntong Kaisar. " ²²Belalu, Agripa bepaner ntong Festus, " Ap ade kakan ngeringa gegales ulun iro, "Tane, "Festus bepaner, "Ko sagar keringa ye ."²³Maka, te olo selanjut ye, Agripa ali Bernike sulet ali segala kemegahan ye ali letep ntong ruang pengadilan sendro kawan pasukan militr ali pemimpin-pemimpin jaa iro. Uli iro, sesuai ali perintah Festus, Paulus na oit letep. ²⁴Festus bepaner, "Raja Agripa ali kawus ye sulet sendro kemali tei bihe. Teneng ko ulun ihe, ye na kaweng ene kawus ulun Yahudi ntong ap, buen ye naan tei Yerusalem atauwa ye naan te bihe, nelang ngeraring bahwa ulun ihe seharus ye sa ahan bolum lewi ola li." ²⁵Akan tetapi, ap ketoan bahwa da sa ngene se pun ye sesuai ali hukuman mate. Ali kede da mengket banding ntong ye Mulia, ap mutus dian ngirim da ntong Kaisar. ²⁶Namun, ap beloh naan sesuatu ye pasti dion na tulis ntong tuan ap. Leka iro, ap apu ngoit ulun ihe tei hadapan ko kawus, ali khusus ye tei hadapan ko, Raja Agripa. Ali nget ro, uli pemeriksaan ihe na laksanakan, ap naan sesuatu dian na tulis. ²⁷Sebab, nget ye sa masuk akal tei ap ngirim erai ke ulun tahanan amun beloh naan tuduhan-tuduhan ye jelas ntong da."

Chapter 26

Paulus Tei Hadapan Raja Agripa ¹Maka, Agria bepaner ntong Paulus, "Ko na ijinkan bepaner dian ngebela ko lei." Uli iro, Paulus ngangkat kami da ali menyatakan pembelaan da. ²Sehubungan ali kawus hal ye na tuduh ntong ap ene kawanulun Yahudi, ap nganggap unuk ap beruntung, Raja Agripa, leka ap sagar menyatakan pembelaan ap tei hadapan ko olo ihe, ³Khusus ye leka ko ro ulun ye bujur-bujur ketoan kawus kebiasaan ali persoalan tei antara kawanulun Yahudi. Leka iro, ap kaweng ntong ko dian ngeringa ap ali sabar. ⁴Kawusulun Yahudi ketoan cara bolum ap ke masa tiap ap, ye ke awal nengkawus bolum ap tei botuk bangsa ap lei ali tei Yerusalem. ⁵Leka apu ola dali ketoan mengenai ap, amun dali hakun, dali tau besaksi bahwa bolum ap sesuai ali ajaran kelompok ye paling keras ke agama taka, ap bolum sebagai ulun Farisi. ⁶Ali nehe, ap jakat tei bihe dian na adili leka harapan ap sagar janyi ye na pejaji Allah ntong datu nini taka. ⁷Janyi ihe ye na harap ene kedue belas suku bangsa taka tau tecapai, sementara dali nyamah Allah ali bujur-bujur botuk olo ali malem. Ali leka pengharapan ihe lah ap na tuduh kawanulun Yahudi, ya Raja. ⁸Kuneme ko nganggap sa masuk akal bahwa Allah ne molumulun mate? ⁹Leka irolah, ap gegales ngekira bahwa ap harus ngene deo hal ye menantang aran Yesus ke Nazaret. ¹⁰Ali, iro lah ye na ene ap tei Yerusalem. Ap sa je peletep kawanulun kudus ntong suang penjara, uli nerima wewenang ke kawan jmam kepala, tapi ade kede dali na hukum mate, ap menyetujui ye. ¹¹Belalu, ap ringket ngehukum dali tei sinagoge-sinagoge ali beusaha memaksa dali dian menhujat. Ali uyang pemereket ye tamam solai ntong dali, ap melale dali bahkan mpe ntong jaa-jaa asing. "Paulus Bekesah Mengenai Pertemuan Da Ali Yesus" ¹²Dian maksud iro ade, ap desung suang perjalanan ntong Damsyik, ali wewenang uyang penugasan ke kawan imam kepala. ¹³Saat botuk olo, ya Raja, tei botuk perjalan ap, ap kite naan cahaya ke langit, maa bene lewi ke mate olo, ye be cahaya tei keliling ap ali kawanulun ye malan sendro ap. ¹⁴Belalu, kede kawus kemali tempong tei munan tana ap keringa engan bepaner ntong ap suang bahasa Ibrani, Saulus, Saulus kuneme ko nyiksa ap? di engko dian nyepak galah ransang. ¹⁵Belalu ap nyituk, dase lei ko, Tuhan? Uli iro, Tuhan nuing, Ap Yesus, ye desung ko siksa. ¹⁶Namun, buet uyang jakat ali poo ko. Seabab, ap apu petendre unuk ap ntong ko dian tujuan ihe, ye iro menetapkan ko sebagai erai ke ulun pelayan ali saksi, sa je dian hal-ahal ye apu ko teneng tapi ade dian hal-hal ye na petendre ene ap ntong ko. ¹⁷Ap sagar nyelamat ko ke bangsa ko, ihe ali ke bangsa-bangsa bali, ye ntong dali ap ngutus ko, ¹⁸dian ngebuka mate dali sehingga dsli mulik ke kegelapan ntong terang ali ke kuasa Iblis ntong Allah dion dali nerima pengampunan ke dosa-dosa ali nerima bahagian tei antara kawanulun ye apu na kuduskan ene iman tei suang Ap. "Paulus Ngejelaskan Mengenai Gawian Da" ¹⁹Maka, Raja Agripa, ap sa pini sa taat ntong pengite surgawi iro, ²⁰tapi, ye pertama, ap pekempe ntong dali ye naan tei Damsyik, belalu tei Yerusalem ali tei kawus wilayah Yudea, ade ntong bangsa-bangsa bali, bahwa dali harus bertobat ali mulik ntong Allah, ali menkoe hal-hal ye sesuai ali pertobatan dali. ²¹Irolah sebab ye, kawanulun Yahudi ngedakep ap tei Bait Allah ali beusaha munu ap. ²²Mpe olo he, ap apu nerima pertolongan ke Allah leka iro ap jakat tei bihe dian besaksi, buen ntong kawanulun halus atauwa kawanulun solai ali sa ngulek hal ihe, kecuali se ye na ulek ene kawan nabi ali Musa mengenai ye sagar terjadi. ²³Bahwa Kristus harus sengsara uyang bahwa, ali alasan jaji ye pertama bangkit ke anggara ulun mate, da sagar pekempe terang, buen ntong kawan Yahudi atauwa ntong bangsa-bangsa bali. "Paulus Beusaha Meyakinkan Agripa" ²⁴Sementara Paulus kea pekempe hal-hal suang pembelaan da, Festus bepaner ali engan ye wale, "Paulus, ko apu gila! Pengentoan ko ye deo bene iro ngene ko sa waras." ²⁵Namun, Paulus nuing, "Ye Mulia Festus, ap sa gila, tapu ap pekempe kebenaran ali kata-kata ye masuk akal. ²⁶Sebab, Raja ketoan hal-hal ihe ali ntong da ade ap ronu bepaner. Sebab, ap harap bahwa beloh naan eraipun ke hal-hal ihe ye lapas ke perhatian da leka ihe sa terjadi tei runa ye oro ke ulun. ²⁷Raja Agripa apakah ko percaya ntong kawan nabi? ²⁸Raja Agripa bepaner ntong Paulus, "Suang waktu ye singkat, ko apu ngene ap bujur-bujur harap dian jaji ulun Kristen," ²⁹Belalu, Paulus nuing, "Ap kaweng ntong Allah dian solek atauwa belai, sa je ko, tapi kawusulun ade ye ngeringa ap olo ihe, tau jaji nget ap, kecuali rantai-rantai ihe. ³⁰Uli iro, raja jakat. Ngetro ade gubernur, Bernike, ali kawus ulu ye tuet sendro dali. ³¹Belalu, sementara dali ngikah ruangan iro, dali bepaner erai ali ye bali, "Ulun ihe sa ngene se pun ye pantas na banding ali hukuman mate atauwa penjara." ³²Maka, Agripa bepaner ntong Festus, "Ulun ihe apu tau na lapas amunda sa mengket banding ntong Kaisar."

Chapter 27

Paulus Berlayar Ntong Jaa Roma ¹Uli naputus bahwa kemali sagar belayar ntong Italia, dali nyarah Paulus ali sesenu tahanan ye Bali ntong erai ke ulun perwira pasukan Agustan, ye bearan Yulius. ²Kembali mengket ntong erai bua kapal ke Adramitium ye sagar lekah berlayar ntong sesenu pelabuhan tei sepanjang pantai Asia. Kemali belayar na uyang ene Aristarkhus, ulun Makedonia ke Tesalonika. ³Te odi olo ye, kemali mpe tei Sidon. Yulius memoerlakukan Paulus ali ponu perhatian uyang na lewa. Paulus kotei kawan uyang da dion ngurus keperluan Paulus. ⁴Ke baro, ke mali tulak ali belayar melupui Siprus lekas siup enus ngelawen arah. ⁵Uli kemali apu belayar lalo tei sepanjang pantai Kilikia ali Pamfilia, kemali mpe tei Mira tei Likia. ⁶Tei baro, perwira iro ruku erai kebua kapal ke Aleksandria ye desum belayang ntong Italia, maka da ngudal kemali ntong kapal iro. ⁷Kemali belayar ali belay kengola sesenu olo, nelang ali susah payah kemali empe tei Knidus. Lela inus sa memungkin kemali tulak kajut oro, kemali belayar melupui Kereta ntong arah tanjung Salmone. ⁸Kemali belayar lalu tanjung iro ali susah payah ali empe tei erai kebua runa be aran Pelabuhan Indah, ye naan tei dini ja Lasea. ⁹Leka kemali menyadari deo waktu ye apu jaweh, ali saat nehe, perjalanan laut iro be bahaya leka masa puasa ulun Yahudi apu lalo, Paulus ngokoi nasehat ntong dali, ¹⁰Ali bapaner ntong dali, "Kawan aben ap neneng bahwa pelayaran ihe sagar na sertai ali kerusakan uyang kerugian solai, sa je muatan ali kapal ye, tapi juss taka ade." ¹¹Namun Perwira iro kajut harap ntong nah koda ali yepuun kapal ke pada pepaneran Paulus. ¹²Leka sabue nono tei pelabuhan iro kengola musim beringin, deo ulun setuju dian tulak belayar ke baro ali dali beharap tau empe Feniks, erai kebua pelabuhan tei kereta, ye nge hadap ntong arah barat daya ali barat laut, nelang nono tei baro kengola musim beringin. Enus Ye Tamam Bene Nimpa Kapal Paulus ¹³Kede enus se halus nyiup ke selatan dali bepikir bahwa dali apu empu tujuan. Leka iro, dali ngujut jangkar ali belayar tei sepanjang pantai Kreta. ¹⁴Akan tetapi, sa ola uli iro enus nget topan ye na otus Euroklidon, nyiup ke pulau iro. ¹⁵Kede kapal kemali enus iro ali sasangup li ngehadap haluan ye, kemali ngarah ali pedion nebiar kapal kemali bagoyang. ¹⁶Sementara kemali beparak melupui pulau halus ye be aran Kauda, ali poye bene kemali mahan mpe dali sekoci kapal kemali ¹⁷Uli anak bua kapal ngangkat sekoci ntong mjnan kapal. Dali makai tali-tali penolong dian nameh kekuatan kapal iri, leka dali taku terdampar tei Sirtis, dali pedolui alat-alat kapal sehingga pe dion kapal dali baguyang. ¹⁸Te odi olo ye, leka kemali na ombang-ambingkan enus ye tamam bene, kawan ulun mulai ngobet muatan kapal. ¹⁹Ali tei olo ye ke tolu dali ngobet alat-alat kapal ali kami dali lei. ²⁰Leka buen iro mate olo atauwa kawan sentomoi sa sulet kengola sesenu olo ali enus ye sa halus menyarah kemali jaweh kawus harapan kemali dian naselamatkan. ²¹v 21 Leka, deo ulun apu tulak kengola ihe beloh naan pengokan, Paulus jakat tei botuk dali ali bepaner, "Kawan aben, seharusnya ye ko nurut nasihat ap ali sa belayar te Kreta sihingga mengalami kersukan ali kerugian nget ihe. ²²Namun nehe, ap nyuruh ko dian tetap tabah leka tei antara ko beloh naan ye sagar mate, kecuali je jaweh kapal. ²³Sebab, malem dali naan malaikat Allah ye puun ap ali ye ap samah jakat tei hadapan ap, ²⁴nelang bepaner, "Ya takut, Paulus." Ko harus jakat tei hadapan Kaisar ali teneng, Allah apu bermurah ate ntong ko ali kawus ulun ye belayar sendro ko! ²⁵Leka iro kawan aben, tabahkan ate ko leka ap harap tei suang Allah bahwa kawus sagar terjadi nget ye apu na pekempe ntong ko. ²⁶Namun, taka harus tedampar tei erai ke bua pulau." ²⁷Akan tetapi, te malem ye te opat belas, sementara kemali desung terombang-ambing tei sepanjang Laut Adria, kira-kira botuk malem, kawan anak bua kapal ngekira bahwa dali desung dini ntong daratan. ²⁸Dali ngelumber batu duga ali sengkeruku bahwa takei danum ye due pulu depa. Kede dali maju kedis eso, dali mulik ngubet batu dupa ali ketoan takei danum ye lima belas depa. ²⁹Leka kemali takut sagar kandas tei batu karang, dali pedolui opat jangkar ke odi kapal ali bedoa dian olo leka maa. ³⁰Akan tetapi, sementara sesenu tia bua kapal beusaha melarikan diri ke kapal ali apu pedolui sekoci ntong laut nelang berpura-pura pedolui jangkar pe muka, ³¹Paulus bepaner ntong perwira iro ali kawan prajurit da, "Amun kawan ulun iro sa nono tesuang kapal ko sa tau na selamatkan." ³²Uli iro kawan prajurit notek tali sekoci iro dian hanyut. ³³Kede mate olo ame mpe, Paulus kaweng dali kawus dian ngepe sesenu pengokan, ali bepaner, "Olo ho adalah olo ke opat belas ko seleur naan tei suang ketegangan ali ngaret keketlau leka beloh man se pun. ³⁴Leka iro ap kaweng ntong ko dian ngepe sesenu pengokan di keselamatan ko. Sebab beloh naan erai kelamar balo pun ye sagar jaweh ke antara ko. ³⁵Uli ngulek hal iro, Paulus ngepe roti ali ngucap syukur ntong Allah tei hadapan dali kawus, da motek roti iro, ali mulai ngokan. ³⁶Maka, kawus dali na teguhkan ate ye ali dali lei naan ade. ³⁷Jumlah kawus kemali tei suang kapal naan 276 ulun. ³⁸Uli naan mpe boting, dali ngobet gandum ntong laut kapal sa doyat. Kapal Hansur ali Kawus Penumpang Selamat ³⁹Kede olo mulai maa, dali sa ketoan naan daratan tapi dali memperhati erai bua teluk ye be pantai, runa dali memutuskan dian ngonok kapal tei baro amun memungkinkan. ⁴⁰Maka, uli ngobet kawan jangkar, dali ngikah ye tei suang laut, ali tei waktu ye sameh, ngelapas tali-tali kemudi ali peketeng layar tei bahagian muka kapal dian enus ngoit dali mpe ntong pantai. ⁴¹Akan tetapi, kapal nyuhu karang tei runa due laut sengkeruku sehingga kapal kandas. Haluan

kapal tekait ali sa tau begarak, sementara tei odi kapal hansur leka hantaman gelombang.⁴²Kawan prajurit naan rencana dian munu kawan tahanan dion beloh naan erai ke ulun pun ye berenang ali melarikan diri. ⁴³Namun, perwira iro, berharap tau nyelamat Paulus, mahan rencana dali. Da merintah kawan ulun ye tau berenang dian melompat oen ke kapal ali nuju ntong daratan. ⁴⁴Ali, sisa ye naan tei munan papan, naan ade ye makai bana-aban ye bali ke kapal. Ali nget ro, kawus ulun mpe ntong daratan ali selamat.

Chapter 28

Paulus Tei Pulau Malta ¹Ulu kemali ngelalo ye ali selamat, kemali ketoan bahwa pulau iro na otus Malta.

²Penduduk asli pulau iro petendre ke buen ate ye luar biasa. Sebab dali memolum apui ali nyamut kawus kemali leka saat iro nelang uran ali cuaca ye ringan.³Kede Paulus nyimpun kayu-kayu halus ali ngonok ye tei munan apui, lasek erai ke ukui nipe beludak leka layeng belalu ngelilit kami Paulus. ⁴Kede penduduk asli neneng setua be bisa iro sesuang tei kami Paulus, dali bepaner erai ali ye bali, "Sa na ragukan eso, ulun ihe adalah erai ke ulun pembunu. Walaupun da apu selamat ke laut, keadilan, sa sagar kelewa da bolum."⁵Namun Paulus nempik setua iro ntong suang apui ali da sa awa se pun. ⁶Kawan ulun iro ngekira Paulus sagar bengkak atauwa tempong ali mate saat iro ade. Namun uli dali ola ngema ali sa kite sesuatu ye sala terjadi te da, dali beubah pikiran ali ngulek bahwa Paulus ro dewa.⁷Suatu saat, tei dini runa iro, naan tana puun pemimpin tei pulau iro ye be aran Publius, ye nyamut kemali ali ngokoi okan kemali ali buen kengola telu olo. ⁸Kede iro, ma Publius turui tei ranyang leka dongo ali disentri. Paulus sulet dian neneng ali ngokoi doa, belalu ngonok kami da tei munan ulun iro ali pebeme da. ⁹Uli peristiwa iro terjadi, kawan ulun bali ye te pulau iro ye desung dongo sulet ade ntong pulau iro ye desung dongo sulet ade ntong Paulus ali na pebeme. ¹⁰Dali ade magin hormat ntong kemali ali kede kemali siap belayar, dali nyadia se ye na perlu kemali. Paulus Nuju Jaa Roma¹¹Uli tolu bulan ye apu lalo, kemali belayar ali erai ke bua kapal ke Aleksandria, ye tehur tei pulau iro kengola musim ringan ali makai Dioskuri nget lambang ye. ¹²Uli mpe tei Sirakusa, kemali nono tei baro kengola tolu olo. ¹³Ke baro, kemali berlayar melupui pantai ali mpe tei Regium. Tane ye, enus selatan be siup, ali te odi olo ye, kemali mpe tei Putioli. ¹⁴Tei baro, kemali sengkeruku sesenu aben seiman ali na undang dian nono sendro dali ke ngola turu olo. Belalu kemali tulak ntong Roma. ¹⁵Ali, kawan aben seiman tei baro, kede keringa mengenai kemali, sulet ke baro mpe ntong Forum Apius ali Tres Taberne dian sengkeruku kemali. Saat Paulus kite dali, da besyukur ntong Allah ali ate da na kuatkan. Paulus Tei Jaa Roma¹⁶Kede kemali mpe tei Roma, Paulus na lewa dian nono gegales, ali erai ke ulun prajurit ye mengawal da. ¹⁷Uli tolu olo, Paulus ngumpul kawan pemimpin Yahudi tei biro, uyang uli dali bekumpul, da bepaner ntong dali, "Kawan aben, meskipun ap sa ngene se pun ye ngelawen bangsa taka atauwa adat istiadat datu nini taka , tapi ap na sarah nget erai ke ulun tahanan ke Yerusalem ntong kami kawan ulun Roma. ¹⁸Kede dali apu meriksa ap, dali kakan ngelapas ap leka beloh naan alasan dian hukuman mate di nap.¹⁹Akan tetapi, leka kawan ulun Yahudi sa setuju, ap tepaksa mengket banding ntong Kaisar , sa berarti ap naan tuduhan dian ngelawen bangsa ap. ²⁰Jaji irolah sebab ye , ap apu kaweng dian kite ko ali bepaner ntong ko leka ap na suruk ali rantai ihe di pengharapan Israel."²¹Belalu, dali bepaner ntong Paulus, "Kemali sa nerima surat mengenai ko ke Yudeaali beloh naan erai pun ke kawan aben seiman ye sulet ntong he dian ngokoi kabar atauwa ngulek sesuatu ye daat mengenai ko. ²²Namun, kemali kakan keringa ke ko sependapat ko leka mengenai sekte ihe, kemali ketoan bahwa tei kame-kame kawan ulun nangang da."²³Kede dali apu nantu akan erai olo dian Paulus, dali sulet ntong Paulus tei runa penginapan da, sendro kumpulan ulun deo. Ke pita mpe malem, Paulus ngejelas ntongdali ali bersaksi mengeai kerajaan Allah ali beusaha meyakinkan dali mengenai Yesus, buen iro ke Hukum Taurat Musa, maupun kitab Para Nabi. ²⁴Sesenu ulun jaji yakin lalo se ye na ulek Paulus, tapi ye bali menolak dian percaya.²⁵Kede dali sa setuju erai ali ye bali, dali tulak uli Paulus ngulek pernyataan ihe. "Dasar bujur se ye naulek Roh Kudus ntong datu nini ko lalo nabi Yesaya, ²⁶tulak ko ntong bangsa iheali ulek ko: ko sagar keringa, tapi sa sagar pini paham, ali ko sagar kite, tapi sa sagar pini mengerti.²⁷Sebab, ate bangsa ihe apu menebal ihe a kelimpe ye doyat dion ngeringa. Dali apu nangkep mate ye. Dion iya dali kite ali mate dali, keringa ali kelinga dali ketaru ali ate dali ali mulik. Uli iro, ap sagar pe beme dali."²⁸Leka iro, dion ko ketoan halmihe bahwa keselamatan ke Allah ihe apu na pekempe ntong kawan bangsa bali ali dali sagar ngeringa. ²⁹Uli Paulus pekempe pepaneran iro, kawan ulun Yahudi tulak ali deo perbedaan pendapat tei antara dali.³⁰Paulus nono kengola due taun ponu te belai ye na sewa da gegales ali nyamut kawus ulun ye sulet ntong da. ³¹Nelang pekempe Kerajaan Allah ali ngajar mengenai Tuhan Yesus Kristus ali ronu nelang beloh naan rintangan se pun.

Romans

Chapter 1

¹

²ye apu na janyi Allah semale ye nyelalo nabi- nabi - Da suang Kitab suci.³Leen anak Da ye menurut na belolos isi keturunan Daut,⁴Ali ye na ulek bene nget anak Allah ye bekuasa ye lalo bolum lii te lalo ulun mate nget samaa

Roh kekudusan ye iro Kristus, Tuhan taka. ⁵nye lalo Da, taka nerima anugrah ali jabatan kerasulan di ngoit ketaatan iman te ali kawus bangsa ye sa Yahudi dian dian aran Da, ⁶Te masuk Ko ye na took di jaji puun Kristus Yesus. ⁷Ntong Ko kawus ye naan te Roma, ye na kasihi Allah, ali ye na took di jaji ulun - ulun kudus; Anugrah ali Damai Sejahtera dian ko ke Allah, Ma taka, ke Tuhan Yesus Kristus !.Paulus kakan kotew jemaat te Roma" ⁸Ketela, ab be syukur ntong Allah ab nyelalo Kristus Yesus mundan ko kawus leka iman apu na petendre tong kawus dunia. ⁹Leka, Allah ye ab layani ali roh ab suang Injil anak - Da,jaji saksi ab et ab sa tehur - tehur ye ngingat ko kawus; ¹⁰Te suang doa ab, ab seleur kaweng dia ye nehe, et kehendak Allah, punah ye ab tau kate kotew ko. ¹¹Ab kakan bene sengeruku ko dian ab kate ngokoi ye iro karunia rohani dian kekuatan kam. ¹²Ye iro dian taka mahan na penahap besendro ali iman asing - asing, buen iman ko ade ali ade iman ab. ¹³Kawan erai butung,ab kakan ko ketoan nget ab apu bekali - kali ngerencana dian katew ko, et kea male kate empe nehe, dian ab ade ngutik hasil otew ke botuk ko nget me te ekang bangsa - bangsa ye sa Yahudi bali ye. ¹⁴Ab beutang ntong ulun Yunani ali tong ulun barbar, tong ye behikmat ali ade tong ye galu. ¹⁵Leka iro, ab kakan bene nengkarbar Injil tong ko ye naan te Roma. ¹⁶Ab sa mangen ali Injil, leka Injil ye lah kuasa Allah dian keselamatan tiap ulun ye harap; Kede tela ye dian ulun Yahudi, uli kero ade dian ulun Yunani. ¹⁷Leka te suang da, kebenean Allah na ulek ke iman tong iman, nget naan te surat. " ulun bene sagar bolum ene iman "= Pemereket Allah tong gawian Dosa Meresia. = ¹⁸Leka, murka Allah na nyatakan te surga tong kawus kepasikan ali kejahatan meresia ye ngerep kebenean ali kejahatan dali. ¹⁹Leka iro se ye tau na kentoan leen Allah apu jelas dian dali leka Allah apu nundru da tong dali. ²⁰Bene,kedenia na ene, leen - leen Allah beloh tau na teneng, ye iro kuasa - Da ye kekal ali sipat keilahian Da, apu te ite jelas di na pahami nye lalo hal - hal na cipta Da empe dali sa tau ngene alasan. ²¹Leka iro, bele dali ketaru Allah, dal sa ngehormati - Da nget Allah atawa besyukur tong - Da; empe pikiran dali jaji beloh be di al ate dali ye galu jaji denem. ²²Dali mengaku unuk bijaksana, et jaji galu. ²³Ali ngehurup kemuliaan Allah ye sa benoda ali gambar - gambar meresia ye fana, tempulu - tempulu, setua be poo opat, atawa setua - setua ye malan te mudan tana lain. ²⁴Leka iro, Allah nyarah dali tong penyengkana ate dali te ekang dali gales. ²⁵Leka ngehurup kebenean Allah ali opau, ali dali nyembah setua ye na ene kami meresia,ye sa pencipta ye na sembah dian se ola - ola ye.amen!²⁶Leka iro,Allah nyarah dali tong penyengkana dali ye dai, leka bawe - bawe dali ngehurup hubungan ye wajar ali hubungan ye sa wajar. ²⁷Nget ro ade ye upo, dali ngikah hubungan ye wajar ali bawe,et bolum suang nafsu te hadap erai sameh bali,upo ali upo ngene pangkoe - pongkoe ye maka mangen, ali te suang unuk da asing - asing dali nerima hukum mundan dosa - dosa dali. ²⁸Ali leka dali sa hakun mengaku Allah suang pengetahuan dali, leka iro Allah nyarah dali tong pikiran - pikiran ye dai empe dali ngene hal - hal ye sebene ye sa dali ene,atau koe. ²⁹Dali ponu ali se segala masam kebeloh benean,kejahatankeserakahan,ali kebencian, pono ali iri ate, munu,bulo,tipu muslihat ali kedengkian, dali ye iro penggosip, ³⁰pemfitnah, pembenci Allah,kasar, sombong, bebowa solai,ponu kejahatan, ali sa moyo ali ulun tuha ³¹Galus,sa setia, ali sa berperasaan, ali kejam. ³²Ali bele dali ketoan Allah ngulek aturan et ulun ye ngene hal - hal masam iro buen mate, dali sa je tatap ngegawi ye, et ade ngedukung ulun - ulun ye ngene pengkoe nget hal - hal iro.

Chapter 2

¹Leka iro, ko sa tau ngene alasan eso, hey meresia, dase ye ngehakimi ulun bali, leka kede ko ngehakimi dali, ko ade ngehukum unuk ko, leka ko ye ngehakimi ade ngene hal - hal ye sameh. ²Taka ketoan leka penghakiman Allah na pelotu ali adil munan kawus ulun ye ngene hal - hal semasam iro. ³Et iro, se ko kira mahan buyo ke penghakiman Allah, hey meresia, ye iroko ye ngehakimi dali ye ngene hal - hal nget iro, ade ngene hal ye sameh? ⁴Atawa ko nganggap remeh penatau kemurahan - Da, kesabaran - Da, ali kelehoi ate - Da ali sa ngetoan et kebuen Allah be ega di memimpin ko tong pertobatan? ⁵Te iro, leka perangai tokeng utek ko ali ate ko ye sa hakun betobat, ko desung ngonteh murka munan unuk ko gegales di olo kemurkaan kede penghakiman ye bene neke Allah na nyatakan. ⁶Da sagar ngebales kawus ulun sameh ali pengkoe dali asing - asing. ⁷Ye iro bolum kekal tong dali ye ali tekun suang ngene buen nget kemulian ali kehormatan. ⁸Et murka ali pemereket tong dali ye memerlu unuk gegales ali sa moyo patuh ali ye bene, et siut ye sa bene. ⁹Sagar naan sengsara ali kesusah munan kawus ulun ye ngene jahat ye tela tong ulun Yahudi ali ade ulun Yunani. ¹⁰Et kemuliaan, kehormatan ali damai sejahtera sagar naan dian kawus ulun ye ngene buen, ketela tong ulun Yahudi uli kero ulun Yunani. ¹¹Leka Allah sa ngebeda - beda ulun. ¹²Dian kawan ulun ye ngene dosa ali sa ketaru Hukum Taurat, dali sagar binasa ali beloh Hukum Taurat. Et kawan ulun ye ngene dosa te suang Hukum Taurat sagar na hakimi ali dasar Hukum Taurat. ¹³Leka sa tukang dinga Hukum Taurat ye na tembene te wae Allah, et ulun ye ngegawi ye sagar na tan bene. ¹⁴Leka, kede ulun sa Yahudi ye sa naan Hukum Taurat melupui alan ali alami se ye na ajuh ene Hukum Taurat, aka dali ye sa ne puun Hukum Taurat, ye lei Hukum Taurat dian unuk dali gegales. ¹⁵Hal ihe nundru leka pengkoe Hukum Taurat iro na surat te suang ate dali, nurani dali ngokoi kesaksian, ali pikiran dali sagar mengke tuduh atawa ngebela dali ¹⁶Kede olo empe Allah sagar ngehakimi pikiran - pikiran meresia ye sa ite nye lalo Yesus Kristus sameh ali Injil ab.= Ulun Yahudi ali Hukum Taurat = ¹⁷Leka iro, aka ko ngulek unuk ko ulun Yahudi ali bagonteng tong Hukum Taurat, ali be megah suang Allah. ¹⁸Ngentaru penyengkana - Da setuju ali ye buen, apu na ajar nget Hukum Taurat. ¹⁹Ali yakin nget unuk ko ye tukang ajuh dian dali ye posa, maa dian dali ye naan tesuang denem. ²⁰pengajar dian ulun - ulun ye galu, guru dian ulun - ulun ye male bujang leka nempuun perwujutan pengentoan ali kebenean te suang Hukum Taurat. ²¹Ha hey ko ye ngajar ulun bali, kune me ko sa ngajar unuk ko gales? ko ye ngajar dali dian ya dako, sa sih ko gales dako? ²²Ko ye kelamen ulun be zina, sa sih ko gales bezina? ko ye noi jijik ali patung - patung, sa sih ko gales ye ngerampok belai sempatung? ²³Ko ye be peragah tong hukum taurat malahan ne mangan Allah ali ngajuhu hukum taurat - Da! ²⁴Leka, nget naan na surat, "Aran Allah na hujat te botuk bangsa - bangsa bali leka ko" ²⁵Sunat bene - bene naan uman ye aka ko taat ali hukum taurat, et aka ko erai ulun ye sa taat hukum taurat, leka iro sunat ko jaji sa be sunat. ²⁶Jaji aka ye sa besunat ngene perintah - perintah suang hukum taurat, sa sih ye sa be sunat iro masuk hitungan jaji nget ye besunat? ²⁷Ali, sa sih ulun ye sa besunat nget lahiriah, aka da ngegawi hukum taurat sagar ngehakimi ko, ulun ye bele nempuun hukum taurat ali besunat, et ade ngelanggar hukum? ²⁸Leka, ye na otus Yahudi sejati sa ye ulun ye ite neke ongon ye aa, ali sunat se bene ye sa sunat te unuk aa. ²⁹Erai ulun Yahudi sejati ye lah ulun ye aseng ye bene - bene Yahudi, ali sunat ye sebene ye sunat ye na ene te ate, ye na jalani ene roh sa ene hukum te surat. Pujian te wae ulun nget ihe sa sulet neke meresia, et ke Allah gegales.

Chapter 3

¹Aka nget ro, se kelewian ulun Yahudi ! atawa se ke untungan ye besunat ? ²Deo bene suang se segala hal ; te rutama,tong dali aa na percaya Firman Allah.³Pelos, aka besenu ulun sa percaya, se ke sa percayaan dali pekore kesetian Allah ! ⁴ Numa sa budas ! Allah ye bene, bele tiap ulun pengopau. nget ye naan te surat " Ko terbukti bene suang paneran - ko, ali ko sagar kuret aka meresia ngehakimi - ko."⁵ Et iro, aka taka beloh ye bene, et tau dian nundru ye bene Allah, se ye tau na ulek taka ! se tau taka ngulek aka Allah ali sa adil apu ngehukum taka! (ab ngulek nget ihe dian erai ulun meresia) ⁶Numa sa budas ! aka nget ro, nget me Allah tau mahan ngehakimi denia.⁷Et iro, aka nyelalo kawan opau ab, kebenean Allah semakin memuliakan - Da, Kune me ab kea na hakimi nget erai ulun pendosa ! ⁸ Ali,(nget ye na fitnah sasenu ulun negkawe kain) kune me sa ngulek " ayu taka ngene ye jahat dian ye buen sulet ke kejahatan iro " Dali ye ngulek nget iro buen na hukum. ⁹Belalu se ? se taka penge buen neke ulun bali.! numa sa budas! leka kain api ngulek se male ye leka buen ulun - ulun Yahudi ali ade ulun sa Yahudi ,naan te wa dosa. ¹⁰Nget ye naan na surat " sa naan erai ulun ade ye ngene pengkoe bene sa erai ulun ade.¹¹Beloh naan erai ulun ade ye be akal budi.Beloh naan erai ulun ade ye ngeto Allah. ¹²Ulun uras apu mulik nehe - Da, dali sendro - sendro jaji sa be di.Beloh naan erai ulun ade ye ngene buen, sa erai ulun ade.¹³Be lekok dali nget lebeng ye betengau,lalo dali dali ngebujuk - bujuk, racun nipe be bisa naan te wa biwi dali."¹⁴ Bowa dali ponu sumpah ali ke paitan. ¹⁵" Poo dali lekah ngeduru daya. ¹⁶Kesusah ali kehansuran naan te alan dali. ¹⁷Ali dali sa ketoan nget me bolum suang damai." ¹⁸Takut ali Allah beloh naan te hadapan mate dali ¹⁹"Nehe taka ketoan et se ade ye na ulek ene hukum taurat, na sedia dian dali ye naan te wa hukum taurat empe tetutup tiap bowa, ali denia naan te wa penghakiman Allah ²⁰Beloh naan meresia ye mahan na tanbene te wae Allah ali ngene hukum taurat leka nyelalo hukum taurat iro sulet ketaru dosa.= Allah nembene meresia nyelalo Iman tong Yesus Kristus = ²¹Leka iro nehe beloh hukum taurat, kebenean Allah apu na ulek, ali na saksi nyelalo kitab Taurat ali para nabi. ²²Et kebuenan Allah nyelalo Iman tong Kristus Yesus na sedia dian kawus ye percaya, leka beloh naan ye berbeda.²³Leka kawan ulun apu bedosa ali apu kejaweh kemuliaan Allah. ²⁴Ali na tembene ene kasih karunia - Da ali mula - mula nyelalo penowusan te suang Yesus Kristus.²⁵Ye apu na ulek ene Allah ali betengau dian alan perdamaian suang daya - Da nyelalo Iman. Hal ihe nundru keadilan - Da, leka suang kesabaran - Da, Allah apu ngebiar dosa - dosa ye one jaji. ²⁶Hal iro ade betujuan dian nundru keadilan - Da kenehe dian Da te bukti bene ali nambene ulun ye be Iman tong Yesus.²⁷Jaji te kame kemegahan unuk taka ! Apu na singkir ! ene hukum se ? ene hukum pangkoe taka ! sa, et ene hukum Iman. ²⁸Leka iro, ye taka percaya, et meresia na tambene te wae Allah nyelalo Iman, sa leka pengkoe - pengkoe bedasar hukum taurat. ²⁹Atawa,se Allah je Allah dian bangsa Yahudi aa.! Sa sih Da adeAllah dian bangsa sa Yahudi.! oy! Dian bangsa sa Yahudi ade. ³⁰Leka Allah iro erai ali Da sagar ngembene ulun - ulun ye besunat ene iman, ali ye sa besunat nyelalo iman.³¹Jaji,se kain pejaweh hukum taurat nyelalo iman.! sindai - sindai sa,! sebalik ye, kemali justru meneguhkan Hukum Taurat.

Chapter 4Teladan Abraham.

¹Jaji se ye sagar taka ulek leen Abraham, Ma leluhur taka nget sameh ali isi.? ²Leka aka Abraham na tembene nyelalo pengkoe ye, Da naan alasan dian be megah, etsa te wae Allah. ³Leka, se ye na ulek ene Kitab suci? " Abraham percaya tong Tuhan ali Tuhan ngehitung hal iro tong da ali nget kebenean. "⁴Tong ulun ye begawi, upa ye na okoi tong da sa nget erai hadiah, et nget hak dali. ⁵Ali, tong ye sa begawi, et percaya tong Allah ye nembene ulun fasik, iman dali na hitung nget erai kebenean. ⁶Et empe Daut ade ngulek na berkati bene erai ulun kede Allah ngehitung kebenean tong da ali sa neneng hal - hal ye apu da pengkoe; ⁷" Be ego aa ulun ye na ampuni kesala - kesala da ali ye na talep dosa - dosa da. ⁸Be ego ulun - ulun ye dosa ye sa na hitung ene Tuhan ! ⁹Se berkat ihe je dian ulun ye besunat,! Atawa ade dian ulun ye sa besunat ! leka kemali apu ngulek et " Iman Abraham na hitung nget kebenean. " ¹⁰pelos, nget me iro na hitung tong da ! Semale atawa apu da na sunat ! Sa apu uli da na sunat, et semale da na sunat. ¹¹Abraham nerima tana nget meterai kebenean iman semale da na sunat dian da mahan jaji Ma dian kawus ulun ye percaya sa besunat et kebenean iro ade na hitung tong dali; ¹²Pelos jaji Ma dian ulun - ulun besunat ye sa je besunat et ade malan suang alan Iman ye pini na lalo ene Ma taka, Abraham, semale da na sunat. = Abraham nerima janji Allah nyelalo Iman Da = ¹³janyi tong Abraham ali tong keturunan da leka dali sagar nempuun kawus bumi sa sagar na temponu nyelalo Hukum Taurat, et nyelalo kebenean Iman. ¹⁴leka, aka dali ye beasal ke Hukum Taurat tau jaji ahli waris, et iro iman jaji beloh be di ali janyi Allah na tengkore. ¹⁵Leka Hukum Turat ngoit murka, et aka beloh naan Hukum Taurat, et te biro ade beloh naan pelanggaran. ¹⁶Ihe lah kune me janyi iro beasal ke iman, dian janyi iro be dasar kekasih karunia dian janyi iro ade empe tong kawus keturunan Abraham, sa je beasal ke hukum taurat, et ade ye beasal ke iman Abraham, ye lei Ma taka kawus. ¹⁷(nget ye na surat, " Ab apu ngene ko Ma dian deo bangsa " te wae Allah, ye da percaya, ye iro Allah ye ngokoi bolum tong ulun mate ali ye ngotus sesetua ye male naan jaji naan. ¹⁸Suang pengharapan te munan pengharapan da percaya, leka iro da ahan jaji Ma neke deo bangsa sameh ali ye apu na ulek, " Sagar jaji nget ro keturunan ko " ¹⁹Ali, sa jaji lome suang iman, bele da gales ketoan unuk da dini mate leka umur da kira - kira jatus taun ali peranakan Sarah ade apu mate. ²⁰Da sa na bingung ali janyi Allah ene ke sa percaya ye sebalik ye, iman da na kuat empe da ngokoi kemuliaan tong Allah, ²¹Ali ngenanam yakin leka Allah bekuasa ngene se ye apu na janyi - Da ²²Leka iro, iman da " na hitung nget kebenean " ²³Et hal iro sa je na surat dian keperluan Abraham aa, ²⁴et ade dian taka hal iro sagar na hitung tong dali ye harap tong Da ye nemuet Yesus, Tuhan taka, ke ekang ulun mate. ²⁵Ye iro, Yesus ye apu na lewa dian mate leka dosa taka, ali ye apu na temuet dian nembene taka.

Chapter 5" Meresia Na tembene Allah leka Pengurbanan Yesus Kistus."

¹Leka iro,taka ap na tembene ene Iman, et taka apu bedamai ali Allah nye lalo Tuhan taka, Kritus Yesus; ²nye lalo Da, taka mahan alan moo nuju iman tong anugrah Allah ye nehe jaji runa taka jakat, ali taka be ego suang pengharapan kemuliaan Allah.³Sa je iro, taka ade ke ego suang kenyan ya ye taka inam leka ketoan et kenyan ya ihe ngene sangkal. ⁴Kesangkal ngene perangai ye tahan uji, ali perangai ye tahan uji ngene pengharapan. ⁵Ali pengharapan sa mengecewakan, leka asi Allah apu na curah tong suang ate taka nyelalo Roh kudus ye apu na karunia tong taka.⁶Ke de taka kea lome, Kristus mate dian ulun - ulun durhaka te suang ye pas. ⁷Leka, beloh beka naan ulun ye hakun mate dian ulun bene, bele tau naan ade ulun ye mate dian ulun buen.⁸Et, Allah ngulek asi - Da tong taka, et kede taka kea jaji pendosa, Kristus mate mate dian taka. ⁹Lewi neke iro,apu na tembene ene daya - Da, taka sagar na selamat neke murka Allah nye lalo Da.¹⁰Leka,kede taka kea jaji musuh Allah,taka apu bedamai ali Allah nyelalo pempate anak - Da,se lewi ye li neke taka apu bedamai ali - Da. Ali kenyataan ye nehe taka apu kedamaian ali Allah, et taka ade tau na selamat nyelalo bolum - Da. ¹¹Sa je iro, taka ade be megah te suang Allah nye lalo Tuhan taka Yesus Kristus, ye nyelalo - Da taka nehe nerima perdamaian Allah.Mate nyelalo Adam, bolum nyelalo Kristus." ¹²Leka iro, nget dosa apu masuk tong suang denia ihe nye lalo erai ulun ali maut masuk nyelalo dosa, nget iro ade maut be habur tong ulun leka kawus ye apu bedosa. ¹³Leka dosa apu naan te denia semale hukum taurat Musa naan, et dosa sa na hitung Allah seola beloh naan hukum taurat.¹⁴Et iro maut bekuasa kede zaman Adam empe Musa, ade empe munan ulun - ulun ye sa ngene dosa nget ye na ene Adam ye lei get amba - amba ke Da ye sagar sulet. ¹⁵Leka iro,Pengokoi neke Allah iro sa se banding ali dosa.leka aka ene dosa erai ulun, deo ulun mate, et se lewi karunia neke Allah ali pengokoi nyelalo karunia erai ulun iro, ye iro Kritus Yesus. ¹⁶Ali, anugerah sa nget akibat ke dosa erai ulun iro, leka penghakiman munan erai kenyal sagar ngoit hukuman, et anugerah munan deo kenyal ngoit kebenean. ¹⁷Aka leka dosa erai ulun,maut bekuasa munan erai ulun iro, se lewi ye li ulun - ulun ye nerima kelimpahan anugerah ali karunia kebenean sagar bekuasa te suang pemulum nyelalo erai ulun iro, ye iro Kristus Yesus.¹⁸Jaji sameh nget nyelalo erai kenyal kawus ulun nerima hukuman, nget iro ade ene pangkoe bene erai ulun ade kawus meresia nerima bolum ali na tembene. ¹⁹ Leka kesa taatan erai ulun,deo ulun jaji pendosa.Et iro,leka ketaatan erai ulun, deo ulun sagar na tembene.²⁰Hukum taurat na tambah dian dosa betambah deo,et iro,te runa dosa bedeo, anugerah Allah sagar betameh bedeo - deo. ²¹Dian sameh nget dosa bekuasa te suang maut,kasih karunia ade bekuasa nyelalo kebenean ye na pimpin tong bolum kekal te suang Kristus Yesus Tuhan taka.

Chapter 6Mate terhadap Dosa ali Bolum suang Kristus.

¹Jaji se ye harus taka ulek ! se taka sagar ngene dosa terus dian anugerah betameh deo ? ²Pasti aa sa ! nget me mungkin taka ye apu mate dian dosa kea bolum te suang da. ³Ali sa sih ko ketoan leka taka kawus ye apu na baptis te suang Yesus Kristus apu na baptis tong suang pampate - Da. ⁴Leka iro, taka apu na lebeng be sendro - Da ke wayah taka na baptis tong suang ke pampate - Da ; dian sameh nget Yesus ye na bangkit ke ekang ulun mate nye lalo kemuliaan Ma, taka ade tau malan suang pembaharuan bolum. ⁵Leka, aka taka apu na pekerai sendro - Da te suang keserupaan kebangkitan - Da ⁶Taka ketoan leka meresia usang taka apu na salib sendro Kristus ali unuk dosa taka na pejaweh empe taka sa eso nyengkana menghambakan unuk taka tong dosa ⁷Leka, tiap ulun ye apu mate, da apu na bebas neke dosa. ⁸Neke, aka taka apu mate sendro Kristus, taka percaya leka taka ade sagar bolum sendro ali - Da. ⁹Taka ketoan et Kristus ye apu na temuet neke ekang ulun mate sa sagar mate eso, maut sa be kuasa munan Da. ¹⁰Leka, sagar hal mate -Da, Da mate neng kawe dosa sinai dian se ola ye, et sagar hal bolum - Da iro, Da bolum dian Allah. ¹¹Nget iro ade unuk ko, ko harus ngentoan et unuk ko apu mate neng kawe dosa, ali bolum dian Allah te suang Kristus Yesus. ¹²Leka iro, ya kelewa dosa nguasai unuk ko ye fana empe ko taat nengkawe ke ngakan da. ¹³Ali, ya ade nyarah unuk tonga ko tong dosa dian alat kejahatan, et iro, sarah unuk ko tong Allah nget ye bolum te ekang ye mate, ali unuk tonga ko dian alat kebenean Allah. ¹⁴Leka dosa sa sagar bekuasa munan ko leka ko sa ali bolum te wa hukum taurat et te wa anugerah." Hamba Kebenean." ¹⁵jaji, se ye harus taka ene. ! se taka sagar ngene dosa leka taka sa bolum te wa hukum taurat, et te wa anugerah. ! tentu aa sa. ! ¹⁶Ko pasti ketoan et kede ko nyarah unuk ko jaji budak ye taat tong erai te atawa erai ulun, ko jaji budak dian pihak ye ko taati iro; buen tong dosa ye mimpin ko nuju maut, atawa tong ketaatan ye memimpin ko nuju kebenean. ¹⁷Leka iro, syukur tong Allah et ko ye bayuh ye ke budak dosa, nehe apu jaji taat seponu ate tong pokok - pokok ajaran ye apu na ajar tong ko. ¹⁸Ali leka ko apu na bebas neke dosa, ko jaji budak kebenean. ¹⁹Ab bepander makai istilah ye meresia leka kelome isi ko, leka sameh nget bayuh ko nyarah unuk tonga ko jaji budak kenajisan ali kejahatan ye beakibat tong kejahatan ye penge oro, nehe sarah aa unuk tonga ko jaji hamba kebenean ye beputing tong pengudusan. ²⁰Leka, kede ko kea jaji budak dosa, ko bebas nehe kebenean. ²¹Et, keuntungan se ye ko ahan nehe hal - hal ye nehe ngene ko mangen iro, ! leka pengwus neke uras hal iro ye lei maut. ²²Et nehe, uli na bebas neke dosa ali apu na perhamba ene Allah, ko mahan bua munan kesucian ali pengawus ye, ye iro bolum ye kekal. ²³Leka upu dosa ye iro maut, et karunia Allah ye iro bolum ye kekal suang Yesus Kristus, Tuhan kita.

Chapter 7= Na bebas neke Hukum Taurat nye lalo unuk Kristus.=

¹Se ko sa ketoan, hey erai butung,erai butung ab (leka ab bepaner tong dali ye ketoan Hukum Taurat.),leka Hukum Taurat bekuasa munan unuk erai ulun se ola ulun iro bolum!²Leka iro, erai ulun bawe ye peruku tesuruk ali hukum tong bane da seola da bolum, et aka bane da mate, da tau na bebas neke hukum peruku da. ³Jaji,aka bawe iro jaji sao upo lain kede bane da kea bolum, da sagar na otus pezina, et aka bane da mate, da bebas neke hukum leka iro da sa na otus pezina aka peruku ali upo bali.⁴Leka iro,erai butung - erai butung ab, ko ade apu mate dian Hukum Taurat nya lalo unuk Kristen dian ko jaji puun ye bali, ye iro Da ye apu na bangkit neke pampate empe taka mahan ngene bua dian Allah.⁵Leka,kede taka kea bolum suang kedagingan, hawa nafsu dosa ye na rangsang ene Hukum Taurat begawi suang unuk tonga taka dian tau ngene bua dian maut.⁶Leka iro, nehe taka apu na tembebas neke hukum taurat, apu mate te one se ye bayuh nyuruk nyiret taka empe taka melayani suang leen kado nget penyengkana Roh, sa nget penyengkana hukum usang ye na surat." Dosa ali Hukum Taurat " ⁷Aka nget iro, se ye sagar taka ulek ? se hukum taurat iro dosa ! sama sakali sa ! semulik,ab sa sagar ketaru dosa et bele nyelalo hukum taurat, leka ab sa sagar paham arti neke nyengkana puun ulun bali aka hukum taurat sa ngulek, " eya nyengkana " ⁸Et iro, dosa ngepe kesempatan nye lalo perintah iro dian ngene deo masam penyengkana suang unuk ab, leka belalo naan hukum taurat dosa sagar mate.⁹Bayuh ab bolum beloh naan hukum taurat, et kede hukum iro sulet, dosa jaji bolum ali ab mate,; ¹⁰Ali perintah iro ye se bene ye ngoit tong bolum, justru mimpin ab tong maut.¹¹Leka, dosa ngepe kesempatan nyelalo hukum iro dian nipu ali munu ab. ¹²Jaji hukum taurat iro ye lei kudus, ali hukumiro kudus, bene ali buen.¹³Aka ngetro, se ye buen iro ngoit papate dian ab? sama saki sa,! dosa lei ye ngene maut te suang ab nyelalo se ye buen dian nyata et dosa ye lei dosa, ali nyelalo hukum iro dosa betameh ite ke bedosa ye. = Pertentangan te suang unuk taka = ¹⁴Leka taka ketoan et hukum taurat kesifat rohani, et ab besifat jasmani, na jual te wa dosa.¹⁵Leka, ab sa paham se ye ab ene leka ab sa ngene hal ye ab kakan, malah ab ngene hal ye sa na ketuju ab. ¹⁶et iro,aka ab ngene erai hal ye sa kakan ab ene, ab setuju et hukum taurat iro buen.¹⁷Jaji nehe, sa eso ab ye ngene ye,et dosa ye bolum te suang ab. ¹⁸Leka, ab ketoan et eloh hal buen ye bolum te suang ab, ye iro te suang isi unuk ab, leka pengakan iro naan te suang unuk ab, et dian ngene ye buen iro sa.¹⁹Leka, ab sa ngene pengkoe buen ye na akan ab, et ab ngen hal ye jahat, ye sa na akan ab.! ²⁰Jaji, aka ab ngene hal ye sa na akan ab, iro sa eso ab ye ngene ye, et dosa ye bolum te suang ab ²¹Jaji ab mahan hukum iro,ye iro : kede ab kakan ngene hal ye buen, kejahatan ade naan sendro ab.²²Leka,ab ketuju hukum Allah sagar te suang batin ab, ²³Et ab kite hukum bali te suang unuk tonga ab ye bejuang ngelawen hukum akal budi ab ali ngonteh ab te suang hukum dosa ye naan suang unuk tonga ab. ²⁴Ab meresia selaka ! dase lei ye sagar nyelamat ab ke unuk pampate ihe ?. ²⁵syukur tong Allah nyelalo Tuhan taka, Kristus Yesus ! ²⁶Jaji, ali akal budi ab, ab ngelayani hukum Allah, et ali unuk jasmani ab, ab ngelawen hukum dosa.

Chapter 8Bolum Ieka Roh Allah

¹Leka iro, nehe beloh naan eso penghukuman dian ulun ye nono te suang Yesus Kristus. ²Et, hukum Roh bolum tesuang Yesus Kristus apu ngebebas ko neke hukum dosa ali maut. ³Leka, se ye sa mahan na gawi ene hukum taurat leka na pelome ene daging, apu Allah ene ali alan ngirim anak - Da, gales dian jaji sameh leen ali meresia ye bedosa ali pereket te dosa, Da ngehukum dosa te suang daging, et ngunau Roh. ⁴Dian ajuh hukum taurat na pesunek suang taka ye sa bolum ngunau daging et ngunau Roh. ⁵Leka dali ye bolum ngunau daging, memikir hal - hal ye besifat Roh. ⁶Leka pikiran ye na arah tong daging ye lei maut, et pikiran ye na arah tong Roh ye lei bolum ali damai sejahtera. ⁷Leka pikiran ye na arah tong daging ngelawen Allah; leka da sa tunuk tong hukum Allah, empe sa mahan nge gawi ye. ⁸Ali, dali ye bolum tesuang daging sa tau pesanang Allah. ⁹Et nget ro, ko sa bolum suang daging, et suang Roh aka Roh Allah bene nono te suang ko, leka, aka erai ulun sa nempuun Roh Kistus, da sa lei apun - Da. ¹⁰Et iro, aka Kistus naan te suangko, bele unuk ko mate leka dosa, et Roh bolum leka kebenean. ¹¹Et aka Roh Da ye nemuet Yesus neka pampate nono te suang ko, Da ye nemuet Yesus Kristus nehe pampate ade ye sagar ngokoi bolum tong unuk ko ye fana nyelalo Roh - Da ye nono te suang ko. ¹²v 12 Jaji erai butung - erai butung ab, taka ye he ulun - ulun ye be utang, et sa utang daging, dian bolum sameh ali daging. ¹³Leka aka ko bolum sameh nget daging, ko sagar mate, et aka ene Roh ko nyempate pangkoe - pangkoe unuk ko, ko sagar bolum. ¹⁴Lek, kawus ulun ye na pimpin ene Roh Allah ye lei anak - anak Allah. ¹⁵Leka, ko sa nerima Roh jogos eso ye ngene ke maka akut, et ko apu nerima Roh ye apu ngenkat ko jaji anak - anak Allah ye lalo Roh iro ko nook, " Abba, Bapa!". ¹⁶Roh iro gegales besaksi sendro roh taka et taka ye lah anak - anak Allah. ¹⁷Ali aka taka ye lei anak, taka ade ye lei pewaris, pewaris Allah, ali sameh pewaris ali Kristus; aka taka bene - bene siut nyanya sendro Da, taka ade sagar na mulia be sedro ali Da." Anak - anak Allah sagar nerima Kemulian." ¹⁸Leka, ab ngagap et kenyanaya kede wayah nehe ihe sa ahan na banding ali kemuliaan ye sagar na okoi tong taka. ¹⁹Leka, kawus ciptaan bene ngema - ngema ali kesongo kede anak - anak Allah nanyatakan. ²⁰Leka kawus ciptaan apu tunuk tong kebeloh di, sa nget penyengkana da gegales, et nget penyengkana Da ye apu menaklukan da, munan dasar pengharapan, ²¹Dian kawus ciptaan iro gegales ade sagar na bebas neke jongos kebinasaan nuju kebebasan anak - anak Allah ye ponu kemuliaan. ²²Leka taka ketoan et kawus ciptaan sameh - sameh kenare ali keuyuh nare belolos empe nehe lei. ²³Ali sa je iro, et taka gales ade ye nerima bua pengetuha Roh ade mengerang suang unuk taka gales, samil ngema na engkat jaji anak, ye iro penowus unuk taka. ²⁴Leka taka na selamat te suang pengharapan. leka iro, pengharapan ye na ite sa li pengharapan, et dase ye beharap munan sesegala ye apu na ite da ? ²⁵Et iro, aka taka mengharap sese ye sa taka ite, taka ngema ye ali talaten. ²⁶Nget ro ade, Roh ngawat taka suang ke lomean taka; leka taka sa ketoan nget me sebene ye taka bedoa, et Roh gales ye be syafaat dian ulun - ulun kudus sameh ali pengakan Allah. ²⁷Ali, Da ye nyelediki ate ketoan se ga Roh iro, leka Da besyafaat tong ulun - ulun kudus nget ye na ga Allah. ²⁸Ali, taka ketoan et se masam nget pengkoe besendro dian kebuenan ulun - ulun ye mengasihi Allah, ye iro ye na took sameh nget rencana Allah. ²⁹Leka, dali ye apu na taru - Da neke tela, ade apu na peli da neke tela dian jaji sameh ali gambar anak - Da, dian Da jaji ye penuha te ekang deo erai butung. ³⁰Dali ye apu na peli - Da neke tela, ade na took - Da, ali dali ye na took - Da, ade na tembene - Da ; Ali dali ye na tembene - Da, ade na muliakan - Da."Asi Allah suang Yesus Kristus." ³¹Jaji, se ye sagar taka ulek nget kawus ihe ? aka Allah te pihak taka, dase ye ngelawen taka! ³²Da ye sa sayang anak - Da gales, et nyarah - Da dian taka kawus, nget me leen Da besendro ali Da sa mengaruniakan se masam tong taka ? ³³

³⁴Dase ye sagar ngokoi hukuman ! Yesus Kristus ye apu mate, et empe ye apu na temuet ke pampate, tuet te sila sanan Allah di besyafaat dian taka. ³⁵Dase ye sagar nyenteban taka neke asi Kristus ? se penindasan, atawa kenguyuh atawa aninyaya, atawa lau, atawa kebelawoi, atawa bahaya, atawa pedang. ³⁶Nget naan na surat, " Dian ko, kemali naan te suang bahaya maut sepanyang waktu, kemali na angap nget beri - beri di na samalis." ³⁷Et iro, te suang kawus ihe, taka lewi neke kawan pemenang ene Da ye ketasi taka. ³⁸Leka, ab na harap et sa kepampate ali ade pemolum, sa ade makaikat - malaikat ali ade pemerintah - pemerintah, sa ade hal - hal ye nehe empe ade ye sagar sulet, bekuasa. ³⁹Sa ade ye naan te munan ali ade ye naan te wa, atawa se erai ciptaan bali ye, kate nebar taka neke asi Allah, ye naan te suang Yesus Kristus, Tuhan taka.

Chapter 9 Umat pelian Allah.

¹Ab ngulek kebenean suang Kristus, ab sa ngopau, ali engan aseng ab siut besaksi besendro - sendro ali Roh Kudus. ²Leka nare aseng ab solai bene ali tarus menarus nare aseng te suang aseng ab. ³Et ab beharap dian unuk ab na kutuk,tebar ali Kristus dian kawan erai butung ab, kaum se bangsa ab nget erai jasmani. ⁴Ye iro ulun - ulun Israel ; puun hak di na engkat jaji anak - anak Allah, nerima kemuliaan janyi - janyi, nerima pengokoi hukum taurat,ibadah,ali janyi - janyi. ⁵Dali ye keturunan Ma - Ma leluhur,ali neke ekang dali Kristus na belolos sameh ali daging, Da ye ade Tuhan munan segala ye ali ye na puji se ola - ola ye. Amin ! ⁶Et iro, firman Allah sa ore.leka sa kawus ulun ye beasal ke Israel ye lei ulun Israel. ⁷Ali sa kawus keturunan Abraham ye lei anak - anak da, et " ye na otus keturunan ko ye lei ye beasal neke Ishak. " ⁸Hal ihe bearti lei sa anak - anak nget daging ye na hitung nget anak - anak Allah et ade anak - anak perjanyian aa ye nahitung jaji keturunan. ⁹Leka ihe paner janyi iro, " Kede wayah ihe Ab sagar sulet, ali Sarah sagar naan erai ulun anak upo. " ¹⁰Sa je ihe aa, et kede Ribka ade entung anak - anak neke erai ulun ye iro Ishak,datu nini taka. ¹¹Leka, semale anak - anak iro na belolos ali male ngene se msam ye buen atawa ye jahat, dian tujuan Allah se ye napeli - Da na peteguh sa leka pengkoe et leka Da ye nook, ¹²Na ulek aa tong Ribka, "anak ye penge tuha sagar ngelayani ani da. " ¹³Nget ye na surat, " ab mengasihi Yakub,et ab muar ali Esau. " ¹⁴Jaji se ye kakan na ulek taka? se Allah sa adil? sinai - sinai sa ! ¹⁵Leka Da ngulek tong Musa, " Ab murah ketasi tong dase Ab kakan be belas asi,ali ab sagar bebuen ate tong dase ab kakan kemurah ate. " ¹⁶Jaji hal iro sa be gonteng te penyengkana atawa gawi boyat meresia, et tong Allah ye nundru kemurahan - Da. ¹⁷Leka kitab suci ngulek tong Firaun: " leka dian alasan ihe Ab ngangkat ko dian ab nundru kuasa - Ab te suang ko,ali dian aran - Ab na teng khabar te kawus bumi. " ¹⁸Jaji, Allah sebelas kasih tong dase ade ye na sengkana - Da, ali petokeng ate dase ade ye na sengkana - Da. ¹⁹Jaji,ko sagar ngulek tong ab, " kune me Da kea na pesala,? leka, dase ye mahan manatang penyengkana - Da. ²⁰Semulik ye dase ko, hai meresia, empe ko ngebantah tong Allah! naan kah leen ye sagar na ene paner tong ye ngene ye, " kone me ko ngene ab nget ihe. ²¹Se tukang tembikar sa be hak munan tana liat ; dian ngene neke gumpalan tana ye sameh erai bejana ye na pakai di hal ye mulia, ali bejana bali ye na pakai dian hal ye hina. ²²Nget me aka Allah, bele kakan dian nundru murka - Da ali menyatakan Kuasa - Da, apu nangung kesabaran ye solai tong bejana - bejana kemurkaan - Da ye apu na siap di kebinasaan? ²³Da ngene ye dian ngulek ke tatau kemuliaan - Da munan bejana - bejana belas kasihan - Da, ye apu na siap - Da dian kemuliaan. ²⁴ye iro taka, ye na took - Da, sa je neke kawan ulun Yahuda, et ade neke kawan bangsa - bangsa bali. ²⁵Nget ye apu na firman - Da suang kitab Hosea : Dali ye sa umat - Ab, sagar ab otus umat - ab. Ali ye sa ab te kasih, sagar ab otus ye tekasih. " ²⁶Ali. " te runa Allah ngulek te kede one; " ko sa umat - Ab, " te runa iro dali sagar na otus , " anak - anak Allah ye bolum. " ²⁷Ali Yesaya nagis Israel: " bele jumlah anak Israel nget pasir te laut, et je sisa - sisa dali aa ye sagar na selamat, ²⁸leka Tuhan sagar ngene Firman - Da te munan bumi, sempurna ali lekah. " ²⁹Sameh nget ye na nubuat ene Yesaya : " aka Tuhan semesta Alam sa ngikah te tetaka keturunan, taka apu jaji sameh nget Sodom ali nget leen Gomora. " ³⁰Jaji se ye sagar taka ulek! Et bangsa - bangsa sa Yahudi ye sa siut ke benean, apu mahan kebenean, ye iro kebenean ye beasal ke Iman; ³¹Et iro, bangsa Israel ye bekuasa me naati ke benean hukum taurat jaji sa empe tong hukum iro, ³²Kune me, ! leka dali sa demasu ye ali iman,et ali pangkoe. Dali tutur te batu sandungan. ³³Nget naan te surat : Teneng, Ab ngonok te Sion erai te batu sandungan ali erai tei batu karang, ali dase ye harap tong - Da sa sagar na temangen. "

Chapter 10 Keselamatan je tesuang Iman tong Yesus Kristus.

¹Kawan erai butung, pengakan aseng ab ali doa ab tong Allah dian dali ye lei dian dali na selamat. ²Leka ab mahan besaksi ali dali et dali nempuun semangat dian Allah, et sa bedasar tong pengetahuan ye bene. ³Leka dali sa keoan kebenean Allah ali be usaha nengkoreng kebenean dali gegales, dali sa tunuk tong kebenean Allah. ⁴Leka, Kristus ye lei ke genapan hukum Taurat ye jaji kebenean diat senu ulun ye percaya. ⁵Musa menyurat leen kebenean ye beasal neke hukum taurat, et erai ulun ye ngene kebenean bedasar hukum sagar bolum ene da. ⁶Et iro, kebenean ye beasal neke Iman ngulek nget he, " ya ngulek suang aseng ko," Dase ye sagar mengket tong surga ! Arti ye, dian ngoit Kristus dolui. ⁷Atawa' dase ye sagar dolui tong jurang maut ! Arti ye, dian ngoit Kristus moo neke ekang ulun mate. ⁸Et iro, se ye na ulek da ! " firman naan dani ali ko, ye iro te suang bowa ko ali te suang aseng ko." iro lah ulek Iman ye kain tengkabar. ⁹Aka ali bowa ko mengaku et Yesus ye lei Tuhan, ali percaya te suang aseng ko leka Allah nemuet Da te ekang ulun mate, ko sagar na selamat. ¹⁰Leka suang aseng, ulung jaji harap dian mahan kebenean; et ali bowa, ulun mengaku dian mahan keselamatan. ¹¹Leka kitab suci ngulek, Dase ade ye percaya tong - Da sa sagar pini na temangen" ¹²Leka, sa naan ye bebeda ali ulun - ulun Yahudi ali ulun - ulun Yunani ; Tuhan ye erai ye lei Tuhan munan kawus, ye be ponu penatau dian uras ulun ye nook tong -Da. ¹³. Leka, "kawus ulun ye nook suang aran Tuhan sagar na selamat." ¹⁴Et iro, nget me dali sagar nook tong Da ye male dali percaya ? Ali, nget me dali tau percaya tong Da ye male pini dali dinga ! Ali, nget me dali mahan ngeringa, aka beloh naan ye nengkab ar - Da? ¹⁵Ali, nget me dali mahan nengkabar - Da, aka dali sa na utus ! Nget na surat. " Taman ke bunas ye poo - poo dali ye sulet ngoit kabar buen.!" ¹⁶Et sa kawus ulun patuh ali kabar buen iro leka Nabi yesaya ngulek, " Tuhan, dase ye apu percaya tong kabar ye apu na dinga da neke kemali ! ¹⁷Jaji, iman timul neke pengeringa, ali ngeringa ene firman Kristus. ¹⁸Et ab nyituk," se ulun - ulun iro sa keringa .! Pasti dali keringa ye leka, " Engan dali empe tong kawus denia, ali paneran dali empe tong hujung - hujung bumi. " ¹⁹Et ab ngulek," se bangsa Israel sa paham ali da ? penela, Musa ngulek, ab sagar nemuet ye ngewoyu ko nengkawe dali ye sa erai bangsa ali nemuet ye pemereket ko nengkawe bangsa ye galu. ²⁰

²¹Et iro, leen bangsa Israel Da ngulek " sepanyang olo ab apu nyole kami - Ab tong bangsa ye sa taat ali ngelawen."

Chapter 11Allah beloh tau sa Kingat Umat - Da.

¹Leka iro ab nyituk," Se Allah apu ngunau umat - Da !." Sinai - sinai sa ! leka, ab gales ade eraiulun Israel, keturunan Abraham, neke suku Benyamin. ²Allah sa ngunur umat -Da, ye apu na peli - Da neke tela, se ko sa ketoan se ye kitab suci ulek nget Elia, kede da mengadu Israel tong Allah ? ³" Tuhan, dali apu munu nabi - nabi ko, dali apu ngekas mezbah - mezbah - ko, ali je ab gegales ye ke bolum, ali dali kakan munu ab." ⁴Et iro, se ulk i lahi ye na okoi tong da.!" Ab kea meladar 7.000 ulun dian Ab, ye sa pini syujud nyembah tong Baal." ⁵nget ro,ade kede iro, naan erai sisa ye na peli be dasar,anugerah. ⁶Leka iro, aka bedasar anugerah, et sa li bedasar pengkoe, et iro anugerah sa li jaji anugerah. ⁷Pelos nget me ! Bangsa Israel ore mahan se ye na eto da, et dali ye na peli malah mahan ye, sementara ye bali apu sa moyo belome aseng da. ⁸nget naan tesurat,"Allah ngokoi dali roh pengantuk,mate ye sa tau kite, ali kelinge ye sa tau keringa, empe olo ihe. ⁹Ali Daut ngulek." Dion aa meja perjamuan dali jaji jeret ali jabak, jaji batu sandungan, ali ngebebas dian dali. ¹⁰Dion mate dali na pedenem dian dali sakate neneng, ali lutuk dali na bungkok tarus - menarus. ¹¹Jaji, ab nyituk,se dali tersadung dian lotu? sinai - sinai sa ! et iro, ene kenyaladali, keselamatan apu sulet tong bangsa - bangsa sa Yahudi, dian ngene dali ngewoyu. ¹²Leka, aka kenyaladali jaji penatau denia, ali kegagalan dali jaji penatau dian bangsa - bangsa sa Yahudi, maka lewi - lewi eso kesempurnaan dali. ¹³Nehe ab bepander tong ko, hei bangsa - bangsa sa Yahudi, et leka ab ye lei rasul di bangsa - bangsa sa Yahudi,ab memuliakan pelayanan ab. ¹⁴Dian ab mahan ngene uyang ab kerai bangsa ngewoyu, ali nyelamat besenu ulun neke dali. ¹⁵Leka aka nengkoreng dali bearti pendamaian munan denia, se arti ye nerima dali selain neke bolum te ekang ye mate. ¹⁶Aka rote penela ye iro kudus, kawus adonan ye lei kudus. Ali aka wakat ye lei kudus, maka daan - daan ye ade kudus. ¹⁷Et iro, aka due tolu anak daan ye na sempulek,ali koye secara alami ye lei tunas liar ye na cangkok te ekang dali ali siut mahan bagian suang wakat ali gatah tonga zaitun iro, ¹⁸Ya lei jaji sakah tehadapandan - daan iro, Et aka ko sakah, ingat sa je ko ye nahan wakat,et wakat ye nahan ko. ¹⁹Tau ko sagar ngulek,"Daan - daan iro na sempulek dian ab mahan ngecangkok." ²⁰Iro bene! Dali na sempulek leka kesa percayadali, et ko jakat nahap leka Iman. ya lei sakah, et takut lei. ²¹Leka aka Allah sa ketasidaan - daan asli,Da ade sa sagar ketasi ko. ²²Leka iro, sempining kebueanan ali ketokengan Allah,Ketokeng tong dali ye apu lotu, et kebuen Da tong ko aka ko tatap nono tesuang kebueanan - Da. Aka sa, ko ade sagar na potek. ²³Ali dali ade, aka dali sa tarus - menarus suang ke sa percayadali, dali sagar na cangkok leka Allah bekuasa dian mencangkok dali mulik. ²⁴Leka, aka ko apu na potek neke se ye secara alami ye lei tonga zaitun liar ali na cangkok tong tonga zaitun ye na ule, ye belawenan ali sifat ko, sa kah te lewi li dali ye lee daan asli sagar na cangkok tong tonga zaitun dali gegales. ²⁵Leka kawan uyang ab sa hakun ko sa ketoan rahasia ihe dian ko sa mengaku unuk ko bijaksana, et kelakuan tokeng utek apu lotu munan bali Bangsa - bangsa Israel empe te penggenapan bangsa - bangsa bali sulet. ²⁶Ali nget ro kekawus ulun Israel sagar na selamat. nget naan na surat," Penowus sagar sulet neke Sion, ali Da sagar ngobet ke fasikan neke Yakub. ²⁷Ali ihe lah perjanyian - Ab ali dali, kede Ab ngangkat dosa - dosa dali. ²⁸Nget Injil, dali ye lei musuh dian ko, et nget pemelian dali ye lei ulun - ulun ye na kasihi dian tak kakah datu nini dali. ²⁹Leka anugerah ali tookan Allah sa ahan na tembatal. ³⁰Leka,sameh nget ko ye bayuh sa taat tong Allah, leka ye nehe apu mahan belas kasihan leka ketaatan dali. ³¹Nget ro ade dali nehe sa taat dian leka belas kasihan Allah ye apu na ulek tong ko, dali ade sagar mahan belas kasihan. ³²Leka, Allah apu ngonok dali kawus suang ke sa taatan dian Da mahan nundru belas kasihan - Da tong kawus ulun.Pujian dian Allah. ³³Oh, ketamam takei ye penatau ali kebijaksanaan ali pengetahuan Allah.! Betapa sa na selidiki keputusan - keputusan - Da ali sa na duga alan - alan - Da. ³⁴Leka, dase ye ketoan pikiran Tuhan! atawa, dase ye mahan ngokoi - Da nasehat ³⁵"Atawa dase ye pini ngokoi erai tei bana tong - Da samale ye, ali tau na balas ene - Da !" ³⁶Leka se masam ye lei neke Da, ali ene Da, ali tong Da. Dian Da aa Kemulian empe se ola - ola ye!.Amin.

Chapter 12 Okoi aa bolum ko tong Allah.

¹Leka iro, ene kemurahan Allah, ab nunyul ko, kawa uyang, dian ko ngokoi unuk ko dian persembahan ye bolum, ye kudus ali ye na ketuju tong Allah; irolah ibadah ko ye sejati. ²Iya jaji sameh ali denia ihe, et be ubah aa ene pembaharuan akal budi ko, empe ko mahan ngebada se ye jaji ye na ketuju Allah ; se ye buen, ye buen tong Allah, ali ye sempurna. ³Leka, nyelalo anugerah ye apu na okoi tong ab, ab ngulek tong urasulun te ekangko dian sa bepikir hal - hal ye lewi moo ke ye harus da pikir, et dian bepikir jernih nget ukuran Iman ye apu Allah okoi tong asing - asing. ⁴Leka, nget erai tei unuk, taka nempuun deo anggota, et asing - asing sa puun tugas ye sameh. ⁵Nget ro ade taka, bele deo, et ye lei erai unuk suang Kristus. Ali, asing - asing taka ye lei anggota tong ye bali. Karunia - karunia Rohani. ⁶Taka nempuun anugerah ye sa sameh nget kasih karunia ye na okoi tong taka. Aka dian benubuat, buen ye taka ngene ye sameh ali bagian Iman taka. ⁷Aka dian ngelayani, buen ye da ngelayani atawa aka dian ngajar, buen ye da ngajar. ⁸Atawa aka dian ngehibur, buen ye da ngokoi penghiburan, aka dian ngokoi, buen ye da ngokoi ali murah ate, aka dian memimpin, buen ye da memimpin ali bene - bene, aka ali nundru belas kasih, buen ye ngene ye ali suka cita. = Nasehat ali leen bolum suang kasih = ⁹Se buen ye kasih sa pura - pura. muar ali ye jahat, ali be ege aa ali se ye buen. ¹⁰Buen ye ko mengke asi ali kasih erai butung ali mengke sempone suang ngokoi hormat. ¹¹Iya ke mahing ko kanur, buen ye ko ke apui - apui suang roh ali layani aa Tuhan. ¹²Be ego aa suang pengharapan, tabah aa suang kesolet, ali bebujur aa suang doa !. ¹³siut ngepe jatah suang nyengsukup keperluan ulun - ulun kudus, be usaha aa suang nundru ke ramahan. ¹⁴Berkati aa dali ye nganiaya ko, berkati aa ali ya nyumpah. ¹⁵Be ego aa ali dali ye besuka cita, ali ngerodoi aa ali dali ye ngerodoi. ¹⁶Pikir aa hal ye sameh erai sameh ye bali. Iya memikir hal - hal ye emo, et na tuju tong ulun - ulun ye na angap moo. iya me angap unuk ko bijaksana. ¹⁷Iya ngebales tong erai ulu ade kejahatan ali kejahatan. Ene aa ye buen te one kawus ulun. ¹⁸Aka tau, se kira ye hal iro tergantung te ko, bolum aa suang perdamaian ali kawus ulun. ¹⁹Kawan erai butung ab ye kekasih, iya ko gales nuntut pembalasan, et okoi lah runa tong murka Allah. Leka naan na surat, "Pembalasan ye lei hak - Ab., Ab ye sagar ngebalas ye," Firman Tuhan. ²⁰Et iro, aka musuh ko lau, okoi aa da man, ali aka musuh ko sengo, okoi aa da isep. Ali ngene ihe, ko sagar ngumpul baye apui te munan utek da. ²¹Iya ko aleh ali kejahatan, et lawen aa kejahatan ali ke buen.

Chapter 13Ketaatan tong peraturan Pemerintah.=

¹Buen ye tiapulun tunduk tong pemeritah ye bekuasa munan ye leka sa naan pemerintah ye sa be asal neke Allah, ali dali na peli ene Allah. ²Leka iro, dase ade ye ngelawen pemerintah, da ngelawen ketetapan Allah, ali dali ye ngelawen sagar ngoit hukum munan unuk da. ³Leka, pemerintah sa ngene maka akut tong ye ngene pengkoe buen, et tong ye ngene pengkoe jahat. Hakun ko bolum ali beloh nanam takut tong pemerintah !Ene aa se ye buen, ali ko sagar mahan pujian neke da. ⁴leka dali ye lei pelayan Allah dian kebuenan ko. Et iro, aka ko ngene se ye jahat, takut aa leka beloh naan alasan pemerintah nyanang pedang. Dali ye pelayan Allah, nuntut bales ye ngejalan murka Allah tong ulun ye ngene jahat. ⁵Leka iro, ko harus tunuk, sa je leka murka Allah, et ade leka ate nurani. ⁶Iro lah leka ye ko ade ngebayar pajak, leka dali ye lei kawan pelayan Allah ye mengabdi unuk da dian hal iro. ⁷Okoi aa tong kawus se ye tau ko okoi; pajak tong ye be hak nerima pajak, cukai tong ye be hak nerima cukai, nanam takut tong ye be hak nerima nanam takut, ali hormat tong ye be hak nerima ali hormat. "Mengasihi ulun bali ye iro hukum ye penela. " ⁸Iya be utang se ade tong dase ade, et asi aa erai ali ye bali leka ulun ye mengke asi sesameh ye apu nyensukup hukum taurat. ⁹Leka, " Iya be zinah, iya munu ali dako, iya nyengkana," ali aka naan perintah bali, kawus ye apu na pekerai suang engan ihe," Asi aa sesameh ko nget unuk ko gegales." ¹⁰Kasih sa ngene kejahatan tong sesameh meresia. leka iro, kasih ye lei nyensukup hukum taurat. ¹¹Nget ro ade, ko ngentoan kede ye ko dian ruko neke turui ; leka nehe keselamatan apu dani bene tong taka neke kede olo tela taka percaya. ¹²Malem apu lalo ali jolo apu dani, leka iro ayu naka ngobet pengkoe - pengkoe kedenem ali makai perlengkapan senjata maa. ¹³Ayu taka bolum ali buen nget tong kede jolo olo, sa suang pesta pora ali kemabukan, sa suang pencabulan ali hawa napsu, ali sa suang bulo tanteng ali iri ate. ¹⁴Et iro, pakai aa Tuhan Yesus Kristus, ali iya ngurus unuk ko dian nempuas aga ko.

Chapter 14= Iya ngaku unuk penge buen neke erai butung ko=

¹Terima aa ulun ye lome iman ye, et sa dian nge bantah pendapat da. ²Naan ulun ye harap et da tau man kawus masam pngokan, et ulun ye lome iman ye je man sayur. ³Ulun ye man iya ngewarah ulun ye sa man, ali ulun ye sa man iya nge hakimi ulun ye man, leka Allah apu nerima da. ⁴Dase ko empe ko ngehakimi hamba ulun bali ! Buen ye jakat atawa ye lotu, iro urusan tuan da gegales. Ali,da sagar jakat leka Tuan sangup ngene da jakat. ⁵Naan ulun ye nga ngap erai olo penge bedi, neke olo ye bali, et ye bali ngangap kawus olo sameh. Tiap ulun harus bene - bene percaya suang aseng da gegales. ⁶Dali ye mementing olo ye na tentu, mementing ye dian Tuhan. Ali, Dali ye man,man dian Tuhan leka da ngulek syukur tong Allah. Nget ro ade dali ye sa man, man dian Tuhan ali ngulek syukur tong Allah. ⁷Leka, sa erai ulun ade neke taka ye bolum dian unuk da gegales, ali sa naan erai ulun ade ye mate dian unuk da gegales. ⁸Leka,aka taka bolum, taka bolum dian Tuhan, atawa aka taka mate, taka mate dian Tuhan. Jaji, buen taka bolum atawa taka mate,taka ye iro puun Tuhan. ⁹Leka dian iro lah Kristus mate ali buet, dian Da jaji Tuhan, buet munan ulun - ulun mate ali ade ulun - ulun bolum. ¹⁰Et iro, kune me ko ngehakimi erai butung ko ? atawa,kune me ko neneng ewa erai butung ko ali ngehina da ? leka taka kawus sagar jakat te tahta pengadilan Allah. ¹¹Leka naan na surat," Et teke Ab bolum, Firman Tuhan, tiap tekalew sagar sujud tong - Ab, ali tiap lola sagar mengaku tong Allah. ¹²Jaji,tiap taka sagar ngokoi tanggung jawab ali leen unuk da gegales tong Allah. = iya ngene ulun bali bedosa.= ¹³Leka iro, iya taka mengke hakimi, et lewi buen be tekad dian sa nganak penghalang atawa erai batu sandungan dian erai butung taka. ¹⁴Ab ye ketoan ali apu yakin suang Tuhan Yesus nget beloh naan sese lei yenajis ke hal iro gegales, et bagi ulun ye menganggap ye se segala ,yelei najis, leka iro najis tong unuk da. ¹⁵Leka,aka ate erai butung ko soo leka se ye ko okan,ko sa li bolum sameh ali kasih.Iya ko ngebinasa da ali pengokan ko iro, leka Kristus ade apu mate dian da. ¹⁶Leka iro, iya kelewa se ye ko angap buen na fitnah dian se ye jahat. ¹⁷Leka kerajaan Allah sa et leka pengokan ali isep, et leka kebenean, damai sejahtera, ali sukacita suang Roh Kudus. ¹⁸Leka dase ade ye ngelayani Kristus ali alan ihe buen tong Allah,ali na hormat meresia. ¹⁹Jaji, ayu taka demasu hal - hal ye ngoit damai sejahtera ali nemuet erai ali ye bali. ²⁰Iya ngerusak gawian Allah je leka pengokan,! semasam uras halal, et jahat aa dian erai tie ulun ye man ali ngene ulun bali bedosa. ²¹Buen ye sa man lunek isi atawa isep anggur, atawa ngene hal bali ye tau ngene uyang ko te sandung. ²²Ege aa keyakinan ye ko puun dian unuk ko gales te one Allah.Be ego ulun ye sa ngehakimi unuk da gegales te wae se ye na angap da buen. ²³Et iro, ulun ye ragu sagar na hukum aka da man, leka da man sa bedasar Iman ; ali se setua ye sa beasal neke iman ye lei dosa

Chapter 15

Awat aa erai butung ko dian jaji lewi nahap suang iman ¹Jaji taka ye nahap harus nangung kelomean ulun ye sa nahap, ali sa pesanang unuk gegales. ²Oboh ye tiap ulun te ekang taka pesanang sesameh ye dian kebuenan da, dian ngokoi semangat rohani da. ³Leka, Kristus sa pesanang unuk - da gegales, et nget naan na surat, "engan - engan hinaan dali, ye ngehina - ko, apu lotu kune Ab," ⁴leka, se ade ye naan na surat bayuh apu na surat dian ngajar taka di nyelalo keharati ali penghiburan ye na okoi kitab suci, taka mahan nempuun pengharapan. ⁵Semoga Allah, sumer kesabaran ali penghiburan ngokoi ko anugerah dian mahan bolum suang kerai aseng pikir erai sameh bali nget ali Yesus Kristus, ⁶Leka ali erai ate ali erai engan ko memuliakan Allah ali Ma Tuhan taka Yesus Kristus. ⁷Leka iro, empe erai ali ye bali, sameh nget Kristus ade nerima taka dian kemuliaan Allah. ⁸Ab ngulek tong ko et Kristus apu jaji pelayan dian ulun - ulun ye besunat di kebenean Allah, ye iro dian penahap janyi ye na okoi tong tak kakah datu nini taka. ⁹Ali dian bangsa - bangsa ye sa Yahudi didali memuliakan Allah munan belas kasian - Da. Nget naan na surat, "leka iro, ab sagar memuji - Ko te lelui bangsa - bangsa ye sa Yahudi; ali ab sagar nge nyanyi mazmur dian aran - Ko." ¹⁰Ali eso ulek da, "Be ego aa hei bangsa - bangsa, besendro ali umat Allah.!" ¹¹Ali eso, "puji aa Tuhan hei segala bangsa ! Dion aa kawus umat memuji Tuhan." ¹²Ali, Yesaya ngulrk li, "sagar sulet neke keturunan Isai, ali Da sagar buet di memerintah bangsa - bangsa, ali te suang Da, bangsa - bangsa sagar beharap." ¹³Se kira ye Allah sumber pengharapan nyemponu ko ali semasam suka cita ali damai sejahtera suang Iman ko empe ko sagar ponu tesuang pengharapan ene kuasa Roh kudus. Pelayanan Paulus tong ulun - ulun ye sa Yahudi ¹⁴Kawan erai butung ab, ab gegales na yakini leen ko, leka ko ponu ali kebuenan, ponu ali semasam pengetahuan, ali kate ngokoi nasehat erai ali ye bali. ¹⁵Et iro, ab apu nyurat ali ronu tong ko mengenai besenu hal dian pekingat ko mulik, leka anugerah ye apu Allah okoi tong ab. ¹⁶Ab jaji pelayan Yesus Kristus dian bangsa - bangsa ye sa Yahudi mahan jaji persembahan ye na ketuju, ali na kudus ene Roh kudus. ¹⁷Iro aa leka ye, suang Yesus kristus, ab tau be megah ngenai hal ye ab ene dian Allah. ¹⁸Leka, ab sa ronu bepaner ngenai sesetua ye bali, kecuali ye apu na ene Kristus nyelalo ab, di ngene bangsa - bangsa ye sa Yahudi taat ene paneran ali pengkoe. ¹⁹Nyelalo kuasa tanda - tanda ajaip ali mukjizat - mukjizat, nyelalo kuasa Roh leka empe jaa Yerusalem ali selimpang ye empe tong Ilirikum, ab apu nengkabar seponu ye Injil Kristus. ²⁰Nget ro ade ab betekat di nengkabar Injil te runa Kristus male na kentaru dian ab sa nemuet te munan dasar ye apu na onok ulun bali. ²¹Nget naan nasurat. "Dali ye male pini nerima kabar leen Da sagar kite, ali dali ye sa pini keringa sagar ketaru. Rencana Paulus kotew tong jaa Roma ²²The leka ye ab gagah tehalang dian kotew ko. ²³Leka iro nehe, leka beloh naanli runa te daerah ihe, ali leka ab apu betaun - taun olo ye kakan kotew ko. ²⁴Et kede ab tulak tong Spanyol, ab beharap mahan singah ali sengkeruku ali ko empe ko mahan ngawat ab te biduh, uli ab one na suka cita kan be sendro ko dian sunah erep - erep. ²⁵Et iro nehe, ab tulak tong jaa Yerusalem dian melayani ulun - ulun kudus. ²⁶Leka Makedonia ali Akhaya ali sanang atengokoi smbangan tong ulun susah te lelu ulun - ulun kudus te Yerusalem. ²⁷Dali ego bene ngene ye, leka iro apu kewajiban dali. Et aka bangsa - bangsa ye sa Yahudi apu nerima bagian suang hal - hal rohani puun ulun Yahudi, leka iro dali ade harus ngelayani ulun Yahudi suang keperluan jasmani dali. ²⁸Leka iro, kede ab apu nyempunah gawi ihe ali mematerai hasil ihe tong dali, ab sagar tulak tong Spanyol nyelalo jaa ko. ²⁹Ab ketoan leka kede ab kotew ko, ab sagar suang keponuan berkat Kristus. ³⁰Nehe, ab kaweng tong ko, uyang - uyang, dian Tuhan taka Yesus Kristus ali dian kasih Roh, di begumul besendro - sendro ali ab suang doa tong Allah di unuk ab. ³¹Dian ab na ugahe neke ulun - ulun ye sa patut te Yudea, ali dian pelayanan ab dian Yerusalem buen di ulun - ulun kudus. ³²Ali dian leka kehendak Allah ab tau sulet tong ko ali ego, ali mahan kesegaran te lelu ko. ³³Se kira ye damai sejahtera Allah nyendro ko ade. Amen.

Chapter 16= Tabe ali paket neke Paulus =

¹Ab nyarah tong ko Febe, erai butung bawe taka ye lei eraiulun pelayan jemaat te Kengkrea. ²Terima aa da tesuang Tuhan nget me leenulun -ulun kudus, ali awat da suang se masam ye na perlu da neke ko leka da gals apu ngokoi awat tong deoulun ali ade tong unuk ko. ³Pekempe aa tabe ab tong Priskila ali Akwila, uyang - uyang sepelayanan ab suang Kristus Yesus. ⁴Dali ye apu ane mare dian nyelamat bolum ab. Munan dali, sa je ab aa ye ngulek syukur et ade kawus jemaat sa Yahudi. ⁵Pekempe ade tabe ab tong jemaat te belai dali, Pekempe ade tabe tong Epenetus ye ab kererew, da ye leiulun ye penge one te Asia ye nerima Kristus. ⁶Tabe tong Maria ye apu begawi uyuh dian ko. ⁷Tabe tong Andronikus ali Yunias, uyang - uyang sebangsa ab pelos sameh tahanan ye ade terkenal te lelu kawan rasul, ye ade apu naan te suang Kristus semale ab. ⁸Tabe tong Ampliatius, ye ab na kasihi te suang Tuhan. ⁹Tabe tong Urbanus, uyang erai pelayanan taka te suang Kristus, ali tong Slakhis ye ab kasihi. ¹⁰Tabe tong Apeles, ye apu na suba tahan uji suang Kristus. pekempe ade tabe ab tong kawan anggota keluarga Aristobulus. ¹¹Pekempe tabe ab tong Herodion, uyang sebangsa ab. Tabe tong kawan anggota keluarga Norkisus ye naan suang Tuhan. ¹²Pekempe ade tabe ab tong Tripena ali Trifosa, ye apu be uyuh te suang Tuhan. Ali tong Persis ye ab kasihi, ye ade apu begawi uyuh te suang Tuhan. ¹³Tabe ade tong Rufus,ulun pelian te suang Tuhan, ali ade tong e'ne da ye jaji e'ne dian ab ade. ¹⁴Tabe tong Asinkritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas, ali uyang - uyang ye sendro ali dali. ¹⁵Tabe tong Filologus ali Yulia, Nereus ali erai butung bawe da, ali tong olimpas, ali kawusulun kudus ye sendro ali dali. ¹⁶Okoi aa erai sameh bali ali enok kudus, kawus jemaat Kristus pekempe tabe dali tong ko. ¹⁷Nehe ab ngokoi semangat ko, uyang - uyang, awasi dali ye ngene runtuh ali petaang, ali ye be lawenan ali ajaran ye apu ko tempuun; be oro aa kedali. ¹⁸Lekaulun -ulun nget iro sa melayani Tuhan taka Yesus Kristus, et ngelayani aga dali gegales, et ali engan ye halus ali engan - engan sanjungan, dali ngopau ateulun -ulun ye sa ngonok curiga. ¹⁹Leka, kepatuh ko apu na kentoan kawusulun, leka iro ab be ego et ko. et iro, ab kakan dian ko bijaksana nengkawe se ye buen ali bersih ke hal ye jahat. ²⁰Allah asal damai sejahtera sagar pehancur iblis tewa poo ko, Anugerah Yesus, Tuhan taka, nyendro ko. ²¹Timotius, uyang ab se pelayanan ab, pekempe tabe dian ko, ali ade neke Lukius, Yason ali Sosipater, kawan uyang sebangsa ab. ²²Ab Ter tius ye nulis surat ihe, pekempe tabe ab tong ko suang Tuhan. ²³Gayus, ye ngokoi tumpangan tong ab ali tong kawus jemaat, pekempe tabe tong ko. Erastus, bendahara kota ali Kwartus erai butung ab, pekempe salam tong ko. ²⁴Anugerah Yesus Kristus, Tuhan taka, nyendro ko kahai! amen. ²⁵Dian Da ye sangup meneguhkan ko sameh ali Injil ye ab oit pemberitaan ab tentang Yesus Kristus, ali ye sameh ali nengau rahasia ye apu na siok seola be abad - abad. ²⁶Et ye nehe apu na ulek nyelalo kitab - kitab kawan nabi, sameh ali pemeritah Allah ye kekal ye apu na tengkabartong kawus bangsa dian memimpin nuju ke patuhan Iman. ²⁷Tong erai - erai ye Allah ye ponu hikmat nyelalo Kristus Yesus; Kemuliaan empe se ola - ola ye ! Amin.

1 Corinthians

Chapter 1

Tabe Ke Paulus ¹Paulus, na took nget rasul Yesus Kristus ene kahanak Allah, ali Sostenes, aben taka. ²Ntong Jemaat Allah ye naan tei Korintus, dian dali ye na kuduskan suang Kristus Yesus ye na took dian jaji kawanulun kudus sendro kawusulun tei tiap runa ye nook aran Tuhan taka Yesus Kristus, buen tei runa dali atawa taka. ³Anugerah di engko ali damai sejahtera ke Allah Bapa taka uyang Tuhan Yesus Kristus. Paulus Bersyukur Ntong Allah ⁴Ap seleur ngulek syukur ntong Allah ap di engko leka anugerah Allah ye na okoi ntong ko suang Yesus Kristus, ⁵bahwa suang segala hal, ko na pesugih suang Da, suang kawus pepaneran, ali kawus pengentoan, ⁶sameh nget kesaksian mengenai Kristus ye apu nateguhkan suang ko. ⁷Et leka iro, ko sa sagar bekekurangan suang suatu karunia pun sementara ko ngema pernyataan Tuhan taka, Yesus Kristus, ⁸ye ade menguhkan ko empe akhir ye dian ko sa bercela te olo Tuhan taka Yesus Kristus. ⁹Allah iro setia, ye ene-Da ko na took ntong suang persekutuan ali Anak-Da, Yesus Kristus, Tuhan taka. Perpecahan Suang Jemaat ¹⁰Nehe, ap ngomoi nasihat ntong ko, kawan aben, di aran Tuhan taka Yesus Kristus dian ko kawus ngulek hal ye sameh dian beloh naan perpecahan-perpecahan tei antara ko, melainkan dian ko na perlengkapi suang pikiran ye sameh ali suang [penda[pat ye sameh. ¹¹Sebab, apu na pekempe ntong ko mengenai ko, kawan aben ap, keluarga Kloe, bahwa naan pemulo tei antara ko. ¹²Maksud ap nehe asing-asing ko bepaner, "Ap ke Paulus", ali "Ap ke Apolos," ali "Ap ke Kefas," ali "Ap ke Kristus." ¹³Se kah Kristus tebagi-bagi? Se kah Paulus na salib di engko? Atawa, se kah ko na baptis suang aran Paulus? ¹⁴Ap bersyukur ntong Allah bahwa sa erai keulun pun ke ko ye na baptis ene ap,

kecuali Krispus ali Gayus, ¹⁵dian iya naan erai pun ye tau ngulek bahwa ko na baptis suang aran ap. ¹⁶Ap ade ngebaptis kawus ulun te belai Stefanus; se lewi ye, ap sa ketoan se kah ap apu ngebaptis kawan ulun ye bali. ¹⁷Sbab, Kristus sa ngutus ap dian ngebaptis, tapi dian pekempe Injil, baa suang hukmat pepaneran, dian salib Kristus sa na ene sia-sia. Kuasa Ali Hikmat Allah ¹⁸Sebab, pepaneran mengenai salib nget kebodohan di dali ye desung mate, tapi di non taka ye naselamatkan, hal iro nget kekuatan Allah. ¹⁹Sebab, naan tetulis, "Ap sagar ngene hansur hikmat ulun ye bijaksana, ali kepaneian ulun ye panei, Ap sagar menolak ye." Yesaya 29:14²⁰Tei kame kah ulun ye bijak? Tei kame kah ahli Taurat? Tei kame kah ahli debat jaman ihe? Sa kah Allah apu ngene budu hikmat dunia ihe? ²¹Leka suang hikmat Allah, denia lalo hikmat ye sa ketaru Allah, maka Allah berkenan lalo kebodohan pemberintaan Injil dian nyelamat ye persaya. ²²Sebab kawan ulun Yahudi kaweng tanda-tanda ali kawan ulun Yunani ngeto hikmat. ²³Akan tetapi, kemali pekempe berita Kristus ye nasalibkan, ye di kawan ulun Yahudi, nget batu sandungan, ali kawus ulun ye baa ke ulun Yahudi, kebodohan. ²⁴Namun, dian dali ye na took , buen kawan ulun Yahudi atawa kawan uluj Yunani, Kristus irolah kekuatan Allah ali hikmat Allah. ²⁵Leka ye budu ke Allah lewi bijaksana ke pada meresia, ali ye lome ke Allah lewi gagah ke pada meresia. ²⁶Teneng leen ko kede ko na took, kawan uyang, sa deo ye bijaksana menurut daging, sa deo ye bekuasa, sa deo ye terpandang, ²⁷tapi Allah apu meli ye budu kedenia dian ngene mangan ye bijaksana, ali Allah meli se ye lome ke denia dian ngene mangan ye gagah. ²⁸Ali, Allah meli ye sa terpandang ke denia ali na pandang waa, bahkan hal-hal ye sa berarti, dian ngene beloh naan hal-hal ye berarti, ²⁹dion tiap meresia sa tau bermegah tei hadapan Allah. ³⁰Et leka Da, ko naan suang Yesus Kristus, ye dian taka na pejaji hikmat, kebenean, kekudusan, ali penebusan ke Allah, ³¹dion ayet ye tetulis, "Dion ko ulun ye memegahkan unuk, bermegah suang Tuhan."

Chapter 2

¹Ali, kede ap sulet ntong kam, Kawan-uyang, ap sa sulet ali ketamam engan-engon atawa ketau dian nyerita rahasia Allah ntong kam. ²Leka, ap menyatakan dian sa ketoan se ali dase kam selain mengenai Yesus Kristus, ye iro Da ye na salib. ³Ap sendro ali ko suang kelemahan, suang ketakutan, ali sangat gentar. ⁴Pepaneran ap atawa se ye na pekempe ene ap sa suang pepaneran hikmat ye meyakinkan, tapi ali bukti Roh ali kuasa, ⁵dian iman ko sa bedasar ke hikmat meresia, melainkan ke kuasa Allah. Allah Nundru Hikmat-Da Lalo Roh ⁶Kemali ngulek ke kelinga dase dali ye apu tuha, tapi sa ke kelinga zaman nehe atawa ke kawan ulun tamam nehe ye sagar na sesia, ⁷je kemali ngulek ke kelinga Allah suang rahasia, ke kelinga ye sa ite, ye na petatap Allah semale penyentela zaman di kebuen-badi taka. ⁸Beloh kawan ulun tamam zaman nehe ye mentaru ye. Leka, kaye dali apu mentaru ye, dali sa sagar pini ngehukum mate tei salib Tuhan ye buen-badi. ⁹Tapi, nget ye tetulis, "Se ye male pini na ite mate, ali ye male pini na dinga keling, ali ye male pini losek suang aseng meresia, kawus iro apu na sade ene Allah di nali ye ngerereu-Da." ¹⁰Tapi, Allah apu petendre hal-hal ihe nengkawe taka lalo Roh leka Roh nyentineng deo hal, belantak ketakei Allah. ¹¹Leka, dase-dase kah meresia ye ketoan deo hal ke meresia je roh meresia ye naan tei suang ye? Ngetro ade, beloh erai keulun pun ye ketoan deo hal ke Allah je Roh Allah. ¹²Nehe, taka apu mahan, ba roh ke denia, je roh ye ke Allah dian taka tau ketoan deo hal ye na okoi Allah ntong taka. ¹³Deo hal ye ade kemali pekempe nehe sa suang engan-engon ye na ajar ene ketau meresia, je ye na ajar ene Roh ali ngebanding deo hal ye rohani ali ye rohani. ¹⁴Tapi, meresia ye sa rohani sa mahan deo hal ye beasal ke Roh Allah leka deo hal iro nget ngene pengegalu di na. Da sa mahan memahami ye leka deo hal iro je tau na nilai secara rohani. ¹⁵Meresia ye rohani ngenilai kawus hal, tapi da gegales sa tau na nilai ene dase-dase. ¹⁶Leka, "Dasekah ye ketoan pikiran Tuhan mpe tau ngenasehat-Da?"

Chapter 3

Beloh Kedewasaan Suang Jemaat ¹Namun, kawan uyang, ap sa tau bepaner ntong ko nget ntong meresia ye rohani, tapi nget ntong meresia duniawi, ye iro nget ntong kawan rikok suang Kristus. ²Ap ngokoi ko isep susu, baa pengokan, leka ko male tau, bahkan nehe ko ade male keule, ³leka ko sengke duniawi. Sebab, amun naan bahiri ate ali perselisihan tei antara ko, sa kah ko sengke duniawi ali bolum secara meresia? ⁴Sebab, kede erai ke ulun bepaner, "Ap tei pihak Apolos," sa ka iro berarti ko ro meresia? ⁵Belalu, dase kah Apolos iro? Ali, dasekah Paulus iro? Hamba-hamba ye ene da ko jaji harap nget ye Tuhan apu ngokoi karunia ntong taka asing-asing. ⁶Ap ngulek, Apolos nyiram, tapi Allah ye pe tumu. ⁷Jaji, baa ye ngule, baa ade ye nyiram, melainkan Allah ye pe tumu. ⁸Ulun ye ngule ali ye nyiram ira erai, ali asing-asing sagar nerima upa ye lei sesuai ali usaha ye lei. ⁹Sebab, kemali he uyang sekerja Allah; ko ro ume Allah, bangunan Allah. ¹⁰Sesuai ali anugerah Allah ye na karunia ntong ap, nget erai ke ulun ahli bangunan ye panei, ap ngonok fondasi ali ye bali ngebuete munan ye. Namun tiap ulun harus ketoan nget me da nemuet tei munan ye. ¹¹Sebab, beloh naan erai ulun pun ye tau ngonok fondasi ye bali amun sa ye apu na onok, ye iro Kristus Yesus. ¹²Amun naan ulun ye nemuet tei munan fondasi ihe ali amas, perak, batu-batu beuman, kayu, ikut, tangkai pare, ¹³gawian ye na ene tiap ulun sagar tena leka olo iro sagar na nyatakan ali apui, uyang apui iro lei sagar nguji ngetme jenis gawian tiap ulun. ¹⁴Amun gawian ye apu na buete erai ke ulun ro betahan, da sagar nerima upa. ¹⁵Amun gawian ulun iro awus kune selukut, da sagar sengsara nelang rugi, meskipun nget ro, da lei sagarn na selamatkan, tapi len ye nget lalo apui. ¹⁶Sa ketoan kah ko mpe ko Runa Allah ali Roh Allah nono tei suang ko? ¹⁷Kaye naan ulun ye nenrusak Runa Allah, Allah sagar nenrusak da leka Runa Allah naanlah berasih, ye iro ko. ¹⁸Iya naan ulun ye ngakal unuk da lei. Amun naan ulun tei antara ko ngekra bahwa da bijaksana te jaman ihe, dion ko da jaji budu dian da tau jaji bijaksana. ¹⁹Sebab, hikmat dunia ihe ye iro pengegalu tei hadapan Allah. Sebab, naan tetulis, "Da ro ye nakep ulun bijaksana suang kelicikan dali. ²⁰Ali li, "Tuhan ketoan pikiran-pikiran ulun ye bijaksana, kawus ye iro sia-sia." ²¹Leka iro, iya naan erai ke ulun pun ye bermegah suang meresia. Sebab, segala sesuatu ro puun ko, ²²buen Paulus, Apolos atawa Kefas, ben denia, buen bolum atawa pempate, buen hal-hal ye nehe atawa hal-hal ye sagar sulet ; kawus ye ro puun ko. ²³Ali, ko ro puun Kristus, ali Kristus ro puun Allah.

Chapter 4

Pelayanan Utusan-utusan Kristus ¹Nget he kahanak ye ulun memperhitungkan kemali ye iro nget hamba-hamba Kristus ali kawan ulun ye na harap rahasia-rahasia Allah. ²Ali nget ro, kawan ulun ye naharap ali hal-hal ye berharga haruslah membuktikan bahwa dali tau naharap. ³Namun, di nap iro sa penting amun ap na hakimi ene ko atawa ene suatu pengadilan meresia. Bahkan ap lei sa menghakimi unuk ap. ⁴Sebab, ap sa menyadari se pun mengenai unuk ap lei. Namun, baa leka hal iro ap na pebujur, melainkan Tuhan ro ye menghakimi ap. ⁵Leka iro, iya ko menghakimi amun male waktu ye, ye iro amun male Tuhan sulet. Da ye sagar ngene maa hal-hal ye beloh ite suang denem ali sagar menyatakan maksud-maksud ate. Belalu, tiap ulun sagar nerima pujian ke Allah. ⁶Kawan uyang, ap apu ngegawi hal-hal ihe munan unuk ap lei ali Apolos di ko dian tei suang kemali, ko tau belajar dian sa lewi ke se ye na tulus sehingga beloh naan erai ke ko ye jaji sakah erai ntong ye bali. ⁷Sebab, dase kah ye membedakan-beda ko? Se ye apu na puun ene ko, ye baa ko terima? Ali, amun bene ko nerima ye, kune me ko sakah seolah-olah sa nerima ye? ⁸Ko apu ne peboting, ko apu jaji sugih! Sa ali kemali, ko apu jaji raja! Ap bene me harap ko bujur-bujur apu jaji raja dion kemali ade tau merintah sendro ko. ⁹Sebab, menurut ap, Allah apu ngonok kemali, para rasul, tei runa ye pengawus, nget kawan ulun ye na pelotu hukuman mate; leka kemali na pejaji pengite dian denia, buen dian kawan malaikat atawa meresia ¹⁰Kemali budu di Kristus, tapi ko bijaksana suang Kristus. Kemali lome, tapi ko gagah. Ko terhormat, tapi kemali hina. ¹¹Mpe nehe, kemali keket lau ali haus, bepama breset, na pupuk, ali bolum mengembara. ¹²Kemali uyuh, begawi ali kami kemali lei. Kede kemali na reket, kemali memberkati. Kede kemali na siksa, kemali betahan. ¹³Kede kemali na fitnah, kemali nuing ali santun. Bahkan mpe nehe, kemali jaji nget jurek denia, jurek ke segala sesuatu. ¹⁴Ap nulis hal-hal ihe sa dian nemangen ko, melainkan dian ngokoi nasihat ntong ko nget kawan tia ye na asi. ¹⁵Sebab, sekalipun ko naan sepuluh ribu guru suang Kristus, ko beloh naan deo maa. Leka suang Yesus Kristus, ap he jaji ma ko lalo Injil. ¹⁶Jaji, ap nyemangat ko, jaji lei ulun ye siut teladan ap! ¹⁷Irolah sebab ye, ap apu ngutus ntong ko Timotius, anak ap ye na asi ene ap ali ye setia tei suang Tuhan. Da sagar pengingat ko mengenai alan-alan ap suang Kristus, nget ye na ajar ene ap lei kame-kame suang tiap jemaat. ¹⁸Sasenu ke ko jaji sakah, seolah-olah ap sa sagar sulet li ntong ko. ¹⁹Namun, ap sagar lekah sulet ntong ko, amun Tuhan ngehandaki, ali ap sagar ketoan sa je pepaneran kawan ulun sakah iro, tapi ade kuasa dali. ²⁰sebab, Kerajaan Allah baa suang pepaneran melainkan suang kuasa. ²¹Se ye na akan ko? Se kah ap harus sulet ntong ko aliu tungket atawa ali asi uyang roh kelemahlembutan?

Chapter 5

Dosa Seksual Suang Jemaat ¹Memang apu na lapur bahwa naan perzinahan tei antara ko, perzinahan ye bahkan beloh naan tei antara bangsa-bangsa ye bali, ye iro naan tei antara bangsa-bangsa ye bali, ye iro naan ulun ngepe sao maa ye. ²Ali, ko sakah! Sa kah seharus ye ko justru berduka dion ulun ye ye ngene perbuatan ihe na singkir ke antara ko?³Memang, secara jasmani ap buyo, tapi ap naan suang roh. Ali, ap apu pelotu hukuman munan ulun ye hal ihe, seolah-olah ap naan. ⁴Suang aran Tuhan Yesus; kede ko bekumpul, ali ap sendro ko suang roh ali kuasa Tuhan taka, Yesus, ⁵Ap apu ngene keputusan dian nyarah ulun ihe ntong iblis dian kebinasaan tong a ye dian roh ye tau na selamatkan te olo Tuhan. ⁶Kesakahan ko iro sa buen. Sa ketoankah ko bahwa je idis ragi sagar pekamer kawus adonan? ⁷Berasih ko; kawus ragi ye ola dion ko jaji adonan ye kado, nget ye kame ko dasar ko sa beragi. Sebab, Kristus, Domba Paskah taka, apu na semalis. ⁸Leka iro, ayu taka ngeme rami pesta iro, sa ali ragi ye ola, sa ali ragi keburukan ali kejahatan, melainkan ali rote sa beragi kekemurnian ali kebenean. ⁹Ap nulis ntong ko suang surta ap; iya begaul ali kawan ulun cabul. ¹⁰Maksud ap, baa ke kawan ulun cabul tei denia ihe, kawan ulun se sakah, kawan penipu, atawa ali kawan penyembah berhala. Amun nget ro, ko seharus ye losek ntong denia ihe. ¹¹Namun, nehe ap nulis ntong ko, iya begaul ali kawan ulun ye na otus aben amun da ro ulun cabul, serakah, penyembah berhala, pemfitnah, pemabuk atawa penipu. Bahkan iya man ali ulun ngetro. ¹²Sebab, se urusan ko menghakimi kawan ulun luar? Sa kah ko menghakimi dali ye naan tei suang jemaat? ¹³Namun, Allah ye sagar menghakimi dali ye tei luar jemaat. Leka iro, siu tulak ulun ye ngene kejahatan ke antara ko.

Chapter 6

Mengenai Pekara HUKUM Te Antara Ulun Harap ¹Kede erai ke ulun ke mo naan perselisihan ali ye bali, se kah da ronu tulak dian ngeto keadilan tei hadapan kawan ulun ye sa bene ali baa tei hadapan kawan ulun kudus? ²Se kah ko sa ketoan bahwa kawan ulun kudus sagar menghakimi dunia? Amun denia na hakimi ene ko, se kah ko sa patut dian mengadili perkara-perkara ye halus bene? ³Se kah ko sa ketoan bahwa taka sagar mengadiliu kawan malaikat? Se li je pekara-pekerja biasa tiap olo! ⁴Jaji, amun ko ngehadap pekara-pekerja biasa nget iro, kune me ko ngoit da ntong dali ye sa naperhitungkan suang jemaat? ⁵Ap ngulek ihe dion ko mangen. Se kah beloh naan erai ke ulun ke antara ko ye bijaksana, yen tau ngurus pekara-pekerja tei antara kawan aben da? ⁶Malahan, antara aben ali aben tulak ngeto keadilan tei hadapan kawan ulun ye sa harap! ⁷Sebujur ye, apu jaji kegagalan di engko je ko naan pekara-pekerja hukum tei antara ko. Kuneme ko sa hakun na pesala? Kuneme ko sa hakun na rugikan? ⁸Sebalik ye, ko lei ye be sala ali merugikan. Bahkan ko ngene ye ntong kawan aben ko? ⁹Se kah ko sa ketoan bahwa ulun ye sa bene sa sagar mahan warisan Kerajaan Allah? Iya sesat! Kawan ulun cabul, kawan penyembah berhala, kawan ulun ye berzina, banci, kawan homo seksual, ¹⁰Kawan maling, kawan ulun ye serakah, kawan pemabuk, kawan pemfitnah ali kawan penipu dali kawus sa sagar mewarisi Kerajaan Allah. ¹¹Se senu ke ko ade nget ro. Namun; ko apu na berasih, apu na kuduskan, ali apu na pebene suang aran Tuhan Yesus Kristus ali suang Roh Allah taka. Beugah Ke Perzinahan ¹²Kawus hal ahan di engko, tapi sa kawus ye berguna. Memang kawus hal ahan di engko, tapi ap sa hakun na perhamba ene se pun. ¹³Pengokan dian butung, ali butung dian pengokan, tapi Allah sagar nengkawus kedue-due ye. Tonga sa dian perzinahan, melainkandiann Tuha, ali Tuhan dian tonga. ¹⁴Allah nemuet Tuhan ali ade sagar membangkitkan taka ene kuasa-Da. ¹⁵Se kah ko ketoan bahwa unjk ko iro anggota-anggota Kristus? Se kah ap sagar ngepe anggota-anggota Kristus ali pejaji dali anggota-anggota pelacur? Sama sekali sa! ¹⁶Se kah ko sa ketoan bahwa ulun ye nyuruk tonga da ntong pelacur jaji erai kongé ali da? Sebab, Da bepaner, "Kedue ye sagar jaji erai daging." ¹⁷Akan tetapi, ulun ye nyuruk tonga da ali Tuhan jaji erai roh ali-Da. ¹⁸Beugah ko ke perzinahan! Tiap dosa ye bali ye na ene erai ke ulun iro tei luar unuk ye, tapi ulun ye bezina, bedosa ntong unuk da lei. ¹⁹Se kah ko sa ketoan bahwa unuk ko ro Bait Roh Kudus, ye naan tei suang ko, ye ko terima ke Allah, ali bahwa unuk ko sa je puun ko lei? ²⁰Sebab, ko apu na tebus ali uman lunas. Leka iro, muliakanlah Allah ali unuk ko!

Chapter 7

Nasihat Mengenai Pernikahan ¹Nehe, mengenai hal-hal ye ko tulis ntong ap; iro buen di kawan upo dion sa ngower bawe. ²Namun, leka naan ye perzinaan, tiap kawan upo buen ye naan sao ye lei ali tiap bawe naan bane ye lei. ³Bane harus nemponu kewajiban da ntong sao da, nget ro ade sao ntong bane da. ⁴Sao sa bekuasa munan unuk da lei, melainkan bene ye. Nget ro ade bene sa bekuasa munan unuk da lei, melainkan sao da. ⁵Iya ko saling mengke oro, kesuali alui persetujuan bersama dian sementara waktu dion ko bebas ngokoi waktu ko dian bedoa. Uli ro, bolum sendro li dion Iblis sa mencubai ko leka ko sa kate suang pengendalian diri. ⁶Namun, ap ngulek ihe nget kelonggaran, baa nget perintah. ⁷Ap beharap kawus ulun tau nget unuk ap. Akan tetapi, tiao ulun naan karunia ye lei ke Allah, ye erai ke ulun suang hal ihe, ali ye bali suang hal iro. ⁸Ntong ye sa peruku ali kawan balu, ap ngulek bahwa buen dali tatap suang keadaan nget ap. ⁹Akan tetapi, amun dali sa tau ngendali unuk, buen ye dali peruku. Sebab, buen dali peruku ke pada terbakar ene hawa napsu. ¹⁰Ntong ye peruku, ap ngokoi prentah-prentah ihe, (baa ke ap, melainkanken Tuhan), ye iro sao sa ahan ngikah bane ye, ¹¹(tapi amun da apu ta pu ngikah bane ye, da harus tatap sa peruku, atawa mulik na damai kan ali bane ye) ali bane sa ahan nyentuar sao ye. ¹²Ntong ye selebih ye, ap ngulek (ap baa Tuhan) bahwa amun naan aben ye be sao uyang sa harap, ali bawe iro hakun bolum sendro da, iya da nyentuar sao da iro. ¹³Nget ro ade amun erai ke ulun bawe naan bane ye sa harap, ali kawan upo iro hakun bolum sendro da, iya da ngikah bane da iro. ¹⁴Leka bane ye sa harap iro na kuduskan ene sao da, ali sao ye sa harap na kuduskan ene bane da. Amun sa ngetro, kawan tia ko ro kawan tia najis, tapi nehe dali kudus. ¹⁵Namun, amun ye sa harap iro kakan sentuar, dian ko da sentuar. Suang hal nget ihe, aben upo atawa aben bawe sa li te ikat. Akan tetapi, Allah apu nook taka dian bolum suang damai sejahtera. ¹⁶Leka hai sao nget me ko ketoan amun ko sagar nyelamat bane ko? Atawa, nget me ko ketoan, hai bane, amun ko sagar nyelamat sao ko? Tetap Suang Keadaan Nget Kede Na Took Allah. ¹⁷Namun, nget ye apu Tuhan tetapkan dian tiap ulun, nget ye apu na took ene Allah ntong dali asing-asing, tetaplah bolum suang keadaan nget ro. Nget ro ade ap merintah ntong kawus jemaat. ¹⁸Se kah naan ulun ye na took kede da apu na sunat? Iya da pejaweh tanda-tanda sunat ye. Se kah ulun ye kede na took da male besunat? Iya da na sunat. ¹⁹Sebab, besunat atawa sa besunat; sa lah penting. Namun, ye penting ro ketaatan ntong perintah-perintah Allah. ²⁰Tiap ulun harus nono suang keadaan nget kede da na took. ²¹Se kah ko erai ke ulun budak ke de na took? Iya ko gaer hal iro. Namun, amun ko tau ade jaji ulun ye bebas, ware ko berguna kesempatan iro. ²²Sebab, da ye kede na took suang Tuhan ye iro budak, da iro ulun bebas puun Tuhan. Nget ro ade, kede ulun ye bebas na took, da iro budak Kristus. ²³Ko apu na towus ali uman lunas, leka iya ko jaji budak meresia. ²⁴Kawan aben, seharus ye tiap ulun tatap nono sendro Allah, suang keadaan kede da na took. Nasihat Di Ulun Ye Male Peruku. ²⁵Nehe, mengenai kawan ulun ye male pini peruku, ap beloh naan perintah ke Tuhan. Akan tetapi, ap ngokoi pendapat ap nget ulun, ye leka belaskasih Tuhan, tau na harap. ²⁶Ap nganggap hal ihe buen suang keadaan poye saat ihe, ye iro ware erai ke ulun tatap nono nget apa adanya. ²⁷Se kah ko te ikat ali erai ke ulun sao? Iya ko ngene sentuar. Se kah ko male te ikat ali sao? Iya ko ngeto sao. ²⁸Namun, amun ko peruku, ko sa bedosa. Ali, amun erai ke ulun bawe peruku, da sa bedosa. Akan tetapi, dali ye peruku sagar mengalami kesulitan-kesulitan bolum duniawi, ali ap kakan ko buyo ke hal-hal iro. ²⁹Kawan aben, maksud ap ro waktu ye apu singkat. Jaji mulai nehe, dion ko dali ye naan sao, bolum seolah-olah dali sa puun ye, ³⁰dali ye ngerodai seolah-olah sa ngerodai, dali ye bersukacita seolah-olah sa bersukacita, dali ye moli seolah-olah sa puun ye, ³¹Ali dali ye makai hal-hal dunia ihe, seolah-olah sa makai ye. Sebab keadaan denia ihe desung jaweh. ³²Ap kakan ko bebas ke khawatiran. Ulun ye sa peruku memikir hal-hal mengenai Tuhan, nget me da tau pe ego Tuhan. ³³Akan tetapi, ulun ye peruku memikir hal-hal deniawi, nget me da tau pe ego sao da, ³⁴ali perhatian da tebag-ibagi. Bawe ye sa peruku ali kawan bawe bujang gaer hal-hal mengenai Tuhan dion da jaji kudus, buen iro unuk atawa roh ye. Namun, bawe ye peruku gaer hal-hal denia ihe, ngetme da tau pa ego bane ye. ³⁵Ap ngulek hal ihe dion keuntungan ko lei, sa dian ngonok jarat munan ko, melainkan dian hal ye ben dion pelayanan ko ntong Tuhan sa teganggu. ³⁶Amun naan ulun ye menganggap bahwa da apu ngene hal ye sa buen ntong bawe ye leka bawe da iro apu lalo umur ali nget iro lah seharus ye, dion da ngene se ye na akan da, da sa bedosa; dion dali peruku. ³⁷Namun, da ye apu mantap suang aseng ye, sa desung tei wa paksaan, puun kuasa munan pengakan da lei, ali apu ngepe keputusan suang aseng da, dian sa nyao ali bawe da iro, maka da pun aou betindak ali buen. ³⁸Jaji, amun da nyao ali bawe iro da apu berbuat benar, tapi amun da sa nyao bawe iro, perbuatan da iro gin buen. ³⁹Sao te ikat kengola bane ye kea bolum. Namun, amun bane ye ngikah, da bebas dian nyao ali dase pun. Ye na akan da, asal ulun iro tei suang Tuhan. ⁴⁰Akan tetapi, menurut pendapat ap da sagar lewi bahagia amun da tatap suang keadaan ye, ali menurut ap, ap ade naan Roh Allah.

Chapter 8

Pengokan Ye Napersembahkan Ntong Berhala ¹Nehe, mengenai daging-daging ye napersembahkan ntong kawan berhala. Taka ketoan bahwa kawus taka naan pengentoan. Pengentoan ngene sakah , tapi kasih nemuet. ²amun naan ulun ye ngeharu bahwa da ketoan sesuatu, da male ketoan se ye harus da ketoan. ³Namun, amun erai ke ulun pekasi Allah, da na pentaru ene Allah. ⁴Leka iro mengenai pengokan kawan lunek ye na okoi ntong berhala, taka ketoan bahwa beloh naan berhala tei denia ihe, ali beloh naan Allah kecuali Da, satu-satu ye. ⁵Namun, meskipun naan ye na otus allah-allah, buen ye tei surga atawa tei bumi, (sebagaimana naan deo "allah" ali naan deo "tuhan"). ⁶Tapi di taka je naan erai Allah, ye iro Bapa. Ke Da iro lah segala sesuatu ali taka naan dian Da. Ali, je naan erai Tuhan, ye iro Kristus Yesus, ye ene Da segala sesuatu naan, ali taka naan lalo Da. ⁷Meskipun nget ro, sa kawus meresia naan pengentoan ihe. Namun, sesenu ulun, ye apu tebiasa ali berhala mpe nehe, man pengokan iro nget pengokan ye na okoi ntong berhala. Leka iro, ate nurani dali ye lome jaji tercemar. ⁸Pengokan sa sagar pedini taka ntong Allah. Taka ade sagar lewi daat amun sa man, atawa sa ade lewi buen amun taka man. ⁹Namun, ingat bahwa kebebasan ko ihe iya jaji batu sandungan di dali ye lome . ¹⁰Leka, amun naan ulun ye kite ko, ye naan pengentoan, man suang kuil berhala, sa kah ate nurani ye, amun da lome, sagar na teguhkan dian man lunek-lunek ye na okoi ntong berhala? ¹¹Jaji, lalo pengentoan ko, ulun ye lome iro, ye iro aben ko, ye dian da Kristus apu mate, jaji binasa. ¹²Jaji, ali bedosa ntong kawan, uyang ko se iman ali ngene nare aseng da ye lome, maka ko bedosa ntong Kristus. ¹³Leka iro, amun pengokan ngene uyang ap seiman tersandung, ap sa sagar pini man lunek mpe kengola ye dion ap sa ngene uyang ap tersandung.

Chapter 9

Hak-hak Erai Ke Ulun Rasul ¹Sa kah ap ulun bebas? Sa kah ap ihe rasul? Sa kah ap apu kite Yesus? Tuhan taka? Sa kah ko ro hasil pengkoe ap suang Tuhan? ²Amun di ulun bali ab baa rasul, paling sa ap ihe rasul di engko. Sebab, ko ro meterai kerasulan ap suang Tuhan. ³Ihelah nguyu ap ntong dali ye sagar meriksa ap. ⁴Se kah kemali beloh naan hak dian man ali isep? ⁵Se kah kemali beloh naan hak dian ngoit erai ke ulun sao ye seiman, sameh nget kawan rasul ye bali, kawan aben Tuhan, ali ade Kefas? ⁶Atawa, se kah je Barnabas ali ap ye beloh naan hak dian sa begawi? ⁷Dasekah ye pini mengabdikan nget tentara ali biaya da lei? Dasekah ye ngemule kabun anggur ali sa ma bua ye? Atawa, dasekah ye ngembala ternak ali sa sep susu ye? ⁸Se kah ap ngulek hal-hal ihe menurut meresia? Baa kah Hukum Taurat ade ngulek hal-hal ye sameh? ⁹Sebab, naan tetulis suang Hukum Taurat Musa, "Iya ko memberangus krewau ye desung mengirik gandum!" Se kah krewau ye desung na perhati Allah? ¹⁰Atawa, se kah da ngulek ye demi taka? Oi, demi takalah hal ihe na tulis leka ye membajak harus membajak suang pengharapan ali ye mengirik harus mengirik suang pengharapan dian mahan bagian ye. ¹¹Amun kemali menabur benih rohani tei antara ko, ko se kah belabihan amun kemali ade ngotew hal-hal materi ke ko? ¹²Amun ulun bali naan hak ihe munan ko, baa kah kemali lewi be hak li? Meskipun nget ro, kemali sa makai hak iro, Sebalik ye, kemali nangung sesuatu dian kemali sa ngene suatu halangan di Injil Kristus. ¹³Se kah ko sa ketoan bahwa dali ye ngeraja hal-hal ye kudus iro, man pengokan ke Bait Allah ade? Ali, dali ye melayani tei altar mendapat bagian nehe kurban pesembahan ihe? ¹⁴Nget iro ade, Tuhan merentah dali ye pekempe Injil dian bolum ke Injil ade. ¹⁵Namun, ap sa pini makai erai pun ke hak-hak ihe. Ali, ap sa nulis hal-hal ihe dion na ene nget iro ntong ap. Sebab, ware ap mate ke pada erai ke ulun pejaweh kebanggaan ap. ¹⁶Leka, amun ap pekempe Injil, ap beloh naan alasan dian bermegah leka kewajiban iro naan munan ap. Celakalah ap, amun ap sa pekempe Injil. ¹⁷Amun ap pekempe Injil leka kahanak ap lei, ap naan upa. Namun, amun ihe baa kahanak ap, ihe adalah tugas ye na harap ntong ap. ¹⁸Amun nget ro, se kah upa ap? Upa ap ye iro kede ap pekempe Injil, ap ahan pekempe Injil sa na upa ali sa menyalahgunakan hak ap suang Injil. ¹⁹Namun, walaupun ap bebas munan kawus ulun, ap pejadi unuk ap lei hamba di kawus ulun dion ap ahan nengkuret lewi deo li. ²⁰Di ulun Yahudi, ap jaji nget ulun Yahudi dion ap tau nengkuret ulun Yahudi. Di ulun ye bolum tei waa Hukum Taurat, ap jaji nget ulun ye bolum tei waa Hukum Taurat (meskipun ap lei sa tei waa Hukum Taurat) dion ap tau nengkuret dali ye naan tei waa Hukum Taurat. ²¹Di dali ye sa ali Hukum Taurat, ap jaji nget sa ali Hukum Taurat (baa ye sa ali Hukum Allah, tapi tei waa hukum Kristus) dion ap tau nengkuret dali ye sa ali Hukum Taurat. ²²Di ulun ye lome, ap jaji lome dion ap tau nengkuret dali ye lome. Ap apu jaji segala sesuatu di kawus ulun dion ali segala cara ap tau nyelamat deo ulun. ²³Ap ngene kawus ihe di Injil dion ap tau mahan bagian tei suang ye. ²⁴Sa ketoan kah ko bahwa dali ye mensit suang pertandingan kawus ye mensit, tapi je erai ye nerima hadiah? Jaji, belatih lei nget me leen dian kam mahan iye. ²⁵Tiap ulun ye betanding belatih menguasai unuk suang segala hal. Dali ngene ye dian nerima mahkota ye fana, tapi taka dian mahan ye abadi. ²⁶Sebab, iro, ap sa mensit nget iro beloh naan tujuan. Ap sa nampar nget ulun ye nampar enus. ²⁷Namun, ap melatih unuk ap ali keras uyang menguasai ye dion uli ap pekempe Injil ntong ulun bali, ap lei sa na terima.

Chapter 10

Belajar ke kesalahan Israel ¹Sebab, ap sa hakun ko sa ngentoan ye, kawan uyang, bahwa kawan datu nini taka, kawus ye naan tei waa awan ali kawus ye lalo laut. ²Kawus dali na baptis suang Musa, tei suang awan ali tei suang laut. ³Kawus dali man pengokan rohani ye sameh, ⁴ali kawus ye isep danum rohani ye sameh. Sebab, dali isep ke batu rohani ye siut sendro dali, ali batu iro ye iro Kristus. ⁵Meskipun nget ro, Allah sa berkenan ali sebagian solai jkedali leka iro, dali na bunu tei padang belantara. ⁶Nehe, hal-hal ihe na pejaji contoh di taka dion taka sa jaji ulun ye bermaksud jahat nget ye na akan dali ⁷Iya jaji penyembah berhala nget sesenu ke dali, nget ye tetulis, "Bangsa iro tuet dian man ali isep, belalu buet dian gegeh. ⁸Iya taka ngene perzinaan nget ye na ene sesenu kedali sehingga 23 ribu ulun mate suang erai olo. ⁹Taka ade sa ahan mencobai Tuhan, nget ye sesenu ke dali mencobai ade ali na binasakan ene kawan nipe. ¹⁰Iya ade ko besungut-sungut nget ye dali ade besungut-sungut ali na binasakan ene malaikat maut. ¹¹Hal-hal ihe terjadi munan dali nget contoh ali na tulis dian peringatan di non taka, ye ntong dase akhir zaman apu sulet. ¹²Leka iro, dion ulun ye ngeharu amun unuk da teguh jakat ali waspada dion da sa lotu. ¹³Beloh naan pencobaan ye pini nipan ko kecuali pencobaan ye biasa di meresia. Ali, Allah ro setia, Da sa sagar meladar ko na cobai lewi ke kemampuan ko. Akan tetapi, sendro ali pencobaan iro, Da ade sagar nyedia alan ye buen dion ko mahan menanggung ye. ¹⁴Leka iro, kawan abne ap ye terkasih, buyo ko ke penyembahan berhala. ¹⁵Ap bepaner nget ntong kawan ulun ye bijaksana, ko pertimbangkan se ye na ulek ene ap. ¹⁶Sa kah cawan berkat ye taka syukuri iro ye iro persekutuan suang daya Kristus? Ali, baa kah roti ye taka bagi iro ye iro persekutuan suang tubuh Kristus? ¹⁷Leka naan erai roti, maka taka ye deo ihe ye iro erai tubuh; leka kawus taka jaji bagian ke erai roti iro. ¹⁸Perhatikanlah kawan ulun Israel, baa kah dali ye man persembahkan ngepe bagian suang altar? ¹⁹Jaji, se kah maksud ap? Se kah pengokan ye na persembahkan ntong berhala ye iro sesuatu? Atawa, se kah berhala iro sesuatu? ²⁰Sa. Ap ngulek ntong ko bahwa hal-hal ye bangsa-bangsa bali kurbankan, dali mengurbankan ye dian roh-roh jahat, baa dian Allah. Ali, ap sa hakun ko bersekutu ali roh-roh jahat. ²¹Ko sa ahan isep cawan Tuhan ali cawan-cawan roh-roh jahat ade. Ko sa tau jaji bahagian ke jamuan Tuhan ali jamuan roh-roh jahat. ²²Atawa, se kah taka nemuet kecemburuan Tuhan? Se kah taka gagah bene ke Da? Bolum Dian Memuliakan Allah ²³"Se sesuatu na lewa," tapi sa kawus ye be di." Se sesuatu na lewa," tapi sa kawus ye nemuet. ²⁴Iya naan eraipun ye ngeto kebuen dian unuk lei, melainkan kebuen ulun bali. ²⁵Okan lei se ye naan na jual tei pasar daging sa usah meriksa ye, di ate nurani. ²⁶Leka, bumi ali kawus isi ye iro puun Tuhan. ²⁷Amun erai ke ulun ye male harap nyawes ko ali ko besedia dian tulak, okan se ye naan ye na sadia tei hadapan ko sa usah meriksa ye, di ate nurani. ²⁸Namun, amun naan ulun ngulek ntong ko, "Pengokan ihe apu na okoi ntong berhala," iya ko man, di ulun ye pekempe ntong ko iro ali di ate nurani. ²⁹Maksud ap, baa di ate nurani ko lei, tapi ate nurani ulun bali. Kune me kebebasan ap na tentukan ene ate nurani ulun bali? ³⁰Amun ap ngepe bagian ap ali ucapan syukur, kune me ap na pesala leka pengokan ye munan ye ap ngucap syukur? ³¹Jaji, se kah ko man atawa isep, atawa se ye na ene ko, ene kawus ye iro dian kemuliaan Allah. ³²Iya ngene ulun lotu, buen ulun Yahudi, ulun Yunani, atawa jemaat Allah, ³³Nget ap ade suang segala hal pe ego kawus ulun, sa ngeto keuntungan ap lei, tapi keuntungan dian ulun deo dion dali tau na selamatkan.

Chapter 11

¹Jaji lei kawanulun ye siut teladan ap, nget ap ade ntong Kristus. Tanda Kekuasaan ²Nehe, ap memuji ko leka ko ngingat ap suang segala hal ali be ege tradisi-tradisi nget ye na pekempe ntong ko. ³Namun, ap kakan ko paham bahwa utek tiap kawan upo adalah Kristus, utek bawe ye iro kawan upo, ali utek Kristus ye iro Allah. ⁴Tiap kawan upo ye bedoa ali bernubuat ali utek ye betupi sa ngehormat utek ye. ⁵Namun, tiap bawe ye bedoa atawa bernubuat ali utek ye sa betupi, ngehina utek ye, hal iro sameh nget amun utek ye na kukur. ⁶Sebab, amun erai ke ulun bawe sa betupi utek ye, dian ko da ade motek kawus balo ye. Namun, pekangen di erai ke ulun bawe motek balo atawa nyukur utek ye, dion ko nutup utek ye. ⁷Kawan upo sa ahan nutup utek ye leka da iro gambaran ali kemuliaan Allah. Namun, bawe ye iro kemuliaan kawan upo. ⁸Ali kawan upo sa nacipta dian bawe, tapi bawe dian kawan upo. ⁹Ali kawan upo sa nacipta dian bawe, tapi bawe dian kawan upo. ¹⁰Iro lah sebab ye, bawe harus naan tandakekuasaan tei utek ye, leka para maliakat. ¹¹Namun nget ro, suang Tuhan, beloh naan bawe tanpa kawan upo, atawa kawan upo tanpa bawe. ¹²Sebab, bawe asal ye ke kawan upo, nget ro ade kawan upo belolos lalo bawe. Ali, segala sesuatu asal ye ke Allah. ¹³Pertimbangkan gegales se kah antas di erai ke ulun bawe bedoa ntong Allah ali utek ye sa betutup? ¹⁴Baa kah alamlei ngajar ntong ko bahwa amun kawan upo be balo panyang, hal iro merupakan kehinaan di da? ¹⁵Namun, amun bawe be balo panyang, hal iro ye iro kemuliaan di da: Sebab, balo da uro na okoi ntong da nget penudung. ¹⁶Amun naan ulun ye sengke kakan membantah, kemali beloh naan kebiasaan nget iro, nget ro ademjemaat Tuhan. Hal-hal Ye Sala Suang Perjamuan Kudus ¹⁷Suang ngokoi perintah ihe, ap sa memuji ko leka ko bekumpul baa dian hal ye buen, tapi dian hal ye sa buen. ¹⁸Pertama, kede ko bekumpul nget jemaat, ap keringa bahwa naan perpecahan tei antara ko. Ali, ap harap sebahagian. ¹⁹Sebab, harus naan perpecahan tei antara ko dian dali ye terbukti tahan uji jaji jelas tei antara ko. ²⁰Kede ko bekumpul tei erai runa ye sameh, hal iro baa dian man perjamuan Tuhan. ²¹Leka kede man, tiap yulun ngepe one pengokan ye lei sehingga naan ye senur ali ye bali mabuk. ²²Se ko beloh naan belai dian man ali isep? Atawa, se kah ko ngehina jemaat Allah ali ngene mangan dali ye beloh naan me-me? Se ye harus na ulek ntong ko? Haruskah ap memuji ko? Tentu sa! ²³Leka, ap nerima ke Tuhan se ye ade na sarah ap ntong ko, bahwa Tuhan Yesus te malem kede Da na khianati, ngepe roti, ²⁴ali uli mengucap syukur, Da nempikak ye ali bepaner, "Ihe! unuk-Ap, ye dian ko; ene ko jaji peringatan sagar Ap." ²⁵Nget ro ade, Da ngepe cawan uli man belalu bepaner, "Cawan ihe adalah janyi kado ye suang daya Ap. Perbuat ihe, tiap kali ko isep ye jaji peringatan sagar Ap." ²⁶Sebab, tiap kali ko man roti ihe ali isep cawan ihe, ko pekempe pempate Tuhan mpe Da sulet. ²⁷Leka iro, dase ye man roti atawa isep cawan Tuhan ali cara ye sa layak, da besala ntong unuk ali daya Tuhan. ²⁸Meresia harus nguji unuk da lei, ali nget ro dion ko da man roti ali isep ke cawan iro. ²⁹Sebab, ulun ye man ali isep sa ngaku anak Tuhan, da mendatangkan hukuman munan da lei, ³⁰Irolah sebab ye kune me deo tei antara ko ye lome ali sakit, bahkan sukup deo ye mate. ³¹Namun, amun taka menilai unuk taka lei ali kune, taka sa sagar na hukum. ³²Namun, kede taka na hukum, taka na ajar ene Tuhan dion taka sa na hukum te sendro ali denia. ³³Jaji, kawan aben ap, kede ko bekumpul dian man, saling ngema. ³⁴Amun naan ulun ye senur, buen da man one te belai da dion iya ko bekumpul dion penghakiman. Ali hal-hal ye bali sagar na atur ene ap kede ap sulet.

Chapter 12

Karunia-karunia Ke Roh Kudus ¹Nehe, mengenai karunia-karunia rohani, kawan aben ap sa kakan amun ko sa ngentoan ye. ²Ko ketoan bahwa kede ko sengke jaji kawan ulun ye male ketaru Allah, ko na ene taangntong berhala bisu, nget ko na pimpin. ³Leka ro, ap pekempe nyong ko bahwa beloh erai pun, ye bepaner ene Roh Allah, ye bepaner, "Yesus terkutuk," ali beloh naan erai pun ye tau bepaner, "Yesus adalah Tuhan," selain ene Roh Kudus. ⁴Naan be masam karunia rohani, tapi roh ye sameh. ⁵Ali, naan bemasam pelayanan, tapi Tuhan Yesus ye sameh. ⁶Naan bemasam gawian, tapi Allah ye sameh ye nge gawi segala sesuatu suang kawus ulun. ⁷Ntong tiap-tiap ulun na karuniakan pernyataan Roh dion kebuen sendro. ⁸Ntong ye erai na okoi kata-kata hikmat lalo Roh ali ntong ye bali pepaneran pengentoan ene Roh ye sameh. ⁹Ntong ye bali na okoi iman ene Roh ye sameh, ntong ye bali karunia-karunia penyembuhan ene Roh ye erai iro. ¹⁰Ntong ye bali na okoi gawian-gawian mukjizat, ntong ye bali nubuatan. Ntong ye bali na okoi kemampuan dian membedakan roh-roh ntong ye bali berbagai masam bahasa lidah, ali ye bali mengerti bahasa-bahasa lidah iro. ¹¹Kawus ihe na gawi ene Roh ye erai ali ye sameh, ye na bagi ntong asing-asing ulun, nget ye Da kehendaki. Tiap Ulun Harap Ye Iro Bahagian Ke Tubuh Kristus ¹²Sameh nget unuk je erai, tapi naan deo anghgota, ali kawus anggota tonga, walaupun deo je erai tonga, nget ro ade Krsitus. ¹³Sebab, ene erai Roh, taka kawus apu na baptis ntong suang erai tonga, buen ulun Yahudi atawa ulun Yunani, buen budak atawa ulun bebas, ali taka kawus na okoi isep ke erai Roh. ¹⁴Leka tonga sa je ke erai anggota, tapi deo anggota. ¹⁵Amun poo bepaner, "Leka ap baa kami, jaji ap baa bahagian ke tonga," sa berarti da baa bahagian tonga. ¹⁶Ali, amun kelinge bepaner, "Leka ap baa mate, ap baa anggota tonga," sa berarti da baa bahagian tonga. ¹⁷Amun kawus tonga taka ihe mate, tei kame kah pengeringa? Amun kawus ye kelinge, tei kame kah penciuman? ¹⁸Namun, nehe telah apu ngonak anggtapanggota iro, tiapmulu kedali, tei suang tonga, nget ye da kahandaki. ¹⁹Amun kawus ye iro erai anggota, tei kame kah tonga? ²⁰Jaji, memang naan deo anggota, tapi je erai tonga. ²¹Sebab iro, mate sa tau bepaner ntong kami, "Ap sa memerlu ko!" Atawa li, nutek ntong poo, "Ap sa memerlu ko!" ²²Sebalik ye, kawan anggota tonga ye na ite kajut lome sebenar ye tamam na perlukan. ²³Ali, kawan anggota tonga ye na pikir taka kurang terhormat, justru na okoi penghormatan lewi. Ali, kawan anggita tonga, ye na anggap taka kurang layak tampil, harus na ene dian lewi layak tampil, ²⁴Leka, bagian-bagian ye apu layak tampil sa memerlu da. Namun, Allah apu ngatur tonga iro ali ngokoi penghormatan solai bene ntong kawan anggota ye kekurangan, ²⁵dion beloh naan perpecahan suang tonga, melainkan dion kawan anggota iro tau memperhati erai ali ye bali. ²⁶Amun erai anggota sengsara, kawus anggota sengsara sendro ye. Amun erai anggota na muliakan kawus anggota ego sendro ye. ²⁷Nehe ko adalah tubuh Kristus ali ko asing-asing adalah anggota-anggota ye. ²⁸Allah apu menetapkan suang jemaat, pertama ye iro kawan rasul, ke due ye iro kawan nabi, ke tolu ye iro kawan guru, uli iro mukjizat-mukjizat, karunia-karunia penyembuhan, pertolongan, kepemimpinan, ali sesenu bahasa. ²⁹Se kah kawus ye rasul? Se kah kawus ye nabi? Se kah kawus ye guru? Se kah kawan ye pe ngene mukjizat? ³⁰Se kah kawus ye naan karunia pe bame? Se kah kawus ye bepaner ali se senu bahasa? Se kah kawus ye mengartikan? ³¹Namun, na akan ali bebujur karunia-karunia ye solai bene. Ali, ap kakan nun dru ntong ko alan ye buaen bene.

Chapter 13

Kasih ¹Amun ap tau bepaner suang bahsa-bahasa meresia ali kawan malaikat, tapi beloh naan kasih, ap ro gendring ye sa be engan ali kengkanung ye gemerincing. ²Amun ap naan karunia bernubuat ali ketoan kawus rahasia ali kawus pengentoan, ali amun ap naan kawus iman dian ngidar gunung-gunung, tapi beloh naan kasih, ap beloh me-me. ³Amun ap ngokoi kawus harta ap dian ngokoi man ntong ulun susah, ali nyarah tonga ap dian na selukut, tapi beloh naan asi, idis pun beloh naan di ye dinap. ⁴Asi ro sabar ali bermurah ate, asi ro sa ngewoyu, sa memegahkan unuk, ali sa sakah. ⁵sa ngene sa buen, sa ngeto kepentingan unuk lei, sa lekah bereket, sa memperhitungkan penyala ulun bali. ⁶Sa ego munan sa bujur, melainkan ego sendro ye bujur. ⁷Asi iro, kate nangung se sesuatu, harap se sesuatu, pengakan se sesuatu, ali sabar nangung sesuatu. ⁸Asi sa pini awus . Namun, amun naan nubuatan-nubuatan, sagar na tameloh; amun naan bahasa-bahasa sagar na pekua, ali amun naan pengentoan , sagar na pejaweh. ⁹Sebab, taka ketoan je sebahagian, ali taka bernubuat je sebahagian. ¹⁰Namun, kede ye peruna sulet, ye bahagian iro sagar na pejaweh. ¹¹Kede ap kawan tia, ap bepaner nget kawan tia, ap bepikir nget kawan tia, ali bereken nget kawan tia, kede ap jaji dewasa, ap ngikah hal-hal ye nget kawan tia iro. ¹²Leka nehe taka kite suang seramin nget samar-samar tapi uli iro wae ali wae. Nehe, ap je ketaru sebahagian, tapi uli iro sagar ketaru sepenuh ye, nget ap ade apu na pentaru sepenuh ye. ¹³Jaji, nehe ketolu hal ihe ye tatap nono, ye iro iman, pengharapan, ali asi, tapi ye solai ke tolu ye ye iro asi.

Chapter 14

Nubuat Ali bahasa Lola ¹Dasuko asi uyang na akan ali bebujur karunia-karunia rohani, utama ye dian ko tau bernubuat. ²Sebab, dase ye bepaner suang bahsa lola, sa bepaner ntong meresia, tapi ntong Allah; leka beloh naan ulun ye paham, tapi da ngulek hal-hal ye rahasia suang roh. ³Namun, ulun ye bernubuat bepaner ntong meresia dian nemuet, nasihat, ali penghiburan. ⁴Kawan ulun ye bepaner suang bahasa lola nemuet unuk da lei, tapi ulun ye bernubuat nemuet jemaat. ⁵Ap beharap kawus kam bepaner suang bahasa-bahasa lola, tapi ye lewi li dion ko bernubuat. Ulun ye bernubuat lewi solai ke pada ulun ye bepaner suang bahasa lola, kecuali amun da ade mengartikan ye sehingga jemaat tau nerima peneguhan. ⁶kawan aben, amun ap sulet ntong ko ali bepaner suang bahasa-bahasa roh, se untung ye di engko, kecuali amun ap bepaner ntong ko ali pernyataan, pengentoan, nubuat atawa pengajaran? ⁷Bahkan, banda-banda ye beloh benyawa nget sulin atawa kecapi ye pelosek engan, amun sa pelosek perbedaan suang engan ye, nget me ulun tau ketoan alat me ye desung na mainkan, suling atawa kecapi? ⁸Atawa, amun terompet pelosek engan ye sa jelas, dasekah ye sagar mempersiapkan unuk dian berperang? ⁹Nget ro ade ko, amun ali lola ko, ko ngeluar pepaneran ye sa tau napahami, nget me ulun ketoan se ye na ulek? Seolah-olah ko bepaner ntong udara. ¹⁰Mungkin, naan deo bene jenis bahsa tei denia ali sa eraipun ke bahasa iro ye sa bermakna. ¹¹Namun, amun ap sa ketoan arti bahasa iro, ap sagar jaji ulun asing di na ye bepaner, ali ulun ye bepaner iro jaji ulun asing di nap. ¹²Nget ro ade ko, leka ko bebujur beusaha dian karunia-karunia rohani, beusaha lei dian berkelimpahan dian nemuet jemaat. ¹³Leka iro, buen ye ulun ye bepaner suang bahasa lola bedoa dian da tau mengartikan ye. ¹⁴Sebab, amun ap berdoa suang bahsa lola, roh ap bedoa, tapi pikiran ap sa berbuah. ¹⁵Jaji, se kah ye harus na ene ap? Ap sagar bedoa ali roh ap uyang ap ade sagar bedoa ali pikiran ap. Ap sagar menyanyi ali roh ap uyang ap ade sagar menyanyi ali pikiran ap. ¹⁶Amun ko je mengucap syukur ali roh ko, nget me ali ulun, ye naan suang posisi sa beisi karunia iro, tau ngulek, "Amin" munan ucapan syukur ko iro leka da sa paham se ye na ulek ko? ¹⁷Sekalipun ko ngucap syukur ali buen, tapi ulun bali sa na temuet. ¹⁸Ap besyukur ntong Allah bahwa ap bepaner suang bahasa-bahasa lola lewi ke kawus kam. ¹⁹Namun, suang jemaat, ap ware bepaner lime kata ali pikiran ap dion ap tau ade ngajar ulun bali, ke pada sepuluh ribu kata suang bahsa lola. ²⁰Kawan aben, iya jaji kawan tia suang pemikiran ko. Jaji lei kawan rikok suang kejahatan, tapi suang pemikiran ko jajilah dewasa! ²¹Nget tetulis suang Hukum Taurat, "Ene kawan ulun ye naan bahasa asing ali ene bowa kawan ulun asing, Ap sagar bepaner ntong bahasa ihe, tapi dali sa sagar ngeringa Ap, firman Tuhan." Yesaya 28:11-12 ²²Jaji bahasa-bahasa lola ro tanda, baa dian ulun ye harap, tapi dian ulun ye sa harap, sedangkan bernubuat ro tanda, baa dian ulun ye sa harap, tapi dian ulun ye harap. ²³Amun kawus jemaat berkumpul sendro suang runa, uyang kawus ye bepaner ali bahasa-bahasa lola, belalu naan ulun ye sa paham atawa kawan ulun ye sa harap moo, sa kah dali sagar ngulek bahwa ko apu gila? ²⁴Namun, amun kawus ye bernubuat, uli iro naan ulun ye sa harap atawa ulun ye sa paham moo, da sagar na sadarkan ene kawus ye ali na nilai ene kawus ye. ²⁵Rahasia suang aseng da sagar nyata, da sagar lotu, ali nyamah Allah, mengakui bahwa sebujue ye Allah naan tei antara ko. Aturan-aturan Suang Pertemuan Jemaat ²⁶Jaji, selanjut ye nget me, kawan aben? Kede ko berkumpul, asing-asing naan mazmur, pengajaran, pernyataan, bahasa lola, atawa, penafsiran. Dion ko kawus ihe na ene dian nemuet. ²⁷Amun naan ye berbahasa lola, dion ko je due atawa paling deo tolu ulun, ali asing-asingh secara bergantian, ali harus naan ulun bali ye mengartikan ye. ²⁸Namun, amun beloh naan ulun ye mengartikan ye, da harus nono suang jemaat ali dion da bepaner ntong unuk da lei ali ntong Allah. ²⁹Dion je due atawa tolu nabi ye bepaner ali ye bali mempertimbangkan ye. ³⁰Namun, amun pernyataan ye na ene dian ulun bali ye tuet tei biro, ulun ye pertama harus nteng. ³¹Sebab, kawus ko tau bernubuat erai pengerai, dian kawus ye tau belajar ali kawus ye tau na kuatkan. ³²Roh-roh kawan nabi tunduk ntong kawan nabi. ³³Sebab, Allah baa Allah ke kekacauan, melainkan damai sejahtera, sameh nget suang kawus jemaat kawan ulun kudus. ³⁴Bawe harus tatap ntng suang jemaat leka dali sa na lewa dian bepaner, melainkan harus tunduk nget ye na ulek ade tei suang Hukum Taurat. ³⁵Amun naan sesuatu ye kakan na pelajari ene dali, dion ko dali nyituk ntong bane ye tei belai leka iro hal ye moko mangan di bawe dian bepaner suang jemaat. ³⁶Se kah Firman Allah asal ye ke ko? Atawa, se kah je ntong ko aa firman iro na tekempe? ³⁷Amun naan ye berpikir bahwa da ro erai ke ulun nabi atauwa ulun ye rohani, dian ko da ketaru bahwa hal-hal ye na tulis ene ap ntong ko ye iro perintah Tuhan. ³⁸Amun naan ulun ye sa ketaru ihe, da sa na pentaru. ³⁹Jaji, kawan aben ap, usahakan lei ali bebujur dian bernubuat ali iya ngelamen ulun bepaner suang bahsa-bahasa lola. ⁴⁰Namun, kawus ye harus na ene ali sopan uyang teratur.

Chapter 15

Injil Mengenai Yesus Kristus ¹Nehe, kawan aben, ap pekempe ntong ko Injil , ye na beritakan ene ap ntong ko, ye apu ko terima, tei suang ye ko berdiri teguh. ²Ene Injil iro ade ko naselamatkan, asal ko be ege teguh te Firman ye apu na pekempe ntong ko, kecuali ko harap ali sia-sia. ³Ap apu pekempe ntong ko, petama-tama ye terpenting, ye ade na terima ene ap, bahwa Kristus mate dian dosa-dosa taka sesuai ali Kitab Suci, ⁴Da apu na lebeng, Da na temuet te olo ketolu sesuai Kitab Suci, ⁵ali bahwa Da apu petendre unuk-Da ntong Kefas, uli iro ntong ye ke due belas iro. ⁶Uli iro, Da petendre unuk Da ntong lewi ke lime jatus kawan aben se sendro. Sebahagian solai ke dali sengke bolum mpe nehe, tapi sesenu apu mate. ⁷Belalu, Da petendre unuk-Da ntong Yakobus, uli iro ntong kawus rasul. ⁸Pengawus, sameh nget ntong tia ye belolos male waktu ye, Da ade petendre unuk ntong ap. ⁹Sebab, ap ye pengehalus tei antara kawan rasul Da ali sa layak na otus nget rasul leka ap menganiaya jemaat Allah. ¹⁰Namun, leka anugerah Allah, ap ihe ye iro ap nehe. Ali, anugerah Da ntong ap sa sia-sia. Ap begawi giat bene ke pada kawus dali, tapi baa ye ap, melainkan anugerah Allah ye sendro ap. ¹¹Et leka iro, buen ene ap atawa dali, ngendrolah kemali ngajar ali ngendro lah ko apu harap.. Kebangkitan Ke Pempate ¹²Amun Kristus na beritakan buet ke pempate, kuneme sesenuke antara ko bepaner bahwa beloh naan kebangkitan ke pempate? ¹³Amun beloh naan kebangkitan ke pempate, Kristus ade beloh pini na bangkitkan. ¹⁴Ali, amun Kristus sa na bangkitkan, sia-sia pemberitaan kemali ali sia-sia ade iman ko. ¹⁵Terlebih li, kemali ade na ahan nget saksi dusta Allah leka kemali ngokoi kesaksian bahwa Allah apu nemuet Kristus, ye sa sagar na bangkitkan Da, amun memang bene ulun mate sa membangkitkan. ¹⁶Sebab, amun ulun mate sa na bangkitkan, Kristus ade sa na bangkitkan. ¹⁷Ali, amun Kristus sa na bangkitkan, sia-sia iman ko, ali ko sengke naan suang dosa-dosa ko. ¹⁸Nget ro ade, dali ye apu mte suang Kristus apu mate ade. ¹⁹Amun pengharapan taka tei suang Kristus je dian bolum ihe, taka he ulun ye paling sial ko kawus meresia. ²⁰Namun nehe, Kristus apu na bangkitkan ke antara ulun mate, nget bua sulung ke kawus ulun harap ye apu mate. ²¹Sebab, sameh nget pempate terjadi lalo erai ulun, maka lalo erai ulun ade kebangkitan ke antara ulun mate. ²²Leka suang Adam kawus ye mate, nget ro ade suang Kristus ye sagar na temolum. ²³Namun, tiap-tiap ulun menurut giliran ye: Kristus nget bua sulung, uli iro dali ye nempuun Kristus, te penyulet-Da mulik, ²⁴uli iro mpe kesudahan ye, ye iro kede Da nyarah Kerajaan ntong Allah Bapa, kede Da apu nengkawus kawus pemerintahan, kawus kekuasaan, ali kekuatan. ²⁵Sebab, Da harus merintah mpe Allah ngonok kawus musuh Da tei waa poo-Da. ²⁶Musuh pengawus ye sagar na binasakan ye iro pempate. ²⁷Sebab, Allah apu ngonok segala sesuatu tei waa poo-Da. Namun, kede na ulek bahwa segala sesuatu apu na onok tei waa-Da, jelaslah bahwa ihe sa termasuk Allah lei, ye ngonok segala sesuatu tei waa Kristus. ²⁸Kede segala sesuatu na onok tei waa Kristus, uli iro Anak lei ade sagar menaklukan unuk ntong Da, ye menaklukkan kawus ye tei waa Kristus sehingga Allah sagar jaji segala-gala ye tei suang kawus ye. ²⁹Amun sa nget ro, se kah ye sagar na ene dali ye na baptis dian ulun ye mate? Amun ulun ye mate sa na bangkitkan sama sekali, belalu kuneme kawan ulun membaptis dali? ³⁰Ali, kuneme kemali naan suang bahaya setiap waktu? ³¹Kawan aben, tiap olo ap ngehadap pempate, di peragah ap suang ko, ye puun ap suang Yesus Kristus, Tuhan taka. ³²Secara meresia, se kah untung ap ngelawen kawan setua liar tei Efesus? Amun ulun mate sa na bangkitkan, " Ware taka man ali isep leka tane taka mate. ³³Iya ko kune akal: "Pergaulan ye daat ngeme hancur kebiasaan-kebiasaan ye buen." ³⁴Sadar ko mulik ali buen uyang iya ngene dosa. Sebab, sesenu ulun beloh naan pengenalan akan Allah. Ap ngulek ihe dion ko mangan. Kebangkitan Tubuh Rohani ³⁵Namun, sagar ke ulun sagar nyituk, "Nget me ulun mate na bangkitkan? Ali unuk me kah dali sagar sulet li? " ³⁶Hai ulun budu! Se ye ko tabur sa sagar tumu bolum , kecuali da mate one. ³⁷Ali, se ye ko tabur baa ke tonga pengule ye sagar tumu iro, melainkan ensoi ye sa be upak nget ensoi gandum atawa ensoi ye bali. ³⁸Namun, Allah ngokoi da tonga nget ye na kahandaki-Da ali asing-asing ensoi na okoi tonga ye lei. ³⁹Baa kawus daging iro daging ye sameh, tapi je erai daging meresia, ali bali ye daging kawan setua, ali bali ye daging kawan tempulu, ali bali ye daging esa. ⁴⁰Naan ade tubuh sorgawi ali tubuh duniawi, tapi kemuliaan ye surgawi iro berbeda ali kemuliaan ye duniawi iro pun berbeda. ⁴¹Kemuliaan mate olo berbeda , kemuliaan bulan berbeda, kemuliaan kawan sentomoi berbeda ade leka erai sentomoi ye bali suang kemuliaan. ⁴²Nget ro ade ali kebangkitan ulun mate. Na tabus suang kebinasaan, na bangkitkan suang metidakbinasaan. ⁴³Na tabur suang kehinaan, na bangkitkan suang kemuliaan. Na tabur suang kelemahan, na bangkitkan suang kekuatan. ⁴⁴Na tabur nget tubuh jasmani, na bangkitkan nget tubuh rohani. ⁴⁵Nget ye tertulis, "Meresia pempeone, Adam, jaji jiwa ye biolum." Adam ye pengeodi jaji roh ye ngokoi pemolum. ⁴⁶Namun nget ro, ye rohani baa ye pengeone, ye pengeone ye iro jasmani, uli iro belalu ye rohani. ⁴⁷Meresia pengeone asal ye ke bumi, ye iro ke habu tana. Meresia kedue asal ye ke surga. ⁴⁸Sameh nget me ye be asal ke habu tana. Ali sameh nget ye surgawi, nget ro ade dali ye surgawi. ⁴⁹Nget mana taka na ciptakan suang rupa meresia ye beasal ke habu tana, taka ade sagar makai rupa meresia ye surgawi. ⁵⁰Ap ngulek ihe ntong ko, kawan aben, bahwa daging ali daya sa tau mewarisi Kerajaan

Allah. Nget ro ade ye tau binasa, sa tau mewarisi ye sa tau binasa.⁵¹ Dinga ko! Ap ngulek ntong ko erai rahasia, taka sa sagar mate kawus ye, tapi kawus yaka sagar na ubah.⁵² Seketika iro, je suang sekejap mate, kede terompet pengawus: leka terompet sagar beengan, ali ulun mate sagar na bangkitkan tanpa kebinasaan, ali taka sagar na ubah.⁵³ Sebab, ye tau binasa ihe harus makai ye sa tau binasa ali, ye tau mate ihe, harus makai ye sa tau mate.⁵⁴ Kede ye tau binasa ihe makai ye sa tau bnasa, ali ye tau mate ihe makai ye sa tau mate, maka ganaplah firman ye apu na tulis: Pempate apu na tolen suang kemenangan." Yesaya 25:8⁵⁵ "Hai pempate, tei kamekah kemenangan ko? Hai maut, tei kamekah singet ko? "Hosea 13:14⁵⁶ Singet maut ye iro dosa, ali kuasa dosa ye iro Hukum Taurat.⁵⁷ Namun, taka besyukur ntong Allah ye ngokoi taka kemenangan lalo Tuhan taka Yesus Kristus.⁵⁸ Jaji, kawan aben ap seiman ye kekasih, jakat ko behimat, iya goyah, melimpahlah seleur suang gawian Tuhan. Sebab, kom ketoan bahwa sa sia-sia suang Tuhan.

Chapter 16

Ngumpul Duit Dian Kawan Ulun Kudus¹Nehe mengenai ngumpul duit dian kawus ulun kudus, ene sesuai ali petunjuk-petunjuk ye na okoi ap ntong jemaat tei Galatia. ²Te olo pertama tiap minggo, asing-asing ko menyisihkan sesuatu ali ngoteh ye sesuai ali pengahan kodion iya kede ap sulet jape na kumpul.³Kede ap sulet, ap sagar ngutus dali, dasepun ye ko setujui, sendro ali surat-surat dian ngoit pengokoi ko ntong Yerusalem. ⁴Ali, amun sepatut ye ap ade tulak, dali sagar tulak sendro ap. Rencana Perjalanan Paulus⁵Namjn, ap sagar sulet ntong ko uli ap lalo Makedonia leka ap bermaksud dian lalo Makedonia. ⁶Ali, mungkin ap sagar nono sendro ko atawa negkawus waktu kengola musin ringinn dian ko tau ngawat ap suang perjalanan ap, ntong kame pun ap tulak.⁷Leka, ap sa hakun kite ko nehe je sepintas. Ap beharap nono sesenu waktu ali ko, amun na ijin Tuhan. ⁸Namun, ap sagar nono tei Efesus empe olo Pantekosta, ⁹leka jaweng ye lebar dian ngegawi gawian ye penting apu te uguh di nap sekalipun naan deo ye ngelawen.¹⁰Nehe, amun Timotius sulet, na perhati dion da sa takut kede sendro ko leka da ngune gawian Tuhan, sameg nget ap ade. ¹¹Jaji, iya naan ulun ye memandang da rendah. Awat da suang perjalanan ye ali damai dion da tau mulik ntong ko. Ap ngema da sendro ali kawan aben tei bihe. ¹²Nehe, mengenai aben taka Apolos, ap nyemangati dian jemalus ko sendro kawan aben ye bali, tapi da sama sekali sa hakun sulet nehe. Da sagar sulet amun naan waktu. Tabe Penutup¹³Hati-hati ko, jakat teguh suang iman, ene lei nget kawan upo ali jajilah gagah. ¹⁴Dion kawus ye ko gawi, na ene suang kasih. ¹⁵Ap ngedasak ko, kawan aben, (ko ketoan bahwa kawus atek belai Stefanus ye iro bua-bua pengeone tei Akhaya, ali dali apu-nyarah unuk dali dian pelayanan kawan ulun kudus), ¹⁶dion ko ade nurut ntong kawan ulun nget ihe ali antong tiap ulun ye begawi sendro ali berjerih lelah. ¹⁷Ap ego munan penyulet Stefanus, Fortunatus, ali Akhaikus leka dali apu nyensukup se ye kurang ke ko. ¹⁸Sebab, dali pesigar roh ap ali roh ko. Et leka iro, hargai lei kawan ulun nget iro. ¹⁹Kawan jemaat tei Asia pekempe tabe ntong ko. Akwila dan Priskila pekembe tabe hangat suang Than ntong ko, sendro ali jemaat tei belai dali. ²⁰Kawus aben tei bihe ngirim tabe ntong ko. Ucapan tabe erai ali ye bali uyang cium kudus. ²¹Ap, Paulus nulis tabe ihe ali kami ap lei. ²²Amun naan ulun ye sa pekasi Tuhan, terkutuklah da. Oh Tuhan, sulet ko! ²³Anugerah Tuhan Yesus sendro ali ko. ²⁴Asi ap sendro ko kawus suang Yesus Kristus. Amin.

2 Corinthians

Chapter 1

Tabe ke Paulus¹Paulus, erai ulun rasul Kristus Yesus ye na akan Allah ali Timotius, erai butung taka, tong jemaat Allah ye naan te Korintus sendro kawus ulun kudus ye naan te kawus Akhaya. ²Anugerah dian ko damai sejahterah ke Allah Bapa taka ali Tuhan Yesus Kristus.Ngulek Syukur Leka Penghiburan Allah ³Diberkati Allah ali Ma Tuhan taka, Yesus Kristus Bapa ye ponuh belas kasihan ali Allah ali penghiburan, ⁴ye ngehibur kain suang kawan kesusahan kain nget kain ade ngehibur dali ye naan suang kesusahan ali penghiburan,, ye kain gegales ne hibur ene Allah.⁵Et, sama nget kesusahan- kesusahan Kristus ponu suang kain, ngetro ade penghiburan kain ponu lalo Kristus. ⁶Aka kain kesusahan, hal iro dian penghiburan ali keselamatan ko. Aka kain na hibur, hal iro dian penghiburan ali keselamatan ko, aka kain na hibur, hal iro ye dian penghiburan ko, ye bagawi suang ketabah suang kesusahan-kesusahan ye sama, ye na inam kain. ⁷Pengharapan kain suang ko iro teguh leka kain ketoan nget me leen ko siut nanggung suang kesusahan-kesusahan kain, nget iro ade kain siut nanggung suang penghiburan kain. ⁸Kawan eroi butung kain sa kakan ko sa ketoan nget kesusahan ye kain inam te Asia. Kain tamagu doyat lewi kekuatan kain nget kain putus asa dian tau bolum. ⁹Et, kain naan hukum mate suang unuk kain gegalas dian kain sa yakin tong unuk kain gegales et beloh bali tong Allah ye ne muet mate. ¹⁰Da apu ngelamat kain ke bahaya mate ye maka akut iro ali sagar nyelamat kain eso tong Da sagar ngelamat kain eso. ¹¹Ko ade siut ngawet kain lalo doa-doa ko nget deo ye sagar be syukur suang aran kain leka kasih karunia ye na okoi tong kain lalo doa deo ulun.Paulus Ngerubah Rencana Da ¹²Kain ego, ye kesaksian ate aseng ye buen nget kain bolum te denia ihe, ye utama tong ko, ali ketulusan ali kemurnian ke Allah sa suang hikmat denia, belah bali suang angerah Allah. ¹³Leka, kain sa nyurat hal-hal ye sa buen tongko ye kain surat ye tau nabaca ali na pentaru ab beharap ko sagar ketaru sepomu ye. ¹⁴Nget iro ko apu memahami bali nget leen kain, suang olo Tuhan Yesus. ¹⁵Suang keyakinan ihe, ab berencana one sulet tong nuna ko dian ko tau mahan anugerah dian ke due kali ye. ¹⁶Ab kakan koteo ko suang alan ab tong Makedonia, belalu mulik eso tong ko uli ke Makedonia dian ko tau ngawat ab suang alan ab ke Yudea. ¹⁷Leka iro, se ali keraguan ab ngerayang hal iye? se ye ab ngerayang, an ngerayang ye

nget deniawi maka dian ab besendro " oi, oi" ali "sa, sa"? ¹⁸Sama nget Allah ye setia, pander kain tong ko " oi" ali "sa".¹⁹Leka, Tia Allah, Yesus Kristus, ye na kabar tong ko neke kain, ye iro ab, Silas, Timotius, "oi" ali " sa" , beloh bali " oi" te suang Da. ²⁰Leka, kawus janji Allah "oi" te suang Kristus. Iro ye ngene , lalo Da, kain ngulek "Amin" kain dian kemuliaan Allah.²¹Allah ye meneguhkan kain sendro ali ko te suang Kristus ali ye apu mengurapi taka, ²²Ye da apu nyegel taka ali ngakoi Roh Da suang ate taka dian jaminan.²³Et, ab nook Allah nget saksi tong aseng ab nget iro dian ore suang ko ab male sulet eso tong Korintus. ²⁴Sa leka kain nyiu munan iman ko, et kain ye mengkoe sendro ko di ego leka suang iman ko, ko jakat naham.

Chapter 2

¹Ab apu bejanji tong unuk ab gales ab sa sagar sulet eso tong ko suang rare aseng. ²Aka ab ngene ko nare aseng, dase ye sagar ngene ab sanang, je da ye apu na ene ab nare aseng iro?³Ab nyurat, nget me ye ab ngene, dian kede ab suket ab sa sagar mahan nare aseng ke dali ye tau ngene ab sanang leka ab nge nanam harap tong ko kawus ego ab sagar jaji ego ke kawus. ⁴Ke deo ye sengsara ali nare ate, ab nyurat tong ko ali deo pitek elu mate, sa dian ngene ko nare aseng, beloh lain dian ko mahan ngen toan kasih ye ab je ye tong ko. Mengampuni Sesama Ye Naan Kenyala ⁵Aka naan ye ngene nare aseng, da sa ngene nare aseng dian ko batas batantu dian ab sa nge lewi-lewi dian ka kawus. ⁶tong ulun nget iro, uni ene dali bali saloi ke ko sukup tong ko. ⁷Leka iro, ko sebalik ye, ware mengampuni ali ngehibur dian ulun nget iro sa leteng leka nare aseng ye tama. ⁸Jaji, ab nyin ko dian teges kasih tong da. ⁹Leka, iro ade ab nyurat tong ko ye iro dian ab kate ngetoan bukti ye, se da taat suang kawus hal. ¹⁰Erai ulu ye ko ampuni, ab mengampuni ade, aka naan ye harus ab ampuni, ab ngene ye leka ko te hadapan Kristus. ¹¹Ali ngendro, iblis sa sagar mahan kesempatau nguasa taka lek taka ketoan ga dali. Kegelisahan Ali Kelegaan Paulus ¹²Kade ab empe te Troas dian ngulek kabar Injil Kristus ali kede jaweng na tenggau dian ab naan suang Tuhan, ¹³male naan buen aseng tong ab leka sa seng keruku Titus erai butung ab. Jaji, ab ngulek permisi tong dali ab kakan tulak tong Makedonia. ¹⁴Syukur tong Allah, ye seleur ngoit kain tong kemenangan te suang Kristys ali ngulek ewo ye buen harun nget pengetaruan tong Da te kame runa lalo kain. ¹⁵Leka, kain ye ewo buen harum Kristus tong Allah, te ekang dali ye na selamat ali te ekang dali ye desung binasa. ¹⁶Tong ye erai, kain ye ewo mate dian ye mate, ali ye bali, ewo bolum dian ye bolum. Et iro, dase ye mahan dian hal-hal ihe? ¹⁷Leka, kain sa nget deo ulun lain, ye ngejual Firman Allah. Sebalik ye suang Kristus kain bepander te hadapan Allah ali ketulusan, nget me utusan-utusan Allah.

Chapter 3

Pelayan-Pelayan Perjanjian Kado Allah¹Se ihe kain tela ketamam unuk kain gegales? Se, nget sasenu ulun, se ihe kain memerlu surat pujian dia ko ali neke ko. ²Ko ye surat kain, ye na tulis suang aseng kain, ye na katawani, ali na baca ene kawus ulun. ³Ko nundru nget ko ye surat Kristus ye na layani ene kain, ne surat sa ali tintah, et, ali Roh Allah ye bolum, sa te moloh-loh batu, beloh bali te loh-loh ate meresia. ⁴Keyakinan nget ihe ye naan suang kain tong Allah lalo Kristus. ⁵Sa berarti kain, ali unuk kain gegales, sanggup nampelor nget hal be asal ke unuk kain gegales, et kemampuan kain be asal ke Allah, ⁶ye apu ngene kain kate jaji pelayan-pelayan perjanjian kado, sa nget urutan hurup, et ke Roh, leka urutan iro nampate, et Roh namolum. Kemuliaan Solai Ke Pelayanan Roh ⁷Leka, aka pelayanan ye ngoit tong mate, ye ali hurup-hurup ye na surat te loh batu iro sulet ali kemuliana, empe bangsa Israel eloh kate neneng wae Musa leka kemuliaan iro, naan hal kede iro kemuliaan ye apu kuba, ⁸sa sih pelayanan Roh naan kemuliaan ye lewi solai eso? ⁹Leka, aka pelayanan ye ngoit hukuman naan kemuliaan, ye pengesolai pelayanan ye bene iro melimpah suang kemuliaan. ¹⁰Se bene ye se ye tamam mulia, suang hal ihe sa eso na mulia, leka naan kemuliaan ye tamam eso. ¹¹Leka iro, aka ye kuba iro sulet ali kemuliaan, ye tamam eso ye kekal iro suang kemuliaan. ¹²Leka naan pengharapan ye nget ihe, kain makai ke ronu solai, ¹³ali sa nget Musa, ye ngonok selubung te wae da dian tia-tia Israel sa tau kite pengawus neke se ye kuba iro. ¹⁴Leka, pikiran dali apu tetutup. empe alo ihe, suang pembacaan perjanjian ye ane, selubung ye tatap na engkat leka je te suang Kristus selubung iro ahan na engkat. ¹⁵Balantak empe olo ho, kede kitab Musa na baca, selubung iro nutup pikir akal dali. ¹⁶Leka, kede erai ulun mulik tong Tuhan, selubung iro sagar ne engkat. ¹⁷Tuhan ye Roh ali runa Roh Tuhan hadir, te biduh naan kemerdekaan. ¹⁸Ali, taka kawus, ye ali wae sa beselubung mencerminkan kemuliaan Tuhan, desung na ubah tong gambar ye sameh kemuliaan tong kemuliaan sameh nget Tuhan, ye iro Roh.

Chapter 4

Paulus Sangkal Suang Pelayanan ¹Leka iro, ke kain mahan pelayanan ihe, nget me kain nerima belas kasihan Allah, kain sa putus asa. ²Et, kain sa nerima hal-hal ye nasiok ye nondo teruna ye dendem ye maka mangen, sa malan suang pengkoe ye sebuena, ye memalsukan Firman Allah, et ali pernyataan kebenaran, kain petendre unuk kain gegales tong ate aseng sa senu ulun te hadapan Allah. ³Et, aka Injil kain desung tetutup ade, Injil iro tetutup dian dali, ye sagar binasa, ⁴ye nondo, ilah denia ihe ye apu naan posa pikiran dali ye sagar percaya empe dali sa mahan kite maa kemuliaan Injil Kristus, ye iro gambar Allah. ⁵Leka, kain sa ngene kabar nget unuk kain gales, kabar iro ye iro kabar Kristus Yesus nget Tuhan ali unuk kain gegales nget pelayan-pelayan ko leka Yesus. ⁶Leka Allah, ye berfirman, " Dion ye maa becahaya ke dendem apu becahaya suang aseng taka dian ngakoi maa", pengetoan nget kemuliaan Allah ye naan te wae Kristus Yesus. ⁷Leka, harta ihe kain miliki suang runa tana liat dian kelimpahan kuasa iro be asal ke Allah ali sa ke unuk kain gegales. ⁸Kain ye na jejek te geliling et sa empe te jepit. Kain bingung, et sa putus asa. ⁹Kain ye na aniaya, et sa na ikah. Kain na obet et sa na binasa. ¹⁰Kain seleur ngoit nempate Yesus suang unuk kain pemolum Yesus ade na ulek suang unuk kain. ¹¹Leka kain, ye bolum ihe, seleur na akoi tong maka mate leka Yesus dian pemolum Yesus ade na ulek suang unuk kain ye fana iro. ¹²Nget iro maka mate begawi te suang kain et pemolum begawi te suang ko. ¹³Leka iro, ali nempuun roh iman ye sameh, sameh ye apu te surat, " ab percaya, leka iro ab bepander " kain ade percaya ali iro, kain ade bapender. ¹⁴Leka, kain ketoan nget Da, ye apu nemulum Tuhan Yesus, sagar nyemulum kain sendro ali Yesus ali sagar ngoit kain sendro ko temuka- Da. ¹⁵Leka, kawus hal ihe jaji dian ke perluan ko dian anugerah, makin deo ulun, mahan kelimpah ngulek syukur tong kemuliaan Allah. Belum Leka Iman ¹⁶Iro leka ye, kain sa putus asa. bele unuk lahiriah kain betambah merosot nget ye, et meresia batiniyah kain seleur na pe kado olo saban olo. ¹⁷Leka, sengsara ye sa doyat ye nehe ihe, ngene tong kain erai kelimpahan kekal kemuliaan ye betambah segala-gala ye. ¹⁸Kain sa je memperhatikan hal-hal ye na ite, leka kawan hal ye sa ite, hal ye ite ye sementara kawan hal ye sa ite iro kekal.

Chapter 5

¹Leka kain ketoan aka kemah, runa ondo taka te denia ihe ne bungkar taka ne sedia erai bangunan ke Allah, erai belai ya sa na ene ali kami, ye kekal te surga. ²Seola taka naan suang kemah ihe, taka epu sang leka taka kesonggo runa nondo surgawi taka. ³Leka, kede taka makai taka sa eso belawoi. ⁴Se usang taka naan suang kemah ihe, Taka pusang uyuh leka boyat leka taka sa kakan belawoi et be pama dian ye sementara iro ye na tolen ene bolum. ⁵Nehe, Da ye nyiap taka dian tujuan iye tong Allah, ye ngokoi Roh tong taka dian jaminan. ⁶Leka iro, kain seleur tabah ali menyadari kain naan te belai suang unuk ihe, kain naan nondo te onggon Tuhan. ⁷Leka, kain bolum ene iman sa leka kite. ⁸Leka iro kain tabah ali tamam ego nondo te onggon unuk ihe pelor nondo sendro Tuhan. ⁹Leka iro, kain beusaha dian kain bekenan tong Da, kede kain nondo te belai ihe se naan te onggon. ¹⁰Leka, taka kawus ne hadap te muka kursi pengadilan Kristus dia senu ulun mahan nerima eso hal-hal ye na ene suang unuk da, sesuai ali se ye apu na ene da, se iro buen atau pun daat. Pelayanan Perdamaian Ke Allah ¹¹Leka kain ketoan, arti ye takut ali Tuhan, leka iro kain meyakini ulun bali. Eto, kain apu nyata dian Allah ali ab beharap pasti ade tong ate nurani ko. ¹²Kain sa beusaha eso muji-muji unuk kain tong ko et kain ngakoi ko kesempatan dian ego tong kain. Leka iro, ko sagar naan nge jawab dian dali ye ego suang hal-hal lahiriah ali sa mundan se ye naan suang ate. ¹³Aka kain sa jaji unuk kain, hal iro ye dian Allah. Aka kain jaji unuk kain iro dian kepentingan ko. ¹⁴Leka kasih Kristus nguasai kain kede kain nyimpulkan aka erai ulun mate dian kawus, maka dali kawus ye mate. ¹⁵Ali, Da matei dian kawus ali dali ye bolum sa eso bolum dian unuk dali gegales, et dian Da, ye apu mate ali na te muet dian dali. ¹⁶Leka iro, ke nehe kain sa ketaru sunah erai ulun menurut leen ye nyata, bele ye kain pini ketaru Kristus ali kite unuk tongga, et nehe kain sa eso menilai Da nget iro. ¹⁷Dese, ye naan te suang Kristus, da ye ciptaan kado. Hal-hal ye one apu lalo, teneng hal-hal ye kado apu sulet. ¹⁸Kawus hal ihe ye ke Allah, ye pedamai taka ali unuk Da lalo Kristus ali ngakoi taka pelayanan pedamaian iro, ¹⁹Ye iro suang Kristus Allah mendamaikan denia ali unuk- Da gegales, ali sa ngehitung kesala-kesala dali ali apu percaya kabar perdamaian tong taka. ²⁰Jaji, kain ye he kawus uras utusan Kristus. Allah nundru panggilan Da bepander tong ko leka Kristus, okai unuk ko na pendamai ali Allah. ²¹Da ye sa ketaru ali dosa apu na ene Da jaji dosa leka taka dian taka na tem buen Allah te suang Da.

Chapter 6

¹Ali , begawi sendro Da kain ade ngeharap ko dian sa nerima anugerah Allah ali sia-sia. ²Leka, Da berfirman: " Suan Ab berkenan, Ab ngeringga ko, ali suang keselamatan, Ab ngawat ko." Na perhati nehe ye alo ye bekenan iro. Perhati, nehe ye alo keselamatan iro. ³Kain sa ngakoi sandungan tong dase lei dian pelayanan kain sa na cela, ⁴Je suang segala macam kain nundru unuk kain nget pelayan-pelayan Allah, diamponu ketabahan suang kawus deo masam kesusahan, kesesakan, kesukaran, ⁵pupuk, na ueng penjara, kerusuhan, mengkoe bahimat, sa turui, keketlau, senur, ⁶ali ponu kemurnian pengetoan, kesabaran, kemurahan, Roh Kudus kasih ye tulus, ⁷pander ye bene, kuasa Allah, senjata kebenean te kami sanan ali sei, ⁸kemuliaan ali kehinaan, sumpah serapah ali pujianna ulek nget nipu-nipu padahal kain bene. ⁹Kain nget sa napentaru, et terkenal; nget ye kakan mate, et na teneng, kain bolum; nget ulun ye na siksa, et sa na bunu; ¹⁰Nget nare aseng, et seleur ego, kain susah, et ngene ulut bali tatau, eloh naan se se, et naan segala ye. ¹¹Kain apu nengau bowa kain tong ko, hei ulun Korintus, ate kain tebuka solai. ¹²Ko sa na batasi ene kain et ko na batasi ene ate ko gegales. ¹³Nehe, dian balasan ye sama --ab bepander nget tong tia-tia ab- tengau ade ate ko solai-solai. Pasangan Ye Sa Sepadan ¹⁴Ya jaji pasangan ye sa beimbang ali ulun-ulun ye sa percaya. Leka, sesameh ye naan ye bene ali kejahatan? ali, sesameh se ye suang maa ali dendem? ¹⁵Kesepakatan se ye na tempuun ene Kristus ali Belial? bagian se ye naan te ulun percaya ali ulun ye sa percaya? ¹⁶Ali, kesepakatan se ye naan te belai sembayang ali berhala-berhala? taka ye belai Allah ye bolum, nget Firman Allah , " Ab sagar nondo te suang dali ali malan sendro dali, ali ab sagar jaji Allah dali, ali dali sagar jaji umat -Ab ¹⁷"Leka iro, keluar ko ke butuk dali, ali bepisah," ulek Tuhan. "Ali ya mege se ye najis, dian Ab sagar nerima ko." ¹⁸"Ali, Ab sagar jaji Ma ko, ali ko sagar jaji tia-tia Ab upo ali tia Ab bawe," ngendro Firman Tuhan, ye Maha Kuasa.

Chapter 7

¹Leka iro tempun janji-janji iro, hei ye na kasih, ware taka ngeberasi unuk taka ke kawus hal ye sabuen ke unuk ali roh nelang ye patut buen sempurna kudus suang takut ali Allah. Ega Paulus ²Okoi runa tong kain te ate ko. Kain sa besala tong dase lei, sa ngerusak dase lei, ali sa ngepe untung ke dase ade. ³Ab sa ngulek ihe dian pesala ko, et se male ye, ab apu ngulek tong ko nget ko naan te suang ate kain, dian mate, bolum sendro. ⁴Keyakinan ab solai suang ko, kebanggaan ab solai negkawe ko ab na temponu ali penghiburan, ab ngelimpah ali ego suang kawus kesusahan kain. ⁵Kede kain empe te Makedonia, unuk kain sa mahan kedamaian, je sengsara ke uras geliling, ye irobulo tanteng ke ongon ali ke takut ke suang. ⁶Et iro, Allah ye ngehibur ulun ye nare aseng, nge hibur kain ali penyulet Titus. ⁷Sa leka penyulet da, et leka penghiburan ye ngene terhibur te suang ko, nget ye na kesah da tong kain nget ke songgo ko, nare aseng sangat ko dian ab belalu tambah ego. ⁸Bele, ab ngene ko nare aseng leka surat ab iro, ab sa menyesal bele ab pini menyesali, iro leka ab kite surat iro maka nare aseng ko bele je erep-erep. ⁹Nehe ab ego, sa leka ko nare aseng et leka ko nare aseng dian betobat, leka ko nare aseng nget ali ga Allah maka ko sa rugi suang hal se ade ene kain. ¹⁰Leka nare aseng ye sesuai nget na ga Allah ngehasil pertobatan ye sa na sesali ali ngoit tong keselamatan. Et nare aseng deniawi ngehasil mate. ¹¹Leka, perhati nget me ke deo nare aseng ye samaali na ga Allah iro na kae tong ko se bene ye solai, bukti nget ko sa sala, bereket, takut kesonggo, semangat ali ngebales te suang senu hal, ko apu ngebukti nget ko sa besala suang halmihe. ¹²Jaji, bele nget me abnyurat surat tong ko, hal iro sa dian kepentingan ulun ye ngene sala ali sa ade dian keperluan ulun ye na pesala, et dian kebenean ko terhadap kain na ulek tong ko terhadap Allah. ¹³Leka iro ye, kain sanang. Tesuang penghibur kain iro, kain deo ka ego eso suang ego Titus leka roh ye apu na pe segar ene ko kawus. ¹⁴Leka aka ab pini petamam ko tong Titus, ab sa na ene mangen. Et nget me leen kain ngulek se aran hal tong ko suang kebene, nget iro ade ketamam kain te hadapan Titus terbukti bene. ¹⁵Ali, kasih sayang ye terhadap ko betambah solai, nget me da ngingat ketaatan ko kawus ye, nget me ko nerima penyulet da ali takut ali hormat. ¹⁶Ab ego leka suang se segala hal ab naan keyakinan te suang ko.

Chapter 8

Nyimpun Persembahan Kasih Di Ulun-ulun Kudus ¹Nehe, kawan erai butung, kain kakan ko ketoan nget anugerah Allah ye apu na akoi tong jemaat-jemaat te Makedonia. ²Nget suang ke deo ye ujian kesusahan, kelimpahan ego ali solai ke susah dali apu belimpah suang penatau ke tulus aseng ate dali. ³Ab besaksi nget dali ngokoi sesuai ali pengahan dali, leka deo ke kemampuan ye suang ke rela dali gales. ⁴Dali kaweng, bene tong kain, et anugerah dian siut mahan bagian suang pelayanan ulun-ulun kudus. ⁵Ali, ihe ye na ene kain, sa nget ye kain harap, pertama, dali ngokoi unuk dali gegales tong Allah, uli kero tong kain ade nget na ga Allah. ⁶Jaji, kain ngedesak Titus, nge me da apu nyentela ye, nget iro ade da sagar nyempunah pengkoe anugerah ihe te botuk ko. ⁷Et, sama nget ko berkelimpahan suang segala hal, suang iman, papanderaan, pengetoan segala usaha, ali suang kasih ko terhadap kain, buen ye ko ade berlimpah suang anugerah. ⁸Ab sa ngulek hal ihe nget perintah, et dian nguji lalo gagah ulun bali ali ke iklasan kasih ko. ⁹Leka, ko ketoan anugrah Tuhan taka Yesus Kristus, et nget me da tatau, da hukun jaji susah dian ko tau lalo kesusahan Da, ko jaji tatau ¹⁰Ali, suang hal ihe ab ngakoi pendapat ab, hal ihe dian keuntugan ko ye ke taun one, ko sa je ngene ye, et ade bepenyeng kana dian ngegawi ye. ¹¹Jaji, nehe, tempunah ade pengkoe iro dian sama ali kerelaan ko dian nyempunah se ye naan te ko. ¹²Leka, aka naan kesiapan ngakoi, pengakoian iro sagar na terima, nget dasar se ye na tempun erai ulun, ali sa bedasar se ye sa na tempuun da. ¹³Hal ihe sa dian penean ulun bali ali jaji pedoyat dali, et dian naan keseimbangan. ¹⁴Dion lah kelewian ko nehe nyesukup ke kurangan dali dian kesimbangan. ¹⁵Nget iye te surat suang kitab suci, ulun ie ngumpul deo, sa kalewian ali ulun ye ngumpul idis sa kekurangan. Pengutusan Titus ¹⁶Syukur tong Allah ye ngondok suang ate Titus kebenean ye sa ma ali ye naan te ab tong ko. ¹⁷Leka, Da sa je nerima anjuran kain, et ali kebenean ye solai, da sulet tong ko suang ga da gegales. ¹⁸Sendro Titus, kain ngutus erai butung ye na puji-puji te botok kawus jemaat suang hal pemberitaan Injil. ¹⁹Sa iro ade, da ade na tunru ene jemaat jemaat dian tulak sendro kain suang pelayanan anugrah ye na, ene dian ngoit kemuliaantong Tuhan ali dian nundru kerelaan kain. ²⁰Kain harus berhati-hati dian sa naan ulun ye sagar pesala kain suang hal kain ngatur pengakoi ye solai ihe. ²¹Kain beusaha ngene se ye bene, sa je suang pandangan Tuhan, et ade suang pandang meresia. ²²Sendro dali, kain ngutus erai butung kain ye apu gagah kain uji ali tabukti rajin suang deo hal-hal, lewi eso nehe da makin rajin leka da ali keyakinan ye solai terhadap ko. ²³Nehe nget leen Titus da ye pasangan ali uyang mengkoe ab ye sagar beguna dian ko nget ali erai butung taka ye bali, dali utusan jemaat-jemaat, kemuliaan tong Kristus. ²⁴Jaji, tundru tong dali, te hadapan jemaat-jemaat, bukti kasih ko ali kebanggaan kain suang ko.

Chapter 9

Nakoi Ali Sukarela ¹Tong ab, ye belewian aka nyurat tong ko nget pelayanan tong ulun-ulun kudus. ²Leka, ab ketoan kerelaan ko, ye ab beperagah nget ko tong ulun-ulun Makedonia, ye iro nget Akhaya ye siap ke taun ye one ali semangat ko ye apu ngegarak dali bali ye solai. ³Et iro, ab ngutus kawan erai butung ihe dian kain sa beperagah nget ko sa na jaji sia-sia suang hal ihe. Ali nget iro ko siap sediangetbye apu na ulek. ⁴Leka, aka sa senu ulun Makedonia sulet sendro ali ko ali dali sengkuruku ko male siap, kain (sa perlu kain ngulek ko) sagar na ppekagen leka keyakinannihe. ⁵Leka iro,, ab bepikir perlu dian ngedesak kawan erai butung ihe tulak one tong ko ali nyade pengakoi ye apu ko janji se male ye. Leka iro pengakoi iro siap dian jaji pengakoi sukarela ali sa leka tepaksa. ⁶Ab ngulek hal ihe: dase ye ngasek bini ye buen idis sagar ngoteu idis ade, ali ulun ye ngasek bini ye buen deo sagar ngoteu deo ade. ⁷Tiap ulun harus ngakoi nget yebapu na putus suang ate da, sa ali nare aseng ye te mat paksaan leka Allah ketasi ulun ye ngakoi ali ego. ⁸Ali, allah sanggup ngakoi kawus anugerah tong ko dian ko seleur naan suang kecukupan suang segala hal ali berkelimpahan suang pengkoe ye buen. ⁹Nget ye tersurat: "Da apu ngebagi, Da apu ngakoi tong ulun susah, kebenean-Da tetap dian se ola-ola ye." Mazmur 112:9 ¹⁰Nehe, Da ye nyedia bibit tong penabur ali roti dian pengokan, sagar meyediakan ali pedeo bini ko dian na tabur ali sagar nge pedeo hasil-hasil ye buen ko betambah. ¹¹Ko sagar na petatau suang segala hal temunan kemurahan ate ko, suang ngelalo kain membangkit ucapan syukur tong Allah. ¹²Leka, bantuan pelayanan ihe sa mencukupkan keperluan ulun-ulun kudus, et iro melimpah ucapan syukur tong Allah lalo deo ulun. ¹³Lalo bukti pelayanan ihe dali sagar memuliakan Allah leka ketaatan ko tong pengakuan ko te Injil Kristus, ali dali kawus kemurahan ate ko suang berbagi tong dali ali kawus ulun. ¹⁴Ali, suang doa-doa dali dian ko, dali ke songgo ko ali kasih karunia Allah ye belimpah suang ko. ¹⁵Syukur tong Allah suang pengakoi-Da ye sa ta otus!

Chapter 10

Otoritas Paulus Ye Lah Ke Allah ¹Ab, Paulus, unuk ab gegales kaweng tong ko ali kelembutan ali kemurahan Kristus-- ab, ye se ronu kede sengkeruku wae ali ko, et ronu kede oro ke ko! ²Ab kaweng tong ko dian kede ab sulet, ab sa perlu jaji ronu ali keyakinan ye ali da ab memperhitungkan dian ronu ngelawen sasenu ulun ye menganggap kain bolum ali deniawi. ³Bujur, kain kea bolum suang denia, et kain sa bejuang ali nget denia. ⁴Leka, senjata-senjata bulo kain sa ke denia et neke kekuatan ilahi dian pehancur benteng-benteng. ⁵Kain pehancur pemikiran-pemikiran ali senu hal ye temunan ye na temuet ene keangkuhan meresia dian ngehalang pengetaruan, tong Allah. Kain ngujut kawan pikiran ali pekaleh ye tong Kristus, ⁶ali kain siap ngehukum kawus ye sa taat kede ketaatan ko apu sempurna. ⁷Teneng tong se ye naan te hadapan ko. Aka naan ulun ye meyakini unuk da ye lah na Kristus, dion da memikir mulik hal ihe, ye iro nget me da ade na Kristus, kain ade nget iro. ⁸Belantak, aka ye ab hantap belewi maragah otoritas, ye Allah akoi tong kain dian ngebangun ko ali sa dian ngehancur ko, ab sa sagar mangan. ⁹Ab sa kakan nget seolah-olah ab sagar nyentakut-nyentakut ko ali surat-surat ab. ¹⁰Leka, dali ngulek, "surat-surat iro bujur teges ali tokeng, et nget kehadiran unuk, da lome ali pander da sa bearti." ¹¹Dion ulun ye nget iro memikir hal iro, ye iro se ye kain ulek ali surat kede kain sa sendro ko, sama nget koe kain kede sendro ko. ¹²Leka, kain sa ronu dian ngelompok ali ngebanding unuk kain ali sasenu ulun ye beperagah unuk ye gegales. Namun, kede dali ngukur unuk ye ali unuk gegales ali ngebanding unuk ye ali unuk dali gegales, dali iro sa memahami ye. ¹³Et iro, kain sa sagar berbangga nget hal-hal ye lalo batas kain, melainkan suang batas ke ketetapan ye Allah apu na bagi tong kain, ye iro batasan dian nge jangkau empe tong ko ade. ¹⁴Leka, kain sa ngelampaui batasan kain, se olah-olah kain sa ngejangkau empe tong ko, kain ye nyetela kali empe tong ko ali Injil Kristus. ¹⁵Kain ade sa beperagah sa lewi batas kain ali berbangga suang pengkoe ulun bali, ali pengharapan nget me leen iman ko temunan wilayah pengkoe kain te butok ko sagar na pesolai eso, ¹⁶dian kain tau ngabar Injil ke wilayah-wilayah te onggon ko, ali sa beperagah suang se ye apu sempunah tewilayah pengkoe ulun bali. ¹⁷" Dase ye kakan beperagah, dion da beperagah te suang Tuhan." ¹⁸Leka, sa ulun ye memuji unuk da gegales ye terbukti tahan uji, beloh lain ulun ye Tuhan puji.

Chapter 11

Paulus Ali Rasul Ye Sa Bene ¹Ab beharap, ko sabar terhadap ab suang idis kepengegake ab, ali ko bujur sabar terhadap ab. ²Leka, ab nginam ngewoyu tong ko ali ngewayu ilahi, leka ab apu betunangan ko ali erai ulun bene, ye iro napersembah ko dian bawe ye suci tong Kristus. ³Et iro, ab takut, ya-ya sama nget kede Hawa bayuh tegoda leka tipu nipe, nget iro ade pikiran ko sagar na petaang ketulusan ali kemurnian pengabdian suang Kristus. ⁴Leka, ko sabar a kede erai ulun sulet ali ngambar nget Yesus ye lain, ye belain ali ye kain berita, ali kede ko nerima roh ye belain, ye male pini ko terima, ali Injil lain, ye male pini ko terima. ⁵Menurut ko, ab sa kurang ke kawan rasul luar biasa iro. ⁶Bele ab sa pandai suang hal be pander, et sa ngetro suang hal pengetoan, leka nget me cara, kain apu nundru ye tong ko suang segala hal. ⁷Se, ab ngene dosa kede merendahkan untuk ab gegales dian ko mahan di tinggikan leka ab ngabar injil Allah tong ko ali cuma-cuma? ⁸Ab ngerampas jemaat-jemaat bali ali merima upa ke dali dian melayani ko. ⁹Ali, kede ab sendro ko ali susah ab sa pedoyat, erai ulun ye leka kawan erai butung ye sulet ke mekadonia nyedia se ye na perlu ab. ali suang segala hal, ab nge jaga untuk ab dian sa janji pedoyat tong ko ali sagar seleur ngelak sana ye. ¹⁰Nget me kebenean kristus te suang ab, ke ego ab ihe sa sagar na halangi ye wilayah-wilayah Akhaya. ¹¹Nget me? se ye leka ab sa ke tasi ko? Allah ye Ketoan ¹²Et ihe, ab sagar seleur ngeme se ye na ene ab empe ab tau motek kesempatan ke dali ye kakan kesempatan dian na sengeruku sa manget kain suang hal-hal ye dadi ego. ¹³Leka, ulun-ulun nget iro ye lah rasul-rasul palsu, pengkoe-pengkoe ye sa bebujur, ye meyamar nget rasul-rasul Kristus. ¹⁴Hal iro sa ulun wau tengkejut leka iblis ade mayamar jaji nget malaikat maa. ¹⁵Leka iro, ngene tengkejut aka kawan pelayan ye ade meyamar nget kawan pelayan ye bene, dali ade sagar nerima upa ye sama ali kawan pengkoe dali. Kesusahan Paulus Tong Kristus ¹⁶Sendai eso, ab ngulek ya naan erai ye nganggap ab he galu. bele nget iro, terima lei ab nget ulun ye galu dian ab ade mahan idis sanang ego. ¹⁷Se ye na ulek ab suang hal keyakinan sagar kesenangan ihe, ab sa ngulek nget na ga Tuhan, beloh bali nget suang bagian-bagian be pander nget ulun galu. ¹⁸Deo ulun ye beperagah nget denia. Jaji, ab ade sagar meragah. ¹⁹Leka, ko nget ro bijaksana pelos ali sanang ate ko besabar ali ulun galu. ²⁰Ko besabar, aka naan ulun ye nge jongos ko, nolen ko, ngepe keuntungan suang ko, bepengaruh unuk da, nelang rono nampar ade ko. ²¹Ali tamam mangen ab harus ngulek nget kain tamam lome nget hal ihe ! se ade ye ulun bali ronuan dian peragah..ab bepander nget ulun galu ab ade ronuan. ²²Se ye dali keturunan Ibrani? ab ade. Se ye dali ulun Israel? ab ade. Se ye dali keturunan Abraham? ab ade. ²³Se dali ngelayani Kristus? ab lewi eso-- ab ngulek nget ulun gila. Uyuh seranta ab lewi deo, lewi eso suang penjara, pupuk penare ye sa ahan na reken, ali lewi gagah naan suang bahaya mate ²⁴Ke ulun-ulun Yahudi, ke deo lime kali ab apu nerima opat pulu kurang erai cambuk. ²⁵Tolu kali ab na pupuk ali uwe, sindai kali na tumbuk batu, tolukali ab nondo te kapal kayem, erai malem ali erai olo ab na oir gelombang te laut. ²⁶Deo kali suang perjalanan ab, ab terancam bahaya ke sunge, ke kawan perampok, ke pihak ulun-ulun Yahudi, ali ulun-ulun sa Yahudi. Ab na ancam bahaya te jaa, te alas alen te laut, alinade bahaya ke kawan erai butung palsu. ²⁸²⁷Ab apu besusah payah ali begawi doyat, tetap berjaga, keket lau ali sengo, gagah sa naaan pengokan, suang menhkoyan, ali sa bepama. Ali ye ba ke jal-hal ihe, naan ade masalah be olo-olo ye jaji tanggung jawab ab dian pemeliharaan suang kawus jemaat. ²⁹Da se ye lome, ali ab sa lome? dase ye lotu, ali ab sa nare aseng? ³⁰Aka ab harus paragah, ab sagar paragah suang hal-hal ye nundru kekurangan ab. ³¹Allah ali Ma Tuhan Yesus, ye harus na puji se ola-ola ye, ketoan nget ab sa ngopau. ³²Te Damaskus, gubernur te wa Raja Aretas ngejaga jaa Damaskusdian demakep ab. ³³Et, ab na pedolui suang runa keranjang ke luang jendela te dinding, leka iro ab muntis ke kami ye.

Chapter 12

Dewi Suang Lunek Paulus ¹Puna eloh naan untung ye beperagah. Et ab kakan ade ngulek nget kawan hal ye naan petendre Tuhan tong ab te suang pernyataan ali tesuang pengite. ²Ab ketoan erai ulun suang Kristus, ye opat belas taun apu na oit tong sorga tingkat tolu--et te suang unuk da, ab sa ketoan; ahe te ongon unuk, ab ade sa ketoan, Allah ye ketoan. ³Ali, ab ketoan nget me ulun ihe-- se iro te suang atawa te ongon unuk da, ab sa ketoan, Tuhan ye ketoan-- ⁴da na engket ke Firdaus ali keringga enggan ye sa tau na ulek, ye sa ahan na otus ene meresia. ⁵Dian ulun ihe ab sagar beperagah, et dian ab gegales, ab sa sagar beperagah je aka suang ke lome ab. ⁶Leka iro, aka ab kakan beperagah, ab sa sagar jaji golu leka ab sagar ngulek kebenean. Et iro, ab nahan ye dian sa naan ulun ye kite ko deo ke se ye dali teneng ali ye dali dingga nget ab. ⁷Dian ngejaga ab se telalu beperagah suang pernyataan ye luar biasa iro, maka erai dui na akoi suang unuk ab ye iro utusan iblis dian nyusahkan ab dian unuk ab sa sakah. ⁸Nget hal iro, ab kawen tong Tuhan sedeo tolu kali dian hal iro ngikah ab. ⁹Da, ngulek tong ab, "Anugerah-Ab sukup tong ko leka kuasa Ab na sempurna suang kelomean." Leka iro, ab lewi senang beperagah suang kelomean ab dian kuasa Kristusnondo te suang ab. ¹⁰Iro leka ye, inam ab sanang suang kelomean, suang na siksa, suang kesusahan, suang na aniaya, ali suang kepuyean ali Kristus. Leka kede ab lome, leka iro ab gagah. Paulus Dian Jemaat Te Korintus ¹¹Ab leka ko memaksa ab, apu jaji galu sebene ye kam ye harus memuji ab. Leka, ab sakurang me-me na tanding ali kawan rasul ye luar biasa iro, bele ab eloh naan a ye. ¹²Tanda-tanda ye ngebukti erai ulun rasul apu na petendre te botuk ko suang segala kesabaran, suang tanda-tanda, mukjizat-mukjizat, ali keajaiban-keajaiban. ¹³Leka, suang hal se ko na remeh aka na tanding ali jemaat-jemaat bali, je aka ab sa jaji nyusah tong ko? maaf ab leka kesalahan iro! ¹⁴Nehe, siap ke tolu kali ye ab koteu ko, ali ab sa sagar jaji nyusah tong ko ab sa ngeto se ye naan te kam, melainkan ko. Leka kawan tia sa harus ngumpul hartadian ulun tuha ye, nget ulun tuha dian kawan tia ye. ¹⁵Ali, ab sagar ali sanang rela mengorbankan se ye naan na ab ali unuk ab dian ko. Aka ab lewi ke tasi ko, ye se ko sagar kurang ketasi ab? ¹⁶Bele ab sa jaji beban tong ko, ko ngulek ab ngakal ali ab mahan keuntungan ke ko leka nipu muslihat. ¹⁷Se ab ngepe keuntungan ke ko lalo ulun-ulun ye na utus ab tong ko? ¹⁸Ab ngedesak Titus dian tulak ali ngutus erai butung kain dain tulak sendro da. Se Titus ngepe keuntungan ke ko? Se kah kain sa malan suang roh ye sama ali malan suang tujuan ye sama? ¹⁹Belalu, se ko apu usang memikir dian kain ngebela unuk kain terhadap ko? kain bepander terhadap Allah suang Kristus, et kawanhal iro, hei ye na kasih, ye dian nemuet ko. ²⁰Leka, ab takut, ahe kede ab sulet, ab sagar sengkuruku ko sanget ye ab harap, ali ko sa sagar sengkuruku ab nget ye ko harap, ahe naan maka sala paham, kesewa, bereket, kepentingan unuk gegales, fitnah, desas-desus, sakah ali kekacauan. ²¹Ab takut khawatir kede ab sulet eso, Allah sagar ngerendah ab te hadapan ko ali ab sagar nare aseng suang deo ulun ye one apu bedosa se male ye ali tatap sa betobat ke kenajisan, percabulan, ali hawa nafsu ye apu na ene dali.

Chapter 13

Kotew Paulus Ye Ke Tolu Te KORintus ¹Ihe ye ke tolu kalin ye ab sulet tong ko. harus naan keterangan ke due atawa tolu saksi, jape nget pekara na ulek sah. ²Semale ye, ab apu nagur dali ye ngene dosa ali kawus ye bali ye. Nehe, bele ab sa sendro ko, ab nagur dali nget ye ab ene suang penyulet ab ye kedue, ye iro aka ab sulet eso, ab sa sagar ketasi dali, ³leka ko nuntut bukti nget Kristus, ye bepander te suang ko ali ye sa lome terhadap ko, petendre kuasa te suang ko. ⁴Se bene ye, Kristus ye na salib suang ke lome ye, et leka iro da bolum leka kuasa Allah. Sebab, kain ade lome te suang Da, et kain sagar bolum sendro ali Da leka kuasa Allah terhadap ko. ⁵Uji unuk ko gegales dian kite, se ko tatap te suang iman ko. Periksa unuk ko gegales! atawa se ko sa ketaru unuk ko gegales nget Kristus Yesus naan te suang ko je aka ko gagal te suang ujian. ⁶Ab beharap ko sagar ketoan nget kain sa lah ulun ye sa tahan uji. ⁷Namun, kain bedoa tong Allah dian ko sa ngene kesala, sa dian kain na teneng tahan uji, et dian ko ngene se ye bujur bene bele na ite kain apu gagal ujian. ⁸Kain sa mahan ngene kawan hal ye belawenan ali kebenean, kain harus ngunau ye bene. ⁹Kain sanang kede kain lome ali ko ye gagah. Doa kain ye lei dian ko jaji sempurna. ¹⁰Iro leka ye, ab nyurat kawan hal iro kede ab aro ke ko dian kede ab sulet, ab sa perlu batindak ali tamam kuasa ye Tuhan akoi tong ab dian ngebangun, ali sa dian peruntuh perusak ko. ¹¹Pengawus ye, kawan erai butung, buen taka ego. Nelang beusaha dian tau jaji sempurna, hibur erai ali ye bali, erai ate suang, ali bolu suang damai ali Allah runa asi ali damai sejahtera sagar nyendro ko. ¹²Okoi lei tabe erai ali ye bali ali kasih ye kudus. ¹³Kawus kawan ulun ngirim tabe dian ko. (13-14). Anugerah Tuhan Yesus Kristus, ali kasih Allah ali persekutuan ke Roh Kudus nyendro ko kawus.

Galatians

Chapter 1

Tabe Neke Paulus ¹Neke Paulus, ye jaji rasul sa leka meresia atawa nyelalo meresia, et nyelalo Kristus Yesus ali Allah Ma ye nemuet Da neke ekang ulun mate. ²Ade, ke kawus erai butung erai iman ye be sendro-sendro ali ap dian jemaat jemaat te Galatia. ³Anugerah ali damai sejahtera dian ko ke Allah Ma taka ali Tuhan Yesus Kristus, ⁴ye apu ngokoi Unuk-Da dian dosa-dosa taka di nyelamat taka neke zaman ye jahat nehe ihe nget kehendak Allah ali Ma taka. ⁵Dian Da lah kemuliaan empe seola-ola ye . Amin Je Naan Erai Injil ⁶Ap manam nget me lekah ye ko ngikah Da, ye nook ko nyelalo anugerah Kristus, ali mulik tong Injil ye bali. ⁷Ye bene, beloh naan Injil ye bali. Et naan besenu ulun ye apu pekare ko ali kakan ngemutar mulik li Injil Kristus. ⁸Et, aka empe kain atawa erai ulun malaikat neke surga nengkarab tong ko Injil ye sa sengkune ali se ya apu kain tengkarab tong ko, terkutuklah da! ⁹Nget ye apu kain ulek semale ye ali nehe ap ulek li, aka naan ulun ye nengkarab tong ko Injil ye belawenan ali ye apu ko terima, dion da na kutuk. ¹⁰Se nehe ko desung ngeto persetujuan meresia atawa persetujuan Allah? Atawa, se ap kea nginam pesanang meresia? Se kira ye ap kea nginam pesanang meresia, ap sa lah hamba Kristus. Ngalun Paulus Temunan Kerasulan Da ¹¹Kawan erai butung, ap kakan ko ketoan leka Injil ye apu ap tengkarab sa ye Injil ene meresia. ¹²Ap sa nerima ye neke meresia, atawa ap mempelajari ye neke meresia, et ap nerima ye lalo pernyataan neke Kristus Yesus. ¹³Leka, ko apu keringa leen alan bolum ap ye ola neke agama Yahudi, ap penare jemaat Allah ali pemereket ye tamam ali beusaha dian pehansur ye. ¹⁴Ap pengeone suang hal agama Yahudi, oro pengeone na taning ali ulun-ulun sepantar te botuk bangsa ap. Ap pengemahing suang ngejalani adat istiadat datu nini ap. ¹⁵Et, kede Allah, ye apu memisah ap neke suang butung ne ap ali apu hakun noak ap lalo anugerah-Da, berkenan ¹⁶ngulek Tia-Da suang ap dian ap mahan nengkarab Da te botuk ulun-ulun sa Yahudi, ap sa lekah kaweng nasehat tong erai ulun ade. ¹⁷Ap ade sa tulak tong jaa Yerusalem di sengkeruku ali dali ye apu jaji rasul semale ap, et ap lekah tulak tong wilayah Arab ali mulik li tong jaa Damaskus. ¹⁸Talu taun ukah iro, ap tulak tong jaa Yerusalem dian mengketaru ali Kefas ali nono sendro da seola lime belas olo. ¹⁹Et, ap sa kite erai ade neke rasul-rasul bali, selain Yakobus, erai butung Tuhan. ²⁰Ap yakin ali ko te one Allah leka se ye ap surat tong ko ehe sa opau. ²¹Uli kero, ap tulak tong wilayah Siria ali Kilikia. ²²Ap male na kentaru ali aln pribadi ene jemaat-jemaat suang Kristus ye naan te wilayah Yudea. ²³Dali je ringket keringa, "Da, ye bayuh penare taka, neke nengkarab iman ye bayuh pini kakan na pehansur da. ²⁴Dali memuliakan Allah leka ap.

Chapter 2

Pengakuan Kawan Rasul Munan Paulus ¹Opat belas taun ukah kero, ap mulik li tong jaa Yerusalem ali Barnabas ali ngoit Titus sendro ap. ²Ap tulak leka naan erai pernyataan ali dian ngejelas tong dali nget me leen Ijil ye ap tengkabar te botuk ulun-ulun sa Yahudi. Et, ap ngene ye suang sengkeruku pribadi, yeiro je ali dali ye bepengaruh dian memasti et se ye ap gawi ali apu ap gawi ali beloh sia-sia. ³Leka, Titus ye sendro ap, sa usah na sunat bele daulun Yahudi. ⁴Hal ihe jaji leka naan kawan erai butung palsu ye enteng-enteng mo tong suang ali bepura-pura dian ngintai kebebasan ye naan te taka suang Yesus Kristus dian taka na oit mulik tong perbudakan. ⁵Et iro kain sa hakun tunuk tong dali se erep ade dian kebeneanInjil tatap nono suang ko. ⁶Et neke ulun-ulun ye bepengaruh ihe, ye kedudukan ye sa penting dian ap leka Allah sa ngebeda-beda, dali sa nameh se-se dian ap. ⁷Sebalik ye dali kite et tong ap apu na ercaya Injil dian ulun-ulun ye besunat, sameh nget Petrus ye napercaya Injil dian ulun-ulun ye besunat. ⁸Leka, Da ye apu begawi lalo Petrus di jaji rasul dian ulun-ulun Yahudi. ⁹Uli Yakobus, Petrus, ali Yohanes, ye na teneng nget saka guru dian jemaat menyadari anugerah ye na okoi tong ap, dali ngokoi kami sanan persekutuan tong Barnabas ali tong ap dian kain tulak ke ulun-ulun sa Yahudi, ali dali tulak ke ulun-ulun besunat. ¹⁰Dali je kaweng kain di kingat tong ulun-ulun susah, erai hal ye ap gales besemangat bene di ngegawi ye . Paulus Petendre Kesala Petrus¹¹Et kede kefas sulet tong kota Antiokhia, ap terang-terangan menentang ye leka jelas bene da besalah. ¹²Leka semale ulun-ulun ye napeli neke kalangan Yakobus. Sulet, Kefas apu tau eman sendro ali ulun-ulun Yahudi. Et kede dali sulet, da mulai munur ali bepisah unuk leka takut tong kumpulan ulun ye besunat. ¹³Ulun-ulun Yahudi ye bali siut begawi bepura-pura sendro da, empe Barnabas ade siut taang leka kepura-pura dali. ¹⁴Kede ap kite leka dali ngene kelakuan ye sa erai alan ali kebencian Injil, et iro ap ngulek tong Kefas te one kawus ulun, "Amun ko ulun Yahudi bolum nget sa ulun Yahudi, nget me tau ko maksa ulun ye sa Yahudi dian bolum nget ulun Yahudi?"¹⁵Taka ye ihe ulun-ulun ye na belolos nget bangsa Yahudi ali sa nget ulun-ulun ye bedosa neke bangsa ye sa Yahudi. ¹⁶Et, taka ketoan leka sa erai ulun ade na tembene leka ngene Hukum Taurat, et lalo iman suang Yesus Kristus. Et taka ade apu harap tong Yesus Kristus dian taka na tembene ene imam suang Kristus, sa leka ngene Hukum Taurat. Leka, sa erai ulun ade natembene leka ngene Hukum Taurat!¹⁷Et kede, sementara taka beusaha tong natembene suang Kristus, taka ye lejka bedosa, apakah berarti Kristus adalah pelayan dosa? Tentu ye sa! ¹⁸Aka ap nemuet li se ye apu na pehansur ap, ap ngebukti leka ap ye iro erai ulun ye sa taat ali hukum. ¹⁹Leka lalo Hukum Taurat , ap apu mate dian Hukum Taurat di maham bolum suang Allah. ²⁰Ap apu na salib ali Kristus . Sa li ap ye bolum et Kristus ye bolum suang ap. Nehe ap bolum suang isi ye iro bolum ene iman suang Tia Allah, ye tekasi ap ali apu ngokoi unuk-Da dian ap. ²¹Ap sa nengkore anugerah Allah et aka kebenean sa sulet lalo Hukum Taurat, sia-sia aa pempate Kristus!

Chapter 3

Ulun Percaya Natembene Nyelalo Iman ¹Hei ko, ulun-ulun Galatia ye galu! Dase ye apu memesona ko? Sa sih te one mate ko Yesus Kristus keitean na salib te botuk ulun? ²Erai hal ye kakan ap situk tong ko, se ko nerima Roh leka monyo siut Hukum Taurat, atawa leka keringa ali iman? ³Galu bene ye ko? Ko apu nyentela ye ali Roh, se ko nehe kakan nyempunah ye ali isi? ⁴Beloh be di ko nyelalo deo bene kesusahan iro, aka iro bene sa bedi? ⁵Jaji, sa Da ngokoi Roh tong ko ali ngene muljizat te botuk ko leka ko ngejalani Hukum Taurat, atawa leka ko keringa neke iman? ⁶Sameh nget Abraham ye harap tong Allah et hal iro na hitung tong da ngetb kebenean. ⁷Leka iro, na kentoan et ulun-ulun ye beiman ye na otus tia-tia Abraham. ⁸Kitab Suci, ye apu na kentoan se male ye, et Allah sagar nembene ulun-ulun ye sa Yahudi leka iman, apu pengeone nengkabar Injil tong Abraham ali ngulek, "Kawus bangsa sagar naberkati nyelalo ko." ⁹Jaji, dali ye beiman sagar naberkati besendro ali Abraham ulun ye percaya iro. ¹⁰Kawus ulun ye pereket ali gawian Hukum Taurat naan te wa kutuk, leka naan te surat: "Na kutuk tiap ulun ye sa tunuk te se segala ye na surat suang Kitab Hukum Taurat ali ngegawi ye." ¹¹Jaji, keitean bene nehe et beloh naan erai ulun ade ye na tembene te one wae Allah et Hukum Taurat, leka "Ulun bene sagar bolum et iman." ¹²Leka iro, Hukum Taurat sa na dasar te iman, sebalik ye, "Ulun ye ngene Hukum Taurat sagar bolum leka ye." ¹³Kristus nowus taka neke sumpah Hukum Taurat ali ngejaji sumpah dian taka, leka naan na surat "Na sumpah ulun ye na gonteng te kayu salib!" ¹⁴Ali naan suang Yesus Kristus, berkat Abraham tau empe tong ulun-ulun sa Yahudi kede ali iman taka tau nerima Roh ye apu na janji iro. Janyi Allah Ali Hukum Taurat ¹⁵Kawan erai butung ap sagar ngokoi contoh neke bolum olo demi olo, ali pernjanyaan ye apu na sah, bele je kontrak ke meresia tong meresia, beloh naan ulun ye tau pekore ali nameh se ade suang perjanyaan iro. ¹⁶Nehe, naan perjanyaan ye na pekempe Allah tong Abraham ali tong keturunan da. Allah sa ngulek, "...tong keturunan-keturunan da, "Ye nundru tong deo keturunan ..."ali tong keturunan ko, " ye berarti nundru tong erai ulun, yeiro Kristus. ¹⁷Maksud ap, Hukum Taurat ye sulet opat jotus tolu pulu taun uli iro tau pekore perjanyaan ye apu na sah ene Allah. Jaji, perjanyaan iro sa tau napejaweh ¹⁸Aka empe warisan na dasar tong Hukum Taurat, et warisan iro sa li na dasar tong perjanyaan. Et iro Allah meanugerahkan ye tong Abraham nyelalo erai tie perjanyaan. ¹⁹Jaji, kune me naan Hukum Taurat? Hukum Taurat na okoi leka kesala-kesala, empe keturunan iro sulet nget ye namaksud suang perjanyaan iro. Hukum Taurat na ene ye lalo kawan malaikat ali perantara. ²⁰Et perantara sa je dian nganti erai ulun, et Allah je erai. Tujuan Hukum Taurat ²¹Aka nget ro, se Hukum Taurat berlawanan ali perjanyaan Allah? Tentu saja tidak! Leka Hukum Taurat na okoi dian mahan ngokoi bolum, kebenean psti beasal ke Hukum Taurat. ²²Et iro, Kitab Suci apu nahan se segala ye ali uras ulun ye te wa dosa dian perjanyaan ali iman suang Yesus Kristus Yesus tau na okoi ntong dali ye percaya. ²³Semale iman sulet, taka na petawar te wa Hukum, na tahan nget penjahat empe iman ye sagar sulet na yatakan. ²⁴Ali nget ro, Hukum Taurat ye nget pengawas dian taka empe Kristus sulet dian taka mahan na tembene ene jman. ²⁵Nehe jiman iro apu sulet. Taka sa li makai Hukum Taurat jaji ye nyempining taka. ²⁶Suang Yesus Kristus, kawus ye iro ko kawan tia-tia Allah nyelalo iman. ²⁷Ko kawus apu na baptis suang Kristus ali apu nyua Kristus. ²⁸Beloh naan li ulun Yahudi atawa ulun Yunani budak atawa ulun ye bebas, upo atawa bawe leka ko kawus erai suang Yesus Kristus. ²⁹Aka ko ye nempuun Kristus, ko ye iro keturunan-keturunan Abraham ali ahli-ahli waris sameh ali perjanyaan.

Chapter 4

¹Ye ap maksud, seola ahli waris iro kea tia-tia, da sa naan beda ye ali budak bele da ye puun se segala. ²Da naan te wa kuasa pengawas ye ngurus belai empe wayah ye apu na rencana ene ma da. ³Nget ro ade kede taka kea tia-tia, taka na budak ene roh-roh dunia ihe. ⁴Et iro kede olo pengganapan empe, Allah ngrim Tia-Da ye na belolos nehe erai ulun bawe ali na belolos te wa Hukum Taurat ⁵dian taka mahan nerima na angkat jaji tia-tia Da. ⁶Leka ko ye iro tia-tia Da, Allah apu ngirim Roh Tia Da tong suang ate taka, ye no'ok, "Abba, Ma." ⁷Jaji, ko sa li budak, et tia. Aka ko ye iro tia, Allah pejaji ko ahli waris nyelalo Kristus. Iya Na Budak Li Ene Roh-roh Denia ⁸One, ke ko sa ketaru Allah, ko ye iro budak neke hal-hal ye na dasar sa ka Allah. ⁹Et, nehe, apu ko ketaru Allah atawa pengekune ye na kentaru ene Allah, nget me ko tau mulik li ntong rohroh denia ye lome ali sa be di? Se ko kakan na perbudak li? ¹⁰Ko ngene perayaan te olo-olo, bulan-bulan, musim-musim ali taun-taun! ¹¹Ap sa ronu ya-ya pitek laha ap ye apu ap ene dian ko jaji beloh bedi. ¹²Ap kaweng tong ko, erai butung, jajilah nget ap leka ap ade apu jaji nget ko. Ko sa besala nrong ap. ¹³Ko ketoan, kede tela ye ap nengkar Injil tong ko leka nare unuk ye ap inam. ¹⁴Bele kondisi unuk ap ke ujian dian ko, ko sa ngehina atawa menolak ap. Se mulik ye, ko nyamut ap nget ap ihe malaikat Allah, nget seakan-akan ap ihe Yesus Kristus iro gales! ¹⁵Nget me ali berkat ye ko inam iro nehe? Leka, ap tau besaksi leen ko one, amun tau, ngelogot mate ko ali ngokoi ye ntong ap ade ko hakun. ¹⁶Se nehe ap jaji musuh ko, leka mundru kebenean tong ko? ¹⁷Ulun-ulun iro beusaha dian mahan ko, et sa ali aga ye buen. Dali kakan pegoro ko ali aga ko sagar ngeto dali. ¹⁸Bene buaen aka seleur besemangat ngene hal-hal ye beaga buen, ali sa je kede ap sendro ko. ¹⁹Tia-tia ap, dian ko, ap rela sinai li nanggung nare ye belolos empe Kristus na nyata kan suang ko. ²⁰Ap beharap, ap tau sendro ko neke ali ngerubah nada enga ap leka ap awus akal nengkawe ko. Hagar Ali Sara Jaji Sontoh ²¹Ulek tong ap, hei ko ye kakan bolum te wa Hukum Taurat, se ko sa ngeringa Hukum Taurat? ²²Leka naan tesurat, Abraham naan due tia upo: erai na belolos ke erai ulun pelayan bawe, ali ye erai li ke erai ulun bawe merdeka. ²³Et iro, tia ke pelayan iro na belolos menurut isi, ali tia ye ke bawe merdeka na belolos nyelalo perjanyian. ²⁴Teneng lak kesah ihe dian lambang leka due bawe ihe melambangkan due perjanyian. Erai ye iro perjanyian ke gunung Sinai empe ngebelolos tia-tia perbudakan. Da ye iro Hagar. ²⁵Nehe, Hagar melambangkan Gunung Sinai te tana Arab, sameh nget Yerusalem kede nehe leka da bolum suang perbdakan sendro tia-tia da. ²⁶Et iro, Yerusalem te mo kawan bawe merdeka, ali da ye iro ne taka. ²⁷Leka naan te suratg, "Be ego aa, hai bawe ye tamanang, ye sa tau belolos. Berseru ali besurak aa, hey ko ye sa ke inam nare belolos. Leka, deo lewi tia ke bawe ye gales ke bawe ye naan bane." Yesaya 54:1 ²⁸Kawan erai butung ko ye iro tia-tia perjanyian nget Ishak. ²⁹Kede iro, tia ye na belolos nget isi menganiaya tia ye na belolos nyelalo Roh, nget ye apu jaji nehe ihe. ³⁰Et iro, se ye Kitab Suci ulek? "Siu tulak pelayan bawe iro ali kawan tia da leka tia pelayan iro sa sagar jaji waris sendro ali tia bawe ye merdeka." ³¹Leka iro, kawus erai butung, taka sa ye tia-tia ke pelayan bawe, et ke bawe merdeka.

Chapter 5

Kristus Apu Ngebebas Ulun Ye Percaya ¹Dian kemerdekaan, Kristus apu ngebebas taka. Leka iro jakatlah nakap ali ya li hakun na pedoyat ali kuk perbudakan. ²Dingalah! Ap Paulus ngulek ntong ko et aka ko nerima sunat Kristus beloh naan di ye dian ko. ³Sinai li, ap ngulek nyong tiap ulun ye nerima sunat leka da harus taat ntong kawus Hukum Taurat. ⁴Aka ko beusaha dian kebenean ali ngejalani Hukum Taurat, bolum ko apu na tebar neke Kristus ali ko apu ngikah anugerah. ⁵Nyelalo roh ali iman, taka ngema-ngema pengharapan di kebenean. ⁶Leka suang Yesus Kristus, besunat atawa sa besunat beloh naan arti ye. Je iman ye begawi nyelalo asi ye naan arti ye. ⁷Ko apu mensit ali buen. Dase ye ngehalang ko ke taat ntong kebenean? ⁸Oitan iro sa sulet neke Da ye apu nook ko. ⁹"Dis ragi apu ngene kawus adonan besolai." ¹⁰Ap nempuun keyakinan ntong ko suang Tuhan leka ko sagar nerima pemikiran ye bali. Leka iro dase ade ye mengacaukan ko sagar mahan hukuman ye. ¹¹Jaji kawan erai butung aka ap kea nengkabar sunat, kune me ap kea na aniaya? aka nget iro, batu sandungan te one salib apu na obet. ¹²Ap beharap dali ye menghasut ko iro sagar pelatak unuk da gales. ¹³Kawan erai butung ko apu nook dian jaji merdeka. Et iro ya makai kebebasan ko iro jaji kesempatan dian bolum suang isi, leka iro layani aa erai ulun ali ye bali ali asi. ¹⁴Leka kawus Hukum Taurat apu na ganapi suang erai Firman ihe, "Asilah sesameh ko meresia nget unuk ko gales." ¹⁵Aka ko mengke keket ali mengke tolen, berjaga-jaga aa di ko sa mengke ropus. Penyengkana Roh Belawenan Ali Nafsu Keisian ¹⁶Jaji ap ngulek, bolum aa suang Roh, maka ko sagar ngene hal-hal ye na akan ene nafsu keisian. ¹⁷Ye na akan nafsu keisian belawenan ali ye na akan Roh, ali ye na akan Roh belawenanali ye na akan nafsu keisian, leka kedue ye belawenan dian ko sa ngene hal-hal ye ko akan. ¹⁸Et iro, aka ko na pimpin ene Roh, ko sa naan te wa Hukum Taurat. ¹⁹Gawian neke nafsu keisian apu jelas ye iro dosa seksual, kecemaran, hawa nafsu, ²⁰menyembah patung, kuasa denem, kebencian, perbantahan, iri ate, pemereket ye sa tau na kendali, keperluan gegales, beselisih, sa rasuk, ²¹ngewayu, mabuk-mabukan, pesta pora ali bali ye sameh. Ap pekingat ko nehe, nget ye apu ap pekingat se male ye, dase ye ngene hal-hal iro sa sagar ngewaris Kerajaan Allah. ²²Leka iro, bua Roh ye iro kasih, ke ego, damai sejahtera, sabar ramah, kebenean setia, ²³kelemahlembutan, ali menguasai unuk. Beloh naan hukum ye ngelawen hal-hal ihe. ²⁴Dali ye jaji puun Yesus Kristus apu nyalip nafsu keisian ali se segala nafsu ye na akan da. ²⁵Aka taka bolum ene aroh, buen ye taka malan sameh ali Roh. ²⁶Ya taka jaji sombong, mengke hasut atawa mengke iri hati.

Chapter 6

Mengke Awat ¹Hei kawan erai butung, aka naan ulun ye bependapat ngene erai tie kesala, ko ye rohani harus nempuli ulun ye nget iro ali roh kelomean. Bejaga-jaga aa dian ko gales sa siut na gida. ²Mengke awat aa suang na ngung boyat dian ko taat ali Hukum Kristus. ³Aka naan ulun ye mengaku unuk da be di, se bene ye sa nget ro, da nipu unuk da gales. ⁴Oboh tiap ulun nguji pengkoe da gales. Uli kero da tau peragah kite leen da gales ali sa leka ngebanding ye ali ulun bali. ⁵Leka, tiap ulun harus nanggung boyat da gegales. Tatap Aa Ngene Hal Ye Buen ⁶Dase ye mahan ajaran ke Firman Allah harus da ngebagi kawus hal ye buen uiro ali ulun ye ngajar. ⁷Ya tipu. Allah sa tau na gegeh leka ulun sagar ngutik se ye da ule. ⁸Ulun ye ngule ke aga keisian sagar ngutik kebotoan ke isian da. Et iro ulun ye ngule neke Roh sagar ngutik bolum ye kekal ke Roh ade. ⁹Eya taka jaji uyuh ngene pengkoe buen. Aka musim ye empe, taka sagar ngutik hasil asal taka sa menyerah. ¹⁰Leka iro, aka taka naan penyampet, ware lei taka ngene ye buen tong kawus ulun, ye penge one nting keluarga suang iman. Paulus Nyempunah Surat Da ¹¹Teneng nget me ke solai ye huruf-huruf ye ap surat dian engko ali kami ap gales. ¹²Dali ye kakan paragah kebuean neke hal-hal ye lahiriah sagar maksa ko di na sunat. Dali ngene hal iro dian sa na aniaya dian salib Kristus. ¹³Dali ye na sunat ade sa menaati Hukum Taurat, et dali kakan ko na sunat dian dali mahan beperagah unuk te munan sunat ko. ¹⁴Semoga ap sa pini beperagah unuk ap et je te suang salib Tuhan taka, Yesus Kristus. Nyelalo salib-Da denia apu na salib dian ap, ali ap dian denia. ¹⁵Nasunat atawa sa nasunat se ade arti ye. Ye penting ye ko jaji ciptaan kado. ¹⁶Dian kawus ulun ye ngejalan aturan ihe, dion aa damai sejahtera ali rahmat dolui munan dali ali munan Israel puun Allah. ¹⁷Pengawus ye, eya naan ulun ye ngehalang ap leka ap ngoit tana-tana Yesus suang unuk ap. ¹⁸Kawus erai butung, sekira ye anugerah Tuhan Yesus Kristus naan sendro ali roh ko. Amin

Ephesians

Chapter 1

Surat Paulus Tong Jemaat Te Efesus. Salam neke Paulus. ¹Ke Paulus, rasul Yesus Kristus leka ke ngakou Allah. Tong ulun-ulun kudus te Efesus, ulun-ulun be iman suang Yesus Kristus. ²Anugerah ali damai sejahtera tong kam ke Allah, Ma"taka, ali Tuhan Yesus Kristus. Berkat -Berkat rohani suang Kristus. ³Terpujilah Allah ali Ma" ke Tuhan taka Kristus Yesus, Ye apu nge berkat taka suang Kristus ali berkat rohani te suang surgawi. ⁴Sa male dunia ihe na pe jaji, Allah apu meli taka lalo Kristus ali maksud dian taka jaji tempun ye gegalas nelang beloh naan olo wada te wae mate ye, leka sinta Allah. ⁵Da apu neges ke une ali lalo Yesus Kristus, da sagar ngengkat taka jaji kawan anak ye gegales. Nelang puna iro ye kakan na ene da. ⁶Hormat tong Allah ye soloi, ali lalo Anak ye na kasih da bene-bene mengasihi taka ⁷Leka ngene pempatei Kristus, taka na towus ene Allah, bearti da apu ngampun taka kawan ulun bedosa. ⁸Da nampelor iro leka da bene-bene mengasihi taka nelang kasih iro na okoi tong taka ali ponu ke pintaran nelang rahati. ⁹Nget na ga da gegalas Allah ngulek tong taka rasia rencana da; da apu neges rencana da iro sagar na sampunah lalo Kristus. ¹⁰Rencana ironget ihe dian nget kawus, nget ye naan te sorga nget ye naan te mundan tana, jaji erai ali Kristus ye nget ke pala. Nelang hal iro sagar na sampunah ene Allah aka apu empe olo malem ye. ¹¹Allah ngene nget kawus dian kehendak da nelang keputusan da gegalas. Nget mula asal da apu meli taka leka da kakan dian taka jaji ulun da leka sendro ali Kristus. ¹²Supaya taka ye membasang percaya tong Kristus memuji Allah leka ke solai mulia ye muji. ¹³Kam ade apu jaji ulun na Allah kede kam keringa firman Allah, ye iro kabar buen ye ngokai selamat tong kam. Kam percaya tong Yesus Kristus, leka iro Allah ngokoi sari milik da tong kam, ye iro Roh da ye na janji da. ¹⁴Roh iro ye jaminan taka ye pasti sagar nerima se ye apu na janji Allah tong ulun da, hormat tong Allah leka salai ke mulian da. Doa Paulus. ¹⁵Leka iro, demih ab keringa kam percaya tong Tuhan Yesus, nelang kam sinta kawus ulun na Allah. ¹⁶Ab eloh tau wa seleur beterima kasih tong Allah nget kam, seleur ab ngotus aran kam te kede ab bedoa. ¹⁷Ab kaweng dian Allah Tuhan taka Yesus Kristus, Ma'a ye mulia, ngokoi Roh ye tong kaul, Roh iro sagar ngene kam pintar merahati, nelang sagar pendre Allah tong kam empe kam ketaru da. ¹⁸Ab kaweng dian Allah ngujah pikiran kam dian tau ma'a; dian kam ke temu se ye tau na harap ke Allah ye nook kam, nget ro ade dian kam ketoan nget me limpah ye kawan berkat ye buen ye ne sedia Allah tong ulun da. ¹⁹Nelang nget me tamam ye Allah mengkone ali ponu kuasa te suang taka ye percaya. kuasa Allah iro sama nget kuasa luar biasa. ²⁰Ye na tundra kede na molum Kristus ke matei nelang ngokoi tong da kedudukan penge mou sendro Allah te sirga. ²¹Kedudukan Kristus iro lewi solai ke

kedudukan kawan pemerintah, kawan penguasa, kawan pemimpin, kawan tuha-tuha nelang dase-dase ade ye apu na okoi kedudukan moa, me ye bolum te jaman ihe, me ye bolum te jaman une diruh ye.²² Allah pekoret nyengkaleh ke kawus ye tong wa kuasa Kristus nelang ngokoi Kristus tong jemaat jaji kepala ke kawus ye.²³ Jemaat ye iro unuk Kristus, ye ne sempurna leka da ye menyempurna ke kawus te kame-kame.

Chapter 2

Na Selamat Ene Anugerah ¹Bayuh une kam mate ene rohani leka kam bedosa nelang ngelangar kawan perintah Allah. ²Kede wayah iro kam siut kawan kebiasaan dunia ihe; berarti kam ngunau moyo tong penguasa dolek enus, ye iro roh ye nehe nguasa ate kawan ulun ye sa ngunau moyo tong Allah. ³Bayuh une taka kawus sama ade nget dali, taka bolum nget pedasaran meresia taka nelang nampelos se ye pe sanang unuk ali pikiran taka. Te kede iro taka uras kawan ulun ye kune rekek Allah ade , sama nget ulun lain. ⁴Et leka bene solai ye ke buen ate Allah! Da nget iro sinta taka. ⁵Empe te kade taka sengke mate nget rohani leka kawan pelanggaran taka, Da namulum taka mulik sendro ali Kristus, jaji je leka ke buen ate Allah, kam na selamat ene da. ⁶Ene taka sendro ali Kristus Yesus, Allah namulum taka mulik eso sendro da, dian taka merintah ade sendro da te suang surga. ⁷Allah nampelos iro dian te jaman udi olo ye, meresia mahan kite nget ro solai ye kasih Allah . Kasih iro na petendre Allah lalo kebuen kasih ye tong taka ali lalo Kristus Yesus. ⁸Ngene ye Da nyelamat kam leka kam percaya tong Yesus keselamatan kam iro sa hasil usaha kam gegales. ⁹Iro nempa asi Allah . Jaji, sa mudah erai ke ulun ye mahan sakah nget hal iro. ¹⁰Taka puna ene an Allah, ali lalo Kristus Yesus, Allah ngene taka dian taka nampelos kawan hal ye buen ye na sedia ye tong taka. Napekaerai Suang Kristus ¹¹Kawan erai butung ye sa ulun Yahudi! Ingat keadaan kam te kede one ye, kam na ulek "Ulun sa besunat" leka ulun Yahudi ye mengaku unuk na sunat. (maksud ab ye apu mahan siri ye na ene meresia te unuk dali) ¹²Te kede iro kam sa sendro ali Kristus, kam puna ulun asing ye sa termasuk ulun pelian Allah. Kam sa te masuk te suang ikatan janji ye na ene Allah ali ulun na'a. Kam bolum te suang denia ihe ali beloh naan pengharapan nelang beloh naan Allah. ¹³Et nehe, leka kam apu sendro ali Kristus Yesus, kam ye one bayuh aro, apu na pedani ene pempate Kristus. ¹⁴Ene Kristus gegales puna pendamai taka. Da pesendro kawan ulun Yahudi ali ulun sa Yahudi jaji erai bangsa. Dining pagar dian nempisah dali, ye ro permusuhan, apu pehancur ene Kristus ali ngurban unuk Da gegales. ¹⁵Hukum agama Yahudi, kawan perintah ali kawan aturan ye apu na pejaweh ene Kristus dian due bangsa iro jaji erai bangsa meresia kado, ye sendro erai dali ali da. Maka cara iro Kristus ngene perdamaian. ¹⁶Leka pempate da te kayu salib Kristus aran ye due bangsa iro nelang na temuen dali ali Allah, empe pepantan ro jaweh. ¹⁷Iro sebab ye Kristus sulet dian ngulek kabar buen nget na te muen iro tong kam, buen tong kam ulun sa Yahudi ye one ro aro ke Allah, me tomh ulun Yahudi ye dani ali Allah. ¹⁸Ali lalo Kristus, taka kawus me ulun Yahudi se ulun sa Yahudi ene Roh Allah erai iro kate nyenrani Allah. ¹⁹Leka iro, kam sa eso te masuk ulun lain (asing) atawa ulun luar. Kam nehe uras kawan ulun warga Allah. Kam ye iro kawan ulun pelian na'a Allah. ²⁰Kam ade na temuete mundan dasar ye na ondok ene kawan rasul ali kawan nabi, nelang Kristus Yesus jaji batu penjuru. ²¹Da ye nyusun kawus bangunan iro jaji belai Allah ye khusus tong Tuhan. ²²Leka bolum sendro ali Kristus, kam ade desung na temuete sendro kawan ulunbali jaji erai bua belai tong Allah, te biro Allah nondo ali Roh ye.

Chapter 3

Pengkowe Paulus aong Ulun Sa Yahudi ¹Ye iro arti ye ab, da Paulus, nepenjara leka Kristus Yesus dian keperluan kam ye sa Yahudi. ²Betentu kam apu keringa nget Allah, leka ke buan ate da, apu ngokoi tong ab gawian ihe dian keperluan kam, ³Allah ngebuka rasia rencana da nelang ngulek tong ab inget hal ihe te mundan apu na surat ab alui udok. ⁴Nelang aka kam membasa ye, kam sagar ketaru rasia nget Kristus nget ab apu ketaru iro. ⁵Une bayuh ye rasia iro beloh pini na ulek tong ulun-ulun, et nehe Roh Allah apu petendre ye tong kawan rasul kawan nabi-Ye. ⁶Rasia iro ye ihe lalo kabar buen iro ulun-ulun kafir siut nginam kawan berkat Allah ye bayuh alem je na sedia tong ulun Yahudi. Kawan ulun sa Yahudi apu janji anggota ke erai unuk ye sameh, nelang siut nerima se ye na janji Allah lalo Kristus Yesus. ⁷Allah ngokoi tong ab asi edo ye iro tugas dian ngulek kabar buen iro. Ab nerime asi edo iro lalo Kuasa Allah ye begawi te suang unuk ab. ⁸Te batuk kawus ulun na kudus, ab ye paling hina et Allah ngakoi tong ab pengokoihi ye iro pengkoe dian ngulek tong kawan ulun sa Yahudi kabar buen nget pengentau Kristus ye sa sagar awus, ⁹nelang ade dian lalo ab kawus ulun ketoan nget me Allah, ngene alam semesta ihe, nampelos rencana da ye ke bayuh alem na rasia tong denia. ¹⁰Ga Allah ye iro dian nehe, lalo jemaat, kawus ye mege kuasa hikmat ke toan kebijaksanaan Allah te suang ke kawus. ¹¹Allah nenpelos iro susuk ali rencana da ye kekal, ye na tampelos da ali lalo Kristus Yesus Tuhan taka. ¹²Ali percaya tong Kristus nelang ene sendro ali da taka na okoi kebebasan dian nyenrani Allah ali ponu kepercayaan. ¹³Leka iro pengaweng ab ye iro ya kam gaer nget se ye na aret ab leka demih kam, leka kawus ye iro budas nget tong ke buen kam. Doa Paulus Dian Jemaat Epesus ¹⁴Leka sebab iro ab ngudfu tekaleu tunduk te hahadapan Allah Ma. ¹⁵Ke da senu keluarga te surga nelang te mundan tana narima aran ye pidasaran ye hujung. ¹⁶Ab bedoa mudahan Allah ye penge mulia kakan dian ngakoi kekuatan suang ate kam ali Roh-Ye. ¹⁷Mudahan leka kam percaya tong Kristus, Kristus nondo te suang ate kam, nelang pemolum kam be wakat ali be dasar nelang nondo suang kasih. ¹⁸Ab bedoa mudahan sendro ali se awus ye ulun na Allah, kam mahan ngen toan bene me ke buka ye ali panejang ye nelang mou ali takei ye kasih Kristus. ¹⁹Ye makai akal meresia beloh kate na pentaruse takai ye, mudahan kam ketaru kasih Kristus iro, empe kam ponu ali kepribadian Allah ye sempurna. ²⁰Ali kuasa Allah ye behimat begawi te suang unuk taka, Allah mahan nampelos lewi deo ke se ye tau naaweng atawa na pikir taka. ²¹Kune Allah ne mulia turun-temurun te suang jemaat, lalo Kristus Yesus hormat tong Allah pelos ke ngola ye. Amin.

Chapter 4

Pekerai Unuk Kristus ¹Iro sebab ye, ab, jaji erai ke ulun tahanan ye natahan ene leka melayani Tuhan. Kaweng bene ali kam kune kam belum nget ye kedudukan kam ye lah ulun ye apu na took ene Allah. ²Kone kam seleur rendah ate, buen lagu lampah nelang sabar, petendre kasih kam lalo mengke awat erai ali ye bali, ³eto bene-bene dian bolum ali damai dian pesendro ye na ene Roh Allah tatap tepelihara. ⁴Je naan erai unuk, nelang erai Roh, nget iro ade kam na took tong erai pengharapan ye sameh, ⁵je naan erai Tuhan, erai kepercayaan, erai baptisan, ⁶nelang erai Allah ye jaji ma kawus ulun ye Tuhan kaurus dunia ye begawi lalo nget ke kawus, nelang berkuasa te suang ke kawus. ⁷Tiap taka narima erai pengokoi nget ue na okoi ene Kristus. ⁸Te suang surat barasih na surat kede da moo tong ruma ye penge moo. da ngoit deo ulun hukuman, nelang da ngakoi kawan karunia tong meresia. "Mazmur 68:19⁹Nah aka naulek, "da mengkit bearti asal ye da apu dolui empe te ruma ye penge wa te munda tana ihe? ¹⁰Nelang da, ye apu dolui, da ade ye mengket tong runa ye oro leur mo'o ke kawah langit empe keliling denia kawus ye punu ta isi ali penyulet da. ¹¹Da ye ngokoi kawan pengokoi tong meresia, bali ye na engkat da jaji rasul, ye lain jaji nabi, ye lain eso jaji kawan guru ali malihara jemaat. ¹²Ihe na ene na dian ulun na Allah kaurus ye ponu na perlengkapi dian tau melayani Tuhan nelang membangun unuk Kristus. ¹³Ali nget iro taka kawus jaji erai ngene kepercayaan ye sameh nelang pengetaru ye sameh nget Anak Allah, nelang taka jaji kawan ulun ye dewasa ye makin usang makin bertambah sempurna ngat Kristus. ¹⁴Belalu taka sa jaji kawan tia eso ye guyang gapah nelang taoit tong duh tong den nget mepes danum deo macam pengejaron ke kawan ulun ye beloh buen ate, dali nyentaang ulun ali tipu daya dali. ¹⁵Sa budas ! kebalikan ye taka harus petendre kawan hal ye bujur ali ade ye ponu kasih, empe te suang kawus hal taka makin ola makin sempurna nget Kristus, ye jaji kepala taka. ¹⁶Te wa pimpinan ye, kawus anggota unuk iro t susun buen, nelang te sambungan ene kawan sendi ye masing-masing Nelang aka tiap anggota iro mengkoe nget mesti ye, belalu kawus unuk iro sagar betambah solai jaji dewasa nelang suang kasih. Cara Bolum ye Bene Suang Kristus. ¹⁷Ene iro tesuang aran Tuhan, ihe ye sagar na ulek ab ali tegas ya eso bolum nget kawan ulun ye beloh ke taru Allah, nelang memikirkan kawan hal ye beloh bedi. ¹⁸Pikiran dali apu denden dali beloh kelaru pomuhun ye na okoi ene Allah. Leka dali budas beloh naan pengen taru me-me nget Allah. Dali nget iro leka makung. ¹⁹Dali apu beloh naan pengerasa mangen eso empe dali mukur kawan kebehiri nelang bolum pokeng mulur kehendek ate dali. ²⁰Et Kristus Yesus ye taru kain iro, sa nget iro! ²¹kain apu keringaa nget da! nelang nget ulun ye siut da, kam apu ngajar ade nget kawan pedasaran Allah ye naan suang da! ²²Leka iro obet merasia usang ali penduduk pemulum ye usang ye desung nge rusak ene kawan kebehari ye petaang²³Buen ate ali pikiran kam uras na pekado kawus ye. ²⁴Buen kam bolum nget merasia kado ye na ene nget ke adaan Allah ye iro ali pedasaran ye koreng bujur nelang berasih. ²⁵heka iro kawan erai butung kawus ye, ya eso ngopau, buen jujur erai ali ye kain ye leka taka kawus ye iro uras anggota unuk Kristus. ²⁶Aka kam bereket, ya meladar pemereket iro ngene sebab kam bedosa, ya bereket empe erai olo. ²⁷Dian Iblis beloh mahan kesempatan. ²⁸Ulun ye patuh dako harue wa dako. kebalikan ye da harus mengkoe dian mohon namulum ye ali jujur nelang mahan ngawat ulun ye beke kurangan. ²⁹Aka kam be pauder, ya makai kawan engau ye daat pakai kawan engan ye ngebangun nelang ngokoi bantuan tong ulun bali. Kawan engan nget iro sagar ngoit pepakatanye buen tong kawan ulun keringa ye. ³⁰Ya penare ate aseng Roh Allah, kam apu na materai ali Roh jaji jaminan tong olo pembebasan sagar sulet tong kam. ³¹Pejaweh kawan nare aseng ngate ali bereket. ya ero muyak pesolai engan nelang pedaat nge wawarah. Ya eso naan nginam muar atawa nginam kain masain ye. ³²Kebalikan ye buen ate nelang mengke asi ado erai ali ye bali, nelang mengke ampun sameh ngen Allah ade ngampun kam lalo Kristus.

Chapter 5

¹Kam puna kawan anak Allah ye na kasihi, leka iro kam harus bolum ngecontoh Allah. ²Kone kam bolum te suang kasih, nget Kristus ade mengasihi taka, Da ngurban unuk Da tong taka, nget erai kurban ye harum nelang pesanang ate Allah³Kam puna ulun na Allah, leka ioro kawan pengkoe ye pokeng nelang sa senunuh, atawa beloh patut naan te botuk kam, ya empe ulun bali naan tujuan ngulek kam ngene kawan hal ye nget iro. ⁴Beloh patut ade tong kam ngotus kawan ye daat, ye pokeng nelang sa pantas. Kebalikan ye kone kam ngotus terima kasih tong Allah⁵Pentaru bebuen: ulun ye dasar ye pokeng, atawa beloh senunuh atawa kakan ngepe, (ye dasar nget iro sameh ali nyembah berhala), ulun iro beloh tau jaji ulun pelian Allah ye na perintah ene Kristus ali Allah. ⁶Ya kam tetipu ene kawan pepaneran ye sa bedi, ene leka kawan hal ihe ye nimbul merikong Allah nengkawe kawan ulun ye sa ngunau tong da. ⁷Jaji, ya budas mapakat atawa sendro ali kawan ulun nget iro. ⁸Kam gegales one bayuh nondo te suang dendem. Nehe kam apu jaji ulun na Tuhan, kam nondo te suang ma'a, leka sebab iro, kam harus bolum te suang maa. ⁹Leka ke maa iro keluar kawan macam pengkoe ye buen, adil nelang mengkoreng bujur te pengite Allah. ¹⁰Kone ngeto mentaru ye se pesanang ate Tuhan, ¹¹Ya ngene kawan pengkoe ye sa bedi ye na ene kawan ulun ye bolum te suang dendem, kebalikan ye, ene kam ngebuka petendre kawan hal modeliro. ¹²Ene kawan hal ye na ene dali menteng-menteng iro, ngene dipander sika apu maka mangan. ¹³Kawan nget kawus ye na pebelawoi te suang maa sagar ite ali jelas. ¹⁴Ene ola ke kawusye tau na teneng ali nyata, puna ma'a iro sebab ye naan engan. Buet hei ko ye tukan turui nelang buet ke pempate! Kristus sagar beamba te mundan ko."¹⁵Leka iro perhati bebuen cara bolum ko. Ya bolum nget kawan ulun da'i, bolum nget kawan ulun merahati. ¹⁶Pakai ali buen nungkukesempatan ye naan te ko leka masa ihe puna wayah ye daat. ¹⁷Ya golu, et selidiki se na ga ene Tuhan. ¹⁸Ya kam mabuk leka anggur, leka iro ngerusak kam. Kebalikan ye, kone kam nekuasa ene Roh Allah. ¹⁹Pakai kawan engan ke Mazmur, Kidung pujian, ali nyanyian rohani nelang nyanyian hormat tong Tuhan. ²⁰Kone kam nget te kawus seleur ngotus terimakasih tong Allag ma'a te suang aran Yesus Kristus. Nasehat Tong Ulun Mensao (Tuha upoali tuha bawe) ²¹Dian ngehormat Kristus, ware kam tunduk erai ali ye bali. ²²Tuha bawe buen tunduk tong tuha upo ye, nget tunduk tong Tuhan. ²³Leka tuha upo ye iro kepala tong tuha bawe ye. Sameh nget Kristus jaji kepala tong jemaatr nelang da gegales ade Raja Penyelamat tong jemaat ye jaji unuk ye. ²⁴Sameh nget jemaat tunduk tong Kristus, nget iro ade te suang ke kawus tuha bawe patut tunduk tong tuha upo. ²⁵Tuha upo, buen kasihtong tuha bawe ye, sameh nget Kristus kasih jemaat nelang ngurban unuk ye dian tong jemaat iro. ²⁶Kristus nampelor iro dian Da mahan ngeberasih jemaat iro makai ajaran ye ali lalo danum baptisan, dian di olo da mahan nyarah jemaat da tong Allah. ²⁷Ali nget iro Kristus ngene jemaat iro jakat ali mulia nelang berasih te hadapan da, ali beloh naan nawada atawa daat²⁸Nget iro ade tuha upo buen kasih tong tuha bawe ye nget da kasih unuk da. ²⁹Beloh usah naan ulun ye merikang unuk da gegales kebalikan ye, da melihara nelang nyaga ye nget Kristus ade melihara jemaat ye. ³⁰Taka ketoan iro, ene taka puna kawan anggota unuk Kristus. ³¹Te suang Surat berasih ne surat, "Leka iro erai ke ulun upo sagar ngikah ne-ma da dian sendro erai runa ali tuha bawe da, belaku kedue ye sagar jaji erai". ³²Nget iro naan arti ye mendalam: nelang ab ngoit iro nget hubungan Kristus ali jemaat. ³³Et ayat ihe naan hubungan ye ade ali kam; buen tiap tuha upo kasih tong tuha bawe ye ngetbda kasih unuk gegales nelang buen tiap tuha bawe ngeto dian ngehormat tuha upo ye.

Chapter 6

Nasihat Dian Kawan Anak ali Ne Ma ¹O, kam kawan anak! nget ulun ye siut Kristus, nehe ulun tuha kam leka iro ye buen na tampelos. ²Hormat ne ma kam "Ye iro perintah ye pertama ke Allah ali janji ³Ye iro dian kam betuah nelang panjang umur ko te denia". ⁴Kawan erai butung ye jaji ma! Ya kam ngene nare aseng anak kam empe ngene dali bereket . Kebalikan ye, pelihara nelang ajar dali makai aturan nelang pengajaran Tuhan. Nasihat Tong Pelayan Ali Tuan ⁵Kawan erai butung ye jaji pelayan, Tunduk perintah tuan kam ye te denia ihe, tampelos iro ali perasaan hormat ali ngunau moyo nelang ali bene- bene nget kam ngene tong Kristus gegales. ⁶Ya ngene nget iro je kede kam na jaga, je dian mahan na hormat meresia, et kune kam ngene ye nget pelayan Kristus ye desung nampelos kehendak Allah ali se awus ate. ⁷Pengkoe ye na ene kam nget pelayan iro, kune kam ngene ye ali ate ye ego nget kam ngelayani Tuhan, nelang sa je ngelayani meresia. ⁸Ingat seno ulun, me pelayan me ulun bebas, sagar nerima balesan ke Tuhan nget kawan ye buen ye na ene ye. ⁹Kawan erai butung je jaji Tuan. Bebuaen kam ali tingkah laku buen nget iro ade nengkawe kawan pelayan kam iro sameh uras naan erai puun atawa majikan, ye iro Tuhan ye te surga, Da sa neneng wae mate ulun. Pakai Kawus Senjata Allah ¹⁰Penampuk ye, kune kam gagah ali makai ke gagah ye ahan kam ke kuasa Tuhan leka kam sendro ali da. ¹¹Sua kawus kelengkapan peperangan ye na okoi Allah tong ko, dian kam tetap mahan ngelawen kawan akal jahat ke iblis. ¹²Leka taka bejuang beloh ngelawen meresia melainkan ngelawen kekuatan kawan setan ye nguasa langit. ¹³Lekairo, nehe, sua kekawus kelengkapan peperangan Allahg, dian te olo ye jahat kam sanggup ngelawen kwan serangan musuh, nelang dian uli kam bejuang empe tuntas, kam sengke gagah kuat. ¹⁴Buen kam siap sedia tunang kesetiaan tong Allah ye lah tali pinggang , nelang ketulusan ye lah baju besi ko. ¹⁵Buen kerelaan nget ngulek kabar buen ye ngoit kesenangan jaji sepatu ko. ¹⁶Buen pakai kepercayaan ko tong Tuhan ye lah kelengkapan penangkis, makai kepercayaan iro kam mahan nempajem kawus anak panah beapui ke ye jahat. ¹⁷Epe keselamatan dian topi waja, nelang engan Allah jai pedang Roh Allah. ¹⁸Ene ke kawus ye iro ali bedoa nget kaweng awat ke Allah te tiap kesempatan, buen bedoa dian Roh Allah memimpin kam. Kune kam seleur siap sedia nelang ye menyarrah seleur bedoa tong kawus ulun na Allah. ¹⁹Nelang bedoa tong ab ade, dian te kede ab bepaner, Allah ngokoi tong ab kawan engan ye pas bene, nelang dian ab ali ronu bene tau ngulek rahasia kabar buen iro. ²⁰Leka kabar buen iro , jaji ke erai ulun duta, nelang nehe naan te suang penjara. Bedoa dian ab ronu bepander nget Kabar Buen iro, nget me ab harus bepander. Tabe Te Suang Pengawus Ye ²¹Da Tikhikus erai butung tak nelang pelayan ye setia te suang pegawian Tuhan, sagar ngulek tong kam kawan nget ke kawus nget ab, dian kam ketoan keadaan ab nelang pengkoe ab. ²²Iro sebab ye ab ngutus da nengkawe kam dian ngulek keadaan kain tong kam ke kawus ye, dian pe ego ate kam. ²³Mudahan Allah ma, ali Tuhan Yesus Kristus ngokoi tau ade tong ke kawus jemaat dian sendro nelang menhasihi nelang tetap percaya tong Kristus. ²⁴Serantang Allah ngeberkat erai butung kawus ye mwngasihi Tuhan taka Yesus Kristus ali kasih ye eloh tau pajem.

Philippians

Chapter 1

Tabe Neke Paulus Ali Timotius. ¹Neke Paulus ali Timotius, hamba Yesus Kristus, tong kawus ulun kudus suang Kristus Yesus ye naan te Filipi ali tong kawan pemilik jemaat ali majelis jemaat ²Anugerah ali damai sejahtera neke Allah, Ma taka, ali Tuhan Yesus Kristus nyendro ko! Ngulek syukur ali Doa Paulus tong jemaat te jaa Filipi. ³Ap bersyukur tong Allah ap tiap senu ap ngingat ko. ⁴Suang doa ap dian ko kawus, ap seleur berdoa ali ka ego ⁵Leka kerja sama ye ko okoi suang neng kabar injil neke olo penela empe nehe. ⁶Ap bene-bene harap et Da ye apu ngemulai gawian buen te ekang ko Da ade ye sagar ngene sempuraka empe olo Yesus Kristus. ⁷Apu sebene ye ap ngenanam et ihe tong one ko leka ke kawus na'an te ate ap. Buen kede ap te penjara ali kede ap ngokoi pembelaan ali peneguhan dian Injil, ko apu jaji uyang sendro ap suang anugerah Allah. ⁸Allah ye iro saksi ap, nget me ap kesongo ko kawus suang asi Yesus Kristus. ⁹Ihelah doa ap: Sekira ye asi ko jaji betameh-tameh ali pengetahuan te segala hikmat. ¹⁰Leka iro ko mahan meli se ye pengebuen; dian ko tulus ali sa becela te olo Kristus; ¹¹Ali na sempona ali bua-bua kebenean ye sulet lalo Kristus Yesus dian kemuliaan ali pujian tong Allah. Penderitaan Paulus Di Pemaju Penyebaran Injil ¹²Kawan erai butung ap, ap kakan ko ketoan et se ye apu bekejadian tong ap et leka apu ngoit kemajuan dian Injil, ¹³Dian kawus pengawal istana ali kawus ulun bali ketoan leka ap na penjara dian Kristus. ¹⁴Sebagian solai erai butung erai iman ye betameh yakin tong Tuhan leka

pemenjaraan ap ihe, jaji tameh ronu nengkar Firman Allah ali beloh nanam takut.¹⁵ Ali, naan ade ulun-ulun ye nengkar Kristus leka behiri ali besaing, et naan ade ye leka tujuan buen.¹⁶ Dali ye na'an tujuan buen ngene ye leka asi et dali ketoan ap na onok te bihe dian ngalun Injil.¹⁷ Et iro ye betujuan sa buen, dali ngene ye leka ambisi egois, sa tulus ali dali bepikir mahan nameh ke poye dian ap se ola ap te penjara.¹⁸ Pelos se hasil ye? Ye penting ye iro ali alan se ade, buen ali tujuan be pura-pura ali aga buen, Kristus nengkar, leka iro ap be ego. Oi, ali ap sagar seleur be ego,¹⁹ leka ap ketoan neke doa-doa ko ali awat Roh Kristus Yesus, se ye apu bekejadian tong ap et sagar jaji pembebasan ap.²⁰ Harapan ye na yakini ap ye iro ap beloh tepesinai mahan mangun se kalik ye ap mahan keronu ponu dian Kristus, nget me nehe ali seleur, na mulia suang unuk ap, buen suang leen bolum ali mate.²¹ Leka dian ap, bolum ye iro Kristus ali mate yeiro keuntungan²² Leka iro, aka ap harus bolum suang unuk ihe, be arti ap sagar begawi me hasil bua. Pelos, ye kame ya harus ap peli, ap sa ketoan.²³ Ap te himpit te ekang due pelian iro. Aga ap ye iro ngikah bolum ihe ali sendro Kristus leka iro oro buen bene.²⁴ Et dian ko sagar beguna bene aka ap tatap bolum suang unuk ihe.²⁵ Ali keyakinan ehe, ap ketoan ap sagar nono sendro ko seleur dian kemajuan ali ke ego ko suang iman.²⁶ Aka ap mulik li tong ko, maka ye na peragah ko sagar betameh suang Yesus Krstus leka ap. Kerai Ali Tatap Aa Bejuang²⁷ Et nget ro, bolum aa ali alan ye layak dian Injil Kristus dian ap sulet ali sengkeruku ali ko, ali aka sa sulet ap tau ngeringa leka ko tatap jakat ali gagah suang erai roh, ali erai pikiran, di bejuang besendro-sendro dian iman neke Injil.²⁸ Ya kelewa ko na sentakut ene kawan musuh ko, leka ye iro tana jelas kehansuran dian dali, et keselamatan dian ko, ali tana iro ade neke Tuhan.²⁹ Leka dian Kristus ko apu na karunia sa je dian harap tong-Da, et ade dian menderita tong Da.³⁰ Irolah leka ye ko ngehadap kawan pergumulan-pergumulan ye sameh ali ye ko ite ap alami, ali ye nehe ko dinga ap desung mengalami ye.

Chapter 2

Pikiran Nget Kristus ¹Jaji, kede suang Kristus na'an penyemangat, penghiburan kasih, persekutuan Roh, kasih sayang, ali asi ado, ²sempurakalah ke ego ap ali erai aseng, erai pikir, nempuun asi ye sameh, na pekerai suang roh, ali nempuun erai aga. ³Ya ngene se ade neke ambisi ye egois ali kesakahan ye beloh bedi et ali kelomean aseng, anggap aa ulun bali penge penting neke ko gales. ⁴Beloh ahan asing-asing ko je neneng tong kepentingan ko gales, et ade tong kepentingan ulun bali. ⁵Dion pikiran ihe na'an te ekang ko, nget ade ye na tempuun ene Yesus Kristus, ⁶ye bele nempuun leen Allah, Da sa me anggap kesetaraan-Da ali Allah iro nget erai li ye harus najaga. ⁷Sebalik ye, Da ngene unuk-Da sa nempuun se-se ali mengabdikan unuk nget pelayan dian jaji sameh ali leen meresia. ⁸Suang leen-Da nget meresia, Da pekua unuk-Da ali taat empe mate, ali empe mate te mo kayu salib. ⁹Dian alasan ihe lah, Allah ngangkat Da bene ali meanugerah tong-Da ngaran te munan se segala aran ¹⁰dian suang ngaran Yesus, uras sujud tong-Da, buen ye na'an te langit, te bumi ali ade ye na'an te wa bumi. ¹¹ali tiap lola mengaku bahwa Kristus Yesus ye iro Tuhan, dia kemuliaan Allah, sang Bapa! Allah Begawi Te Suang Taka ¹²Leka iro, kawan erai butung ap ye terkasih, nget me ko seleur taat sa je kede ap na'an sendro ko, se lewi ye nehe kede ap sa sendro ko-- gawi keselamatan ko alintakut ade gentar. ¹³Leka, Allah ye begawi te suang ko, buen dian bepenyengkana ali dian ngegawi se ye dian pesanang-Da ¹⁴Enelah kawus ye iro sa beremuham ali be bebantah ¹⁵dian ko sa becela ali sa besala, nget kawan tia-tia Allah ye sa becela te botuk keturunan ye sa mengkoreng ali taang ihe, dian ko bechaya te botuk dali nget ma'a te dunia. ¹⁶Be egelah pisit tong firman kehidupan dian te olo Kristus ap nempuun alasan dian be megah et ap sa mensit ali begawi ye beloh bedi. ¹⁷Sinai lie ap harus na curah nget cawan persembahan te munan kurban ali pelayanan iman ko, ap sanang ali be ego dian ko kawus. ¹⁸Nget ro ade ko, ali alasan ye sameh, besanang ali be ego lah besendro-sendro ali ap. Paulus Ngutus Timotius Ali Efafroditus ¹⁹Suang Tuhan Yesus, ap beharap lekah mahan ngutus Timotius tong kodian ap nahibur kede keringa kabar leen ko. ²⁰Leka ap sa nempuun ulun bali nget da, ye ali tulus ngentuan kesejahteraan ko. ²¹Leka ye bali je aur ngentoan kepentingan da gales, sa kepentingan Kristus Yesus. ²²Nget ko ketoan, Timotius apu ngebukti da be uman, da ngelayani sendro ap dian kemajuan pemberitaan Injil nget erai ulun tia tong ma da. ²³Leka iro, ap beharap mahan ngutus da lekah uli ap ketoan se ye sagar kune ali ap, ²⁴ali ap harap tong Tuhan et ap gales ade sagar lekah sulet tong ko. ²⁵Et ap berpikir buen ade ngutus da Epafroditus tong ko. Da iro ye erai butung ap, uyang erai pelayanan ap, uyang seperjuangan ap, ali ade ulun ye ngoit paket tong ko ali ye ngelayani keperluan ap. ²⁶Leka da ke songo bene ali ko kawus ali uyuh bene aseng da leka ko keringa da dongo. ²⁷Oi, neke one da nare bene empe dani mate, et Allah ngokoi asi ado tong da--ali sa je tong da, et ade tong ap-- dian nare aseng ap sa betameh. ²⁸Leka iro, ap jaji makin kakan ngutus da mulik tong ko dian ko mahan be ego kede kite da li, ali be dis ade kekhawatiran ap. ²⁹Samutlah Epafroditus suang Tuhan ali ponu ke ego ali hormati ulun-ulun nget da. ³⁰Leka da dini mate dian gawian Kristus; da masang nyawa da dian nganti awat ye sa maha ko okoi tong ap.

Chapter 3

Kristus Ye Terutama ¹Odie ye, kawan erai butung ap, be egolah suang TUHAN. Ap sa keberatan nyurat li hal-hal ye sameh tong ko leka hal ihe sagar nge jaga ko. ²Behati-hati aa di kawan koko, behati-hati aa ali kawan ye ngene kejahatan, ali behati-hati aa ali dali ye unuk na sunat, ³leka taka ulun-ulun ye besunat sejati, ye nyembah suang Roh Allah, ngemulia Yesus Kristus, ali ye sa ngonok harap tong hal-hal ye lahiriah. ⁴Bele ap se bene ye nempuun alasan dian bemegah tong hal-hal ye lahiriah, se lewi li ap: ⁵Ap na sunat kede olo ke walo, bangsa Israel bene asli neke suku Benyamin, ulun Ibrani ye be basa Ibrani. Sesuai ali Hukum Taurat, ap ye iro ulun Farisi. ⁶Suang hal nyemangat, ap ye iro penganiaya jemaat, ali suang hal kebenean te wa Hukum Taurat, ap sa becela. ⁷Et iro, se segala ye apu one menguntungkan ap, nehe ap anggap rugi leka Kristus. ⁸Bene, se segala ap anggap rugi nabanding ali pengentaru di Yesus Kristus, Tuhan ap ye oro ke be uman bene neke se ye ade. Dian Kristus, ap apu kejaweh kawus ye--leka kawus iro nehe ap anggap jurek! --dian ap tau mahan Kristus. ⁹Ap na seruku suang Kristus sa suang kebenean ye beasal neke unuk ap gales ye ap ahan neke Hukum Taurat, et ye sulet lalo iman suang Kristus, yeiro kebenean neke Allah ye bedasar tong iman. ¹⁰Se kira ye ap tau mahan ngentaru Da ali kuasa kebangkitan-Da, ali kerai suang penderitaan-Da dian tau jaji nget Da suang pempate-Da. ¹¹Et kede odi ye ap mahan kebangkitan neke ekang ulun mate. Begarak Maju Tong Tookan Surgawi ¹²Et, sa berarti ap apu mahan ye ali apu sempuraka, et ali ap nasu da dian ap mahan ngedakep ye nget me Kristus Yesus apu nakep ap. ¹³Kawan erai butung, ap sa mengaku leka ap apu nakep da. Leka iro, erai hal ye ap ene: ap sa kingat se ye na'an te odi ap ali mengarahksn unuk tong se ye na'an te one ap. ¹⁴Ap trus maju tong tujuan dian mahan hadiah, ye iro tookan surgawi neke Allah suang Yesus Kristus. ¹⁵Ayu taka ye sempuraka berpikir nget iro. Aka ko sa berpikir nget iro, Allah sagar nundru ye ali jelas tong ko. ¹⁶Et iro, ayu taka tarus bolum nget ali kebenean ye apu taka tempuun. ¹⁷Kawan erai butung, siut aa teladan ap ali perhati ali seksama ulun-ulun ye ade bolum nget ali teladan ye ko teneng neke kain. ¹⁸Leka, na'an deo ulun ye bolum nget musuh-musuh salib Kristus. Leen hali ihe, ap apu ringket bekesah ye tong ko ali nehe ap ngesah ye li ali danum mate. ¹⁹Pengawus bolum dali ye iro kebinasaan, leka Allah dali ye iro butung dali, ali pujian dali ye iro hal-hal ye maka mangen. Pikiran dali je tong hal-hal duniawi. ²⁰Et iro, kewarganegaraan taka ye iro te surga, te mkame taka ali ponu semangat ngema Juru Selamat, ye iro Tuhan Yesus Kristus. ²¹Da sagar ngerubah unuk kehinaan taka jaji same ali unuk kemuliaan-Da . Ali kuasa Da iro, Kristus kate ngoit se segala tunuk tong-Da.

Chapter 4

Nasehat Dian Erai Ate Ali Erai Pikir ¹Leka iro, kawan erai butung ap ye na asi ap ali na kesongo ap, ye tau jaji ke ego ali na peragah ap, jakat aa ali nahap suang Tuhan. ²Ap beharap bene ke Euodia ali ade ke Sintikhe di bolum ruhui ali Tuhan. ³Oi, ap kaweng ke ko, sahabat-sahabat sejati ap, awat aa bawe-bawe ihe leka dali apu begawi boyat sendro ap dian pelayanan Injil, ade sendro Klemens ali uyang-uyang begawi ap ye bali, ye aran-aran ye na surat suang buku ke kehidupan. ⁴Be ego aa seleur suang Tuhan. Sinai li ap ngulek, be ego aa ! ⁵Dion aa kelome aseng ko na kentoan kawus ulun. Tuhan apu dani. ⁶Ya lah gaer ali sa ade. Et, suang segala ye ulek penyengkana ko tong Allah suang doa ali permohonan ali ngulek syukur. ⁷Damai sejahtera Allahye nyalalo se segala arti ye sagar ngegaduh aseng ali pikiran ko suang Yesus Kristus. ⁸Penge adi, ye kawan erai butung uras ye bene, uras ye mulia, uras ye adli, uras ye suci, uras ye patut bungas, uras ye terpuji, uras ye sempuraka, uras ye buen na puji, pikir aa kawus iro. ⁹Se ye apu ko pelajari, terima, dinga, ali teneng ke ap, ene aa kawus iro, maka Allah sumber damai sejahtera sagar nyendro ko. Paulus Berterimakasih Tong Ulun-ulun Ye Harap te Filipi ¹⁰Ap be ego bene suang Tuhanleka nehe, odi ye ko ngokoi li mulik perhatian ko tong ap, bene, semale ye ko ngokoi perhatian tong ap, et ko beloh sampet. ¹¹Ap ngulek hal ihe sa leka ap desung kekurangan, et ap apu belajar nyensukup unuk suang keadaan se ade. ¹²Ap ketoan se arti ye kekurangan, ali ap ade ketoan se arti kelimpahan. Suang sesegala ali tiap keadaan, ap apu belajar rahasia bolum be kesukupan, se ali boling atawa lau, se ali bolum deo duit atawa sa naan duit. ¹³Ap tau ngene se segala nyelalo Da ye ngokoi kekuatan tong ap. ¹⁴Et, ko apu be buat buen hakun bebagi boyat ali ap. ¹⁵Ko gegales ketoan, jemaat Filipi, et kede penela one pelayanan Injil, uli ap ngikah wilayah Makedonia, beloh na'an jemaat ye kakan bebagi beban ali ap suang hal ngokoi ali nerima et je ko. ¹⁶Et empe te jaa Tesalonika, ko ngirim bantuan dian keperluan ap ye sa je sinai. ¹⁷Et, sa je bantuan iro ye ap eto, et ade ap ngeto bua ye sagar pesolai keuntungan ko. ¹⁸Ap apu nerima bayaran ponu empe lewi. Ap nempuun kawus ye ap perlu leka pengooi ye ko kirim tong ap nyelalo Efaproditus. Pengokoi ko iro jaji persembahan ye harum, kurban ye sengkune, ali pesanang Allah. ¹⁹Allah ap sagar nyensukup se segala ye na perlu ko nget ke tatau-Da ye mulia suang Yesus Kristus. ²⁰Kemuliaan dian Allah ali Ma taka dian seola-ola ye. Amin. ²¹Pekempe tabe kemali tong tiap ulun kudus suang Yesus Kristus. Tabe disn ko neke kawan erai butung seiman ye na'an sendro ap te buhe. ²²Kawus ulun kudus ngirim tabe dian ko, khusus ye dali ye begawi melayani te istana Kaisar. ²³Anugerah neke Tuhan Yesus Kristus nyendro roh ko. Amin

Colossians

Chapter 1

Tabe ke Paulus. ¹Yelah rasul Kristus Yesus ye na angkat Allah ab, da Paulus, sendro ali erai butung taka da Timotius. ²Kawan erai butung ulun Allah te Kolose ye setia sendro ali Kristus! harap Allah ma taka ngokoi berkat nelang anugerah tong ko ali sejahtera ke Allah ma taka Doa terima kasih Paulus ³Iro sebab ye kede kain bedoa tong kam, kain seleur ngotus terima kasih tong Allah, Ma Tuhan taka Yesus Kristus. ⁴Kain apu keringa kam percaya tong Yesus Kristus nelang kam mengasihi kawus ulun ma Allah. ⁵Kami percaya nelang kam mengasihi, leka kam harap nget se ye na sedia te sorga ene Allah ma kam. kam apu keringa nget hal iro, kede Berita Injil ye na pekempe tong kam. ⁶Injil iro na ulek tong kawus keliling denia, nelang pemolum ulun seleur na berkat ene Injil iro, sameh nget pemulum kam na berkat ke kede kam keringa nget kasih setia Allah nelang kam bene-bene apu ke sa. ⁷Hal iro napekempe tong erai butung ene Epafras, uyang kain ye na kasihi, ye iro pelayan Kristus ye setia begawi nget tong keperluan taka. ⁸Ke Da kain keringa ye ali kuasa ke Roh Allah kam tau saling mengasihi. ⁹Iro sebab ye kain seleur bedoa tong kam demih kain keringa nget kam kain kaweng tong Allah dian Roh Allah ngokoi tong kam hikmat nelang kepintar empe kam ketoan ali buen se mayu kengakan Allah. ¹⁰Nget leen iro kam mahan bolum ngumau ke ngokan Allah, nelang seleur ngokoi ke suang, ate da; empe te suang nget ke kawus kam tau mua kawan hal ye buen, nelang pengetoan kam nget Allah sika sagar betambah ade. ¹¹Makai kuasa ke Allah ye solai, kam nakuatkan empe kam sanggup ngaret kesusahan tesuang ke kawus ali sabar nelang sukacita. ¹²Nelang ali ngotus terima kasih tong Ma, leka Ma iro ye ngene kam patut nerima se ye na sedia Allah tong ulun warisan tesuang kerajaan Da ye maa ¹³Da apu ngeberasih taka ke kuasa ye dendem nelang minda taka tong suang Kerajaan Anak-Da ye na kasihi. ¹⁴Leka anak Da iro taka nabebas, berarti taka apu mohon pengampunan dosa Kristus Penela Suang Segala Hal ¹⁵Kristus ye iro gambar ye te na bene ke unuk Allah ye sa ise, Kristus ye iro

Anak tunggal, lewi ke kawus ye apu na ene.¹⁶ Leka lalo Da, Allah ngene ke kawus te sorga nelang te mundan tana, ke kawus ise nelang ye sa ise termasuk ade kawan Roh ye bekuasa nelang ye merentah ke kawus denia ihe na ene lalo Kristus nelang tong Kristus.¹⁷ Se male ala ke kawus ye naan, Kristus apu lewi one naan nelang leka da ade ala ke kawus naan te runa Da masing-masing.¹⁸ Na utek ke unuk Da, ye iro jemaat. Leka Da ye tela pemulum jemaat iro da anak ye tela, ye membatang na temulum eso ke pempate, dian Da gegales ye jaji membatang ke ala ke kawus.¹⁹ Allah gegales ye nge ga dian nget ke kawus ye naan te unuk Allah, naan ade ali sukup ganap ke unuk anak-Da.²⁰ Nelang lalo Anak iro ade Allah memasti dian ngene ala ke kawus mebuen mulik ali Da buen ye ke kawus ye temundan tana buen, buen ye ke surga. Allah ngene iro lalo pempate Anak Da te kayu salib²¹ One bayuh kam aro ke Allah, kam nemusuh da leka pedasaran nelang pikiran kam jahat.²² Et nehe, ali pempate anak-Da, Allah ngene hubungan kam ali da jaji buen eso. ali cara iro kam mahan na oit ngehadap Allah tesuang keadaan ye berasih, buen nelang beloh naan olo wada.²³ Et himat kam harus tatap setia percaya nelang jakat segah te kepercayaan kam. Ya empe kam ngelapas pengharapan ye apu na okoi tong kam kede kam nerima Injil ke Allah, Injil iro apu na ulek tong tiap ulun te awus denia nelang dian iro ade ab, da Paulus, apu jaji pelayan. Pelayanan Paulus Tong Jemaat²⁴ Nehe ab sanang ngaret ke nare nget tong keperluan kam leka ali ngaret ke nare daging ab, ab nyensukup se ye masih harus na aret leka Kristrus tong jemaat da, ye iro unuk-Da.²⁵ Allah nyiu ab jaji pelayan jemaat da dian tong keperluan kam. Ab harus pekempe kabar ke Allah, kekawus ye.²⁶ Ye iro kabar ye ola be obat-obat ye lalo narahasia ene Allah tong kawus ulun, et nehe na leka tong ulun kudus Da.²⁷ Tong ulun kudus da iro Allah kakan petendre bene bujur buen ye nelang solai ye rahasia iro tong kawus ulun meresia. Rahasia iro ye iro; Kristus naan te suang unuk kam, ye berarti kam sagar siut kesa ke solai mulia Allah.²⁸ Kristus iro ye na ulek kain tong tiap ulun. Kain pekingat nelang ngajar dali kawus ye makai kawan kepintaran. Tujuan kain ye iro dian tiap ulun mahan na oit tong Allah, ye lah ulun dewasa tesuang kawan hal rohani leka apu sendro ali Kristus.²⁹ Dian mahan hal iro ab begawi be himat. Ab bejuang ali kawus kekuatan ye na okoi Kristus tong ab, ye begawi te suang unuk ko ali ponu kuasa.

Chapter 2

¹ab kakan kam ketoan nget me doyat ye ab bejuang, dian tong kam nelang tong dali ye te laodikian nelang tong dali kawus ye beloh ketaru ab secara pribadi. ²Kawus ye ihe na ene ab dian ate dali jaji te hiburan nelang na pekerai suang kasih, ali nget iro dali bene-bene ke taru nelang percaya nelang ke taru rahasia Allah, ye iro Kristus gegalis. ³Kristus ye ngugah kawan hikmat nelang pengetahuan Allah ye bayuh alen mensiok. ⁴Ab ngulek hal ihe dian kam ya tatipu ene dase-dase ye buen pander ali kam. ⁵Bele ab oro ke kam. anggapleh ab naan te boluk kam. nelang ab ego kite kam bulat ate nelang teguh percaya tong Kristus. Tarus leh deni asu Kristus Yesus⁶Kawan erai butung apu nerima Kristus Yesus ye lah Tuhan. Leka iro kune kam bolum sendro ali da. ⁷nelang be wakat te suang da, kone kam membangun pemulum kam nelang Kristus jaji pokok ye buen kam magin percaya tong Kristus, ngunan se ye apu na ajar tong kam. nelang buen ase kam be se mangat ali ngotus terima kasih. ⁸Buen kam be hati-hati, ya empe naan erai memikat kam ali kawan kepintaran meresia ye sa bedi, melainkan je dian petaang. kawan ke pintaran iro sa ke Kristus, melainkan ke pendapat meresia ali ke kawan roh penguasa denia. ⁹leka kawus ke pribadian Allah nondo te Kristus, ye iro jasmani ye. ¹⁰nelang leka bolum sendro nondo ali Kristus, kam ade na okoi pemolum sukup ganap. leka Kristus puna kepala tong tiap roh ye bekuasa nelang ye merintah. ¹¹Leka sendro nondo ali Kristus, kam apu na surat, sa makai surat ye na ene meresia melainkan makai surat ye na eni Kristus, ye ngebebas kam ke kuasa ye pedasaran ye be dosa. ¹²Leka te desung kam na baptis, kam na lebeng sindro Kristus leka kam percaya nget kuasa Allah ye apu ngemulum Kristus ke pampate. ¹³one iro, kam apu mate nget rohani leka kam be dosa, nelang kam sa na surat nget lahir, et nehe Allah ngemolumkan sendro ali Kristus. Allah apu ngampun taka ye bedosa. ¹⁴nelang ngebatal surat utang taka, ye ngamcam taka makai kawan syarat ye boyat, ali ngalib surat iro te kayu salib, Allah ngobet kawus dawaan nuju taka. ¹⁵te salib iro Kristus ngene kawan roh ye merintah nelang bekuasa jaji beloh naan kekuatan eso. dali na ene jaji tontonan ulun deo te kede Kristus ngoit dali yelah tawanan te suang barisankeme nangan Da.Ya de masu aturan- aturan ye na ene meresia. ¹⁶Leka iro ya me ladar ulun pesala kam nget maka okan atawa isepan, atawa nget kawan olo raga ke agaman, atawa kawan pesta bulan kado, atawa nget olo sabat. ¹⁷kawus ye iro je memunjuk ke kawan hal ye sagar sulet, et kawus iro bayangan kawan iro ye iro Kristus! ¹⁸ya meladar unuk kam na perugi ene ulun ye pura-pura nyendranah unuk nelang ye nyembah kawan malekat. ulun iro sakah ali kawan pikiran ye nget dunia nelang ngulek kawan pengite ye erai. ¹⁹empe sa eso mege te Kristus ye jaji ulek te iro pimpinan Kristus, ka kawus unuk na pelihara nelang na pesendro ali kawan otot-otot ye nelang tumu nget kengakaru Allah. ²⁰kam apu mate sendro Kristus, nelang apu na bebas ke kawan roh ye nguasa dunia ihe, nah, kone me bolum nget ulun ye desung na kuasa ene dunia ihe? kone me kam hakun ngeringa tong kawan aturan nget ihe, ²¹ya mege ihe, ya man iro ya magam ihe? ²²ke kawus aturan iro ye iro nget kawan hal ye uli iro napakai beloh bedi eso. iro je kawan aturan ali kawan pengajaran ye na enei meresia. ²³nget na ite hal iro ye lah bijaksana, ali rencana ye dian ulun nyembah malaikat, nge rendah unuk nelang nyiksa unuk et kawus ye iro sa bedi nget makai kebehiri meresia.

Chapter 3

Bolum Ye Kado Suang Kristus¹ Nget apu na temulum eso sendro nondo Kristus leka iro harus kam ngeto dian mahan kawan hal ye ke surga, te runa Kristus memerintah sendro ali Allah.² Percaya pikiran kam tong kawan hal ye te moo ya tong kawan hal ye te denia.³ Leka kam apu mate, nelang pemolum kam mensiok sendro Kristus te suang Allah.⁴ Nah, tonar pemolum kam ye sejati ye iro Kristus nelang aka Da petendre odi kam ade sagar petendre sendro ali Da te suang ke solai mulia ye.⁵ Leka iro, tempate kawan kebehirian denia ye ngerusak unuk kam, ye iro idapa kawan hal ye beloh semunah, kebehirian-kebehirian ye jahat, nelang ke serakahan, nyembah berhala.⁶ Kawan hal masam iro ya ngene kerikang Allah ngehadap kawan ulun ye beloh ngumau ngeringa tong Da.⁷ One bayuh kam ade gegales ade nampelor ngumau kawan kebehirian iro, te kede kam na kuasa ene da.⁸ t nehe ware kam ngobet kawan hal ye jahat ke unuk kam, ya eso bereket atawa iraraat atawa naan kinam muar nengkawe ulun bali ya budas keluar ke bowa kam kawan engan sumpah serapah atawa engan ye daai.⁹ Ya ngopau erai mengerai, leka pomulum ye usang ali kawan pedasaran ye apu na obet ene kam.¹⁰ Kam nehe apu na okoi pemolum ye kado, kam ye iro meresia kado, ye seleur na pekado ene ye ngene da, ye iro Allah, nget me leen ye, gegales tujuan ye--ye iro dian kam ketaru Allah ali peruna.¹¹ Leka nget ke iro belalu beloh naan eso ulun Yunani atawa ulun Skit, budak atawa merdeka, Tetapi Kristus ye kawus ali pengawus ye. Bolum Ye Kado Ali Se Sameh¹² Jaji, kawan ulun ye na Allah, ye kudus ali natekasi, ye iro sebab ihe kam harus na petendre belas kasih kam harus buen ate, rendah ate, kelembutan nelang tahan ngaret kenarean.¹³ Kam harus sabar erai ali ye bali, nelang mengkeampun aka naan ye nare aseng ali ye bali Tuhan ali sanang ate ngampun kam. Jaji kam ade harus kakan ngampun erai ali ye bali.¹⁴ Nelang ye membatang, ye iro: kam harus saling mengasihi leka kasih iro pekerai kawan erai butung kawus ye empe jaji sempurna.¹⁵ Ware damai sejahtera Kristus ngendali ate ko leka ye iro ko na took jaji erai unuk, ali bersyukur.¹⁶ Ware kawan ajaran Kristus masuk suang kam melimpah, ali kawus hikmat kam mengajar ali nasehat tong erai ulun ali kawus ulun, ware kam menyanyi mazmur, lagu-lagu pujian, ali nyanyian-nyanyian rohani, ye kawus ponu ucapan syukur te suang ate kam tong Allah.¹⁷ Se ala ye ko lakukan, suang perkataan atawa perbuatan, te suang aran Tuhan Yesus, ali mengucap syukur tong Allah Ma, lalo Da. Bolum Ye Kado Suang Lou Belai¹⁸ Kawan sao bawe, ngunau moyo tong upo kam, leka nget iro kepatut ye te suang Tuhan.¹⁹ Kawan sao upo, kasihi tong tuha bawe kam ya kasar nengkawe dali.²⁰ Kawan anak, seleur ngumau moyo tong ne ma, suang segala hal iro ye dian pesanang Tuhan.²¹ Kawan ma, ya empe penare aseng kawan anak kam empe dali putus asa.²² Kawan pelayan, kone kam ngunau moyo tong tuan ko ye te denia ihe te suang ke kawus hal. Ya ngumau mayo tong dali je te kede dali rahat durung kam, leka kam kakan na hormat, et ngumau moyo tong dalu ali ate ye rela, lewka kam ngehormat Tuhan.²³ Se macam pengkoe ye na okoi tong kam, ware kam ngene ye ali seawus ate, ye lah aka Tuhan ye na layani kam, nelang sa je meresia.²⁴ Sebab kam ketoan bahwa ke Tuhan kamsagar nerima warisan sebagai upah kam. Kristus Tuhanlah ye desung na layani leka kam.²⁵ Sebab, ulun ye besala sagar nerima balasan kesalahan ye iro.

Chapter 4

¹Tuan-tuan, ware kam nampelor tong kawan pelayan kam ali bujur nelang adil ingat kam ade naan erai ke ulun Tuan te surga. Hal-hal Ye Harus Na Kerja.²Buen ko bedoa ali sekawus ate nelang tetap sedia, nelang ngutus terimakasih tong Allah. ³Bedoa ade tong kain dian Allah ngokoi tong kain kesempatan ye buen dian ngulek kabar nget rahasia Kristus. Leka ye hal iro empe nehe ab naan tesuang penjara. ⁴Bedoa dian ab tau menarang iro ali jelas nget me sebujur ye. ⁵Nget leen hubungan kam ali kawan ulun ye sa percaya, kone kam bolum merehati nelang makai tiap kesempatan ali ye buen-buen ye. ⁶Buen kawan hal ye napander kam seleur ngokoi kasanang ate nelang maka kakan kone kam ketoan nget me seharus ye kam ngulek kawan penyituk ulun. Tabe Ke Paulus Ali Ulun-ulun Ye Sendro Ali Da⁷Tikhikus, sagar ngulek kawan nget kekawus nget ab. Da ye erai butung taka ye na kasihi, da setia mengkoe sendro kain tong Tuhan. ⁸Ab ngutus da demasu kam ali tujuan dian kam ketoan keadaan kain nelang kam menguatkan ate. ⁹Da sagar sulet ali Onesimus, saudara seiman taka ye setia ali tekasi, erai bebuan kam. Da ali ye sagar ngulek tong kam kawan ala kekawus ye jaji te runa bihe. ¹⁰Da Aristarkhus, ye naan te suang penjara sendro ab, ngirim tabe tong kam, nget iro ade da Markus aken Barnabas, tong kam apu na kirim kabar dian nyambut da aka da sulet nuju kam. ¹¹Tabe ade ke da Yesus, ye bearan ade Yustus. Ke kawan ulun Yahudi ye apu percaya tong Tuhan Yesus, je dali tolu ye nehe begawi sendro ali ab nget nampelor tugas ke Allah dali bene-bene behimat ngawat ab. ¹²Tabe ke da Epafra, da ade ke babuhan kam. Da Pelayan Kristus Yesus, ye seleur bedoa ali se awus ate tong kam, da kawan bene tong Allah dian harapan kam jaji kuat nelang kam da kawan bene tong Allah dian harapan kam jaji kuat nelang kam bene-bene dewasa, dian kam ali peruna ngunau moyo tong kehendak Allah. ¹³Ab gegales apu kite da apu mengkoe behimat tong kam nelang tong kawan ulun ye Laodikia ali Hierapolis. ¹⁴Dokter Lukas, ye nakasihi taka, ali da Demas ngirim tabe tong kam. ¹⁵Empe tabe kain tong kawan erai butung seiman te Laodikia, ali tong Nimfa nelang tong jemaat ye sembayang te belai ye. ¹⁶Uli surat ihe nabaca tong kam, eto alan dian iro nabaca ade tong jemaat ye te Laodikia, nget iro ade kam gegales harus membaca surat ye sagar nakirim ke Laodikia tong kam. ¹⁷Nelang ulek tong da Arkhipus, "Tengkawus tugas ye na omoi tong ko nget ngelayani Tuhan." ¹⁸Ab, Paulus, nulis tabe ihe nelang kami ab erai. Pekingat belenggu ab. Anugerah Allah nyendro kam.

1 Thessalonians

Chapter 1

Tabe ali Ucapan Syukur Paulus ¹Ke Paulus, Silwanus, ali Timotius tong jemaat te Tesalonika, ye naan suang Allah na ali suang Tuahan Yesus Kristus. Anugerah ali damai nyendro ko. ²Kain seleur ngotus syukur ntong Allah dian kam kawus, ali ngotus ko suang doa-doa kain. ³Seleur ngingat pengkoe iman, usaha kasih, ali kerajinan pengharapan ko te suang Tuhan taka, Yesus Kristus, te hadapan Allah ali Bapa taka. ⁴Kain ketoan, erai butung kawus, Allah kasih kam nelang apu meli kam jaji ulun tempun Da. ⁵Leka kain pekempe kabar buen tong kam sa je makai engan et makai kausa nelang makai Roh Allah, nelang kain beneharap lelang bujur ke kabar buen ye iro., kam ketoan nget me kain bolum dian keperluan kam kede kain naan te botuk kam. ⁶Kam apu jaji ulun-ulun ye naladani kain ali Tuhan leka kam nerima Firman suang deo nyanya sersnta ali ego ke Roh Kudus. ⁷Ali nget iro kam jaji contoh tong ke kawus ulun Kristen ye naan te Makedonia ali te Akhaya. ⁸Leka mula ke kam, Firman Tuhan apu tasiar empe tong Makedonia ali Akhaya. Nelang sa je iro, melainkan kabar nget me kam percaya tong Allah apu empe ade tong me-me, empe kain sa usah eso ngulek se-se. ⁹Kawus ulun iro bepaner nget me kam nerima kain kede sulet nuju kam one iro dali bepaner nget me kam ngikah kawan berhala nelang sulet nuju Allah ye bolum ali bene. ¹⁰Dali bepaner ade nget me kam ngemba penyulet Anak Allah ke surga, ye iro Yesus ye apu na tamelum ene Allah ke pempate Yesus iro ade ye nyelamat taka ke murka Allah ye odi olo.

Chapter 2

Pelayanan Paulus Tong Jemat Te Tesaonika ¹Erai butung kawus! kam ketoan penyulet kain nuju kam sa sia-sia. ²Kam ketoan semale kain sulet nuju kam te Tesalonika, kain apu suang kesusahan menderita nelang na hina te Filipi, et biar deo ulun ye ngelawen kain Allah taka apu ngokoi tong kain ke ronu dian ngulek tong kam kabar buen Injil ye asal ye sulet ke Da. ³Pengawengan kain ali kam sa erai pe sala; sa ade ali tujuan ye sa patut atauwa nipu kam, ⁴Budas sakain bapander sa dian ngene sanang ate ulun melainkan dian pesanang ate Allah ye nguji ate kain, leka kain naangap buen patut ene Allah dian pekempe kabar buen iro ⁵Kam ketoan beloh pini kain ngerayu nget ye kam ketoan atau ali dalih ene keserakahan Allah ye lah saksi kain. ⁶Kain saa de ngeto dian mahan nahormat ene ulun mau pun ke kam atauwa ke kawan ulun bali sebujur ye ye lah rasul Kristus, kain mahan kaweng se ye ke kam. ⁷Et kede kain naan te botuk kam cara kain bersikap lemah lembut, nget erai ke ulun ne meradu kawan tia da. ⁸Leka sinta nelang kasih kain, kain besedia ngokoi tong kam, sa je kabar buen ke Allah iro et ade pemolum kain, leka kain bene mengasihi ali kam. ⁹Betantu kam masih kingat nget me usaha kain ngeto nelang bejuang, jolo malem kain bagawi dian kain sa nyusah mudah erai ke kam kede kain ngulek kabar buen injil ke Allah iro tong kam. ¹⁰Kain bolum ali berasih, bujur nelang beloh naan olo wada tong ke am yapu percaya tong Kristus, kam ye jaji kawan saksi kain nget iro ade Allah ¹¹Kam ketoan kain apu ngene ali buen tong diri kam nget erai ke ulun ma ngene ali buen tong kawan tia da. ¹²Kain ngokoi nasehat tong kam, kain ngokoi semangat tong kam nelang kain mendasa dian kam bolum bebuen dian pesanang ate Allah leka Allah apu nook kam dian jaji warga denia ye kado ne Allah nelang kesa tesolai mulia ye ¹³Naan eso erai hal bali ye ngene kain selewur ngeotus terima kasih tong Allah. Hal iro ye iro, te kede kain pekempe sabar ke Allah tong kam, kam ngeringa nelang nerima kabar iro saje yelah kabar kemesesia, et kabar ye bene bene ke Allah, ye iro iye desebug bagawi te unuk kam ye percaya tong Yesus Kristus. ¹⁴Erai butung kawus, hal ye na inam kam iro apu na inam ade ene kawan jemaat Allah te Yudea ye jaji ulun na Yesus Kristus kam kinam ke nare ke pihak bangsa kam gegales sameh nget ye na inam ene kawan jemaat Allah te Yudea iro kepihak kawan ulun Yahudi. ¹⁵Kawan ulun iro munu Tuhan Yesus ali kawan nabi nelang penare kain dali memusuhi kawus ulun nelang Allah puna sanang tong dali. ¹⁶Malah ali ngehalang Kain di ngulek tong kawan bangsa ye sa Yahudi kabar ye tau nyelamat kawun bangsa iro. Ali nget iro kawan ulun Yahudi iro tarus nambeh kawan dosa dali empe jumlah ye ganap, nelang nehe dali hujung ye murka Allah tuyun modali ke ngokan Paulus di koteu eso jemaat Tesalonika ¹⁷Et erai butung kawus ke kede taka bepisah ali kam sa senu kengola pisah te pengite et sa tesuang ate taka tatap kesongo ali kam nelang beusaha bene dian tau sengkuruku eso ali kam! ¹⁸Kain naan ga tulak nuju kam, bahkan ap, Paulus, apu mencoba sindai due kali, it iblis ngehalang kain. ¹⁹Sebujur kam harapan kain ka ego kain leka nende aka Tuhan Yesus sulet, nelang taka ngehadap Da, belalu kam ye jaji ke egoan kain. ²⁰Puna kam keegoan nelang sukacita kain

Chapter 3

Kabar buen Te Timotius Nget Jemaat Te Tesalonika ¹Awus pikir ke sa kesongo kain sa haan tahan eso, leka iro kain bapikir buen ye kain ngikah gegales te atena. ²Sendro iro kain ngotus erai butung taka da Timotius. Da erai ulun pelayan Allah ye begawi ali kain dian ngulek kabar buen injil Kristus. Kain ngutus da Timutios tong kam dian da pe kuat kam nelang ngokoi semangat tong kam dian makin percaya eso tong Kristus. ³Ali nget iro beloh sunah erai ke ulun ke kam ye ngulik ene kawan penderitaan taka ihe, kam ketoan kawan penderitaan iro te masuk rencana Allah tong taka. ⁴Te kede kain masih sendro kam kain apu ngulek tong kam lewi one leka pasti kam sagar kume penderitaan, leka iro puna apu bene bene jaji, kam gegales sika ke toan ⁵Iro sebab ye ab ngutus da Timotius, leka ab kakan ketoan nget me leen kemajuan kam pe hal percaya tong Kristus. Ap gaer iblis mahan mengoda kam mpe kawus kauyuhan kain uras mumus. ⁶Nehe da Timotius apu mulik nelang apu pekempe tong kain kabar ke ego nget keadaan kam percaya tong Kristus nelang sukacita. Da ngulek tong kain kam seleur ngingat kawan hal ye buen nget kain te suang ate kam nelang kam kakan sengkeruku ali kain, sama nget kain kakan senkeruku kam. ⁷Iro sebab ye, erai butung kawus, te ke kawus penderitaan nelang ke narean kain, kain te hibur leka kabar nget kam, kepercayaan kam tong Kristus te ego ate kain. ⁸Emmpe nehe kain kesa bene bene bolum asal kam sengke jakat ali kuat, sendro sameh ali Tuhan. ⁹Nget me leen solai ye nanam kain tong Allah leka te kawus ke ego ye na inam kain te hadapan Allah leka kam. ¹⁰Jolo malem kain kaweng tong da ali seawus ate, dian kain gegales tau mahan sengkeruku ali kam dian pesukup na perlu ene kam dian percaya tong Kristus dian janji dian ¹¹Mudahan Allah taka, ali Tuhan taka Yesus ngendro alan tong kain dian tau sengkeruku ali kam. ¹²Mudahan Tuhan ngene kam tumbu ali ngelimpah suang kasih ali erai ulun tong ye bali, ali dian kawus ulun, sameh nget kasih kain tong kam. ¹³Ali nget iro Tuhan sagar menguatkan ate kam, empe kam barasih nelang sanaan olo wada te hadapa Allah Ma taka, tekede Tuhan taka Yesus sulet sendro kawus ulun kudus ye

Chapter 4

¹Te akhir ye erai butung kawus, kain apu ngokoi contoh tong kam nge me leen kam harus bolum dian pesanang ate Allah. Bene kam apu bolum nget iro. Et nehe makai kuasa Tuhan Yesus, kam kaweng bene tong kam nelang ngedasak dian kam makin behimat eso te hal iro. ²Leka kam apu ketoan kawan petitah ye apu na okoi kain tong kam makai kuasa Tuhan Yesus. ³Ye na ga Allah ye iro, dian kam bolum hulung tong da, berasih, aro ke kawan pengkoe ye sa buen /pencabulan. ⁴Bahwa kam masing-masin ketoan nget nget me menguasai unuk kam gegales suang keberasihan/kekudusan ali kehormatan. ⁵Ya bolum makai kehendak, ke behirian tong tuha bawe kam, nget ye na ene kawan ulun ye sa ketaru Allah. ⁶Nget hal ye nget iro, ya sunah erai ke ulun ngene sal tong erai butung ye, atauwa nipu da, one kain apu bahimat pengingat kam, nge Tuhan sagar ngehukum kawan ulun ye ngene kawan kesala nget iro. ⁷Allah nook taka, sa dian taka bolum sa berasih, tidak kudus melainkan dian taka bolum ali cara ye pesanang ate da. ⁸Ulun ye nampik Allah ye ngokoi Roh da ye kudus tong takam. ⁹Kain sa perlu eso nulis tong kam nget me leen kam harus mengasihi kawan erai butung kam erai kepercayaan. Et apu na ajar ene Allah dian saling mengasihi. ¹⁰Nelang hal ihe apu na petendre ene kam tong kawus erai butung erai kepercayaan te kawus Makedonia. Et, erai butung kawus, kain kaweng bene, dian bolum kam jaji makin buen eso. ¹¹Ware kam ngeto bolum ali damai nelang sa siut sampur kawan persoalan ulun bali. Ware kam mengkoe ngeto nafkah kam gegales, nget ye apu ne perintah kain ntong kam one bayuh. ¹²Aka kam bolum nget iro, kam sa sesendeng tong dase-dase, nelang kawan ulun ye sa percaya tong Kristus sagar nge hormat kam. Penyulet Tuhan ¹³Erai butung kawus, kain kakan kam ketoan ali bebujur nget kawan ulun ye apu mate, dian kam sa rare ate nget kawan ulun bali ye sa naan pengharapan. ¹⁴Taka percaya Yesus apu mate nelang bolum mulik. Iro sebab ye taka percaya ade pasti Allah sagar na molum eso kawus ulun ye percaya tong Yesus nelang apu mate, dian dali tau bolum sendro da. ¹⁵Nget hal iro, nget ihe engan ajaran Tuhan ye kakan napekempe kain tong kam; te kede Yesus sulety, taka ye sengke/ masih bolum sa sagar mendahului one kekawan ulun ye apu mate lewi one. ¹⁶Udi diruh malaikat solai penghulu malaikat sagar nook ali engan ye wale nelang terompet Allah na pedingga ye lah ciri perintah. Belalu Tuhan Yesus gegales sagar dolui ke sorga nelang kawan ulun ye apu mate sagar na temulum lewi one. ¹⁷Uli iro, taka ye masih bolum te kede iro sagar sendro na engket sendro dali tong suang rakun dian sengkeruku ali Tuhan te awan. Belalu taka sagar nondo sendro da pelor tong kengola-ola. ¹⁸Leka iro, ware kam sameh menguatkan ate ali makai kawan engan ihe.

Chapter 5

Ware Besedia Tong Penyulet Tuhan ¹Erai butung kawus, sa usah kain nulis tong kam ke de me wayah ye, ye pas bene kawan hal iro sagar jaji. ²Leka kam gegales ketoan ali betantu bene olo penyulet Tuhan iro sagar sulet ye lah maling sulet te kede malem. ³Aka ulun ngulek, "ke kawus ye" aman nelang damai "belalu te kede iro selenga dali sagar kune kebinasaan, nelang sa sunah ewrai keulun ye mahan lepas. Hal iro sagar jaji nyelenga, nget pengerasa erai ke ulun bawe ye nare butung nget kakan belolos. ⁴Et kam sa ulun ye bolum tesuang dendem empe olo iro nyengkembah kam nget penyulet srai ke ulun maling. ⁵Kam kawus ye, ye iro ulun ye bolum te suang maa; kam te masuk te olo ye ma'a taka sa ulun ye bolum te suang demdem, atauwa termasuk te olo apu malem ye demdem. ⁶Leka iro taka sa ahan te peturui nget ulun lain. Taka harus bejaga nelang pikiran taka harus ma'a. ⁷te kede apu malem ulun turui, nelang te kede malem ade pada ulun mabuk. ⁸Et taka ihe kawan ulunye termasuk te olo ye ma'a; leka iro pikiran taka harus terang. Taka harus tetep percaya tong Tuhan nelang kasih kawan ulun bali nelang percaya ali betantu Allah sagar nyelamat taka. Ye iro sadar ye nyelindung taka te suang taka bejuang ngelawen dendem. ⁹Allah meli taka sa dian ngehukum, et dian neselamat lalo Tuhan taka Yesus Kristus. ¹⁰Da mate tong taka dian te kede da sulet nende se taka sengke bolum, se taka apu mate taka tau mahan bolum sendro -Da. ¹¹Leka iro ware kam tetap ipengokoi semangat nelang pengokoi kekuatan sameh nget ye rahat na ene nget kam nehe. Kawan Peritah te Pengawus Ali Tabe ¹²Erai butung kawus, kain kaweng bene dian kam ngehormat kawan ulun ye mengkoe te botuk kam; ye iro dali ye apu na peli ene Tuhan dian memimpin nelang ngokoi nasihat tong kam. ¹³Buen kam bene-bene ngehormat dali suang kasih nelang sukacita leka kingat kawan se ye na ene dali buen kam bolum tetap te suang kerukunan. ¹⁴Kain ade kaweng, erai butung kawus, tagur bebuen ulun ye sa hakun mengjoe, okoi semangat ate ulun ye takut; awat ulun ye perlu na awat nelang sabar ali kawus ulun. ¹⁵Ja bebuen diak ya naan ye ngebales kejahatan ali kejahatan, buen saratang ngeto ngene kawan hal ye buen, erai tong ye bali nelang tong kawus ulun. ¹⁶Ware kam sarantang ego ¹⁷nelang sarantang bedoa ¹⁸te kawus hal ware kam berterimakasih, leka iro ye na ka ngakan Allah ke kam ye lah ulun ye bolum sendro ali Kristus Yesus. ¹⁹Ye ngehalang Roh Allah ²⁰ya nganggap sa bedikawan kabar ye na okoi ene Roh Allah ²¹Ke kawus ye harus na uji, nelang ye buen harus na unau, ²²pekoro ke kawus macam kejahatan! ²³Mudahan Allah gegales ye ngokoi tong taka kesenangan, ngene kam ulun ye bene-bene bolum hulung tong Allah, mudahan Allah nyaga ngelindung kam kawus ye, nget Roh, merue atauwa unuk kam, mpe beloh nawada te kade Tuhan taka Yesus Kristus sulet mulik. ²⁴Allah ye apu nook kam, sagar nampelor hal iro leka Da setia. ²⁵Bedoa tong kain, erai butung kawus! ²⁶Ware kam mengke tabe ali nget sameh ulun erai butung Kristen. ²⁷Te suang kuasa Tuhan, ap kawe bene dian kam membaca surat ihe tong ke kawus erai butung ye erai kepercayaan. ²⁸Mudahan Tuhan taka Yesus Kristus ngaberkati kam.

2 Thessalonians

Chapter 1

Tabe Dian Jemaat Tei Jaa Tesalonika ¹Tabe ke Paulus, Silwanus, ali ke Timotius, ntong jemaat tei Tesalonika suang Allah, Bapa taka, ali Tuhan Yesus Kristus. ²Anugerah ali damai sejahtera di engko ke Allah, Bapa taka, ali Tuhan Yesus Kristus. ³Kemali harus seleur besyukur ntong Allah di engko, kawan aben, ali dasar sepatut ye lei nget ro. Sebab iman ko tumu ali melimpah uyang asi ye na puun ko asing-asing ntong sesameh ko magin solai. ⁴Oleh sebab iro, kemali lei bepaner ali ego mengenai ko tei hadapan kawan jemaat Allah leka kesabaran ali iman ko tei botuk kawus penganiayaan ali sengsara ye na inam ko. Mengenai Penghakiman Allah ⁵Ihe ro bukti penghakiman ye adil ke Allah, bahwa ko na anggap layak di Kerajaan Allah leka ko ade apu sengsara. ⁶Nelang, adil di Allah dian ngebales ali penindasan ntong dali ye ngene ko sengsara, ⁷tapi ngooi kelegaan ntong ko ye natindas, ali ntong kemali ade, kede Tuhan Yesus na nyatakan ke surga sendro kawan malaikat Da ye dahsyat, ⁸suang apui ye bolum, dian ngene pembalsan ntong dali ye sa ketaru Allah ali sa taat ntong Injil, Yesus, Tuhan taka. ⁹Dali sagar nginam hukuman kebinasaan ye kekal, oro kehadiran Tuhan ali ke kemuliaan kekuasaan-Da. ¹⁰Kede Da sulet dian na muliakan tei antara kawan ulun kudus-Da ali dian na kagumi tei antara kawus ulun ye apu harap –sebab kesaksian kemali ntong ko naharap. ¹¹Leka iro, kemali seleur bedoa di engko, kira ye Allah taka nganggap ko layak sagar panggilan ko ali nemponu tiap aseng dian ngene kebuen ali gawian iman uyang kuasa-Da. ¹²Dion aran Tuhan Yesus taka na muliakan tei suang ko, ali ko te suang Da, sesuai ali anugerah Allah taka ali Tuhan Yesus Kristus.

Chapter 2

Penyulet Meresia Daat ¹Nehe, mengenai penyulet Tuhan taka, Yesus Kristus, ali kede na pekerai ye taka sendro ali Da, kemali kaweng ntong ko, kawan aben, ²Iya ko lekah bingung suang pikiran ko atawa gelisah kede keringa bahwa olo Tuhan apu sulet, buen ke roh atawa pesan atawa surat ye seakan sulet ke kemali. ³Iya kelewa erai ulun pun ngene ko taang ali sara se pun. Sebab, olo iro sa sagar sulet amun male kemurtadan sulet ali da meresia da'at na nyatakan, ye iro da tia kebinasaan, ⁴ye ngelawen ali pekemo unuk ye ntong kawus na otus Allah atawa ye na semah ulun ali da sagar ngepe runa tuet tei Bait Allah ali menyatakan unuk ye nget Allah.⁵

⁶Nehe, ko ketoan se ye nahan da sehingga kado te saat ye nene da sagar nanyatakan. ⁷Sebab, misteri kedurhakaan apu sulet begawi, je da nehe ye nahan ye sagar tatap nahan ye mpe da na temuyo. ⁸Uli iro, meresia daat iro sagar nanyatakan. Namun, Tuhan sagar munu ye ali sngat bowa-Da ali pejaweh da ali penyulet-Da. ⁹Penyulet da meresia daat iro sagar selaras ali gawian Iblis, na pesendro ali segala macam kuasa, tanda-tanda ajaib, ali mukjizat-mukjizat palsu; ¹⁰nelang ali kawus muslihat daat di dali ye sagar binasaleka dali sa nerima dian pekati kebenean sehingga na selamatkan. ¹¹Et leka iro, Allah ngirim kesesatan ye tamam munan dali dion dali harap te pengopau, ¹²sehingga kawus dali tau na hakimi, ye iro dali ye sa harap te kebenean uyang ego ali daat. Ko Napeli Dian Naselamatkan¹³Kawan aben ye na asi Tuhan, kemali harus seleur bersyukur ntong Allah di engko. Sebab Allah apu meli ko ke mula dian na selamatkan lalo pengudusan ene roh ali iman suang kebenean. ¹⁴Dian iro lei Allah nook ko lalo Injil ye na pekempe kemali dion ko mahan kemuliaan Tuhan taka, Yesus Kristus. ¹⁵Jaji, kawan aben jakat lei teguh ali ege lei ajaran-ajaran ye apu na ajar ntong ko, buen lalo pepaneran atawa lalo surat kemali. ¹⁶Nehe, kiranya Tuhan taka Yesus Kristus, gegales ali Allah Bapa taka, ye apu pekasi taka ali ngokoi taka penghiburan kekal ali pengharapan ye bungas lalo anugerah, ¹⁷menghibur ali menmguatkan ate ko suang tiap gawian qli pepaneran ye buen.

Chapter 3

Permohonan Doa Ke Paulus ¹Akhir ye kawan aben, bedoa lei dian kemali, dion Firman Tuhan tau tersebar ali lekah uyang na muliakan, nget ye terjadi tei antara ko, ²ali dion kemali na lapas ke kawan ulun ye rusi ali daat leka sa kawus meresia puun iman. ³Namun, Tuhan iro setia. Da sagar menguatkan ali melindungi ko ke ye daat. ⁴Kemali puun keyakinan suang Tuhan mengenai ko bahwa ko desung ngene ali sagar seleur ngene se ye kemali perintah. ⁵Kira ye Tuhan nundru ate ko ntong asi Allah ali ntong ketabahan Kristus. Kewajiban Dian Begawi ⁶Kawan aben, nehe kemali merentah ntong ko, suang aran Tuhan taka Yesus Kristus, dian ko buyo ke kawan aben ye bolum botus uyang sa sesuai ali ajaran ye ko terima ke kemali. ⁷Ko lei ketoan nget me ko harus neneng kemali leka kemali sa botus kede kemali sendro ko. ⁸Kemali ade sa man pengokan ulun bali amun sa bayar ye. Sebalik ye, kemali beusaha uyang begawi tamam botuk olo ali malem dion kemali sa jaji beban dian dase pun tei antara ko. ⁹Baa leka kemali beloh naan hak dian iro, melainkan dian ngokoi unuk kemali lei nget contoh di engko dion ko siut. ¹⁰Kede kemali sengke sendro ko pun, kemali ngokoi perintah ihe: "Amun ulun sa hakun bagawi, iya da man." ¹¹Sebab kemali keringanaan sesenu ke antara ko ye bolum botus, sa hakun begawi, tapi aur ali hal-hal ye beloh di. ¹²Ulun nget iro kemali perintah ali kemali nasehati suang aran Tuhan Yesus Kristus dian begawi ali tenang ali man roti ye lei. ¹³Sedangkan ko, kawan aben ap iya uyuh ngene kebuen. ¹⁴Amun naan ulun ye sa menaati se ye na ulek suang surat ihe, ene tanda te ulun iro ali iya begaul ali da dion da jaji mangan. ¹⁵Namun, iya da naperlakukan nget musuh tapi tagur da nget erai ke ulun aben. Kata-kata Pengawus ¹⁶Tuhan damai sejahtera kira ye ngokoi ko kedamaian tiap waktu ali suang segala keadaan. Tuhan sendro kawus kam. ¹⁷Ap, Paulus, nulis tabe ihe ali kami ap lei nget tanda keaslian surat ap. gendo lei ap nulis ye. ¹⁸Anugerah ke Tuhan taka, Yesus Kristus, sendro kam kawus.

1 Timothy

Chapter 1

Tabe Dia Timotius ¹Ke Paulus, ye jaji rasul Yesus Kristus leka prentah Allah, Juruselamat taka, ali Yesus Kristus pengharapan taka. ²Dian Timotius, tia ye sah suang iman. Anugerah belas asi, ali damai sejahtera ke Allah, Bapa taka ali Yesus Kristus, Tuhan taka. Peringatan Ngelawan Ajaran Sesat ³Nget ye na aweng ap ntong ko kede ap tulak ntong Makedonia, tatap lei nono tei Efesus dian ko tau ngokoi nasihat ntong sasenu ulun dian dali sa ngajar ajaran-ajaran bali, ⁴atawa memusatkan perhatian dali te kisah-kisah ali silsilah-silsilah ye beloh naan pengawus ye. Iri justru tau sulet perdebatan, baa ye melaksanakan tugas pelayanan Allah ye na gawi ene iman. ⁵Namun tujuan ke prentah iro asi ye asal da ke ate ye murni, nurani ye buen, ali iman ye tulus. ⁶Sesenu ulun apu menyimpang ke tujuan ihe ali taang suang pepaneran ye sia-sia. ⁷Dali takam jaji ahli Hukum Taurat, tapi sa memahami se ye dali ulek atawa hal-hal ye dali yakini. ⁸Akan tetapi, taka ketoan Hukum Taurat iro buen amun ulun makai ye nget semesti ye, ⁹ali kesadaran bahwa Hukum Taurat sa na ene dian ulun bene, melainkan dian pelanggar hukum ali pemberontak, ulun fasik ali ulun bedosa, ulun ye sa kudus ali duniawi, dali ye munu maa ali nee da lei, tukang bunu, ¹⁰ulun asusila ye ngene dosa seksual, homoseksual, penculik pengopau, saksi dusta, ali dase pun ye ngelawen ajaran ye sehat, ¹¹ye iro ajaran Injil ye mulia ke Allah sumber berkat, ye apu na percayakan ntong ap. Ucapan Syukur Paulus Munan Rahmat Allah ¹²Ap besyukur rong Da ye apu menguatkan ap, ye iro Yesus Kristus, Tuhan taka leka Da nganggap ap setia ali ngonak ap suang pelayanan ihe. ¹³Walaupun oen ro ap erai ke ulun penghujat, penganiaya ali ali ulun ye ruti, tapi ap nerima belas asi leka one ro ap ngene ye sa ali pengertian ali suang ke saharap. ¹⁴Tuhan ngokoi ntong ko anugerah ye deo bene, sendro ali iman uyang asi suang Yesus Kristus. ¹⁵Pepaneran ihe tsu na harap ali layak na terima kawus ye bahwa Yesus Kristus sulet ntong dunia dian nyelamat kawan ulun bedosa; tei antara dali, ap lei ye paling bedosa. ¹⁶Dian alasan ihe lei, ab mahan belas asi, ye iro dion tei suang ap, ulun ye paling bedosa ihe, Yesus Kristus nundru kesabaran-Da ye sempurna nget sonto di dali ye sagar harap ntong-Da dian mahan bolum ye kekal. ¹⁷Di Raja munan segala jaman, ye kekal ali ye sa ite, erai-erai ye Allah, hormat ali kemuliaan empe kengola ye. Amin ¹⁸Perintah ihe na ooi ap ntong ko, Timotius, anak ap, sesuai ali nubuatan ye pini na okoi mengenai ko, ali nubuatan iro berjuang lei suang perjuangan ye buen. ¹⁹Nelang be ege te iman ali ate nurani ye buen. Sesenu ulun apu a hakun ngene ye sehingga sa berkembang iman dali. ²⁰Tei antara ye yeiro Himeneus ali Aleksander, ye apu nasarah ap ntong setan dian dali belajar dian sa menghujat.

Chapter 2

Berdoalei Di Kawus Ulun ¹Pertama-tama ap ngokoi nasehat ntong ko dian bemohon, doa, doa syafaat ali ucapan syukur di kawus ulun. ²Dian raja-raja, ali kawus ulun ye tuet tei pemerintahan dian taka tau menjalani bolum ye tenang ali damai suang segala kesalehan ali kehormatan. ³Hal ihe buen ali berkenan tei hadapan Allah, Juruselamat taka, ⁴ye na aga Da kawus ulun na selamatkan ali mpe ntong pengentoan sagar kebenean. ⁵Sebab, je naan erai Allah ali erai perantara antara Allah ali meresia, ye iro meresia Yesus Kristus, ⁶ye apu ngokoi unuk-Da lei nget tebusan ali kawus ulun. Kesaksian ihe nanyatakan te waktu ye na tetapkan-Da. ⁷Dian iro lei, ap na tetapkan nget pengkhotbah ali rasul ab bepander bene, ap sa ngopau ali nget guru suang iman ali kebenean di kawan bangsa bali. Sikap Kawan Upo Ali Bawe Suang Ibadah Jemaat ⁸Leka iro, ap kakan kawan upo tei segala runa bedoa nelang ngangkat kami ye ye kudus sa ali pemereket uyang bulo. ⁹Nget ro ade, ap kakan bawe bepakaian ye buen, ponu kesopanan ali pengendalian unuk. Perhiasan ye baa ke balo ye na kepang-kepang, amas mutiara, atawa pama ye rarang. ¹⁰melainkan perbuatan-perbuatan ye buen nget erai ke ulun bawe ye puun kesalehan. ¹¹Erai ke ulun bawe harus lei belajar suang ketenangan ali suang segala ketaatan. ¹²Akan tetapi, ap sa kelewa bawe angajr atawa merentah kawan upo. Namun bawe harus tatap tenang. ¹³Leka Adam na ene one, uli iro Hawa, ¹⁴Ali baa Adam ye na tipu, melainkan bawe ye na tipu ali lotu suang pelanggaran. ¹⁵Namun, bawe sagar na selamatkan lalo kelahiran anak amun dali seleur bolum suang iman, asi, ali kekudusan uyang pengendalian unuk.

Chapter 3

Syarat -syarat Penilik Jemaat ¹Pepaneran ihe bujur, amun erai ke ulun kakan jabatan penilik jemaat da kakan gawian ye buen." ²Leka iro penilik jemaat harus lei erai ke ulun ye sa bercela, bane ke erai sao, bijaksana, menguasai diri, nahormati ketuju yakni runa, ali panei ngajar, ³Sa pemabuk, baa ulun ye karas melainkan lemah lembut sa hakun bulo, ali baa ulun ye sinta duit.⁴Da harus tau ngurus lou belai da lei ali buen nelang nyaga kawan tia da dian taat ali rasa hormat. ⁵Sebab, amun da sa ketoan nget me ngurus lou belai da lei nget me da sagar ngurus jemaat Allah?⁶Iya lei da erai ke ulun petobat kado dion da iya jaji sakah ali lotu ntong suang hukuman iblis. ⁷Natameh li da harus lei erai ke ulun ye puun reputasi ye buen tei antara kawan ulun luar sehingga da sa lotu suang kehinaan ali jebakan iblis. Syarat-syarat Majelis Jemaat⁸Nget ro ade diaken, da harus lei esa; ke ulun ye na hormati, sa bercabang lidah, sa kecanduan minuman anggur, ali sa ngeto keuntungan ye sa jujur. ⁹Dali harus tau mege rahasia kebenean iman ali ate nurani ye barasih. ¹⁰Dali ade harus na uji one ali amun terbukti sa bercela, dali tau melayani nget diaken.¹¹Nget ro ade kawan sao diaken, dali harus lei ulun ye na hormati, saa pemfitnah, tapi tau menguasai unuk ali tau na harap suang segala hal. ¹²Diaken harus bane ke erai sao, tau ngatur kawan tia da ali lou belai da ye buen. ¹³Sebab dali ye apu melayani mget diaken ali buen sagar mahan kehormatan di unuk dali lei ali keyakinan ye solai sagar iman da suang Yesus Kristus. Rahasia Kesalehan Taka¹⁴Ap beharap tau lekah sulet ntong ko. tapi ap nulis hal-hal ihe ntong ko dian ¹⁵seandai ye ap telambat, ko apu ketoan nget me dali harus bolum suang belai Allah, ye iro gereja ke Allah ye bolum, tihang penyenga, ali dasar kebenean.¹⁶Taka ngaku betapa solai ye rahasia kesalehan iro : "Da, na nyatakan suang daging, na benerkan ene Roh, na ite ene kawan malaikat, na beritakantei antara bangsa-bangsa, na harap suang denia, na engkat ntong kemuliaan."

Chapter 4

Peringatan Mengenai Kawan Penyesat ¹Roh ngulek ali jelas bahwa te waktu-waktu pengawus, bahwa sebagian ulun sagar ngikah iman da nelang nyarah unuk ntong roh-roh penyesat ali ajaran kawan setan-setan. ²Dali napengaruhi lalo kemunafikan kawan pengopau ye ate nurani da apu na cap ali besi layeng. ³Dali sa kelewa ulun peruku ali sa kelewa ulun man pengokan ye naciptakan Allah, ye seharusnya ye na terima ali ucapan syukur ene dali ye harap ali ketaru kebenean. ⁴Sebab segala sesuatu ye nacipta ene Allah iro buen ali beloh naan ye haram amun na terima ali ucapan syukur, ⁵leka kawus iro na kuduskan ene firman Allah ali doa. Pelayan Kristus Yesus Ye Buen ⁶Ali ngajar hal-hal ihe ntong kawan aben seiman, ko sagar jaji pelayan Yesus Kristus ye buen, nget mana ko apu na ajar suang pepaneran-pepaneran iman ali ajaran sehat ye apu ko terima. ⁷Buyo ko ke kesah-kesah takhayul ali dongeng-dongeng tak tuha, tapi latih unuk ko dian bolum suang kesalehan. ⁸Latihan jasmani naan batas ali ye, tapi kesalehan be di suang sagar hal-hal leka naan janyi dian pemolum nehe ali ade ye sagar sulet. ⁹Pepaneran ihe tau naharap ali layak na terima sepenuh ye. ¹⁰Dian iro lei, taka behimat begawi ali bejuang. Sebab, taka nyonok pengharapan taka ntong Allah ye bolum, ye iro Juruselamat kawus meresia, teristimewa dali ye harap. ¹¹Perintah ali ajar hal-hal ihe. ¹²Iya naan ulun ye nyenramah ko leka ko tia, tapi jaji lei teladan di kawan ulun harap suang pepaner tingkah laku, asi, iman, ali kesucian. ¹³Mpe ab sulet, bertekunlei suang pembacaan sendro Kitab Suci, suang ngokoi nasehat ali suang ngajar. ¹⁴Iya menyia-nyiakan karunia rohani ye naan tei ko, ye na akoi ntong ko lalo nubuatan kede dewan penatu nonok kami munan ko. ¹⁵Ene lei hal-hal ihe ali rajin, okoi lei unuk ko te utuh ye dian ngene hal-hal ihe dion kawus ulun tau kite kemajuan ko. ¹⁶Naperhati ali bebujur nget me ko bolum ali te ye na ajar ko. Bertekunlei tei suang ye leka ali ngene nget ro ko sagar na teselamatkan, buen unuk ko lei atawa daliye ngeringa ajaran ko.

Chapter 5

Sikap Suang Menegur Sesama ¹Iya nyemane kawan upo ye tuha ke taka ali keras, tapi ene da nget maa, ali ali ene kawan upo ye tia ke taka nget aben. ²Ene bawe ye tuha ke taka nget nee, ali bawe ye tia ke taka nget aben bawe ali ponu kesucian. Mengenai Kawan Janda ³Hormatilah kawan balu ye bujur-bujur balu. ⁴Namun, amun balu naan tia atawa dali lei ye pertama-tama harus belajar nundru bakti ntong suang belai da lei. Ali nget ro, dali apu ngebales budi ntong ulun tuha dali, sebab hal ihe lei ye pe ogo Allah. ⁵Sedangkan balu ye buju-bujur balu ali bolum gegales, da harus ngonok harapan da ntong Allah ali seleur pekemo permohonan ali doa maa ali doyang. ⁶Namun, balu ye bolum je berfoya-foya, da apu mate walaupun da sengke bolum. ⁷Perintah ko hal ihe ade ntong jemaat dion dali sa bercela. ⁸Akan tetapi amun erai ke ulun sa memelihara aben nuhen da, lei, khusus ye keluarga dini da, berarti da apu menyangkali iman da ali da da'at ke ulun ye sa harap. ⁹Balu ye na ene suang daftar je bawe ye beumur paling idis onum pulu taun, jaji sao ke erai bane, ¹⁰ali na taru leka pengkoe da ye buen, ye iro melihara kawan tia mpe solai, ngokoi runa nono, mui poo kawan ulun kudus, ngawat ulun ye suang kesulitan, ali bertekun suang tiap gawian ye buen. ¹¹Namun awan balu ye tia iya na buat ntong daftar, sebab amun hasrat seksual da ngene dali oro ke Kristus dali sagar kakan peruku li. ¹²Hal ihe ngene sulet hukuman leka dali apu mengingkari janyu pertama ye na ene dali one ye. ¹³Di samping iro, dali mulai terbiasa boitus, ngeliling ke erai belai ntong belai ye bali. Baa je iro, dali ade ngene gosip ali siut sampur urusan ulun bali, ngulek hal-hal ye seharus ye beloh ahan na ulek dali. ¹⁴Jaji ap akan dion kawan balu ye kea ure peruku li, beanak, ali ngurus lou belai da dion beloh naan kesempatan di lawen dian nyewada dali. ¹⁵Sebab, sesenu ulun apu mulik siut setan. ¹⁶Amun naan erai keulun bawe harap naan keluarga ye naan keluarga ye balu, dian ko dali melihara kawan balu iro sehingga gereja sa harus na bebani, ali gereja tau ngawat kawan balu ye bali ye bujur-bujur perlu na awat. Mengenai Penatua Ali Hal-hal Ye Bali ¹⁷Penatua-penatua ye ngurus jemaat ali buen nerima penghormatan due kali lipat, terutama dali ye galak begawi suang berkhotbah ali ngajar. ¹⁸Sebab, Kitab Suci ngulek, "Iya memberangus bawa kerewau ye desung ngegiling gandum," ali, "Erai ke ulun pekerja berhak maha upa da." ¹⁹Iya nerima tuduhan ye na pelotu ntong penatua kecuali naan dasar bukti ke due atau tolu ulun saksi. ²⁰Dali ye ngene dosa harus na tagur tei hadapan kawus ulun dion ye bali jaji takut ngene dosa. ²¹Tei hadapan Allah, Yesus Kristus. ali kawan malaikat ye tepeli, ; ap memperingatkan ko ali bebujur dion nurut petunjuk-petunjuk ihe sa ali berprasangka atawa pilih kasih. ²²Iya kajut golek ngunuk kami tei munan dasepun atawa iya siut ngepe bahagian suang dosa ulun bali. Jaga lei unuk ko dion tatap suci. ²³Iya je isep danum bura, tapi nabuat idis anggur di butung ko ali unuk ko ye ringket. ²⁴Dosa ke sebahagian ulun apu jelas na ite sehingga menuntun dali ntong pengadilan. Namun, dosa ke sebahagian ulun bali kado tere ite uli iro. ²⁵Nget ro ade naan perbuatan buen ye jelas tere ite . Tapi perbuatan buen ye jelas tere ite pun sa sagar seleur.

Chapter 6

Petunjuk Khusus Kawan Budak ¹Kawus ulun ye nanggung beban nget budak harus lei nganggap tuan ye nget ulun ye pantas mahan segala hormat dian Allah ali pengajaran taka sa na cela. ²Sedangkan kawan budak ye tuan da ye iro ulun harap, iya lei mengurangi rasa hormat ntong dali leka dali ro kawan aben seiman. Sebalik ye, kawan budak harus melayani tuan da ali buen bene leka ye nerima berkat pelayanan ye iro kawan ulun harap ali ye dali asih. Ajar ali nasehat hal-hal ihe ntong dali. Mengenai Ajaran Bali Ali Cinta Uang³Amun naan ulun ye ngajar ajaran bali ye sa sesuai ali pepaneran ye kune ke Tuhan taka Yesus Kristus uyang sesuai ali ajaran kesalehan, ⁴da ro pembual ali sa paham ye na ajar. Da je tertarik ali perbantahan ye sa sehat, je ye memperdebatkan pepaneran ye justru tau ngene beiri ate, perpecahan, fitnah, ali curiga ye da'at ⁵ali seleur ngene pemulo tei antara kawan ulun ye pikiran da apu rusak ali sa ketuju ye bene, ye ngekira bahwa kesalehan ro cara dian mahan keuntungan. ⁶Akan tetapi, kesalehan ye nasertai rasa cukup sagar ngokoi manfaat ye solai. ⁷Sebab, taka sa ngoit me me ke de letep tong dunia ali taka ade sa taru ngoit me me kede tong luar ke dunia ihe. ⁸Amun naan pengokan ali pakaian taka sagar keinum cukup. ⁹Ulun ye kakan jaji sugih lotu ntong suang percobaan ali jebakan, ali berbagai nafsu ye budu ali ngene bahaya ye sagar ngene maser kawan ulun ntong suang kehancuran ali kebinasaan. ¹⁰Sebab, sinta ali duit ye iro akar ke segala macam kejahatan. Kawan ulun ye nyatu duit apu menyimpang ke iman ali penare unuk da lei uyang berbagai dukacita. Sesenu Hal Ye Harus Naingat¹¹Akan tetapi, ko nget meresia ke Allah, buyo ko ke kawus ye iro. Dasu lei kebenean, kesalehan, iman, asih, ketabahan, ali kelembutan. ¹²Berjuang lei suang perjuangan iman ye buen ali be ege lei te bolum kekal ye dian dako na toak kede ko ngokoi pengakuan ye buen tei hadapan deo saksi. ¹³Te hadapan Allah ye ngokoi pemolum munan segala sesuatu ali tei hadapan Yesus Kristus ye ngokoi pengakuan ye buen kede berhadapan ali Pontius Pilatus, ap merintah ko. ¹⁴Kira ye ko melaksanakan perintah ihe ali sa bercacat uyang sa bercela mpe penyulet Tuhan taka Yesus Kristus. ¹⁵Te taat ye na tentukan Da, Da sagar petendre unuk Da nget satu-satu ye Penguasa, Raja munan segala raja, ali Tuan munan segala tuan. ¹⁶Da ro satu-satu ye kekal, ye nono suang terang ye sa, ye sa ke erai ulun pun pini kite atawa tau kite Da. Di Da, segala hormat ali kuasa ye kekal! Amin¹⁷Sementara iro, perintah kawan ulun sugih tei jaman ihe dion sa sakah atawa ngonok harapan te kesugihan ye sa pasti, tapi onok tei harapan ntong Allah ye ali melimpah nyedia segala sesuatu di taka dion na nikmati. ¹⁸Perintah ko dali dian ngene ke buen, jaji sugih suang gawian ye buen, jaji ulun ye murah ate, ali siap berbagi. ¹⁹Ali nget ro, dali sagar nyimpun harta di unuk dali tei nget daras ye buen dian waktu ye sagar sulet sehingga dali tau be ege bolum ye sesungguhnya ye²⁰Timotius, jaja lei se ye apu naharap ntong ko. Buyo ke pepaneran ye duniawi ali pepaneran ngopau ali pertentangan ye secara sala na otus "pengetahuan", ²¹ye ali mengakui ye, iman sesenu ulun jaji menyimpang. Anugerah sendro ko.

2 Timothy

Chapter 1

Tabé Tong Timotius ¹Ke Paulus Rasul Yesus Kristus ye na pali leka kehandak Allah nget jaji pemulun ye naan suang Yesus Kristus. ²dian Timotius, tia ye na asi. Penyokoi asi edo, ali damai sejahtera ke Allah, ali Yesus Kristus Tuhan taka.Petata dian tatap pekempe eugen Tuhan ³Ab ngutus terima kasih ali syukur tong Allah, ye Ab layani ali ate aseng ye buen nget ye na ene tak kahah ab, suang ab ng ingat ko suang doa-doa ab tiap alo malem. ⁴nget ab ngingt danum ehu ko, ab kakam neneng ko dian panu ka ego ab. ⁵ab pe kingat ali iman ko ye bujur, ye pertamata-bolum suang tak ko hais, ali ne ko Eunike, et ab percaya eho ab bolum suang ko ade. ⁶dian alasan ihe, ab pekingat tong ko dian tatab ngondok kami te munanab ab. ⁷Et, Allah sa ngokoi tong taka lurus ye ngene sa romu sebalik ye da ngokoi juus dian gagah, ponu ali asi, lelang kate nakan unuk⁸Ya, mangen ngokoi ke saksi nget Tuhan taka et ya mangen ali ab, ye na pengara leka Da. Etiro, leka kuasa Allah siut sengsara leka injil. ⁹Ye daapu nyelamat taka ye nook taka ali to ok kan kudus,sa leka perbuatan taka melaikan dian tujuan anugerah Da gegalis ye apu na koi tong taka suang Yesus Kristus kede male dunia ike naan. ¹⁰Neke, hal ihe apu jaji jelas pelalo pengulet juru selamat takam Yesus Kristus ye apu ngerasih ulun mate ali ngait pamulun ali bolum se ola-ola jiyil. ¹¹Leka lugil ihe, ab apu na tundru jaji ngoit engan Allah, rasul ali gucu. ¹²Iro penyebab ye, ab sengsara pe alo ko, et ab sa mangen leka ab ketaan tong dase ab harap et ab yakin nget da sanggup nyaga se ye apu Da persaya tong ab empe alo iro sulet. ¹³Ege bebene kawan ajaran ye buen ye apu pini ko dingga ke ab suang iman ali asi, ye suang

Yesus Kristus. ¹⁴Ali Yesus Allah Tala ye nondo suang taka jaga bebuen harta ye be uman ye apu na percaya tong ko. ¹⁵Ko ke toan kemus ys naan te Asia, apu bepaling ke ab, te ekang dali ye iro figelus ali Hermogenes. ¹⁶Nget ye Tuhan ngokoi karunia asi edo tong uras dali erai belai Onesiforus leka da gagah ngokoi penyegaran semangat tong ab lelang da sa mangen leka ab sung penjara. ¹⁷Sebali ye, kede empe te Roma, da ali semangat ngeto ab pelor ngemuku ab. ¹⁸Nget Tuhan ngajuh diam ye mahan asi edo ke Tuhan suang alo iro, nget ko gales ketoan semu ke deo pelayanan ye apu da ngokoi tong Efesus.

Chapter 2

Tataplah Babujur Bele Sengsara ¹Et iro tia ab jaji lahggagah suang anugerah ye naan suang Yesus Kristus. ²Se ye apu pini na olingga ko te wore deo ulun, persaya iro tong ulun-ulun ye bebujur, ye tau ngajar ulun bali. ³Siutlah sengsara nget serdadu Yesus Kristus ye buena. ⁴Eloh naan serdadu ye awu ngurus pemolun unuk ola gegales tiap ola ola dian da tau pebanang komandan. ⁵Nget iro ade ulun olah ragawan ye betanding, da sa sagar mahan mahkota kemenangan, je ka da bebanding nget aturan ye naan. ⁶Erai ulun petani ye begawi bahimat apu sepatut ye jaji ulun ye pertama ye nerima hasil uteu. ⁷Pikir se ye na pandan leka Tuhan sagar ngokoiko pengentara suang segala hal. ⁸Ingat Kristus Yesus, ye apu bolum ke ekang ulun mate, keturunan Daud nget apu ab pekempe suang ingil ab. ⁹Ye leka da, ab neke sengsara empe na pengara nget ulun kriminal, et firman Allah sa terpenjara. ¹⁰Leka iru ab bertahan suang segala suatu demih ulun-ulun pilian Allah dian dali ki mahan ke selamatan ye naan suang Yesus Kristus. ali kemudian da ye kekal. ¹¹Pander iro bene aka taka matesiut ali da taka ade sagar bolum siut Da. ¹²Aka taka babujur, taka ade sagar memerintah siut Da. aku taka sa mengaku Da, Da sa sagar ade mengaku taka. ¹³Aka taka sa bebujur, Da tatap bebujur, leka da sa tau sa mengaku unuk da gegales. ¹⁴Pekingat ko tong dali nget hal-hal ihe. okoi atuk ajar tong dali te hadapan Tuhan dian sa besoal pander leka eloh naan bedi ali je tau dian penghancur ulun-ulun ye keringga ye. ¹⁵Ene pengkoe ye paling buen dian na okoi unuk ko ali buen te hadapan wae Allah, nget pengkoe ye sa perlu ko manggen. ali ye apu pini ngajar pander ye buen ali bene. ¹⁶Pekoro kawan pepaneran ye beloh bedi nelang sa buen te hadapan Allah. Kawan pepaneran ye nget iro je tau ngene ulun semakin jahat. ¹⁷Ajaran kawan ulun iro malan nget penyakit kanker ye ganas. Ke dali termasuk da Himeneus ali da Filetus. ¹⁸Dali apu taang ke kawan ajaran ye bujur, nelang ngesasaur kacau kepercayaan bali ulun dali ngulek buet kepempate apu terjadi. ¹⁹Et penduduk ye segah ye apu na ene na materai. Te munan ye naan ne surat nget ihe Tuhan ketaru kawan ulun ye jaji mulik ye "nelang" ulun ye ngulek da milik Tuhan, ulun iro harus wa nampelos pengkoe ye sala." ²⁰Te suang belai ye solai naan deo macam perabot, naan ye ene ke perak atawa amas, et naan ade ye na ene ke kayu atawa tana. Naan ye na pakai dian keperluan ye hulung nelang naan ade ye ne pakai dian keperluan biasa. ²¹Ulun ye ngebarasih unuk da ke hal ye jahat ulun iro sagar napakai dian keperluan ye hulung. Hanye jari milik sa hulun nelang be di dian tuan ye da na tatap dian na pakai tong tiap pengkoe buen. ²²Pekaro kawan kehendak ulun tia muda. Buen ko ngeto dian bolum nget kehendak Allah, setia te ajaran ye nelang sinta tong sesama meresia, nelang naan kedamaian ate, kune ko bolum nget iro sendro dali ye na took kaweng awat ke Tuhan ali ate barasih. ²³Ya ko siut te suang perawekan kawan ulun bungul ye sa ketaru se leen. Ko ketaru kawus iro je ngene bulo tanteng. ²⁴Ulun ye mengkoe tong Tuhan sa patut basual ; da harus ramah ali ulun kawus, nelang mahan ngajar ulun ali buen nelang sabar, ²⁵da harus lemah lembut ngajar kawan ulun ye gagah ngelawen, mudahan Allah ngokoi kesempatan tong kawan ulun iro dian betobat ke kawan dosa dali nelang ketaru ajaran ye bujur ²⁶nget iro dali belalu ketaru mulik eso, nelang mutis ke jabak iIblis ye apu nyuruk dali nelang maksa dali dian ngunau kehendakda.

Chapter 3

Sipat Leen Meresia Suang Zaman Akhir ¹Ingat ihe; te kawan olo pengawus sagar naan deo kesusahan. ²Meresia sagar je memikir unuk da gegales, cinta duit, sakah nelang ketuju ngopau, dali ketuju ngewawarahulun, ngelawenulun tha, sa ketaru berterimakasih, nelang muar tong kawan hal ye rohani. ³Dali sa cinta ali sesameh meresia, sa kakan ngampun, dali ketuju pedaiaulun bali, ketuju makai kekerasan, dali murah bereket nelang sa ketuju tong ye buen. ⁴Dali ketuju sulas durhaka, sakah nelang sa panjang pikiran, dali lewi ketuju tong kesenangan dunia ke ngunau kehendak Allah. ⁵Biar na teneng dali ngunau moyo nampelor kewajiban agama, et dali sa nerima inti ke agama iro. Pekaro unuk keulun ye nget iro. ⁶Naan kedali ye menyusup masuk tong belai belalu memikat kawan bawe ye lome nelang bedosa ye na kuasa ene macam-macam kehendak nafsu. ⁷Kawan bawe iro seleur kaweng na ajar, et beloh pini tau ketaru ajaran ye bujur ke Allah. ⁸Nget da Yanes ali da Yambres bayuh ngelawen da Musa, nget iro ada kawanulun iro ngelawen ajaran ke Allah. Pikiran dali apu rusak, nelang kepercayaan dali sa tahan uji. ⁹Et dali sa sagar mahan se-se, leka ke bungul dali sagar toau kawusulun, nget ye na inam dali Yanes ali da Yambres. Nasehat Paulus Tong Timotius ¹⁰Nget ko apu makai kawan ajaran ab, cara bolum ab, ali tujuan pemulum ab. Ko apu kite nget me ab bene-bene percaya tong Yesus Kristus nelang kasih tong sesama meresia. Ko ketoan ade kesabaran nelang ketekunan ab. ¹¹Ko apu kite ab na siksa nelang ab nanggung ke nare. Ko ketoan kawus kejadian ye kune ab te Anthiokia, te Ikonium, ali Listra; nelang ko ketoan kawus ke nare kune ab. Et Tuhan nyelamat ab ke kawus ye iro. ¹²Puna kawusulun ye kakan bolum beribadat nelang bolum sendro ali Kristus Yesus sagar kune ke nare. ¹³Et kawanulun ye jahat ali kawanulun penipu sagar makin bertambah jahat, dali nipuulun bali padahal dali gegales tatipu ade. ¹⁴Et nget ko, Timotius, ware ko tatap mege te kawan ajaran ye apu na ajar tong kam nelang kawus ye na percaya ene ko; leko ko ketoan dase kawan guru ko. ¹⁵Ko harus ingat mulai ke dis ko aou ketaru surat Alkitab. Surat Alkitab iro ngokoi tong ko pengertian ketaru dian mahan selamat lalo percaya tong Yesus Kristus. ¹⁶Kawus ye na sunat te suang surat berasi Alkitab, ye na ilham ene Allah nelang be di pakai ngajar ye buen dian nagur, nelang nemuen ye sala, nelang dian ngajar meresia dian belum ngunaun kehendak Allah. ¹⁷Makai surat berasih Alkitab iroulun ye melayani Allah mahan na pesukup ali peruna tong kawus macam pengkoe ye buen.

Chapter 4

¹Kristus sagar sulet eso tong denia ihe dian mengadili kawanulun bolum, ulun mate; nelang da sagar sulet dian merintahye lah Raja. Leka iro ab kaweng bene ali ko te hadapan Allah nelang Kristus Yesus. ²Ware ko ngulek kabar ke Allah iro, nelang seleur nuntut dian ulun ngeringga da. Se dali kakan atawa sa, buen ko ngokoi dian ulun tau percaya, nundru kesala, nelang ngokoi semangat tong dali, ajar ulun ali sabar. ³Leka sagar empe wayah ye ulunsa hakun eso nerima pengajaran ye bene. Kebalikan ye, dali makai kehendak dali gegales, nelang ngumpul deo guru dian ngajar kawan hal ye buen na dingga kentelinga dali. ⁴Dali sagar nalep kelingge sa moyo ngeringga ye bene, et sagar ngeringga kawan kesah opau. ⁵Et bele nget iro, ko harus nguasa unuk ko te suang keadaan ye nget me pun. Sabar buen iro, nelang tampelor bebuen kewajiban ko yelah pelayanan Allah. ⁶Nget unuk ab, apu empe wayah ye ab sagar mate yelah persembahan tong Allagh, sa ola eso ab sagar ngikah denia ihe. ⁷Ap apu siut pertandingan ali buen bene nelang apu empe garis ares ye ab tatap setia tong Kristus empe pengawus ye. ⁸Nelang nehe hadiah kemenangan ngemba ab, te olo kiamat, Tuhan, Hakim ye adil iro sagar ngokoi hadiah iro tong ab, leka ab apu bolum buen ali Allah. Nelang sa je ab gegales ye sagar nerima hadiah iro, et ade kawus ulun ye ngemba penyulet Tuhan ali seleur kesongo. Paket Pribadi Paulus Dian Timotius ⁹Ware ko ngeto sulet demasu ab ali jao. ¹⁰Leka da Demas apu ngikah ab leka da cinta denia ihe. Da tulak tomg Tesalonika. Hi Krekes tulak tong Galatia nelang da Titus tong Damaltia ¹¹Je da Lukas ye nondo sendro ab. Epe da Markus nelang oit da sendronko, leka da tau ngawat te suang pengkoie ab. ¹²Ab apu nyiu Tikhikus tulak tong Efesus. ¹³Aka ko sulet oit mantel ye na uikah ab te Troas te belai Karpus. Oit ade kawan buku ab, ye mebatang kawan buku ye na ene ke kertas upak. ¹⁴Da Aleksander tukang besi iro apu ngene pengkoe ye jahat bene negkawe ab, Tuhan sagar ngebalas tong da nget kawus pengkoe da. ¹⁵Ko harus hati-hati ali da, leka da behimat ngelawen kabar Injil se ye na pekempe ene taka. ¹⁶Te kede ab tela pekempe pembelaan ab, beloh naan sunah erai ulun ye ngunyang ab; kawus ye ngikah ab, mudahan Allah ye pesala dalu te hal ihe. ¹⁷Et Tuhan nguyang ab, da ngokoi kekuatan empe ab sanggup ngulek kawus kabar buen iro, dian kawus ulun ye sa Yahudi keringa. Nelang ab muntis ke bahaya pampate. ¹⁸Tuhan pasti sagar pekuntis ab ke kawan hal ye jahat ye nengkawen ab. Da sagar ngoit ab ali selamat tong suang kerajaan ye te surga. Ware Da na hormat na mulia pelor tong ke ngola-ola! AminTabe Te Pengawus ¹⁹Tabe ab tong da Priskila ali da Akwila nelang tong aben luhen Onesiforus. ²⁰Da Erastus nondo te Korintus, nelang da Trofimius apu ikah ab te keadaan dongo te Melitus ²¹Ware ko ngeto suket semale musim meringin Ebulus, Pudes, Linus, Klaudia, ngirim tabe dali tong ko; nge iro ade kawus erai butung erai kepercayaan lain ye. ²²Mudahan Tuhan nguyang ko. Mudaha Tuhan ngeberkat erai butung kawus.

Titus

Chapter 1

Tabe Ntong Titus. ¹Ke Paulus hamba Allah rasul Kristus Yesus, ye na utus di iman ulun-ulun pelian Allah di pengentoan kebenaran ye goit tong kepatuhan. ²dian dali mahan bolum kekal ye na janji neke semale penyentela zaman ene Allah ye sapini ngopau. ³Mpe waktu ye Da apu pe kempe firman Da lalo pemberitaan ye apu na perantaraan tong ab sesuai ali perintah Allah, Juru Selamat taka. ⁴Tong Titus tia ye sah suang iman taka sesama. Anugrah nyang damai sejahtera ka Allah Bapa, nyang Yesus Kristus juru selamat takam. Tugas-Tugas Titus dia memilih penatua tei Kreta. ⁵Neke alasan ihelah ap ngikah ko tei Kreta, ye iro dian teo tau nyensunek se ye ken perlu na atur nelang nunru penatua-penatua tai setiap kota nget ye apu na ulek ap tong ko. ⁶Da semesti ye ulun ye buen pribadi, bane ke erai sao, naan kawan anak ye percaya, nelang sa na tuduh leka bolum ye sa berkelakuan buen atawa tau ngelawen. ⁷Leka erai ke ulun penatua jemaat E semesti ye irai ke ulunye buen pribadi buen nget penata layanan Allah, sa sakah, sa lekah bereket, sa pemabuk, sa ketnya bulo, alisa serakah suang ngeto keuntungan. ⁸Sebalik ye, ketuju ngawat ketuju buen bijaksana, adil, patuh, ali tau ngenala unuk, ⁹Da sempege pisit tei pe peneran ye ahan napercaya, ngetme ali ye apu na selatuk mpe da tau ngokoi nasehat ngunau pengajaran ye sehat nelang nagur dali ye tau sa nerima. ¹⁰Leka, naan deo ulun ye ngelawen ketuju ngopau" ali sa bebujur, khusus ye dali ye berasal ta kelompok ulun bersunat. ¹¹Dali patut na ompeng bowa ye leka dali penyaya kawus keluarga ali nyelatuk sesenu hal ye semestinya ye sa na selatak ene dali, ye malah petendre hal ye pekangen. ¹²Erai kongke ke dali, ye iro nabi dali lei ngemaneer Dasar ulun-ulun Kreta pereopau nget setua rusi ye jahat, nelang pereokan ye botur ¹³Kesaksian ihe bene leka iro, tagurlah dali ali tegas dian dali jaji sehat suang

iman.¹⁴Ya ngeringa kesahulun Yahudi ali perentahulun-ulun ye sa nerima kebenaran.¹⁵Di ye berasih kawus naan berasih tapi ntong dali ye sompoi daat nelang sa percaya, boleh eraipun ye berasih leka se pikiran nyang aseng ate dali tetaplah sompoi daat.¹⁶Dali mengaku ketaru Allah, tapi ali koe gawi dali sa nerima Allah. Dali iro daat bene sa bebujur nelang sa kate ngene sepun ye buen.

Chapter 2

Ajaran Ye Kune ¹Et, ko atuk ajas hal -hal ye sesuai ali ajaran ye buen. ²Kawan upo ye pemula harus tau menteng na hormat, mensuasai diri, nelam behat tei suang iman, ki suang kasih, nelang tei suang ketekunan, ³Pada ade kawan bawe ye pemula harus undra pengkooe ye buen. Sa menfitnah nelangan hamba anggota nelewang harus ngatuk se ye buen, ⁴Et iro, dali tau ngokoi nasehat ntong kawan bawe ye kea tia dian mencintai bane ye, mengasihi kawan tia ye. ⁵Menguasai diri, saleh, ngatus urusan keluarga da ramah, nelang tunduk tong bane ye dian firman Allah sa na petawai ⁶Et, iro, akoi nasihat ulun-ulun ye masih tia di tau menguasai diri. ⁷Te suang sejak hal pejaji unuk ko di contoh te suang pengkoe ye buen, suang pengajaran , petendre integritas, kehormatan, ⁸Pepaneran ye buen ye sa dai sehingga kawan mawan tau jaji maugen et sa tau ngulek hal ye sa buen mengesuai taka, ⁹Hamba -hamba harus ngumau tong tuan-tuan dali te suang segala hal. eto di kasanang dali, nelang iya nyelawen. ¹⁰Ko iya dako nelang petendre ko di dali tau percaya dian tei suang segala hal dali memuliakan ajaran Allah, juruselamat taka. ¹¹Et, anugerah Allah ye ngoit keselamatan apu nyata tong ulun deo. ¹²Dian kesanggupan taka menolak hal-hal ye sa buen nelang hawa nafsu duniawi sehingga taka tau bolum menguasai diri adil nelang saleh te zaman ihe. ¹³Sementara ihe takangena pengharapan ye ponu berkat ye iro penyulet ye ponu kemuliaan ke Allah Yang Maha besar, nelang juruselamat taka, Kristus Yesus. ¹⁴Da apu ngokoi unuk da dian taka di nowus taka ke pangkai sa buen nelang dian nyeberasih unuk Da, ulun pelian Da ye giat ngerja pengkoe buen. ¹⁵Atuk yar ko ye kawus he, nasihat ali tagur ye ali segala kewibawaan. Ya naan ulun ye nyesese ko.

Chapter 3

Cara Bolum Ye Bene ¹Pekingat kawanulun jemaat dian dali tunduk tong kawan pemimpin ali penguasa negara, ngunau moyo nelang besedia nampelor kawan hal ye buen, ²ulek tong dali dian dali ya mentaka atawa besual ali dase-dase melainkan buen pander gamungan lelang dali seleur lemah lembut ali kawusulun.³Leka one bayuh taka bungul, taang nelang sa ngunau moyo taka na budak leka kawan napsu pengakan bolum suang jahat taka bolum ali ga ate daat, kesewa nelang mengke.⁴Et Allah penyelamat taka petendre kasih nelang kebuen ate ye ali taka, ⁵Da nyelamat taka, sa leka taka apu nampelor hal ye buen, melainkan leka Da mengasihi taka. Da nyelamat taka lalo Roh Allah, ye ngene taka na belolos nelang bolum kado ali mui ngabarasih taka.⁶Allah pedolui Roh Da tong taka lalo Yesus Kristus, Raja penyelamat taka. ⁷Jaji, uli taka natambuen mulik ali Allah belalu taka mahan ahli waris bolum sejati pelos ke ola-ola ye naharap ene taka.⁸Engan ihe bene bujur. Ab kakan ko ngutama bene hal ihe, dian kawanulun ye percaya tong Allah ngeto bebene dian ngene kawan pagawian buen nelang bedi tong kawusulun.⁹Pekoro kawan surah ye beloh naan di ye, kawan kesah asal-usul, perbantahan, bulo besual nget Hukum Taurat kawus iro beloh naan di ye nelang beloh naan untung ye. ¹⁰Ulu ye ngene perpecahan, buen ko nagur da sindai due kali; uli iro ya eso sendro ali da. ¹¹Ko ketoan ulun ye model iro durhaka nelang kawan dosa da ngebuti ye da be penyalu. Patitah Ye Pengawus Ali Salam¹²Demi uli ab ngutus da Artemas atawa Tikhikus demasu ko, ko musti ngeto dian jao sulet demasu ab te Nikopolis leka ab ngega nondo te biduh kengola musim ringan. ¹³Ware kam ngeto bebene dian ngawat da Zenas, ahli hukum iro ali da Apolos dian dali mahan tulak ali beloh naan kekurangan.¹⁴Kawanulun taka harus belajar nampelos kawan hal ye buen dian mahan cukup kawan se ye na perlu, ya empe dali bolum beloh be di. ¹⁵Kawus erai butung ye sendro ab, ngirim tabe tong ko. Pekempe tabe kain ade tong kawan uyang ye sameh kepercayaan. Anugerah menyendro kam kawus.

Philemon

Chapter 1

Tabe Tong Filemon ¹Erai butung ab da Filemon, sahabat nelang uyang kain! Ab, da Paulus, eraiulun tahanan leka ene Kristus Yesus, sendro ali erai butung taka da Timotius, nulis surat tong ko. ²nelang tong jemaat ye bekumpul te belai kam; ade tong erai butung taka bawe, da Apfia ali uyang seperjuangan taka, da Arkhipus. ³Kain harap mudahan Allah Ma taka Tuhan Yesus Kristus ngokoi berkat nelang damai sejahtera tong taka. Ucapan Syukur Suang Iman Ali Kasi Filemon⁴Semu kali Ab bedoa, ab ngutus aran erai butung nelang ngotus terima kasih tong Allah. ⁵Leka ab keringa erai butung bene-bene percaya tong Tuhan Yesus nelang kasih kawusulun tong Allah ⁶Ab bedoa mudahan taka erai butung yelah kawanulun percaya sagar mahan pengentaru ye lewi solai leka kawan berkat ye naan taka sendro ali Kristus. ⁷Erai butung ab Filemon, kasih ab ali kawusulun na Allah, Pe ego ab nelang ngokoi semangat tong ab! Kawusulun na Allah apu ego leka erai butung. Pengaweng Paulus Nget Onesimus ⁸Leka nget iro, ye lah erai ke ulun erai butung ye sameh ke percaya, ab tau merintah ko dian ngene se ye harus na ene ko ⁹et leka ab mengasihi ko ab je kaweng ko. Ab, Paulus ke ulun tuha nelang neke desung na tahan te penjara leka Kristus Yesus. ¹⁰Ab, da Paulus empe erai pengaweng tong ko nget da Onesimus, anak ab leka te suang penjara ihe ab apu jaji ma rohani da. ¹¹one diru ye da beloh bedi tong ko, et nehe da bedi, sa je tong ko, et tong ab ade. ¹²Nehe ulun ye na kasihi ab iro ab ngirim mulik tong ko. ¹³Sebene ye ab kakan nahan da sendro ab ye iro pengganti ko, dian da tau membantu ab, seola ab na tahan te suang penjara ihe leka ngulek kabar buen ke Allah. ¹⁴Et, ab sa kakan ngene se aka ko male setuju. Ab kakan tatau aka ko nampelos ye ali kerelaan ate ab gegales ab sa kakan maksa ko. ¹⁵Tau ade da Onesimus apu bepisah ali ko kengola ihe dian ko tau mahan da eso tong kengola ola ye. ¹⁶Nehe da sa je erai ke ulun budak tong ko da lewi ke iro. Da he ade sameh ulun Kristen ye na kekasih. Da be di bene tong ab, makin ye tong ko be pasti da be di bene nget ye lei budak apu nget eraiulun erai butung suang Tuhan. ¹⁷Leka, sebab iro, leka ko nganggap ab uyang ko sameh kristen, ayu terima eso da Onesimus sameh nget ko nerima ab. ¹⁸Aka da salah atawa beutang ali ko, dio ye ab nanggung kawus ye iro. ¹⁹Ab Paulus, nehe ab dion ye ab gegales nyurat engau ihe, "Ab sagar bayar kawus ye. Ab sa perlu pekingat nget ko gegales naan utang ali ab, yeiro pemulum ko ye kone nget ye ulun kristen. ²⁰Leka iro demi Tuhan ko awat ab, empe ego ate ab nget erai butung te suang Kristus. ²¹Ab nulis surat ihe leka ab harap ko sagar ngene se ye naawen ab likan ab ketoan ko sagar ngene lewi ke iro. ²²Uli iro, awat nyedia kamar tong ab te belai ko, leka ab harap Allah mulur doa kawan erai butung kawus pelos ngoit ab mulik nuju kam. Tabe Te Pengawus²³Da Epafras ye naan sendro ab

te suang penjara leka ene Yesus Kristus, ngirim tabe tong kam. ²⁴Terima ade tabe kawan uyang ab da Markus, da Aristarkhus, da Demas ali da Lukas. ²⁵Anugerah ke Tuhan Yesus Kristus memberkati kam.

Hebrews

Chapter 1Allah apu bepander Anak Da.

¹Te suang jaman bayuh gagah Allah bepande ali datu nini taka lalo kawan nabi ali deo masam cara. ²Et te jaman kado iheda bepander tong taka ali lalo Anak ye. lalo Anak ye ihe Allah ngene denia ali kekawus tesuang ye nelang Allah apu nundru Anak ye ihe ade naan hak puun ala kekawus.³Da cahaya kemuliaan Allah ye naan ; Da gambar ye sempurna keunuk Allah.Da ade memeliharakebuen denia ali kekawus ye tesuang ye makai engan ye bene bekuasa.Uli Da ngokoi harapan meresia dian ngehapus kekawan dosa dali, tuet te sila sanan te surga sendro ali Allah,penguasa ye paling moo.⁴ Anak iro mahan runa tuet lewi moo kemalelak.nelang aran ye na okoi Allah tong da ade oro lewi na hormat ke aran ye na okoi tong malaikat. Belong⁵ beloh pini Allah ngulek nget ihe tong sunah erai keulun malaikat. Ko Anak ab te olo ihe ab jaji Ma ko. beloh pini ade Allah ngulek nget ihe nget malaikat kame ye Ab sagar jaji Ma da, nelang da sagar jaji Anak Ab.⁶kede te suang Allah ngutus Anak ye pertama tong suang denia ihe,Allah ngulek nget ihe, kawus malaikat Allah harus nyembah Anak ihe. ⁷nget kawan malekat, Allah ngulek nget ihe, Allah ngene kawan malaikat ye jaji enus nelang kawan pelayan ye jaji dolan apui.⁸Nget tong Anak ye iro Allah ngulek"tahta ko Allah, sagar naan empe se ola -ola ye.pemerintahan ko puna pemerintahan ye adil.⁹Ko ketuju tong keadilan, et muar tong sulas durhaka, iro leka ye Allah,Allah ko, meli ko nelang ngokoi tong ko kehormatan ye ngoit ke ego, lewi kekawan uyang ko.¹⁰Allah ngulek ade, ko, Tuhan,ye asal ye ngene tana nelang ko gegales ngene langit. ¹¹Kekawus ye iro sagar jaweh nelang jaji usang nget pama et ko beloh sagar beubah. ¹²Denia ali kekawus ye te suang ye sagar na lepet ko nget karut. nelang sagarna ganti ko ali ye lain.et ko sa pini tau beubah, nelang pemolum ko sa tau tunek.¹³Allah beloh pini ngulek nget ihe mudah tong erai keulun malekat" tuet te sila sanan ab, empe kawan musuh ye na pekaleh ab tong ko. ¹⁴Aka nget iro, se sebijur ye kawan malaekat iro ? dali ye iro kawan roh ye melayani Allah, nelang ye na siu Allah pakai ngawat kawan ulun ye sagar nerima keselamatan?.

Chapter 2 Keselamatan ye solai.

¹Iro leka ye taka harus mege teguh te kawan ajaran ye apu na dinga taka, dian taka ya ngikah kepercayaan taka.
²Kawan paket ye apu na pekempe ene kawan malaekat tong datu nini taka bujur bene, nelang ulun ye sa nerima ye atawa sa ngunau bujur ye sagar na hukum nget leen pengkoe ye. ³Eso ye ali keselamatan ye lewi solai kekawan paket iro! aka taka beloh naan perhatian ali keselamatan iro, betantu taka beloh sagar muntis kehukuman. leka Tuhan ye membatangngulek keselamatan iro, nelang kawan ulun ye one ngeringa ye apu membuktikan sebuju ye tong taka. ⁴Uli iro Allah ngokoi kesaksian kawan ulun iro ali ngene deo macam keajaiban nelang kawan hal ye luar biasa nelang magi kawan pengokoi ke roh Allah menurut ga da. Yesus jaji sameh nget meresia dian nyelamat meresia. ⁵Kawan malaekat beloh mahan kuasa ke Allah dian merintah denia kado ye sagar naan, ye iro denia ye desung na pander taka ihe. ⁶Kebalikan ye, te erai bagian te suang surat berasih nget ihe : "meresia iro se, u. Allah, empe ko hakun ngingat ye? meresia je meresia bene leei, et ko ngingat nelang sayang Da!" ⁷Je erai erep da ngene da randah kemelekat. Ko ngokoi tong Da kedudukan ye mulia nelang na hormat. ⁸Nelang ngene da bekuasa te moo ke kawus " Nah, amun na otus Allan ngene meresia" bekuasa te moo kekawus" iro pasti beloh naan sunah erai ye sa tewa kekuasaan meresia. biar nget iro, nehe taka beloh kite meresia bekuasa te moo nget kekawus. ⁹Et taka apu kite yesus bekuasa! erai erep da na tentu rendah ke malaekat, dian ngene kebuen ate Allah da tau mate tong kekawus ulun meresia. taka kite da nehe na okoi kedudukan ye mulia nelang na hormat ngene da apu kone kenarean empe mate. ¹⁰Puna apu sepatut ye Allah ye ngene kekawus nget kehendak da ngene Yesus penyelamat ye sempurna lalo kenare. ali nget iro Allah mahan ngoit ulun deo dian siut na mulai sendro Yesus. leka da ye ngugah alan tong dali dian tau na selamat. ¹¹Yesus ngeberasih meresia kekawan dosa dali, nelang dali ye naberasih iro, uras anak ke erai ma. iro leka ye Yesus beloh mangan mengaku dali iro yelah kawan erai butung. ¹²Yesus ngulek tong Allah" Ab sagar ngulek tong kawan erai butung ab nget ko. Ab sagar ngehormat ko tesuang kumpulan dali. ¹³Yesus ngulek ade," ab percaya te Allah." nelang da ngulek eso, ihe ab, sendro kawan anak da ye apu na okoi Allah tong ab. ¹⁴Leka ngene kawan ulun ye na otus ye anak iro, ye iro meresia ye tau mate, belalu Yesus gegales sameh nget nelang bolum te suang leen meresia . ye ngene nget iro dian lalo pempate da ye nget iro nyengkaleh iblis ye bekuasa te moo pampate. ¹⁵Makai cara iro da ngebebas kawan ulun ye seola da bolum na pebudak ene takut ali pampate. ¹⁶Jaji bene sa malaekat ye na awat da, melainkan anak buah Abraham. ¹⁷The berarti da harus sameh ali kawan erai butung te suang ke kawus hal belalu ali nget iro da tau jaji imam solai ye setia na kasih sayang lalo pelayanan da iro dosa meresia ahan na ampun. ¹⁸nelang leka da apu pini kune kesusah nelang na cobai, da mahan ngawat kawan ulun ye kune percobaan, leka da apu pini na coba nelang kune kesusahan/ kenarean.

Chapter 3Yesus lewi solar ke da Musa.

¹Erai butung kekawus sesameh Kristus ye apu na took ade ene Allah! cuba pikir ali mendalam nget Yesus ihe! Allah mengutus da khusus nget jaji imam solai te suang agama ye na siut taka. ²Da setia tong Allah ye apu moli da te pegawian iro,ade nget da Mose bayuh setia nampelor pengkoe da te belai Allah. ³Et Yesus patut mahan hormat lewi solai ke da Moses. leka ulun ye nemuet belai harus mahan hormat lewi solai kebelai iro ye ne temuet da. ⁴Puna tiap belai naan ye nemuet ye. et ye membangun nget kekawus ye iro Allah.⁵Da Moses setia yelah pelayan te suang belai Allah nelang empe kawan hal ye sagar na ulek ene Allah te odi olo.⁶Et Kristus setia yelah Anak ye bertanggung jawab te mundan belai Allah. nelang taka ihe belai Allah,aka taka tetap besemangat nelang tatap harap mahan se ye naharap taka.Tarus siut/ demsu Allah.⁷leka iro, nget engan Roh kudus." aka te olo ho kam keringa engan Allah.⁸Ya kam nye tokeng keling, nget datu nini kam kede dali ngeberontak ngelawen Allah,nelang nyoba Allah te padeng gurun.⁹Te biduh datu nini kam mencobai ab,uлек Allah padahal apu kite pengkoe ab opat pulu taun ola ye. ¹⁰Iro sebab ye ab muar ali dali nelang ab ngulek, dali seleor sa setia, nelang botur ngunau moyo kawan perintah ab.¹¹Ab bereket nelang besumpah," dali sagar beloh masuk tong tana janji iro dian mahan singgah sendro ab".¹²Erai butung kawus, hati- hati ya empe naan te botuk kam mudah erai keulu ye ate ye nget iro jahat nelang sa naan kepercayaan, empe da bebalik nelang oro ke Allah ye bolum! ¹³Jaji dian sa mudah naan erai keulun ke botuk kam kune Tupi dosa empe Angela web Allah,ware kam pengokoi nasehat tiap olo sa ola taka masih bolum te suang Jamal ye na otus"olo ihe" tesuang surat Injil.¹⁴Taka kawus puna uyang erai perjuangan na Kristus,asal taka empe te pengawus ye mege kuat pengharapan ye apu naan te taka ke asal ye. ¹⁵Ihe ye nasurat te suang surat Injil, ya kam nyetokeng keling,nget datu nini kam,kede dali memberontok ngelawen Allah.¹⁶Nah,dase kawan ulun iro ye keringa engan Allah belalu memberontak ngelawen ye? sa sih,iro kawus ulun ye ne pinpin ene Moses keluar ke Mesir? ¹⁷Nelang ngehadap dase Allah bereket opat pulu taun ola ye? sa sih,ngehadap dali ye bedosa, ye mate tepadang gurun? Kede Allah besumpah nget ihe. ¹⁸dali sa sagar masuk tong tana janji iro dian mahan singgah sendro ab" nelang dase eso ye na ga ene Allah? ¹⁹sasih,yena ga ye iro kawan ulun ye memberontak ngelawan Allah? Nehe taka ketaru dali beloh mahan masuk,leka dali beloh percaya tong Allah

Chapter 4Janji dian masuk perhentian Allah.

¹Nah,janji Allah masih na pakai, nelang taka sagar na siu singgah nget janji ye. Jaji, kune taka bejaga dian ya mudah erai ke ulun ketaka selenga beloh kesa singgah nget janji iro.²Leka khabar buen iro apu na ulek tong taka sameh nget na ulek tong dali, et tong dali,khabar iro beloh naan di ye.leka kede dali ngeringga dali beloh percaya.³Et taka ye peraya nerima perhentian ye na janji Allah iro, iro cocok ali se ye na ulek ene Allah, nget iro, dali beloh sagar masuk dian mahan singgah sendro ali Ab" Allah ngulek nget iro biar pengkoe ye apu sunek kelembah da ngene denia ihe. ⁴Leka nget olo keturu naan na surat te suang surat Injil nget ihe,te olo keturu Allah tehur kekawus pengkoe ye". ⁵Nget hal iro na surat eso nget ihe," dali beloh sagar masuk tong tana iro dian mahan tehur sendro ali Ab".⁶Jaji dali ye pengone keringa khabar nget kabar buen iro,sa nerima pentehuran iro. ⁷Leka Allah apu menentukan erai olo ye lain eso,ye na ulek" olo ihe" betaun- taun uli iro Allah pander nget hal iro lalo da Dawit, te suang ayat ye na kutip meii" Aka te olo ihe kam keringa engan Allah." Ya kam petokeng kelinge."⁸Jakanget ye da Yosua apu nyiu kawan ulun iro tehur nget janji Allah,tentu Allah beloh sagar pander eso nget erai olo ye lain.⁹Jaji tong ulun na Allah sengke naan janji nget tehur nget Allah tehur te olo ye keturu iro. ¹⁰Leka ulun ye nerima pentehuran ye na janji Allah tong da iro, sagar tehur ade ke pengkoe ye, sameh nget Allah. ¹¹Leka iro, ayu taka ngeto behimat dian nerima pentehuran ye na janji Allah iro,ya empe sunah erai keulun ketaka sa jaji nget dali ye one leka sa percaya tong Allah.¹²Engan Allah puna engan ye bolum nelang bekuasa, lewi tarem ke pedang bemate due, engan iro nemasuk empe ekang ate ali aseng, empe te ekang kawan sendi ali sumsum, empe ketoan ngenilai pikiran ali pengakan ate taka. ¹³Beloh naan sunah erai mahluk ye te siok kepengite Allah, nget kekawus belawoi betelanjang te hadapan da.nelang taka harus ngokoi pertanggungan jawaban tong da.Yesus Kristus ye lah Imam solai taka. ¹⁴Iro sebab ye taka harus mege kuat te pengakuan kepercayaan taka leka taka naan Imam solai ye mulia, ye apu masuk tong hadapan Allah ye iro Yesus Anak Allah. ¹⁵Imam solai taka iro sa imam ye sa tau siut nginam kawan kelomean taka, kebalikan ye,da apu na cobai te suang nget kekawus hal, sameh nget taka, je da sa ngene dosa.!¹⁶Leka iro, Ayu taka ali ponu keronu ngehadap Allah ye merintah ali buen ate.Allah sagar ketasi taka nelang memberkat taka dian taka mahan anugerah pas bene ked wayah ye.

Chapter 5

¹Tiap imam solai na peli ke ulun meresia, nelang na angkat dian melayani Allah ye lah wakil dali. Tugas ye ,ye iro nyarah tong Allah kawan pengokoian ali kawan persembahan dian pengampunan ulun bedosa. ²Imam solai iro lome te deo hal, leka iro da tau mahan lome nge harap kawan ulun ye beloh ketoan se- se nelang ye nyentaang alan ye. ³Nelang leka da lome, belalu da harus ngokoi persembahan,sa je leka kawan dosa ulun meresia,et leka ene kawan dosa ye gegales.⁴Beloh naan sunah erai keulun ye ngakat unuk ye gegales jaji imam solai ulun jaji imam solai, amun Allah nook da nget tong iro sameh nget da Harun. ⁵Nget iro ade Kristus. da sa ngangkat unuk da gegales jaji Imam solai.Allah gegales ye ngangkat da.Allah ngulek tong da " ko anak ab, te olo ihe ab jaji ma ko"⁶Te runa lain Allah ngulek ade, ko puna imam empe seola - ola ye, nget Imam Melkisedek".⁷Te kede Yesus bolum te denia ihe, da bedoa kaweng makai engan wale nelang ngerodoi nengkawe Allah, ye sanggup nyelamat da ke pampate. nelang leka da tunduk tong Allah ali ponu hormat, belalu da na dinga.⁸Yesus puna anak Allah, et biar nget iro, da belajar ngunau moyo lalo kenarean da.⁹Belalu uli da na ene jaji penyelamat ye peruna,da jaji patut keselamatan nget seola- ola tong kekawus ulun ye ngunau moyo tong da.¹⁰Nelang Allah ade petendre da ye lah Imam solai, nget Imam Melkisedek!. ngelengko nuju bepengelaman Rohani. ¹¹ngetkedudukan Yesus yelah Imam solai, naan kede ye perlu na ulek kain tong kam, et poye nget menarang ye leka kam lambat moyo ketaru. ¹²Sebujur ye apu empe wayah ye tong kam dian jaji guru, et leen ye kam eso perlu belajar ke ulun balii nget kawan prinsip dasar ajaran Allah. kam male mahan nerima pengokan ye tokeng,kam masih harus je isep susu. ¹³Ulun ye masih isep susu, pasti da masih tia, da male naan pengalaman nget se ye bene nelang se ye sala. ¹⁴. Pengokan ye tokeng da iro tong ulun dewasa ye leka pengalaman, apu tau ketaru moli ye kame ye buen, ye kame ye daai.

Chapter 6

¹Leka iro,ayu taka maju tong kawan pengajaran ye lewi mo,o nget bepengetaru tong pemolum Kristen, ya je mentaru kawan dasar ajaran agama taka,ya taka mulik eso dasar ajaran nget ulun harus waa nampelor kawan hal ye sa bedi nelang harus percaya tong Allah.²Atawa dasar ajaran nget baptisan atawa nget ngonok kami te mundan utek ulun atau nget bolum mulik kepampate atawa hukuman ye se ola - ola. ³Ware taka, aka Allah nyiu, maju tong kawan pengajaran ye lewi moo!⁴Leka,kawan ulun ye apu murtad,beloh mamarah tau na awat eso.dali kede one apu naan te suang ma,a ke Allah, nelang apu kesa pengokoian ye, dali apu ade siut na perintah ene roh Allah. ⁵Dali ketoan kepengalaman dali engan Allah iro buen, nelang dali apu kesa kawan pengokoiankasih ye ponu kuasa ke jaman ye odi. ⁶Et uli iro dali murtad! sa mamarah dali tau na awat eso dian betobat kekawan dosa dali. leka dali desung nyalib eso Anak Allah nelang ngene da na te mangen te hadapan ulun deo.⁷Tana ye nyerot danum uran ye gagah lotu tong mundan da, belalu ngeluar kawan tanaman ye bedi tong ulun ye ngerja ye, tana iro na berkati ene Allah. ⁸Et aka tana iro ngeluar ikut padeng atawa ikut bedui, belalu tana iro beloh naan di,i ye nelang nede sagar na kutuk ene Allah belalu one diruh ye na suru awus.⁹Et erai butung kekawus ye na kasihi, bele kain ngulek nget iro, et kain harap nget kam, kain harap kam apu nerima kawan hal ye lewi buen, ye iro kawan berkat, yelah bagian keselamat kam. ¹⁰Allah sa Allah ye sa adil. da sa kelot se ye na ene kam tong da, nelang kasih ye na petendre kam tong da kede ngawat kawan erai butung erai kepercayaan, kede iro nelang nehe.¹¹Kain kakan bene dian kam erai mengerai tatap besemangat empe pengawus, empe kam nerima se ye kawan naharap kam iro.¹²Kain sa kakan kam jaji botur,et kain kakan dian kam boluum nget kawan ulun ye nerima se ye na janji Allah, leka percaya tong da nelang leka ninep ngemba ali sabar.Janji Allah beloh pini beubah. ¹³Kede Allah bejanji tong da Abraham, da besumpah da sagar nampelos se ye apu na janji.leka beloh naan ye lewi mo,o ke Allah, belalu da besumpah te suang aran ye gegales. ¹⁴Da ngulek," Ab bejanji sagar memberkat da nelang ngene turunan jaji Solis. ¹⁵Da Abraham ngemba ali sabar, belalu da nerima se ye na janji Allah tong da.¹⁶Aka ulun besumpah,da besumpah tesuang aran ulun bali ye lewi mo.o ke da, belalu sumpah iro pekewa kawan paur bantah. ¹⁷Allah menentu tong kawan ulun ye nerima janji ye, da sa sagar ngulah rencana da iro sebab ye da nge jamin sumpah te janji da iro. ¹⁸Due hal iro sa tau beubah; Allah sa sagar ngopau nget janji ali sumpah da leka iro, taka ye apu beselindung te Allah, behimat na okoi semangat dian mege gagah te kepercayaan ye na okoi tong taka.¹⁹pengharapan taka iro nget jangkar ye te asek te ule takei bene nelang jaji pa egean ye kuat nelang aman tong pomolum taka, pengharapan iro nyentobos tenda ruang ye paling berasih te belai Tuhan te sorga. ²⁰Yesus apu ngerintis alan nuju runa iro tong taka,nelang apu masuk tong biduh jaji imam solai taka tong se ola - ola ye, nget imam Melkisedek.

Chapter 7 Imam Melkisedek

¹Melkisedek ihe ye iro raja Salem nelang Imam Allah ye kuasa ye beloh naan ares, kede da Abraham uli ke pertempuran nyengkaleh kawan raja, da Malkisedek sulet nyenruku da pelos ngeberkat da. ²Belalu da Abraham ngokoi tong Melkisedek sepersepuluh kekawan se je na rampas ye (aran Melkisedek bearti, nyentela Raja keadilan" leka da raja Salem, belalu aran ye berarti ade" Raja Damai. ³Nget da Malkisedek ihe beloh naan keterangan tekame - kame nget da naan Ma atawa ne atawa datu nini; beloh naan ade keterangan nget na belolos ye atawa pampate ye da sameh nget Anak Allah; da puna Imam ye ke ngola - ola. ⁴Jaji, taka kite tai behe tamam kesolai da Malkisedek ihe; da nget iro solai empe da Abraham, Ma leluhur bangsa taka, ngokoi tong da sepersepuluh kekawus ye ahan ye kepertempuran iro. ⁵Te suang hukum agama yahudi ne tukas kawan imam turunan Lewi harus ngepe sepersepuluh kepengahan ulun Israel, ye iro kawan erai butung dali, bele dali sameh turunan Abraham. ⁶Da Malkisedek sa turunan Lewi, et da nerima ade sepersepuluh kekawus ye nerampas Abraham, nelang memberkati da Abraham ye apu nerima kawan janji ke Allah. ⁷Puna beloh ahan na bantah ulun ye na berkati puna lewi randah ke ulun ye memberkat da. ⁸Kawan imam ye nerima pungutan sepersepuluh bagian iro puna ulun ye tau mate. et nget surat berasih, da Malkisedek ye nerima pengkoe sepersepuluh bagian iro puna ulun ye tatap bolum. ⁹Ahan na otus, da Lewi- ye turunan ngepe sepersepuluh bagian keulun Israel - bayar ade bagian iro lalo da Abraham, te kede da Abraham bayar ye tong da Malkisedek. ¹⁰Biar da Lewi male na belolos, et ahan na otus da apu naan te suang unuk Abraham datu nini ye, te kede da Malkisedek sengkeruku ali da Abraham. ¹¹Te mat pimpinan kawan imam Lewi, hukum agama Yahudi n okoi tong ulun Israel. leka kawan imam Lewi one iro beloh mahan nampelor ali buen se ye harus na ene ye, belalu harus naan imam bali, ye iro nget imam Malkisedek, nelang sa ke bebuan Imam Harun eso. ¹²Nah, aka kedudukan kawan imam beubah, hukum taurat ade harus beubah. ¹³Ye na ga te behe ye iro Tuhan taka, da kesuku lain, nelang beloh pini sunah erai keulun kesuku ye betugas nget imam. ¹⁴Kawus ulun ketoan Tuhan taka beasal kesuku Yehuda, nelang da Moses beloh pini ngotus suku iro kede da bepander nget kawan imam. Yesus yelah Imam nget Melkisedek. ¹⁵Hal ye ne pander ihe makai jelas eso, ali sulet ye erai ke ulun imam lain nget da Malkisedek. ¹⁶Da na angkat jaji imam, sa ye kawan aturan meresia, melainkan nget bolum ye bekuasa nelang beloh naan pengawus ye. ¹⁷Leka te suang kitab suci naan na ulek, "ko puna imam kegola - ola ye, nget imam Malkisedek". ¹⁸Jaji, nehe aturan ye usang apu na ikah, leka sa kokoh nelang beloh be di. ¹⁹Hukum taurat Yahudi beloh mahan ngene nget se ye jaji peruna, ye iro sebab ye taka nehe na okoi erai pengharapan ye lewi buen, makai iro taka mahan nyenrani Allah. ²⁰Uli kero, kekawus ye iro na sendro ali sumpah ke Allah, beloh naan sumpah nget iro te kede kawan imam ye lain iro na angkat. ²¹Et Yesus na angkat jaji imam ali sumpah, te kede Allah ngulek tong da, " Tuhan apu besumpah, nelang da sa sagar ngubah keputusan ye. " ko puna imam empe kngola - ola ye ". ²²Makai ihe ade Yesus jaji jaminan tong erai janji ye lewi buen. ²³Naan eso erai hal : kawan imam ye lain iro deo, leka dali erai mengerai mate empe beloh mahan nyensunek jabatan ye. ²⁴Et Yesus bolum empe kengola - ola ye, jaji jabatan ye nget imam beloh bealih tong ulun bali, i. ²⁵Leka sebab iro tong kengola - ola ye Yesus mahan nyelamat kawan ulun ye sulet tong Allah lalo da, leka da bolum empe kengola - ola ye dian empe pengawengan tong Allah tong kawan ulun iron. ²⁶Jaji, Yesus iro Imam solai ye na perlu ene taka, da bersih, te da puna beloh naan mahan kesalahan atawa dosa, da napisah ke kawan ulun be dosa, nelang na angkat empe tong runa ye lewi moo ke kawan langit. ²⁷Da sa nget kawan imam solai ye lain, ye tiap olo harus nyarah persembahan leka kawan dosa ye one, uli iro kado leka kawan dosa umat, Yesus ngokoi persembahan je sinai tong kengola - ola ye, kede da nyarah unuk da gegales ye lah persembahan. ²⁸Hukum musa ngangkat ulun ye sa paruna jaji imam solai, et uli ye apu uli hukum iro, Allah ngene janji makai sumpah nget da ngangkat ye lah Imam solai, Anak ye apu na janji jaji penyelamat ye peruna tong kengola - ola ye.

Chapter 8 Yesus imam solai perjanjian ye kado.

¹Pokok kekawus ye surah ihe ye iro, taka naan Imam solai ye nget iro, ye tuet merintah sendro Allah ye paling solai te sorga. ²Da nampelor tugas ye lah Imam solai te suang pengeberasih, ye iro te suang kemah Tuhan ye sejati, ye na pejakat ene Tuhan, sa ene meresia. ³Setiap imam solai na engkat dian nyarah persembahan atawa pengokoi tong Allah, nget iro ade Imam solai taka, da harus naan nget se - se dian na sarah. ⁴Aka da nondo te denia ihe, da sa sagar jaji imam, leka apu naan imam ye nyarah persembahan ye na aweng te suang hukum taurat. ⁵penkoe ye na ene dali ye lah imam iro sebuju ye je erai gambaran nelang nget amba ke se ye naan te sorga, iro apu na ulek ene Allah tong da Moses bayuh, kede da Moses kakan pejakat kemah Tuhan. Allah ngulek nget ihe tong da Moses." ingat! kekawus ye iro harus ko ngene nget contoh ye na tundru tong ko te mundan gunung. ⁶Et nehe Yesus mahan tugas imam lewi, oro mulia ke ye na ene kawan imam iro, leka janji ye na ene ye tong Allah ali meresia, ye iro janji ye lewi buen leka berdasarkan janji tong kawan hal ye lewi buen. ⁷Aka beloh naan kekurangan te janji ye tela, himat sa perlu na ene janji ye kedue. ⁸Et Allah apu mahan kesala te ulun nda ye, empe Allah ngulek," ingat sagar naan kede ye, ab sagar ngene janji ye kado ali bangsa Israel, nelang ali bangsa Yehuda. ⁹Sa nget janji ye na ene ab ali datu nini dali te kede ab nganyak dali keluar ketana Mesir, dali sa setia tong janji ye na ene ab ali dali, iro sebab ye ab sa ngepeduli dali. ¹⁰Et nehe, ihe janji ye sagar na ene ab ali ulun Israel te kawan olo ye odi, ulek Tuhan: ab sagar ngondok hukum ab tesuang pikiran dali nelang nyurat ye te ate dali, ab sagar jaji Allah dali, nelang dali sagar jaji ulun na ab. ¹¹Dali beloh perlu ngajar sa sameh warga ye, atawa ngulek tong erai butung ye "Pentaru Tuhan" leka dali kawus, solai halus sagar ketaru ab. ¹²Ab sagar ngampu kawan kesalahan dali, nelang sa ngingat eso kawan dosa dali. ¹³Ali ngokoi erai janji ye kado, Allah ngene janji ye tela iro apu ola nelang usang, nelang se ye apu ola, sagar jao ade jaweh.

Chapter 9 Sembayang suang janji ola(usang).

¹Te janji ye tela naan kawan aturan sembayang, nelang naan ade runa sembayang ene meresia. ²Erai bua kemah na pejakat ye bagian wae ye na otus ruang berasih (kudus) te biro naan runa ngondok pelita, nelang naan ade meja ali rote ye na okoi tong Allah. ³Te bagian suang ye, ye iro te odi tenda ye kedue, naan ruang ye na otus ruangan pengeberasih. (ruang maha kudus.) ⁴Te suang ruangan iro naan misbah ye na ene ke amas runa nemolum sumbu (dupa) dapur jembu, nelang naan ade tabut perjanjian ye kawus ye na lapis amas, te suang tabut iro naan balanga amas na buat manna. tungket Harun ye apu ngelungkung, ali due kebintap batu tulis ye te moo ye na surat sepuluh perintah ke Allah. ⁵Te mundan pati iro naan due Kerup, ye iro mahluk beilar ngelembang penyulet Allah, ilar kedue mahluk iro bebuka te mundan tutup pati, ye iro runa pengampunan dosa. Et kekawus ye iro beloh tau titip - tarah na pander nehe. ⁶Nget iro kekawus ye na atur, tiap olo kawan imam masuk tong suang bagian wae kemah iro nget nempelor tugas dali. ⁷Ye masuk tong bagian paling suang kekemah iro je imam solai, da nampelor iro je sindai erai taun, iro na tampelor ye ali ngoit dian nasarah tong Allah leka unukye gegales nelang leka kawan dosa ye na ene ali sa ketaru ene umat ye. ⁸Makai aturan nget iro Roh Allah ali beistilah petendre, seola kemah bagian wae iro sengke jakat, alan masuk tong suang ruang pengeberasih iro male te buka. ⁹Ihe kiasan jaman nehe, nget kawan pengokoi ali kawan persembahan setua ye na okoi tong Allah, beloh mahan dian peruna ate aseng ulun ye ngoit pengokoi. ¹⁰Leka kawan upacara iro je nget kawan pegokan, isepan, nelang deo masam upacara ngeberasih kawus ye je kawan aturan lahiriah ye payu je empe wayah ye Allah ngene ye kado. ¹¹Et kristus apu sulet ye lah Imam solai kekawan hal ye buen ye apu naan, kemah Tuhan te runa yena tampelos tugas ye lah Imam solai ye iro kemah ye lewi solai nelang lewi peruna. iro sa na ene meresia, arti ye sa beasal kedenia ye na ene ihe. ¹²Kristus masuk te runa ye pengebuen (berasih). te suang kemah iro je sindai tong ke ngola - ola ye. Te kede iro da sa ngoit daya kambing upo atawa daya anak sapi dian na sarah; da ngoit daya da gales, nelang makai iro da nowus taka tong ke ngolo - ola ye. ¹³Daya ke kambing. ali sapi upo ali sendro abu ke persembahan anak sapi, na pakai dian netungkal tong kawan ulun ye naji(sompoi) dian aturan agama dian dali berasih, nah, aka daya ali abu iro je mahan ngeberasih ye najis kawan ulun iro. ¹⁴Lewi eso daya Kristus! lalo Roh ye ke ngola - ola, Kritus nyarah unuk da gales tong Allah ye persembahan ye sempurna. daya da muui ate aseng taka ke ucapan agama ye sa be di, dian taka tau melayani Allah ye buen. ¹⁵Iro sebab ye Kristus jaji ulun, te ekang tong erai janji kado, dian ulun ye apu na took ene Allah mahan nerima kawan berkat ke ngola- ola ye, apu na janji ene Allah, ke kawus ye iro mahan jaji ene naan ye mate, ye iro Kristus, nelang pempate ye iro ngebebas ulun kekawan kenyal ye na ene dali te kede janji ye tela masih belaku. ¹⁶Aka naan surat warisan, harus ade naan bukti ye ulun ye ngene surat iro apu mate. ¹⁷Leka surat warisan iro beloh payu aka ulun ye ngene ye masih bolum surat iro jape payu aka ulun iro apu mate. ¹⁸Leka iro perjanjian ye tela harus ade na syahkan makai daya. ¹⁹Asal ye Moses pekempe kawus perintah hukum Allah tong bangsa Israel. uli iro da Moses ngepe daya anak sapi ali daya kambing upo, belalu na pesendro ali danum, uli iro na tetungkal tong kitab taurat nelang tong kawus bangsa Israel ali daon hisop ali bulu bebiri mea . ²⁰Nelang nempelos iro da Moses ngulek," Ihe daya ye mensyahkan perjanjian ke Allah ye harus na unau kam." ²¹Uli iro makai cara ye buen, da Moses ne tungkal ade daya iro tong kemah Tuhan ali tong kawus kawan kelengkapan dian sembayang. ²²Puna nget hukum taurat, aka ye kekawus uras ne berasih ali daya nelang dosa je tau na ampun aka naan beduru daya. Yesus Kritus ye lah korban pakai ngobet dosa. ²³Ali cara nget iro kawan barang ngelambang kawan hal ye te sorga, perlu ne berasih, et tong kawan hal ye te sorga iro na perlu korban ye lewi buen. ²⁴Leka sa masuk tong kamar maha kudus ye na ene meresia, ye je ngelambang kamar maha kudus, ye sebujur ye. Kristus masuk tong sorga gales ye, te biduh da nehe ngehadap Allah tong keperluan taka. ²⁵Imam solai Yahudi nongku taun masuk tong ruang maha kudus te suang belai Tuhan ali ngoit daya erai antu stua et Kristus sa masuk nget nyarah unuk da seleur. ²⁶Leka aka nget iro, iro himat da apu seleur kune penare kekede denia ihe na ene, et beistilah bene, nehe te jaman pengawusan ihe, da sulet je sindai dian muui dosa ali ngorban unuk da gales. ²⁷Allah apu menentu meresia mate je sindai nelang uli iro na adili ene Allah. ²⁸Nget iro ade Kristus je sindai na sarah ye lah pengorbanan dian mui dosa ulun deo, da sagar sulet eso tong kedue kali ye, sa dian nanggung dosa, et dian nyelamat kawan ulun ye ngemba penyulet da.

Chapter 10 Pengorbanan Yesus Kristus sindai dian seola - ola ye.

¹Hukum Taurat je ngokoi gambaran ye ranang - ranang nget kawan hal ye buen odi ye, sa gambaran ye bebujur ye te kawan hal iro, sa tau ade hukum iro tau dian peruna ulun ye sulet nyambah Allah ali ngoit pengokoi, bele tiap taun seleur nyarah kawan persembahan ye sameh. ²Aka ye kawan ulun ye nyembah Allah iro bene - bene apu berasih kedosa, dali sa eso sagar naan kesa bedosa, nelang persembahan sa sagar na okoi eso. ³Et be wilah kawan persembahan ye na sarah tiap taun iro je pakai pekingat ulun nget kawan dosa dali. ⁴Leka puna daya sapi ali daya kambing upo beloh mahan muii dosa. ⁵Iro sebab ye te kede Kristus masuk tong denia, da ngulek tong Allah, ko sa ketuju korban persembahan, kebalikan ye ko apu nyedia unuk tong ab. ⁶Ko sa ketuju ali korban na tuna atawa korban nget pengampunan dosa. ⁷Belalu ab ngulek, ihe ab, u Allah! ab sulet laang nempelor kehendak ko, nget ye na surat nget unuk ab te suang gulungan kitab. ⁸Mula ye Kristus ngulek" ko sa ketuju korban ali persembahan; ko sa ketuju ali korban setua ye na tuna ye lah persembahan nelang pengorbanan nget pengampunan dosa" Kristus ngulek nget iro, dian kawus persembahan iro na okoi nget hukum taurat. ⁹Uli iro Kristus ngulek, ihe ab, u Allah! Ab sulet laang nampelos kehendak ko" jaji Allah pejaweh kawus pengorbanan ye one iro, pelos nganti ye makai persembahan Kristus. ¹⁰Yesus Kristus apu nampelos se ye na kahandak Allah nelang nyarah unuk da ye lah persembahan, ali ngokoi iro, ye na tampelos ye je sindai empe tong ke ngola - ola ye, taka kawus na berasih kedosa. ¹¹Tiap imam nampelos tugas ye, ye lah imam nongko olo, nelang seleur da nyarah kawan persembahan ye sameh, Et kawan persembahan iro beloh budas mahan muii dosa. ¹²Sebalik ye, Kristus ngokoi je erai pengorbanan dian pengampunan dosa, nelang pengorban iro pelos tong ke ngola - ola ye. Uli nyarah pengorbanan iro, Kristus tuet te sila sanan Allah nelang merintah sendro ali da. ¹³Nehe Kristus ngemba empe Allah ngene kawan musuh ye kuret nyambah da. ¹⁴Jaji makai erai pengorbanan, Kristus dian nyempuna kawan ulun ye apu na berasih ke dosa. ¹⁵Nget hal iro Roh Allah ngokoi ade kesaksian ye tong taka. Roh Allah ngulek. ¹⁶"Ihe janji ye sagar na ene ab ali dali te kawan olo odi, ulek Tuhan, ab sagar ngonteh kawan hukum ab te suang ate dali, nelang nyurat ye te suang pikiran dali." ¹⁷"Allah ade ngulek" ab sagar beloh ngingat kawan dosa nelang kawan kejahatan dali. ¹⁸Jaji, kawan dosa nelang kawan kejahatan iro apu na ampuni, belalu beloh perlu esa na sarah pengorbanan nget pengampunan dosa. Hayu taka nyandrani Allah. ¹⁹Nah, erai butung kawus, leka pempate Yesus iro taka nehe ronu masuk ruang maha kudus. ²⁰Yesus apu ngugah alan ye kado tong taka, ye iro alan ye ngokoi pemolum, alan iro lalo tenda, ye iro unuk Yesus gales. ²¹Nelang taka nehe naan erai ke ulun imam soli, ye bertanggung jawab te mundan belai Allah. ²²Leka iro, ayu taka nyenrani Allah ali ate ye bujur lurus nelang kepercayaan ye gagah, ali ate ye apu ne berasih ke pengesa kesala, nelang ali unuk ye apu na buii makai danum ye berasih. ²³Ware taka mege gagah te kepercayaan ye na percaya taka, leka Allah ahan na percaya nelang da sagar nampelos janji ye. ²⁴Nelang ware taka mengke katawani, dian taka tau mempakat ngokoi semangat dian mencintai sesameh meresia nelang nampelos kawan hal ye buen. ²⁵Ware taka tatap sendro bekumpul, nelang ya laya nget ulun lain. Taka harus lewi setia meke tagur, menguatkan, leka taka ketoan pasti beloh ola eso Tuhan sagar sulet. Ya ngelawen Allah. ²⁶Aka ye kabar ye bujur ke Allah apu na pekempe tong taka, et taka masih seleur ali sengaja ngene dosa, maka beloh naan eso korban dian muii dosa taka. ²⁷Je erai naan tong taka ye iro ngeharap pengadilan Allah ali apui pemereket da ye sagar nyuru kawus kawan ulun ye ngelawen da. ²⁸Ulun ye beloh ngunau moyo tong hukum ye na okoi ene Moses, na hukum mate beloh naan ampun ye eso, aka leka kesaksian due tolu keulun, ye da be istilah bene naan kesala ye. ²⁹Tamam bene doyat hukum ye harus na pelotu tong mundan ulun ye nindas nyejek anak Allah. ulun iro nganggap najis daya perjanjian Allah, da ihe pempate Kristus ye menguduskan da kedosa, da ye menghina Roh ye ngokoi anugerah Allah. ³⁰Taka ketoan dase da ye ngulek, Ab sagar ngebalas! Ab sagar ngehukum! nelang ye ngulek, Tuhan sagar mengadili ulun naa. ³¹Tamam bene dasar maka akut aka lotu tong kami Allah ye bolum!. Pelihara lei pengerunu ali kesabaran. ³²Ingat nget me keadaan kawan erai butung te kede ye apu lalo, kede masa iro, uli pencerahan Allah ye lah tong kam, kam deo kune kenare; et kam tatap bijuang ali behimat. ³³Naan kede ye kam na hina ali na aniaya te hadapan ulun deo. Naan kede ye ade kam siut kune kenarean ali dali ye na ene nget iro. ³⁴Nelang kam siut kesa kenarean ate ulun ye na penjara. nelang kede kawus milik kam na rampas, kam nerima iro ali sanang ate, leka kam ketoan kam masih naan ye lewi buen, ye sagar tahan empe kengola - ola ye. ³⁵Leka iro, ya jaweh pengharapan, leka aka kam tetap percaya, hikmat naan upa ye solai nget iro!. ³⁶Kam perlu besabar, dian kam mahan nampelor kehendak Allah ali nget iro kam nerima se ye na janji ye. ³⁷Leka te suang surat berasih na surat, je erai erep eso, da ye sagar sulet iro, sagar jao sulet da sa sagar nunda penyulet da. ³⁸Nelang ulun na ab ye bebujur harus sagar percaya pelor bolum; et aka naan te botuk dali ye undur, ab beloh sagar sanang ali da. ³⁹Taka ihe sa ulun ye undur nelang taang. sebalik ye, taka puna ulun ye percaya tong Allah nelang na selamat.

Chapter 11

³Iman. ¹Iman bearti percaya bene nget kawan hal ye na harap, bearti apu naan ye sebuju nget hal ye beloh ite. ²Leka iman belalu kawanulun jaman bayuh na puji Allah. ³Ene iman, belalu taka ketaru bebujur bene denia ihe na ene ali engan Allah; jaji se ye tau na ite iro, jaji ke se ye beloh tau na ite. ⁴Ene iman, da Habel nyarah tong Allah pengorbanan lewi buen kepersembahan na Kain. leka Habel na terima leka Allah ngetulun ye buen, leka bebilah bene Allah nerima pengokoi ye. Da Habel apu mate, et ene kepercayaan ye iro, da sengke bepander empe nehe. ⁵Ene iman, da Henok sa mate, melainkan na engkat pelos na oit sendro Allah. beloh sunah erai keulun mahan sengeruku da, leka da apu na engkat ene Allah. te suang surat berasih na surat, se male da Henokh na engkat, da pe sanang ate Allah. ⁶Aka sa percaya, beloh sunah erai keulun tau pesanang ate Allah. lekaulun ye sulet tong Allah harus percaya leka pasti Allah naan, nelang Allah ngokoi balasan tongulun ye ngeto da. ⁷Leka iman, tong da Nuh Allah ngulek nget kawan hal ye sagar jaji te odi, ye sa tau na ite ene da. Da Nuh ngunau moyo tong Allah empe da ngene erai kapal ye odi diruh dian nyelamat unuk da ali keluarga da, ali nget iro denia ne hukum, et da Nuh leka iman percaya da na petendre ene Allah ye lah ye buen. ⁸Leka imam, da Abraham ngunau moyo tong Allah kede Allah nook da nelang nyiu da tulak tong tana ye na janji Allah tong da. Belalu da Abraham tulak ali beloh ketoan tong me da tulak. ⁹Ali iman, da Abraham nondo ye lahulun bali te tana ye na janji Allah tong da iro, da Abraham. Da Abraham nondo te biro te suang kemah. Nget iro ade da Isak ali da Yakub, ye nerima janji ye sameh ke Allah. ¹⁰Leka da Abraham desung ninep ngemba jaa ye na rencana nelang ye na bangun ene Allah ali pondasi ye segah. ¹¹Leka iman, da Abraham tau mahan turunan ke da Sarah, bele da Abraham apu tuha bene, nelang da Sarah tamanang. Da Abraham percaya Allah sagar nampelos janji da. ¹²Bele da Abraham te kede iro ngetulun ye apu mate unuk ye, et da mahan deo turunan, ye deo ye sa ahan reken nget deo santomoi te langit nelang nget pasir te diding tahik (pantai). ¹³Kawusulun iro tetap percaya empe mate, Dali sa nerima kawan hal ye na janji ene Allah, et je kite nelang nyambut da ke oro, nget iro dali petendre ye daliulun bali nelang je senturui te mundan tana ihe. ¹⁴Ulu ny ngulek nget iro ali bebilah napetendre dali desung ngeto tana danum ye sagar jaji tana danum dali. ¹⁵Sa tana danum ye apu na ikah dali iro ye na pikir - na ga dali. Leka aka nget iro, pasti apu deo kesempatan tong dali dian mulik tong tana danum iro. ¹⁶Et aka beistilah bene, dali kesonggo ngingat erai tana danum ye lewi buen, ye iro tana danum ye te surga. iro sebab ye Allah sa mangan aka dali ngulek da Allah dali, leka Allah apu nyedia erai jaa tong dali. ¹⁷Ene iman ade, da Abraham nyarah da Isak ye lah korban kede na uji Allah. ali da Abraham Allah be janji, et da Abraham rela nyarah anak da yetunggal iro. ¹⁸Allah apu ngulek tong da Abraham, lalo da Ishak ihe ko sagar mahan turunan ye na janji da ali ko. ¹⁹Da Abraham percaya bene Allah sanggup na molum eso da Ishak kepampate jaji, ahan na otus, da Abraham apu nerima mulik da Ishak ke pampate. ²⁰Leka iman, da Ishak janji kawan berkat tong da Yakub ali da Esau tong odi olo. ²¹Leka iman, semale da Yakub mate, da ngokoi berkat da tong kawan anak Yusuf ali sesendeng te utek tungket ye nelang nyembah Allah. ²²Leka iman da Yusuf. kede kakan ngikah denia - bepander nget kula warga daulun Israel sagar keluar ke Mesir, nelang ngikah paket nget se ye harus na ene ali bangkei da. ²³Leka iman, ulun tuha na Moses nyiok da tolu bulan ola ye uli da na belolos, dali kite pasti da erai keulun anak ye buen, nelang dali sa takut ngelawen pemerintah raja. ²⁴Leka percaya, da Moses demih apu solai, sa kakan na otus anak ke putri raja Mesir. ²⁵Da lewi kakan te suang kesengsara sendro aliulun na Allah ke da kesa kesenangan erai erep ke bolum ye bedosa. ²⁶Da Moses kesa lewi be uman da na hina demih Raja Penyelamat ye na janji ene Allah iro ke mahan kawan harata tana Mesir, leka da Moses beharap upa te olo odi. ²⁷Leka iman, da Moses ngikah Mesir ali sa kesa takut ngehadap pemereket raja. Da Moses maju nuju tujuan da nget da apu kite Allah ye sa ite iro. ²⁸Leka iman, da Moses ngene Paskah nelang merintah dian daya iro na pusut te jaweng belaiulun Israel dian Malaket pempate ya munu kawan anak penuha dali. ²⁹Leka iman, kawanulun Israel mahan getah laut merah nget dali malan te mundan tana ye karing, et kawanulun Mesir leteng te laut iro, kede dali mencoba getah ade. ³⁰Leka iman, kawanulun Israel nyelotu pehancur dinding pagar Yeriko uli dali ngeliling ye. se ola turu olo. ³¹Leka iman ade. Da Rahab, bawe pelacur iro, sa siut na bunu sendro ali kawanulun ye ngelawen Allah, leka da buen nerima kawanulun Israel ali damai. ³²Nah, ab tau lei sa waa eso bepander, et kede sa cukup tong ab, leka ab male eso ngotus da Gedeon, da Barak, da Simson, da Yefta, da Dawit, da Samuel ali kawan nabi. ³³Leka iman, dali apu menaklukan kawan kerajaan, dali nampelor se ye bujur, empe nerima se ye na janji ene Allah, dali nutup kawan bowa singa. ³⁴Nampate apui ye dolan, tesenkilah ke mate pedang, dali lome et jaji gagah, dali gagah kuat tesuang peperangan empe pekaleh kawan pasukan bangsa bali. ³⁵Leka iman, kawan bawe nerima mulikulun dali ye apu mate. naan ade ye rela na siksa empe mate, nelang sa hakun na bebas, leka kakan bolum mulik tong erai pemulum ye lewi buen. ³⁶naan ye na ange, na pupuk pelale, na suruh ali rantai nelang na temasuk tong suang penjara. ³⁷Dali na tumbuk ali batu empe mate naan ye na potek makai gergaji, nelang na bunu makai pedang dali tong duh tong den makai pama keupak bebiri atawa upak

kambing : dali susah, na penare nelang na siksa. ³⁸Denia ihe sa runa ye buen tong dali, dali tong duh tong den te padeng gurun, te kawan bukit, nondo te suang kawan runkap batu nelang te suang kawan liang. ³⁹Tamam bene solai ye kuret (kemenangan) ye neterima ene kawus ulun iro leka iman dali ! et dali beloh nerima se ye na janji ene Allah. ⁴⁰Leka Allah naan rencana ye lewi buen tong taka. rencana ye, ye iro je sendro ali taka, dali sagar jaji peruna.

Chapter 12Neladan Yesus.

¹Nah, nget taka gegales, te kelilingan taka naan deo bene saksi ! leka iro, ko taka ngobet kekawus ye pedoyat taka ali dosa ye sengke mereket tetaka,nelang ware taka ali kawus ate nampelos pertandingan ye naan te hadapan taka.²Kune pengite taka tetuju tong Yesus, leka da ye ngiluk percaya taka nelang melihara ye ke tela empe pengawus.Yesus kate ngaret kenare te kayu salip ! Da beloh peduli mate te kayu salip iro puna hal ye maka mangen.Da je ingat nget ke ego ye sagar ne inam ye udi diruh.Nehe da tuet te ka sila sanan Allah nelang merintah sendro ali Da. ³ Coba pikir nget me uyuh ye Yesus ngehadap kawanulun bedosa ye ngelawen da ali nget iro doyat ye ! Leka iro ya dole nelang jaweh pengharapan.Allah iro nget eraiulun ma. ⁴Leka te suang perjuangan ko ngelawen dosa, kam beloh pini bejuang empe harus beduru daya. ⁵nelang ya sa kingat petataan Allah ihe, ye na okoi tong ko nget kawan anak ye : Anak ab pentaru be bujur ajaran Tuhan, nelang ya dole aka da ngereket ko.⁶ Leka Tuhan ngajar tiapulun, ye na kasihi da, nelang da ngompes tiapulun ye ne terima nget anak da⁷ware kam betahan ali didikan ke Allah nget erai ajaran ke erai keulun ma.leka, me pini erai keulun anak sa na hukum ene ma da?. ⁸Aka kam sa siut na hukum nget kawan anak ye bali, ihe bearti kam sa anak syah, melainkan anak ye sa syak.⁹Taka naan ma te denia.Da ngajar taka, nelang taka ngehormat da.Nah,lewi eso ngehadap Ma rohani taka te sorga, betantu taka harus lewi eso nguau bujur tong da dian taka bolum.¹⁰Ulun tuha taka ye te denia ngajar taka naan batas ye nget se na iman dali buen, et Allah ngajar taka nget ke buen taka gales, dian taka mahan berasih sendro ali da. ¹¹Puna te kede taka na ajar, hukuman iro sa dian buen ate taka, melainkan je dian penare ate. et te uli iro tong taka ye apu na ajar, hukum iro ngene taka bolum nget na ga Allah, nelang hasil ye taka kesa sanang.Perhati nget cara bolum ko. ¹²Leka iro, kuat lei kami kam ye lome ali tekaleu ko ye keteter iro!. ¹³Malan seleurte alan ye rata, dian poo kam ye lome iro sa jaji lumpuh, et tau belalu bume.¹⁷¹⁴Eto dian bolum ruhui ali kawusulun, eto ade dian bolum kudus. harus tong Tuhan. Leka sa sunah erai keulun mahan kite Tuhan aka da sa bolum nget iro. ¹⁵Jaga ye empe naan sunah erai keulun ye keluar kelingkungan ye buen ate anugrah Allah dian sa naan erai jaji nget kayu beracun te botok kam. empe ngene poye nelang na perusak deoulun ali racun da. ¹⁶Jaga dian ya naan ye bolum sa senunuh atawa sa menghargai kawan hal rohani, nget se ye na ene Esau. Da je mual hak ye. ye lah anak pertama, je dian erai mangkok pengokan. Kam ketoan uli iro da Esau kakan kaweng berkat iro ke ma da, et da sa ne terima, leka bele ali na rodoi da ngeto alan dian ne buen ke sala ye, kesempatan tong iro apu beloh naan eso.¹⁸ kawan erai butung sa sulet ngeharap nget se - se nget ye na harap nget bangsa Israel bayuh, dali ngharap se ye tau na dakep, ye iro gunung Sinai ali apui ye dolan, dali ngeharap dendem, kekelaman ali tamam enus dolek. ¹⁹Dali ngehadap engan trompet ali engan suara ye wale. kede kawanulun Israel keringa engan iro, dali kaweng bene dian engan iro beloh bepander eso ali dali. ²⁰Leka dali sa tahan keringa perintah ye na pekempe ene engan iro. Leka engan iro ngulek," kekawus ye mege gunung ihe, sa peduli se iro setua atawa dase - dase, harus na tumbuk ali batu empe mate. ²¹Se ye na ite ene kawanulun Israel iro nget iro tamam empe da Moses ngulek " Ab takut nelang ngenker !.²²Kebalikan ye,kam apu sulet tong Bukit Sion, Jaa Allah ye bolum, ye iro Yerusalem te surga ali beribu - ribu malaekat ye.

²³23 Kam siut erai kumpulan ye rami - kumpulan kawan anak pengetuha ,ye kawan aran ye terdaftar te suang surga.Kam sulet ngehadap Allah, hakim kawusulun meresia. kam ngehadap roh - roh kawanulun buen, ye apu na ene sempurna. ²⁴Kam sulet ngehadap Yesus,ulun perantara perjanjian kado iro, kam ngehadap daya na pentir (na pusut) ye menjamin kawan hal ye oro lewi buen ke ye na jamin ene daya Habel.²⁵Leka iro hati - hati ya empe kam sa hakun ngeringa da ye bepander iro,dali ye sa hakun ngeringa da ye sulet tong denia nelang ngulek kabar ke Allah, sa kate mensit. makin iro taka ihe ye keringa da ye bepander ke sorga! Aka taka sa kakan ngeringa da,sa budas taka tau lapas ! ²⁶Te kede iro engan da empe pegeger kawus te mundan tana, et nehe da bejanji, sindai eso, ab sagar empe pegeger sa je te mundan tana et te surga ade.²⁷Engan sindai eso" petendre dian kekawus denia ye apu na ene sagar na pegeger (diguncangkan) nelang na pejaweh dian ye tepeikah je ye sa tau ta pegeger (diguncangkan) ²⁸Leka iro,ware taka ngotus terima kasih tong Allah, leka taka nerima ke da kerajaan ye sa tau na pegeger (tergocangkan) buen taka beterima kasih nelang beibadah tong Allah ali hormat nelang takut nget se ye na ajar ene Da. ²⁹ . Leka Allah taka nget apui ye pesoya..

Chapter 13Nasehat - nasehat dian ulun percaya.

¹Ware kam seleur memelihara kasih erai ali ye bali nget kawan ulun Kristen erai butung. ²Ya noi nerima te belai kam kawan ulun ye male kam ketaru. te ulun, ali sa da ketoan, apu nerima malekat te belai da. ³Ingat kawan ulun ye tesuang penjara, ye lah nget kam ade kesa naan tesuang penjara sendro dali. Nelang kawan ulun ye sa menenung, menaya, ware kam ingat ali dali ye lah nget kam kesa ade sa menenung, menaya nget iro. ⁴Kekawus ulun harus memelihara nelang hormat tong peruku perugkeng, leka sebab iro ulun kaweng bawe harus setia erai ali ye lain. Ulun ye sa senunuh nelang ulun ye bejinah sagar na adili ene Allah. ⁵Ya bolum kam neperintah ene sinta tong duit, et ware kam kesa cukup ali se ye naan te kam. ene Allah apu ngulek," Ab bene sa sagar meladar atawa sagar ngikah kam." ⁶Ene iro taka ronu ngulek, Tuhan puna pengawat ab, ab sa takut, se ye tau na ene meresia terhadap ab.? ⁷Ya,sa ingat ali kawan pemimpin ye pekempe paket Allah tong kam. ⁸Nget me dali bolum nelang nget me dali mate,nelang unau kepercayaan dali. Yesus kristus sengke sameh, sa bayu, nehe, pelos empe tong se ola - ola ye. ⁹Ya meladar kekawus macam ajaran ye model - model ye tau yentaang kam,ate taka harus na pegagah ene ye buen ate Allah, ye iro ye buen; ya ene kawan aturan nget pengokan.Kawan ulun ye one ngunau moyo tong kawan aturan iro beloh naan dii ye. ¹⁰Taka naan erai mezbah runa nyarah pengorbanan tong Allah. nelang kawan imam ye ngelayani te suang kemah Tuhan, beloh naan hak man pengorbanan ye naan te mundan meszbah iro. ¹¹Daya setua ye na okoi jaji korban dian ngampun dosa, na oit ene imam solai tong ruang maha kudus, et bangkei setua iro na suru teongon kemah. ¹²Iro sebab ye Yesus ade mate teongon pintu gerbang jaa dian ngeberasih ulun naa ke dosa ali daya da gegales. ¹³Leka iro, ayu taka tulak demasu da te ongon kemah nelang siut mikul ke hinaan sendro da. ¹⁴Leka te mundan tana beloh naan runa nondo ye ke ngola - ola tong taka,taka ngeto runa nondo ye odii¹⁵Leka iro,ali lalo Yesus, ware taka seleur ngehormat Allah; iro nget pengorbanan terimakasih taka tong da,ye na okoi taka lalo engan nget. ngehormat pesolai aran Allah. ¹⁶Ya sa kingat ngene ye buen nelang beke awat, leka ihe kawan pengorbanan ye dian pesanang ate Allah. ¹⁷Unau perintah kawan pemimpin kam nelang tunduk tong dali, leka dali seleur ngentoan aseng ate kam, nelang dali harus bertanggung jawab tong Allah. aka kam ngunau moyo tong dali, dali tau begawi ali sanang ate, aka sa,pasti dali sagar begawi ali nare aseng, nelang iro beloh naan keuntung ye tong kam.Pengaweng doa. ¹⁸Ware kam seleur bedoa tong kain. Kain harap aseng ate kain buen berasih, leka tesuang kawus hal kain seleur kakan nam pelos se ye buen. ¹⁹Ab ngedasak kaweng bene, dian kam bedoa tong ab dian Allah jao ngiot ab mulik demasu kam. ²⁰Allah apu na mulum Tuhan taka Yesus ke pempate, leka pempate da iro nehe jaji Pekatik solai tong taka, ye iro kawan bebiri ye, pempate ye iro ade muii janji empe kengola - ola ye na ene Allah ali taka. ²¹Mudahan Allah tonga kesenangan iro namponu kam makai kawan ye buen ye na perlu ene kam nget nampelor kehendak da. Mudahan ali lalo Yesus Kristus, Allah ngene te suang taka, se ye na kehendak da. kune Kristus na hormat empe ke ngola - ola ye,amen.Salam pengawus (penutup) ²²Ab kaweng dian kam mentaru kawan engan pengajaran ab ihe ali sabar, leka surat ab sa empe panjang. v ²³23 Buen kam ketoan erai butung taka da Timotius apu keluar ke penjara, aka da apu tong runa ab ihe. Ab sagar ngoit da kede ab koteu kam nende.²⁴Pekampe tabe kain tong kawus pemimpin ali tong kawus ulun na Allah. Terima ade tabe kekawan erai butung te Italia. ²⁵Mudahan Tuhan ngeberkat erai butung kawus ye.

James

Chapter 1

¹Tabe ke Yakobus, pelayan Allah ali Tuhan Yesus Kristus, tong kedue belas suku ye tehambur te kawus dunia. Ujian Iman Ngehasil Kitabahan ²Kawan erai butung ab, anggap nget ka ego aka ko lotu to suang bermacam percobaan. ³Sebab, ko ketoan nget ujian nengkawe iman ko bepekasil kitabahan.⁴Dion kitabahan ngakoi hasil ye pome dian ko jaji sempurna ali utuh, sa be kakurangan se-se. ⁵Et iro, aka naan ke ko naan ye kekurangan hikmat, buen da kaweng ke Allah, ye ali murah ate ngakoi tong kawus ulun beleh naan deo surah ye iro sagar na akoi tong da.⁶Buen da kaweng ali iman ali ye bembang leka ulun ye bembang ye lah nget gelombang laut na siub enus tong duh tong den. ⁷Ulun nget iro ya ngekira sagar nerima se-se ke Tuhan. ⁸Ulun ye sa tatap ate sa sagar ranai te kawus alan pe molum da.Penatau Ye Sebene Ye⁹Dian erai butung ye bolum biasa sa deo masam ego ke da na angkat moo. ¹⁰ali ulun tatau kede da na ondok te nuna suang keadaan ye wa leka nget bunge ikut, da sagar jaweh. ¹¹Leka, mate olo maa ali layeng ye makin layeng, belalu layu ikut, bunge ye lotu, ali ke bungas ye ada jaweh, nget iro ade ulun tatau sagar jaweh ke botuk usahada. Percobaan Sa Sulet Ke Allah ¹²Naberkti ulun ye tahan suang

pencobaan, leka de apu tabukti tahan uji, da sagar narima mahkota pemolum ye najanji tong da ye na kasihi.

¹³Aka sa senu ulun na cobai,, ye da ngulek, "Ab desuang na cobai Allah." Leka Allah sa ahan na cobai ene ye jahat ali Da gegales sa sagar mencobai erai ulun.¹⁴Et, senu ulun ye na cobai kede da na jujut ali bujuk leka ke rakan da gegales. ¹⁵Kede ke nakan ye daat na tempelor, da sagar mekus dosa ali kede dosa jaji sak, da sagar belobos pampate. ¹⁶Kawan erai butung ye nakasih, ya taang, ya hakun na tipu.¹⁷Sa senu pengokoi ye buen ali sasenu pengokoi ye paruna sulet ke mo sorga, na pedolui ke Ma ye apu ngene kawan maa te langit, te Da beloh naan be ubah atawa te pe hurup ali sa sagar ngene ye sa sa ye denem. ¹⁸Leka nakan Da gegales, Da pejaji taka ali firman ye bene di taka jaji buen ye paruna.Ngeringga Ali Ngene Firman Tuhan¹⁹Teneng ihe bebuen kawan erai butung ye na asi ab, buen sa senu ulun jao keringga, et lambat bapander ali lambat dian bereket. ²⁰Leka meresis ye bereket sa mahan ngene pengkae ye buen bene ke Allah. ²¹Leka iro, obet kawan pangkae ye daat nelang sampoi sa berasi ali bene, terima ali ate buen, patut sa sakah Firman Allah , ye apu nondo te suang ate aseng ko, ye sanggup nyelamat aseng unuk ko. ²²Ware ko nampelor se ye ne ajar ene Allah ali ya je ngeringga a, aka sa ko jaji nipu unuk ko gegales. ²³Leka, aka ulun ngeringga Firman, et da sa nampelor ngene ye da nget ulun desung neneng wae da te seramin. ²⁴Uli da neneng be buen unuk da pelortulak, uli iro sa ingat nge me ken wae da mei. ²⁵Et, ulun ye teliti hukum ye semurna, ye iro hukum ye ngebebas ali nyelamat meresia, lelang taat te suang ye, da sa je ngeringga uli kero sa ingat, et da nampelor se ye na aja ene Allah. Da sagar na berkati suang se ye na ene da.Sembayang Ye Bene Tong Allah ²⁶Aka sa senu ulun ngenanam da ulun ye taat ngunau merahati sembayang, ibadah et da sa nyaga lola ye, da nipu ate aseng da gales. Ketaatan ye iro sia-sia. ²⁷Ibadah ye buen, patut sempurna, murni ye setia ngunau ye ngeringga engan Allah ali ya naan deo pander te hadapan Allah ali Ma taka ye iro ngawat kan tia pelule, kawan balu ye bolum tesuang susah ali ngejaga unuk dali gegales dian ya ne rusak leka dunia ihe

Chapter 2

¹Ketasi Kawus Ulun Kawan erai butung ab, ya patendre iman ko suang Tuhan taka ye mulia, Yesus Kristus, ya ngebiah-biah ulun. ²Aka naan ulun ye sulet tong belai sembayan Allah, da nunang sinsin amas ali bakarut ye buen nelang larang suang desung ye sama, uli kero sulet ade ulun susah ye bekarut ye daat, ³belalu ko ngokoi lewi hormat tong ulun ye bekarut buen iro ali ngulek tong da, ayu tuan tuet tai nuna ye buen, " et tong ulun ye susah iro ko ngulek , " jakat te biro !, atawa "tuete dani poo ab !" ⁴Sa sih ko apu ngebiah leen ulun ali jaji pengadilan ali pikiran-pikiran ye sa buen daat?⁵Kawan erai butung ye na kasih ab, dingga, sa sih Allah apu meli ulun ye susah te mate dunia di jaji tatau suang iman ali ngewaris Kerajaan Allah ye ne apu na janji tong dali ye mengasihi Da? ⁶Et ko apu ngehina ulun susah. Sa ye ulun tatau ye nindas ko ali nyujut ko tong pengadilan? ⁷Sa sih dali ye nge wawarah Aran ye nahormat buen, ye leka da ko na toak?⁸Aka ko nge jalan hukum utama sama ali Kitab Suci, ye iro " Asilah sesama ko meresia nget unuk ko gegales," ko apu ngene ye bene buen. ⁹Aka ko ngebiah ulun, ko ngene dosa ali na ulek hukum ene ye hukum.¹⁰Dese ye taat kawus hukum, tetapi ore menaati erai bagian ye, da basala nangkawe kawus hukum iro. ¹¹Leka, Da ye ngulek, " ya bezinah, " ali ngulek, " ya munu." Jaji, aka ko sa ngene perzinahan, et ko munu, ko apu jaji ngelanggar hukum iro. ¹²Bepander ali betindak nget ulun-ulun ye sagar na adili ali hukum ye ngebebas. ¹³Leka, pengadilan sa sagar naan maka asi tong ulun ye sa nundru belas asi; belas asi sagar manang suang pengadilan. ¹⁷Iman Beloh Naan Pengkoe Ye Iro Mate ¹⁴Kawan erai butung ab, se si di ye erai ulun ngulek nget da naan iman, aka da beloh naan pengkoe? mahanlah iman iro nyelamat da? ¹⁵Aka erai ulun erai butung upo ali erai butung bawe beloh naan karut ali nelang perlu pengokan tiap alo, ¹⁶ali erai ulun te ekang ko ngulek tong da, " tulak suang damai, mudahan unuk ko napalayeng ali na tamboting," et ko sa ngakoi tong da se ye perlu di unuk da, se guna de iro? ¹⁷Nget iro ade iman , aka iman sa na pasendro ali pengkoe-pengkoe, nget dasar ye iman iro mate. ¹⁸Tau, ade naan ye ngulek, " ko naan iman , ali ab naan pengkoe ." Ali ab sagar ngejawab, " tundru iman ko ye beloh naan pengkoe , ali ab sagar nundru iman ko ali pengkoe. ¹⁹Ko persaya nge Allah iro erai. Iro bene. Roh-roh daat ade persaya ali dali seketek takut. ²⁰Hei ulun galu! hakun si ko percaya nget iman beloh naan pengkoe ye iro sia-sia?²¹Sa sih Abraham, ma taka, ne terima leka pengkoe-pengkoe kede da nyarah Ishak, tia da, te mundan altar. ²²Teneng nget iman meng koe sama ali pengkoe-pengkoe, da ali pengkoe-pengkoe , iman ye sempurna patut buen. ²³Na pesukup se ye na otus Kitab Suci, " Abraham percaya tong Allah ali iro na terima na hitung tong da nget kebenean, ali na ulek " sahabat uyang dari Allah." ²⁴Jaji, ko teneng leka ke pengkoe ulun di bene kune, sa leka iman a. ²⁵Leka iro, sa si Rahab, ye sundal iro, na pe bene leka pengkoe kede da nerima pengintai Israel ali pelayan dali ngawat tulak mensit lalo alan ye bali? ²⁶Jaji sama nget unuk eloh naan roh ye iro mate, nget iro ade iman eloh naan pengkoe sama lei mate.

Chapter 3

¹Na Jaga Enggau Tola Ye Naotus Taka. Kawan erai butung ap, ya hantap deo ke ekang ko ye kakan jaji guru leka ko ketoan taka ye ngajar sagar na adili ali ukuran ye lewi doyat. ²Taka kawus be sala suang deo hal. Aka naan ulun ye se pini be sala suang bepaner ye, da ye ulun ye sempurna, ye mahan nguasa kawus tongga. ³Taka Masang tali nyuruk urung kuda dian da moyo ngetme na ga taka, ali taka ade ngendali kawus unuk kuda. ⁴Teneng ade kapal-kapal, bele kapal nget me tamam solai tetap na oit ene enus ye tamam, kapal iro na kuasai ene pengemudi ye nget iro halus, ali nget me na ega juru kemudi ye. ⁵Lola ye iro sama nget apui, erai bua denia kejahatan, ye na ondo te ekang bagian-bagian. ⁶unuk ali ye mahan kejahatan kawus unuk da pesoya kawus tong pemelum taka sedangkan da gales ene apui neraka. ⁷Leka, kawus masam setua liar ali tempulu, bangsa biawak ali setua ye bolum te laut danum iro ahan na tempatuh ali meresia, ⁸et lola meresia eloh ahan na tempatuh ene mula erai ulun meresia, Lola iro daat lelang jahat eloh ahan na atur, ponu ali rasun ye ne pate. ⁹Ali lola taka memberkati Tuhan ali Ma taka, et ali iro ade taka nyumpah ulun, ye apu na ene sama ali Allah. ¹⁰Ke bowa ye sama keluar engan terima kasih ali engau sumpah se buen ye ya nget iro erai butung kawus. ¹¹Se naan erai mate danum mahan ngeluar danum manis ali danum pait suang kitika ye sendro? ¹²Kawan erai butung ab, mahan lah tongga ara ngehasil bua zaitun; tongga anggur ngehasil bua ara? leka iro mate danum marat beloh mahan ngehasil danum ye buen segar. Due Masam Hikmat ¹³Dase te ekang ka ye be hikmat ali bepengertian? dion ye ali sikap da ye buen, da mundru pengkoe-pengkoe da suang ye patut buen ali hikmat. ¹⁴Et aka ko naan iri ali nare ate ye panu ali kecewa ali napsu kakan kuret galis te suang ate ko ya beperagah ali ya ngopau ngelawen kebenaran. ¹⁵Hikmat nget iro sa dolui ke mo, et iro ke dunia, sa rohani ali daat. ¹⁶Aka naan iri ate ali napsu ye solai ali kakan kuret gegales te biro naan parawekan, bulo tanteng ali segala macam pengkoe daat. ¹⁷Hikmat ye sulet ke mo, pertama-tama ye murni, bersih, uli kero sanang be damai, ramah, marahati ponu ali asi nelang pangkoe patut, terbuka, ali bua-bua ye bulu sa ngebiah-ngebiah ali sa tau pura-pura. ¹⁸Bua ye bene na asek suang damai ali kawan pendamai.

Chapter 4

Okoi Unuk Ko Tong Allah¹Ke me sulet ye penawekan ali pertengkaran ye jaji ke etang ko? iro be asal ke kawan pengakan ko ye aur ngelawen te suang unuk ko dian ngeto kesenangan denia? ²Ko kakan, et beloh mahan, belalu ko kakan munu. Ko behiri nare ate ali beloh mahan ye, ko bulo tanteng , rawek, ko sika sa mahan leka ko sa kaweng. ³Ko kaweng, et sa mahan leka ko kaweng ali alasan ye sala ye iro dian nempuas na akan ko nge denia ihe.⁴Hei, ko ye kawan pezina, sa ke toan ko bila be uyang ali dunia, da pejaji unuk da musuh Allah? ⁵Ya ko memikir kitab suci beloh naan sebab ngulek-ngulek, " Roh" ye suang Allah te suang unuk taka ye na akan Da ye ngewoyu?⁶Ye iro, Allah ngokoi anugerah ye na akoi tong ke lawi .Leko iro, Kitab Suci ngulek, " Allah ngelawen ulun ye sakah, et se bali ye ngokoi kasih sayang anugerah tong ulun ye sa rendah ate. ⁷Leka iro, okoi unuk kontong Allah. Lawen setan, maka da sagar mensit ke ko.⁸Senrani tong Allah, ali Da sagar dani tong ko. Bui berasih kani ko, kawan ulun badosa, awat di jaranis ate ab, kawan ulun ye mendua ate. ⁹Ware ko bene-bene menyasal pelor nangis lelang ngerodoi ; dian oka ko beubah jaji tangis nelang ka ego ko jaji nare aseng. ¹⁰Sa sakah sombong ate ko te hadapan Tuhan. Maka Da sagar ngangkat ko jaji mo.Ya Ngalalea Ali Ngadili Sesama Unuk ¹¹Kawan erai butung kawus, ya mengke pesala ngulek hal ye daat ali kawan uyeng ko. Ulun ye ngulek ye daat leen erai butung da, ye ngadili erai butung da, ngulek ngelawan hukum ali ngadili hukum. Aka ko ngadili hukumko sa sih ko ulun ye ngene hukum ye iro melainkan jaji hakim ye. ¹²Je naan erai ye tau ngakoi hukum ali hakim ye iro Da ye naan kuasa nyelamat nelang ngebinasa; jaji dase ye ko empe ko kakan pesala atawa ngehakimi sesama ko?Ke ngakan Allah Suang Kawus Rencana Meresia ¹³Nehe, dingga ye lah hei ko ye ngulek, " olo ho atawa tande kain sagar tulak tong jaa ihe ali iro, nondo te biduh suang erai taun, bedagang, ali mahan keuntungan, " ¹⁴padahal ko sa ke toan se ye sagar jaji ali pemolum ko tande. Se arti pemolum ko? Pemolum ko iro nget uap ye ite ere erep, uli kero jaweh.¹⁵Ko sebujur ye ngulek, "aka Tuhan nge ga kain sagar bolum ali ngene ihe atawa iro." ¹⁶Et nehe ko beperagah suang ke sakah ko ; beperagah nget iro ye daat. ¹⁷Aka, se senu ulun ketoan nget me ngene ye buen, et da sa ngene ye, da bedosa.

Chapter 5

Pemerintah Dian Ulun-ulun Tatau ¹Hei ulun-ulun tatau, dingga kam ! ngerodai alinangis leka kam sangar kune kesusahan. ²Penatau ko apu boto, pama pakaian ko apu okan kemetei. ³Amas ali perak ko apu be tagar, tagar ye sagar jaji saksi dian ngelawen ko lelang sagar apui man uang kawus unuk ko . Ko apu ngumpul harta te dani alo alo pengawus. ⁴Dingga, ko ye sa bayar upa tong kawan ulun ye bagawi te ume ko , nehe dali nekeriak ngelawen ko ,lelang toak rodol kawan ulun upaan apu empe ke lingga Tuhan semesta alam . ⁵Ko apu bolum te denia suang belewian ali apu kesa ke senangan unuk gegales tesuang denia ihe , leen ye ko rahat pe bonok ate ko te suang olo na bunu . ⁶Ko ngehukum lelang munu kuwan ulun ye beloh naan kesala , nelang dali beloh ngelawen ko . ⁸Sabar Suang Kesusah ⁷leka iro, kawan erai butung ab , ware ko sabar empe Tuhan sulet . Teneng nget me sabar ye erai ulun pengume ngemba empe tana ye ngeluar hasil ye beuman tong da , ali sabar da ngemba uran te musim kawan kayu beloh bedaon nelang uran te musim bunge . Buen ko ade sabar nelang sanang ate , leka olo penyulet Tuhan apu dani . ⁹Kawan erai butung ab, ya ngutuk nelang ngempepe sala dian ko sa na hukum. Teneng, Da Hakim apu jakat te muka jaweng. ¹⁰Kawan erai butung ab, ingat ko kawan nabi ye bapander te suang aran Tuhan, dali sabar nelang gagah nanggung kesusah buen ko neladan, sontoh dali. ¹¹Dali na ulek sanang leka dali sabar. Ko apu keringga nget kesabaran da Ayub nelang ko ke toan nge me Tuhan suang pengawus ye memberkati da, leka Tuhan ponu ali asi ado nelang buen ate. Ya Besumpah ¹²Kawan erai butung kawus, te suang kawus ye; ya ko besumpah, demi langit, atawa demi tana atawa demi se lei. Buen " Oi" aka oi ali "Sa" aka sa dian ko sa kune hukum ene Allah. Kuasa Doa Suang Iman ¹³Aka naan te botuk ko ulun ye desung kune kesusahan? ware da bedoa. Aka naan ye desung ego? buen da benyanyi mazmur. ¹⁴Aka naan ye donggo? buen ko noak kawan penatua. ¹⁵Aka doa ko ne pekempe ali iman Tuhan sagar nyembune ulun donggo iro, Tuhan sagar nyelamat da ali ngampun da ke kawan dosa ye. ¹⁶Leka iro buen kam sameh mengaku kesalahan nelang sameh badoa dian kam sameh bome. Doa ulun ye nget ke ngakan Allah, naan kuasa ye solai. ¹⁷Elia da iro erai ulun meresia sameh nget taka. Da bedoa lai babujur nget ate aseng dian uran sa dolui, belalu uran sa loto suang tolu setengah taun. ¹⁸Uli iro da bedoa eso, belalu langit nyolotu uran belalu tana ngeluar hasil ye. Ngawat Ulun Mulik Tong Allah ¹⁹Kawan erai butung ab, aka naan te botok kam ulun sengke sa makai ajaran ke Allah, belalu naan ulun bali ye ngene ulun iro mulik eso tong Allah, ²⁰Toan ko ulun ye ngene ulun bedosa mulik ke alan ye sala, ulun iro nyelamat bolum ulun bedosa iro ke maka mate nelang ngene deo ulun bedosa ne ampun.

1 Peter

Chapter 1

Tabe Ke Petrus. ¹Ke Petrus, erai ke ulun rasul Yesus Kristus, ntong kawan ulun ye nono nget ulun asing , ye tebar tei kawus wilayah Pontus, Galatia, Kapadokia, Asia, ali Bitinia, ²Ye na peli one tue Allah Bapa lalo pengudusan ene roh dian tau bolum suang ketaatan ntong Kristus Yesus ali mahan percikan daya Da: Kira ye anugerah ali damai sejahtera melimpah munan ko. Pengharapan Ye Bolum ³Terpuji lei Allah ali Bapa ke Tuhan taka Yesus Kristus, ye sesuai ali anugerah-Da ye tamam solai, apu melahirkan taka mulik ntong suang pengharapan ye bolum lalo kebangkitan Yesus Kristus ke antara ulun mate, ⁴ali dian mewarisi harta pusaka ye sa tau binasa, sa tau rusak, ali sa tau layu; ye na onteh tei surga diengko, ⁵yeiro ko na lindungi ene kuasa Allah lalo iman keselamatan ye siap na nyatakan te akhir zaman. ⁶Suang ihe ko tamam ego, meskipun dian sementara waktu, amun na perlukan, ko harus sengsara suang bemasam pencobaan. ⁷Sehingga iman ko ye lewi berharga ke pada amas ye fana, meskipun apu te uji ene apui, terbukti murni ali mahan pujian, kemuliaan, ali kehormatan te saat pernyataan Yesus Kristus. ⁸Ko male pini kite Da, tapi ko pekasi Da, ali meskipun nehe ko sa kite -Da tapi mo harap ntong Da. Ko arai ali ego tamam ali ye na temponu kemuliaan, ⁹leka pengawus ke tujuan iman ko desung tercapai, ye iro keselamatan jiwa ko. ¹⁰Mengenai keselamatan ihe, kawan nabi ye menubuatkan anugerah ye sagar jaji puun ko iro apu na selidiki ali napelajari ali teliti bene. ¹¹Dali kakan ketoan mengenai dase ali kedeme waktu ye na maksud ene Roh Kristus ye naan suang unuk dali kede Da menubuatkan penderitaan Kristus ali kemuliaan ye sagar sulet uli iro. ¹²Ntong kawan nabi iro na nyatakan bahwa dali sa melayani unuk dali lei, tapi melayani ko suang hal-hal ye nehe apu na pekempe ntong ko lalo kawan ulun ye pekempe Injil ntong ko ali Roh Kudus ye na utus ye na utus ke surga ; hal-hal iro lei ye kakan na saksikan bene ene kawan malaikat . Dian Bolum Kudus ¹³Leka iro, nasiapkan akal budi ko ali behati-hati onok pengharapan ko seponunye te anugerah ye sagar na okoi ntong ko kede Yesus Kristus na

nyatakan. ¹⁴Nget kawan tia ye taat, iya ko nurut ntong nafsu jahat ko nget kede ko sengke bolum suang kebodohan ko, ¹⁵tapi kudus lei suang segala gawian ko, nget Allah ye nook ko ye iro kudus. ¹⁶Kudus lei ko leka Ap kudus." ¹⁷Ali, amun ko nook-Da nget Bapa ye iro Da ye menghakimi tiap ulun sesuai perbuatan dali nelang sa membeda-bedakan, bolum lei suang takut kengola ko sengke nono nget ulun asing, ¹⁸ali ngentoan bahwa ko apu na towus ke sara bolum ye sia-sia, ye ko warisi ke datu nini ko, baa ali barang ye fana nget amas atawa perak, ¹⁹melainkan ali daya Kristus ye mulia, daya Anak Domba ye sa becacat ali ye sempurna. ²⁰Sebab, Kristus apu na peli ke male dunia na cipta, tapi Da kado na nyatakan te zaman akhir ihe di ko ²¹Lalo Da ko jaji harap ntong Allah; ye iro Allah ye membangkitkan-Da ke antara ulun mate ali Allah ye ngokoi kemuliaan ntong Da, dian iman ali pengharapan ko ro tei suang Allah. ²²Leka ko apu memurnikan jiwa ko suang ketaatan ntong kebenean sehingga naan kasih persaudaraan ye tulus, maka ware taka pengeasi ali bebujur ke ate ye murni, ²³sebab ko apu nalahir li baa ke umang ye tau mate, melainkan ke umang ye sa tau mate, ye iro lalo firman Allah ye bolum ali tatap nono ²⁴Kitab Suci ngulek, "Segala bolum ye iro nget ikut, ali segala kemuliaan ye nget bunge ikut; ikut layu ali bunge ye lotu, ²⁵tapi, Firman Tuhan tatap seola-ola ye. Yesaya 40:6-8 Ali, Firman iro ye iro Injil ye na pekempe ntong ko.

Chapter 2

Batu Ye Bolum Ali Bangsa Ye Kudus ¹Leka iro, obet ko kawus kemuaren, kawustipu daya, kawus kemunafikan, kawus behiri ate, ali segala macam fitnah. ²Nget rikak ye kado na belolos, ware ko ngaga susu rohani ye murni dian ko tumu suang keselamatan ko, ³amun ko apu bebujur ketaru bahwa Tuhan iro buen.⁴Kede ko sulet ntong Kristus, batu hidup ye na tolak ene meresia, tapi ye na peli ene Allah ali na anggap tamam berharga ali-Da. ⁵ko ade nget batu-batu hidup, ye na buet jaji erai belai rohani, imamat ye kudus dian mempersembahkan kurban-kurban rohani ye berkenan ntong Allah lalo Yesus Kristus.⁶Leka Kitab Suci Ngulek, "Teneng ko, Ap ngonok erai bua batu tei Sion, erai bua batu penjuru ye na peli ali ye mulia, ali dase pun ye harap ntong-Da sa sagar na ene mangen." Yesaya 28:16⁷Jaji, batu iro mulia di engko ye harap, tapi di ulun ye sa harap, "Batu ye na tolak ene tukang tukang bangunan, apu jaji batu penjuru," Mazmur 118:22 ⁸ali jaji, "Sebuah batu sandungan, ali karang ye ngene ulun lotu." Yesaya 8:14 Dali lotu leka sa taat ntong Firman. Iro lei alan ye apu natentukan di dali.⁹Namun, ko ro bangsa ye te peli, imamat ye rajani, bangsa ye kudus umat puun Allah lei dian ko tau pekempe kebuen-Da, ye apu nook ko losek ke kegelapan nuju ntong terang Da ye ajaib. ¹⁰One ro, ko baa ke umat Allah, tapi nehe ko ro umat Allah. One ro, ko sa nerima belas asi, tapi nehe ko apu nerima belas asi Allah. "Hosea 2:23 Bolum Ye Buen Dian Kemuliaan Allah"¹¹Kawan aben ye na asi, ap kakan menasihati ko nget pendatang ali ulun asing tei dunia ihe dian nyiu buyo unuk ko ke pengakan hawa nafsu duniawi ye bulo ngelawen aseng ko. ¹²Jaga lei perangai ko ye buen ke antara kawan ulun ye male harap dion apabila dali memfitnah ko nget ulun ye ngene kejahatan, dali tau kite perbuatan ko ye buen, ali sagar memuliakan Allah te olo pelawatan. Patuhlah Ntong Penguasa¹³Di aran Tuhan, patuh lei ntong tiap lembaga pemerintahan ye natetapkan ene meresia, ben ntong raja nget penguasa paling moo, ¹⁴atawa ntong kawan gubernur ye na utus ene raja dian ngehukum kawan pelaku kejahatan ali ngioi pujian ntong kawan ulun ye ngene ke buen. ¹⁵Sebab, nget ro lei kahanak Allah" ali ngene kebuen, ko mempeng sa kenentoan kawan ulun budu. ¹⁶Bolum lei nget kawan ulun ye bebas, tapi iya ngene kebebasan ko iro nget nide dian kejahatan. Sebalik ye bolum lei nget hamba-hamba Allah. ¹⁷hormati lei kawus ulun. Kasihi lei kawan aben seiman, takut lei akan Allah, ali hormatilah raja.Penderitaan Kristus Nget Teladan Bolum ¹⁸Hamba-hamba, tunduk lei ntong tuan ko ali segala hormat. Baa je ntong dali ye buen ali lome tapi ntong dali ade ye sa adil. ¹⁹Sebab, nget kasih karunia, amun di keasdran da akan Allah, erai ke ulun hakun bertahan suang penderitaanleka beloh naan keadilan. ²⁰Sebab, se kah upa ko amun ali tabah ko nerima pukulan leka pengene ko ye bedosa? Akan tetapi, amun ko sengsara leka ngene buen ali ko nerima da ali tabah, tindakan ko iro berkenan tei hadapan Allah.²¹Sebab, dian iro lei ko na took, leka Kristus ade apu sengsara di engko ali ngikah teladan di engko dion ko siut jejak Da. ²²Da sa nene dosa, ali tipu daya beloh naan tei bowa Da. Yesaya 53:9 ²³Kede Da na kasese Da sa ngebalas ali kesese, leka Da sengsara, Da sa ngancam, tapi nyarah unuk Da ntong Allah ye sagar memutus ali adil.²⁴Da lei apu nanggung dosa taka te unuk Da tei kayu salib dion taka mate terhadap dosa, ali bolum dian kebenean. Leka bilur-bilur Da, ko na pebeme. ²⁵One ko nget domba-domba ye seleur taang, tapi nehe ko apu mulik ntong Sang Gembala ali Pelindung unuk ko.

Chapter 3

Sikap Kawan Sao Ali Kawan Bane ¹Nget ro ade ko, hai kawan sao, tunduk lei ntong bane ko. Sebab, apabila tei antara dali naan ye sa taat ntong Firman, dali tau kuret ene kelakuan sao ye sa ali pepaneran, ²Sebab dali kite betapa murni ali terhormat ye tingkah laku ko. ³Iya lei ke bungas ko sulet ke hiasan luar, misal ye ke ngepang balo, makai hiasan amas, atawa makai pama ye larang. ⁴Sebalik ye, wara lei bungas ko iro sulet te suang batin ko ye iro bungas ye sa tau layu, ye beasal ke roh ye lemah lembut ali tenang. Iro lei ye berharga tei mate Allah. ⁵Sebab, nget ro lei kawan bawe kudus te zaman one, ye ngonok pengharapan dali ntong Allah, ngene bungas unuk dali, ye iro ali nurut ntong bane dali. ⁶Nget ro lei Sara taat ntong bane ye, Abraham, ali nook da 'tuan'. Ko ro kawan tia Sara amun ko ngene ke buen ali sa na kuasai ene perasaan takut kede ngene ye. ⁷Nget ro ade ko, hai kawan bane, bolum lei sendro sao ko ali ponu pengertian leka dali kaum ye lewi lome. Hormati lei dali nget sesameh ahli waris suang nerima anugerah bolum dion doa-doa ko sa tehalang. Sengsara Leka Ngene Buen ⁸Akhir ye, ware kawus kam puun kesatuan pikiran, belas asi, asi persaudaraan, ate ye lemah lembut, ali kerendahan ate. ⁹Iya lei ngebalas daat ali daat, atawa pengereket ali pengereket. Sebalik ye, ware lei ko memberkati sebab dian iro lei ko na took, ye iro dion ko mewarisi berkat. ¹⁰Sebab Kitab Suci ngulek, "Dase ye mencintai bolum, ali kakan ali kakan kite olo-olo ye buen, da harus nyaga lola da ke kejahatan, ali bowa da, ke pengotus tipu muslihat. ¹¹Da ade harus buyoke ye dazt ali ngene ye buen. Ware da ngeto perdamaian, ali beusaha ngedasu ye. ¹²Sebab, mate Tuhan neneng kawan ulun ye buen, ali kelinga-Da ngeringa doa-doa dali. Namun, wae-Da ngelawen kawan ulun ye ngene kejahatan. Mazmur 34:13-17 ¹³Dasekah ye sagar ngene ko celaka amun ko rajin ngene ye buen? ¹⁴Namun, seandai ye ko harus sengsara di kebenean, maka ko sagar na berkati. "Iya takut ali iaya gentar ntong dali ye ngene ko sengsara." ¹⁵Akan tetapi, kuduskanlah Kristus nget Tuhan tei suang ate ko ! Siaop sedia dian ngokoi jawaban ntong dasepun ye nuntut ko mengenai pengharapan ye naan tei ko, ¹⁶tapi ene lei iro ali lemah lembut uyang hormat, ali nyempuun aseng ye jeranih dion kede ko nafitnah, ulun ye ngereket sara bolum ko ye buen tei suang Kristus sagar jaji mangan. ¹⁷Sebab, lewi buen sengsara leka ngene kebuen, amun iro memang kehanak Allah, kepada sengsara leka ngene daat. ¹⁸Leka Kristus ade apu sengsara leka dosa-dosa, erai kali dian kawus ulun, ye bene mate dian ye sa bene, sehingga Da tau ngoit taka ntong Allah. Na bunu secara jasmani tapi na temolum tei suang Roh. ¹⁹Suang Roh, Da ade tulak ali ngene pemberitaan ntong roh-roh tei penjara, ²⁰ye iro dali ye one sa taat kede Allah ali sabar ngema dali tei zaman Nuh, sementara Nuh nemuet bahtera ye. Lolo bahtera iro, je idis, ye iro je walo ulun, ye na selamatkan ke air bah. ²¹Air bah iro melambangkan baptisan ye nehe nyelamat ko. Baptisan baa dian mui sempoi ke tonga, tapi pengaweng ntong Allah dian aseng ye murni, lalo kebangkitan Yesus Kristus, ²²Ye iro Da ye nehe apu mengket ntong surga ali naan tei sila sanan Allah; uli kawus malaikat, kawan pemerintah, ali kawan penguasa na tundukkan ntong-Da.

Chapter 4

Bolum Ye Kado Lalo Roh ¹Jaji, leka Kristus apu sengsara secara jasmani, ware lei ko nyaga unuk ko ali pikiran ye sameh, sebab ulun ye pini sengsara jasmani, apu uwa ngene dosa ²sehingga suang menjalani sisa bolum tei denia ihe, da sa li siut pengakan meresia, melainkan kahanak Allah.³Sebab sukup waktu te masa one ko dian ngene kebiasaan kawan ulun ye sa ketaru Allah, bolum suang hawa nafsu, kemabukan, pestapora, minum-minum ali penyembahan berhala ye ponu kekejian. ⁴Nehe, dali wauh bene kede ketoan bahwa ko sa li siut suang kebejatan liar ye na ene dali. Et leka iro, dali memfitnah ko. ⁵Akan tetapi, dali sagar ngokoi pertanggungjawaban ntong Da ye sagar menghakimi, ulun ye bolum ali ye mate. ⁶Dian alsan ihe leo, Injil na pekempe ntong kawan ulun ye nehe apu mate sehingga meskipun dali apu na hakimi, tei denia ihe sesuai ali standar meresia, tapi dali bolum secara roh menurut ukuran Allah. Pakailei Karunia Ko Dian Melayani ⁷Pengawus ke segala sesuatu apu dini. Leka iro, waspada lei ali berjaga-jaga lei don tau bedoa. ⁸Tei munan kawus ye iro, tarus pengeasi ali bebujur sebab asi nangkep deo bene dosa. ⁹Tundru ko keramahan erai ali ye bali ali sa mengeluh. ¹⁰Leka tiap ulun apu nerima karunia, pakai lei iro melayani erai ali ye bali nget pelayan ye buen munan berbagai-bagai karunia ke Allah: ¹¹dase ye bepaner, buen ali da bepaner nget ulun ye pekempe Firman Allah; ali dase ye melayani, buen lei da melayani ali kekuatan ye na okoi Allah sehingga suang segala hal, Allah na muliakan lalo Yesus Kristus. Di Da lei kemuliaan ali kuasa mpe kengola ye . Amin Sengsara Nget Penguikut Kristus¹²Kawan aben ye na asi, iya lei tengkejet ali apui pencobaan ye sulet dian nguji ko, seolah-olah sesuatu ye moko wauh terjadi munan ko. ¹³Namun, be ego lei leka ko siut ngepe bahagian suang penderitaan Kristus sehingga ko ade tau ego ali sanang te saat kemuliaan-Da menyatakan. ¹⁴Be ego lei amun ko na hina leka aran Kristus, sebab Roh kemuliaan ali Roh Allah nteng tei suang ko. ¹⁵Akan tetapi iya naan tei antara ko ye sengsara nget pembunuh, pencuri, pelaku kejahatan, atawa nget ulun ye ketuju siut sampur urusan ulun bali. ¹⁶Akan tetapi, dasepun ye sengsara nget ulun Kristen, iya lei da mangen, sebalik ye ware da memuji Allah leka nanggung pengotus iro. ¹⁷Apu saat ye penghakiman na mulai ke keluarga Allah. Ali, amun penghakiman na mulai ke taka, ngetme kah nasib kawan ulun ye sa taat ntong Injil Allah? ¹⁸Amun ulun saleh aa paye dian naselamatkan , nget me ali ulun jahat uyang ulun edosa? Amsal 11:31 ¹⁹Leka iro, dion lei dali ye sengsara leka kahanak Allah, ngeharap unuk da ntong Sang Pencipta ye setia nelang pelos ngene se ye buen.

Chapter 5

Gembalakanlah Domba-domba Allah ¹Leka iro, nget sesameh penetua ali saksi mate kesengsaraan Kristus, ali ade nget ulun ye sagar siut ngepe bahagian suang kemuliaan ye sagar na nyatakan, ap nyiu kawan penatua ye naan tei antara ko. ²Gembalakanlah domba-domba Allah ye naan tei ko! Iya leka tepaksa, tapi ali rela nget ye Allah kehanaki, iya ngene iro dian mahan keuntungan ye hina, tapi leka ko besedia. ³Iya ade betindak nget penguasa ntong dali ye na harapkan ntong suang tanggung jawab ko, tapi jaji lei teladan di kawanan iro. ⁴Ali ngetro, kede nene suang Gembala Agung sulet, ko sagar nerima mahkota kemuliaan ye sa sagar layu. ⁵Nget ro ade ko, ye kea ure, tunuk lei ntong kawan tetuha ko, ali ware kawus kam puun kerendahan ate, ye erai ntong ye bali leka, Allah ngelawen kawan ulun ye sakah, tapi Da ngokoi anugerah ntong ulun ye rendah ate. Amsal 3:34 ⁶Sebab iro, rendahkanlah unuk ko tei waa kami Allah ye ponu kuasa. Maka Da sagar ngengket ko te waktu ye. ⁷Sarah lei kawus ye na gaer ko ntong Allah leka Da ye melihara ko. ⁸Waspada ali bejaga-jaga lei! Musuh ko, ye iro Iblis, malan da ye sawa nget simang ye mengaum, ngeto pengokan dian natolen da. ⁹Lawan lei Iblis, Jakat lei teguh suang iman ko leka ko ketoan bahwa tei litar dunia, kawan aben seiman ko ade nangung kesengsaraan nget ye na inam ko. ¹⁰Ali, uli ko sengsara dian sementara waktu, Allah sumber segala anugerah ye apu nook dian siut ngepe bahagian suang kemuliaan-Da ye kekal te suang Kristus sagar memulihkan, meneguhkan, menguatkan, ali nemuet ko. ¹¹Di-Da lei, kuasa dia ke ngola ye amin! Tabe Penutup ¹²Ap nulis surat udok ihe ntong ko lalo Silwanus, ye na pentaru ene ap nget aben seiman ye setia. Ap kakan ngokoi semangat ali kesaksian ntong da, bahwa ihe ro anugerah ye sejati ke Allah. Jakat lei teguh tei suang anugerah iro. ¹³Jemaat ye naan tei Babilonia, ye ade umat napeli Allah, pekempe tabe ntong ko. Markus anak ap suang Kristus, pekempe ade tabe ntong ko. ¹⁴Okoi lei tabe erai ntong ye bali ali ciuman kasih. Damai sejahtera di kawus ye naan suang Kristus. Amin.

2 Peter

Chapter 1

Tabe Ke Simon Petrus ¹Ke Sumon Petrus, hamba ali rasul Yesus Kristus, tong dali ye apu nerima iman ye sama ali ye naan te kain lalo kebenaran Allah ali Juruselamat taka, Yesus Kristus. ²Kira ye anugerah ali damai sejahtera ngelimpah tong ko te suang pengentaru akan Allah ali Yesus, Tuhan taka. Ulun Ye Na Took Ali Ye Napeli Ene Allah ³Allah apu makai kuasa ilahi ye ngokoi tong taka ke kawus ye perlu dian bolum be ibadah; Da nampelor ihe lalo kawan se ye toan taka nget Yesus Kristus, ye apu nook taka dian mahan ke solai ali kebuen-Ye. ⁴Makai cara iro Allah ngokoi tong taka kawan berkat ye luar biasa nelang beuman ye apu na janji Da makai kawan berkat iro kam mahan muntis ke kawan kebehirian jahat ye ngerysak denia ihe, nelang kam nerima pedasaran ilahi. ⁵Maka leka iro, eto behimat dian kam tatap percaya tong Kristus nelang kepercayaan kam iro na tambenh makai pemolum ye buen. Selain ke pemolum ye buen, kam perlu jaji ulun ye naan pengetahuan. ⁶nelang selain ke pengetahuan, kam ade harus tau sabar nahan unuk. Selain ke tau sabar nahan unuk ware kam ade nempatuh unuk dian tahan nengkawe ke kawus. Selain ketahan negkawe ke kawus, kam harus ade bolum nget na ga Allah ⁷Nelang bolum nget na ga Allah harus ade na pesukup ene kasih tong kawan erai butung ye sameh percaya ne tambenh makai kasih tong ke kawus ulun. ⁸Ke kawus ye iro ye iro kawan pedasaran ye na perlu ene kam. Aka kawan pedasaran iro naan te kam ali ponu jubung, kam belalu sagargagah nelang behasil, pelor ketaru Yesus Kristus Tuhan taka ali lewi buen eso. ⁹Et ulun ye beloh naan kawan pedasaran iro, pengite wa; da sa tau kite nelang da sa ingat kawan dosa da ye one apu na barasih. ¹⁰Leka iro erai butung kawus, ware kam bahimat ngeto dian tokan Allah nelang pelian Da tong unuk kam iro belalu magin segah. Aka kam nampelor iro, kam sa sagar taang. ¹¹Ali nget iro kam sagar na okoi hak ponu dian masuk Kerajaan ye ke ngola-ola ke Tuhan nelang Raja Penyelamat taka Yesus Kristus. ¹²Leka iro, ab seleur pekingat kam nget hal iro, biar kam apu ketoan nelang percaya bene tong ajaran ke Allah ye apu neterima kam iro. ¹³Ke ngola ab masih bolum, ab ngerasa wajib pekingat kam nget kawan hal iro. ¹⁴Leka ab ketoan himat sa ola eso ab sagar ngikah dunia ihe, leka Tuhan taka Yesus Kristus apu ali be istilah ngulek tong kam. ¹⁵Leka iro ab sangkal bene dian biar ab apu mate, kam seleur ingat nget kawan hal ihe. Saksi Mate Kesolai Kemuliaan Kristus ¹⁶Te kede kain ngulek tong kam ke solai mulia penyulet Tuhan taka Yesus Kristus kain sa mege te kawan kesah opau meresia. Kesolai mulia Kristus iro apu ite kain ali mate kain gegales. ¹⁷Kain naan te biduh kede Da Yesus nahormat nelang na mulia ene Allah Ma. Te kede iro dinga engan ke ye Pengemulia ye ngulek tong Da, "Ihe Tia Ab ye nakasihi Ab, Da pesanang ate Ab!" ¹⁸Kain

gegales keringa engan iro sulet ke surga kede kain naan sendro Da te mundan gunung ye berasih iro.¹⁹Iro sebab ye kain lewi harap eso nget paket Allsh ye na ulek ene kawan nabi. Kebalikan ye kam mentaru paket iro, leka paket iro nget pelita ye ma'a te runa dendem empe mate olo sulet, nelang sahaya sentomoi pita suang ate ko.²⁰Ye membatang bene et kam kingat ihe: paket Allah ye na pekempe ene kawan nabi beloh ahan natapsir nget pendapat gegales.²¹Leka beloh pini paket ke Allah na ulek je makai ga meresia, et Roh Allah nguasa ulun dian pekempe paket ke Allah iro.

Chapter 2

Hukuman Dian Guru-guru Palsu¹Te suang jaman bayuh te botuk ulun na Allah apu sulet kawan nabi palsu. Nget iro ade te botuk kam sagar sulet kawan guru palsu te antara kam ye ali mensiok menteng ngajar ajaran ye merusak dian ulun binasa. Nelang dali sagar sa mengaku Tuhan ye apu ngebebas dali. Ali nget iro dali pedoyat kebinasaan tong mundan unuk dali gegales ye sagar lekah kune dali.²Nget, deo ulun sagar siut bolum ngunau dali ye sa bemoral, nelang pengkoe kawan guru iro sagar ngene deo ulun sa harap alan ye bene ye nuju tong Allah.³Ali serakah dali ngepe keuntungan ke ko ali pander-pander ye ponu tipuan, et pengadilan dian nyanlotu hukuman mundan dali apu usang na sedia, nelang kebinasaan ye na tentu tong dali apu ngen ba dali.⁴Kawan malaikat ye bedosa sa ade Allah ngaret muntis ke hukuman, melainkan na obet tong suang neraka dali ne buat tong suang rantai ye dendem dian natahan te biduh empe olo pengadilan.⁵Nget iro ade ali denia te jaman bayuh, Allah sa ngaret muntis ke hukuman Allah. Allah ngirim bah solai tong denia kawan ulun ye jahat kede masa iro, je da Nuh sendro ali turu ke ulun lain ye na selamat. Leka da Nuh ngulek kabar nget me bolum ye pesanang ate Allah.⁶Sameh ade hal ye nget jaa Sodom ali Gomora. Allah pehancur kawan jaa iro ali apui dian jaji contoh nget kawan ye sagar nampelor tong kawan ulun ye jahat.⁷Et da Lot na selamat, leka da ngumau kehendak Allah; da deo kune sengsara leka tingkah laku sa senunuh ke kawan ulun durhaka.⁸Te botuk kawan ulun ye nget iro da Lot ye buen iro bolum ali ate nare, leka nungku olo da kite nelang keringa kawan pengkoe dali ye jahat.⁹Jaji, Tuhan ketoan nget me nyelamat kawan ulun ye ngumau kehendak Da, aka dali ngehadap kawan jahat, nelang Tuhan ketoan nget me ngonteh kawan ulun ye jahat sagar na siksa te olo pengadilan.¹⁰Ye membatang kawan ulun ye mulur kawan pengakan unuk da ke behirian dali ye daai nelang ye sa mengaku kuasa Allah. Nget iro ronu nelang sakah ye kawan guru palsu iro empe dali sa takut ngehina kawan ye bolum ye mulia te sorga!¹¹Sadang kawan malaikat ye lewi gagah nelang bekuasa ke kawan guru palsu iro, beloh pini ngelawen kawan ye bolum ye mulia iro ali engan tuduhan ye ngehujat te hadapan Tuhan.¹²Et kawan guru iro, sa main-main! Dali nget setua ye na belolos dian nadakep nelang nabunu, dali sa bepikir, et je betindak nget pengerasa, empe dali ngelawen kawan hal ye sa dali ketaru makai engan ye tuduhan ye ngehujat. Leka iro leka kawan pengkoe dali gegales, dali sagar buinasa nget kawan unuk dali gegales.¹³Nget balasan kawan kenarean ye apu na ene dali, dali ade sagar kune kenarean tong dali, kawan ye dian sanang ate ye iro nampelor ala se-se kede ke olo nget mulur kebahirian unuk dali, aka dali, aka dali tuet sendro kam tesuang pesta man, tingkah laku dali maka nguta leka dali mabuk mulur hawa nafsu.¹⁴Dali sa lea wa ngene dosa, nelang ke ngakan dali ye iro neneng bawe ali napsu jinah . Kawan ulun ye kado percaya nelang nget kurang harap na bujuk dali, ate dali apu ta biasa ali keserakahan dali puna kawan ulun ye kune sumpah!¹⁵Leka dali sa kakan malupui alan ye mengkoreng, belalu dali taang dali ngepe alan ye na palupui ene Beliam anak Beor bayuh, da Bileam ihe kakan tatau mahan duit ke pengkoean ye jahat.¹⁶Et da mahan teguran ye tamam nget kejahatan da iro, et kede keledai da bepander makai engan meresia. Belalu nabi iro napaksa dian pekewa pengkoean da ye gila iro.¹⁷ulun-ulun iro mula nget mate danum ye meang nelang nget embun natampuh ene enus dolek. Allah apu nyedia tong dali erai runa ye denem malem.¹⁸Dali ngene kawan ngulek ye tamam et mamus, dali ngejerat ulun-ulun ye apu lapas ke dali ye bolum suang kejahatan ali pengakan daging ali percabulan.¹⁹Kawan guru palsu iro ngokoi kebebasan tong kawan ulun iro, et dali gales ye budak ene kawan kebiasaan ye merusak meresia, et aka ulun na pekaleh ene ala se-se, himat da budak ke ye pekaleh da iro.²⁰Ulun ye sa ketaru Tuhan nelang penyelamat taka Yesus Kristus apu lapas ke kawan kuasa denia ye pedaat meresia. Et aka adi Da mulik eso empe napekaleh ene kawan kuasa daat iro, himat leka leen ulun iro maka lewi daai ke ye one ye .²¹Lewi buen kawan ulun ye nget iro beloh pini ketaru alan ye bene ke Allah, ke ye dali ke taru iro, et odi sa kakan ngumau kawan parentah ye na okoi Allah tong dali.²²Se ye na ene dali membuktikan bene pribahasa ihe: "Koko sagar man mulik se ye apu na uta da" nelang upe ye apu na pekenus, sagar mulik tong bangan te suang lemoyok."

Chapter 3

Yesus Sagar Sulet Eso ¹Erai butung kawus ye na kasihi! Empe ihe surat ab ye kedue tong kam. Te suang kedue surat ihe, ab beusaha ngiluk kawan pikiran ye buen te kam. ²Ab pekingat dian kam ngingat nget kawan engan ye bayuh apu na ulek ene kawan nabi Allah, nelang nget perintah ke Tuhan, Juruselamat, ye na pekempe tong kam lalo kawan rasul. ³Ye membatang, kam harus ketoan ye iro te kawan olo pe sunek nede, sagar sulet kawan ulun ye bolum ye na perintah ene hawa nasu dali gegales. Dli sagar nge wa warah kam. ⁴makai engan nget ihe, "Ulek ye Tuhan bejanji sagar sulet ! nehe kame da? Kawan datu nini, taka apu mate, et ye kekawus ye masih sameh lei, nget ke bayuh denia na ene! ⁵Dali sengaja sa kakan mengaku jaman bayuh alem Allah ngene langit ali tana makai engan Da. Tana na ene ke danum, nelang lalo danum. ⁶Nelang makai danum ade-ye iro danum ke baah solai--denia jaman bayuh iro na binasa. ⁷Et langit ali tana ye naan nehe, nepelihara ene engan Allah iro ade dian odi na pesoya ali apui. Nehe langit ali tana masih nepelihara empe te olo kawan ulun ye jahat na hukum nelang na binasa. ⁸Et erai butung ap kawus, erai hal ihe ye kam sa ingat: Te suang penenengan Tuhan, erai olo beloh naan beda ye ali seribu taun -kededuae ye sameh lei tong Da. ⁹Tuhan sa lambat ngokoi se ye apu na janji ye, bele naan ye ngulek nget iro, kebalikan ye Da sabar nengkawe kam, leka Da sa kakan sunah erai keulun binasa. Da kakan dian kawus ulun betobat ke kawan dosa ye. ¹⁰Et olo penyulet Tuhan sagar sulet nget maling. Te olo iro langit sagar jaweh na sendro ali engan gaguruh nelang kawan benda langit sagar jaweh soya, nelang tana ade soya, pelos denia ali ke kawus ye naan te suang ye sagar jaweh. ¹¹Leka ke kawus ye iro sagar napehancur ali cara nget iro, nget me seharus ye kam olum? Kam harus bolum suci nelang mengabdi tong Allah, ¹²Ke ngola kam ngemba ali ponu harapan penyulet olo Tuhan. Te olo iro langit sagar awus soya, nelang leka layeng ye, belalu kawan banda te langit sagar hancur. ¹³Et taka ngemba ye apu na janji Allah, ye iro langit ye kado ali tana kado te runa naan keadilan ¹⁴Leka iro, kam kawus ye na kasih, te desung kam ngemba olo iro, beusaha behimat dian buen nelang beloh naan benoda tehadap Allah. Nelang pelihara hubungan ye buen ali Allah. ¹⁵Anggap kesabaran Tuhan taka yelah kesempatan ye na okoi tong kam dian tau selamat. Da Paulus, erai butung taka ye na kasihi, apu nyurat nget iro ade tong kam, Da nyurat iro ali kerahatian kepintaran ye na okoi Allah tong da. ¹⁶Te suang kawus surat ye, da Paulus seleur nyurat nget hal iro. Semula naan sesenu hal ye poye nepentaru te suang kawan surat ye iro nelang bagian iro na putar balik ene kawan ulun ye sa ketoan se-se nelang ye sa kuat kepercayaan ye. Hal iro sa usah kado, leka kawan bagian lain ke surat suci na pakai nget iro ade ene dali. Se ye na ene dali iro je ngene kehancur dali gegales. ¹⁷Et kam, erai butung kawus ye na kasihi, apu ketoan nget hal iro, leka iro, hati-hati ya empe kam tamput tong suang ye taang kawan ulun daai empe kam lotu ke runa kam jakat ye segah patut. ¹⁸Ware kam magin ke sa kasih Tuhan Yesus Kristus, Raja Penyelamat taka, nelang ware kam ade magin ketaru Da na hormat Da, nehe nelang empe ke ngola ola ye! Amin.

1 John

Chapter 1 Engan Ye nyemolum

¹Da iro firman ye ke runa apu naan kebayuh ke asal ye. Kain apu jaringan ye nelang kite ye makai mate kain gegalas. Kain apu meneng ye iro nelang mega ali kami kain. ²Kede pemolum iro na nyatakan, kain kite da, Iro sebab ye kain nyokoi kesaksian nget da. Kain ngulek tong kain nget pemolum ye sejati nelang tong kain. ³Se ye apu ite kain nelang dingga kain, ye ade ye na ulek kain tong kam, dian kam naan persekutuan sendro kain, siut ke sa bolum sendro ali ma nelang ali anak ye Yesus Kristus. ⁴Kain nyurat ihe dian ate taka bene-bene ego. Malan Suang Ma'a. ⁵The lah berita ye apu kain dingga nget Da ali kain pehempe tong kam, ye iro Allah ye lah ma'a ali te suang Da sama sekali eloh naan denden. ⁶Aka taka ngulek tak bolum sendro ali da, padahal taka bolum te suang dendem, taka ngopau, buen ali pepander an atawa ali koe gauti. ⁷Et aka taka bolum tesuang ma'a nget Allah naan te suang ma'a, pasti taka bolum dani, rukui rahayu erai ali ye bali, nelang daya Yesus Kristus Anak ye ngeberasih ke panaur dosa taka. ⁸Aka taka ngulek beloh be dosa, taka nipu unik taka gegales, Allah sa nondo te suang ate taka. ⁹Et aka taka mengaku kawan dosa taka tong Allah, da sagar nampelor janji ye pelor ngene se ye adil. Da sagar pun taka ke kawan dosa taka nelang ngebersih taka ke pana kesalahan'an taka. ¹⁰Et aka taka ngulek pasti taka sa be dosa, taka nganggap Allah iro ngopau nelang taka sa nyiok eugan Allah iro te suang ate taka

Chapter 2 Yesus Yelah Pembela Taka

¹O kawan anak ab ! Ab nyurat surat ihe tong kam dian kam ya ngene dosa, Et aka naan ye ngene dosa, na taka naan erai ke ulun tau ngawat, ye iro Yesus Kristus ye adil iro; Da sagar kaweng tong taka te hadapan Ma. ²Lalo Yesus Kristus taka mahan ke ampunan ke kawan dosa taka sa je kawan dosa taka et ke kawus dosa meresia. ³Aka taka ngunan moyo tong kawus perintah Allah, ye iro ciri ye taka ke taruh Allah. ⁴Ulun ye ngulek, "Ab ketaru Allah et sa ngumau moyo tong kawan perintah ye, ulun iro pengopau, nelang Allah beloh naan te suang ate da. ⁵Et ulun ye ngunau moyo tong engan Allah, ulun iro mengasihi tong Allah ali sempurna. iro ye ciri taka bolum sendro ali Allah. ⁶Dase ye ngulek da bolum sendri ali Allah, da harus bolum malan demasu ewah poo Kristus. Mengasihi se sameh ali ngunau perintah Allah. ⁷Erai butung kawus ye na kasihi! Ye na surat ab Ihe sa perintah ye kado Ihe perintah ye usang ye apu na pekempe tong kam te kede kam mulai percaya tong Kristus; ye iro kabar ke Allah ye apu dingga kam une. ⁸et ulun ye seleur ngene dosa da iro anak iblis, leka iblis be dosa asal ye, dian nget ihe anak Allah sulet, da iro dian pehan curi pengkoe iblis. ⁹ulun ye apu jaji anak Allah, sa seleur ngene dosa leka ye puna Allah naan te suang da nelang leka iro Ma da, belalu da sa tau seleur ngene dosa. ¹⁰iro beda ye kawan anak Allah ali anak iblis; dase ye sa nanpelor kehendak Allah, atawa sa mengasihi tong erai butung ye, Da sa anak Allah. ¹¹Et ulun ye muar erai butung ye, da naan te suang dendem da malan te suang dendem, nelang da beloh ke taan tong kame da tulak, leka dendem iro ngene da beloh tau kite. ¹²Ab nyurat tong kam, kawan anak, leka kam apu na ampun ke kawan dosa ene Kristus. ¹³Ab nyurat tong, kam kawan ma, leka kam ke taru da ye apu naan ke bayuh ke asal ye, Ab nyurat tong kam muda tia mu da, leka kam apu nengkaleh ye jahat. ¹⁴Ab nyurat tong kam, kawan anak, leka kam ketaru Allah Ma, ab nyurat tong kam kawan Ma, ab nyurat tong kam kawan Ma, leka kam ketaru kawan engan Allah ye apu naan kebayuh ke asal ye, ab nyurat tong kam kawan tia muda, leka kam gagah, engan Allah naan te suang ate kam nelang kam apu nengkaleh ye jahat. ¹⁵Ya mencintai tong denia ihe, atawa semacam ye naan te suang denia ihe. Aka kam mencintai tong denia, kam beloh mencintai tong Ma. ¹⁶ke kawus ye naan te suang denia ihe ye na akan ene pedasaran meresia ye be dosa, ye na ite belalu na akan nelang ye na ulek ke kawus hal iro beloh be asal ke Ma, melainkan ke denia. ¹⁷Denia ali ke kawus ye naan te suang ye na akan ene meresia, sagar jaweh et ulun ye ngunau ke hendak Allah tatap bolum empe tong ke ngala ola. ¹⁸O, kawan anak ab, ihe zaman akhir! semale ye apu na ulek tong kam pasti musuh Kristus sagar suket! nelang nehe apu sulet deo ulun ye ngelawen Kristus. Ye iro ciri zaman akhir apu dani. ¹⁹Kawan ye ngelawen Kristus da iro kawan ulun ye apu ngikah taka, leka dali sebuju ye beloh ulun taka. Taka dali kawan ulun taka, pasti dali tatap sendro taka, et dali ngikah taka, dian pasti bene beloh naan sunah erai ke ulun ke dali ye bene-bene te masuk bebuhan taka. ²⁰Et kam apu nerima Roh Allah ye ne pedolui ene Yesus Kristus, nelang iro sebab ye kam ke taru ajaran ye bene. ²¹Jaji ab nyurat ihe tong kam beloh leka kam sa ketaru ajaran ye bene, Et malah leka kam apu ketaru, nelang kam apu ke toan, pasti sa ngopau ye naan te suang ajaran ye bene iro. ²²Ye ngopau da iro ulun ye ngulek Yesus Kristus iro sa Raja Penyelamat ye apu na janji ene Allah. Ulun iro musuh Kristus; da sa mengaku Ma atawa Anak. ²³Ulun ye sa mengaku Anak, be arti sameh sa nerima Ma. nelang ulun ye mengaku Anak be arti da nerima Ma ade. ²⁴Leka iro, kabar ye apu dingga kam ke kam nela percaya harus na jaga kam be buen, kam sagar saratang bolum sendro ali Anak nelang ali Ma. ²⁵nelang ihe ye na janji ene Kristus tong taka, da iro: bolum sejati nelang pelos tong ke ngola-ola ye. ²⁶Ab nyurat ihe tong kam nget kawan ulun ye desung kakak nipu kam. ²⁷Et nget kam gegales, Kristus apu ngokoi Roh ye tong kam, nelang ye ola Roh ye naan te kam, beloh perlu naan ulun bali ye ngajar kam. Leka Roh ye ngajar kam nget ke kawus; nelang se ye na ajar ye iro bene, sa ngopau leka iro ware taka ngunau moyo, tong kawan ye ngajar ene Roh iro, nelang ware kam tatap bolum sendro ali Kristus. ²⁸Jaji, o anak-anak ab, ware kam tatap bolum sendro ali Kristus dian nede te kede da sulet, taka ngehadap da ali ponu ke runu ke runu nelang sa mensiok ene mangan. ²⁹Kam apu ke toan Kristus bolum menurut ke ngakan Allah da iro anak Allah

Chapter 3Taka ye lah Anak-Anak Allah

¹teneng nget me Allah mengasihi taka, empe taka naaku yelah kawan anak ye Taka puna kawan anak Allah ye iro sebab ye denia ihe sa ketaru taka denia beloh ketaru Allah. ²Eram butung kawus ye na kasihi! nehe taka puna kawan anak Allah, et ken taka odi male tena et taka ke toan bila Kristus sulet, taka sagar jaji nget da, leka taka sagar kite da te suang nget ken ye sebuju ye. ³Kawus ulun ye naan pengharapan nget iro tong Kristus, nyaga unuk da dian bene-bene berasih ke kawan dosa nget Kristus ade berasih. ⁴ulun ye ngene dosa, ngelawen hukum Allah, leka dosa ye iro pelanggaran tong hukum Allah. ⁵Kam ke toan Kristus sulet dian musut kawan dosa meresia, nelang himat beloh naan dosa te suang unuk ye. ⁶Kawus ulun ye bolum sendro ali Kristus, sa seleur ngene dosa. Ulun ye seleur ngene dosa, beloh puni kite Kristus nelang beloh ke taru da. ⁷O, kawan anak ab, ya meladar dase-dase ulun ngentaang kam ulun ye nampelor kehendak Allah ye iro Anak Allah nget Kristus sameh Anak Allah. ⁸Et ulun ye seleur ngene dosa ye iro anak iblis, leka iblis be dosa ke asal ye. dian nget iro anak Allah sulet, ye iro dian pe hancur pengkoe iblis. ⁹Ulun ye apu jaji Anak Allah, beloh seleur ngene dosa leka pedesaran Allah naan te suang da, nelang leks Allah iro Ma da, belalu da beloh tau seleur ngene dosa. ¹⁰Ye iro na pebelain ye kawan anak Allah ali anak iblis, dase ye sa nampelor ke hendak Allah, atawa beloh kasih tong erai butung da sa anak Allah Kasih Erai Ali Ye Bali Ye. ¹¹Mula ke asal ye apu na pekempe kabar ihe tong kam: taka puna harus mengasihi era tong ye bali. ¹²Ya taka nget da kam, ye jaji anak iblis munu erai butung da gegales. Se sebab da kain munu erai butung da ? leka kawan hal ye na ene da iro sala, et kawan hal ye na ene erai butung da iro bujur bene. ¹³Leka iro, erai butung kawus, ya ngewauhaka kawan ulun denia ihe muar tong kam. ¹⁴Taka ke toan ye taka ihe apu ke luar ke pempate, nelang be alih tong pemalum. Taka ke toan iro, leka taka kasih sesameh taka. ulun ye beloh kasih, be arti da sengke te mat kuasa pempate. ¹⁵Ulun ye muar tong irai butung da iro erai ke ulun pe munu ulun, nelang kam ke toan aka erai ke ulun pemunu ulun naa beloh naan pemulum sejati pelor tong ke ngola-ola. ¹⁶Ali alan ihe taka ke toan nge me cara ye kasih tong sesameh meresia, Kristus apu ngarah pemolum ye tong taka. Leka iro taka harus ngarah pemolum taka tong kawan erai butung taka! ¹⁷Aka erai ke ulun ye bolum te kecukupan kite erai butung ye bekekurangan, et beloh hakun ngawat erai butung ye iro, nget me ulun iro tau ngulek da kasih Allah? ¹⁸O, kawan anak ab! ya taka kasih je te biuri bowa atawa je makai engan. Kune taka kasih makai kasih sejati, ye na petendre lalo pengkoean taka. ¹⁹Nget iro cara taka ke toan taka ihe te masuk jaji kawan anak Allah ye bene, nelang ate taka mahan buen te hadapan Allah. ²⁰Taka ke toan aka taka na pesala ene ate taka, pengentoan Allah lewi solai ke pengentoan ate taka, nelang da ke toan ke kawus ye. ²¹Jaji erai butung ab ye na kasih, aka ate taka sa pesala taka, taka tau mahan ngehadap Allah ali ronnu. ²²Nelang se ye aweng taka ke da, taka mahan, leka taka ngunau moyo tong kawan perintah nelang nempelor kawan se ye dipesanang ate da. ²³Ye neperintah da tong taka ye iro: taka harue percaya tong anak ye, ye iro Yesus Kristus, nelang harus kasih erai ali ye bali ye, nget ye apu ne perintah Kristus tong taka. ²⁴Kawus ulun ye ngunau moyo tong kawan perintah Allah, bolum sendro ali Allah, nelang Allah sendro ali dali. Nelang taka ke toan Allah bolum sendro ali taka, leka da apu ngokoi Roh da tong taka.

Chapter 4|lentaruh Roh Ye Be Asal Ke Allah

¹Kawan erai butung ye na kasih! ya percaya tong kekawus ulun ye mangaku naan Roh Allah, et nare kam nguji dali one dian ngentoan se roh ye naan te dali iro sulet ke Allah atawa sa. Leka deo kawan nabi palsu ye be keliaran te kame-kame. ²Nget me cuan cara ye kam ngentoan se iro Roh Allah atawa sa, ye iro nget ihe: ulun ye mengaku Yesus Kristus sulet tong denia ye lah meresia, ulun iro naan roh ke Allah. ³Et ulun ye sa mengaku hal iro nget Yesus, beloh naan Roh Allah te da⁴Et kam kawan anak ab, kam tempur Allah, kam apu nengkaleh kawan nabi palsu, leka Roh ye naan te kam lewi berkuasa ke roh ye naan te kawan uluh pu'un denia ihe. ⁵Kawan nabi palsu iro be pander nget kawan hal denia ihe, nelang denia ngeringa se ye na ulek dali, leka dali pu'un denia. ⁶Et taka ye iro kawan anak Allah: nelang ulun ye ketaru Allah, ngeringa se ye na ulek taka, ulun ye sa pu'un Allah, sa ngeringa se ye na ulek taka. nget iro cara ye taka ngentoan beda Roh ye ngokoi ajaran ye bujur ali roh ye ngentaang. Ayolah Taka Saling Mengasihi. ⁷Erai butung kawus ye na kasih! Ayu taka mengasihi erai ali tong ye bali, leka kasih iro asal ye ke Allah, Ulun ye kasih, da iro anak Allah nelang da ketaru Allah. ⁸Ulun ye sa mengasihi, beloh ke taru Allah, leka Allah iro kasih. ⁹Allah apu mengatakan ye da kasih tong taka ali ngirim anak ye erai tunggal tong denia dian taka mahan pemolum lalo Anak ye iro. ¹⁰The kasih, sa taka ye apu mengasihi Allah, et Allah ye mengasihi tong taka nelang ngirim Anak ye dian lalo da taka mohan ke ampunan kawan dosa taka¹¹Kawan erai butung ye na kasihi, aka Allah nget iro mengasihi tong taka, taka ade harus mengasihi, aka Allah nget iro mengasihi tong taka, taka ade harus mengasihi erai ode tong ye bali ye. ¹²Beloh naan sunah erai ke ulun ye pini kite Allah, et aka taka mengasihi erai ade tong ye bali, Allah sendro taka nelang kasih da jaji sempurna te suang unuk taka. ¹³Leka Allah apu ngakoi tong taka Roh ye, belalu taka ketoan pasti taka apu bolum sendro ali Allah nelang Allah bolum sendro ali taka. ¹⁴Kain gegalas apu kite Anak Allah, nelang kain ngulek ye da na utus ene ma dian jaji raja penyelamat denia ihe. ¹⁵Dase ye mengaku Yesus Kristus iro Anak Allah. Allah bolum sendro ali ulun iro, nelang ulun iro ade bolum sendro ali Allah. ¹⁶Taka gegalas ke toan nelang percaya nget kasih Allah tong taka Allah iro kasih, ulun ye bolum na perintah ene kasih, ulun iru sendro ali Allah, nelang Allah sendro ali da. ¹⁷Kasih na ene sempurna te suang unuk taka, dian taka naan ke runu te olo pengadilan. taka sagar naan ke runu, leka pemulum taka te suang denia ihe sameh nget pemulum Kristus. ¹⁸U ye nginam kasih Allah, beloh naan ke sa takut; leka kasih ye sempurna pejaweh kawus pengerasa takut. Jaji be istilah bene ulun male kesa kasih Allah ali sempurna aka ulun iro takut neng kawu olo pengadilan. ¹⁹Taka mengasihi, leka Allah apu lewi one mengasihi tong taka. ²⁰Aka naan ye ngulek, Ab mengasihi Allah," et sa mengasihi tong erai butung ye ulun iro pengopau. Leka ulun ye sa mengasihi tong erai butung ye ite da, sa maka da tau mengasihi tong Allah ye sa da kite. ²¹Leka iro, perintah ye na okoi Kristus tong taka, ye iro: Dase ye mengasihi tong Allah harus ade mengasihi tong erai butung ye.

Chapter 5 Anak-Anak Allah Mengkaleh Denia

¹Ulun ye percaya tong Yesus ye iro Raja Penyelamat ye na janji Allah, ulun iro anak Allah. Ulun ye mengasihi tong erai ke ulun Ma, kasih tong anak ye ade. ²Ali alan ihe taka k toan ye taka kasihi kawan anak Allah: Taka mengasihi Allah nelang ngunau moyo tong kawan perintah ye. ³Leka, kasih tong Allah be antingunau moyo tong kawan perintah ye nelang kawan perintah ye iro sa doyat tong taka. ⁴Leka tiap anak Allah sanggup pekalaeh denia ye jahat ihe. Taka mengkaleh denia ihe makai ke percayaan taka. ⁵Dase ye mahan nengkaleh denia? Je ulun ye percaya Yesus Kristus ye iro Anak Allah Bolum Kekal Naan Te Suang Yesus. ⁶Yesus Kristus ye sulet tong denia aali danum baptisan ye nelang ali daya pempate ye. Da sulet sa je ali danum nelang daya nelang Roh Allah ngokoi ke saksi iro bujur, leka Roh beloh pini ngopau. ⁷Naan tolu saksi. ⁸Roh Allah: danum nelang daya ke tatolo ye ngokoi ke saksi ye sameh. ⁹Taka percaya tong ke saksi meresia, et ke saksi Allah lewi tamam eso nelang iro kesaksian Allah nget Anak ye. ¹⁰Leka iro, ulun ye percaya tong Anak Allah, apu nerima ke saksi iro te suang ate da: et ulun ye sa percaya Allah, apu ke anggapan nget ye Allah iro pengopau, leka da sa percaya tong se ye na ulek Allah nget Anak ye. ¹¹Kesaksian iro ye ihe: Allah apu ngokoi tong taka pemolum ye sejati pelor tong kengolo -ola nelang Anak ye, ye iro tongga pemolum iro. ¹²Ulun ye naan puun Anak Allah, uweng pemolum iro: et ulun ye boleh puun Anak Allah, boleh naan pemolum iro ulun ye na belolos ke Allah beloh ngene dosa. ¹³Ab nyurat tong kam ye percaya tong Anak Allah, dian kam ke toan kam apu naan pemolum ye sejati pelos kengola-ola ye. ¹⁴Taka ronuh ngehadap Allah, leka taka percaya da nerime doa taka, aku taka kaweng se macam ye nyesuai ali kehendak ye. ¹⁵Daya taka ke toan da ngeringai taka aka taka kaweng tong da, belalu taka ke toan ade pasti da ngokoi tong taka se ye na aweng taka ke da. ¹⁶Aka kam kite erai ulun sameh Kristen ngene dosa ye sa ngene leka ulun iro ke jawehoan pemolum ye sejati pelos ke ngalo, buen taka bedoa tong Allah: nelang Allah sagar ngokoi pemolum iro tong da. Ihe kune tong dali ye dosa ye sa ngeneleka dali ke jawehan pemolum iro, et naandosa ye ngene leka ulun iro kejawehan pemolum iro. nget hal iro ab sa ngulek, kam harus bedoa tong Allah. ¹⁷Kawus pengkoe ye sala ye iro dosa, et naan dosa ye sa ngene leka ulun iro ke jawehan pemolum ye sejati pelor kengola iro. ¹⁸Taka ke toan, kawus ulun ye apu jaji kawan anak Allah, beloh seleur ngene dosa, leka anak Allah nyelindung da, leka iro ye jahat beloh mahan ngene se-se ngehadapda. ¹⁹Taka ke toan, taka puun Allah, dian kawus denia ihe te maat kuasa ye jahat. ²⁰Taka ke toan Anak Allah apu sulet nelang apu ngokoi ke merehati tong taka, dian taka ke taru Allah ye bene. Taka bolum sendro ali Allah ye bene nelang bolum sendro ali anak ye Yesus Kristus, da ihe Allah ye bene, nelang da ihe pemolum ye sejati pelor ke ngola-ola. ²¹O. kawan anak ab, pekoro unuk kamke kawan berhala,!

2 John

Chapter 1

¹Ke penetua, tong ne ye na peli ali kawan tia ye na asi edo na kerereu suang ke patut buen sa ab gales et tong uras ulun ye ketaru ke patut buen, ²leka ke buen patut ye naan suang unuk taka ali ye sagar sandro taka selamanya. ³Anugerah asi edo, ali damai sejahtera ke Allah tala te suang Tuhan Yesus Kristus sang Anak, nyendro taka suang buen ke patut ali asi edo. Bolum sesuai ali perintah Allah Taka. ⁴Ab sangat ego leka ketoan, kawan tia ko bolum suang ke patut buen, nget me perintah ye apu na terima taka ke Ma Bapa. ⁵Nehei ab kawen ke ko, sa ye ab nget kakan nulis engan ye kado, padahal perintah ye apu pini nget bayuh alem supaya taka saling mengke asi edo. ⁶Iah asi edo, bahwa taka bolum suang perintah-perintah ye. He lah perintah iro nget ye pinina dingga ko une bayu alem. ⁷Leka deo penyesat ye timbul suang dunia ihe, dali sa mengakui Yesus sebagai Kristus ye sulet suang meresia. Dali na ulek penyesat dan anti Kristus. ⁸Ye hati-hati taka di taka sa ke jaweh ye apu naan te taka melainkan terima upa sepenuh ye. ⁹Setiap dali ye malan ke luar, ye sa nodo suang ajaran Kristus, da sa napun Allah Tala dese ye nodo suang ajaran iro ye tempun ye buen Ma Bapa ali tia Anak. ¹⁰Dase ye sulet tong ko ye sa ngait ajaran iro, ya ko ngoit da tong suang belai ko atau ngakoi ta be sepun. ¹¹Nget dase pun ye ngakoi tabe tong ko da mahan bagian suang pengkoe daat. ¹²Deo masam ye kakam na tulis ab tong ko, et ab sa hakun nulis ali kertas ali tinta ga ab tau seng ke ruku ko be pander se cara langsung supaya ego iro ponu. ¹³Kawan tia era butung ko ye terpelu ngirim salam tong ko.

3 John

Chapter 1

¹Ke penatua tong da Gayus pengeyerna kerereu, ye na kerereu ap tai suang ke buen. ²Uyang ap ye na kerereu, ap bedoa mandahan ko buen -buenaa suang se masalah, mudaha mudahan unuk tong ko sehat, sama nge jiwa ko ada sehat. ³lekas, ap sanang bene kede kawan uyang sulet pelos bersaksi tentang ke buen ko, ngetme dasung ihe ko bolun suang ke buen. ⁴Ap sa nempuun ke sanang ye lewi solai ke pada keringa bahwa anak-anak ap malan suang ke buen. ⁵Uyang ap ye na kerereu ko bekerjan ali bebujur suang kawus usaha ko nengkawe kawan uyang bele dali ulun bali. ⁶Bali apu ketoan tentang ketan ko ye buen iti hadapan ulun deo ko sagar ngereja ngereja ye buen kude me ngawat dali nempelos alen uluin cara cara ye sengkune nengkawe Alla tala. ⁷Leka, dali apu tulak demi Aran iro, sa mahan se semran ke kawan ulun ye sa percaya. ⁸Leka iro taka harus ngawat kawan ulun ngot dali dian tata jaji uyang pelayanan dian ke buen sehingga kita menjadi kawan pelayanan bagi kebenaran Diotrefes dan Demetrius.^{9/v} Ap apu menulis surat tong ulun deo, tetapi Diotrefes ye ketuju menaman diri tei antara dali, sa moyo menerima kemali. ¹⁰Leka iro kaye ap sulet, ap sagar pelingat da menan pengkoe da aye menfitnah kemali ali engan engon ye adat je iro aas da sa moyo merima kawan uyang ye sulet dan ngelamen dalit ye ha kan nerima kawan iro pelos nyentulak dali ke ulun deo. ¹¹Kawan uyang ap ye na kerereu ialah ngunau ye sa daat, melainkan ye buen, ulun ye naan koe buen ke Allah Tala, tapi ulun ye ngene daat, male kite Allah Tala, ¹²Kawus ula apu ke toan ye bnen tentang Demetrius bahkan ke buen bersaksi ngetro. Kemali ade bersaksi dan ko ketoan bahwa kesaksian kemali benei. Salam Penutup ¹³Naan deo hal ye na aga ap na tulis ntong ko, tapi ap sa mogo menulis ye di ngko ali pen dan tintah. ¹⁴Ap berharap dian lekah ngeraku ko dan taka sagar bepaner sengkewae. ¹⁵Damai sejahtera ding ko. Kawan uyang tei bihe pekempe salam ntong ko. Pekempe ade salam kemali ntong kawan uyang tei biduh.

Jude

Chapter 1

Tabé neke Yudas ¹Neke Yudas, ye nguyang Yesus Kristus* nyang Yakobus, ntong dali ye na peli nelang na asi edo Allah Bapa, nyang ye na pelihara dian na Yesus Kristus. ²Kira ye asi edo, penyanang, ali deo asi munan ko. Allah Sagar Ngehukum Dali ye Ngene Sala ³Kawan uyang ye na kerereu, nelang ap sangkal behimat menulis ntong ko munan keselamatan taka deo, ap kesa perlu menulis ntong ko ali kaweng neke ko dian ko berjuang bene-bene dian iman ye na pekempe sinai mpe seola ye ntong kawan ulun peruna*. ⁴Leka kawan ulun tertentu apu naan letep sa na sadari, ye iro dali ye ke one apu na tukas dian na hukum, kawan ulun sa beiman ye sa sengkune pe di pengokoi Allah dian nempuas iwei lola nelang sa nerima erai-erai ye Penguasa nyang Tuhan taka Yesus Kristus. ⁵Ap be ga pekingat ko bele ko apu ketoan kawus ye, bahwa Tuhan apu nyelamat umat-Ye ali pelosek dali ke tana Mesir, tapi uli ke ro Da peropus dali ye sa percaya. ⁶Belalu malaikat-malaikat ye sa mentaru tei kame ares kekuasaan dali, melainkan ngikah runa onon dali, apu na suruk ene Da ali rantai abadi suang kedenem ye paling denem dian penghakiman tei olo penting nene. ⁷Ngetro ade Sodom* ali Gomora* nyang jaa-jaa tei selimpang ro, ye nempuas diri suang dosa seksual ali mulur aga-aga ye sa masuk akal, apu nangung hukuman apui kekal dian contoh. ⁸Nget iro adelah ulun-ulun ihe, mengandalkan upi-upi dali, pedaat unuk, sa nerima kekuasaan, ali ngewewarah se aran ye buen-badi. ⁹Mikhael aa, da pengulu malaikat, kede rawek ali Setan* sehubungan antu Musa*, sa ronu pelosek engan-engon nengkawe da, melainkan je bepaner, "Kira ye Tuhan ngereket ko! ¹⁰Namun kawan penyentaang ihe pelosek engan ye daat nengkawe sesenu hal ye sa dali kentooan, ye je toan dali ali ngekira, nget setua ye sa beakal. Leka hal-hal ihelah dali sagar ne pehancur. ¹¹Selakalah dali! Dali apu siut alan ye na lalo Kain, nelang demasu ali serakah kenyalah ye na ene Bileam, nyang punah leka pemberontakan nget Korah. ¹²Dali ihe nget noda suang perjamuan kasih ko, ye pereokan senro ko beloh kesa takut, je ingat tei unuk gegales. Dali nget awan ye sa ngoit uran, ye na siup enus daye-sawa. Dali nget kawan tonga kayu ye sa mua tei musim ye, mate due kali, pelos na bubut kawus wakat ye. ¹³Dali nget gelomang laut ye rusi, ye pelosek leen pengedaat dali lei. dali sa nget bintang-bintang ye pesiar, ye di na kedenem ye pengedenem ye apu na sade mpe seola ye. ¹⁴Ade munan ulun-ulun ihelah Henokh, keturunan keturu, ke Adam, ngene pengajaran, "Tenenglah, Tuhan sulet senro beribu-ribu ulun kudus-Da, ¹⁵dian nempelos penghakiman munan ulun deo; ngehukum ulun deosa semperaka munan koe-gawi sa semperakaye na ene dali ali cara ye sa

semperaka, ali munan deo pepaneran sa buen ye apu na pekempe ene kawanulun bedosa ye sa semperaka nengkawe Allah." ¹⁶Dali adalah kawanulun ye juga sese, ngeto-ngeto kenyal, ali mulur aga dali gales; dali juga nyempo nyang ngentauulun bali dian mahan keutungan. Peringatan nyang NasehatPeningat Ali Nasehat ¹⁷Kawan nyang ye na si edo, ko harus ngingat se ye apu pini na pander rasul-rasul Tuhan taka Yesus Kristus. ¹⁸Dali apu pini ngalek tong ko," te zaman akhir akan naanulun nge wada ye je siut nafsu dali ye fasik" ¹⁹ Dali roulunulun ye ngene perpecahan, siut duniawi, ali sa Roh ega. ²⁰Et iro, ko kawan nyang ye na asi edo. Buet ko ga gales mu naan iman ko ye paling suci ali berdoa suang juru Tuhan Allah Tala. ²¹Na palihara unuk ko suang asi edo Allah lelang rahmat Tuhan Yesus Kristus, ye ngoit to bolum kekal. ²²Tempuur kemurahan ate tong dali ye masi ragu-ragu. ²³Selamatkanlahulun bali ali nyujut dali apui tong ye bali, petandra asi edo ye nelang sa ranu, ali pedaat pama daii ali hawa nafsu.Puji -Pujian Tong Allah Tala. ²⁴Dit nda Ye ponu kuasa durung ko di sa lotuas ali menghadirkan ko elah naan te muka tahta ke muliaanNya ali sukacita so lai. ²⁵Bagi salu-salunya Allah, jurus selamat taka lalo Kristus Yesus, Tuhan taka, kemuliaan, ke agungan ke kuantan, ali kuasa sepanjang masa une ihe pe se ola ola ye amen.

Revelation

Chapter 1

1

²Yohanes apu jaji saksi engan Allah ali ade Yesus Kristus, munan deo se aran ye iye apu na ite da. ³na berkati leiulun iye membaca ali engan wale firman moko wauh ihe ali na berkati leiade dali iye ngeringa ye ali ngene se ye tetulis tei suang ye, leka kede ye apu dini. Salam Yohanes ntong Keturu Jemaat tei Asia⁴Ke Yohanes, ntong keturu jemaat iye naan tei Asia. ⁵ali ke Kristus Yesus Saksi iye bebujur, iye pengeone buet ke ekangulun mate ali Penguasa munan raja-raja tei tana. Di Na, iye ngerereu taka ali ngelapas taka ke dosa-dosa taka ali daya-Da, ⁶nyang apu pejaji taka dian jaji erai kerajaan, imam-imamdi no Allah nyang Ma-Da, di Na lei kebuen badi ali kekuasaan mpe kengola iye! Amin.*⁷Teneng lei, Yesus sulet ali awan-awan, ali sesenu sagar kite Da, belantak dali iye apu nowek-Da; ali kawus bangsa tei tana sagar ngerodoi leka Da. Iye, ihe sagar pengejaji! Amin. ⁸"Aap iye lei Pengeone nyang Pengawus, firman Tuhan Allah, Iye apu Naan, ali Iye sagar Sulet, Iye Mahakuasa." Pengite Yohanes munan Anak Meresia⁹Aap, Yohanes, uyang ali sesama kam iye siut suang kenyal, suang Kerajaan, ali suang kesangkal tei suang Yesus, naan tei pulau iye na otus Patmos leka firman Allah ali kesaksian Yesus. ¹⁰Aap na kuasai Roh* tei Olo Tuhan, ali aap keringa engan wale ke odi lutuk aap nget engan trompet, ¹¹iye bepaner, "Tulis lei kawus iye ite ko ntong suang erai kebua buku ali kirim iro ntong turu jemaat: Efesus, Smirna, Pergamus, Tiatira, Sardis, Filadelfia, ali Laodikia."¹²Belalu, aap sekelap dian neneng engan iye bepaner nengkawe aap. Kede aap sekelap, aap kite turu poo dian amas, ¹³ali tei botuk-botuk poo dian iro, aap kite erai keulun nget Anak Meresia,* nunang jubah mpe ntong poo ali erai selempang amas tei dada-Da.¹⁴Utek ali balo-Da bura nget bulu domba, sebura salju; ali mate-Da nget dolan apui. ¹⁵Poo-Da mileu nget tembaga iye ngebaye suang dolan apui nyang engan-Da nget gemuruh danum solai beduru. ¹⁶Tei kami sanan-Da, Da mege turu sentomoi ali ke bowa-Da losek erai bila pedang tarem be mate due, ali wae-Da maa nget mate olo iye desung langet.¹⁷Kede aap kite Da, aap tempong tei poo-Da ngetulun mate. Tapi, Da ngonok kami sanan-Da tong munan aap ali bepaner, "Iya takut; Aap lei Iye Nyentela ali Iye Pengawus, ¹⁸ali Iye Bolum. Aap apu mate, tapi teneng lei Aap bolum mpe kengola ye, ali Aap mege kungsi maut ali kungsi Hades.¹⁹Leka iro, tulis lei se aran iye apu na ite ko, ali se aran iye sagar be pengejaji uli iro. ²⁰Ihe lei resia munan turu sentomoi iye na ite ko tei kami sanan-Aap ali turu poo dian amas iro. Turu sentomoi iro iye lei dali malaikat ke turu jemaat; ali turu poo dian iro iye lei turu jemaat."

Chapter 2

¹"Kepada malaikat jemaat tei Efesus tulis lei: Ihe lei ulek Da iye mege turu sentomoi tei kami sanan-Da ali iye malan tei ekang turu poo dian amas iro: ²Aap ketoan kawus pengkoe ko ali keuyuh-aya nyang kesangkal ko, ngetme ko sa kate nengkawe iye daat, ali ko apu nguji ulun-ulun iye mengaku unuk ye rasul,* tapi sebujuur iye dali ba lei rasul, ali ruku lei dali ro palsu.³Ko naan kesangkal ali betahan di no aran-Aap ali sa ketaru mole. ⁴Tapi sagar iye, Aap nyempo ko leka ko apu sa kingat ke kelinga ko iye tela. ⁵Leka iro, ingat lei ke me ko lotu ali betobat pelos ngene se iye apu na ene ko tela. Kaye sa, Aap sagar sulet ntong ko ali ngepe poo dian ko ke runa iye, kecuali ko betobat.⁶Tapi sagar ye, ihe iye tau naan tei ko: ko muar deo pengkoe dali iye siut Nikolaus, iye ade Aap muar. ⁷Da iye naan kelinge dion lei ngeringa se iye na ulek Juus* nengkawe jemaat-jemaat. Ntong da iye kuret, Aap sagar ngokoi okan ke Tonga Pemolum iye naan tei Taman Allah." Surat ntong Jemaat tei Smirna⁸"Ali, ntong malaikat jemaat tei Smirna tulis lei: ⁹Aap ketoan kenysah nyang pengurang kam, tapi sepuna ye kam tatau! Aap ketoan tuduhan daat iye na ontuk nengkawe ko ene dali iye ngotus unuk dali ulun Yahudi, sebujuur ye ba, je runa Iblis nono.¹⁰Iya gaer nengkawe se iye sagar penyaya kam. Teneng lei, setan sagar nimai sesenu ke kam ntong penjara dian kam na uji, ali kam sagar kesa kenyyaya kengola 10 olo. Bebuen lei mpe mate, ali Aap sagar ngokoi ntong kam pengebuen pemolum. ¹¹Da iye naan kelinge oboh lei ngeringa se iye na ulek Juus nengkawe jemaat-jemaat. Ulun iye kuret sa sagar nyaya ene mate iye kedue." Surat ntong Jemaat tei Pergamus¹²"Ali, ntong malaikat jemaat tei Pergamus tulis lei: Ihe lei engan Da iye naan pedang tarem bemate due: ¹³Aap ketoan tei kame kam nono, tei runa Iblis naan nono; tapi kam be ege tei aran-Aap ali sa menyangkal iman-Aap belantak kede zaman Antipas, saksi-Aap iye bebujuur iye na bunu ke dase kam, runa Iblis nono.¹⁴Tapi, Aap nagur kam leka naan sesenu ke kam iye siut ajaran Bileam, iye ngajar Balak dian ngonok ngawer tei hadapan kawan tia Israel*, dian man pengokan iye na payak belantak ntong berhala* ali ngene dosa-dosa hubungan upo bawe. ¹⁵Ngetro ade, naa sesenu ke kam iye be ege tei ajaran Nikolaus.¹⁶Leka iro, betobat lei! Kaye sa, Aap sagar lekah sulet ntong kam ali ngelawen dali makai pedang ke bowa-Aap. ¹⁷Da iye naan kelinge oboh lei ngeringa se iye na ulek Juus ntong jemaat-jemaat.¹⁸"Ali, ntong malaikat jemaat tei Tiatira tulis lei: ¹⁹Aap ketoan deo pengkoe kam, kebuen ali iman kam, awat -amet kam ali kesabaran kam, ali mpe iye penyunek be pengelewi ke iye pengeone.²⁰Tapi, Aap nyempo kam leka kam meladar bawe Izebel iro, iye mengaku nget erai keulun nabiah, nyelatuk ali pe taang kawan uyang-Aap dian mengkoe upo bawe iye sa benunuh ali man pengokan iye apu na payak pansui ntong iye ba ke Tuhan. ²¹Aap apu ngokoi iye waktu dian betobat, tapi da sa moyo betobat ke pengkoe upo bawe iye sa benunuh.²²²⁴Tapi, ntong kam bali iye tei Tiatira, iye sa ngunau selatuk ihe, iye male ketoan deo resia Iblis, Aap ngulek: Aap sa sagar ngonok kedoyat bali ntong munan kam. ²⁵Tapi sagar iye, be ege lei seleur tei se iye apu naan mpe Aap sulet. ²⁶Ali, ntong ulun iye kuret nyang ngene koe gawi-Aap mpe sunek, Aap sagar ngokoi kuasa munan deo bangsa, ²⁷ali dali sagar memerintah deo bangsa iro ali tungket besi, na perapai poleng poneng nget keramik tukang ene runa setonok, leka Aap apu ade mahan kuasa ke Ma-Aap. ²⁸Ali, Aap sagar ngokoi ntong da sentomoi timur. ²⁹Da iye naan kelinge oboh lei ngeringa se iye na ulek Juus ntong jemaat-jemaat."

Chapter 3

¹"Ali, ntong malaikat jemaat tei Sardis tulis lei: ²Betaha lei, ali penahap lei se aran ye kea naan, iye ane mate, leka Aap male manang-muni pengkoe kam semperaka suang pengite Allah. ³Leka iro, keno lei se iye apu ahan ali dinga kam, unau iro ali betobat lei! Kaye kam sa betaha, Aap sagar sulet nget erai keulun maling ali kam sa sagar ketoan jam senu Aap sagar sulet ntong kam. ⁴Tapi sagar, naan sesenu konge ke kam tei Sardis iye male pesompoi pama dali; ali dali sagar malan sendro-Aap ali nunang pama bura leka dali menenung. ⁵Ulun iye kuret sagar na tunang pama bura ali Aap sa sagar pejaweh aran da ke Buku Pemolum. Aap sagar mege aran da tei one wae Ma-Aap ali tei one wae malaikat-malaikat-Da. ⁶Da iye naan keling oboh lei ngeringa se iye na ulek Juus nengkawe jemaat-jemaat." Surat ntong Jemaat tei Filadelfia ⁷"Ali, ntong malaikat-malaikat tei Filadelfia tulis lei: ⁸Aap ketoan deo pengkoe kam. Teneng lei, Aap apu nengau jaweng di ngkam, iye sa sunah erai konge mahan nangkep ye leka kam godo, tapi kam apu ngeringa engan-Aap ali sa menyangkal aran-Aap. ⁹Teneng lei, Aap sagar ngene kawan runa Iblis iro, iye mengaku nget ulun Yahudi, tapi sepuna iye ba, je ngopau, Aap sagar ngene dali sulet ali nyemah tei poo ko, ali ngene dali ketoan mpe Aap ngerereu kam. ¹⁰Leka kam apu melihara firman kesangkal-Aap, Aap sagar melihara kam ke kede kenysah iye sagar sulet ntong kawus denia, dian nguji dali iye nono tei tana. ¹¹Aap lekah sulet. Ege lei se iye naan tei kam dian sa mpe sunah erai konge sagar ngepe kekuasaan kam. ¹²Da iye kuret, Aap sagar pejaji da ori penyanga Runa Berasih Allah-Aap, ali da sa sagar tulak eso ke ro; ali Aap sagar nulis lei ntong da aran Allah-Aap nyang aran kota Allah-Aap, iye iro Yerusalem kado, iye iro dolui ke surga, ke Allah-Aap, nyang aran-Aap iye kado. ¹³Da iye naan keling oboh lei ngeringa se iye na ulek Juus ntong jemaat-jemaat." Surat ntong Jemaat tei Laodikia ¹⁴"Ali, ntong malaikat jemaat tei Laodikia tulis lei: ¹⁵Aap ketoan se aran pengkoe kam, mpe kam sa ringan atawa ade layeng. Mper leen buen ye kaye kam ringan atawa layeng. ¹⁶Jaji, leka kam layeng kulun, sa layeng atawa ade ringan, Aap sagar pelosek kam ke bowa-Aap. ¹⁷Leka kam ngulek, 'Aap tatau, bepengewi, ali sa bepengurang se-se,' ali sa ketoan mpe sepuna iye kam nyaya, beloh untung, bepengurang, posa, ali belawoi. ¹⁸Aap ngenasehat kam dian moli ke-Aap amas, iye na berasih lalo apui dian kam tau tatau, ali pama-pama bura dian kam tau nunang iye mpe penyaan mangen leka leen belawoi kam sa sagar tepeite, ali ngusuk salap nreng mate kam dian kam tau kite. ¹⁹Dali iye na kerereu-Aap, na tagur-Aap na ajar-Aap; leka iro, lewa lei aseng kam nyang betobat lei! ²⁰Teneng lei! Aap jakat tei bowa jaweng nyang nelitik. kaye naan ulun keringa engan-Aap pelos nengau jaweng, Aap sagar letep nyeruku da ali man sendro da, nyang da sendro-Aap. ²¹Da iye kuret, Aap sagar ngelewa da tuet sendro-Aap tei runa-Aap, sama nget Aap apu kuret ali tuet sendro Ma-Aap tei runa-Da. ²²Da iye naan keling oboh lei ngeringa se iye na ulek Juus ntong jemaat-jemaat."

Chapter 4

¹Uli ke ro, aap kite erai jaweng betengau tei surga, ali engan deh, iye aap keringa nget engan trompet bepaner ali aap, ngulek, "Mengket lei tong he ali Aap sagar petendre ntong ko se iye sa ahan sa be pengejaji uli ihe." ²Kede iro ade, aap na kuasai Juus* ali ite lei, erai runa naan tei surga nyang Erai konge tuet tei munan runa iro. ³Ali, Da iye tuet tei munan runa iro, tereite nget batu permata yaspis nyang sardis; ali naan erai pelangi tei geliling runa iro iye tereite nget zamrud.⁴Tei geliling runa iro naan due pulu opat runa ali tei munan runa-runu iro aap kite due pulu opat tuha-tuha* tuet, nelang makai jubah bura nyang mahkota-mahkota amas betunang tei utek dali. ⁵Ali, ke runa iro losek kilat wewereu nyang gerugum engan guntur. Ali, naan turu dian iye dolan tei muka runa iro, iye naan lei turu Juus Allah.⁶Ali, tei muka runa iro ade naan se aran nget lautan kaca, nget kristal.⁷Makhluk iye pengeone nget leen singa, ali makhluk iye kedue nget leen lemu upo, ali makhluk iye ketolu be wae nget wae meresia, ali makhluk iye keopat nget tempulu benia iye desung mensiling. ⁸keopat makhluk iro asing-asing naan onum ilar iye ponu ali mate, me tei lepes ongon mpe ade suang iye; jolo nyang malem, keopat makhluk iro sa pini ua ngotus, "Berasih, berasih, bersih lei Tuhan Allah Iye Mahakuasa, iye apu naan, iye naan, ali iye sagar sulet."⁹Ali, denu makhluk-makhluk iro ngokoi kebuen badi, hormat, ali ngotus syukur nengkawe Da iye tuet tei munan runa, iye bolum mpe kengola iye, ¹⁰kedue pulu opat tuha-tuha iro sujud te one wae Da iye tuet tei munan runa iro, ali nyemah Da iye bolum mpe kengola iye iro, ali nimai mahkota dali tei muka runa iro nelang bepaner, ¹¹"Oi Tuhan nyang Allah kemali, Ko layak mahan kebuen badi, hormat, ali kuasa leka ko apu ngene se aran iye ali leka aga-Ko kawus iro naan nyang na ene."

Chapter 5

¹Uli kero, aap kite tei kami sanan Da iye tuet tei munan runa iro erai gulungan* buku, iye naan tulisan tei lepes suang nyang ongon ye, iye na segel ali turu segel. ²Ali, aap kite erai malaikat iye tegeh nyempo ali engan wale, "Dase kah iye layak nengau gulungan buku iro nyang nengau segel-segel ye?"³Tapi sagar, beloh sunah erai konge, me iro iye tei surga, tei munan tana mpe ade iye tei mat tana tau nengau atawa neneng iye naan suang gulungan iro. ⁴Maka aap nela ngerodoi begamat leka beloh manang muni sunah erai konge ahan dian nengau gulungan buku iro atawa neneng iye naan tei suang ye. ⁵Tapi sagar, erai ke tuha-tuha* iro ngemaner ntong aap, "Ua lei ngerodoi! Teneng, Singa ke suku Yehuda, keturunan Daud*, apu kuret mpe Da tau nengau gulungan buku iro nyang turu segel iye."⁶Ali, aap kite tei botuk-botuk runa ali opat makhluk iro mei, ali tei botuk-botuk kawan tuha-tuha iro erai Anak Domba jakat, nget apu na semalis, iye naan turu tanuk nyang turu mate, iye iro turu Juus Allah iye na utus ntong denia. ⁷Anak Domba iro sulet pelos ngepe gulungan buku iro ke kami sanan Da iye tuet tei munan runa.⁸Ali, kede Anak Domba apu ngepe gulungan buku iro, keopat makhluk nyang kedue pulu opat tuha-tuha sujud tei one wae Anak Domba iro, asing-asing mege erai ti kecapi nyang erai ti mansi amas iye ponu ali garu, iye naan lei doa ulun-ulun berasih.⁹Belalu, dali menyanyi iye iro nyanyian kado, ulek iye: "Ko ahan ngepe gulungan buku iro nyang nengau segel-segel iye leka Ko apu na semalis, nyang ali daya-Ko, Ko apu nowus ulun-ulun ke setiap suku, bahasa, kelompok nyang bangsa dian no Allah. ¹⁰Ali ko apu pejaji dali jaji nget leen kerajaan nyang imam-imam dian no Allah taka, ali dali sagar memerintah munan tana."¹¹Uli iro, aap kite, ali aap keringa engan ke kawan malaikat iye ngeliling runa, 4 makhluk, ali kawan tuha-tuha iro. Ali keeh deo dali beribu-ribu, belantak puluhan ribu, ¹²bepaner ali engan iye wale, "Ahan lei Anak Domba, iye apu na semalis iro, naan kuasa, ali penatau, ali pengentaru, ali pengegalak, ali hormat, ali kebuen badi, ali na peragah."¹³Uli iro, aap keringa ke tiap makhluk iye naan tei surga, ali iye tei munan tana, ali tei mat tana, ali tei laut, ali tei suang, kawus iro ngemaner, "Di Na iye tuet tei munan runa, ali di Anak Domba, kawus peragah, hormat, kebuen badi, ali kuasa mpe kengola iye!" ¹⁴Ali, 4 makhluk iro ngotus, "Amin"* ali kawan tuha-tuha sujud nyang nyemah.

Chapter 6

¹Uli iro, aap ketinep kede Anak Domba nengau erai ke turu segel iro, ali aap keringa erai ke opat makhluk iro bepaner ali engan iye nget guntur, "Ntong he!" ²Belalu, aap kite erai kuda bura ali da iye tue munan iye mege erai ti panah; ali erai ti mahkota na okoi ntong da, ali da maju dian pekaleh nyang pekuret. ³Ali, kede Anak Domba iro nengau segel iye kedue, aap keringa makhluk iye kedue bepaner, "Ntong he!" ⁴Belalu, maju lei erai keikui kuda bali bewarna mea nget dolan apui, nyang da iye tuet tei munan iye na okoi kuasa dian ngepe kedamaian ke munan tana mpe meresia sagar mengkebunu, nyang erai bila pedang iye solai na okoi ntong da. ⁵Ali, kede Anak Domba iro nengau segel iye ketolu, aap keringa makhluk iye ketolu bepaner, "Ntong he" Belalu, ap kite erai keikui kuda metem nyang da iye tuet tei munan iye desung mege erai ti timbangan tei kami da. ⁶Belalu, aap keringa nget naan engan ke botuk-botuk keopat makhluk iro bepaner, "Erai supak gandum dian 1 dinar, nyang 3 supak salai dian 1 dinar, tapi iya ngerusak minyak nyang anggur iye!" ⁷Ali, kede Anak Domba iro nengau segel iye keopat, aap keringa engan makhluk iye keopat bepaner, "Ntong he" ⁸belalu, aap kite erai keikui kuda bewarna jereu burei nyang da iye tuet tei munan iye be aran Maut nyang Hades demasu da. Ali, kuasa na okoi ntong dalimunan 1/4 tana, dian munu ali pedang, lau, penyakit, nyang setua iye rusi tei tana. ⁹Kede Anak Domba nengau segel iye kelime, aap kite tei mat altar* jiwa-jiwa dali iye apu na bunu leka engan Allah nyang leka kesaksian iye apu na penahap dali. ¹⁰Dali ngulek ali engan wale, "Seno kengola iye eso, Tuhan iye berasih nyang bene, Ko sagar nahan unuk ke ngehakimi nyang ngebales daya kemali ntong dali iye nono tei tana?" ¹¹Ali, ntong asing-asing jiwa iro na okoi erai ti jubah bura nyang dali ketoan mpe dali sa ahan sa beranai erep-erep eso, mpe keddeo kawan pelayan nyang kawan uyang dali iye sagar na bunu nget dali jaji ganap. ¹²Ali, kede Anak Domba iro nengau segel iye keonum, naan gempu tana iye tamam, mate olo jaji metem nget kain karung iye na ene ke balo nyang kawus bulan nget daya. ¹³Ali, deo sentomoi tei langit lotu ntong tana nget tonga ara pelotu kawan bua iye nta kede na kukui ene enus iye daras bene. ¹⁴Ali, teboka lei* langit nget buku iye na gulung, ali sesenu gunung nyang pulau na ensor ke runa iye. ¹⁵Maka, raja-raja tei tana, ali kawan ulun tamam, ali ulun-ulun tatau nyang naan kuasa, ali kawus budak, ali ulun bebas mensiok tei liang-liang ali tei ekang batu-batu tei pegunungan. ¹⁶Dali bepaner nengkawe gunung-gunung nyang batu karang iro, "Runtuh lei nipan kemali ali siok aa kemali ke hadapan Da iye tuet tei munan takhta, nyang ke pemereket Anak Domba! ¹⁷Leka, olo solai di nali kune reket apu sulet ali dase iye tau betahan?"

Chapter 7

¹Uli kero, aap kite opat malaikat tei opat penjuru tana, desung nahan keopat enus tei tana dian beloh iye menus tei munan tana, tei laut, atawa ade tei deo tonga kayu. ²Uli kero, aap kite malaikat bali losek ke runa timul iye mate olo, nelang ngoit segel iye ke Allah iye boloum. Ia mengan nelang wale bene nengkawe keopat malaikat iye apu na okoi kuasa dian nenrusak tana nyang laut mei, ³"Iya lei nenrusak tana, laut, atawa deo tonga kayu semale kemali sunek ngene siri segel tei konat hamba-hamba Allah taka." ⁴Aap keringa keddeo dali iye na segel sedeo 144.000 konge. dali kawus be asal ke sesenu suku kawan tia Israel: ⁵* ke suku Yehuda ⁶ke sku Asyer ⁷ke suku Simeon ⁸ke suku Zebulon ⁹Uli kero aap kite, puna bene senu keddeo meresia iye sa tau na reken keddeo iye, ke kawus negara ali suku nyang bangsa ali bahasa, jakat tei hadapan takhta nyang tei hadapan Anak Domba, makai jubah bura nyang deo daan palem tei kami dali; ¹⁰ali dali mengan nelang wale bene, "Keselamatan di no Allah kemali iye tuet munan takhta, ali di no Anak Domba." ¹¹Ali, kawus malaikat iye desung jakat tei geliling takhta iro ali tei geliling kawan tuha, * ali keopat makhluk iro, dali sujud tei hadapan takhta iro nyang nyemah Allah, ¹²nelang ngotus, "Amin!*" Peragah ali kebuen badi nyang hikmat ali ucapan syukur nyang kehormatan nyang kekuasaan, ali ketingkas-gangas di no Allah taka mpe kengola iye. Amin!" ¹³Uli kero, 1 ke kawan tuha iro hepaner ali nyituk ke aap, " Dase dali iye nunang jubah bura ihe ali ke me dali sulet?" ¹⁴Maka, aap ngulek ntong da, "Tuan aap, ko iye ketoan." Belalu, da ngulek ntong aap, "Dali iye lei ulun-ulun iye apu losek ke kenyyaya solai ali apu mui jubah dali nyang pebura iye tei suang daya Anak Domba." ¹⁵Ene leka iro, dali jakat tei hadapan takhta Allah ali melayani Da jolo nyang malem tei runa-Da; nyang Da iye tuet tei munan takhta iro sagar nono tei ekang dali. ¹⁶Dali sa sagar keket lau atawa sengo eso; atawa ade mate olo sa sagar penare dali atawa ade layeng-langang iye bali iye. ¹⁷Leka, Anak Domba iye tei botuk-botuk takhta iro sagar jaji Pengayak dali nyang sagar ngoit dali ntong mate danum pemolum; ali Allah sagar musut deo elu ke mate dali,"

Chapter 8

¹Ali, kede Anak Domba nengau segel iye keturu, naan beloh engan-engon tei surga kira-kira setengah jam ola iye.

²Ali, aap kite keturu malaikat iye jakat tei hadapan Allah, nyang turu trompet na okoi ntong dali.³Belalu, malaikat bali sulet ali jakat tei altar*, mege erai ti runa dupa ke amas; ali ntong da na okoi deo dupa dian na sole sendro doa-doa ulun-ulun berasih tei munan altar amas iye tei hadapan takhta iro. ⁴Ali, otut dupa iro, sendro ali doa-doa ulun-ulun berasih, mpe tei hadapan Allah ke kami malaikat iro. ⁵Belalu, malaikat iro ngepe runa dupa nyang ngatek iye ali apui iye na epe ke altar ali nimai iye ntong tana; maka tepedinga lei engan guntur iye namput kilat nyang gempa tana. Trompet Pertama mpe Trompet Keopat Nasiup⁶Uli kero, malaikat iye mege turu trompet iro besiap-siap dian nyiup trompet dali. ⁷Malaikat pertama nyiup trompet da, maka bepengejaji lei uran es nyang apui besampur daya; ali na duru ntong munan tana, maka soya lei sepertolu kawan tonga kayu nyang soya kawus ikut jereu.⁸Malaikat kedue nyiup trompet da, maka naan leen nget gunung iye kune suru na timai ntong suang laut; ali sepertolu ke laut jaji daya, ⁹maka sepertolu ke makhluk iye naan tei laut desung bolum jaji mate, nyang sepertolu ke kapal na senrapai.¹⁰Malaikat ketolu nyiup trompet da, maka lotu lei ke langit erai ti sentomoi solai, dolan nget suluh, ali sentomoi iro nipan sepertolu ke sunge nyang penyulet danum. ¹¹Aran sentomoi iro iye lei Apsintus, Maka, sepertolu ke penyulet danum jaji apsintus ali deo ulun mate leka danum iro apu jaji pait. ¹²Malaikat keopat nyiup trompet da, maka tepupuk lei sepertolu mate olo, sepertolu bulan, nyang sepertolu sentomoi mpe sepertolu dali jaji denem, nyang sepertolu jolo jaji denem ali ngetro ade kede malam. ¹³Belalu, aap kite ali keringa erai tempulu benia mensiling tei botuk-botuk langit, bepaner ali engan wale, "Selaka, selaka, selaka lei dali iye nono tei tana leka engan trompet ketolu malaikat bali sengke sagar na siup."

Chapter 9

¹Belalu, malaikat kelime nyiup trompet da, ali aap kite erai ti sentomoi lotu ke langit ntong munan tana, ali ntong da na okoi kungsi luang kowang moko akut. ²Da nengau luang kowang moko akut, maka losek lei otut ke luang iro, nget otut ke tengku iye solai, ali mate olo nyang awan jaji denem leka otut ke luang iro. ³Uli kero, ke suang otut iro losek lei deo paan ntong munan tana, ali dali na okoi kuasa nget kuasa kelewangu tei tana. ⁴Ali, ntong dali na paket dian sa nenrusak kawan ikut tei tana, pengule-pengelaan, atawa kawan tonga kayu, beloh bali je dali iye beloh na segel Allah tei konat dali. ⁵Dali sa na lewa dian munu dali, tapi dian nyiksa dali kengola 5 bulan; ali siksaan iro sama nget siksaan kelewangu kede da nyinget meresia. ⁶Tei kede iro, meresia sagar ngeto pengedate, tapi dali sa ruku iye. Dali nyengkana mate, tapi pengedate ngeleong dali. ⁷Leen kawan paan iro nget kawan kuda iye na tatap dian bulo; ali tei munan utek dali naan leen nget mahkota amas, wae dali nget wae meresia. ⁸Balo dali nget balo bawe nyang kukut dali nget kukut singa, ⁹ali dada dali nget karut besi, ali engan ilar dali nget engan kereta-kereta iye deo kuda iye temeriek ntong runa bulo. ¹⁰Ali, ikui dali nget kelewangu ali naan singet iye, nyang tei suang ikui dali lei naan kuasa dian penare meresia kengola 5 bulan. ¹¹Raja iye merentah dali iye lei malaikat kowang moko akut, iye suang bahasa Ibrani aran iye iye lei "Abaddon", sedangkan suang bahasa Yunani aran iye iye lei "Apolion". ¹²Bencana iye pengeone apu lalo, tapi sengke naan 2 kenయా bali iye sagar sulet. Trompet Keonum Mengan ¹³Belalu, malaikat iye keonum nyiup trompet da, ali aap keringa engan ke keopat tanuk altar* amas iye naan tei hadapan Allah, ¹⁴ngulek ntong malaikat keonum iye mege trompet iro, "Untis lei keopat malaikat iye na suruk tei sunge Efrat iye solai iro." ¹⁵Maka, keopat malaikat iro, iye apu na tatap dian jam nyang olo, bulan nyang taun iro, na untis dian munu 1/3 meresia deo. ¹⁶Keeh tentara dali bekuda iye lei 200 juta kedeo iye; aap keringa keeh dali. ¹⁷Ali ngetro lei aap kite suang pengite* kuda-kuda iro nyang dali iye tuet tei munan iye; kawan iye nungang iye nunang karut besi bewarna mea dolan, biru denem, ali lemit nget welirang; ali utek kuda-kuda iro nget utek singa nyang ke bowa dali losek apui, otut, nyang welirang. ¹⁸Ali ketolu iye lei 1/3 meresia na bunu; ali apui, otut, nyang welirang iye losek ke bowa dali. ¹⁹Leka, pengegalak kuda-kuda iro naan tei bowa nyang ikui dali. Leka, ikui dali nget nipe nyang naan utek, nyang ali iro lei dali penyaya. ²⁰Tapi, meresia iye selamat, iye sa kune bunu ene bencana iro, tetap sa betobat ke se pengkoe kami dali, mpe dali sa ahan nyemah roh-roh daat nyang berhala-berhala* ke amas, perak, tembaga atawa kayu; iye beloh tau kite, ngeringa, atawa ade malan, ²¹ali dali sa betobat ke munu-mate, sihir,* percabulan, nyang dako-dalos.

Chapter 10

¹Belalu, aap kite erai malaikat galak bali iye dolui ke surga, be pakaian awan ali pelangi naan tei moon utek da, nyang wae da nget mate olo, nyang poo da nget ori apui. ²Malaikat iro mege erai ti buku idis iye besilak. Ali, Da setajek poo sanan tei laut nyang poo sei tei moo bawo, ³belalu ngeraring ali engan wale, nget singa iye mengaum; ali uli iye ngeraring, turu gemuruh guntur pekinga engan dali. ⁴Kede keturu guntur iro apu mengan, aap be aga menulis iye, tapi aap keringa engan ke surga bepaner, "Segel lei se iye apu na ulek keturu guntur iro! Iya menulis iye!" ⁵Uli kero malaikat iye ite aap jakat tei laut ali tei mo bawo iro ngangkat kami sanan da nengkawe langit, ⁶ali besumpah di Na iye bolum mpe kengola iye, iye ngene langit nyang se aran atek iye, ali laut nyang se aran atek iye, mpe sa sagar naan na ema eso, ⁷tapi tei kede engan malaikat keturu, kede da ngaga nyiup trompet da, maka tepeganap lei resia Allah, nget iye na pekempe Da ntong kawan uyang-Da: kawan nabi*. ⁸Uli kero, engan iye mei dinga aap ke surga bepaner eso ntong aap, lek da, "Tulak nyang epe lei gulungan buku betengau ke kami malaikat iye jakat tei munan laut nyang mo bawo iro." ⁹Maka, aap tulak ntong malaikat iro ali kaweng dian da ngokoi gulungan buku idis iro ntong aap. Ali, malaikat iro bepaner nengkawe aap, "Epe lei buku ihe nyang okan lei, iro sagar ngene butung ko pait, tapi tei bowa ko sagar benanam mamis nget lio wani." ¹⁰Belalu, aap ngepe buku idis tei kami malaikat iro nyang ngokan iye, ali tei bowa aap benanam mamis nget lio wani; ali kede aap apu ngokan iye, butung aap jaji pait. ¹¹Belalu, da bepaner nengkawe aap," Ko sa ahan sa ngene moko wauh* eso tei hadapan deo bangsa nyang ulun deo nyang bahasa ali raja-raja."

Chapter 11

¹Belalu, ntong aap na okoi erai bila paring, leen iye nget tungket pengukur, ali naan engan, "Tulak nyang ukur lei Runa Allah nyang altar iye namput dali iye sembahyang tei suang iye." ²Tapi sagar iye, dion aa lei sentala Runa Allah iye tei sila ongon, iya ngukur iye leka iro apu na okoi ntong bangsa-bangsa; nyang dali sagar ngelelijak Kota Berasih iro kengola 42 bulan. ³Ali, Aap sagar ngokoi kuasa ntong due saksi aap nyang dali sagar ngene moko wauh* kengola 1260 olo nyang nunang kain nget nare aseng." ⁴Dali ihe iye lei 2 tonga zaitun nyang 2 poo dian iye jakat tei hadapan Tuhan iye nempuun tana. ⁵Ali, kaye naan ulun iye ngaga penare dali, losek apui ke bowa dali nyang pesoya kawan musuh dali. Kaye dase aa naan aga penare dali, da sagar na bunu ali leen nget iro. ⁶Kedue iye ihe naan kuasa di nangkep langit dian uran sa dolui kede olo-olo dali ngene moko wauh; nyang naan kuasa munan danum di ngubah iye jaji daya ali di mepai tana ali sesenu malapetaka, mpe ringket ngetme ga dali. ⁷Ali, kede dali apu nyensunek kesaksian dali, setua iye losek ke suang kowang maut sagar bulo ngelawen dali nyang pekaleh dali, pelos munu dali. ⁸Ali, antu kedue iye sagar ngerebaleng tei nalan kota solai, iye secara simbolis na otus Sodom* nyang Mesir, runa Tuhan taka ade na salib. ⁹Ali, ke kawus bangsa nyang suku nyang bahasa ali ulun deo sagar kite antu kedue iye kengola 3,5 olo nyang dali sa sagar kelewa antu kedue iye na peloku tei lebeng. ¹⁰Ali, iye nono tei tana sagar bepengego munan dali nyang ego; ali mengkekirim hadiah erai ali iye bali leka kedue nabi ihe penyaya dali iye nono tei tana. ¹¹Tapi sagar iye, uli 3,5 olo juus pemolum ke Allah letep tong suang kedue antu iro, ali dali jakat tei munan poo dali mpe iye ngentoan leen dali jaji naan na akut. ¹²Belalu, dali keringa engan iye wale ke surga bepaner nengkawe dali, "Sungket lei ntong he!" Ali, dali ade sungket ntong surga suang awan, na saksikan ene musuh-musuh dali. ¹³Ali, tei kede iro, naan gempa tana iye tamam bene mpe sepersepuluh kota iro runtuh; nyang turu ribu ulun mate leka gempa tana iro, ali iye sa mate jaji takut bene, belalu nyentamam Allah iye tei surga. ¹⁴Petaka iye kedue apu lalo; teneng lei petaka iye ketolu sagar lekah sulet. Trompet iye Keturu Mengan ¹⁵Belalu, malaikat iye keturu nyiup trompet da, nyang tepedinga lei engan wale ke surga iye bepaner, "Pemerintahan denia apu jaji pemerintahan Tuhan taka nyang Da Iye Naan kuasa ke-Da*, nyang Da sagar memerintah mpe kengola iye." ¹⁶Uli kero, due pulu opat tuha-tuha* iye tuet tei runa dali, tei hadapan Allah, suhujud nyang nyemah Allah, ¹⁷nelang bepaner, "Kemali besyukur ntong-Ko, oi Tuhan Allah Iye Mahakuasa, Iye naan nyang Iye Apu Naan, leka Ko apu ngepe kuasa-Ko iye solai nyang mulai memerintah. ¹⁸Ali, bangsa-bangsa apu bereket, tapi pemereket-Ko apu losek, nyang kede iye apu sulet di no ulun-ulun mate dian na hakimi ali ngokoi upa hamba-hamba-Ko, nabi-nabi* nyang ulun berasih nyang iye sa ronu ali aran-Ko, iye idis nyang iye solai, ali dian ngene hancur kawan dase pehancur tana!" ¹⁹Uli kero, betengau lei Runa Allah tei surga nyang tau ite lei Tabut Perjanjian Allah suang Runa-Da, nyang losek lei kilat ali engan guntur nyang gempa tana ali uran es iye lebet.

Chapter 12

¹Uli kero, tepeite lei erai tanda iye solai tei langit: erai konge bawe be pama mate olo nyang bulan tei mat poo da nyang mahkota ke due belas sentomoi tei utek da. ²Bawe iro desung ntung nyang suang kenయా da di belolos, da ngeraring kenare. ³Uli kero, tepeite lei erai tanda bali tei langit: erai antu naga solai bewarna mea iye naan turu utek nyang sepuluh tanuk nyang turu mahkota tei utek da. ⁴Ikui naga iro nyujut sepertolu sentomoi tei langit pelos mepai iye ntong tana. Naga iro jakat tei one wae bawe iye di mekus iro dian kede bawe iro apu belolos, da tau nolen Anak da. ⁵Bawe iro mekus erai konge Tia upo, iye sagar memerintah bangsa-bangsa ali tungket besi; tapi Tia iro na jampas nyang na oit ntong Allah pelos ntong hadapan takhta-Da. ⁶Bawe iro mensit nuju juet jamen, ntong runa iye na sade Allah di na dian tei biduh, da na pelihara kengola seribu due jatus onum pulu olo. ⁷Ali, naan kejadian lei bulo bawong tei surga, Mikhael nyang kawan malaikat da bulo ngelawen naga iro. Naga iro bulo sendro kawan malaikat da, ⁸tapi dali sa kate mpe beloh eso runa di nali tei surga. ⁹Naga solai iro na timai ntong wa, da nipe tuha iro na otus Iblis atawa Setan, iye pe taang kawus denia, da na timai ntong tana, nyang kawan malaikat da na timai ntong wa sendro da. ¹⁰Ali, aap keringa engan iye wale ke surga bepaner, "Nehe, apu sulet keselamatan, kuasa, nyang kerajaan Allah taka, ali kekuasaan Kristus*-Da leka da iye nuduh kawan uyang taka, iye nuduh dali tei one wae Allah jolo nyang malem apu na timai ntong wa. ¹¹Dali pekaleh iye ali daya Anak Domba, nyang ali engan kesaksian dali; leka dali sa kenayang sengat dali, belantak kede nengkawe pengedate. ¹²Leka iro, be ego aseng lei, ooi surga nyang kawus iye nono tei suang iye! Tapi selaka lei tana nyang laut leka Iblis apu dolui ntong kam suang pemereket iye solai leka da ketoan bahwa waktu iye naan di na udok." ¹³Kede naga iro kite bahwa da apu na timai ntong tana, da penyaya bawe iye apu mekus Tia upo mei. ¹⁴Tapi sagar, bawe iro na okoi due ilar tempulu benia iye solai dian da tau mensiling ntong juet jamen, ntong runa da, tei kame da na pelihara kengola erai masa, due masa, nyang oro ke one wae nipe. ¹⁵Nipe iro nyamur danum iye nget sunge nengkawe bawe iro, dian petaping da bawe tei suang iye. ¹⁶Tapi, tana ngawat bawe iro; tana nengau bowa iye nyang nolen danum iye na samur naga iro. ¹⁷Maka, naga jaji tamam bereket nengkawe bawe iro nyang tulak dian nemulo kawan tia iye bali ke bawe iro, iye iro ulun-ulun iye ngeringa perintah-perintah Allah nyang be ege tei kesaksian Yesus. ¹⁸Naga iro jakat tei diding laut.

Chapter 13

¹Uli kero, aap kite erai antu setua ganas losek ke suang laut, naan sepuluh tanuk nyang turu utek. Tei tiap tanuk iye naan erai ti mahkota nyang tei tiap utek iye be tulis aran-aran hinaan. ²Setua ganas iye ite aap iro mirip nget kuli, poo iye nget poo biang, nyang bowa iye nget bowa singa. Naga iro ngokoi setua ganas iro pengegalak, runa, nyang kuasa iye solai. ³Aap kite erai ke utek-utek iye nget naan awa iye tau ngene pengedate, tapi awa iro apu beme. Kawus denia mawah nyang siut setua ganas iro. ⁴Ali, dali nyemah naga iro leka apu ngokoi pengegalak iye ntong setua ganas iro; nyang dali nyemah setua ganas iro nelang bepaner, "Dasekah iye nget setua ganas ihe ali dasekah iye kate bulo ngelawen da?" ⁵Ali, ntong da na okoi erai bowa iye deo paner sakah nyang pedaat, nyang kuasa dian ngene leen iye kengola 42 bulan. ⁶Da nengau bowa da suang pedaat ngelawen Allah, dian pedaat aran-Da, nyang runa-Da, nyang dali iye nono tei surga. ⁷Da ade na lewa dian nemulo ulun-ulun berasih nyang pekaleh dali; ali ntong da na okoi kuasa munan kawus suku, ulun deo, bahasa, nyang bangsa. ⁸Kawus iye nono tei tana sagar nyemah da, iye iro denu ulun iye aran da sa tetulis ke tela denia na pejaji suang buku pemolum no Anak Domba, iye apu na semalis. ⁹Denu ulun iye be kelingge oboh lei da ngeringa ihe: ¹⁰"Apabila dase iye na tantu nget tawanan, da sagar jaji tawanan; apabila dase iye munu ali pedang, ali pedang da sa ahan sa na bunu." ¹¹Belalu, aap kite erai antu setua rusi bali losek ke suang tana; nyang setua iro naan due tanuk nget anak domba, tapi da bepaner nget erai antu naga. ¹²Da ngene leen ngunau kawus kuasa setua rusi iye ke tela iro tei hadapan da, ali ngene tana nyang dali iye nono tei suang iye nyemah setua rusi ke tela, iye tamam awa apu neme. ¹³Da ngene tanda-tanda mestahil iye solai, belantak pedolui apui ke langit ntong tana, tei hadapan ulun deo. ¹⁴Ali, da pe taang ulun-ulun iye nono tei tana ali tanda-tanda mestahil iye na lewa dina dian na ene tei hadapan setua rusi iye ke tela. Da ngulek ntong dali iye nono tei tana dian ngene sempatung setua rusi iye ke tela, iye awa koe pedang, tapi tatap bolum iro. ¹⁵Da na lewa dian ngokoi sengat ntong sempatung setua rusi iro mpe sempatung setua rusi iro tau bepaner nyang ngene ulun-ulun iye sa nyemah sempatung iro na bunu. ¹⁶Ali, da ngene kawus ulun, idis atawa solai, tatau atawa susah, budak atawa ulun iye bebas, na ene tanda tei kami sanan atawa tei konat da, ¹⁷dian beloh erai konge aa iye tau moli atawa ngejual kecuali da iye naan tanda iro, iye iro aran setua rusi iro atawa bilangan aran da. ¹⁸Hal ihe perlu hikmat. Dion lei ulun iye bijaksana ngereken angka setua rusi iro leka angka iro iye lei angka erai konge meresia; nyang angka iye onum jatus onum pulu onum.

Chapter 14

¹Uli kero, aap kite Anak Domba jakat tei Bukit Sion, nyang sendro-Da naan 144 ribu kongge, iye naan aran Ma-Da tei konat dali. ²Aap keringa engan ke surga nget gemuruh danum iye deo nyang nget engan guntur iye wale, tapi engan iye dinga aap iro nget engan kawan pemain kecapi iye pekengan kecapi dali. ³Dali menyanyi naan nyanyian kado tei hadapan takhta nyang tei hadapan keopat makhluk, ali tei hadapan kawan tuha*. Beloh sunah erai kongge iye ketaru nyanyian iro beloh bali je ke jatus opat pulu opat ribu kongge iye apu na towus tei tana. ⁴Dali iye lei ulun-ulun iye sa pedaat unuk ali kawan bawe leka dali bujang. Dali iye lei kawan ulun iye siut Anak Domba bele ntong me Da tulak. Dali apu na towus ke ekang meresia dian nget kawan bua one di no Allah nyang Anak Domba. ⁵Beloh opau ke suang bowa dali; dali beloh kenyal. Paket ke Tolu Malaikat⁶Aap kite malaikat bali mensiling tei botuk-botuk langit, ngoit Injil* mpe kengola iye dian na pekempe ntong dali iye nono tei tana ali ntong kawus bangsa, suku, bahasa, nyang ulun deo ⁷nyang da bepaner ali engan wale, "Takut lei ali Allah nyang okoi lei kehormatan ntong-Da leka kede penghakiman iye apu sulet; semah lei Da iye ngene langit, tana, laut, nyang kawus sumber danum."⁸Belalu, malaikat iye bali, iye kedue demasu nyang bepaner, "Runtuh, apu runtuh Babel iye solai iro leka da apu ngene kawus bangsa isep anggur nafsu seksual da iye daat bene."⁹Uli kero, malaikat iye bali, iye ketolu, demasu kedue malaikat iye one, nyang bepaner ali engan wale, "Kede dase aa nyemah setua iro nyang sempatung iye, ali naan tanda tei konat atawa kami da, ¹⁰ulun iro sagar isep anggur pemereket Allah, iye na nsek ali kekuatan tamam ntong suang mansi pemereket-Da, ali da sagar na siksa ali apui nyang welirang tei hadapan malaikat-malaikat berasih nyang tei hadapan Anak Domba."¹¹Ali, otut siksaan dali mengket mpe kengola iye. dali beloh kede iye dian tehur, me jolo atawa malem, iye iro dali iye nyemah setua iro nyang sempatung iye, atawa dase iye naan tanda aran da." ¹²Ihe lei kesangkal ulun-ulun berasih iye mege perintah Allah nyang iman dali tei suang Yesus.¹³Belalu, aap keringa engan ke surga bepaner, "Tulis lei ihe: Ke nehe, na berkati lei ulun mate, iye mate tei suang Tuhan." Roh* bepaner, "Bene, dian dali tau tehur ke keuyuh-aya dali leka deo pengkoe dali siut dali." Tana Na oteu¹⁴Belalu, Aap kite se aran awan bura nyang tei munan awan iro tuet erai kongge nget Anak Meresia*, betunang mahkota amas tei utek-Da nyang arit* iye tarem tei kami-Da.¹⁵Belalu, malaikat bali losek ke Runa Allah, nyang nyempo ali engan wale nengkawe Da iye tuet tei munan awan, "Ewai aa arit-Ko nyang ngoteu lei leka wayah iye dian ngoteu apu mpe nyang moko oteu tei tana apu nsak."¹⁶Maka, Da iye tuet tei munan awan ngewewai arit-Da ntong munan tana, nyang tana ade na oteu.¹⁷Uli kero, malaikat bali losek ke Runa Allah iye tei surga, nyang Da ade naan arit iye tarem. ¹⁸Ali, malaikat bali, iye naan kuasa munan apui, losek ke altar*. Da nyempo ali engan wale nengkawe malaikat iye desung mege arit tarem iro, "Ewai ade arit ko iye tarem iro nyang kumpul lei tunun bua anggur ke tonga anggur tei tana."¹⁹Maka, malaikat iro ngewewai arit da ntong tana nyang ngumpul tunun anggur tei tana ali nimai iye ntong suang batu gilingan solai pemereket Allah. ²⁰Napis bua anggur iro na ene tei ongon jaa, nyang daya salir ke runa penapis anggur iro kira-kira kengemo pengenali kuda nyang sepanyang seribu onum jatus tingkat.

Chapter 15

¹Aap kite tanda bali tei langit, iye solai nyang moko wauh, turu malaikat iye ngoit turu bencana, iye iro bencana iye pengawus, leka suang keturu bencana iro lei pemereket Allah na pekua.²Belalu aap kite se aran iye nget lautan kaca besampur apui nyang dali iye apu pekaleh setua iro, sempatung iye, nyang angka aran iye, jakat tei diding lautan kaca iro nelang mege kecap Allah.³Dali menyanyi nyanyian Musa,* hamba Allah, nyang nyanyian Anak Domba: "Solai nyang moko wauh kawus pengkoe-Ko, oi Tuhan Allah iye Mahakuasa. Adil nyang bene kawus alan-Ko oi Raja sempeliar bangsa. ⁴Dase ye iye sa takut nengkawe-Ko, oi Tuhan nyang sa memuliakan aran-Ko? Leka, je Ko lei iye berasih. Kawus bangsa sagar sulet nyang nyemah tei one wae-Ko leka keadilan-Ko apu na petendre."⁵Uli kawus hal ihe, aap kite Runa Allah, kemah kesaksian Allah tei surga betengau. ⁶Turu malaikat iye ngoit turu bencana iro losek ke Runa Allah, be pama kain iye bura nyang mileu, nyang nunang selempang amas tei dada dali.⁷Erai ke keopat makhluk ngokoi ntong keturu malaikat iro turu mansi amas, ponu pemereket Allah, iye bolum mpe kengola iye. ⁸Runa Allah ponu ali otut nyang kemuliaan Allah ali ke kuasa-Da; nyang sa sunah erai konge tau letep Runa Allah kaye male turu bencana ke turu malaikat iro sunek.

Chapter 16

¹Belalu, ap keringa erai engan iye wale ke suang Runa Allah iye bepaner nengkawe keturu malaikat, "Tulak lei nyang duru lei keturu mansi pemereket Allah iro ntong tana."²Malaikat pengeone tulak nyang ngeduru mansi da ntong tana, maka losek lei semolot iye sompoi bene nyang mpe penare-nereu tei ulun-ulun iye naan siri setua iro nyang iye nyemah patung iye.³Malaikat kedue ngeduru mansi da ntong laut, maka laut beubah jaji daya, nget daya ulun mate; nyang kawus iye bolum tei suang iye ade mate.⁴Malaikat ketolu ngeduru mansi da ntong sunge-sunge nyang sumber-sumber danum, nyang kawus iye jaji daya.⁵Belalu, aap keringa malaikat iye naan kuasa munan danum bepaner, "Ko adil, oi Iye Suci, iye naan ali apu naan leka Ko menghakimi kawus ihe."⁶Leka, dali apu ngeduru daya umat-Ko iye berasih nyang daya nabi-nabi-Ko*, tapi Ko ngokoi dali daya dian na isep. Dali pantas dian nerima iye."⁷Ali aap keringa altar* bepaner, "Oi Tuhan, Allah Iye Mahakuasa, bene nyang adil lei penghakiman-Ko."⁸Malaikat keopat ngeduru mansi da ntong munan mate olo, maka mate olo na okoi kuasa dian pesoya meresia ali apui.⁹Meresia na pesoya ene layeng iye luar biasa, tapi dali pedaat aran Allah iye naan kuasa munan kawus bencana ihe. Dali sa moyo betobat nyang nyang ngemulia Allah.¹⁰Malakat kelime ngeduru mansi da ntong munan runa setua iro, maka kerajaan da jaji denem; nyang dali ngeket lola dali leka kenare,¹¹nyang pedaat Allah iye tei surga leka kesa nare ali semolot-semolot dali; tapi dali sa betobat ke pengkoe-pengkoe dali.¹²Malaikat keonum ngeduru mansi da ntong sunge solai, iye iro Efrat, maka danum iye belalu meang dian nyade alan di no raja ke Timur.¹³Belalu, aap kite ke bowa naga, ke bowa setua iro, nyang ke bowa nabi palsu losek tolu roh iye ngeraru nget bekok,¹⁴leka dali iye lei roh-roh jahat, iye ngene tanda-tanda moko wauh, iye tulak ntong raja-raja tei tana dian ngumpul dali dian nengkawe bulo-bawong tei olo solai, iye iro olo Allah, Iye Mahakuasa.¹⁵("Teneng! Aap sulet nget maling. Naberhati lei ulun iye sengke ngedurung nyang melihara pama da mpe da sa sagar malan nelang belawoi nyang deo ulun sa sagar kite pekakas da.")¹⁶Uli kero, roh-roh jahat iro ngumpul dali tei runa, iye suang basa Ibrani na otus Harmagedon.¹⁷Malaikat keturu ngeduru mansi da ntong ntong mo, maka tepedinga engan iye wale ke suang Runa Allah, ke runa iro, ngulek, "Apu sunek."¹⁸Ali, ite lei kilat iye cir-car, iye mengan nyang gemuruh guntur, nyang gempa tana iye tamam, nget iye beloh pini naan ke tela meresia naan tei munan tana, tamam bene gempa iro.¹⁹Kota solai iro teboka jaji tolu bagian, nyang deo kota bangsa-bangsa iro runtuh; nyang Babel iye solai iro sa tepekelot Allah dian na okoi ntong da mansi anggur pemereket-Da iye tamam bene.²⁰Sesenu pulau beloh, nyang gunung-gunung jaweh.²¹Uran es iye solai, kira-kira kedoyat 1 talenta, lotu ke langit nipan meresia; tapi meresia pedaat Allah leka bencana uran es iro. Leka, bencana iro ngetro moko akut.

Chapter 17

¹Uli kero, erai ke turu malaikat iye mege turu mansi iro nyerini nyang bepaner ntong aap, lek da, "Ntonghe lei, aap sagar nundru ntong ko hukuman dian pelacur solai iro, iye tuet tei munan deo danum, ²iye ali da raja-raja tei tana melanyi nyang dali iye nono tei tana apu mabuk ene anggur kelanyi da." ³Malaikat iro ngoit aap suang Juus ntong juet-jamen, ali aap kite erai konge bawe tuet tei munan erai antu setua iye bewarna mea nyang deo ali aran-aran daat, iye naan turu utek nyang sepuluh tanuk. ⁴Bawe iro nuang pama bewarna lenoyung nyang mea iye behias ali amas, batu-batu permata, nyang mutiara. Da mege erai ti mansi iye ponu ali kejahatan nyang kesompoi daat kelanyi da. ⁵Tei konat da, naan tulisan aran, be resia: ⁶Aap kite bawe iro mabuk ene daya ulun-lun berasih nyang ene daya saksi-saksi Yesus. ⁷Belalu, malaikat bepaner ntong aap, "Se ngene ko wauh? Aap sagar ngulek ntong ko resia bawe iro nyang resia setua iye na sungket da, iye naan utek turu nyang naan tanuk sepuluh iro." ⁸Setua iye na teneng ko iro pini naan, tapi nehe apu beloh, ali sagar lekah losek ke jurang nyelaka ntong kebenaran. Ali, dali iye nono tei tana, iye sa tecatat suang buku pemolum ke tela denia na ene, sagar wauh kede kite setua iro, iye pini naan, tapi nehe apu beloh, nyang sagar losek eso. ⁹Hal ihe memerlukan akal nyang pengentaru. Turu utek iro iye lei turu gunung iye tei munan iye bawe iro tuet. ¹⁰Turu utek iro ade naan lei turu raja, lime ke dali bali apu lotu, erai raja sengke naan, nyang erai raja eso male sulet, tapi kede da sulet ia sa ahan sa nono erai-erep aa. ¹¹Setua iye one pini naan, nehe beloh eso iro, naan lei raja kewalo tetapi da termasuk suang turu raja mei, nyang da nuju kebenaran. ¹²Kesepuluh tanuk iye ite ko iye lei sepuluh raja iye male mahan pemerintahan, tapi dali mahan kuasa nget raja kengola erai jam sendro setua iro. ¹³Dali naan tujuan iye sameh ali dali ngokoi kuasa nyang se ga dali ntong setua iro. ¹⁴Dali sagar bulo ngelawen Anak Domba, tapi Anak Domba sagar pekaleh dali leka Da iye lei Tuhan munan segala tuhan nyang Raja munan segala raja ali dali iye sendro-Da iye lei iye na took, na peli, nyang iye setia." ¹⁵Uli kero, malaikat iro bepaner ntong aap, "Danum iye ite ko, iye tei munan iye pelacur iro tuet, iye lei masyarakat, ulun deo, bangsa, nyang bahasa. ¹⁶Kesepuluh tanuk iye ite ko nyang setua iro sagar muar da pelacur. Dali sagar ngene da seranta nyang belawoi, belalu ngokan daging da nyang nyuru da ali apui. ¹⁷Leka, Allah apu ngonok hal iro dian mpe tujuan-Da ali ketuju dian ngokoi kekuasaan dali ntong setua iro mpe firman Allah na sensukup. Bawe iye ite ko iro iye lei jaa solai iye memerintah munan raja-raja tei tana."

Chapter 18

¹Okah kawus ihe, aap kite malaikat bali dolui ke surga, iye naan kuasa nyang solai, nyang tana na pe maa ene keoboh leen da. ²Da nyempo ali engan iye wale, ulek da, "Runtuh! apu runtuh Babel iye solai iro! Da apu jaji runa nono setan-setan nyang penjara di sesenu juus sompoi, salai di sesenu leen tempulu iye sompoi nyang na moko reket. ³Leka kawus bangsa apu mabuk anggur nafsu zina da, raja-raja tei tana bezina ali da, nyang pedagang-pedagang tei tana jaji tatau ene hawa nafsu da iye solai." ⁴Belalu, aap keringa engan bali ke surga bepaner, "Hai umat-Aap, buyo lei ke da dian kam sa mpe siut suang dosa da nyang sa kune bencana iye sagar nipan da. ⁵Leka, dosa-dosa da apu betuyuk mpe tei langit nyang Allah apu kingat kenyal-kenyal da. Ene leen kota iro sameh nget da apu ngene leen, bales ⁶aa nengkawe da due kali lepet munan pengkoe-pengkoe da, nyang suang mansi iye na pakai da dian nyampur, sampur lei due kali lepet. ⁷Kedeo da apu ngene oboh nyang ngene kemewahan tei unuk da gales, ene lei siksaan nyang nare aseng ntong da kedeo iro. Leka, da bepaner suang aseng da, 'Aap tuet nget erai konge ratu, aap ba lei balu nyang aap sa sagar pini kenyuang nare aseng.' ⁸Ene leka iro, suang erai olo aa bencana-bencana da sagar sulet nengkawe da, iye iro pengedate, nare aseng, nyang keket lau. Da sagar na suru ali apui leka Allah iye menghakimi da iro naan kuasa." ⁹Raja-raja tei tana, iye apu bezina nyang bolum suang kemewahan sendro da, sagar ngerodoi nyang ngentai da kede dali kite otut apui nyuru da, ¹⁰jakat oro-oto leka takut nengkawe siksaan da, nyang ngerodoi, "Selaka! Selaka lei, jaa iye solai, Babel, jaa iye nahap iro! Leka, suang erai jam aa penghakiman kam apu sulet!" ¹¹Pedagang-pedagang tei tana sagar ngerodoi nyang nare aseng dian jaa iro, leka dali sa mpe erai konge sagar moli eso dagangan dali, ¹²iye iro amas, perak, permata, mutiara, kain linen buen, kain sutra, kain kirmizi, deo masam barang ke kayu iye buen ewo iye, barang-barang iye na ene ke gading, ke kayu iye rarang, ke tembaga, besi, marmer, ¹³kayu manis, rerampah, heharuman, mur, garu, anggur, olau, gelapung buen, gandum, lemu-sapi, domba, kuda, kereta, budak, belantak sengat meresia. ¹⁴Dali sagar bepaner, "Bua iye na sengkana jiwa kam apu jaweh ke kam, nyang sa sagar ruku eso." ¹⁵Kawan pedagang barang-barang ihe, iye jaji tatau leka jaa iro, sagar jakat oro-oro leka takut nengkawe siksaan iye na kenyuang jaa iro, nelang ngerodoi nyang nare aseng. ¹⁶Dali bepaner, "Selaka! Selaka lei jaa solai iro, iye bepama linen buen; iye makai kain lenoyung nyang kain kirmizi, nyang behias ali amas, batu-batu permata, nyang mutiara! ¹⁷Leka, suang erai jam aa, kawus penatau iro apu na pesinap!" ¹⁸nyang nyempo kede dali kite otut nyuru jaa iro, "Jaa kame aa nget jaa solai ihe?" ¹⁹Dali ngehamur habu tei utek dali nhyang nyempo nelang ngerodoi nyang nare aseng, ulek da, "Selaka! Selaka lei jaa solai iro, iye ke da kawus iye naan kapal tei laut apu jaji tatau ene pengelewi da! Leka, suang erai jam aa, jaa iro apu na ene jaji sunyi!" ²⁰Be ego aseng lei munan da, hai surga, hai ulun-ulun berasih, rasul-rasul,* nyang nabi-nabi!* leka Allah apu pelotu hukuman munan jaa iro di ngkam. ²¹Belalu, erai malaikat iye galak ngangkat erai kotu batu iye solai iye nget batu gilingan pelos nimai iye ntong laut nelang bepaner, "Nget iro lei Babel, jaa solai iro, sagar beloh di nyang sa sagar pini naan eso li. ²²Engan dali pekengan kecapi, penyiup suling, penyiup trompet, nyang alat musik bali iye sa sagar tepedinga eso tei suang kam. Beloh iye hakun, iye tau ngene se aran kenentuju, iye sagar naan tei suang kam. Engan penggilingan sa sagar tepedinga li suang kam. ²³Ama lampu sa sagar nyeraat eso tei suang kam. Engan penganten upo nyang penganten bawe sa sagar tepedinga li tei suang kam, leka pedagang-pedagang kam iye lei ulun tamam tei tana. Leka, kawus bangsa apu na petaang ene sihir kam.* v 24 Ali, tei suang jaa iro naan daya nabi-nabi, ulun-ulun berasih, nyang daya kawus meresia iye apu na bunu tei tana."

Chapter 19

¹Uli kero, aap keringa engan iye wale nget bekerumung deo ulun tei surga bepaner, "Haleluya! Keselamatan, kemuliaan, nyang kekuasaan naan lei tempuun Allah taka ²leka penghakiman-Da bene nyang adil; leka Da apu mengadili pelacur tamam iro, iye ngerusak tana ali pengedaat da, nyang apu ngebales daya hamba-hamba-Da ntong pelacur iro."³Mpe kedue kali iye, dali bepaner, "Haleluya! Otut pelacur iro apu mengket mpe kengola iye. ⁴Belalu, kedue pulu opat kawan tuha* nyang keopat makhluk iro sujud nyang nyemah Allah, iye tuet tei munan takhta, nelang bepaner, "Amin!* Haleluya!"⁵Uli kero, tepedinga lei engan ke takhta, "Puji lei Allah taka, ooi kam kawus iye melayani Da, me iye idis atawa iye solai, iye menghormati Da!" Pesta Peruku Anak DombaBelalu, aap keringa engan nget bekerumung ulun deo, nget danum beduru tamam, nyang nget engan guntur iye tamam bene, bepaner, "Haleluya! Leka, Tuhan Allah taka iye Mahakuasa memerintah.⁷Ayu taka beego-aseng nyang besurak-rami, nyang ngokoi kemuliaan ntong-Da leka olo peruku Anak Domba apu sulet, nyang penganten bawe-Da apu siap. ⁸Ntong da apu na okoi kain linen buen iye berasih nyang mileu, dian na pakaileka kain linen iro naan lei pengkoe iye kune iye na ene ulun-ulun berasih."⁹Uli kero, malaikat iro bepaner ntong aap, "Tulis lei ihe: 'Naberkati lei ulun iye na undang tei peruku Anak Domba!'" Nyang, da bepaner eso ntong aap, "The naan lei engan-engon iye bene ke Allah."¹⁰Belalu aap sujud tei poo malaikat iro dian nyemah da. Tapi, da bepaner ntong aap, "Iya ngetro leka aap ade hamba nget kam nyang kawan uyang kam iye beege tei kesaksian Yesus. Semah lei Allah leka kesaksian Yesus iye lei roh petundru.*"Penungang Kuda Bura¹¹Uli kero, aap kite surga betengau, nyang losek lei erai antu kuda bura; Da iye tuet tei munan iye bearan Setia nyang Bene, nyang suang kebenean Da menghakimi ali bulo-bawong. ¹²Mate-Da nget dolan apui, tei utek-Da naan deo mahkota, nyang Da naan aran iye tetulis, nyang sa toan sunah erai kongé, je unuk-Da gales. ¹³Da nunang jubah iye apu na losop ntong suang daya, nyang aran-Da Firman Allah. ¹⁴Kawus pasukan iye naan tei surga siut Da nelang nungang kuda bura nyang bepama kain linen buen iye bura nyang berasih. ¹⁵Ke bowa-Da, losek erai bila pedang tarem iye na pakai dian ngelawen bangsa-bangsa. Da sagar memerintah munan dali ali tungket besi. Da sagar miok anggur suang batu gilingan, iye naan pemereket Allah Iye Mahakuasa. ¹⁶Tei jubah nyang kesapang-Da tetulis aran ihe: RAJA MUNAN SEGALA RAJA NYANG TUAN MUNAN SEGALA TUAN. ¹⁷Uli kero, aap kite erai kongé malaikat jakat tei suang mate olo. Da nyempo ali engan wale nengkawe kawus tempulu iye mensiling tei langit, "Ntong he, bekumpul lei dian siut suang jamuan man bedeo sendro Allah, ¹⁸dian kam mahan man daging kawan raja, daging kawan panglima, daging ulun-ulun galak, daging kawan kuda nyang dali iye tuet tei munan iye, nyang daging kawus ulun, me iro ulun bebas mpe ade ulun merdeka, ulun idis mpe ade ulun solai."¹⁹Belalu, aap kite setua iro nyang kawan raja tei tana ali pasukan dali bekumpul dian bulo -bawong ngelawen Da iye tuet tei munan kuda bura iro nyang ngelawen pasukan-Da. v 20 Maka, setua iro na tulung, sendro nabi palsu da iye apu ngene tanda-tanda moko wauh tei hadapan setua iro, iye ali da pe taang dali iye naan tanda setua iro nyang dali iye nyemah sempatung iye. Dali kawus na timai bolum-bolum ntong suang lautan apui iye desung dolan ene welirang.²¹Nyang, sisa iye na bunu ali pedang iye losek ke bowa Da iye tuet tei munan kuda bura iro nyang kawus tempulu na temoting ali daging dali.

Chapter 20

¹Uli kero, aap kite malaikat dolui ke surga, ngoit kunci jurang maut nyang erai ti rantai solai tei kami da. ²Da nulung naga iro, da Nipe Tuha, iye iye lei Setan nyang Iblis, nyang nyuruk da kengola seribu taun, ³nimai da ntong suang jurang maut, nangkep iye, nyang nyegel iye dian da sa sagar petaang deo bangsa eso, mpe seribu taun iro sunek. Uli kero, da na untis dian erai desung. Belalu, aap kite takhta-takhta nyang tei munan iye tuet ulun-ulun iye na okoi kuasa dian menghakimi, Aap kite jiwa ulun-ulun iye na semalis leka kesaksian Yesus nyang leka firman Allah, nyang dali sa sagar nyemah setua iro atawa sempatung iye nyang sa makai tanda setua iro tei konat atawa kami dali. Dali bolum li nyang memerintah sendro Kristus kengola seribu taun. ⁵Tapi sagar iye, ulun-ulun mate iye bali sa bolum li kaye male kede sefrikbu taun iro sunek. Ihe lei petemuete iye pengeone. ⁶Na berkati berasih lei ulun-ulun iye mahan bagian suang petemuete* pengeone iro. Nengkawe ulun-ulun ihe, pengedate kedue beloh kuasa, tapi dali sagar jaji imam-imam Allah nyang Kristus, nyang sagar memerintah sendro Da kengola seribu taun. Kengaleh Iblis ⁷Uli masa seribu taun sunek, Iblis sagar na untis ke kurungan iye. ⁸Da sagar tulak dian petaang bangsa-bangsa tei keopat penjuru tana, Gog nyang Magog, nyang nyimpun dali dian bulobawong. Keduo dali nget jone tei laut. ⁹Dali sungket ntong munan tana nyang menyarang runa ulun-ulun buen nyang jaa iye na kerereu. Tapi, apui dolui ke langit nyang pesoya dali. ¹⁰Belalu, Setan iye apu petaang dali na timai ntong suang lautan apui nyang welirang, tei biduh lei setua nyang nabi palsu iro ade na timai. Dali sagar na siksa jolo nyang malem mpe kengola iye. Penghakiman tei Hadapan Takhta Bura ¹¹Uli kero, aap kite takhta bura iye solai nyang Da iye tuet tei munan iye, iye ke hadapan-Da tana nyang langit jaweh nyang beloh eso runa di nali. ¹²Ali, aap kite ulun-ulun mate, solai nyang idis jakat tei hadapan takhta iro. Belalu, na tengau lei buku-buku nyang erai buku iye bali, iye iro Buku Pemolum, nyang ulun-ulun mate iro na hakimi ngetme leen iye tetulis suang buku-buku iro, sesuai pengkoe dali. ¹³Laut nyarah ulun-ulun mate iye naan tei suang iye, maut nyang Hades ade nyarah ulun-ulun mate iye naan tei suang iye ali dali na hakimi, asing-asing ngetme leen pengkoe iye. ¹⁴Belalu, maut nyang Hades na timai ntong suang lautan apui. Ihe lei pengedate iye kedue -- lautan apui. ¹⁵Kaye kede dase iye aran da sa tetulis suang Buku Pemolum, da sagar na timai ntong suang lautan apui iro.

Chapter 21

¹Uli kero, aap kite langit iye kado nyang tana iye kado. Leka, langit iye pengeone nyang tana iye pengeone apu jaweh; nyang laut ade apu beloh eso. ²Belalu, aap kite jaa iye berasih, Yerusalem Kado, dolui ke langit, ke Allah, nyang apu na sade nget penganten bawe bedandan dian bane da. ³Aap keringa engan iye wale ke takhta bepaner, "Teneng lei, kemah Allah naan tei botuk-botuk meresia. Da sagar nono tei ekang dali nyang dali sagar jaji umat-Da. Allah gales sagar naan tei ekang dali nyang jaji Allah dali. ⁴Da sagar ngenser setiap elu ke mate dali nyang maut sa sagar naan eso, sa sagar naan eso nare aseng, ngerodoi, atawa kesa nare leka iye ola apu lalo." ⁵Da iye tuet tei takhta iro bepaner, "Teneng lei, Aap pejaji kawus iye kado!" Ulek-Da eso. "Tulis lei ihe leka kawan engan ihe ahan na percaya nyang bene." ⁶Uli kero, Da bepaner ntong aap, "Apu sunek! Aap iyee lei Alfa nyang Omega, Iye Tela nyang iye Pengawus. Aap sagar ngokoi isep ntong setiap ulun iye sengo ke sumber pemolum ali cuma-cuma. ⁷Da iye manang sagar ngewaris kawus iye ihe; Aap sagar jaji Allah da nyang da sagar jaji anak-Ap. ⁸Tapi sagar iye, dali iye takut, sa percaya, nyang purun; tau munu, ulun-ulun lahung, tukang sihir,* kawan iye nyemah ba ke Tuhan, nyang kawus pereopau, sagar mahan bagian dali suang lautan iye dolan ene apui nyang welirang. Ihe lei pengedate kedue." Yerusalem Kado ⁹Uli kero, erai ke turu malaikat iye mege turu mansi iye ponu ali turu bencana pengawus iro sulet nyang bepaner ntong aap, "Ntong he lei, aap sagar nundru ntong ko penganten bawe, sao Anak Domba iro." ¹⁰Belalu, da ngoit aap suang Roh nuju ntong erai bua gunung iye solai bene nyang moo, pelos nundru jaa suci iro, Yerusalem, iye dolui ke langit, ke Allah, ¹¹ponu ali kemuliaan Allah nyang ama iye nget permata iye rarang bene, nget permata yaspis, lio nget kristal. ¹²Jaa iro naan dining iye solai nyang moo ali due belas jaweng solai. Tei jaweng-jaweng solai iro naan due belas malaikat nyang aran-aran tetulis tei munan iye, iye iro kedue belas suku Israel.* ¹³Naan tolu jaweng solai tei sila timur, tolu jaweng solai tei sila utara, tolu jaweng solai tei sila selatan, nyang tolu jaweng solai tei sila barat. ¹⁴Dining Jaa iro naan due belas batu dasei nyang tei munan batu-batu dasei iro tetulis aran kedue belas rasul* Anak Domba. ¹⁵Malaikat iye bepaner ntong aap iro mege erai ti tungket pengukur iye na ene ke amas dian ngukur jaa iro, jaweng-jaweng iye solai, nyang dining iye. ¹⁶Jaa iro na ene segi opat, panyang iye sameh ali lebar iye. Da ngukur jaa iro ali tungket da, due belas ribu runa; panyang, lebar nyang moo iye sameh. ¹⁷Belalu, da ngukur dining jaa iro jatus opat pulu opat siku, ngunau ukuran meresia, iye ade nget ukuran malaikat. ¹⁸Dining jaa iro na ene ke permata yaspis nyang jaa iro na ene ke amas murni, nget beneng kaca. ¹⁹Dasei jaa irona ene ali kawus leen se aran permata iye rarang. Batu dasei iye pengeone iye lei batu yaspis, iye kedue batu safir, iye ketolu batu mea, iye keopat batu zamrud, ²⁰iye kelime batu unam, iye keonum batu sardis, iye keturu batu ratna cempaka, iye kewalo batu beril, iye kesie batu krisolit, iye kesepuluh batu krisopras, iye kesebelas batu lazuardi nyang iye kedue belas batu kecubung. ²¹Kedue belas jaweng iye solai iro, iye lei due belas mutiara, denu jaweng solai iro na ene ke erai mutiara. Alan jaa iro na ene ke amas murni, nget beneng kaca. ²²Aap beloh kite Runa Allah* tei suang jaa iro leka Tuhan, Allah iye maha kuasa, nyang Anak Domba gales lei Runa Allah jaa iro. ²³Jaa iro sa perlu mate olo atawa bulan dian pe maa iye leka kemuliaan Allah pe maa jaa iro nyang Anak Domba iye lei lampu iye. ²⁴Bangsa-bangsa sagar malan suang ama jaa iro nyang raja-raja tei tana sagar ngoit kemuliaan dali ntong suang iye. ²⁵Kawan jaweng iye solai sa sagar pini na tangkep tei olo jolo, nyang sa sagar naan malem olo tei biduh. ²⁶Dali sagar ngoit kemuliaan nyang hormat bangsa-bangsa ntong suang jaa iro. ²⁷Tapi, sa mpe sunah se aran iye sompoi sagar letep ntong suang jaa iro, ade ulun iye purun sa taru leen atawa ngene pereopau, beloh bali je iye aran da tetulis suang Buku Pemolum Anak Domba.

Chapter 22

¹Uli kero, malaikat iro nundru ntong aap sunge danum pemolum, iye beneng nget kristal, salir ke runa Allah nyang Anak Domba ²tei botuk-botuk alan jaa iro. Tei kedue lepes sunge, tumu tonga pemolum nyang naan bua iye tei tiap bulan. Daon-daon tonga iro na pakai dian pebeme bangsa-bangsa. ³Sa sagar naan eso kutuk, tapi runa Allah nyang Anak Domba sagar naan tei suang jaa iro. Hamba-hamba-Da sagar nyemah Da. ⁴Dali sagar kite wae-Da nyang aran-Da sagar tetulis tei konat dali. ⁵Malem sa sagar naan eso mpe dali sa perlu ama lampu atawa mate olo leka Tuhan Allah sagar pe maa dali, nyang dali sagar memerintah mpe kengola iye. Penyulet Yesus Kristus ⁶Malaikat iro bepaner ntong aap, "Kawus pepaneran ihe ahan na percaya nyang bene. Tuhan, Allah ke roh kawan nabi,* nyiu malaikat-Da dian nundru ntong hamba-hamba-Da se ye harus lekah be pengejaji. ⁷Dinga lei, Aap lekah sulet! Na berkatilah ulun iye ngeringa pepaneran-pepaneran moko wauh* buku ihe." ⁸Aap, Yohanes, iye apu keringa nyang kite kawus iye ihe. Kede aap keringa nyang kite kawus iye, aap besujud dian nyemah tei poo malaikat iye apu petundru kawus iro ntong aap. ⁹Tapi, da bepaner ntong aap, "Iya ngetro! Aap ade lei hamba sama nget ko nyang kawan uyang, kawan nabi, namput nget dali iye ngeringa pepaneran-pepaneran suang buku ihe. Semah lei Allah!" ¹⁰Uli kero, malaikat iro bepaner ntong aap, "Iya mpe nyegel pepaneran-pepaneran iye moko wauh suang buku ihe leka kede iye apu dini." ¹¹Dion aa ulun iye ngene daat tatap ngene daat, ulun iye sa suci tatap sa suci, ulun iye ngene bene tatap ngene iye bene, nyang ulun iye berasih tatap ngeberasih unuk da." ¹²Dinga lei, Aap lekah sulet! Ali, Aap ngoit upa-Aap, dian ngebales denu ulun nget pengkoe da. ¹³Aap iye lei Alfa nyang Omega, Iye Pengeone nyang Iye Pengawus, Iye Tela nyang Iye Sunek. ¹⁴Na berkati lei dali iye mahuk jubah dali mpe dali naan tonga pemolum iro nyang letep ntong jaa iro lalo jaweng-jaweng iye solai. ¹⁵Iye tei ongon jaa iro iye lei kawan koko, ulun iye ngene sihir, ulun-ulun cabul, kawan iye tau munu, kawan iye nyemah ba ke Tuhan, nyang ulun-ulun iye ketuju pereopau. ¹⁶Aap, Yesus, apu nyiu malaikat-Aap dian besaksi ntong kam ali leen kawus ihe tei jemaat-jemaat. Aap lei suli nyang keturunan Daud*, Sang Sentomoi Timur iye maa-meek. ¹⁷Roh* nyang pengantin bawe iro bepaner, "Ntong he lei!" Dion aa ulun iye ngeringa ihe bepaner, "Ntong he lei!" Dion lei ulun iye sengo sulet; dion lei ulun iye moyo ngepe danum pemolum ali cuma-cuma." Penutup ¹⁸Aap besaksi ntong kawus ulun iye ngeringa pepaneran petunjuk buku ihe: "Kaye naan iye nameh se aran tei engan pepaneran-pepaneran ihe, Allah sagar nameh ntong Da kawus bencana iye tetulis suang buku ihe. ¹⁹Ali, kaye naan iye nengkurang se aran ke pepaneran-pepaneran suang buku petunjuk ihe, Allah sagar ngepe bagian da ke tonga pemolum, ke jaa berasih, nyang ke hal-hal iye tetulis suang buku ihe." ²⁰Da iye besaksi sengkune hal-hal ihe bepaner, "Ooi, Aap lekah sulet." Amin*! Sulet lei, Tuhan Yesus! ²¹Anugrah Tuhan Yesus nyendro kam kawus. Amin.